

รายงานการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย
โครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหการกระทำผิดซ้ำ
Research Projects on Resolving the Recidivism problems

ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุน
เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ
Establishment of Financial Support (the funds) for Enhancing
the Quality of Life of the Formerly Incarcerated

โดย
รองศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ กัลยะจิตร และคณะ
มหาวิทยาลัยมหิดล

เดือน กันยายน พ.ศ. 2563

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานกิจการยุติธรรม
ปีงบประมาณ 2562
โดย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัย เรื่อง การศึกษาความเป็นได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานกิจการยุติธรรม ปีงบประมาณ 2562 โดยสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ รายงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบหรือแนวทางของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงปัญหา อุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของการจัดตั้งกองทุนในประเทศไทยและต่างประเทศ นำเสนอรูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุนและรูปแบบการให้ความช่วยเหลือของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยที่เป็นระบบและครบวงจร และนำเสนอแผนการดำเนินงาน (Roadmap) ในการจัดตั้งกองทุน การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และรูปแบบการให้ความช่วยเหลือของกองทุนในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยที่สามารถนำไปใช้ในการจัดตั้งกองทุนได้จริง โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและระยะยาว

คณะผู้วิจัยต้องขอพระคุณสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานการวิจัยแห่งชาติที่ได้เห็นความสำคัญของสร้างโอกาสให้ผู้พ้นโทษ เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้รับโอกาสในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษที่เป็นระบบและเหมาะสมกับประเทศไทย ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้พ้นโทษได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขไม่เป็นภาระของสังคมและหวนมากระทำความผิดซ้ำ ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติสนัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ จากกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ผู้บริหารกองทุนจากประเทศสหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา และผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิดซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในประเทศและต่างประเทศ ภาคประชาสังคม ประชาชนในชุมชน และผู้ประกอบการที่มีส่วนในการให้ข้อมูลการสนทนากลุ่ม รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้เอ่ยนามที่มีส่วนในการร่วมวิจัยทุกท่าน

สุดท้ายนี้คณะผู้วิจัยขอเป็นกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกท่านเนื่องจากท่านเป็นผู้ทรงคุณค่าอย่างยิ่งในการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิด รวมทั้งผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชนให้มีพลังในการดำเนินชีวิต ประสบความสำเร็จ ไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ และท่านจะเป็นกำลังในการขับเคลื่อนประเทศ คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ หากรายงานวิจัยฉบับนี้มีความผิดพลาดประการใด คณะผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2563

บทสรุปผู้บริหาร

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ รวมถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สภาพครอบครัว จำนวนประชากรและอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้น การไม่ได้รับการศึกษา การไม่ได้รับประกันอาชีพ การเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม สภาพความเปลี่ยนแปลงและปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อแนวโน้มการเกิดอาชญากรรมที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติคดีอาชญากรรมในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ชั้นตำรวจ อัยการ ศาล จนถึงหน่วยงานด้านพัฒนาพฤตินิสัย ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งหากพิจารณาจำนวนผู้กระทำความผิดที่เข้าสู่ระบบพัฒนาพฤตินิสัย ซึ่งได้มีการเก็บข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2561 พบว่า มีผู้ต้องขังในเรือนจำทั่วประเทศของกรมราชทัณฑ์ ประมาณ 382,949 คน ผู้ถูกคุมประพฤติของกรมคุมประพฤติ ประมาณ 308,424 คน และมีเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประมาณ 21,406 คน เมื่อผู้กระทำความผิดได้เข้าสู่ระบบพัฒนาพฤตินิสัยไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ หรือผู้ถูกคุมประพฤติ สิ่งสำคัญประการหนึ่งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤตินิสัย คือ ความพยายามที่จะแก้ไขฟื้นฟูช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดนั้นได้กลับตัวเป็นคนดี มีงานและอาชีพ เลี้ยงตนเองและครอบครัว ไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ ในแต่ละปีมีผู้กระทำความผิดและพ้นโทษโดยเฉลี่ยมากกว่า 100,000 คน โดยหน่วยงานด้านพฤตินิสัย ได้มีความพยายามที่จะพัฒนา ปรับปรุงรูปแบบการแก้ไขฟื้นฟูในระหว่างที่ถูกคุมขัง การเตรียมความพร้อมก่อนการปล่อยตัวผู้กระทำความผิด การให้การศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพ รวมทั้งมีการดำเนินงานร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ สังคม ชุมชนและภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูดูแล การสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับผู้พ้นโทษในหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้เงินทุนสนับสนุน การรับเข้าทำงาน หรือการสนับสนุนให้มีอาชีพ รวมไปถึงมีกระบวนการติดตามหลังการปล่อยก็ตาม แต่มีอาจปฏิเสธได้ว่า ปัญหาของสังคมที่มีอคติและไม่ยอมรับผู้ที่เคยต้องโทษก็ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ ดังจะเห็นได้ชัดจากการที่ผู้ที่เคยต้องโทษอยากกลับไปใช้ชีวิตในสังคมและต้องการมีอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวอย่างปกติแบบคนทั่วไป แต่ไม่ได้รับโอกาสที่จะได้งานทำหรือประกอบอาชีพ หรือไม่สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ ปัญหาเหล่านี้ ล้วนเป็นสาเหตุสำคัญของการที่ผู้พ้นโทษกลับมาเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำ ดังจะเห็นได้จากตัวเลขเฉลี่ยของการกลับมากระทำความผิดซ้ำของผู้พ้นโทษอยู่ในอัตราร้อยละ 14.72 ผู้ถูกคุมประพฤติที่กลับมากระทำความผิดซ้ำในอัตราร้อยละ 22.12 และเด็กและเยาวชนที่กลับมากระทำความผิดซ้ำคิดเป็นร้อยละ 24.32 นอกเหนือไปจากความพยายามของหน่วยงานภาครัฐในการป้องกันมิให้มีการก่ออาชญากรรมซึ่งจะเป็นต้นทางที่นำไปสู่การเพิ่มจำนวนผู้ต้องโทษซึ่งเป็นต้นทางของปัญหา การสร้างอาชีพและฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้พ้นโทษสามารถพึ่งพิงตัวเองได้อย่างสมศักดิ์ศรีและมีให้หวนกลับไปกระทำ

ความผิดซ้ำแล้ว แต่หากสังคมยังไม่เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อผู้กระทำความผิด นอกเหนือจากความพยายามของหน่วยงานภาครัฐดังที่กล่าวมาแล้ว การพัฒนา หรือจัดหาเครื่องมือหรือกลไกอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายในการสนับสนุนให้ผู้พ้นโทษได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น การศึกษาแนวคิดในเรื่องของเครื่องมือหรือกลไกอื่น ๆ อาทิ การจัดหาแหล่งเงินทุนหรือกองทุนเพื่อสนับสนุนให้ผู้พ้นโทษได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคม โดยเป็นแหล่งเงินทุนหรือกองทุนให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษในรูปแบบที่หลากหลายและมีความยั่งยืนมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการให้ความช่วยเหลือให้ผู้พ้นโทษสามารถมีเงินทุนไปประกอบอาชีพส่วนตัว หรือมีเงินสำรองเพื่อใช้จ่ายในระหว่างการทำงานทำหรือเพื่อใช้จ่ายในช่วงการเริ่มต้นชีวิตภายหลังการออกจากเรือนจำ รวมไปถึงให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูในด้านอื่น ที่จำเป็น เช่น การพัฒนาเป็นศูนย์ให้คำปรึกษาและการดูแลผู้พ้นโทษแบบครบวงจร หรือการเป็นศูนย์ความร่วมมือแบบสหองค์กรระหว่างหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเพื่อให้การสนับสนุนผู้พ้นโทษหลังปล่อย จะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษที่มีความยั่งยืนและเป็นระบบ

การศึกษาวิจัยความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษที่เป็นระบบและเหมาะสมกับประเทศไทยจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้พ้นโทษได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ไม่เป็นภาระของสังคม และหวนมากระทำความผิดซ้ำอันจะนำมาซึ่ง การสร้างสังคมที่มีความปลอดภัย ลดภาระของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและงบประมาณของรัฐได้อย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

2.2 เพื่อนำเสนอ รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การให้ความช่วยเหลือของกองทุน/การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือในลักษณะต่างๆ รวมทั้งปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทย

2.3 เพื่อศึกษาแนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน

2.4 เพื่อนำเสนอแผนการดำเนินงาน (Roadmap) รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและระยะยาว

3. วิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการดังนี้

3.1 การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการเพื่อการทบทวนวรรณกรรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ผลการศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ลักษณะหรือสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ จำนวนไม่น้อยกว่า 4 ประเทศ ซึ่งเป็นประเทศที่มีกองทุน

ให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงรูปแบบและการบริหารกองทุน เงื่อนไขการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ลักษณะเงินทุน รวมทั้งรูปแบบหรือแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษของกองทุน

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) บุคคลที่เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่ม ได้แก่

1) ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานกับกองทุนมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 20 คน

2) ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี จำนวน 20 คน

3) กลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ

- ผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง ในทุกคดี โดยผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติเหล่านี้ไม่เกิน 3 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2561 จำนวน 20 คน

- ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในทุกคดี โดยเด็กและเยาวชนเหล่านี้ไม่เกิน 3 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2561 จำนวน 20 คน

4) กลุ่มครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา พี่หรือน้องที่ผู้กระทำความผิดได้เคยอาศัย หรืออาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน จำนวน 10 คน ส่วนญาติผู้กระทำความผิด ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อาที่ผู้กระทำความผิดได้เคยอาศัย หรืออาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 100 คน

3.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการ จำนวน 53 คน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ครั้งและจังหวัดสำคัญ 1 ครั้ง

3.4 การจัดประชุมครั้งที่ 1 การสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย ไม่น้อยกว่า 100 คน โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาต้องประกอบไปด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพหุตินิสัย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน ภาคชุมชนและประชาสังคม

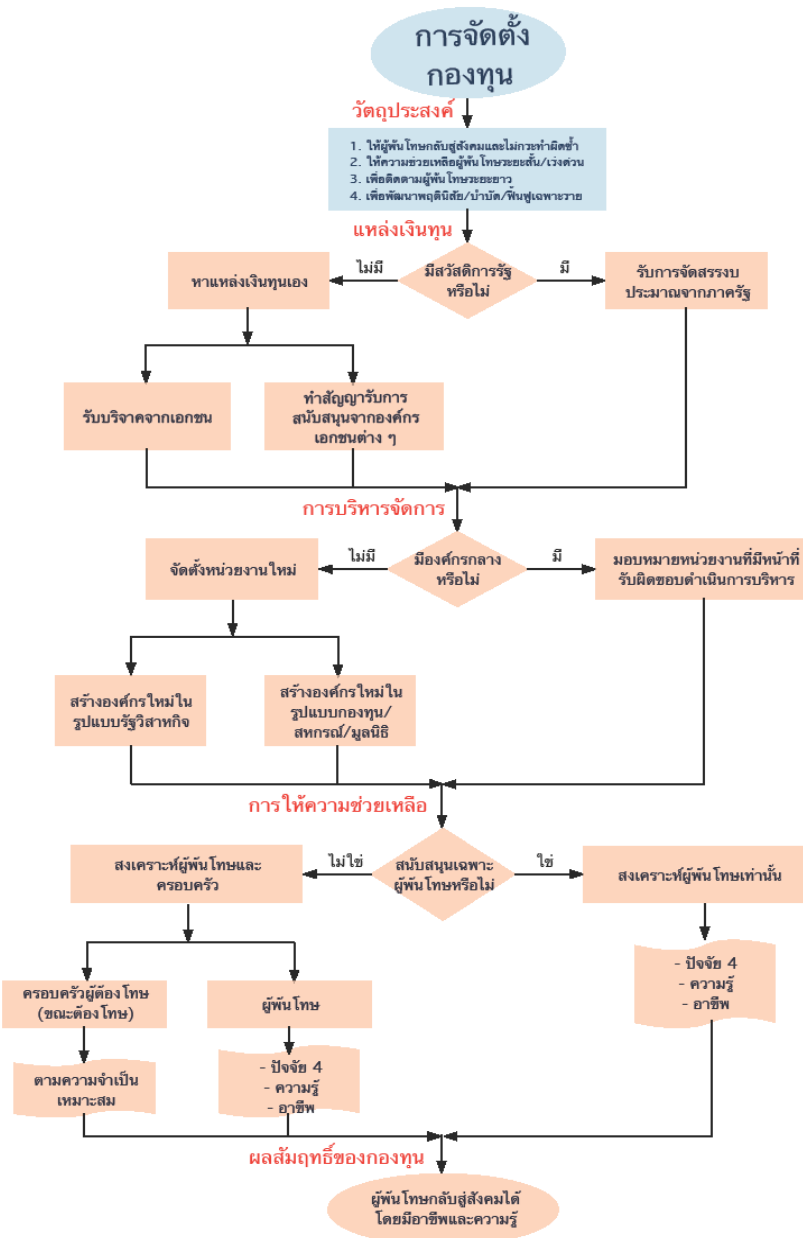
3.5 การจัดประชุมครั้งที่ 2 จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ผลการศึกษา ร่างกฎหมายและแผนการดำเนินงาน (Roadmap) ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและเพื่อผลักดันการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยให้เกิดขึ้นได้โดยเร็ว โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ผู้แทนกรมคุมประพฤติ ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม ไม่น้อยกว่า 30 คน

4. ผลที่ได้จากการวิจัย

หลักการจัดตั้งกองทุน และ แนวคิดของกองทุนต้องครอบคลุมการช่วยเหลือทั้งตัวผู้กระทำผิด และ ครอบครัว โดยความช่วยเหลือทุกประเภทต้องเป็นการให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่า โดยมีการกำหนดอัตรา เงิน และความช่วยเหลืออื่นๆ เป็นเกณฑ์ที่ชัดเจนเช่นเดียวกับ กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนยังมีระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ พ.ศ. 2544 และ ปรับแก้ใหม่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 และในปัจจุบัน มีการออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน พ.ศ.2563 และกรมคุมประพฤติ ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 59 ก เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2562 และหนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0703.3/13822 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2562) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ ดูแล สงเคราะห์ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ร่วมกับเกณฑ์การช่วยเหลือของ ศูนย์ CARE กองทุนนี้เป็นของภาครัฐจัดสรรให้กับผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนในการขอปล่อยตัวชั่วคราว เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน และ เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษและคืนคนดีสู่สังคม การคืนคนดีสู่สังคม มีลักษณะกองทุนดำเนินการภายใต้ระบบบริหารจัดการในเชิงธุรกิจในรูปแบบของกิจการเพื่อสังคม (social enterprise) การจัดการกองทุนควรเริ่มตั้งแต่ภายในเรือนจำ มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการคัดกรองหรือจำแนกผู้กระทำผิด ตลอดจนมีการตรวจสอบ และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้การจัดการกองทุนนั้น ๆ ให้ความยั่งยืน ในส่วนกองทุนสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งอยู่ในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกและอบรมนั้นควรมุ่งเน้นไปที่การให้การศึกษา มีระบบจัดการที่ทันสมัยรายวิชาที่การศึกษาต้องนำมาใช้ ประกอบอาชีพได้ ถ้าเด็กและเยาวชนหลังปล่อยมีอาชีพที่มั่นคงได้จะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีจุดมุ่งหมายของการดำเนินชีวิต การบริหารจัดการกองทุนภายใต้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงาน.....ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตาม พระราชบัญญัติองค์การมหาชนพ.ศ.2542 โดยมีคณะกรรมการบริหาร และมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบใช้รูปแบบองค์การมหาชน เป็นหน่วยงานภาครัฐที่สามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวเมื่อรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อจัดทำบริการสาธารณะและมีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งหน่วยงานบริหารขึ้นใหม่แตกต่างไปจากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ โดยมีความมุ่งหมายให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จะจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 โดยกิจการอันเป็นบริการสาธารณะที่จะจัดตั้งองค์การมหาชนตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ การสังคมสงเคราะห์ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน หรือการดำเนินการอันเป็นสาธารณประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ โดยต้องไม่เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรเป็นหลัก และมีความยืดหยุ่นคล้ายกับการทำงานกึ่งเอกชน แหล่งเงินทุนและทรัพย์สินในการดำเนินกิจการของ

องค์การมหาชน เป็นงบประมาณภาครัฐ ประกอบด้วย เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมา เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ค่าธรรมนิยม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการหรือเงินค่าปรับที่ศาลหรือหน่วยงานยุติธรรมอื่น ๆ ได้จัดเก็บเพื่อเป็นเงินในหมวดหมู่เดียวกัน ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินขององค์การมหาชน แนวทางการให้ความช่วยเหลือ เริ่มตั้งแต่ผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งควรรวมถึงการให้ความช่วยเหลือครอบครัวผู้ที่กระทำผิดด้วย ได้แก่ สามเณร หรือภรรยาและบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย กฎหมายเฉพาะของกองทุน เป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่ง โดยต้องเป็น กฎหมายที่ง่ายต่อการปฏิบัติ ทั้งนี้ควรมีการพิจารณาถึงเงื่อนไขหรือคุณสมบัติบุคคลในการได้รับสิทธิในกองทุนอย่างชัดเจนและรอบด้าน ซึ่งอาจทำเป็นรายการตรวจสอบ (check list) ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัดที่พบในการดำเนินการกองทุนนั้นพบว่า การกำหนดระยะเวลาการได้รับทุนและติดตามเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก กรณีของผู้พ้นโทษที่เป็นผู้ใหญ่ที่ได้รับการปล่อยตัวที่มีความต้องการจะทำงานในบริษัท มักมีปัญหาเกี่ยวกับการสร้างความไว้วางใจกับเพื่อนร่วมงาน การเงินและการลงทุน ดังนั้น จำเป็นต้องอบรมให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมทั้งผู้พ้นโทษ และพนักงานบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ ที่รับผู้พ้นโทษเข้ามาปฏิบัติงานปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุนนั้นเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรม เน้นการเปลี่ยนผู้กระทำผิดให้เป็นคนใหม่ให้มีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง รักและภาคภูมิใจในตนเอง มองเห็นคุณค่าในตนเอง ตลอดจนมีความพร้อมทางด้านความรู้ความสามารถสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต ประกอบกับมีการนำผู้พ้นโทษที่ประสบความสำเร็จในชีวิต มาช่วยชี้แนะแนวทางหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ต้องโทษ ทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างหรือแนวทางการใช้ชีวิต

แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทยจากการทบทวนกองทุนในประเทศไทย ได้แก่ 1) กองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 2) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 3) การจัดตั้งกองทุนฯ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 และ 4) กองทุนคุ้มครองเด็กที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งทุกกองทุนการมีบทบัญญัติที่ชัดเจนโดยการออกเป็นกฎหมายในการบังคับใช้ มีประสิทธิภาพของกองทุน การกำหนดตัวชี้วัด และกองทุนที่มีการบริหารจัดการที่ชัดเจนส่งผลให้เห็นความยั่งยืน นำเสนอตามแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย

ในส่วนของการทบทวนกองทุนต่างประเทศ ได้ทำการศึกษา สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา กลุ่มสแกนดิเนเวีย สิงคโปร์ และออสเตรเลีย ปัจจัยหลักที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการดูแลผู้กระทำผิดที่พ้นโทษคือการจัดการของรัฐที่มีความพร้อมด้วยทรัพยากร ทำให้สามารถจัดสวัสดิการให้กับประชาชนทุกคนในประเทศได้อย่างทั่วถึง ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นใครและอยู่ในสถานะใด หากบุคคลผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งรัฐจะดูแลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจนกระทั่งถูกตัดสินว่ามีความผิดทางอาญาและได้รับโทษจำคุก ซึ่งรัฐจะดูแลตั้งแต่ขั้นตอนการฟ้องร้อง การจัดหาทุนความ หรือให้ความช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่าย รวมไปถึงการจัดการชีวิตในเรื่องต่างๆ เช่น อาชีพ ที่อยู่อาศัย ก่อนที่ผู้กระทำความผิดจะต้องเข้าสู่เรือนจำ โดยมุ่งเน้นไปที่การ

คืนสู่ชีวิตเดิมได้อย่างต่อเนื่องหลังจากพ้นโทษ เมื่อจำเลยในคดีอาญาเข้าสู่เรือนจำ บรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมทั้งระบบเรือนจำที่เอื้อต่อการบำบัดฟื้นฟู ผักผ่อนวิชาชีพ มากกว่าจะเป็นการมุ่งหมายกักขังเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดเพียงอย่างเดียว

การให้ความช่วยเหลือในต่างประเทศวิเคราะห์ได้ 4 รูปแบบ นำเสนอตามแผนภาพที่ 2 แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในต่างประเทศ

แผนภาพที่ 2 แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในต่างประเทศ

5. ผลสำเร็จและความคุ้มค่า

การดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วน และระยะยาวเป็นประเด็นสำคัญ เพื่อให้การช่วยเหลือผู้พ้นโทษ นำเสนอตามแผนภาพที่ 3

การขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วน

เป็นการใช้แหล่งเงินทุนที่มีอยู่ในปัจจุบันในการช่วยเหลือผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน

- กรมราชทัณฑ์
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- กรมคุมประพฤติ
- หน่วยงานอื่น ๆ ภายใต้การบริการและการสงเคราะห์ช่วยเหลือของหน่วยงานภาคีเครือข่ายภายใต้แผนการรองรับการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษและอภัย

การจัดตั้งกองทุนในระยะยาว

การบูรณาการองค์ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรมจากกองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทยจำนวน กองทุน และกองทุน 4 ของต่างประเทศเป็นสวัสดิการรัฐและองค์กรณีมูลนิธิเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรในการช่วยเหลือ ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่มโดยนำเสนอเป็นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) ซึ่งมีหลักการจัดตั้งกองทุน - แนวคิดวัตถุประสงค์และลักษณะกองทุน การบริหารจัดการกองทุน การกำหนดคณะกรรมการ

แผนภาพที่ 3 แสดงการขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วนและการจัดตั้งกองทุนในระยะยาว

การจัดตั้งกองทุนในข้างต้นจะมีแนวทางวิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบระดมเงินทุน โดยขอบเขตของการตรวจสอบภายใน โดยทั่วไปรวมถึงการสอบทานกองทุน การประเมินการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุนระบบระดมเงินทุน ของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ เพื่อให้มีความมั่นใจว่า การดำเนินงานการใช้ทรัพยากรของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) เป็นไปอย่างถูกต้อง สุจริต โปร่งใส มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ เกิดความมั่นใจในความถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือของข้อมูลการเงินและการดำเนินงาน การดูแลรักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของสำนักงาน มิให้เกิดการสูญเสีย การเสียหาย รวมทั้งการเสียหายจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ ความมั่นใจว่า มีการปฏิบัติตามนโยบาย วิธีปฏิบัติงาน กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ การเสนอแนะ การปรับปรุง การบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง และมีการสอบทานและติดตามแผนปฏิบัติงานและ

ผลการดำเนินงาน เพื่อช่วยให้สำนักงานเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายด้านงานยุติธรรมตามนโยบายของรัฐบาล และสอดคล้องกับการแก้ไขสภาพปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

6. กลุ่มเป้าหมายและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

ผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ จาก กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ

7. การนำไปใช้ประโยชน์

พระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. ๒๕.. ในลักษณะขององค์การมหาชน เนื่องจากการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย เป็นการดำเนินการตามแผนงานหรือนโยบายด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อจัดทำบริการสาธารณะและมีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งหน่วยงานบริหารขึ้นใหม่แตกต่างไปจากส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ จัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน)

8. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จัดทำร่างกฎหมาย แผนการดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุน โดยการกำหนดเป็นแผนระยะเร่งด่วน กล่าวคือการดำเนินการในระยะเริ่มแรกเสนอให้มีการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 รวมถึงกฎหมายลำดับรองที่มีความสัมพันธ์ รวมถึงระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี พ.ศ. 2559 ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอลปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา หรือจำเลยพ.ศ. 2559 ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2559 ประกาศคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม เรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตราการให้ความช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ประกาศคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม เรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตราการให้ความช่วยเหลือในการดำเนินคดีจากกองทุนยุติธรรม

2. การดำเนินการคู่ขนานกับระยะเริ่มแรก รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายด้านกระบวนการยุติธรรม โดย นายกรัฐมนตรีสามารถใช้อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการบริหาร กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ตามนโยบายดังกล่าว ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการนโยบายการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมถึงกำหนดให้มีบุคคลที่เหมาะสมใน

กระบวนการยุติธรรมร่วมในองค์ประกอบคณะกรรมการนโยบายการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลัง
ปล่อยของผู้พ้นโทษ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในปัจจุบันกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่มี
ส่วนเกี่ยวข้องจากกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ รวมทั้งญาติ
และผู้ต้องขัง เด็กและเยาวชน ผู้ถูกคุมประพฤติ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการขอรับการสนับสนุนใน
เบื้องต้น ร่วมกับการสร้างความรู้ในข้อกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอนการดำเนินการ ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้ต้อง
เป็นการอบรมให้ทราบอย่างชัดเจน

2. การประชาสัมพันธ์ กองทุน และการสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ จากกรมราชทัณฑ์ กรม
พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ เพื่อให้ทราบอย่างทั่วถึงเนื่องจากการดำเนินงานของ
แต่ละกรมมีความช่วยเหลือที่มีความเฉพาะ ซึ่งการประชาสัมพันธ์นี้จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้ต้องขังรับทราบและ
วางแผนในการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาอย่างมีจุดหมาย

3. การกำหนดระเบียบว่าด้วยการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมราชทัณฑ์
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ควรมีการกำหนดระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการ
ประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน ทั้งด้านงบประมาณ การศึกษา
อาชีพหรือตามความต้องการของผู้ต้องขังควรมีความชัดเจน เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือในปัจจุบันเป็นการ
ช่วยเหลือตามการดำเนินการของแต่ละกรม ดังนั้นการทำงานร่วมกันของแต่ละกรมยังขาดการประสานความ
ร่วมมือในทิศทางเดียวกัน

Executive Summary

1. Background and the essential of the problem

Due to the social conditions, changing with the advancement of technology and innovations, including socio-economic problems, family conditions, population, unemployment rate and uneducated, drug-related, and moral degradation, these changes contribute to an increasingly violent and complex crime-related. These can be seen from the statistics of criminal cases in the judicial process from the police, the prosecutors, the courts, the behavioral development department such as the Department of Corrections, the Probation Department, and the Department of Juvenile Observation and Protection. If considering the number of offenders who entered the behavior development program, data collected during 2018 found approximately 382,949 inmates in prisons nationwide, and approximately 308,424 in probation. These numbers include children and youth who are in the training centers of the Department of Juvenile Observation and Protection, approximately 21,406. When the perpetrators have entered the behavioral development program, whether it is a child, a youth, or an adult, all is for discipline, restoration, so that the perpetrator can return to society. Therefore, they can have a job that can support themselves and their family, not returning to repeat offenses, and able to live normally in society.

Every year there is an average of more than 100,000 offenders have been released from prison. The behavioral agency's efforts are to develop and improved the model of correction and recovery during prisoners' preparation before the release by providing education and training to build a career, including working with relevant sectors. Whether it is a government agency, society, community, and the private sector to take part in the rehabilitation, the private sector contribution to the program by creating jobs, provide financial support, and a follow-up process after the release. However, one of the challenges is the prejudice of the Thais' society against the offenders. Prejudice is evident among the offenders; they want to go back to their society to pursue a career and provide for their family but did not receive the opportunity due to this factor.

This challenge is one of the main reasons why some offenders re-committed a crime. The average number of recidivism of the convicts was 14.72%, the probationers returning to convictions is at the rate of 22.12%, children and youth who returned the convictions were 24.32%. In addition to the government agencies' effort to prevent crime at the root, creating a career and mastering skills for specific jobs are necessary for the offenders. These skills will equip and build confidence for the offenders to rely on himself with dignity and not to return in committing an offense again. In addition to the efforts of the government agencies, it is essential to develop and to provide a variety of tools or other mechanisms so that the offenders can not only return to the society but also have an everyday life again. Therefore, imperative to study the concept of other tools or mechanisms, such as providing funding or funds to encourage the offenders to return to society. The funds can assist and help with offenders' careers or have a spare to spend while looking for a job or pocket money to get back in the real world.

Furthermore, providing assistance and rehabilitation in any other areas are necessary, such as developing a comprehensive counseling center in taking care of the prisoner, or being a center of cooperation between public and private agencies to provide support for post-release. This will bring a sustainable and systematic improvement of the quality of life after the release of the punishment. The study of feasibility research in establishing a systematic

and appropriate fund to support the quality of life after the release of the offenders in Thailand is, therefore, another way to bring the offenders back in the society and not to be a burden. As a result, it will bring safety to society, sustained a reduction of the burden of the judicial system, and reduce the state budget.

2. Research objectives

2.1 To study the patterns and objectives of the fund, to support the quality of life after the release of the offenders, which includes assisting while offenders are still in prison and Child and youth training center.

2.2 To present a model for fund establishment guidelines, fund Assistance/Capital Spending/Assistance Conditions, which includes the factors for internal and external factors for success to support the quality of life after the release of the prisoners in Thailand.

2.3 To study guidelines on how to verify the funds, the process of obtaining the funds, and the fundraising system

2.4 To present action plan (Roadmap), form, guidelines for fund establishment. The roadmap defines as an urgent and long-term plan.

3. Research methodologies

This study was qualitative research using the following methods.

3.1 Research information from academic papers for complete literature reviews. This includes research results, reviews, and analyzes of nature or situation, problems, obstacles, and success factors of various aid funds established in Thailand. The concept of establishing a fund to support offenders after been released from prison in Thailand. Researchers also studied four prosperous countries that already have immunity funds for access to funding, including forms and guidelines for providing fund relief.

3.2 In-Depth Interviewed people who are directly involved:

1) Domestic and international fund managers and fund managers The criteria for selecting key information providers is namely 20 executives who have worked with the fund for at least 5 years.

2) Executives or practitioners in behavioral agencies who are involved in assisting prisoners or released youth who were in the parole. The criteria for the selection of critical information providers is namely executives or practitioners with 3-5 years of experience in the amount of 20 people.

3) Offenders, probationers, both male and female, juvenile with criteria for selecting essential information is

- Offenders who were acquitted of these probationers for no more than 3 years during 2015 - 2018 in 20 people.

- Juvenile offenders in all cases which children and youth not more than 3 years during 2015-2018 in 20 people.

4) Family numbers or relatives of offenders. The criteria for selecting key informants is namely parents, siblings, where the perpetrator had previously lived or living with at in the present time, the total number of 10 people. Relatives of the offender who might be grandparents, uncles, or aunts of offenders who have lived with the offenders or are living with at present, the total number of 10 people. In total numbers of 20 people.

Include a group of key informants in the interview, not less than 100 people.

3.3 Focus group discussions with 53 civil society workers and entrepreneurs in Bangkok 1 time and 1 time in a key province.

3.4 Organizing the 1st meeting, a seminar to listen to opinions and disseminate proposals, models, or guidelines for establishing funds to assist and to support a suitable post-release life in Thailand, not less than 100 people which must consist of agencies involved in

behavioral development, stakeholders or have experienced in fund management community and civil society

3.5 The 2nd meeting was to prepare for report completion. This includes study results, law drafts, and action plans (Roadmap) that can be put into practice. The plan is defined as an action plan for an urgent period, and to support establishing a fund, the quality of life after release happens quickly. The participants of the seminar were those who were involved, including representatives from the Department of Corrections, Department of Probation, Department of Juvenile Observation, and Control, and the Office of Justice Affairs. The total of the participants was 30 people.

4. Result

The principle of establishment and concept of the fund must help both inmates and their family. Also, all types of assistance must be a grant with obvious standards of determining the financial rate and other assistance as the Department of Juvenile Observation and Protection. There are also regulations of the Ministry of Justice on the committee for assisting juveniles for observation and protection centers, B.E. 2544 (2001) and the Amendment (2nd edition), B.E. 2546 (2003). Nowadays, there is the Regulation of the Ministry of Justice on Rules, Procedure, and Conditions of financially assisting juveniles after release, B.E. 2563 (2020). The Department of Probation has announced in the Government Gazette, volume 136, section 59 Kor on 3 May 2019 and the First Person Formal Note of the Department of Corrections No 0703.3/13822 (๗๓ 0703.3/13822) dated 13 May 2019. The purposes are to assist, take care of and aid those people who are released under the Royal Pardon Decree, B.E. 2562 (2019) so that they will be able to help themselves and normally live in the society. Also, the rules of assistance of the CARE center is allocated by the government to both adult and juvenile offenders with the purpose which is to be the source of the fund for helping people for their prosecution, for helping people in the application for provisional release, for helping people who are affected by human rights violations, for providing legal knowledge for people, and for helping people's lives in post-release and being ready to return good people to society. The characteristic of returning good people to the society is the fund operated under business management in a form of social enterprise.

The fund management should be early started in the prison, focus on developing processes for screening or classifying inmates, monitor and evaluate constantly, clearly and efficiently that is essential for sustainable management. According to the fund for juveniles in the observation and protection center and the training center, these should also focus on providing education, having up-to-date management systems and the courses of study must be able to be applied to occupations. After release, if juveniles have stable careers, they will have goals for living. The fund management under the Royal Decree on Establishment of..... that was enacted by the authority according to Public Organization Act, B.E. 2542 (1999) with the executive committee and systematic management by using the public organization model. This is the government agency which is able to be flexibly operated when the government having a specific plan or policy in order to conduct public services. Also, this is suitable for forming a new administrative agency which is different from the government agency or public enterprise with the purpose for maximal effective utilization of sources and personnel. This will be established as a public organization that is enacted in the Royal Decree according to Public Organization Act, B.E. 2542 (1999). The enterprises such public service will be established public enterprise according to section 1 include social welfare, provision of services for people, or any other public interest. In addition, this must not be an enterprise that is to mainly pursue profit, and this must be adjustable as well as semi-private operation.

The source of funds and assets in running the public organization is the government budget including money or assets which have been transferred, money paid by the government for the initial fund, general grants annually allocated by the government, grants from private sectors or other organizations as well as from foreign countries or international organizations, and money or assets dedicated by people, fees, payment, service charges or incomes from operation or charges collected by the court or other justice agencies for becoming the same sort of money, profits of money or incomes from public organization's assets. The guideline to providing assistance starts from entering into the justice process of both adult and juvenile that should also include providing assistance to the prisoner's family such as a husband or wife and a legitimate child. The specific law of the fund is extremely important that this law must be easy to follow. There should be the determination of precise and comprehensive conditions or qualifications of a person to be granted the fund that can be a checklist. The problems and difficulties and limitations in the operation of such funds are found that it is quite difficult to determine the period to be funded and to follow up. In the case of an adult ex-prisoner who has been released and needs to work in a company, this often has the problem of building trust with colleagues, finance, and investment. Therefore, those who are released from prison, company employees, and stores or businesses which accept formerly incarcerated to work are necessary to be additionally trained and educated for such matters. The factors leading to the success in operating the fund are to change attitudes and behaviors and focus on reforming the inmate to be a new person with a sense of self-esteem and having self-belief, self-love, self-pride, self-worth, and being equipped with knowledge and skill for their future occupations. Also, those ex-prisoners who are successful in life are invited to guide or provide advice to prisoners so that this will be a model or way of living.

The appropriate guideline to establish the fund to help or support the life after release in Thailand according to the review of the funds in Thailand include 1) Justice Fund, B.E. 2558 (2015) 2) Student Loan Fund B.E. 2560 (2017) 3) Fund establishment that is regulated according to the Civil State Welfare for Grassroots' Economy and Society Act B.E. 2562 (2019) and 4) Child Protection Fund established according to the Child Protection Act, B.E. 2546 (2003), that every fund has clearly provisions. Thus, the legislation, effectiveness of the fund, determination of indicators, and the fund with clear management result in sustainability as presented in diagram 1.

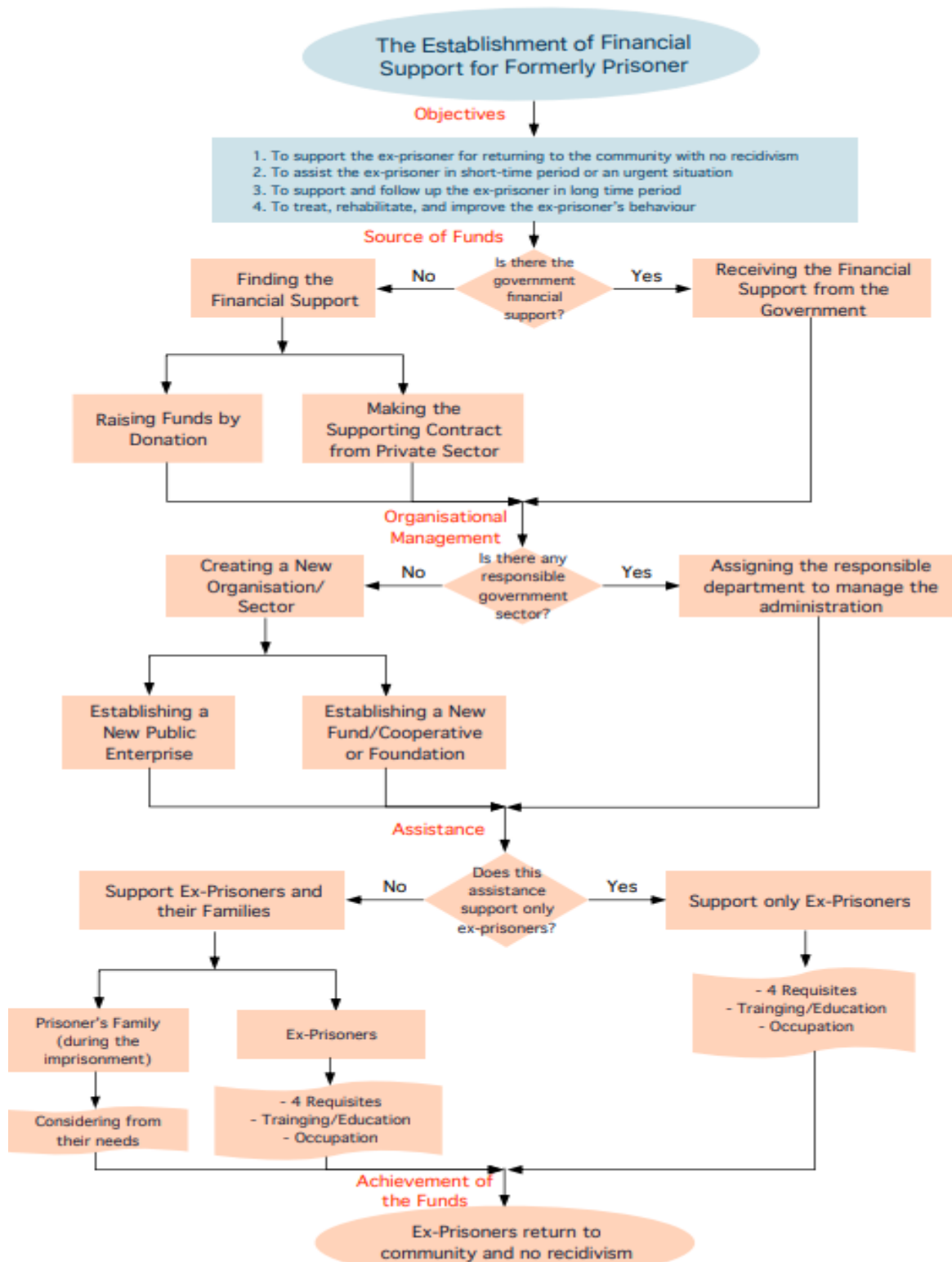

Diagram 1 The guideline of establishment of the funds for enhancing the quality of life for the formerly incarcerated in Thailand.

The study regarding the funds for enhancing the quality of life for the formerly incarcerated in abroad; The United Kingdom, The United States of America, Scandinavia, Singapore and Australia. The main successful factor for supporting the released prisoners is sufficiently resources and well management of the government that lead to the benefit of the people in the country truly and thoroughly with fairness to everyone in the country. Moreover, providing help and support the offender from the first step in criminal justice system until the end of prison time is one of the key successes for improving the quality life of the ex-prisoner. Focusing on rehabilitation and provide the opportunities to get back and living in society for sustaining life and avoiding recidivism. According to the literature review, the researcher provided the type of fund management for the formerly incarcerated for 4 groups as following,

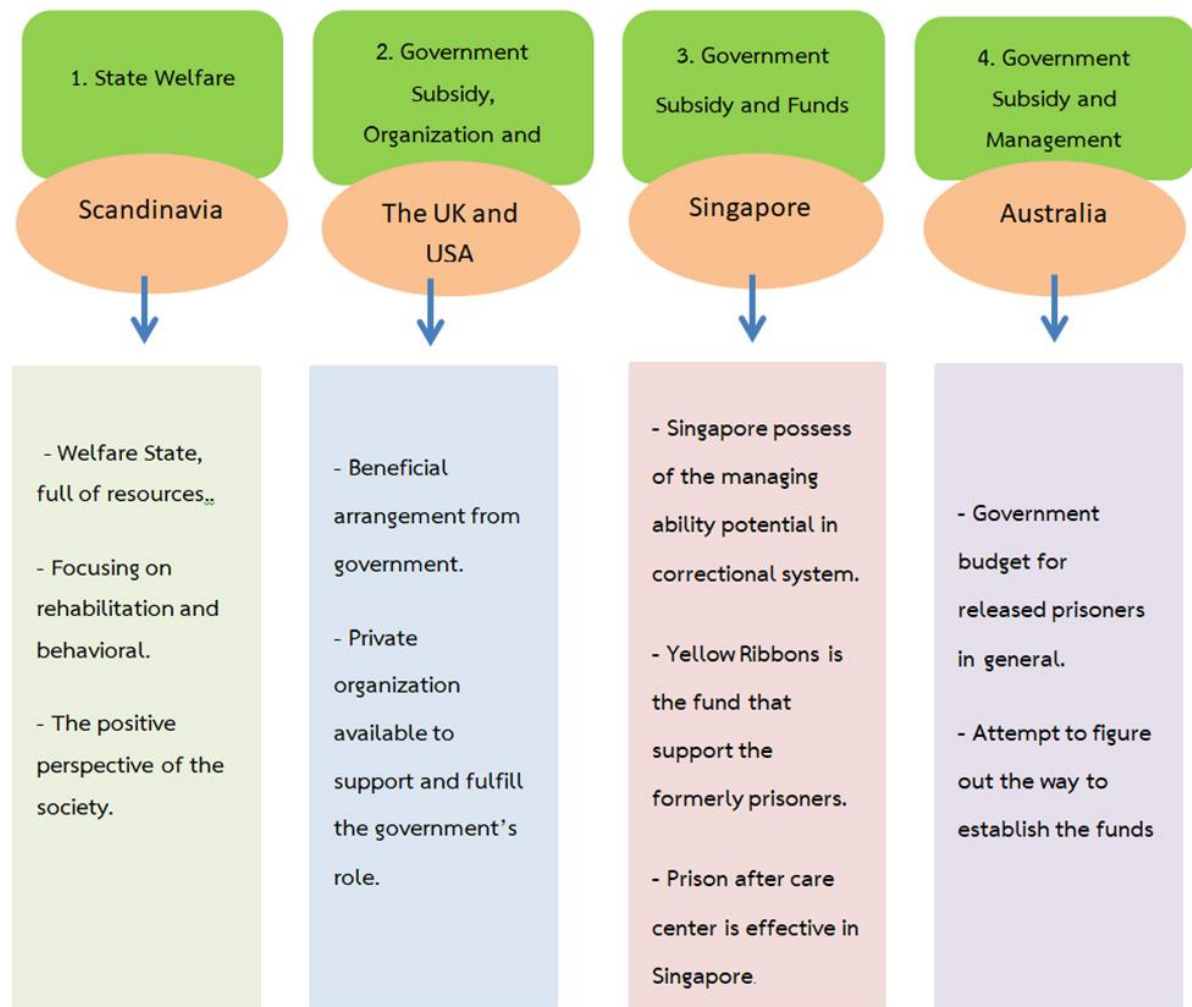

Diagram 2 The guideline of establishment of the funds for enhancing the quality of life for the formerly incarcerated in abroad.

5. Achievements and Value

The operation is setting up to proceed with the funds in an urgent time. A long-term plan is a crucial part of supporting the offenders as presented in diagram 3

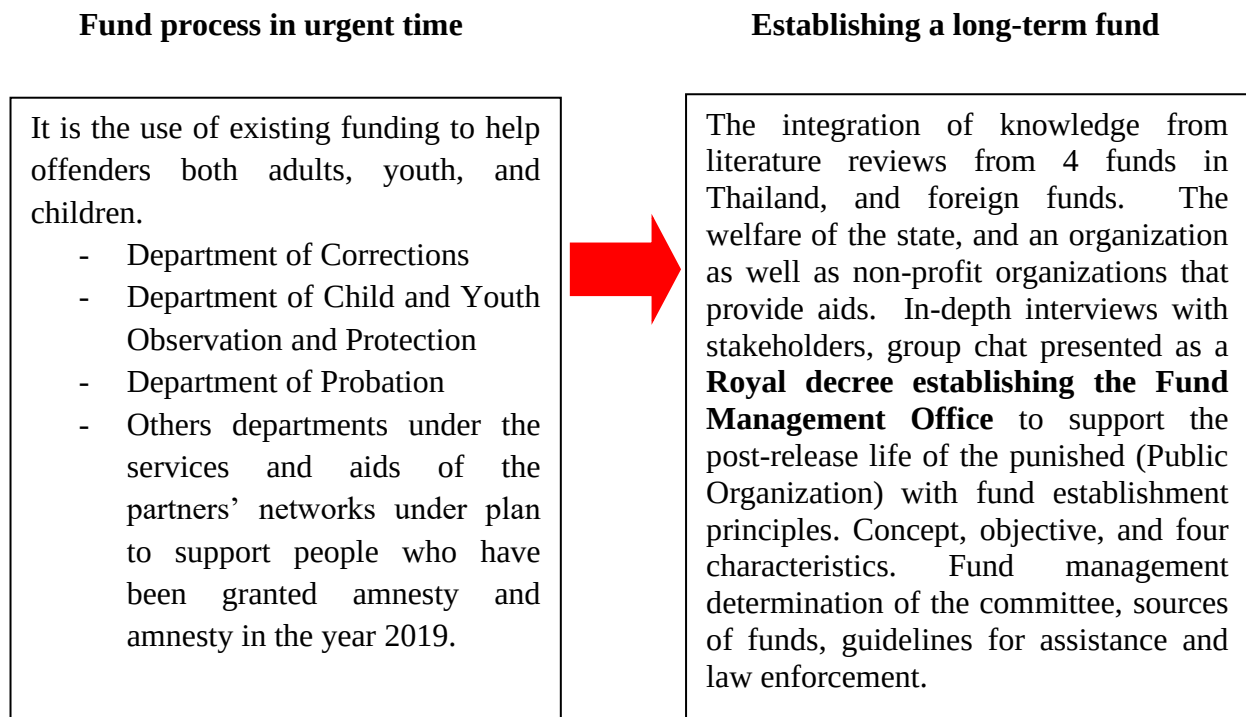

Figure 3 shows the fund process in urgent and long-term fund mobilization.

In order to establish the fund above, there will be guidelines in examining the fund the process of obtaining funds, and the fundraising system. With the scope of internal audit, this generally includes fund reviews, assessment of risk management, control, and supervision of funds. The process of obtaining funds is the Fund Administration Office (Public Organization) to support life after the release of the offenders to ensure that the operation is correct, honest, transparent, and efficient. In order for the public to be confident in the accuracy, completeness, and credibility of financial and operational information, maintaining office assets and benefits should not cause any loss nor damage. This includes damage from corruption and misconduct. Operating procedures, laws regulations, and regulations follow the recommendation for improvement in risk management, control, and governance. Review and follow-up the action plan to help the office achieve its objectives and objectives following government policy. Therefore, in line with solving the problems of the judicial process of Thailand

6. Target groups and benefits received from the project

Inmates who are acquitted, children, and youths who have been released from prison, Department of Corrections, Department of Juvenile Observation and Protection, and the Department of Probation.

7. Utilization

The Royal Decree on the establishment of the Fund Management Office to support the life after the release of the prisoner, BE 25 .. in the nature of public organizations. Due to establishing a fund to assist or support a suitable post-release life in Thailand, it is implementing a specific plan or policy to prepare public services. It is appropriate to

establish a new administrative agency that is different from government agencies or state enterprises. Establish a fund management office to support life after the release of the offenders (Public Organization).

8. Recommendation

Recommendation for policy

1. Law and operation plan in establishment or driving fund must set to be urgent plan, which early operation shall apply the enforcement of the Justice Fund Act B.E. 2558 (2015). This also comprises subsidiary legislation, Regulation of the Justice Fund Committee on Rules, Procedures and Conditions for Assisting People in Prosecution B.E. 2558 (2016), Regulation of the Committee on Rules, Procedures and Conditions in Provisional Release for Accused or Defendant B.E.2559 (2017), Regulation of the Committee on Rules, Procedures and Conditions for Assisting Human Right Abusers or Affecting Human Right Violation B.E. 2559 (2017), Announcement of the Justice Fund Committee on Rules, Conditions and Standard for Assisting Human Right Abuser or Affecting Human Right Violation, and Announcement of the Justice Fund Committee on Rules, Conditions and Standard for Assisting People in Prosecution

2. The operation paralleling to early process, the policy of judicial process must be set by the government. The prime minister can exercise power to assign executive committees of fund for enhancing the quality of life of the former inmate after release. According to the policy, the prime minister is president of fund for enhancing the quality of life of the ex-prisoner after release and include assigning judicial personnel that is suitable into committee in order to manage the fund for enhancing the quality of life of the formerly incarcerated after release.

Recommendation for operation

1. Educating knowledge of current assisting for enhancing the quality of life of the former inmate after release shall provide to officers and relevant personnel of Department of Corrections, Department of Juvenile Observation and Protection, Department of Probation, including family of inmate, prisoners, child and youth as well as probationers. The said knowledge can provide understanding in requiring initial support and also include creating knowledge and understanding in law, regulation as well as procedure, which all information must be obviously understood by training.

2. Public relation about fund and all form of fund supporting from Department of Corrections, Department of Juvenile Observation and Protection, Department of Probation shall carry out to understanding thoroughly. This is because the operation in assistance of each department has specifically. The said public relation is a key to encourage inmate to know, understand and plan for their career or education after release.

3. Regulation in collaboration between relevant public sectors such Department of Corrections, Department of Juvenile Observation and Protection, Department of Probation shall set rules and practice in collaboration between relevant public sectors in all form of assisting such as fund, education, career and needs of inmate because current assistance is aid that depend on the operation of each department. The collaboration of relevant public sector is still absence of cooperation in the direction.

สารบัญเรื่อง

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	I
บทสรุปผู้บริหาร	III
Executive Summary	XIII
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1. หลักการและเหตุผล	1
1.2. วัตถุประสงค์โครงการ	2
1.3. ขอบเขตการดำเนินงาน	3
1.4. กรอบแนวคิด	4
1.5. วิธีดำเนินการวิจัย	6
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.7. แผนการดำเนินงาน	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	11
2.1. แนวคิดการจัดตั้งกองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทย	12
2.1.1. พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558	13
2.1.2. พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	25
2.1.3. พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562	53
2.1.4. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546	68
2.1.5. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550	75
2.1.6. พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544	82
2.2. แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในต่างประเทศ	95
2.2.1. สหราชอาณาจักร	95
2.2.2. สหรัฐอเมริกา	105
2.2.3. กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย	111
2.2.4. สิงคโปร์	118
2.2.5. ออสเตรเลีย	126
2.3. การให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษในเรือนจำและหลังปล่อยของกรมราชทัณฑ์	132

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	139
3.1 วิธีการศึกษา	139
3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)	140
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	141
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	151
3.5 ประเด็นข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย	152
บทที่ 4 วิเคราะห์ผลการวิจัย	153
4.1 สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)	154
4.2 สรุปผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)	185
4.3 การสัมภาษณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมใน ประเทศไทย และผลการนำเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางของกองทุนในต่างประเทศ	196
4.4 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและ ต่างประเทศ พร้อมข้อเสนอรูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การบริหารกองทุน เงื่อนไขการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ลักษณะเงินทุน รวมถึงรูปแบบหรือแนวทางการให้ความ ช่วยเหลือผู้พ้นโทษของกองทุน รวมถึงปัญหาอุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จ ของการดำเนินงานในรูปแบบกองทุน	203
4.5 ร่างแผนการดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วน และระยะยาวพร้อมแผนการผลักดันกฎหมาย	259
4.6 แนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน	274
บทที่ 5 สรุปการวิจัย และข้อเสนอแนะ	279
5.1. สรุปการวิจัย	279
5.2 ข้อเสนอแนะ	286
บรรณานุกรม	323
ภาคผนวก	331
ภาคผนวก ก บทคัดย่อ / Abstract	333
ภาคผนวก ข ข้อมูลการสรุปผลงานวิจัย (เอกสารหมายเลข 3)	337
ภาคผนวก ค ข้อมูลการวิจัยแบบ 5 บรรทัด (เอกสารหมายเลข 4)	341

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ง รายงานผลการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมรายการวิจัย (เอกสารหมายเลข 5)	345
ภาคผนวก จ เครื่องมือการวิจัย / ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย	351
ภาคผนวก ฉ Infographic การจัดตั้งกองทุนฯ / Infographic รูปแบบกองทุนฯ	363

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงวิเคราะห์การศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนในประเทศไทย	222
ตารางที่ 4.2 แสดงวิเคราะห์การศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนในต่างประเทศ	247
ตารางที่ 4.3 แผนระยะยาว การดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุน เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน)	269

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดที่ 1	4
แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดที่ 2	5
ภาพที่ 2.1 NACRO	100
ภาพที่ 2.2 Throughcare Approach	119
ภาพที่ 2.3 โครงสร้างการบริหารงานของ SCORE	121
ภาพที่ 2.4 แสดงขั้นตอน 4 ขั้นของกระบวนการ Crossroads	130
ภาพชุดที่ 3.1 แสดงการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการตรวจสอบความสอดคล้อง (index of item-objective congruence : IOC) ของข้อมูลในการออกแบบแนวคำถาม การสัมภาษณ์และแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม	150
ภาพชุดที่ 3.2 แสดงการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการตรวจสอบความสอดคล้อง (index of item-objective congruence : IOC) ของข้อมูลในการออกแบบแนวคำถาม การสัมภาษณ์ และแนวคำถามในการสนทนากลุ่มในประเทศอังกฤษของนักวิจัยต่างประเทศ	151
แผนภาพที่ 4.1 แสดงการขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วนและการจัดตั้งกองทุนในระยะยาว	199
แผนภาพที่ 4.2 แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อย ที่เหมาะสมในต่างประเทศ	201
แผนภาพที่ 5.1 การจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์กรมหาชน)	319

บทที่ 1

บทนำ

1.1. หลักการและเหตุผล

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ รวมถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สภาพครอบครัว จำนวนประชากรและอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้น การไม่ได้รับการศึกษา การไม่ได้รับประกอบอาชีพ การเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม สภาพความเปลี่ยนแปลงและปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อแนวโน้มการเกิดอาชญากรรมที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติคดีอาชญากรรมในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ชั้นตำรวจ อัยการ ศาล จนถึงหน่วยงานด้านพัฒนาพฤตินิสัย ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งหากพิจารณาจำนวนผู้กระทำความผิดที่เข้าสู่ระบบพัฒนาพฤตินิสัย ซึ่งได้มีการเก็บข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2561 พบว่า มีผู้ต้องขังในเรือนจำทั่วประเทศของกรมราชทัณฑ์ ประมาณ 382,949 คน ผู้ถูกคุมประพฤติของกรมคุมประพฤติ ประมาณ 308,424 คน และมีเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประมาณ 21,406 คน เมื่อผู้กระทำความผิดได้เข้าสู่ระบบพัฒนาพฤตินิสัยไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ หรือผู้ถูกคุมประพฤติ สิ่งสำคัญประการหนึ่งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤตินิสัย คือ ความพยายามที่จะแก้ไขฟื้นฟูช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้กระทำผิดนั้นได้กลับตัวเป็นคนดี มีงานและอาชีพ เลี้ยงตนเองและครอบครัว ไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ ในแต่ละปีมีผู้กระทำความผิดและพ้นโทษโดยเฉลี่ยมากกว่า 100,000 คน โดยหน่วยงานด้านพฤตินิสัย ได้มีความพยายามที่จะพัฒนา ปรับปรุงรูปแบบการแก้ไขฟื้นฟูในระหว่างที่ถูกคุมขัง การเตรียมความพร้อมก่อนการปล่อยตัวผู้กระทำผิด การให้การศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพ รวมทั้งมีการดำเนินงานร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ สังคม ชุมชนและภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูดูแล การสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับผู้พ้นโทษในหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้เงินทุนสนับสนุน การรับเข้าทำงาน หรือการสนับสนุนให้มีอาชีพ รวมไปถึงมีกระบวนการติดตามหลังการปล่อยก็ตาม แต่มีอาจปฏิเสธได้ว่า ปัญหาของสังคมที่มีอคติและไม่ยอมรับผู้ที่เคยต้องโทษก็ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ ดังจะเห็นได้ชัดจากการที่ผู้ที่เคยต้องโทษอยากกลับไปใช้ชีวิตในสังคมและต้องการมีอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวอย่างปกติแบบคนทั่วไป แต่ไม่ได้รับโอกาสที่จะได้งานทำหรือประกอบอาชีพ หรือไม่สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ ปัญหาเหล่านี้ ล้วนเป็นสาเหตุสำคัญของการที่ผู้พ้นโทษกลับมาเป็นผู้กระทำผิดซ้ำ ดังจะเห็นได้จากตัวเลขเฉลี่ยของการกลับมากระทำความผิดซ้ำของผู้พ้นโทษอยู่ในอัตราร้อยละ 14.72 ผู้ถูกคุมประพฤติที่กลับมากระทำความผิดซ้ำในอัตราร้อยละ 22.12 และเด็กและเยาวชนที่กลับมากระทำความผิดซ้ำคิดเป็นร้อยละ 24.32 นอกเหนือไปจากความพยายามของหน่วยงานภาครัฐในการป้องกันมิให้มีการก่ออาชญากรรมซึ่งจะเป็น

ต้นทางที่นำไปสู่การเพิ่มจำนวนผู้ต้องโทษซึ่งเป็นต้นทางของปัญหา การสร้างอาชีพและฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้พ้นโทษสามารถพึ่งพิงตัวเองได้อย่างสมศักดิ์ศรีและมีให้วนกลับไปกระทำ ความผิดซ้ำแล้ว แต่หากสังคมยังไม่เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อผู้กระทำความผิด นอกเหนือจากความพยายามของหน่วยงานภาครัฐดังที่กล่าวมาแล้ว การพัฒนา หรือจัดหาเครื่องมือหรือกลไกอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายในการสนับสนุนให้ผู้พ้นโทษได้กลับไปมีชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น การศึกษาแนวคิดในเรื่องของเครื่องมือหรือกลไกอื่น ๆ อาทิ การจัดหาแหล่งเงินทุนหรือกองทุนเพื่อสนับสนุนให้ผู้พ้นโทษได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคม โดยเป็นแหล่งเงินทุนหรือกองทุนให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษในรูปแบบที่หลากหลายและมีความยั่งยืนมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการให้ความช่วยเหลือให้ผู้พ้นโทษสามารถมีเงินทุนไปประกอบอาชีพส่วนตัว หรือมีเงินสำรองเพื่อใช้จ่ายในระหว่างการหางานทำหรือเพื่อใช้จ่ายในช่วงการเริ่มต้นชีวิตภายหลังการออกจากเรือนจำ รวมไปถึงให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูในด้านอื่น ที่จำเป็น เช่น การพัฒนาเป็นศูนย์ให้คำปรึกษาและการดูแลผู้พ้นโทษแบบครบวงจร หรือการเป็นศูนย์ความร่วมมือแบบสหองค์กรระหว่างหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเพื่อให้การสนับสนุนผู้พ้นโทษหลังปล่อย จะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษที่มีความยั่งยืนและเป็นระบบ

สำนักงานกิจการยุติธรรม พิจารณาแล้ว เห็นว่า การศึกษาวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหการกระทำความผิดซ้ำ นอกเหนือไปจากการพัฒนาระบบจำแนกผู้กระทำความผิด การพัฒนาระบบการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูผู้กระทำความผิด การประเมินโปรแกรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการพัฒนาระบบการติดตามหลังปล่อยที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนามาตรการทางกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการให้โอกาสผู้พ้นโทษได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ การพัฒนามาตรการหรือกลไกทางสังคมในรูปแบบอื่น เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้พ้นโทษ นอกเหนือจากการศึกษาการนำแนวทางธุรกิจเพื่อสังคมหรือวิสาหกิจชุมชน (social enterprise) เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษที่เป็นระบบและเหมาะสมกับประเทศไทยจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้พ้นโทษได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ไม่เป็นภาระของสังคม และหวนมากระทำความผิดซ้ำอันจะนำมาซึ่ง การสร้างสังคมที่มีความปลอดภัย ลดภาระของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและงบประมาณของรัฐได้อย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์โครงการ

1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

1.2.2 เพื่อนำเสนอ รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การให้ความช่วยเหลือของกองทุน/การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทย

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน

1.2.4 เพื่อนำเสนอแผนการดำเนินงาน (Roadmap) รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและระยะยาว

1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน

การวิจัยนี้มีขอบเขตการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยประกอบไปด้วย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยการทบทวนวรรณกรรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ผลการศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ลักษณะหรือสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ จำนวนไม่น้อยกว่า 4 ประเทศ ซึ่งเป็นประเทศที่มีกองทุนให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงรูปแบบและการบริหารกองทุน เงื่อนไขการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ลักษณะเงินทุน รวมทั้งรูปแบบหรือแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษของกองทุน

1.3.2 ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2.1 ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.3.2.2 ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ

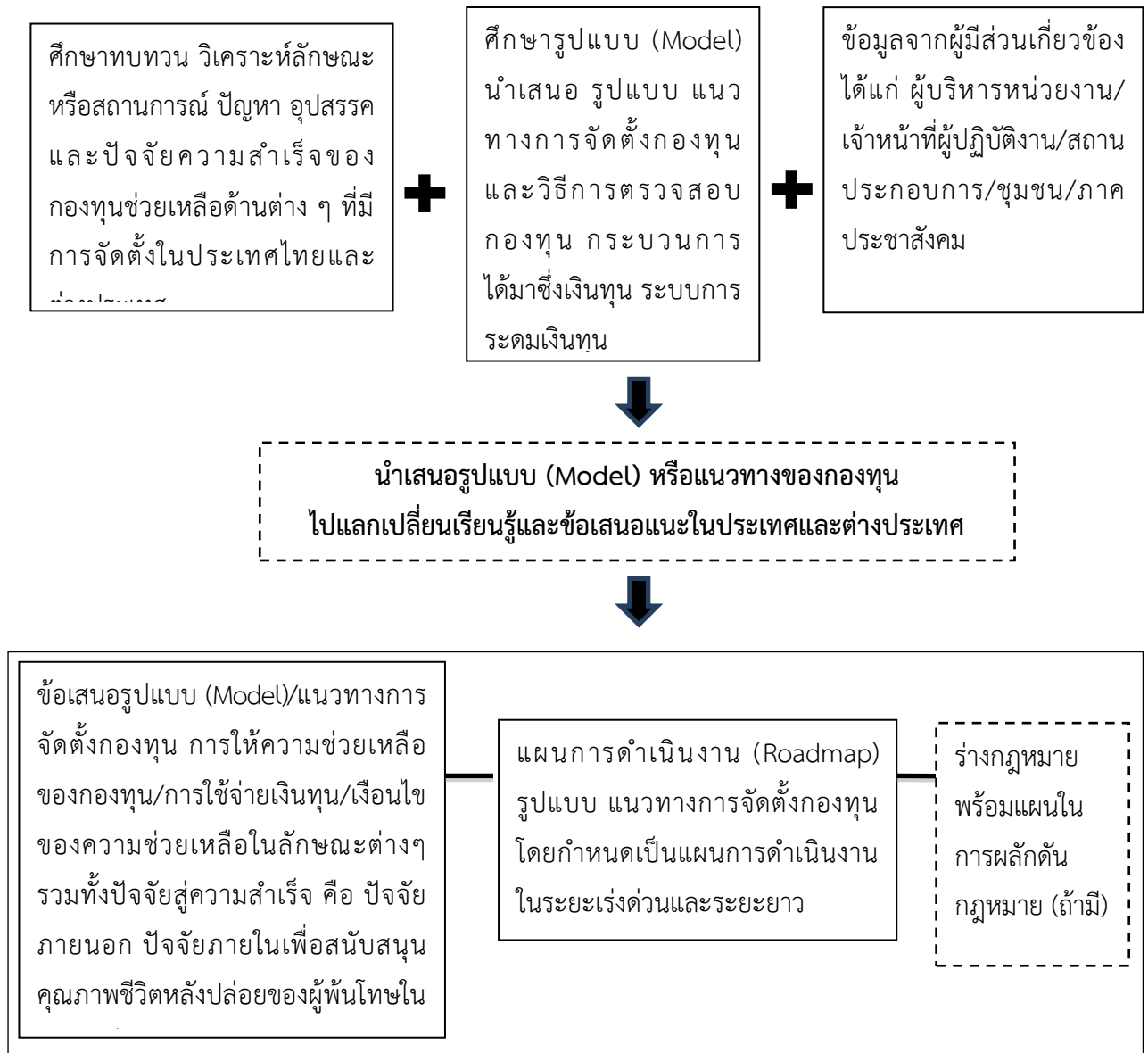
1.3.2.3 กลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน

1.3.2.4 กลุ่มครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด

1.3.2.5 กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

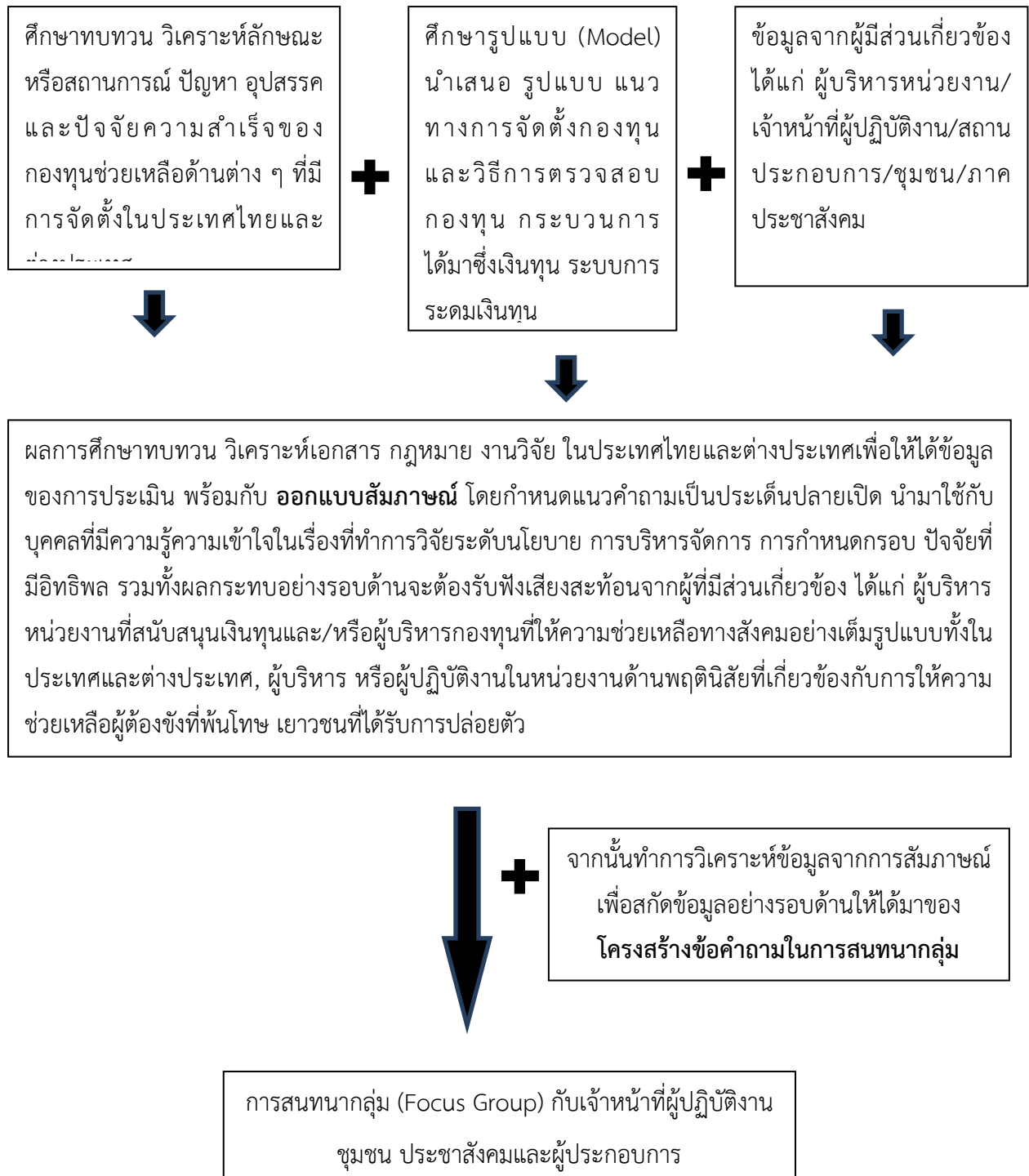
1.4 กรอบแนวคิด

ภาพรวมของการศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ศึกษาความเป็นได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ นำเสนอตามกรอบแนวคิด 1 ซึ่งกำหนดจากวัตถุประสงค์เป็นหลักและให้ได้มาซึ่งระเบียบวิธีวิจัยที่เป็นลำดับตามแผนภาพ

แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดที่ 1

กรอบแนวคิดที่ 2 นำเสนอกรอบแนวคิดและประเด็นการสนทนากลุ่ม(Focus Group) เป็นการต่อยอดผลของการสัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ประกอบและเตรียมในการจัดประชุมในลำดับต่อไป

แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดที่ 2

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษา ได้แก่ การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสัมมนาระดมความคิดเห็น ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.5.1 การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการเพื่อการทบทวนวรรณกรรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ผลการศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ลักษณะหรือสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ จำนวนไม่น้อยกว่า 4 ประเทศ ซึ่งเป็นประเทศที่มีกองทุนให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงรูปแบบและการบริหารกองทุน เงื่อนไขการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ลักษณะเงินทุน รวมทั้งรูปแบบหรือแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษของกองทุน

1.5.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) บุคคลที่เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่ม ได้แก่

1.5.2.1 ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานกับกองทุนมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 20 คน

1.5.2.2 ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติสนัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี จำนวน 20 คน

1.5.2.3 กลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ

- ผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง ในทุกคดี โดยผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติเหล่านี้ไม่เกิน 3 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2561 จำนวน 20 คน

- ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในทุกคดี โดยเด็กและเยาวชนเหล่านี้ไม่เกิน 3 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2561 จำนวน 20 คน

1.5.2.4 กลุ่มครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา พี่หรือน้องที่ผู้กระทำความผิดได้เคยอาศัย หรืออาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน จำนวน 10 คน ส่วนญาติผู้กระทำความผิด ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อาที่ผู้กระทำความผิดได้เคยอาศัย หรืออาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 100 คน

1.5.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการ จำนวน 25 คน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ครั้งและจังหวัดสำคัญ 1 ครั้ง

1.5.4 การจัดประชุมครั้งที่ 1 การสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย ไม่น้อยกว่า 100 คน โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาต้องประกอบไปด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพหุนิติสนัย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน ภาคชุมชนและประชาสังคม

1.5.6 การจัดประชุมครั้งที่ 2 จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ผลการศึกษา ร่างกฎหมาย และแผนการดำเนินงาน (Roadmap) ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและเพื่อผลักดันการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยให้เกิดขึ้นได้ โดยเร็ว โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ผู้แทนกรมคุมประพฤติ ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม ไม่น้อยกว่า 30 คน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 รายงานผลการศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

1.6.2 รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การให้ความช่วยเหลือของกองทุน/การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทย

1.6.3 แนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน

1.6.4 แผนการดำเนินงาน (Roadmap) รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและระยะยาว

1.7 แผนการดำเนินงาน

กำหนดแผนการดำเนินงานไว้ครอบคลุม 9 เดือน (270 วัน) นับถัดจากวันลงนามในสัญญา ดังนี้
ตารางที่ 1 แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน)								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. การส่งรายงานเบื้องต้น (Inception Report) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงเอกสาร การทบทวนวรรณกรรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ผลการศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ลักษณะหรือสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ จำนวนไม่น้อยกว่า 4 ประเทศ ซึ่งเป็นประเทศที่มีกองทุน									

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน)								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงรูปแบบและ การบริหารกองทุน เงื่อนไขการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ลักษณะเงินทุน รวมทั้งรูปแบบหรือแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษของกองทุน									
2. สร้างและออกแบบสัมภาษณ์ ในการลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบกับนำข้อมูลต่างๆมาวิเคราะห์ โดยการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง - ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ - ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับ การให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ ที่เคยถูกคุมประพฤติ - ผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและ เยาวชน - ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 100 คน									
3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการ จำนวน 25 คน ในจังหวัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ครั้งและจังหวัดสำคัญ 1 ครั้ง โดยนำเสนอ รูปแบบ (Model) หรือแนวทางของกองทุนในต่างประเทศเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังข้อคิดเห็น									
4. การจัดประชุมครั้งที่ 1 การสนทนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและ เผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย ไม่น้อยกว่า 100 คน โดยผู้เข้าร่วมสนทนาต้องประกอบไปด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพหุตินิสัย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือ ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน ภาคชุมชนและประชาสังคม เพื่อได้ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มี การจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิต หลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ พร้อมข้อเสนอ									

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน)								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การบริหารกองทุน เงื่อนไขการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ลักษณะเงินทุน รวมถึงรูปแบบหรือแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษของกองทุน รวมถึงปัญหาอุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานในรูปแบบกองทุน									
5. การจัดประชุมครั้งที่ 2 ประมวลและวิเคราะห์ผลการสัมมนาครั้งที่ 1 เพื่อการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุน ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย ไม่น้อยกว่า 30 คน เพื่อได้ (1) รายงานการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย (2) รายงานผลการนำเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางของกองทุน ในต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังข้อคิดเห็น									
6. จัดทำ รายงานฉบับสมบูรณ์ซึ่งประกอบด้วย ผลการศึกษา ร่างกฎหมาย แผนการดำเนินงานใน การจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งแผนการผลักดันกฎหมาย (ถ้ามี) พร้อมผลสรุปในข้อ (1) และ (2) บทสรุปผู้บริหาร (ไทย-อังกฤษ) บทความสำหรับเผยแพร่ผลงานในวารสารทางวิชาการ และ info graphic แสดงสาระสำคัญของข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางของกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย									

หลังจากการส่งรายงานฉบับสมบูรณ์และผ่านการตรวจรับเป็นที่เรียบร้อยแล้วคณะผู้วิจัยจะการนำผลการศึกษามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยนำเสนอในที่ประชุมระหว่างประเทศ ในงาน Conference of the Asian Criminological Society (ACS) ในปี 2021 หากรายงานมีความครบถ้วนในประเด็นการศึกษาและสามารถลงทะเบียยนได้ทันในช่วงเวลาการลงทะเบียยนภายในปี 2020 จะนำเสนอในที่ประชุม 12th Annual Conference of the Asian Criminological Society (ACS) Ryukoku University, Kyoto, Japan ระหว่างวันที่ 2-5 October 2020 (<http://acs2020.org/>)

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

หากกล่าวถึงหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมที่มีภาระหน้าที่ในการพัฒนาพฤตินิสัย ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการพยายามแก้ไขฟื้นฟูช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดนั้นได้กลับตัวเป็นคนดี มีงานและอาชีพ เลี้ยงตนเองและครอบครัว ไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ ทั้งนี้หน่วยงานมีการปรับปรุงรูปแบบการแก้ไขฟื้นฟูในระหว่างที่ถูกคุมขัง การเตรียมความพร้อมก่อนการปล่อยตัวผู้กระทำความผิด การให้การศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพ รวมทั้งมีการดำเนินงานร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ สังคม ชุมชนและภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูดูแล การสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับผู้พ้นโทษในหลายรูปแบบ รวมทั้งการให้เงินทุนสนับสนุน การรับเข้าทำงาน การให้มืออาชีพประจำ ซึ่งเป็นเครื่องมือและกลไกหลัก เช่น การจัดหาแหล่งเงินทุนหรือกองทุนเพื่อสนับสนุนให้ผู้พ้นโทษได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคม โดยเป็นแหล่งเงินทุนหรือกองทุนให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษในรูปแบบที่หลากหลายและมีความยั่งยืน ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือให้ผู้พ้นโทษสามารถมีเงินทุนไปประกอบอาชีพส่วนตัว หรือมีเงินสำรองเพื่อใช้จ่ายในระหว่างการหางานทำหรือเพื่อใช้จ่ายในช่วงการเริ่มต้นชีวิตภายหลังการออกจากเรือนจำ ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษที่มีความยั่งยืนและเป็นระบบ และการพัฒนามาตรการทางกฎหมายเพื่อให้โอกาสผู้พ้นโทษได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ

เมื่อพิจารณาจากการปฏิบัติงานของ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการส่งเสริมเพื่อหามาตรการหรือกลไกทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้พ้นโทษทั้งผู้ใหญ่เด็กและเยาวชนได้รับการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อย ซึ่งยังไม่มีการจัดตั้งกองทุนใด ๆ ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างยั่งยืน

ดังนั้น ในการทบทวนวรรณกรรมในบทนี้คณะผู้วิจัย จะทบทวนแนวคิดการจัดตั้งกองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทย ได้แก่ กองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 การจัดตั้งกองทุนฯ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 และกองทุนคุ้มครองเด็กที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ส่วนในต่างประเทศได้ทำการทบทวนและแปลเอกสารในประเด็นสวัสดิการและการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศออสเตรเลีย รวมทั้งการทบทวน ในส่วนที่ 3 จะกล่าวถึงแนวทางการช่วยเหลือของกรมราชทัณฑ์ กล่าวคือ ภาพรวมของ **โครงการไทยนิยม ยั่งยืน กรมราชทัณฑ์** โดยกรมราชทัณฑ์ได้ให้บริการแก่ผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษในการขอรับการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ ซึ่งให้บริการที่มีความเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพ ได้แก่ การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ คัดคนดีสู่สังคม

(ทนายแพทย์ปราเสริฐ ปราสาททองโอสถ) การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์ การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ มูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี และการสนับสนุนทุนการศึกษาบุตรผู้ต้องขัง เป็นต้น

รายละเอียดของแนวคิดการจัดตั้งกองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทย และแนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในต่างประเทศ ประกอบด้วย รายละเอียดและความเป็นมาของกองทุน การจัดตั้ง การบริหารจัดการ แหล่งเงินทุน แนวทางการให้ความช่วยเหลือ และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษในเรือนจำและหลังปล่อย เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การศึกษา ได้แก่ การศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน การนำเสนอ รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การให้ความช่วยเหลือของกองทุน/การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทย รวมทั้งแนวทางการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน

วรรณกรรมที่ปรากฏ ในบทที่ 2 กล่าวคือ แนวคิดการจัดตั้งกองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทย การจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในต่างประเทศ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษในเรือนจำและหลังปล่อยของกรมราชทัณฑ์ นำเสนอรายละเอียดตามประเด็น ดังนี้

2.1 แนวคิดการจัดตั้งกองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทย

แนวคิดการจัดตั้งกองทุนในประเทศไทยคณะผู้วิจัยได้พิจารณากองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทย โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ การมีบทบัญญัติที่ชัดเจนโดยการออกเป็นกฎหมายในการบังคับใช้ ประสิทธิภาพของกองทุน การกำหนดตัวชี้วัด และกองทุนที่มีการบริหารจัดการที่ชัดเจนส่งผลให้เห็นความยั่งยืน

โดยคณะผู้วิจัยคัดเลือกกองทุน ได้แก่ 1) กองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 2) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 3) การจัดตั้งกองทุนฯ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 4) กองทุนคุ้มครองเด็กที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 5) กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และ 6) กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 โดยมีหัวข้อย่อยของการทบทวน คือ 1. รายละเอียดกองทุน กล่าวถึง ที่มาและหลักการจัดตั้งกองทุน 2. การจัดตั้งกองทุน กล่าวถึง วัตถุประสงค์และลักษณะกองทุน 3. การบริหารจัดการกองทุน กล่าวถึง การกำหนดคณะกรรมการ จำนวนชุดของคณะกรรมการ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการต่าง ๆ 4. แหล่งเงินทุน กล่าวถึงเงินและทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม เป็นต้น 5. แนว

ทางการให้ความช่วยเหลือ กล่าวถึง รูปแบบ แนวทาง หลักเกณฑ์ การให้ความช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ 6. การบังคับใช้กฎหมาย กล่าวถึง การมีกฎหมายหลัก ระเบียบที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้อง 7. ปัญหาและอุปสรรค 8. ปัจจัยความสำเร็จ โดยคณะผู้วิจัยนำเสนอการทบทวนวรรณกรรม ปรากฏรายละเอียดดังนี้

2.1.1 พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558

2.1.1.1 ความเป็นมา

ในอดีตก่อนที่จะมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 นั้น การที่ประชาชนจะได้เข้าถึงสิทธิตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเป็นธรรม กล่าวคือ การที่ประชาชนจะได้รับ การชดเชยจากรัฐ หรือการที่ประชาชนจะได้รับการชดเชยจากผู้กระทำผิดหรือจำเลยนั้นเป็นเรื่องยาก ประชาชนผู้ยากไร้มักถูกเอารัดเอาเปรียบ เนื่องจากไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในสิทธิของตนที่ควรได้รับตาม กระบวนการยุติธรรมทางอาญา หรือบางกรณีประชาชนเห็นว่าการดำเนินคดีทางอาญาเป็นเรื่องยุ่งยากใน กระบวนการขั้นตอน อีกทั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีสูงจึงเพิกเฉยหรือละเลยที่จะใช้สิทธิของตน

ดังนั้น เพื่อลดช่องว่างในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยดังกล่าว แล้วข้างต้น อีกทั้งเป็นการช่วยเหลือผู้ยากไร้คนยากจนให้เข้าถึงความยุติธรรม กระทรวงยุติธรรมจึงได้จัดตั้ง “กองทุนยุติธรรม” ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2549 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสนับสนุนเงินค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการให้ ความช่วยเหลือประชาชนในด้านกฎหมาย การฟ้องร้อง การดำเนินคดี หรือการบังคับคดี การคุ้มครองสิทธิ และ เสรีภาพของผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยมีการออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วย กองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2553 ขึ้น อย่างไรก็ตามระเบียบดังกล่าวก็ไม่มีผลบังคับใช้ได้ดีเท่าที่ควรนัก กล่าวคือ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2553 มีข้อจำกัดหลายประการ เช่น การไม่มีสถานะเป็น นิติบุคคลที่จะทำนิติกรรมสัญญาที่สมบูรณ์ รายได้มาจากงบประมาณของรัฐเพียงอย่างเดียว อีกทั้งวัตถุประสงค์ ค่อนข้างจำกัด ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล มีงบประมาณที่จำกัด ประกอบกับไม่มีความคล่องตัวในการ ปฏิบัติงานทำให้กองทุนไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี และให้ความคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพ ของประชาชนได้อย่างทั่วถึงเสมอภาคและเป็นธรรม ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของประชาชน จึงส่งผลให้ต่อมารัฐ ได้มีการพัฒนาระดับระเบียบกระทรวงยุติธรรมเป็น “พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558”(กองทุน ยุติธรรม, ม.ป.ป.) ทั้งนี้ ตามหลักการของกองทุนยุติธรรมที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทั้งต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยเริ่มจากการ ส่งเสริมและป้องกัน ดังนี้ (1) ต้นทาง กองทุนยุติธรรมสนับสนุนค่าใช้จ่าย ในการจัดโครงการให้ความรู้ทาง กฎหมายแก่ประชาชน เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักรู้เพื่อช่วยกันป้องกันสังคมให้มีความสงบเรียบร้อย และปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หากมีปัญหาก็สามารถระงับข้อพิพาทเบื้องต้นด้วยการไกล่เกลี่ย โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีที่เกิดขึ้นก่อนฟ้อง (2) กลางทาง กองทุนยุติธรรมให้ความช่วยเหลือ ค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเพื่อลด ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เพื่อให้ประชาชนที่ไม่มีความสามารถทางเศรษฐกิจมีความเดือดร้อน ยากไร้ โดย

ค่าใช้จ่ายที่ให้ความช่วยเหลือประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี และค่าใช้จ่ายในการขอลดปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (3) ปลายทางหากปรากฏกรณีประชาชนถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน จะได้รับการเยียวยาจากรัฐตามมาตรฐานสากลในเรื่องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องให้การปกป้อง รัฐต้องให้ความปลอดภัยแก่ประชาชนจากการละเมิดที่เกิดขึ้น

2.1.1.2 รายละเอียดกองทุน

พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 สามารถสรุปเนื้อหาสาระได้เป็น 5 หมวด ดังนี้

หมวด 1 เกี่ยวกับกองทุนยุติธรรม

หลักการของกองทุนยุติธรรมที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ได้ถูกกำหนดไว้คือ กำหนดให้กองทุนมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยกองทุนยุติธรรมจะเป็นแหล่งเงินทุนที่ให้ความช่วยเหลือใน 4 กรณี ดังนี้ (มาตรา 5)

- 1) การให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี เช่น ค่าจ้างทนายความ ค่าธรรมเนียมศาล หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย เช่น ค่าใช้จ่ายในการประกันตัว
- 3) การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูร่างกายจิตใจ ค่าขาดรายได้ ค่าเสียหายจากการถูกละเมิด เป็นต้น
- 4) การสนับสนุนโครงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการให้ความรู้แก่ประชาชน เป็นต้น

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติได้กำหนดให้กองทุนยุติธรรมมีอำนาจในการกระทำการกิจการต่างๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามมาตรา 5 ที่กล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งอำนาจดังกล่าวให้รวมถึง การถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ การก่อตั้งสิทธิหรือกระทำการนิติกรรมใดๆ และกระทำการอื่นใดที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกองทุนยุติธรรม (มาตรา 6) โดยกองทุนยุติธรรมประกอบด้วยเงินหรือทรัพย์สิน อันได้แก่ เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาจากกองทุนยุติธรรมในสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงยุติธรรมตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2553 ตามมาตรา 41 เงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาลหรือเงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี เงินที่ศาลสั่งบังคับกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ค่าธรรมเนียมศาล และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และค่าปรับในคดีอาญาตามมาตรา 8 เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้แก่กองทุนยุติธรรม ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนยุติธรรม และเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่กองทุนยุติธรรมได้รับไม่ว่ากรณีใด ทั้งนี้ เงินและทรัพย์สินของกองทุนยุติธรรม ไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน (มาตรา 7)

นอกจากนั้น ตามพระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดให้เงินกองทุนยุติธรรมให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการต่างๆ อันได้แก่ การช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี การขอลปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน การให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน และการดำเนินงานกองทุนยุติธรรมหรือ การบริหารกองทุนยุติธรรม และกิจการอื่นที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องกับการจัดกิจการของกองทุนยุติธรรม (มาตรา 9)

การที่กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานกองทุนยุติธรรมขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการให้กับกองทุนยุติธรรม คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการคณะทำงาน หรือบุคคลที่คณะกรรมการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ในการรับคำขอรับความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอความเห็นประกอบคำขอรับความช่วยเหลือ เพื่อเสนอให้คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง พิจารณา ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานเอกชน ในการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรม รับเงิน จ่ายเงิน และเก็บรักษาเงินของกองทุนยุติธรรมตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง พัฒนาระบบ รูปแบบ วิธีการ และการให้บริการของกองทุนยุติธรรม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรม เก็บ รวบรวม วิเคราะห์ และวิจัยข้อมูล เกี่ยวกับการสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรม และปฏิบัติการอื่นหรือกระทำการตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ (มาตรา 11)

สำหรับกรณีการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรมในจังหวัดอื่นที่มีใช้กรุงเทพมหานคร ให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมมอบหมายให้หน่วยงานในจังหวัดที่สังกัดกระทรวงยุติธรรมทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการให้กับกองทุนยุติธรรมสำหรับเขตจังหวัดนั้น (มาตรา 12)

หมวด 2 คณะกรรมการกองทุนยุติธรรม

ตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมอันประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้แทนสำนักงานประมาณ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสภานายความ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการคุ้มครองสิทธิและ ของประชาชน จำนวน 6 คน เป็นกรรมการ ทั้งนี้ ให้รองปลัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานกองทุนยุติธรรม จำนวน 2 คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ (มาตรา 13)

สำหรับกรณีคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดไว้ว่า ต้องมีสัญชาติไทย มีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์ ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักราชการหรือถูกพักงาน หรือถูกสั่งให้ออกจาก

ราชการหรือออกจากงานไว้ก่อน ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำผิดวินัย ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดย คำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และไม่เคยต้องคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะรื้อรายผิดปกติ (มาตรา 14) โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี สำหรับกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ภายใน 60 วัน ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการที่ได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ (มาตรา 15)

นอกจากนั้น ตามพระราชบัญญัติยังกำหนดกรณีการพ้นตำแหน่งไว้ด้วย กล่าวคือ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอาจพ้นจากตำแหน่งในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 14 หรือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ (มาตรา 16)

สำหรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมนั้นตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดไว้ คือ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายแผนงาน และแนวทางในการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรม ออกระเบียบต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมมอบหมาย กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนยุติธรรม พิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี ประกาศเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน และปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่ รัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา 18)

นอกจากนั้น ตามพระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดให้คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือคณะหนึ่ง หรือหลายคณะ เพื่อมีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ยื่นคำขอในทุกภารกิจของกองทุนทั่วราชอาณาจักร ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมกำหนด (มาตรา 20) นอกจากนี้ยังกำหนดให้คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประจำจังหวัดขึ้นทุกจังหวัดนอกจากกรุงเทพมหานคร เพื่อมีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือบุคคลที่สมควรได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนเฉพาะกรณีการให้ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดีและการขอลอยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมกำหนด (มาตรา 21) โดยกรรมการและอนุกรรมการจะได้รับเบี้ยประชุมตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง (มาตรา 24) ทั้งนี้กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการและอนุกรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 25)

จะเห็นได้ว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรมตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม พบว่าได้แบ่งกระบวนการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน กล่าวคือ

(1) ต้นทาง (Input) เริ่มตั้งแต่รับคำขอและสอบถามพฤติการณ์ข้อเท็จจริงเบื้องต้น หลังจากนั้นจึงทำการสืบเสาะ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและแสวงหาหลักฐานประกอบเพิ่มเติม ตลอดจนทบทวนข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 และระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วทำความเข้าใจเพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติการให้ความช่วยเหลือ

(2) กลางทาง (Process) นำเสนอความเห็นให้ คณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการแต่ละชุด แล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ขอรับการสนับสนุนรับทราบ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการพิจารณาไม่อนุมัติคำขอ ผู้ขอรับการสนับสนุน สามารถยื่นอุทธรณ์คำขอต่อคณะกรรมการตามขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการแต่ละชุดได้ และ

(3) ปลายทาง (Output) คือ การรวบรวมและตรวจสอบเอกสารสำหรับเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือ เพื่อนำไปสู่การอนุมัติ จ่ายเงินช่วยเหลือและทำสัญญาระหว่างกองทุนยุติธรรมกับผู้ขอรับการสนับสนุน หลังจากนั้นได้มีการควบคุมติดตาม เพื่อป้องกันการละเมิดเงื่อนไขตามสัญญา และสุดท้าย คือ การจัดเก็บสำนวนและรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุม คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมเป็นประจำ

หมวด 3 การขอรับความช่วยเหลือจากกองทุน

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้บุคคลอาจขอความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมในการดำเนินคดี การขอลปล่อยชั่วคราว การถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือการได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการ สนับสนุนโครงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอ แบบคำขอ การพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมกำหนด (มาตรา 26) ซึ่งการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี ประกอบด้วยค่าจ้างทนายความ ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดี ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมกำหนด (มาตรา 27)

สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดีและการให้ความช่วยเหลือ ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะกรรมการประจำจังหวัดต้องคำนึงถึงพฤติกรรมและข้อเท็จจริงของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม ฐานะของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน และโอกาสที่ผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนจะได้รับการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเสียหายตามกฎหมายอื่น (มาตรา 28)

จากบทบัญญัติข้างต้นจะเห็นได้ว่าการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดีนั้น อาจขอรับความช่วยเหลือได้ในกรณีค่าจ้างทนายความ ค่าที่ปรึกษาหรือผู้ช่วยเหลือทางกฎหมายในการดำเนินคดีหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดี เช่น ค่าตรวจพิสูจน์

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับคำวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มิใช่ว่าผู้ที่ยื่นคำขอต่อกองทุนยุติธรรมจะมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือทุกกรณี แต่กองทุนยุติธรรมจะต้องพิจารณาปัจจัยบางประการเสียก่อนว่าบุคคลดังกล่าวสมควรที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมหรือไม่ โดยต้องคำนึงถึงพฤติกรรมการขอเท็จจริง ฐานะของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม รวมถึงโอกาสที่ผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมจะได้รับการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเสียหายตามกฎหมายอื่น นอกจากนี้ในการให้ความช่วยเหลือยังต้องพิจารณาฐานะทางการเงินของกองทุนยุติธรรมประกอบด้วย และเมื่อผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแก่ผู้ขอรับความช่วยเหลือแล้วให้ผู้ขอรับความช่วยเหลือทำสัญญาการได้รับความช่วยเหลือ ณ สำนักงานภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผล ซึ่งทางกองทุนยุติธรรมต้องทำสัญญาจ้างนายความเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ขอรับความช่วยเหลือในการดำเนินคดีต่อไป

ส่วนการพิจารณาให้ความช่วยเหลือในการขอลอยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยให้คำนึงถึงว่า หากได้รับการปล่อยชั่วคราวแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือจะไปก่อเหตุร้ายอันตรายประการใดหรือไม่ (มาตรา 29) โดยการขอลอยชั่วคราวให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย กองทุนยุติธรรมอาจมอบอำนาจให้แก่พนักงานของกองทุนยุติธรรมหรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ยื่นคำร้องขอลอยชั่วคราว และเป็นผู้ลงนามในสัญญาประกันก็ได้ ทั้งนี้ คำร้องขอลอยชั่วคราวต้องแนบหนังสือรับรองการชำระเงินของกองทุนยุติธรรม สำเนาหนังสือสัญญาของผู้ต้องหาหรือจำเลย และสำเนาหนังสือคำประกันไปด้วย (มาตรา 30)

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ผู้ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือ การได้รับ ผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน อาจขอรับเงินช่วยเหลือเพื่อความเสียหายที่ตนได้รับ อัน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ เงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีที่ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนถึงแก่ความตาย ค่าขาดประโยชน์ ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ และเงินช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายอื่น ตามที่คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมเห็นสมควร ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราการได้รับเงินช่วยเหลือให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมกำหนด (มาตรา 31)

ในส่วนโครงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน ให้คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเป็นผู้มีอำนาจพิจารณา ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขอความช่วยเหลือ และการให้การสนับสนุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมกำหนด (มาตรา 32) ทั้งนี้ โครงการที่จะขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนได้ต้องเป็นโครงการเผยแพร่หรือการอบรมความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรม การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม หรือโครงการที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการส่งเสริมสิทธิและหน้าที่แก้ไขปัญหาเรื่องการละเมิดสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน หรือโครงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนที่เป็นนวัตกรรมใหม่ หรือโครงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนอื่นที่คณะอนุกรรมการ เห็นสมควรอย่างไรก็ตามมิใช่ว่าผู้

เสนอโครงการต่อกองทุนยุติธรรมจะมีสิทธิได้รับการสนับสนุนทุกกรณี แต่กองทุนยุติธรรมจะต้องพิจารณาปัจจัยบางประการเสียก่อนว่าบุคคลดังกล่าวสมควรที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมหรือไม่ กล่าวคือต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ต้องไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นหรือได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นแล้วแต่งบประมาณยังไม่เพียงพอ และต้องเป็นโครงการที่เป็นความรู้ทางกฎหมายที่กลุ่มเป้าหมายควรได้รับโดยวิเคราะห์จากความจำเป็นและสภาพปัญหาในพื้นที่

หมวด 4 การเงิน การบัญชี และการตรวจสอบ

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้กองทุนยุติธรรมต้องจัดให้มีระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อบันทึกรายการทางบัญชี และแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกองทุนโดยถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี รวมทั้งต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเป็นประจำ ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบตามที่คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมกำหนด (มาตรา 33) อีกทั้งต้องยื่นรายงานผลการจัดการกองทุนยุติธรรมต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนด (มาตรา 34) นอกจากนี้ยังกำหนดให้กองทุนยุติธรรมต้องจัดทำงบการเงินเพื่อแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกองทุนยุติธรรมเสนอผู้สอบบัญชีภายใน 60 วัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี (มาตรา 35) โดยกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนยุติธรรม (มาตรา 36) ทั้งนี้ กองทุนยุติธรรมจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบภายใน 180 วัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี (มาตรา 38) สำหรับการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินของกองทุนยุติธรรมให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง (มาตรา 40)

หมวด 5 บทเฉพาะกาล

สำหรับหมวดเฉพาะสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กรณีดังต่อไปนี้

1) กำหนดให้โอนบรรดาเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับกองทุนยุติธรรมในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงยุติธรรม ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2553 ไปเป็นของกองทุนยุติธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 41)

2) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารกองทุนยุติธรรมตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2553 ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 42)

3) กำหนดให้คำขอใด ๆ ที่ได้ยื่นไว้ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2553 และยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา ให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม (มาตรา 43)

4) กำหนดให้บรรดาระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่ออกตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2553 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ (มาตรา 44)

2.1.1.3 ปัญหาและอุปสรรค

1. ปัญหาการตีความคำว่า การดำเนินคดี ตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 หมายความว่า เฉพาะคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล จะทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ต้นทางของกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ เมื่อบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 แล้วพบช่องว่างหรือข้อจำกัดการให้ความช่วยเหลือของกองทุนยุติธรรม ยังไม่ครอบคลุมถึงการให้ความช่วยเหลือก่อนการฟ้องคดี ซึ่งแต่เดิมใช้ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2553 ในการให้ความช่วยเหลือในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์ความเป็นยาเสพติด (DNA) การตรวจรังวัดที่ดิน การตรวจแผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ การตรวจลายพิมพ์นิ้วมือ สามารถที่จะให้ความช่วยเหลือได้ แต่ปัจจุบันไม่สามารถให้ความช่วยเหลือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนการดำเนินคดีได้ เพราะปัญหาการตีความพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ที่ให้ความคุ้มครองแก่การดำเนินคดีที่ต้องอยู่ในระหว่างพิจารณาในชั้นศาลเท่านั้น ทำให้เห็นว่า การดำเนินคดีเป็นไปตาม ความหมายอย่างแคบไม่สามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายตั้งแต่ต้นทางของกระบวนการยุติธรรม อันขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย (มยุรี จำจรส. 2560. หน้า 44 และ 49)

2. การบริหารจัดการกองทุนยุติธรรม มีการมอบหมายให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทุกจังหวัด ซึ่งสังกัด กระทรวงยุติธรรมปฏิบัติภารกิจกองทุนยุติธรรม แต่เนื่องจากประชาชนซึ่งเป็นผู้มีรายได้น้อย รวมถึงกลุ่มเปราะบาง เช่น ชนกลุ่มน้อย คนไร้รัฐ ผู้แสวงหาที่พักพิง ผู้อพยพ แรงงานอพยพ ผู้ลี้ภัย หรือผู้พลัดถิ่น และชาวต่างชาติซึ่งเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ยังไม่รับรู้ รับทราบถึงภารกิจของกองทุนยุติธรรม ในการเป็นแหล่งเงินทุนให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย จึงทำให้ยังปรากฏปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมอยู่ในปัจจุบันที่ประชาชนยังไม่สามารถเข้าถึงสิทธิตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างเสมอภาคทุกคน (มยุรี จำจรส. 2560. หน้า 46)

3. การดูแลเกณฑ์ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม อันเป็นการนำหลักการสังคมสงเคราะห์ ทฤษฎีการเกื้อกูลของคนในสังคม และทฤษฎีการระดมทรัพยากร เพื่อนำเงินรายได้จากงบประมาณแผ่นดิน หรือจากการบริจาคมาช่วยเหลือเพื่อให้โอกาสในการช่วยเหลือ ผู้ยากไร้ที่ไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ด้วยตนเอง จึงสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ การพิจารณาฐานะของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลืออย่างชัดเจน รอบคอบ และมีข้อมูลประกอบการพิจารณาที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (มยุรี จำจรส. 2560. หน้า 45)

4. แหล่งเงินรายได้ของกองทุนยุติธรรม เนื่องจากการมีคำขอรับความช่วยเหลือเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลต่อเงินรายได้ของกองทุนยุติธรรม และอาจขาดสภาพคล่อง หากไม่มีการเตรียมความพร้อมรองรับ แม้จะมีมาตรการทางภาษีที่กำหนดให้แก่ผู้บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่กองทุนได้ก็ตาม ดังจะเห็นได้จากข้อมูลตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มียอดผู้ขอรับความช่วยเหลือรวม 38,816 ราย และมีแนวโน้มว่าจะมีประชาชนมาขอรับความช่วยเหลือเพิ่มสูงมากขึ้น แม้ว่าตามพระราชบัญญัติกองทุน

ยุติธรรม พ.ศ. 2558 จะได้ระบุช่องทางรายรับของกองทุนจากแหล่งต่าง ๆ อยู่ก็ตาม โดยพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ได้กำหนดแหล่งรายได้ของกองทุนยุติธรรมไว้ว่ามีที่มาจากแหล่งต่าง ๆ อันได้แก่ 1) เงินหรือทรัพย์สินที่โอนมาจากสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับกองทุนยุติธรรมตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2553 2) งบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปี 3) เงินค่าปรับจากการผิดสัญญาประกันตัวชั่วคราวและ ค่าธรรมเนียมศาลในอัตราไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนเงินเฉพาะส่วนที่นำส่งคลัง 4) เงินบริจาค 5) ดอกผลของทรัพย์สินกองทุน และ 6) เงินที่กองทุนได้รับไม่ว่ากรณีใด ๆ แต่เงินอุดหนุนของรัฐบาลยังคงเป็นช่องทางหลัก ทำให้การบริหารจัดการกองทุนขาดสภาพคล่องเป็นที่น่ากังวลว่าในอนาคตหากไม่มีแนวทางแก้ไขที่ยั่งยืน อาจส่งผลกระทบต่อความเติบโตและความยั่งยืนของกองทุนในระยะยาวได้ ดังนั้น การระดมเงินสนับสนุนเข้าสู่กองทุนยุติธรรมจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสิทธิตามกระบวนการยุติธรรมได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ตามงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนยุติธรรมสำหรับประเทศไทย จึงได้นำเสนอแนวทางการเพิ่มช่องทางสำหรับการระดมเงินสนับสนุนเข้าสู่กองทุนยุติธรรมไว้ ดังนี้ 1. การนำเงินบางส่วนจากดอกเบี้ยหรือการส่งเบี้ยประกันภัยของคนทั้งประเทศ ทั้งการประกันชีวิตตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และการประกันวินาศภัย ตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 หักสมทบเข้าสู่กองทุนยุติธรรมในอัตราที่เหมาะสม 2. การกำหนดให้มีการหักค่าจ้างทนายความของคนที่มีฐานะดีและประสบกับคดีที่มีมูลค่าทางคดีสูง บางส่วนตามอัตราที่กำหนดสมทบเข้าสู่กองทุนยุติธรรม 3. การนำเงินค่าปรับจากการกระทำผิดที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงหักสมทบเข้าสู่กองทุนยุติธรรม เช่น เงินค่าปรับที่มาจากการเมาแล้วขับหรือเงินค่าปรับจากการฝ่าฝืนกฎจราจร เป็นต้น 4. การมีนโยบายปล่อยสินเชื่อสำหรับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแบบถ่วงหน้า เพื่อขยายภารกิจการอำนวยความสะดวกยุติธรรมไปสู่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนแต่ขาดคุณสมบัติที่จะได้รับการพิจารณาอนุมัติเงินช่วยเหลือแบบเต็มจำนวนด้วยการปล่อยสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในทางคดีโดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำ

5. การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนยังไม่ครอบคลุมสิทธิของประชาชนผู้ได้รับความเสียหาย ควรเพิ่มการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม และเพิ่มเติมการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหาย อันประกอบด้วย ค่าทดแทนการถูกคุมขัง และข้อสงวนสิทธิในคำรักษาพยาบาล ภายในระยะเวลาสองปี ตามมาตรา 26 โดยการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558

6. ไม่มีบทบัญญัติในการกำหนดให้มีการอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุมัติให้ความช่วยเหลือของกองทุนยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมพิจารณาอุทธรณ์

7. การประสบกับปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากรมาโดยตลอด ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของจำนวนผู้มาขอรับบริการ ในขณะที่อัตรากำลังของบุคลากรมีจำนวนเท่าเดิมหรือ

ลดลง อันเนื่องมาจากการลาออก หรือย้ายไปทำงานยังหน่วยงานอื่น แม้จะมีการรับสมัครคัดเลือกบุคลากรเข้ามา ปฏิบัติงานอยู่ตลอดแต่การจะได้บุคลากรที่มีคุณภาพ และความชำนาญก็ต้องใช้เวลาพอสมควร

2.1.1.4 ปัจจัยความสำเร็จ

1. วัตถุประสงค์ของกองทุนยุติธรรมตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ประกอบไปด้วยการช่วยเหลือประชาชนใน 4 ประเด็นหลักๆ กล่าวคือ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนในการขอล้อยตัวชั่วคราว เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน จะเห็นได้ว่ากองทุนยุติธรรมเป็นกลไกที่รับรองสิทธิความยุติธรรมตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งดำเนินการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Access to Justice) มีการพิจารณาด้วยความรวดเร็ว เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล (วิชิต แย้มยิ้ม และคณะ. 2560. หน้า 66)

2. การที่พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรมได้กำหนดให้กองทุนยุติธรรมเป็นนิติบุคคล ทำให้กองทุนยุติธรรมจึงมีสถานะเป็นบุคคลตามกฎหมายจึงมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานทำให้กองทุนสามารถช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี และให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริง กล่าวคือสามารถเข้าทำนิติกรรมสัญญาต่าง ๆ ตลอดจนสามารถเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เสียหายมา ฟ้องไล่เบี้ยเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิดได้ เมื่อกองทุนยุติธรรมได้ให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายไปแล้ว ทำให้กองทุนยุติธรรมจะได้รับเงินกลับคืนมาเพื่อใช้ในการในการให้ความช่วยเหลือประชาชนรายอื่นต่อไป

3. การกำหนดแหล่งที่มาของรายได้ของกองทุนเพิ่มขึ้นจากเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลแต่เพียงอย่างเดียว อันได้แก่ (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาจากเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สิน ที่เกี่ยวเนื่องกับกองทุนยุติธรรม ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงยุติธรรม ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2553 (2) เงินที่ได้รับจากเงินที่ศาลสั่งบังคับกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ค่าธรรมเนียมศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา ทั้งนี้ ในอัตราไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนเงินเฉพาะส่วนที่นำส่งคลัง โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง (3) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้แก่กองทุน (4) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน (5) เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่กองทุนได้รับไม่ว่ากรณีใด เงินและทรัพย์สินของกองทุนไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทำให้กองทุนมีทรัพย์สินมาใช้ในการดำเนินการมากขึ้น

4. ด้านการบริหารงานกองทุนยุติธรรมตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ที่ให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือในส่วนภูมิภาค มีอำนาจในการอนุมัติเงินช่วยเหลือตามขอบเขตที่กำหนด เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระการพิจารณาของคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมในส่วนกลาง และเป็นการเพิ่มความสะดวกรวดเร็วให้กับประชาชน ผู้ขอรับการช่วยเหลือนั้น ซึ่งแสดงว่ากองทุนยุติธรรมได้ใช้หลักการ

กระจายอำนาจการพิจารณาอนุมัติให้การช่วยเหลือไปยังส่วนภูมิภาค โดยที่ส่วนกลาง เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณา เพื่อให้คงความเป็นเอกภาพและลดความล่าช้าของขั้นตอน ในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทัน่วงที

5. ตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรมมีบทบัญญัติในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในกรณีเร่งด่วนอันมีความสอดคล้องกับหลักการสากลที่ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วยความสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม ทั้งนี้ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนไม่สามารถเสนอคำขอให้ คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดพิจารณาได้ ให้ประธานอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือ หรือประธานอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี เป็นผู้พิจารณาคำขอ และรายงานให้คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี ทราบโดยเร็ว ดังนั้น ในการพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือกรณีจำเป็นเร่งด่วน ให้ใช้ระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี พ.ศ. 2559 ข้อ 15 วรรคสอง มาประกอบการพิจารณา หรือในกรณีของการขอรับความช่วยเหลือการขอลปล่อยชั่วคราว ก็มีการกำหนดให้ประธานอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือประธานอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดเป็นผู้พิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือ หรือให้อนุกรรมการคนใดคนหนึ่งมีอำนาจในการพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือในการขอรับความช่วยเหลือในการขอลปล่อยชั่วคราวได้ หากกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนไม่สามารถเสนอคำขอรับความช่วยเหลือต่อคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือ คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดได้ แล้วแต่กรณี ย่อมส่งผลให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือรวดเร็วขึ้น

กระบวนการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรมตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม พบว่าได้มีระบบการดำเนินงานที่มีระเบียบขั้นตอน การดำเนินที่เป็นระบบขั้นตอน อีกทั้งยังมีระบบการตรวจสอบการทำงาน การตรวจสอบเอกสารในรูปแบบ คณะกรรมการหรืออนุกรรมการ รวมถึงมีระบบที่ดีในการตรวจสอบ ควบคุมติดตาม เพื่อป้องกันการละเมิดเงื่อนไขตามสัญญา หลังจากเบิกเงินตามกองทุนไปแล้ว และในระยะสุดท้าย ยังต้องมีการจัดเก็บสำนวนและยังมีการกำกับตรวจสอบโดยการรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมเป็นประจำ มีการตรวจสอบโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และมีการประเมินผลการดำเนินงานอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากกระบวนการดำเนินงานที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน กล่าวคือ 1) ต้นทาง (Input) เริ่มตั้งแต่รับคำขอและสอบถามพฤติการณ์ข้อเท็จจริงเบื้องต้น หลังจากนั้นจึงทำการสืบเสาะ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง และแสวงหาหลักฐานประกอบเพิ่มเติม ตลอดจนทบทวนข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 และระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วทำความเห็นเพื่อเสนอให้ คณะอนุกรรมการพิจารณาอนุมัติการให้ความช่วยเหลือ โดยให้ดำเนินการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 25 ของทุกเดือน 2) กลางทาง (Process) นำเสนอความเห็นให้ คณะอนุกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามขอบเขตอำนาจของคณะอนุกรรมการแต่ละชุด แล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ขอรับการสนับสนุนรับทราบ ทั้งนี้

หากคณะกรรมการพิจารณาไม่อนุมัติคำขอ ผู้ขอรับการสนับสนุน สามารถยื่นอุทธรณ์คำขอต่อ คณะอนุกรรมการตามขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการแต่ละชุดได้ และ 3) ปลายทาง (Output) คือ การรวบรวมและตรวจสอบเอกสารสำหรับเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือ เพื่อนำไปสู่การอนุมัติ จ่ายเงินช่วยเหลือและทำ สัญญาระหว่างกองทุนยุติธรรมกับผู้ขอรับการสนับสนุน หลังจากนั้นได้มีการควบคุมติดตาม เพื่อป้องกันการ ละเมิดเงื่อนไขตามสัญญา และสุดท้าย คือ การจัดเก็บสำนวนและรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุม คณะกรรมการบริหารทราบภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไป

6. มีการประสานงานกันระหว่างกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างสังคมที่เท่าเทียม และเพื่อประสิทธิภาพในการ ดำเนินงาน ดังจะเห็นได้จากการลงนาม MOU เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ที่นายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นประธาน กับ 4 หน่วยงาน อันประกอบด้วย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย สำนัก นายกรัฐมนตรี สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริม เผยแพร่กองทุนยุติธรรม นอกจากนี้ยังมี บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การอำนวยความสะดวกยุติธรรม เพื่อ ลดความเหลื่อมล้ำสร้างสังคมที่เท่าเทียมกัน ระหว่างกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมกับกรม ราชทัณฑ์ในวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2562 ที่ขอให้เรือนจำมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแจ้งสิทธิประโยชน์ ตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือประชาชนที่มาติดต่อ เช่น การ ปลดปล่อยตัวชั่วคราว การอำนวยความสะดวกในการส่งคำขอรับความช่วยเหลือของกองทุนยุติธรรมไปยัง สำนักงานกองทุนยุติธรรมหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้ โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม

7. มีการจัดอบรมบุคลากรและแจกคู่มือแนวทางการกระจายอำนาจและการดำเนินงานของ กองทุนยุติธรรมระดับจังหวัด อีกทั้งระเบียบ คำสั่ง ประกาศ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องในการอบรมเพื่อเป็นการ ส่งเสริมให้บุคลากรผู้ที่ต้องดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุนยุติธรรม อันได้แก่ เลขาธิการและผู้ช่วย คณะอนุกรรมการ กองทุนยุติธรรมประจำจังหวัด จำนวน 450 คน จากทั่วประเทศ ประกอบด้วย ยุติธรรม จังหวัด นิติกรหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พนักงานคุมครองสิทธิและเสรีภาพ นักวิชาการการเงินและ บัญชี มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน

8. มีการจัดประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุชุมชน สื่อต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้มีการยื่นคำขอรับการสนับสนุนเพื่อให้มีการยื่นคำขอรับการสนับสนุน เงินกองทุนยุติธรรมทุกจังหวัด

โดยสรุป กองทุนยุติธรรม เป็นกองทุนที่มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจน ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของประเทศ สร้างความเท่าเทียมทั่วถึงกันของประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรม ไม่ ว่าจะเป็นช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี การขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย การช่วยเหลือผู้ ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน การให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ ประชาชนภายใต้การดำเนินการบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 โดยมี

คณะกรรมการกองทุนยุติธรรม เป็นผู้กำหนดนโยบายในการดำเนินงาน และมีคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ยื่นคำขอรับการสนับสนุนในการกิจของกองทุนยุติธรรม โดยมีกระบวนการการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ 1) ต้นทาง (Input) เริ่มตั้งแต่รับคำขอและสอบถามพฤติการณ์ เสาะแสวงหาข้อเท็จจริง 2) กลางทาง (Process) นำเสนอความเห็นให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามขอบเขตอำนาจ และ 3) ปลายทาง (Output) คือ การรวบรวมและตรวจสอบเอกสารสำหรับเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือ เพื่อนำไปสู่การอนุมัติจ่ายเงินช่วยเหลือและทำสัญญาระหว่างกองทุนยุติธรรมกับผู้ขอรับการสนับสนุน

2.1.2 พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2538 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2539 ให้เริ่มดำเนินการกองทุนในลักษณะเงินทุนหมุนเวียนตามนัยมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 ต่อมารัฐบาลได้พิจารณาเห็นความสำคัญของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษามากขึ้น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 (กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2562) เนื่องจากขณะนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อสนองตอบความจำเป็นดังกล่าว จึงสมควรเร่งรัดพัฒนาทางการศึกษา โดยการหาทางแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาในสังคมด้วยการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับสูงขึ้น ให้แก่นักเรียน นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย อันจะมีส่วนสำคัญในการช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น และด้วยการสนับสนุนการพัฒนาระบบการศึกษาทางด้านอุปสงค์ โดยการเพิ่มขีดความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาประชาชน เพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้องจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาขึ้น

2.1.2.1 รายละเอียดกองทุน

ในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติดังกล่าว แล้วร่างพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 เนื่องจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 และกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคตตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบริหารกองทุนเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2549 ที่ออกตามพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 มีการบริหารจัดการและการดำเนินการที่มีข้อจำกัด และไม่สอดคล้องกับนโยบายการผลิตกำลังคนและการพัฒนาประเทศ สมควรบูรณาการการบริหารจัดการและการดำเนินการของทั้งสองกองทุนดังกล่าวให้เป็นเอกภาพอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน และเพิ่มมาตรการในการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1) คำนิยามศัพท์

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

“ผู้กู้ยืมเงิน” หมายความว่า นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ได้รับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาจากกองทุน

“เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา” หมายความว่า เงินที่กองทุนจัดสรรให้ผู้กู้ยืมเงิน เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ

“นักเรียนหรือนักศึกษา” หมายความว่า ผู้ซึ่งศึกษาอยู่ในสถานศึกษา และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับการตอบรับให้เข้าศึกษาในสถานศึกษาด้วย

“สถานศึกษา” หมายความว่า โรงเรียน สถาบันอุดมศึกษา หรือสถานศึกษาอื่นของรัฐ โรงเรียนของเอกชนที่ได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน และสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนที่ได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

“ค่าเล่าเรียน” หมายความว่า เงินค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาเรียกเก็บจากนักเรียนหรือนักศึกษา

“ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายอื่นที่มีใช้ค่าเล่าเรียนที่สถานศึกษาเรียกเก็บจากนักเรียนหรือนักศึกษาตามระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับการศึกษา

“ค่าครองชีพ” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพระหว่างศึกษา

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

“ผู้จัดการ” หมายความว่า ผู้จัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

2) ผู้มีอำนาจรักษาการ

มาตรา 5 บัญญัติว่า “ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

มาตรา 5 ได้กำหนดให้ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และมีอำนาจออกกฎกระทรวง และระเบียบดังนี้

(1) กฎกระทรวง

- กฎกระทรวงการขอข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กู้ยืมเงิน และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินและการชำระเงินคืนกองทุนของผู้กู้ยืมเงิน พ.ศ. 2561

(2) ระเบียบ (กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2562)

- ระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการชำระเงินกู้ยืมคืนกองทุน พ.ศ. 2542

- ระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2546

- ระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการผ่อนผันการชำระเงินคืนกองทุน ลดหย่อนหนี้ หรือระงับการเรียกให้ชำระหนี้ พ.ศ. 2561
- ระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและการชำระเงินคืนกองทุน พ.ศ. 2561
- ระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการชำระเงินกู้ยืมคืนกองทุน

2.1.2.2 การจัดตั้งกองทุน

1) กำหนดให้จัดตั้ง “กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา” ขึ้นซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐอยู่ในกำกับดูแลของรัฐมนตรี และมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น โดยมีวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด (สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2559)

มาตรา 6 บัญญัติ “ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า “กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา” ให้กองทุนเป็นหน่วยงานของรัฐอยู่ในกำกับดูแลของรัฐมนตรี และมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น

กองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาด้วยการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้แก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์
- (2) เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้แก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการหลัก ซึ่งมีความชัดเจนของการผลิตกำลังคนและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ
- (3) เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้แก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาขาดแคลนหรือสาขาวิชาที่กองทุนมุ่งส่งเสริมเป็นพิเศษ
- (4) เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้แก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่เรียนดีเพื่อสร้างความเป็นเลิศ”

2) กำหนดองค์ประกอบของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

มาตรา 7 บัญญัติว่า “กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (1) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับและโอนมาตามมาตรา 56
- (2) เงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาลหรือเงินที่ได้รับจากการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง
- (3) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกองทุน
- (4) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้แก่กองทุน
- (5) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
- (6) เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดนอกจาก (1) ถึง (5) ที่กองทุนได้รับ

3) กำหนดให้กิจการของกองทุนไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา 8 บัญญัติว่า “กิจการของกองทุนไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน”

4) กำหนดให้กองทุนมีอำนาจกระทำการกิจการต่าง ๆ ภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ตาม มาตรา 6 โดยอำนาจกระทำการดังกล่าว ให้หมายความรวมถึงการดำเนินการตามที่กำหนด

มาตรา 9 บัญญัติว่า “กองทุนมีอำนาจกระทำการกิจการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ตาม มาตรา 6 และอำนาจเช่นนี้ให้รวมถึง

(1) ซื้อ จัดหา เช่า ให้เช่า ถือกรรมสิทธิ์ ครอบครอง จำหน่าย ทำนิติกรรม หรือดำเนินงานใด ๆ เกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์

(2) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เก็บรักษาหลักฐานและเอกสารเกี่ยวกับการให้เงินกู้ยืม เพื่อการศึกษา

(3) จัดหาผลประโยชน์จากเงินและทรัพย์สินของกองทุน

(4) กระทำการอื่นใดบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกองทุน”

5) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังดำเนินการขอรับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสมทบเข้ากองทุนในแต่ละปีงบประมาณตามความจำเป็น โดยเงินที่กองทุนได้รับไม่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น

มาตรา 10 บัญญัติว่า “ให้รัฐมนตรีดำเนินการขอรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อสมทบเข้ากองทุนในแต่ละปีงบประมาณตามความจำเป็น

เงินที่กองทุนได้รับไม่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น”

6) กำหนดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินของกองทุน และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการนำเงินของกองทุนและทรัพย์สินประเภทอื่นของกองทุนไปหาผลประโยชน์

มาตรา 11 บัญญัติว่า “เงินของกองทุนให้ใช้จ่ายได้เพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

(2) เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกองทุน

(3) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนและค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องกับการจัดการของกองทุน

(4) เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาผลประโยชน์ตามมาตรา 12”

มาตรา 12 บัญญัติว่า “เงินของกองทุนให้นำไปหาผลประโยชน์ได้ โดยการฝากกับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจหรือธนาคารพาณิชย์ หรือซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ทรัพย์สินประเภทอื่นของกองทุนให้นำไปหาผลประโยชน์ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

7) กำหนดให้ทรัพย์สินของกองทุนที่ใช้หรือได้มาเพื่อการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีรวมทั้งการบังคับทางปกครอง และบุคคลใดจะยกอายุความหรือระยะเวลาในการครอบครองขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับกองทุนในเรื่องทรัพย์สินของกองทุนไม่ได้

มาตรา 13 บัญญัติว่า “ทรัพย์สินของกองทุนที่ใช้หรือได้มาเพื่อการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี รวมทั้งการบังคับทางปกครองและบุคคลใดจะยกอายุความหรือระยะเวลาในการครอบครองขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับกองทุนในเรื่องทรัพย์สินของกองทุนไม่ได้”

2.1.2.3 การบริหารจัดการ

1) กำหนดให้มี "คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา" ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามที่กำหนด

มาตรา 14 บัญญัติว่า มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา” ประกอบด้วย

(1) ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนหกคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง และอธิบดีกรมสรรพากร

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ โดยในจำนวนนี้อย่างน้อยต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการเงินหรือการบัญชี และด้านกฎหมาย ด้านละหนึ่งคน

ให้ผู้จัดการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้จัดการแต่งตั้งพนักงานของกองทุนจำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

2) กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างหรือการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นโดยมีสาระสำคัญอยู่ในมาตรา 15 ถึงมาตรา 18

มาตรา 15 บัญญัติว่า “กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (5) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะรื้อรวผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- (7) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (8) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงาน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
- (9) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในการดำเนินงานของกองทุนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม”

มาตรา 16 บัญญัติว่า “กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังไม่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่”

มาตรา 17 บัญญัติว่า นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 16 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
- (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 15

มาตรา 18 บัญญัติว่า “ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือในกรณีที่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการ

ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้ และให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่”

3) กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประชุมและการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม และการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย โดยมีสาระสำคัญอยู่ในมาตรา 19 ถึงมาตรา 21 ดังนี้

มาตรา 19 บัญญัติว่า “คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และควบคุมดูแลกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(2) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(3) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการดำเนินการขอรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อสมทบกองทุน

(4) พิจารณานุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับการดำเนินการและการบริหารงานของกองทุน

(5) กำหนดขอบเขตการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาตามมาตรา 37 และพิจารณานุมัติให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่นักเรียนหรือนักศึกษาเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา

(6) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่สถานศึกษาจะร่วมดำเนินงานกับกองทุน และแบบบันทึกข้อตกลงการเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนตามมาตรา 38

(7) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่นักเรียนหรือนักศึกษา และการชำระเงินคืนกองทุน

(8) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนไปหาผลประโยชน์ตามมาตรา 12

(9) พิจารณาเสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กู้ยืมเงินที่อยู่ในครอบครองของบุคคลอื่น และเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและการชำระเงินคืนกองทุนของผู้กู้ยืมเงิน

(10) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ้างสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลให้ทำหน้าที่บริหารและจัดการการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ติดตามและเร่งรัดให้มีการชำระคืนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

(11) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการผ่อนผันให้ผู้กู้ยืมเงินชำระเงินคืนกองทุนลดหย่อนหนี้ หรือระงับการชำระเงินคืนกองทุนตามมาตรา 44 วรรคสาม

(12) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันตามมาตรา 49 วรรคสาม

(13) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกผู้จัดการและการทำสัญญาจ้างผู้จัดการ รวมทั้งกำหนดค่าตอบแทนหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้จัดการตามมาตรา 31

(14) กำหนดมาตรการใด ๆ ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารกองทุนและการติดตามการชำระเงินคืนกองทุน

(15) กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ การบัญชี การตรวจสอบบัญชีและข้อบังคับอื่นที่จำเป็นในการดำเนินการและการบริหารงานของกองทุน

(16) พิจารณาผลการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินความต้องการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่ผู้จัดการเสนอ

(17) ออกข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการอื่นใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(18) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

คณะกรรมการอาจมอบอำนาจของคณะกรรมการตาม (2) (5) (14) และ (18) เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้ผู้จัดการหรือบุคคลอื่นใดกระทำการแทนคณะกรรมการก็ได้”

มาตรา 20 บัญญัติว่า “การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

มาตรา 21 บัญญัติว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร”

4) กำหนดให้มี "คณะอนุกรรมการกำกับและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน" ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามกำหนด

มาตรา 22 บัญญัติว่า “ให้มีคณะอนุกรรมการกำกับและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานอนุกรรมการ ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีผลงานหรือมีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านการเงินหรือการบัญชี ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือด้านอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการกำกับดูแลการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นอนุกรรมการ

ให้ผู้จัดการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการจำนวนหนึ่งคน และพนักงานกองทุนซึ่งผู้จัดการแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

คณะอนุกรรมการกำกับและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน กำหนดให้มีจำนวนคณะอนุกรรมการด้วยกัน 11 คน ได้แก่

- (1) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานอนุกรรมการ
- (2) ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นอนุกรรมการ
- (3) เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นอนุกรรมการ
- (4) เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นอนุกรรมการ
- (5) ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นอนุกรรมการ
- (6) ผู้แทนสำนักงบประมาณ เป็นอนุกรรมการ
- (7) ผู้แทนกรมบัญชีกลาง เป็นอนุกรรมการ
- (8) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน เป็นอนุกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมี

ผลงานหรือมีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์

- ด้านการเงินหรือการบัญชี
- ด้านกฎหมาย
- ด้านเศรษฐศาสตร์
- ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ
- ด้านอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการกำกับดูแลการดำเนินงานของสถานศึกษา

- (9) ผู้จัดการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

5) กำหนดให้คณะอนุกรรมการกำกับและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนด

มาตรา 23 บัญญัติว่า “คณะอนุกรรมการกำกับและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 19 (6)
- (2) ติดตาม ตรวจสอบ และกำกับดูแลสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 19 (6) และรายงานผลให้คณะกรรมการทราบ

(3) วิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการแก้ไขปัญหาคณะกรรมการ

- (4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย”

จากบทบัญญัติดังกล่าว คณะอนุกรรมการกำกับและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนจะมีอำนาจเสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ

และเงื่อนไขในการที่สถานศึกษาจะร่วมดำเนินงานกับกองทุนและแบบบันทึกข้อตกลงการเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนตามมาตรา 38 (มาตรา 19(6)) และติดตาม ตรวจสอบ และกำกับดูแลสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่สถานศึกษาจะร่วมดำเนินงานกับกองทุนและแบบบันทึกข้อตกลงการเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนตามมาตรา 38 (มาตรา 19(6)) และรายงานผลให้คณะกรรมการทราบ

6) กำหนดให้มี "คณะกรรมการกำกับและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน" ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กำหนด

มาตรา 24 บัญญัติว่า “ให้มีคณะกรรมการกำกับการชำระเงินคืนกองทุน ประกอบด้วย อธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านการเงินหรือการบัญชี ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านแรงงาน หรือด้านอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการกำกับดูแลการชำระเงินคืนกองทุน เป็นอนุกรรมการ

ให้ผู้จัดการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้จัดการแต่งตั้งพนักงานของกองทุนจำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน จำนวน 9 คน ได้แก่

- (1) อธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นประธานอนุกรรมการ
- (2) ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ เป็นอนุกรรมการ
- (3) ผู้แทนสำนักงานประมาณ เป็นอนุกรรมการ
- (4) ผู้แทนกรมบัญชีกลาง เป็นอนุกรรมการ
- (5) ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นอนุกรรมการ
- (6) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน เป็นอนุกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้

และความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์

- ด้านการเงินหรือการบัญชี
- ด้านกฎหมาย
- ด้านเศรษฐศาสตร์
- ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ด้านแรงงาน หรือ
- ด้านอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการกำกับดูแลการชำระเงินคืนกองทุน

- (7) ผู้จัดการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

7) กำหนดให้คณะกรรมการกำกับการชำระเงินคืนกองทุน มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนด

มาตรา 25 บัญญัติว่า คณะกรรมการกำกับการชำระเงินคืนกองทุน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการ ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้ผู้กู้ยืมเงินชำระเงินคืนกองทุนตามมาตรา 19 (7)

(2) ติดตาม ตรวจสอบ และกำกับดูแลให้การชำระเงินคืนกองทุนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 19 (7) และรายงานผลให้คณะกรรมการทราบ

(3) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 19 (11) และ (14)

(4) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่ผู้จัดการในการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการติดตามการชำระเงินคืนกองทุน

(5) วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่ผู้กู้ยืมเงินไม่ชำระเงินคืนกองทุน พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการแก้ไขปัญหาคณะกรรมการ

(6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

8) กำหนดให้นำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 15 รวมทั้งการประชุมและการวินิจฉัยของที่ประชุมตามมาตรา 20 มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการตามมาตรา 21 คณะกรรมการกำกับและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน และคณะกรรมการกำกับการชำระเงินคืนกองทุน โดยอนุโลม

มาตรา 26 บัญญัติว่า “ให้นำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 15 รวมทั้งการประชุมและการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมตามมาตรา 20 มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการตามมาตรา 21 คณะกรรมการกำกับและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนและคณะกรรมการกำกับการชำระเงินคืนกองทุน โดยอนุโลม”

9) กำหนดให้ประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการ ประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการ ซึ่งแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 27 บัญญัติว่า “ให้ประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการ ประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการ ซึ่งแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด”

10) กำหนดให้กองทุนมีสำนักงานใหญ่เรียกว่า "สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา" ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และอาจตั้งสาขา ณ ที่อื่นใดตามความจำเป็นก็ได้ และให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนด (สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2559)

มาตรา 28 บัญญัติว่า “ให้กองทุนมีสำนักงานใหญ่เรียกว่า “สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา” ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และอาจตั้งสาขา ณ ที่อื่นใดตามความจำเป็นก็ได้”

มาตรา 29 บัญญัติว่า “สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินงานต่าง ๆ ของกองทุนและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

(3) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของกองทุนเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

(4) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย”

11) กำหนดให้กองทุนจ้างผู้จัดการคนหนึ่ง ซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารและการจัดการ รวมทั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด

มาตรา 30 บัญญัติว่า “ให้กองทุนจ้างผู้จัดการคนหนึ่ง ซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารและการจัดการ รวมทั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์

(3) สามารถปฏิบัติงานให้แก่กองทุนได้เต็มเวลา

(4) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

(5) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(6) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(7) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงาน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(8) ไม่เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(9) ไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

(10) ไม่เป็นผู้จัดการหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือองค์กรอื่นใด

(11) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาเกี่ยวกับกองทุน หรือในกิจการที่กระทำให้แก่กองทุนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

(12) ไม่เป็นผู้ถือหุ้นในสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลที่ได้รับการจ้างตามมาตรา 33 วรรคสอง หรือในบริษัทอื่นใดที่เป็นผู้ถือหุ้นในสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลดังกล่าว”

12) กำหนดให้การคัดเลือกผู้จัดการกองทุนและการทำสัญญาจ้างผู้จัดการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด โดยสัญญาจ้างให้กำหนดคราวละไม่เกิน 4 ปี และเมื่อครบกำหนดอายุสัญญาจ้างแล้ว คณะกรรมการจะต่ออายุสัญญาจ้างอีกครั้งหนึ่งก็ได้ แต่ต้องไม่เกิน 4 ปี ทั้งนี้ ในสัญญาจ้างให้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และเงื่อนไขในการทดลองการปฏิบัติงานของผู้จัดการไว้ด้วย และให้ผู้จัดการได้รับค่าจ้าง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 31 บัญญัติว่า “การคัดเลือกผู้จัดการและการทำสัญญาจ้างผู้จัดการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

สัญญาจ้างผู้จัดการ ให้กำหนดคราวละไม่เกินสี่ปี และเมื่อครบกำหนดอายุสัญญาจ้างแล้ว คณะกรรมการจะต่ออายุสัญญาจ้างอีกครั้งหนึ่งก็ได้แต่ต้องไม่เกินสี่ปี

ในสัญญาจ้าง ให้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และเงื่อนไขในการทดลองปฏิบัติงานของผู้จัดการไว้ด้วย

ให้ผู้จัดการได้รับค่าจ้าง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด”

13) กำหนดเหตุพ้นจากตำแหน่ง นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามสัญญาจ้าง และกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการกองทุน

มาตรา 32 บัญญัติว่า “นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามสัญญาจ้าง ผู้จัดการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 30

(4) คณะกรรมการมีมติให้เลิกจ้าง เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ”

มาตรา 33 บัญญัติว่า “ให้ผู้จัดการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) บริหารกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ รวมทั้งคำสั่ง นโยบาย และมติของคณะกรรมการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

(2) ศึกษา วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงานและการเงินของกองทุน เพื่อจัดทำแผนงาน โครงการ แผนการดำเนินงานประจำปีของกองทุน และแผนการเงินและงบประมาณประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการ

(3) จัดทำรายงานการบัญชีและรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

(4) ศึกษา วิเคราะห์ และประเมินความต้องการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคตเสนอต่อคณะกรรมการ

(5) บริหารและจัดการการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่นักเรียนหรือนักศึกษา

(6) ดำเนินการติดตามและเร่งรัดให้มีการชำระคืนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาตามสัญญาที่ผู้กู้ยืมเงินทำไว้

(7) ประสานงาน กำกับดูแล และติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

(8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ตามที่คณะกรรมการหรือประธานกรรมการมอบหมาย หรือตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง

ในการดำเนินการตาม (5) และ (6) ผู้จัดการอาจจ้างสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลเพื่อให้ทำหน้าที่แทนเป็นการทั่วไป หรือเป็นการเฉพาะเรื่องก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

14) กำหนดให้ในกิจการของกองทุนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้จัดการกองทุนเป็นผู้แทนของกองทุน โดยผู้จัดการอาจมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติหน้าที่แทนได้ตาม หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 34 บัญญัติว่า “ในกิจการของกองทุนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกให้ผู้จัดการเป็นผู้แทนของกองทุน เพื่อการนี้ผู้จัดการอาจมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติหน้าที่แทนได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

15) กำหนดให้ผู้จัดการกองทุนเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของกองทุน และรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของกองทุน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ รวมทั้งคำสั่ง นโยบาย และมติของคณะกรรมการ ฯ

มาตรา 35 บัญญัติว่า “ให้ผู้จัดการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของกองทุน และรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของกองทุน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ รวมทั้งคำสั่ง นโยบาย และมติของคณะกรรมการ”

16) กำหนดให้เมื่อตำแหน่งผู้จัดการกองทุนว่างลงและยังไม่มีผู้จัดการคนใหม่ หรือในกรณีที่ผู้จัดการไม่อยู่ หรืออยู่แต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองผู้จัดการเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้จัดการ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้จัดการ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการหรือพนักงานของกองทุนคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้จัดการ โดยให้ผู้รักษาราชการแทนผู้จัดการ มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้จัดการ (สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2559)

มาตรา 36 บัญญัติว่า “เมื่อตำแหน่งผู้จัดการว่างลงและยังไม่มีผู้จัดการคนใหม่ หรือในกรณีที่ผู้จัดการไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองผู้จัดการเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้จัดการ ใน

กรณีที่ไม่มีการดำรงตำแหน่งรองผู้จัดการ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการหรือพนักงานของกองทุนคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนผู้จัดการ

ให้ผู้รักษาการแทนผู้จัดการมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้จัดการ”

ส่วนการเงินและบัญชี

1) กำหนดให้คณะกรรมการ จัดให้มีระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อสามารถควบคุมและบริหารจัดการลูกหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและจัดทำรายงานการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนได้อย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

มาตรา 52 บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการจัดให้มีระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อสามารถควบคุมและบริหารจัดการลูกหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและจัดทำรายงานการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนได้อย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป”

2) กำหนดให้การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินของกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 53 บัญญัติว่า “การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินของกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

3) กำหนดให้กองทุนต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุ ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยคณะกรรมการอาจตั้งผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งมิใช่พนักงานหรือลูกจ้างของกองทุนทำหน้าที่ตรวจสอบภายในเฉพาะเรื่อง และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 54 บัญญัติว่า “กองทุนต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของกองทุน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

คณะกรรมการอาจตั้งผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งมิใช่พนักงานหรือลูกจ้างของกองทุนทำหน้าที่ตรวจสอบภายในเฉพาะเรื่อง และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการได้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

4) กำหนดให้กองทุนทำงบการเงินส่งผู้สอบบัญชีภายใน 120 วัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี โดยปีบัญชีของกองทุนให้ถือตามปีงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีงบประมาณ และในทุกรอบปีให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุน แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อรัฐมนตรีภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี รวมทั้งให้กองทุนโฆษณารายงานประจำปีโดยแสดงงบการเงินพร้อมกับรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี รวมทั้งรายงานสรุปผลงานในปีที่ล่วงมาในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 55 บัญญัติว่า “ให้กองทุนจัดทำงบการเงินส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ปีบัญชีของกองทุน ให้ถือตามปีงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ในทุกรอบปี ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุน แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ให้กองทุนโฆษณารายงานประจำปีโดยแสดงงบการเงินพร้อมกับรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี รวมทั้งรายงานสรุปผลงานในปีที่ล่วงมาในราชกิจจานุเบกษา”

2.1.2.4 แหล่งเงินทุน

1) กำหนดองค์ประกอบของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

มาตรา 7 บัญญัติว่า “กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (1) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับและโอนมาตามมาตรา 56
- (2) เงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาลหรือเงินที่ได้รับจากการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง

(3) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกองทุน

(4) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้แก่กองทุน

(5) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

(6) เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดนอกจาก (1) ถึง (5) ที่กองทุนได้รับ”

2.1.2.5 แนวทางการให้ความช่วยเหลือ

1) กำหนดให้ก่อนเริ่มปีการศึกษาแต่ละปีคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาต้องประกาศกำหนดลักษณะของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ขอบเขตการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา รวมตลอดทั้งประเภทวิชา สถานศึกษา หรือระดับชั้นการศึกษา และหลักสูตรที่จะให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยประกาศดังกล่าวให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบทั่วไปตามวิธีการที่กำหนด

มาตรา 37 บัญญัติว่า “ก่อนเริ่มปีการศึกษาแต่ละปี ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดลักษณะของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ขอบเขตการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา รวมตลอดทั้งประเภทวิชา สถานศึกษาหรือระดับชั้นการศึกษา และหลักสูตรที่จะให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

ประกาศตามวรรคหนึ่งให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบทั่วไปโดย

- (1) ปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ สำนักงาน และเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงาน
- (2) ส่งให้สถานศึกษา และให้สถานศึกษาที่ได้รับประกาศดังกล่าวเผยแพร่ให้ประชาชนทราบโดยทั่วไป โดยอย่างน้อยต้องปิดประกาศไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ บริเวณสถานศึกษา”

การกำหนดลักษณะของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ขอบเขตการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ประเภทวิชา สถานศึกษาหรือระดับชั้นการศึกษาและหลักสูตรที่จะให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา จะเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เรื่อง กำหนดลักษณะของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

ขอบเขตการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ประเภทวิชา สถานศึกษาหรือระดับชั้นการศึกษาและหลักสูตรที่จะให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562

2) กำหนดให้สถานศึกษาที่ประสงค์จะเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอเข้าร่วมดำเนินงานต่อกองทุน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด โดยสถานศึกษาที่ได้รับความเห็นชอบให้เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนตาม ให้ทำบันทึกข้อตกลงกับกองทุนตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด และต้องปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลงโดยเคร่งครัด หากสถานศึกษาใดไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ให้ถูกต้องครบถ้วน กองทุนอาจเพิกถอนการเข้าร่วมดำเนินงานของสถานศึกษาแห่งนั้นก็ได้ (สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2559)

มาตรา 38 บัญญัติว่า “สถานศึกษาที่ประสงค์จะเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้ให้ยื่นคำขอเข้าร่วมดำเนินงานต่อกองทุนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

สถานศึกษาที่ได้รับความเห็นชอบให้เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนตามวรรคหนึ่ง ให้ทำบันทึกข้อตกลงกับกองทุนตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด และต้องปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลงโดยเคร่งครัด หากสถานศึกษาใดไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ให้ถูกต้องครบถ้วน กองทุนอาจเพิกถอนการเข้าร่วมดำเนินงานของสถานศึกษาแห่งนั้นก็ได้”

จากบทบัญญัติมาตรา 38 ได้กำหนดให้สถานศึกษาที่ประสงค์จะเข้าร่วมกับกองทุนต้องยื่นคำขอเข้าร่วมกับกองทุนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา และสถานศึกษาที่ได้รับความเห็นชอบให้เข้าร่วมงานต้องทำบันทึกข้อตกลงกับกองทุน จึงจะร่วมงานกับกองทุนได้ ซึ่งเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่สถานศึกษาจะเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน พ.ศ.2560

ข้อ 4 สถานศึกษาที่จะเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน ต้องเป็นสถานศึกษาที่มีคุณลักษณะตามที่กองทุนกำหนด ดังนี้

(1) สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ โดย

(ก) ต้องเปิดการเรียนการสอนมาแล้ว อย่างน้อย 1 ปี การศึกษา

(ข) หลักสูตร / สาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอนที่นักเรียนหรือนักศึกษาจะขอกู้ยืมเงินกองทุนได้ ต้องได้มาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ในกรณีที่เป็นหลักสูตร / สาขาวิชา ที่จะต้องได้รับการรับรองจากองค์กรวิชาชีพใด คณะอนุกรรมการอาจประกาศกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ขององค์กรวิชาชีพนั้น ๆ ด้วยก็ได้

(ค) ได้รับการรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานที่กำหนดไว้ตามตารางแนบท้ายระเบียบนี้ ซึ่งผลการรับรองและประเมินคุณภาพดังกล่าวต้องเป็นปัจจุบัน

(2) มีความพร้อมในการดำเนินงานกองทุน ในเรื่องดังนี้

(ก) สถานศึกษามีครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์หรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบ e-Student loan ของกองทุนอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานกองทุน ทั้งนี้ ตามสถานะของสถานศึกษาแต่ละท้องที่

(ข) สถานศึกษามีบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการดำเนินงานและบริหารกองทุนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ข้อ 5 สถานศึกษาที่มีคุณลักษณะตามข้อ 4 และประสงค์จะเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนให้ยื่นคำขอต่อกองทุนตามแบบคำขอเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ที่แนบท้ายตามระเบียบนี้ พร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานดังนี้

(1) เอกสารแสดงผลการรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่เป็นปัจจุบันตามข้อ 4 (1) (ค)

(2) หนังสือรับรองจากสภามหาวิทยาลัย สภาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สภาสถาบันการอาชีวศึกษา คณะกรรมการบริหารโรงเรียน หรือคณะบุคคลที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีหน้าที่ในลักษณะเดียวกันของสถานศึกษา ซึ่งรับรองว่าสถานศึกษามีความพร้อมในการดำเนินงานกองทุนตามข้อ 4(2) และจะกำกับดูแลให้สถานศึกษามีความพร้อมในการดำเนินงานกองทุนตลอดเวลาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนตามข้อ 4(2) และจะกำกับดูแลให้สถานศึกษามีความพร้อมในการดำเนินงานกองทุนตลอดเวลาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน

(3) เอกสารหรือหลักฐานอื่น ตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน
สถานศึกษาที่ประสงค์จะเริ่มดำเนินงานกับกองทุนในปีการศึกษาใด ต้องดำเนินการยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งก่อนสิ้นเดือนกันยายนของปีก่อนหน้าวันเริ่มต้นปีการศึกษานั้น

3) กำหนดให้นักเรียนหรือนักศึกษาผู้จะขอยืมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาต้องศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่ร่วมดำเนินงานกับกองทุนตามมาตรา 38 และต้องมีสัญชาติไทยรวมทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 39 บัญญัติว่า “นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใดจะขอกู้ยืมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ต้องศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่ร่วมดำเนินงานกับกองทุนตามมาตรา 38 และต้องมีสัญชาติไทย มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการกำหนด”

คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม มีดังนี้

ก. คุณสมบัติทั่วไป ดังนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) ศึกษาหรือได้รับการตอบรับให้เข้าศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่ร่วมดำเนินงานกับกองทุน
- (3) เป็นผู้ขอกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในการเข้าศึกษาที่สถานศึกษาเพียงแห่งเดียวในคราวภาคการศึกษาเดียวกัน
- (4) มีผลการเรียนดีหรือผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

(5) มีความประพฤติดี ไม่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาชั้นร้ายแรงหรือไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย เช่น หมกมุ่นในการพนัน เสพยาเสพติดให้โทษ ตีมั่วสุราเป็นอาชญา หรือเที่ยวเตร่ในสถานบันเทิงเรีงรมย์เป็นอาชญา เป็นต้น

ข. ลักษณะต้องห้าม ดังนี้

(1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาใดสาขาหนึ่งมาก่อน เว้นแต่จะได้อำหนดเป็นอย่างอื่นในคุณสมบัติเฉพาะสำหรับการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาลักษณะหนึ่งลักษณะใด

(2) เป็นผู้ปฏิบัติงานและรับเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ในลักษณะเต็มเวลา เว้นแต่จะได้อำหนดเป็นอย่างอื่นในคุณสมบัติเฉพาะสำหรับการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ลักษณะหนึ่งลักษณะใด

(3) เป็นบุคคลล้มละลาย

(4) เป็นหรือเคยเป็นผู้ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(5) เป็นหรือเคยเป็นผู้ที่ผิดนัดชำระหนี้กับกองทุน เว้นแต่ได้ชำระหนี้ดังกล่าวครบถ้วนแล้ว

นอกจากที่กำหนดในข้อ ก. และ ข. นักเรียนหรือนักศึกษาผู้จะขอกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะและไม่มีลักษณะต้องห้ามเฉพาะอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดสำหรับการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในลักษณะนั้น ๆ ด้วย

1. คุณสมบัติเฉพาะของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินกองทุน ในลักษณะที่ 1 ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่แคลนทุนทรัพย์

นักเรียนหรือนักศึกษาผู้จะขอกู้ยืมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ในลักษณะที่ 1 นอกจากจะต้องมีคุณสมบัติทั่วไปและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 7 วรรคหนึ่ง ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและการชำระเงินคืนกองทุน พ.ศ. 2561 แล้ว จะต้องมียุติคุณสมบัติเฉพาะดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้ที่มีรายได้ต่อครอบครัว ไม่เกินสองแสนบาทต่อปี ทั้งนี้ รายได้ต่อครอบครัวให้พิจารณาจากหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

(ก) รายได้รวมของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้ขอกู้ยืมเงิน รวมกับรายได้ของบิดามารดา ในกรณีที่บิดามารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง

(ข) รายได้รวมของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้ขอกู้ยืมเงิน รวมกับรายได้ของผู้ปกครอง ในกรณีที่ผู้ใช้อำนาจปกครอง มิใช่บิดามารดา

(ค) รายได้รวมของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้ขอกู้ยืมเงิน รวมกับรายได้ของคู่สมรส ในกรณีผู้กู้ยืมเงินได้ทำการสมรสแล้วให้นักเรียนหรือนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินแนบหลักฐานใบสรุปยอดเงินเดือนที่ได้รับทั้งเดือน (สลิปเงินเดือน) หรือสำเนาบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เว้นแต่ครอบครัวที่ไม่มีรายได้ประจำหรือไม่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ให้จัดหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับบำเหน็จบำนาญ สมาชิก

สภาเขต สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือหัวหน้าสถานศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ขอกู้ยืมเงินศึกษาอยู่ เป็นผู้รับรองรายได้เพื่อให้กองทุนใช้ประกอบการพิจารณารายได้ต่อครอบครัวดังกล่าวด้วย

(2) เป็นผู้มีอายุในขณะที่ขอกู้ยืมเงินกองทุน โดยเมื่อนับรวมกับระยะเวลาปลอดหนี้สองปีและระยะเวลาผ่อนชำระอีกสิบห้าปี รวมกันแล้วต้องไม่เกินหกสิบปี

(3) เป็นผู้ที่เข้าศึกษาในระดับการศึกษามัธยมศึกษา (สายสามัญ/สายอาชีพ) ระดับอาชีวศึกษา (ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง อนุปริญญา/ปริญญาตรี) หรือระดับอุดมศึกษา (อนุปริญญา/ปริญญาตรี)

(4) เป็นผู้ที่ทำประโยชน์ต่อสังคมหรือสาธารณะในระหว่างปีการศึกษา ก่อนหน้าปีการศึกษาที่จะขอกู้ยืมเงิน โดยมีหลักฐานการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคมหรือสาธารณะที่น่าเชื่อถือตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนดสำหรับผู้ขอกู้ยืมเงินแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

(ก) กรณีเป็นผู้กู้ยืมเงินรายใหม่ หรือเป็นผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเปลี่ยนระดับการศึกษาที่ศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือปริญญาตรี ไม่กำหนดจำนวนชั่วโมง

(ข) กรณีเป็นผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเลื่อนชั้นปีทุกระดับการศึกษา ไม่น้อยกว่าสามสิบหกชั่วโมง

การทำประโยชน์ต่อสังคมหรือสาธารณะตามวรรคหนึ่ง หมายถึง การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคมหรือประเทศชาติในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อช่วยขัดเกลาจิตใจให้มีความเมตตา กรุณา มีความเสียสละและมีจิตสาธารณะ เพื่อช่วยสร้างสรรค์สังคมหรือสาธารณะให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งจะต้องไม่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและไม่ได้รับค่าตอบแทนในลักษณะการจ้าง

2. คุณสมบัติเฉพาะของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินกองทุน ในลักษณะที่ 2 ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชา ที่เป็นความต้องการหลัก ซึ่งมีความชัดเจนของการผลิตกำลังคนและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ

นักเรียนหรือนักศึกษาผู้จะขอกู้ยืมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในลักษณะที่ 2 นอกจากจะต้องมีคุณสมบัติทั่วไปและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 7 วรรคหนึ่ง ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและการชำระเงินคืนกองทุน พ.ศ. 2561 แล้ว จะต้องมีความรู้คุณสมบัติเฉพาะดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้ที่ศึกษาในสาขาวิชาตามประกาศคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ว่าด้วยสาขาวิชาที่เป็นความต้องการหลักซึ่งมีความชัดเจนของการผลิตกำลังคนและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ

(2) เป็นผู้มีอายุไม่เกิน 30 ปีบริบูรณ์ในปีการศึกษาที่ยื่นคำขอกู้ยืมเงินกองทุนครั้งแรก

(3) เป็นผู้เข้าศึกษาในระดับการศึกษาและหลักสูตร/ประเภทวิชาและสาขาวิชา ดังนี้

(ก) ระดับการศึกษาอนุปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือเทียบเท่าระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(ข) หลักสูตร/ประเภทวิชาและสาขาวิชาเป็นไปตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด

(4) เป็นผู้ที่ทำประโยชน์ต่อสังคมหรือสาธารณะในระหว่างปีการศึกษาก่อนหน้าปีการศึกษาที่จะขอกู้ยืมเงิน โดยมีหลักฐานการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคมหรือสาธารณะที่น่าเชื่อถือตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนดสำหรับผู้ขอกู้ยืมเงินแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

(ก) กรณีเป็นผู้กู้ยืมเงินรายใหม่ หรือเป็นผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเปลี่ยนระดับการศึกษาที่ศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือปริญญาตรี ไม่กำหนดจำนวนชั่วโมง

(ข) กรณีเป็นผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเลื่อนชั้นปีทุกระดับการศึกษา ไม่น้อยกว่าสามสิบหกชั่วโมงการทำประโยชน์ต่อสังคมหรือสาธารณะตามวรรคหนึ่ง หมายถึง การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคมหรือประเทศชาติในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อช่วยขัดเกลาคิดใจให้มีความเมตตา กรุณา มีความเสียสละและมีจิตสาธารณะเพื่อช่วยสร้างสรรค์สังคมหรือสาธารณะให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งจะต้องไม่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและไม่ได้รับค่าตอบแทนในลักษณะการจ้าง

(5) นักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ (1) – (4) หากประสงค์จะกู้ยืมเงินค่าครองชีพจะต้องเป็นผู้ที่มีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกินสองแสนบาทต่อปี ทั้งนี้ รายได้ต่อครอบครัว ให้พิจารณาจากหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

(1) รายได้รวมของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้กู้ยืมเงิน รวมกับรายได้ของบิดามารดา ในกรณีที่บิดามารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง

(2) รายได้รวมของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้กู้ยืมเงิน รวมกับรายได้ของผู้ปกครอง ในกรณีที่ผู้ใช้อำนาจปกครองมิใช่บิดามารดา

(3) รายได้รวมของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้กู้ยืมเงิน รวมกับรายได้ของคู่สมรส ในกรณีผู้กู้ยืมเงินได้ทำการสมรสแล้ว

ให้นักเรียนหรือนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินแนบลำเนาใบสรุปยอดเงินเดือนที่ได้รับทั้งเดือน (สลิปเงินเดือน) หรือสำเนาบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เว้นแต่ครอบครัวที่ไม่มีรายได้ประจำหรือไม่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้จัดหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับบำนาญ บำนาญ สามี สามี สามี สามี กรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือหัวหน้าสถานศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินศึกษาอยู่เป็นผู้รับรองรายได้เพื่อให้กองทุนใช้ประกอบการพิจารณารายได้ต่อครอบครัวดังกล่าวด้วย (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2560)

4) กำหนดให้นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใดจะขอกู้ยืมเพื่อการศึกษาลักษณะใด ให้อยื่นคำขอต่อคณะกรรมการตามแบบและวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 40 บัญญัติว่า “นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใดจะขอกู้ยืมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาลักษณะใด ให้อยื่นคำขอต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ตามแบบและวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

5) กำหนดให้นักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งได้รับอนุมัติให้กู้ยืมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาต้องทำสัญญากู้ยืมเงินตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด โดยสัญญาดังกล่าว คณะกรรมการจะกำหนดให้มีผู้ค้ำประกันการชำระเงินคืนกองทุนด้วยก็ได้

มาตรา 41 บัญญัติว่า “นักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งได้รับอนุมัติให้กู้ยืมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ต้องทำสัญญากู้ยืมเงินตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในการทำสัญญากู้ยืมเงินตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะกำหนดให้มีผู้ค้ำประกันการชำระเงินคืนกองทุนด้วยก็ได้”

ในการจัดทำสัญญากู้ยืมเงินและการจ่ายเงินกู้ยืม

1) การจัดทำสัญญากู้ยืมเงิน สัญญาค้ำประกัน และหนังสือให้ความยินยอม กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาและแบบลงทะเบียนเรียน/แบบยืนยันจำนวนเงินทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ)

1.1) การทำสัญญากู้ยืมเงิน และแบบลงทะเบียนเรียน/แบบยืนยันจำนวนเงินทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ) ให้ผู้ขอกู้ยืมและสถานศึกษาตรวจสอบความถูกต้อง หากมีการแก้ไขให้ผู้กู้ยืมเงินหรือสถานศึกษาดำเนินการผ่านระบบ e-Student loan ก่อนการจัดพิมพ์

1.2) สัญญากู้ยืมเงิน และแบบลงทะเบียนเรียน/แบบยืนยันจำนวนเงินทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ) จะต้องจัดพิมพ์จากระบบ e-Student loan ของกองทุนอย่างละ 2 ฉบับ และต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเองเท่านั้น โดยลายมือชื่อผู้ให้กู้/ผู้มีอำนาจลงนามของสถานศึกษาต้องเหมือนกับตัวอย่างลายมือชื่อผู้มีอำนาจกระทำการแทนสถานศึกษาที่ส่งให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมพร้อมทั้งสำเนาสัญญากู้ยืมโดยรับรองสำเนาส่งให้ผู้ค้ำประกันหนึ่งฉบับ

1.3) ให้สถานศึกษาตรวจสอบสัญญากู้ยืมเงิน และแบบลงทะเบียนเรียน/แบบยืนยันจำนวนเงินทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ) และเอกสารประกอบให้ถูกต้องครบถ้วนทุกฉบับ ก่อนรวบรวมส่งให้ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม โดยปฏิบัติดังนี้

1.3.1) ตรวจสอบชื่อ/นามสกุลผู้กู้ยืมเงิน ตรงกับลายมือชื่อจริง

1.3.2) ตรวจสอบการลงรายละเอียดในสัญญากู้ยืมเงิน และแบบลงทะเบียนเรียน/แบบยืนยันจำนวนเงินทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ) ให้ครบถ้วนถูกต้องทุกช่อง เช่น ชื่อผู้กู้ยืมเงิน ชื่อผู้ค้ำประกัน ฯลฯ

1.3.3) ตรวจสอบเอกสารประกอบสัญญากู้ยืมเงินให้ครบถ้วน โดยให้ลายมือชื่อในสัญญากู้ยืมเงินและแบบลงทะเบียนเรียน/แบบยืนยันจำนวนเงินทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ) เป็นแบบเดียวกับที่ลงลายมือชื่อในเอกสารประกอบต่าง ๆ

1.3.4) ตรวจสอบให้ผู้กู้ยืม ผู้กู้ยืมเงิน ผู้ค้ำประกัน และคู่สมรสผู้ค้ำประกันลงนามในสัญญากู้ยืมเงินให้ครบทุกช่อง พร้อมทั้งลายมือชื่อของพยาน หากผู้กู้ยืมเงินอายุไม่ครบ 20 ปี บริบูรณ์ ให้บิดา มารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมายลงลายมือชื่อในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมด้วย (ห้ามใช้ตราประทับแทนการลงลายมือชื่อ)

1.3.5) หากผู้ค้ำประกันไม่สามารถมาลงลายมือชื่อในสัญญากู้ยืมเงินต่อหน้าเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารสถานศึกษา ให้ตรวจดูว่ามีลายมือชื่อเจ้าพนักงานทะเบียนท้องถิ่นหรือท้องถิ่น ณ ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านหรือภูมิลำเนาที่ประกอบอาชีพของผู้ค้ำประกันรับรองมาหรือไม่

1.4) เมื่อสถานศึกษาตรวจสอบสัญญา และแบบลงทะเบียนเรียน/แบบยืนยันจำนวนเงินทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ) ถูกต้องและครบถ้วนแล้วให้สถานศึกษาเข้าระบบ e-Student loan เพื่อยืนยันความถูกต้องของสัญญากู้ยืมเงิน และแบบลงทะเบียนเรียน/แบบยืนยันจำนวนเงินทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ) ก่อนนำเสนอผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม

1.5) ให้สถานศึกษาจัดส่งสัญญากู้ยืมเงิน และแบบลงทะเบียนเรียน/แบบยืนยันจำนวนเงินทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ) และเอกสารประกอบที่ลงนามแล้ว ให้ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมแบบละ 1 ฉบับ และคืนฉบับทุกฉบับให้ผู้กู้ยืมเก็บไว้อย่างละ 1 ฉบับ

1.6) ห้ามมิให้สถานศึกษาเก็บสัญญากู้ยืมเงิน และแบบลงทะเบียนเรียน/แบบยืนยันจำนวนเงินทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ) ของผู้กู้ยืมเงินไว้หากต้องการเก็บเป็นหลักฐานให้ถ่ายเอกสารไว้เป็นหลักฐานแทน

1.7) กรณีสัญญากู้ยืมเงิน และหรือแบบลงทะเบียนเรียน/แบบยืนยันจำนวนเงินทุนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ) ไม่ถูกต้อง ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมจะแจ้งให้สถานศึกษาทราบโดยทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Auto mail) เพื่อให้สถานศึกษาแก้ไขให้ถูกต้องเมื่อแก้ไขเสร็จสิ้นแล้วให้สถานศึกษาจัดทำใบนำส่งเอกสารเพิ่มเติมจากระบบ e-Student loan แนบมาพร้อมกับเอกสารที่แก้ไขแล้วส่งให้ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมดำเนินการต่อไป

2) การค้ำประกัน

2.1) ผู้ค้ำประกันต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ ดังนี้

- (1) บิดา มารดา หรือผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือคู่สมรส หรือ
- (2) บุคคลที่ประกอบอาชีพมีรายได้น่าเชื่อถือตามที่คณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมประจำสถานศึกษากำหนดให้เป็นผู้ค้ำประกันได้

2.2) แนวปฏิบัติเรื่องการค้ำประกัน มีดังนี้

2.2.1) กรณีที่นักเรียน/นักศึกษา ไม่มีบิดา มารดา ให้ผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นผู้ให้การยินยอมในการทำนิติกรรมสัญญาและเป็นผู้ค้ำประกัน “ผู้ปกครอง” ได้แก่ ผู้ปกครองตามประกาศ

คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 กฎกระทรวง ระเบียบที่ออกตามกฎหมายดังกล่าว รวมทั้งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องผู้ปกครองนักเรียน/

นักศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งรับนักเรียน/นักศึกษาไว้ในความปกครอง หรืออุปการะเลี้ยงดูหรือบุคคลที่นักเรียน/นักศึกษาอาศัยอยู่

2.2.2) กรณีคู่สมรสของผู้ค้ำประกันไม่ยินยอมลงนามให้ความยินยอมค้ำประกัน ให้ผู้ค้ำประกันลงนามฝ่ายเดียวได้

2.2.3) กรณีคู่สมรสของผู้ค้ำประกันมอบอำนาจให้ผู้ค้ำประกันลงลายมือชื่อฝ่ายเดียวแทนให้ผู้ค้ำประกันลงนามฝ่ายเดียวได้

2.2.4) ผู้ค้ำประกันไม่สามารถเบิกถอนการค้ำประกันได้ในระหว่างเวลาที่ผู้กู้ยืมเงินต้องรับผิดชอบตามเงื่อนไขในสัญญาผู้กู้ยืมเงิน

2.2.5) ในการทำสัญญาผู้กู้ยืมเงินแต่ละครั้ง ผู้กู้ยืมเงินอาจเปลี่ยนแปลงผู้ค้ำประกันใหม่ได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้ผู้ค้ำประกันคนเดิม

2.3) แนวปฏิบัติเรื่องการเปลี่ยนแปลงข้อมูลผู้ค้ำประกัน มีดังนี้

2.3.1) กรณีที่ผู้กู้ยืมเงินได้มีการทำสัญญาแล้วแต่อยู่ในขั้นตอนสถานศึกษา ตรวจสอบสัญญาและผู้บริหารสถานศึกษายังมิได้ลงนามในฐานะผู้ให้กู้ยืม หากผู้กู้ยืมประสงค์จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขผู้ค้ำประกันด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ดี กรณีนี้กองทุนอนุญาตให้ผู้กู้ยืมเปลี่ยนแปลงแก้ไขผู้ค้ำประกันได้โดยการทำสัญญาฉบับใหม่หรือใช้วิธีขีดฆ่าชื่อผู้ค้ำประกันเดิม และระบุชื่อผู้ค้ำประกันคนใหม่แล้วลงนามกำกับ และให้ผู้ค้ำประกันคนใหม่ลงชื่อในฐานะผู้ค้ำประกันด้วย

2.3.2) กรณีที่ผู้กู้ยืมเงิน ผู้ค้ำประกัน และผู้ให้กู้ยืม (ผู้บริหารสถานศึกษา) ได้ลงนามในสัญญาค้ำประกันแล้ว หากผู้กู้ยืมประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงผู้ค้ำประกันเพราะผู้ค้ำประกันคนเดิมไม่ได้มีสัญชาติไทยเพราะด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ดี กรณีนี้กองทุนขอให้สถานศึกษาดำเนินการจัดทำบันทึกข้อตกลงแนบท้ายสัญญา เพื่อให้ผู้ค้ำประกันคนใหม่ และผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้ให้กู้ยืม ลงนามในบันทึกข้อตกลง แล้วส่งบันทึกข้อตกลงดังกล่าวให้ธนาคาร

2.3.3) กรณีที่ผู้กู้ยืมเงินได้รับโอนเงินค่าเล่าเรียนแล้วไม่สามารถขอเปลี่ยนแปลงผู้ค้ำประกันได้

6) กำหนดให้ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาผู้กู้ยืมโดยเคร่งครัด และเพื่อประโยชน์ในการบริหารกองทุนและการติดตามการชำระเงินคืนกองทุน ให้ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่ ตามที่กำหนด

มาตรา 42 บัญญัติว่า “ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาผู้กู้ยืมเงินโดยเคร่งครัด เพื่อประโยชน์ในการบริหารกองทุนและการติดตามการชำระเงินคืนกองทุน ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ให้ความยินยอมในขณะที่ทำสัญญากู้ยืมเงิน เพื่อให้ผู้มีหน้าที่จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร หักเงินได้พึงประเมินของตนตามจำนวนที่กองทุนแจ้งให้ทราบเพื่อชำระเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาคืนกองทุน

(2) แจ้งสถานะการเป็นผู้กู้ยืมเงินต่อหัวหน้าหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่ตนทำงานด้วย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เริ่มปฏิบัติงาน และยินยอมให้หักเงินได้พึงประเมินของตนเพื่อดำเนินการตามมาตรา 51

(3) ยินยอมให้กองทุนเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในครอบครองของบุคคลอื่น รวมทั้งยินยอมให้กองทุนเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และการชำระเงินคืนกองทุน”

7) กำหนดไว้ในแต่ละภาคการศึกษา ผู้กู้ยืมเงินต้องแจ้งขอเบิกเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาต่อกองทุน โดยการลงทะเบียนเรียน จำนวนเงินค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและค่าครองชีพ ต้องได้รับการรับรองจากสถานศึกษาตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้กองทุนจ่ายค่าเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามจำนวนที่ได้รับแจ้งดังกล่าวให้แก่สถานศึกษาที่ผู้กู้ยืมเงินศึกษาอยู่ สำหรับค่าครองชีพให้กองทุนจ่ายเข้าบัญชีส่วนหนึ่งของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผู้กู้ยืมต้องชำระคืนกองทุน โดยให้ถือว่าจำนวนค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและค่าครองชีพตามที่ได้รับแจ้ง และกองทุนได้โอนให้แก่สถานศึกษาและผู้กู้ยืมเงินเป็นจำนวนอันถูกต้องที่ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่และความรับผิดชอบต้องใช้เงินคืนให้แก่กองทุน และหากมียอดเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผู้กู้ยืมเงินได้รับไปแล้ว ให้กองทุนแจ้งให้ผู้กู้ยืมเงินทราบด้วย

มาตรา 43 บัญญัติว่า “ในแต่ละภาคการศึกษา ให้ผู้กู้ยืมเงินแจ้งขอเบิกเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาต่อกองทุนโดยการลงทะเบียนเรียน จำนวนเงินค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพต้องได้รับการรับรองจากสถานศึกษา ทั้งนี้ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

ให้กองทุนจ่ายค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามจำนวนที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้แก่สถานศึกษาที่ผู้กู้ยืมเงินศึกษาอยู่ สำหรับค่าครองชีพให้กองทุนจ่ายเข้าบัญชีของผู้กู้ยืมเงินโดยตรง และให้ถือว่าเงินที่จ่ายให้แก่สถานศึกษาหรือผู้กู้ยืมเงินดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระคืนกองทุน

ให้ถือว่าจำนวนค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพตามที่ได้รับแจ้งและกองทุนได้โอนให้แก่สถานศึกษาและผู้กู้ยืมเงิน เป็นจำนวนอันถูกต้องที่ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่และความรับผิดชอบต้องใช้เงินคืนให้แก่กองทุน ทั้งนี้ หากมียอดเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผู้กู้ยืมเงินได้รับไปแล้ว ให้กองทุนแจ้งให้ผู้กู้ยืมเงินทราบด้วย”

2.1.2.6 การบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายนั้น มีการตราเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ และมีการออกระเบียบและประกาศโดยคณะกรรมการกำหนด

2.1.2.7 ปัญหาและอุปสรรคของกองทุน

1) ปัญหาที่เกิดจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

(1) เมื่อวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์หลักของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา คือ การให้กู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาที่ยากจน เป็นผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยให้กู้ยืมเพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพในระหว่างศึกษา เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาที่สูงขึ้นอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เป็นการบ่งเบาภาระทางการเงินของผู้ปกครอง พร้อมทั้งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติโดยรวม โดยกองทุนฯ มีความมุ่งหวังว่าผู้กู้จะศึกษาเล่าเรียนได้สำเร็จตามหลักสูตร มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีจิตสำนึกในการชำระหนี้คืนหลังจากสำเร็จการศึกษา เพื่อนำมาเป็นทุนหมุนเวียนให้รุ่นน้องได้มีโอกาสกู้ยืมเรียนต่อไป ดังนั้น กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ของกองทุนฯ ซึ่งได้แก่ นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และมีความประสงค์จะเรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงกว่า มัธยมศึกษาจนถึงระดับปริญญาตรี จึงเป็นจุดอ่อนของกองทุนฯ ที่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วไม่ชำระหนี้คืนได้ตามความหวังของกองทุน

(2) การบริหารกองทุน โดยให้อำนาจแก่สถาบันการศึกษามากเกินไป โดยเฉพาะกระบวนการคัดเลือกผู้กู้ การตรวจสอบคุณสมบัติผู้กู้ ซึ่งสถาบันการศึกษาดำเนินการไม่รัดกุม และบางแห่งมีลักษณะการให้กู้เชิงพาณิชย์ กล่าวคือ มีการรับนักศึกษาที่ไม่คุณภาพและหรือไม่ได้ขาดแคลนทุนทรัพย์อย่างแท้จริงเข้ามาศึกษา เพื่อเป็นจำนวนเป้าหมายรายหัวในการบริหารจัดการงบประมาณจากกองทุนมาไว้ที่สถาบันการศึกษานั้น ๆ ทำให้การให้กู้ยืมเงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

2) ปัญหาที่เกิดจากผู้กู้ยืม

ผู้กู้ยืมที่ค้างชำระถือเป็นปัจจัยสำคัญของปัญหา เนื่องจากเป็นผู้ที่ตัดสินใจที่จะชำระหนี้หรือไม่ชำระหนี้ โดยปัญหาที่เกิดจากผู้กู้ยืมเกิดได้หลายกรณี ได้แก่ ภูมิฐานะ สถานภาพส่วนบุคคล ระดับการศึกษา การมีงานทำ รายได้ การมีหนี้สินอื่น ๆ ความรู้ความเข้าใจ จิตสำนึก และการได้รับข้อมูลข่าวสารซึ่งทั้งหมดนี้มีส่วนสำคัญในเรื่องของการชำระหนี้ ทั้งนี้ ระดับการศึกษา การสำเร็จการศึกษา เป็นปัญหาส่วนบุคคลที่มีความสำคัญต่อการการมีงานทำ การสร้างรายได้ของผู้กู้ หากผู้กู้มี ระดับการศึกษาที่ต่ำจนไม่สามารถหางานทำ และมีรายได้เพียงพอที่จะชำระหนี้เงินได้ นอกจากนี้สถานภาพสมรสหรือโสด ก็เป็นเหตุสำคัญ เนื่องจากผู้กู้จะมีภาระจะมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นจากการมีบุตร ผู้กู้จึงต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในครอบครัวก่อนการชำระคืนเงินกู้

3) ปัญหาที่เกิดจากเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์การชำระหนี้

ประเด็นปัญหาการดำรงอยู่ด้านการเงินของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เนื่องจากกองทุนถูกจัดตั้งด้วยวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางสังคม จึงมิได้มีการระบุไว้ว่า กองทุนฯ จะต้องหมุนเวียนหรือดำรงสถานะทางการเงินได้ด้วยตนเองหรือไม่ ดังนั้น การกำหนดเงื่อนไขการชำระหนี้ของกองทุนฯ เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากมีลักษณะผ่อนปรนมาก (อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพียงร้อยละ 1 ต่อปี) การไม่กำหนดรายได้ของผู้กู้ประกัน ทั้งระบบติดตามและการบังคับการชำระหนี้ทั้งกรณีผู้กู้และผู้กู้ประกันไม่เข้มงวด ทำให้รายได้จากการชำระคืนเงินค้ำประกันพร้อมดอกเบี้ยเงินกู้ยืมไม่เพียงพอ สำหรับการบริหารและจัดการกองทุนฯ ทำให้

เงินให้กู้ยืมมีลักษณะคล้ายเงินอุดหนุนหรือให้เปล่ามากกว่า จึงมีแนวโน้มสูงที่รัฐจำเป็นต้องรับภาระในการสนับสนุนงบประมาณให้กองทุนต่อไปเรื่อยๆ

4) ปัญหาที่เกิดจากการกำหนดนโยบาย และนำนโยบายไปปฏิบัติ

(1) การให้กู้ยืมของกองทุน อยู่ภายใต้เงื่อนไขการให้กู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาที่ยากจน เป็นผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยให้กู้ยืมเพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพในระหว่างศึกษา เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาที่สูงขึ้นอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยมีได้กำหนดเงื่อนไขในสาขาวิชาที่ผู้กู้ศึกษา ประกอบกับในการพิจารณาให้กู้สถาบันบันการศึกษาก็ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขทางด้านสาขาวิชาที่ผู้ขอกู้กำลังศึกษา จึงทำให้กลุ่มเป้าหมายของกองทุนค่อนข้างเปิดกว้างในแต่ละสาขาวิชาไม่มุ่งเน้นในสาขาที่ขาดแคลนและสาขาที่ตลาดแรงงานต้องการ จึงทำให้ผู้กู้เป็นบัณฑิตที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้กู้จึงมีโอกาสหางานสูง จึงไม่มีรายได้ในระดับที่สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้

(2) การบริหารกองทุน มีการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ซึ่งมีวาระคราวละ 2 ปี มีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการบริหารกองทุน พร้อมทั้งกำกับดูแล และประชาสัมพันธ์ผลงานต่าง ๆ ของกองทุน จึงถือได้ว่า คณะกรรมการกองทุนฯ มีบทบาทสำคัญในการบริหารระบบภายในทุกเรื่องทั้งเป็นผู้กำหนดทิศทางและแนวทางในการดำเนินงานของกองทุน กำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ พร้อมทั้งสร้างหลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงิน รวมทั้งการมอบหมายให้บุคลากรภายนอกหรือคณะอนุกรรมการปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมายที่กำหนด โดยคณะกรรมการมีวาระคราวละ 2 ปี จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในเชิงนโยบาย การสนับสนุน การติดตาม หรือการผลักดันในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการกองทุน โดยเฉพาะแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระ

2.1.2.8 ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จของกองทุน มี 2 ประการ คือ

1) นโยบายของรัฐบาล การที่รัฐบาลเห็นความสำคัญของการศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งเห็นได้จากคำแถลงประกอบงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2562 ของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันที่ 7 มิถุนายน 2561 ที่ว่า

การศึกษา สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาโดยพัฒนาคุณภาพและเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัย จำนวน 980,900 คน เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาไม่น้อยกว่า 829,600 คน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี แก่ประชากรวัยเรียน รวมถึงเด็กยากจน เด็กด้อยโอกาส ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาในทุกสังกัด ไม่น้อยกว่า 12 ล้านคน สนับสนุนการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้แก่โรงเรียน ส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกลไม่น้อยกว่า 30,400 โรงเรียน พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระราชวัง ไม่น้อยกว่า 4,500 โรงเรียน สนับสนุนทุนการศึกษาสำหรับเด็ก เยาวชน และครู ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือมีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรี ถึงปริญญาเอก ทั้งในและต่างประเทศ ไม่น้อยกว่า 10,600 คน

ส่งเสริมสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีสถานประกอบการเข้าร่วม ไม่น้อยกว่า 46,100 แห่ง สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นปราชญ์แห่งการพัฒนาท้องถิ่น สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะที่ดี และมีอาชีพที่มั่นคง ยกระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-net) ในทุกระดับ ครูผู้สอน 50,000 คน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัดได้รับการพัฒนาในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม คณิตศาสตร์และศิลปศาสตร์ (STEM & STEAM Education) จัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 58,461 คน สร้างความร่วมมือการพัฒนาทักษะวิชาชีพผ่านประสบการณ์ร่วมกับภาคอุตสาหกรรม และหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อตอบสนองภาคการผลิตและบริการใน 10 กลุ่มอุตสาหกรรมหลัก (New Engine of Growth) จำนวน 2,500 คน ผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 5,337 คน ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างให้คนไทยมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย จิตสาธารณะ จิตสำนึกและค่านิยมที่ดีงาม โดยนำหลักธรรมทางศาสนาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนการขยายโอกาสและพัฒนาการศึกษาของประเทศ เพื่อให้เยาวชนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างเท่าเทียมกัน อันจะนำไปสู่การช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นและเป็นการพัฒนาสังคมไทยให้ยั่งยืนต่อไป ทำให้มีการนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ และส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา

2) การสร้างระบบงาน แบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ

2.1) คน กล่าวคือ จำนวนคนต้องเพียงพอกับปริมาณของงาน เนื่องจากผู้ปฏิบัติงาน

กองทุน

(1) ต้องดำเนินการ รับเอกสารคำขอกู้ / สัมภาษณ์ / คัดเลือก / ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้กู้

(2) ดำเนินการในระบบ E-studentation

(3) ตรวจสอบเอกสารสัญญา / ทำสัญญา / ดำเนินการกู้ยืมในแต่ละภาคเรียน

(4) จัดส่งเอกสารการกู้ให้แก่นักเรียน

(5) ตรวจสอบเงินกู้ที่เข้าบัญชีของสถานศึกษา / ประสานงานระหว่างหน่วยงานของสถานศึกษา ตลอดจนประสานงานระหว่าง กยศ กับธนาคาร

(6) แจ้งการปรับปรุงข้อมูลของผู้กู้

(7) ดำเนินการระบบ e-Audit

(8) ปลุกจิตสำนึกผู้กู้ให้รู้คุณค่าของเงินกู้

(9) จัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อการตรวจสอบ

2.2) เครื่องมือ ระบบข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูลผู้กู้กับระบบทะเบียนและระบบการเงิน

2.3) แผนงาน ต้องสอดคล้องกับขอบเขต การให้กู้ยืมเงินและกำหนดการให้กู้ยืมประจำปีการศึกษานั้นๆ

3) การสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้กู้ยืม โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ

- (1) ก่อนการให้กู้ยืม
- (2) ระหว่างผู้กู้ยืมศึกษา
- (3) เมื่อผู้กู้จะจบและจบการศึกษา

2.1.3 พระราชบัญญัติการจัดประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562

เนื่องจากปัจจุบันความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจนำมาซึ่งปัญหาด้านต่าง ๆ และเกี่ยวพันกันเป็นลูกโซ่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต การศึกษา ฯลฯ โดยเฉพาะประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ แต่หลายสิบปีที่ผ่านมาฐานรากของประเทศอยู่ในสภาพที่อ่อนแอมีปัญหาที่มีปัญหาขาดปัจจัยการผลิต ไร้ที่ดินทำกิน เข้าไม่ถึงแหล่งทุน ขาดความรู้ในการผลิต เมื่อมีผลผลิตล้นเกินก็เกิดปัญหาด้านการตลาด พืชผลราคาตกต่ำ ทำให้มีปัญหาหนี้สิน มีปัญหาในครัวเรือนและสังคมติดตามมา คนหนุ่มสาววัยแรงงานต้องอพยพเข้ามาหากินในเมือง

ขณะที่ภาครัฐที่ผ่านมาจะเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มุ่งไปสู่อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ทำให้ช่องว่างความเหลื่อมล้ำห่างกันมากขึ้น จนกระทั่งรัฐบาลชุดที่มี ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ เป็นรองนายกรัฐมนตรี ดูแลนโยบายด้านเศรษฐกิจจึงได้ทบทวนนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ โดยหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ

การขับเคลื่อน “เศรษฐกิจฐานราก” ถือเป็น 1 ใน 12 นโยบาย “ประชารัฐ” ที่รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้ความสำคัญ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง ประชาชนมีความสุขและมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน จึงเรียกว่า “นโยบายเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ”

นิยามเศรษฐกิจฐานราก คือ ระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นที่สามารถพึ่งตนเองภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรมและเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ผู้คน ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ระบบเศรษฐกิจฐานรากหรือเศรษฐกิจชุมชนเป็นระบบเศรษฐกิจแนวราบที่ส่งผลและสร้างความสัมพันธ์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ระหว่างผู้คนในชุมชนท้องถิ่นมิใช่เป็นเฉพาะเศรษฐกิจแนวตั้งแบบปัจเจก แต่สามารถทำให้เกิดความร่วมมือเกิดโอกาสและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเศรษฐกิจร่วมของชุมชนกับเศรษฐกิจของปัจเจกเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีลักษณะความร่วมมือเป็นหุ้นส่วนสร้างความสัมพันธ์ทั้งในชุมชนท้องถิ่นและในระดับที่กว้างขวางอื่น ๆ และภายนอก ระบบเศรษฐกิจฐานรากจะต้องมีแนวทางการพัฒนาและการจัดการโดยชุมชนท้องถิ่นให้ครบวงจรมากที่สุด มีการสร้างทุนและกองทุนที่เข้มแข็ง มีการผลิตพื้นฐาน การแปรรูป การบริการ การตลาด การผลิตอาหาร และความจำเป็นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกัน

สำหรับคนในพื้นที่อย่างพอเพียง และพัฒนาเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมหรือธุรกิจของชุมชนต่าง ๆ (ในมิติของการ เกื้อกูล การเอื้อเฟื้อ การมีส่วนร่วมของคนในตำบล) ทั้งขนาดย่อมหรือขนาดใหญ่ขึ้น โดยใช้ทั้งความรู้ที่สั่งสมใน พื้นที่หรือที่เป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมของพื้นที่ และมีการพัฒนาให้ทันสมัยพร้อมกับมีเทคนิควิทยาการและ ความรู้ด้านเทคโนโลยีมาพัฒนาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับตลาดหรือสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปทำให้ผู้คนและ ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเอง มีรายได้มากกว่ารายจ่าย และสามารถพัฒนาเป็นผู้ผลิต ผู้สร้างงานบริการต่าง ๆ จากท้องถิ่นที่เข้มแข็ง สร้างสรรค์ หลากหลาย มีเอกลักษณ์ ทันสมัย และเชื่อมโยงกับระบบตลาดอย่างมี ประสิทธิภาพ ระบบเศรษฐกิจฐานรากจะต้องมีความหลากหลายพอเพียงเพื่อเปิดโอกาส และแบ่งปันให้คนทุก กลุ่มทุกวัยสามารถมีพื้นที่และมีโอกาสในการร่วมพัฒนาได้อย่างผสมผสานและสร้างสรรค์รวมทั้งสามารถ เชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้อย่างดี

องค์ประกอบสำคัญของเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง

- 1) มีการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างพลังในการทำงานร่วมกัน ความสามารถที่จะเจรจาต่อรองและ ประสานงานทั้งภายในและกับภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) มีการจัดการระบบการเงินของชุมชน การบูรณาการทุนร่วมกัน มีกองทุนของชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถเป็นกลไกการเงินของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม อาชีพ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมของชุมชนและ ของคนในชุมชน
- 3) มีระบบการจัดการทุนชุมชนที่ครอบคลุมทุนทางสังคม ทุนคน ทุนพุทธิพยากร วิถีวัฒนธรรม ภูมิ ปัญญา อัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น ประวัติศาสตร์
- 4) มีระบบข้อมูลที่ทันสมัยรอบด้านทั้งภายในและภายนอก เพื่อการวิเคราะห์ระบบของท้องถิ่น อาชีพ รายได้ รายจ่าย การผลิต ฐานเศรษฐกิจ ที่ดิน ความเป็นอยู่ในชุมชน ข้อมูลความรู้ระบบเศรษฐกิจเกี่ยวข้อง ภายนอกเป็นฐานสำคัญในการวางแผนชุมชน การวางแผนเพื่อการตัดสินใจ การติดตาม วัดผลและรายงานผล
- 5) มีระบบการผลิตของชุมชนทั้งขั้นพื้นฐานและก้าวหน้าที่ได้มาตรฐานมีมูลค่าเพิ่มและสามารถ เชื่อมโยงเศรษฐกิจภายนอกได้
- 6) สร้างความร่วมมือในทุกระดับและทุกมิติ เพื่อให้เกิดความร่วมมือให้บรรลุเป้าหมายและ สัมพันธภาพที่ทั้งระดับกลุ่มต่อกลุ่ม กลุ่มกับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภูมิภาค หรือรวมตัวกันเป็น เครือข่ายประเด็นต่าง ๆ ได้

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวให้ได้มีการร่างพระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อ เศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 ขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ได้กำหนดในเรื่องการให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และ ผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพตามหมวด 6 มาตรา 71 และการจัดระบบเศรษฐกิจให้ ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และ ยั่งยืน ตามหมวด 6 มาตรา 75 โดยมีประเด็นที่ต้องศึกษาดังต่อไปนี้

2.1.3.1 รายละเอียดกองทุน

การจัดตั้งกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายในการจัดประชารัฐสวัสดิการที่เป็นการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย หรือเพื่อสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมที่เป็นการช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภทโดยให้ใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการจัดประชารัฐสวัสดิการในการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียน เพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ และการสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของเอกชน มูลนิธิ หรือองค์กรสาธารณประโยชน์เพื่อช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภท และการดำเนินงานและบริหารกองทุนตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ

เดิมร่างพระราชบัญญัตินี้กระทรวงการคลังได้เสนอร่างพระราชบัญญัติกองทุนประชารัฐเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. แต่ต่อมาในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 12) ได้ตรวจพิจารณาแล้ว ให้แก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติเป็น "ร่างพระราชบัญญัติการจัดประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม" เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัตินี้ที่มุ่งประสงค์จัดสวัสดิการเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย

ก่อนที่จะมีการบัญญัติพระราชบัญญัติการจัดประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 กฎหมายทุกฉบับจะต้องมีการวิเคราะห์ผลกระทบในการตรากฎหมายอย่างรอบด้าน อันเป็นหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 77 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ทำให้เห็นปัญหาและผลกระทบที่จะตามจากการบังคับใช้กฎหมาย คือ กองทุนฯ จะเป็นเครื่องมือในการจ่ายเงินเพื่อรองรับนโยบายประชารัฐของรัฐบาล โครงการที่ให้บริการทางสังคม ผ่านมูลนิธิและองค์กรการกุศล เพื่อช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภทในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งทำให้กองทุนฯ มีความน่าสนใจและเป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนเครือข่ายผู้ให้บริการทางสังคมให้มีแหล่งเงินทุนที่แน่นอน เป็นการเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการโครงการเพื่อสังคม รวมทั้งช่วยเหลือคนในชุมชนท้องถิ่นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน ตลอดจนจะเป็นการลดการพึ่งพางบประมาณที่เป็นภาระการคลังของประเทศ และอยู่ภายใต้กรอบวินัยการคลังที่ดี

จากการวิเคราะห์ผลกระทบในการตรากฎหมาย ทำให้ทราบถึงผู้ที่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับ การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ดังนี้

- 1) ผู้มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง ได้แก่ ประชาชนผู้มีรายได้น้อยและเกษตรกรรวมทั้งประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภทในชุมชนท้องถิ่น
- 2) หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานเจ้าของโครงการสามารถระดมทุนเพื่อไปใช้ในการสนับสนุนโครงการที่ให้บริการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากผู้มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองและหน่วยงานภาครัฐแล้ว ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องอีก ก็คือ

- (1) สำนักงานประมาณ กล่าวคือ กองทุนฯ มีรายได้และทรัพย์สินหลายประการเพื่อใช้ในการสนับสนุนกองทุนฯ ให้มีความมั่นคง และมีเสถียรภาพ ทั้งนี้ ในกรณีที่กองทุนฯ มีเงินไม่เพียงพอต่อ

การจ่ายเงินเพื่อการจัดประชาัฐสวัสดิการ ผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และค่าใช้จ่ายในการจัดประชาัฐสวัสดิการอื่น ๆ อาจจำเป็นต้องขอรับจัดสรรงบประมาณตามกระบวนการของกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เพื่อคุ้มครองการจ่ายเงินให้แก่ผู้มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติเพื่อจัดตั้งกองทุนฯ มีเครื่องมือในการบริหารจัดการเพื่อป้องกันหรือลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นดังกล่าวแล้ว

(2) กรมบัญชีกลาง กล่าวคือ กองทุนฯ เป็นกองทุนหมุนเวียนเงินนอกงบประมาณ ภายใต้การกำกับดูแลของกรมบัญชีกลาง ดังนั้น กรมบัญชีกลางจึงอยู่ในฐานะที่จะต้องกำกับดูแลกองทุนหมุนเวียนของประเทศ

(3) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กล่าวคือ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้โครงการบริหารทางสังคม เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ที่อยู่ในภาวะยากลำบากทุกประเภท ได้แก่ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยตรง

1) บทนิยาม

มาตรา 3 บัญญัติว่า “ในพระราชบัญญัตินี้

“ประชาัฐสวัสดิการ” หมายความว่า สวัสดิการที่จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการลดความเหลื่อมล้ำเพิ่มศักยภาพให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมแก่ประชาชน โดยมีการดำเนินการร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน อันจะเป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจให้เป็นไปอย่างยั่งยืน

“โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ” หมายความว่า โครงการที่กระทรวงการคลังกำหนดให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่มีคุณสมบัติมาลงทะเบียน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดประชาัฐสวัสดิการ ที่เป็นการให้ความช่วยเหลือผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนประชาัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการประชาัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการประชาัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการคลัง”

2) ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 29 บัญญัติว่า “ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้”

2.1.3.2 การจัดตั้งกองทุน

1) กำหนดให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการคลัง เรียกว่า "กองทุนประชาัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม"

มาตรา 14 บัญญัติว่า “ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายในการจัดประชารัฐสวัสดิการที่เป็น การให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย หรือเพื่อสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมที่เป็นการ ช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภท”

2.1.3.3 การบริหารจัดการ

1) กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม

มาตรา 4 บัญญัติว่า ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม” ประกอบด้วย

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ
(2) ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานกรรมการ
(3) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง และผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

(4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือด้านอื่น อันจะเป็นประโยชน์แก่การจัดประชารัฐสวัสดิการ

ให้ปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้งรองปลัดกระทรวงการคลังคนหนึ่ง เป็นกรรมการ และเลขานุการ และแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (4) และการให้พ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 7 (3) ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี”

ในระเบียบนี้ได้กำหนดสาระสำคัญของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไว้ในข้อ 3 ถึงข้อ 7 ดังนี้

ข้อ 3 “กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ” หมายความว่า กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม (ข้อ 3 (1))

ข้อ 4 ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการคลังจัดทำประกาศรับสมัครผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 5 และเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือด้านอื่นอันจะเป็นประโยชน์แก่การจัดประชารัฐสวัสดิการ เพื่อเข้ารับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมทั้งทำการประชาสัมพันธ์ให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาการประกาศรับสมัครดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าสิบวันก่อนวันเริ่มต้นการรับสมัคร

ประกาศรับสมัครตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม อำนาจหน้าที่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ วันและเวลาทำการรับสมัคร วิธีการและสถานที่รับสมัคร

ใบสมัครเข้ารับการพิจารณาแต่งตั้ง และการรับรองคุณสมบัติของผู้สมัคร ให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการคลังกำหนด (ข้อ 4)

จากบทบัญญัติในข้อ 4 ได้กำหนดรายละเอียดในประกาศรับสมัครกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

1) คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

1.1) ผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการจัดพระราชพิธีสวดการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562

1.2) ผู้สมัครต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือด้านอื่น ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การจัดพระราชพิธีสวดการ

2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอนโยบาย แผนการดำเนินงาน มาตรการหรือโครงการเกี่ยวกับพระราชพิธีสวดการที่เป็นการให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีพและเพิ่มศักยภาพให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและค่าใช้จ่ายในการเดินทางโดยการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนที่จำเป็น ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(2) พิจารณาการสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของเอกชน มูลนิธิ หรือองค์กรสาธารณประโยชน์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภท เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้หลักเกณฑ์การเสนอโครงการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(3) จัดให้มีฐานข้อมูลของประชาชนผู้มีรายได้น้อยซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติในโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการจัดพระราชพิธีสวดการ กำกับดูแล การบริหารจัดการ และการประเมินผลการดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

(4) กำกับดูแลการบริหารจัดการ ตรวจสอบข้อมูล และติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดพระราชพิธีสวดการ

(5) ประเมินผลการดำเนินงานและความคุ้มค่าในการจัดพระราชพิธีสวดการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง พร้อมทั้งรายงานผลการประเมินดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(6) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินของกองทุน

(7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(8) ออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือการจัดพระราชพิธีสวดการที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

นอกจากรายละเอียดที่ได้กล่าวไปแล้วใบสมัครกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะปรากฏหัวข้อในการประกอบการพิจารณา ได้แก่ (1) ประวัติส่วนตัว (2) ประวัติการศึกษา (3) ประวัติฝึกอบรม ด้านที่เกี่ยวข้อง (4) ประวัติการทำงาน และประสบการณ์ (5) ความรู้ความเชี่ยวชาญ ผลงานเชิงประจักษ์ด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือด้านอื่น อันจะเป็นประโยชน์แก่การจัดประชารัฐสวัสดิการ และประสบการณ์ที่แสดง่าเป็นผู้มีความรู้ด้านใดด้านหนึ่งอย่างแท้จริงพร้อมหลักฐานประกอบ (ถ้ามี) (6) วิสัยทัศน์ เกี่ยวกับกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม

ข้อ 5 เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการประกาศรับสมัครตามข้อ 4 แล้ว ให้สำนักงานดำเนินการรวบรวมรายชื่อและตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามข้อ 4 วรรคหนึ่ง ของผู้สมัคร

ให้สำนักงานเสนอรายชื่อผู้ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งพร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อประธานกรรมการเพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ 6 ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิบกพร่องต่อหน้าที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ ให้ประธานกรรมการให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นพ้นจากตำแหน่ง

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ประธานกรรมการอาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาก็ได้

ข้อ 7 ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและจำเป็นต้องแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้สำนักงานดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อ 4 และข้อ 5 โดยอนุโลม

3) กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา 6 บัญญัติว่า “กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

เมื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระในวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แล้วเสร็จก่อนครบวาระไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้”

4) กำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

มาตรา 7 บัญญัติว่า “นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ประธานกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 5

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง

ในกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นดำรงตำแหน่งแทนก็ได้

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับเวลาที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ตนได้รับแต่งตั้งแทน”

5) กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานราก และสังคม

มาตรา 8 บัญญัติว่า “คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอนโยบาย แผนการดำเนินงาน มาตรการหรือโครงการเกี่ยวกับพระราชรัฐสวัสดิการที่เป็นการให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีพและเพิ่มศักยภาพให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและค่าใช้จ่ายในการเดินทางโดยการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนที่จำเป็น ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(2) พิจารณาการสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของเอกชน มูลนิธิ หรือองค์กรสาธารณประโยชน์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภท เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การเสนอโครงการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(3) จัดให้มีฐานข้อมูลของประชาชนผู้มีรายได้น้อยซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติในโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการจัดพระราชรัฐสวัสดิการ กำกับดูแล การบริหารจัดการ และการประเมินผลการดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

(4) กำกับดูแลการบริหารจัดการ ตรวจสอบข้อมูล และติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดพระราชรัฐสวัสดิการ

(5) ประเมินผลการดำเนินงานและความคุ้มค่าในการจัดพระราชรัฐสวัสดิการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง พร้อมทั้งรายงานผลการประเมินดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(6) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินของกองทุน

(7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(8) ออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือการจัดพระราชรัฐสวัสดิการที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย”

6) กำหนดเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม

มาตรา 9 บัญญัติว่า “การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม แต่ถ้าทั้งประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมให้เลื่อนการประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

7) กำหนดให้การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำบทบัญญัติมาตรา 9 เกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

มาตรา 10 บัญญัติว่า “การประชุมของคณะอนุกรรมการ ให้นำความในมาตรา 9 มาบังคับใช้โดยอนุโลม”

8) กำหนดให้ในการเสนอนโยบาย แผนการดำเนินงาน มาตรการหรือโครงการตามมาตรา 8 (1) และการสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมตามมาตรา 8 (2) ให้คณะกรรมการกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ประเมินการใช้จ่าย และประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งวิเคราะห์ผลกระทบจากการดำเนินโครงการ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

มาตรา 11 บัญญัติว่า “ในการเสนอนโยบาย แผนการดำเนินงาน มาตรการหรือโครงการตามมาตรา 8 (1) และการสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมตามมาตรา 8 (2) ให้คณะกรรมการกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ประเมินการใช้จ่าย วิธีการประเมินผล การวัดความคุ้มค่า และประโยชน์ที่จะได้รับ รวมทั้งวิเคราะห์ผลกระทบจากการดำเนินโครงการ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย”

9) กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการคลัง ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม และกำหนดหน้าที่และอำนาจของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการคลัง

มาตรา 13 บัญญัติว่า “ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ศึกษาและวิเคราะห์แนวทางในการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ

(2) บริหารจัดการฐานข้อมูลของประชาชนผู้มีรายได้น้อย เพื่อใช้ในการจัดประชารัฐสวัสดิการได้อย่างเหมาะสม

(3) รับเงิน จ่ายเงิน และเก็บรักษาเงินของกองทุนตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(4) จัดทำรายงานการเงินและการบัญชีของกองทุน

(5) รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

(6) ดำเนินงานของกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และมติของคณะกรรมการ

(7) ดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดประชารัฐสวัสดิการและการดำเนินงานของกองทุน

(8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย”

10) กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการคลัง จัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมโดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 21 บัญญัติว่า ให้สำนักงานจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุน โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

11) กำหนดให้คณะกรรมการเสนอรายงานประจำปีของกองทุนต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของกองทุนในปีที่ล่วงมาแล้ว โดยเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของกองทุน รายงานการเงินพร้อมด้วยรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี

มาตรา 22 บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้คณะกรรมการเสนอรายงานประจำปีของกองทุนต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของกองทุนในปีที่ล่วงมาแล้ว โดยเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของกองทุน รายงานการเงินพร้อมด้วยรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ให้เปิดเผยรายงานดังกล่าวให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป”

12) กำหนดให้ในกรณีที่ไม่มีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมอีกต่อไป ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้มีการยุบเลิกกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม

มาตรา 23 บัญญัติว่า ในกรณีที่ไม่มีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุนอีกต่อไป ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้มีการยุบเลิกกองทุน

เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วย ให้กองทุนยุบเลิกเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ คณะรัฐมนตรีมีมติ

13) กำหนดให้ยุบเลิกกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมแล้วให้ ปลัดกระทรวงการคลังตั้งผู้ชำระบัญชีเพื่อตรวจสอบทรัพย์สินและชำระบัญชี รวมทั้งการโอนหรือจำหน่าย ทรัพย์สินที่ยังเหลืออยู่

มาตรา 24 บัญญัติว่า เมื่อยุบเลิกกองทุนแล้วให้ปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีเพื่อ ตรวจสอบทรัพย์สินและชำระบัญชี รวมทั้งการโอนหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ยังคงเหลืออยู่ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

เงินหรือทรัพย์สินที่เหลือหลังจากการชำระบัญชีให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

14) กำหนดบทบัญญัติรองรับให้โอนบรรดาเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน และภาระผูกพัน ที่เกี่ยวเนื่องกับกองทุนประชารัฐเพื่อเศรษฐกิจฐานราก ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการคลังตาม มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ไปเป็นของกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจ ฐานรากและสังคมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 25 บัญญัติว่า ให้โอนบรรดาเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน และภาระผูกพันที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนประชารัฐเพื่อเศรษฐกิจฐานราก ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการคลัง ตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ไปเป็นของกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้

15) กำหนดบทบัญญัติรองรับให้ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประชารัฐสวัสดิการ เพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมประกอบด้วยกรรมการตาม 4(1) (2) (3) และวรรคสอง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ เท่าที่จำเป็นไปพลางก่อนจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 4(4)

มาตรา 26 บัญญัติว่า “ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา 4 (1) (2) (3) และวรรคสอง เพื่อปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้ง กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 4(4) และให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 4(4) ให้แล้วเสร็จ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ระเบียบที่ออกตามมาตรา 4 วรรคสาม ใช้บังคับ”

ดังนั้น ในขณะที่ยังไม่ได้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 4(4) กรรมการตามมาตรา 4(1) (2) (3) และวรรคสอง กล่าวคือ (1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (2) ปลัดกระทรวงการคลัง (3) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง และผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการ คลัง จะปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นไปพลางก่อน

16) กำหนดบทบัญญัติรองรับให้โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐตามมติ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 และวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 และการจัดประชา รัฐสวัสดิการผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและดำเนินการอยู่ในวันที่ก่อนที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นโครงการที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบด้วยตามมาตรา 8(1)

มาตรา 27 บัญญัติว่า โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 และวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 และการจัดประชารัฐสวัสดิการผ่าน บัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและดำเนินการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้ บังคับ ให้ถือว่าเป็นโครงการที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วตามมาตรา 8 (1)

17) กำหนดบทบัญญัติรองรับให้การออกประกาศหรือระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้ต้อง ดำเนินการให้แล้วเสร็จเพื่อให้มีผลใช้บังคับภายใน 90 วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 28 บัญญัติว่าการออกระเบียบหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องดำเนินการ ให้แล้วเสร็จเพื่อให้มีผลใช้บังคับภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้นำข้อบังคับเกี่ยวกับกองทุนประชารัฐเพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับแก่กองทุนตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ พระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

2.1.3.4 แหล่งเงินทุน

1) กำหนดองค์ประกอบของกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม

มาตรา 15 บัญญัติว่า “กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (1) เงินและทรัพย์สินที่โอนตามมาตรา 25
- (2) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรจากงบประมาณรายจ่าย
- (3) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้
- (4) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายอื่น
- (5) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

เงินและดอกผลของกองทุนไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน”

2) กำหนดให้เงินของกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมให้ใช้ จ่ายเพื่อการจัดประชารัฐสวัสดิการการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียน เพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ การสนับสนุนโครงการที่ให้บริการสังคมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของเอกชน มูลนิธิ หรือองค์กรสาธารณประโยชน์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภท และการดำเนินงานและ บริหารกองทุนตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ

มาตรา 16 บัญญัติว่า “เงินของกองทุน ให้ใช้จ่ายเพื่อการจัดประชารัฐสวัสดิการและกิจการ ดังต่อไปนี้

- (1) การให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียนเพื่อ สวัสดิการแห่งรัฐ
- (2) การสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของเอกชน มูลนิธิ หรือองค์กรสาธารณประโยชน์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภท

(3) การดำเนินงานและบริหารกองทุนตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ”

3) กำหนดให้เงินกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมให้ฝากไว้ที่
กระทรวงการคลัง

มาตรา 17 บัญญัติว่า “เงินกองทุนให้ฝากไว้ที่กระทรวงการคลัง”

4) กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการคลังวางและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีที่
เหมาะสมเพื่อให้สามารถจัดทำรายงานการเงิน แสดงฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของกองทุน
ประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมได้อย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

มาตรา 18 บัญญัติว่า “ให้สำนักงานวางและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถ
จัดทำรายงานการเงิน แสดงฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของกองทุนได้อย่างถูกต้องตามหลักการ
บัญชีที่รับรองทั่วไป

ปีบัญชีของกองทุนให้เป็นไปตามปีงบประมาณ”

5) กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการคลัง จัดทำรายงานการเงินของ
กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมส่งผู้สอบบัญชีภายใน 60 วัน นับแต่วันสิ้นปี
บัญชี

มาตรา 19 บัญญัติว่า “ให้สำนักงานจัดทำรายงานการเงินของกองทุนส่งผู้สอบบัญชี
ภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี”

6) กำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
ให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุน

มาตรา 20 บัญญัติว่า “ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลที่สำนักงานการตรวจเงิน
แผ่นดินให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุน

ให้ผู้สอบบัญชีของกองทุนทำรายงานการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยห้า
สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ให้คณะกรรมการนำส่งรายงานการเงินพร้อมด้วยรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีต่อ
กระทรวงการคลังภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้สอบบัญชี”

2.1.3.5 แนวทางการให้ความช่วยเหลือ

1) กำหนดให้การจัดประชารัฐสวัสดิการที่เป็นการให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีพแก่
ประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ให้ดำเนินการผ่านบัตรสวัสดิการ
แห่งรัฐ

มาตรา 12 บัญญัติว่า “การจัดประชารัฐสวัสดิการที่เป็นการให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีพ
แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ให้ดำเนินการผ่านบัตรสวัสดิการแห่ง
รัฐ ทั้งนี้การจัดประชารัฐสวัสดิการตามมาตรานี้อาจแตกต่างกันตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ให้กระทรวงการคลังออกบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติในโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ

การออกและการใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

2.1.3.6 การบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายนั้น มีการตราเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ และมีการออกระเบียบและประกาศโดยคณะกรรมการกำหนด

แต่เนื่องจากปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างรับสมัครผู้ทรงคุณวุฒิที่มาเป็นคณะกรรมการ ทำให้ยังไม่มีการเฝ้าระวังออกมาบังคับใช้

2.1.3.7 ปัญหาและอุปสรรค

ที่ผ่านมาโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งเป็นโครงการที่กระทรวงการคลังให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่มีคุณสมบัติมาลงทะเบียน แต่ก็ยังมีปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำและปัญหาด้านการดำเนินการของโครงการประชารัฐ ดังนี้

1. ปัญหาความเข้าถึงข้อมูลในการรับสวัสดิการตามโครงการประชารัฐ เนื่องจากบุคคลที่มีรายได้น้อย อาจจะเป็นผู้ที่ได้รับสวัสดิการอื่นอยู่ ทำให้เกิดความกังวลว่า หากได้รับสวัสดิการตามโครงการประชารัฐแล้ว อาจจะถูกตัดสิทธิอื่นได้ เช่น ในกรณีของคณพิการ ที่ได้รับเบี้ยคนพิการ เดือนละ 800 บาท

2. ปัญหาด้านการกระจายประโยชน์ด้วยการโอนเงินให้กับประชาชน แต่ยังคงมีการกระจายประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียมกันอันเนื่องมาจากค่าครองชีพในแต่ละที่ไม่เท่ากัน และในการการใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในร้านค้าที่ร่วมโครงการ หรือใช้ชำระค่าเดินทาง เช่น ค่ารถไฟ ค่ารถประจำทาง ค่ารถขนส่ง เป็นต้น หรือในการใช้บัตรสวัสดิการไม่ว่าจะเป็นร้านค้าที่ร่วมโครงการที่อยู่ไกลที่พักอาศัย เครื่องรับสวัสดิการในร้านค้าอาจจะมีปัญหา

3. ปัญหาการพัฒนาด้านแรงงาน การให้สวัสดิการแก่ผู้มีรายได้น้อย ทำให้คนที่ทำงานก็ทำงานเหมือนเดิม ไม่มีการพัฒนาฝีมืออาชีพ เพราะการฝึกอบรมทำให้เสียโอกาสในการทำงาน แต่หากเกินคุณสมบัติที่กำหนด ก็จะต้องออกจากโครงการ

4. ปัญหาในด้านต้นทุนของโครงการ ที่มีการประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสวัสดิการประชารัฐไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำของผู้มีรายได้น้อยได้ อันอาจมาจากสาเหตุของการดำเนินการและการกำหนดคุณสมบัติของผู้ลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ

5. ปัญหากรณีที่ผู้ลงทะเบียนโครงการประชารัฐ เป็นผู้ที่ไม่ได้ยากจนจริงหรือไม่ได้มีรายได้น้อยจริง ทำให้ได้การรับบัตรสวัสดิการนั้นอาจจะมีประโยชน์กับผู้ประกอบการเอกชนได้

2.1.3.8 ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยความสำเร็จขึ้นอยู่กับความพร้อมของรัฐในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) กำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้ กระทรวงการคลังโดยสำนักงานปลัดกระทรวงการคลังมีความพร้อมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยจะมีการจัดตั้งสำนักงานกองทุนฯ ขึ้นภายในสำนักงานปลัดกระทรวงการคลังเพื่อทำหน้าที่เป็นฝ่ายธุรการให้กับกองทุนฯ และดำเนินการอื่นใดตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย รวมทั้งตามที่คณะกรรมการกองทุนฯ มอบหมาย ทั้งนี้ ในเบื้องต้นจะใช้บุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงการคลังเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย จึงยังไม่มี ความจำเป็นต้องกำหนดอัตรากำลังดังกล่าว

2) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ควรจะต้องมีความรู้ด้านการเงิน การคลัง เศรษฐศาสตร์ การบริหาร หรือกฎหมาย

3) งบประมาณที่จะได้รับ

พระราชบัญญัติการจัดประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายในชั้นพระราชบัญญัติ ที่รองรับโครงการประชารัฐสวัสดิการ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมตลอดจนยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน โดยดำเนินการร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยมีปัจจัยที่เพียงพอ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ได้กำหนดในเรื่องการให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพตามหมวด 6 มาตรา 71 และการจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน

อย่างไรก็ตามประเด็นที่ต้องศึกษา ในการจัดตั้งกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายในการจัดประชารัฐสวัสดิการที่เป็นการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย หรือเพื่อสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมที่เป็นการช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภทโดยให้ใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการจัดประชารัฐสวัสดิการในการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียน เพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ และการสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของเอกชน มูลนิธิ หรือองค์กรสาธารณประโยชน์เพื่อช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภท และการดำเนินงานและบริหารกองทุนตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ

ทั้งนี้กองทุนฯ ดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือในการจ่ายเงินเพื่อรองรับนโยบายประชารัฐของรัฐบาล โครงการที่ให้บริการทางสังคม ผ่านมูลนิธิและองค์กรการกุศล เพื่อช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภทในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งทำให้กองทุนฯ มีความน่าสนใจและเป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนเครือข่ายผู้ให้บริการทางสังคมให้มีแหล่งเงินทุนที่แน่นอน เป็นการเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการโครงการเพื่อสังคมรวมทั้งช่วยเหลือคนในชุมชนท้องถิ่นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน ตลอดจนจะเป็นการลดการพึ่งพา

งบประมาณที่เป็นภาระการคลังของประเทศ และอยู่ภายใต้กรอบวินัยการคลังที่ดี โดยผู้มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง ได้แก่ ประชาชนผู้มีรายได้น้อยและเกษตรรวมทั้งประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภทในชุมชนท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานเจ้าของโครงการสามารถระดมทุนเพื่อไปใช้ในการสนับสนุนโครงการที่ให้บริการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.4 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มีกองทุนคุ้มครองเด็ก ซึ่งมี วัตถุประสงค์ และพันธกิจ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ คือ กองทุนคุ้มครองเด็กเป็นกลไกสนับสนุนระบบการคุ้มครองเด็กทุกกลุ่มเป้าหมายในทุกระดับ

2) พันธกิจ

(1) สนับสนุนการสงเคราะห์ ส่งเสริมความประพฤดี และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ครอบครัวอุปถัมภ์ และผู้ดูแลเด็ก

(2) ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการคุ้มครองเด็ก

2.1.4.1 รายละเอียดกองทุน

กองทุนคุ้มครองเด็ก เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤดีเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็ก ดังนั้น จึงต้องทราบว่า เด็ก ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของกองทุนเสียก่อน

1) บทนิยาม

1.1) “เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส (มาตรา 4)

ก) เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ (มาตรา 32) ได้แก่

- 1) เด็กเร่ร่อนหรือเด็กกำพร้า
- 2) เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง ณ ที่ใดที่หนึ่ง
- 3) เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุผลใด ๆ เช่น ถูกจำคุก กักขัง พิการ ทูพพลภาพ เจ็บป่วยเรื้อรัง ยากจน เป็นผู้เยาว์ หย่า ถูกทิ้งร้าง เป็นโรคจิตหรือโรคประสาท
- 4) เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสมอันอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจของเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล
- 5) เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรมหรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติเสื่อมเสียในทางศีลธรรมอันดี หรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

- 6) เด็กพิการ
 - 7) เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก
 - 8) เด็กที่อยู่ในสภาพที่ต้องได้รับการสงเคราะห์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- ข) เด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ (หมวด 4 มาตรา 40) ได้แก่
- 1) เด็กที่ถูกทารุณกรรม
 - 2) เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด
 - 3) เด็กที่อยู่ในสภาพที่ต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่กำหนดใน

กฎกระทรวง

ค) นักเรียน นักศึกษาที่พึงได้รับการส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม

1.2) “กองทุน” หมายความว่า กองทุนคุ้มครองเด็ก

1.3) “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ

2) ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 บัญญัติว่า “ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

กฎกระทรวงหรือระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

2.1.4.2 การจัดตั้งกองทุน

มาตรา 68 บัญญัติว่า “ให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรียกว่า “กองทุนคุ้มครองเด็ก” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็กตามพระราชบัญญัตินี้

2.1.4.3 การบริหารจัดการ

1) คณะกรรมการบริหารกองทุน

มาตรา 71 บัญญัติว่า “ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งไม่เกินสามคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนจากภาคเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องกับงานด้านสวัสดิการเด็กอย่าง

น้อยหนึ่งคน เป็นกรรมการ และให้รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่ง ปลัดกระทรวงมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ”

คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก อันประกอบด้วย

1.1) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธาน กรรมการ

1.2) ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติแต่งตั้งไม่เกินสามคน โดยในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนจากภาคเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องกับงานด้านสวัสดิการเด็กอย่างน้อยหนึ่งคน เป็นกรรมการ

1.3) อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน เป็นกรรมการและเลขานุการ

2) การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม

มาตรา 72 บัญญัติว่า “ ให้นำบทบัญญัติมาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 12 มาตรา 13 และมาตรา 15 มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุน และการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการของคณะกรรมการบริหารกองทุน โดยอนุโลม”

3) วาระการดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา 9 บัญญัติว่า “ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งเพราะครบวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน”

4) การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา 10 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 9 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(4) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(5) เป็นบุคคลล้มละลาย

(6) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(7) ขาดการประชุมติดต่อกันสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร”

มาตรา 11 บัญญัติว่า “ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกันตามมาตรา 7 เป็นกรรมการแทน และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน”

มาตรา 12 บัญญัติว่า “ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน”

5) การประชุมของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ

มาตรา 13 บัญญัติว่า “ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

6) อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ

มาตรา 14 บัญญัติว่า “ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณ และมาตรการในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(3) วางระเบียบโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน

(4) วางระเบียบเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 47

(5) วางหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

(6) ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษา การสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู สถานพินิจ หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กทั้งของรัฐและเอกชน

(7) ติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด รวมทั้งให้คำแนะนำและเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กในกรุงเทพมหานครและระดับจังหวัด

(8) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก”

7) อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการบริการกองทุน

มาตรา 73 บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) บริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (2) พิจารณออนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการสงเคราะห์ ค้ำครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็กตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดหรือตามคำสั่งศาล
- (3) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

8) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

มาตรา 75 บัญญัติว่า “ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน จำนวนห้าคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการเงิน การสวัสดิการเด็ก และการประเมินผล และให้รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 12 และมาตรา 13 มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม”

9) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการติดตามและประเมินผล

มาตรา 76 บัญญัติว่า “คณะกรรมการติดตามและประเมินผลตามมาตรา 75 มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
- (2) รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ
- (3) มีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผล”

มาตรา 77 บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบดุลและบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนในรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบและรับรองบัญชีและการเงินของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี เพื่อคณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

รายงานผลการสอบบัญชีตามวรรคสองให้รัฐมนตรีเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบและจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

10) การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุน

มาตรา 74 บัญญัติว่า “การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

2.1.4.4 แหล่งเงินทุน

ตามมาตรา 69 บัญญัติว่า “กองทุน ประกอบด้วย

- (1) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (2) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (3) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้
- (4) เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
- (5) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือโดย

นิติกรรมอื่น

- (6) เงินที่รับจากเงินประกันของผู้ปกครองที่ผิดทัณฑ์บนตามมาตรา 39
- (7) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน”

มาตรา 70 บัญญัติว่า เงินและดอกผลที่กองทุนได้รับตามมาตรา 69 ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

2.1.4.5 แนวทางการให้ความช่วยเหลือ

การใช้จ่ายเงินของกองทุนให้จ่ายภายใต้วัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อการสงเคราะห์ ค้ำครอง สวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมถึงครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็ก ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและครอบครัว หรือครอบครัวอุปถัมภ์ หรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์หรือค้ำครองสวัสดิภาพ เนื่องจากประสบปัญหาสังคมต่าง ๆ เพื่อให้สามารถอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี
- (2) การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหของเด็กที่พึงได้รับการค้ำครองสวัสดิภาพ เนื่องจากถูกทารุณกรรม หรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด หรือที่อยู่ในสภาพที่จำต้องได้รับการค้ำครองสวัสดิภาพจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้มีหน้าที่ในการค้ำครองสวัสดิภาพเด็ก
- (3) การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กหรือการดำเนินการอื่น เพื่อประโยชน์ของเด็กโดยตรงในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานสงเคราะห์ สถานพัฒนาและฟื้นฟู หรือหน่วยงานอื่นใด รวมทั้งการช่วยเหลือเด็กที่พ้นจากความปกครองดูแลของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานค้ำครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูแล้ว ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ปลัดกระทรวงกำหนด
- (4) การส่งเสริมความประพฤติแก่นักเรียนและนักศึกษาให้เหมาะสม มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัย โดยจัดให้มีการพัฒนาระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว การให้คำปรึกษา และการฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง

(5) การใช้จ่ายในการบริหารกองทุน การจัดหาผลประโยชน์ของกองทุนและการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลของกองทุน

(6) การใช้จ่ายเงินเพื่อการสงเคราะห์ ค้ำครองสวัสดิภาพและการส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ตามคำสั่งศาล

(7) การใช้จ่ายเงินในเรื่องอื่น ๆ เพื่อการสงเคราะห์ ค้ำครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติของเด็กตามที่คณะกรรมการกำหนด

2.1.4.6 การบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายนั้น มีการตราเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ และมีการออกระเบียบและประกาศ

2.1.4.7 ปัญหาและอุปสรรค

(1) หน่วยงานที่ทำงานด้านการคุ้มครองเด็กมีความหลากหลาย แต่ยังขาดการบูรณาการและเป้าหมายเชิงนโยบาย และการดำเนินงานที่สนับสนุนเป้าหมายเชิงนโยบายด้านการคุ้มครองเด็กร่วมกัน

(2) สถานการณ์ปัญหาเด็กเป็นสภาพการณ์ที่มีความสลับซับซ้อนและรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตลอดจนสร้างผลกระทบในวงกว้าง ขณะที่กองทุนคุ้มครองเด็กเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเด็กทั้งระบบ กลับได้รับการจัดสรรงบประมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง

(3) ความคิดความเข้าใจของคนในสังคมยังให้คุณค่ากับเด็กในระดับน้อย

(4) การคุ้มครองเด็กยังขาดมาตรการกระตุ้น ส่งเสริมความร่วมมือในการระดมทุนจากภายนอก เช่น มาตรการส่งเสริมทางภาษี การขอรับบริจาค หรือการขอความร่วมมือในลักษณะอื่น (เป็นบทบาทของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ตามมาตรา 20 (4))

(5) ได้รับงบประมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง (ตั้งแต่ปี 2558-2560)

(6) โครงการที่ขอรับการสนับสนุนมักมีขนาดเล็ก เน้นการแก้ไขปัญหาเฉพาะจุด ลักษณะการดำเนินงานของโครงการเป็นไปด้วยความคุ้นชินตามศักยภาพของผู้ขอรับการสนับสนุน พร้อมทั้งขาดแนวทางเชิงนวัตกรรม อาทิ การเชื่อมโยงการทำงานระหว่างพื้นที่หรือการเชื่อมโยงกิจกรรมไปสู่การคุ้มครองเด็กในมิติอื่น ๆ ทำให้การจัดสรรงบประมาณกระจุกตัว ไม่สามารถสร้างความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงในลักษณะผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย ไม่ตอบสนองต่อสถานการณ์ในพื้นที่อย่างเพียงพอ และมองไม่เห็นถึง

การสร้างผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนทั้งประสิทธิภาพและความคุ้มค่า

(7) ผู้ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็กขาดข้อมูล ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนโครงการและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุน (การพิจารณาโครงการ ขั้นตอนการทำสัญญา เอกสารรายงานผลการดำเนินงาน)

2.1.4.8 ปัจจัยความสำเร็จ

- (1) กองทุนคุ้มครองเด็กมีแนวทางการทำงานที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และบทบาทภารกิจตามหมวด 8 ว่าด้วยกองทุนคุ้มครองเด็ก
- (2) กองทุนคุ้มครองเด็กมีส่วนสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายในการทำงานคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่เป็นจำนวนมาก สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย
- (3) การทำงานของกองทุนคุ้มครองเด็กนำไปสู่นวัตกรรมในการดำเนินการเพื่อการปกป้องคุ้มครองเด็ก เช่น กรณีการต่อยอดโครงการในกลุ่มผู้รับเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดถึงสามปี (600 บาท) โดยการอบรมการเลี้ยงดูเด็ก การฝึกอาชีพทางเลือกการศึกษาต่อ
- (4) การสนับสนุนงบประมาณของกองทุนคุ้มครองเด็กมีส่วนในการหนุนเสริม/สนับสนุน การทำงานเพื่อการคุ้มครองเด็กที่ระบบงบประมาณปกติไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้กลุ่มเป้าหมายเด็กได้รับการคุ้มครองเพิ่มขึ้น
- (5) บุคลากรเจ้าหน้าที่ของกองทุนคุ้มครองเด็กมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมแรงร่วมใจกัน
- (6) มีคู่มือสนับสนุนการทำงานด้านการเงินและบัญชี
- (7) แต่ละกลุ่มงานมีการจัดเก็บข้อมูลเอกสารอย่างเป็นระบบ ทำให้เรียนรู้งานได้อย่างทั่วถึง และเป็นระบบ
- (8) มีอุปกรณ์ด้านสารสนเทศ และการอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน
- (9) บุคลากรของกองทุนคุ้มครองเด็กมีศักยภาพในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

2.1.5 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นกองทุนเพื่อเป็นทุน สำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาสมรรถภาพคนพิการ การศึกษาและการ ประกอบอาชีพของคนพิการ รวมทั้งการ ส่งเสริมและการสนับสนุนการดำเนินงานของ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยจัดสรรให้อย่างเป็นธรรมและ ทั่วถึง และมีวิสัยทัศน์ ที่จะเป็กองทุนสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ทั่วถึง และเป็นธรรม และมีพันธกิจ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพและการศึกษาของคนพิการและผู้ช่วยเหลือ คนพิการ สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ พัฒนาระบบบริหารจัดการ และบุคลากรของกองทุนฯ (พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550, 2550, 18 กันยายน)

2.1.5.1 รายละเอียดกองทุน

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 เป็นกองทุนที่ดำเนินการต่อเนื่องจากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 กองทุนส่งเสริมฯ มีรายได้มาจากหลายส่วน อาทิเงิน ประเดิมเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

2.1.5.2 การจัดตั้งกองทุน

ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริมและการดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การศึกษา และการประกอบอาชีพของคนพิการ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยจัดสรรให้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

2.1.5.3 การบริหารจัดการ

มาตรา 25 ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนเก้าคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์กรคนพิการอย่างน้อยเจ็ดคนเป็นอนุกรรมการ และให้ผู้อำนวยการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 26 ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์และการจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(2) พิจารณานุมัติการจ่ายเงิน อนุมัติโครงการ กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่าย เพื่อสนับสนุนแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่ คณะอนุกรรมการตามประเภทความพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำ จังหวัดหรือคณะอนุกรรมการอื่นเสนอ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(3) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด

การดำเนินการตาม (2) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนอาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งแทนได้

มาตรา 29 ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำการเงินส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนในรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

มาตรา 30 ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนจำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการเงิน การประเมินผล และการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินผลจำนวนสองคน และคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา 19 อย่างน้อยหนึ่งคน เป็นกรรมการ โดยมีรองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่เป็นผู้แทนขององค์กรที่ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนนี้

มาตรา 31 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
- (2) รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผลได้

มาตรา 32 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 11 วรรคสาม มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุนตามมาตรา 25 และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนตามมาตรา 30 โดยอนุโลม

2.1.5.4 แหล่งเงินทุน

มาตรา 24 กองทุน ประกอบด้วย

- (1) ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ และรายได้ในกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ที่โอนตามมาตรา 42
- (2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ทั้งนี้ ให้รัฐบาลจัดสรรให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- (3) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ของกองทุน
- (4) เงินรายได้จากการออกสลากหรือที่ได้มาจากการจัดกิจกรรม
- (5) เงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเข้ากองทุนตามมาตรา 34
- (6) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
- (7) รายได้จากการขาย การลงทุน หรือการหาประโยชน์จากทรัพย์สินของกองทุน
- (8) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุน หรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือนิติ

กรรม

(9) รายได้บางส่วนจากภาษีของสินค้าและบริการที่เป็นสาเหตุแห่งความพิการตามที่กฎหมายกำหนด

(10) รายได้อื่น

เงินและทรัพย์สินของกองทุนตามวรรคหนึ่ง ไม่ต้องส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดิน

การบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเข้ากองทุน ให้ผู้บริจคนำไปหักลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีได้ตามที่กฎหมายกำหนด

2.1.5.5 แนวทางการให้ความช่วยเหลือ

1. การให้บริการกู้ยืมเงิน เป็นการบริการคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการ เพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพหรือขยายกิจการ รายบุคคลรายละไม่เกิน 60,000 บาท รายกลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 1 ล้านบาท ผ่อนชำระภายในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี โดยไม่คิดดอกเบี้ย ทั้งนี้ หากมีผู้ประสงค์จะกู้ยืมเงินเกินกว่าวงเงินที่กำหนด ให้มีการพิจารณาเป็นราย ๆ ไป โดยไม่เกิน 120,000 บาท

2. การสนับสนุนโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2552

3. ส่งเสริมการจ้างงานคนพิการ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำ มีรายได้เพียงพอสำหรับการดำรงชีพ ลดภาระของสังคม และพัฒนาให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

มาตรา 33 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

กฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2554

โดยที่มาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 บัญญัติให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และมาตรา 34 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว บัญญัติให้

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ข้อ 1 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 2 ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้ปฏิบัติงาน” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงาน หรือผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเรียกชื่ออย่างอื่นของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งปฏิบัติงานประจำในหน่วยงานของรัฐนั้น และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในต่างประเทศ และผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการลาโดยได้รับเงินเดือนด้วยแต่ไม่หมายความรวมถึงลูกจ้างชั่วคราว หรือพนักงานจ้างเหมาที่ปฏิบัติงานโดยมีกำหนดระยะเวลาตามสัญญาจ้าง

ข้อ 3 ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งมีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนลูกจ้างที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคนถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน

การนับจำนวนลูกจ้างให้นับทุกวันที่ 1 ตุลาคม ของแต่ละปี และกรณีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการผู้ใดมีหน่วยงานหรือสำนักงานสาขาในจังหวัดเดียวกันให้นับรวมลูกจ้างของหน่วยงานหรือสำนักงานสาขาทุกแห่งในจังหวัดนั้นเข้าด้วยกัน

ข้อ 4 ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนผู้ปฏิบัติงานที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคนถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน

การนับจำนวนผู้ปฏิบัติงานให้นับทุกวันที่ 1 ตุลาคม ของแต่ละปี และให้นับโดยวิธีดังต่อไปนี้

(1) กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรม ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานรวมกันเป็นกระทรวง ทั้งนี้ เมื่อได้จำนวนคนพิการที่แต่ละกระทรวงจะต้องรับแล้วให้ปลัดกระทรวงดำเนินการจัดสรรให้หน่วยงานใดในสังกัดรับคนพิการเข้าทำงาน โดยพิจารณาจากลักษณะงานที่คนพิการสามารถทำได้ตามความเหมาะสม

(2) ราชการส่วนท้องถิ่น ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

(3) รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละรัฐวิสาหกิจ

(4) หน่วยงานอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานอื่นของรัฐ

ข้อ 5 นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการผู้ใดได้รับคนพิการเข้าทำงานตามที่กำหนดในข้อ 3 และได้ดำเนินการตามมาตรา 35 ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นรายปี โดยคำนวณจากอัตราต่ำสุดของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานที่ใช้บังคับครั้งล่าสุดในปีก่อนปีที่มีหน้าที่ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คุณด้วยสามร้อยหกสิบห้า และคุณด้วยจำนวนคนพิการที่ไม่ได้รับเข้าทำงาน

การส่งเงินตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเป็นเงินสด เชื่อกิตติมศักดิ์หรือธนาคาส่งจ่ายกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยส่งต่อกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่สถานประกอบการตั้งอยู่ หรือส่งทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกำหนด ทั้งนี้ ภายในวันที่ 31 มีนาคม ของแต่ละปี

ข้อ 6 ในกรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการผู้ใดได้รับคนพิการเข้าทำงานตามที่กำหนดในข้อ 3 หรือได้ดำเนินการตามมาตรา 35 แต่ปฏิบัติไม่ครบตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 33 หรือมาตรา 35 ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามจำนวนวันที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ครบตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เว้นแต่ได้มีการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ครบตามเงื่อนไขที่กำหนด

ข้อ 7 ในกรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการผู้ใดได้รับคนพิการเข้าทำงานตามที่กำหนดในข้อ 3 หรือได้ดำเนินการตามมาตรา 35 ภายหลังจากครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ 5 วรรคสอง ให้ยื่นคำขอต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อขอรับเงินที่ได้ส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามข้อ 5 วรรคหนึ่ง คืนได้ตามจำนวนค่าจ้างที่ได้จ่ายไปจริง แต่ไม่เกินจำนวนเงินเฉลี่ยเป็นรายวันที่ได้ส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คุณด้วยจำนวนวันที่ได้จ้างจริง และคุณด้วยจำนวนคนพิการที่ได้จ้างจริง

มาตรา 34 นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา 33 ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 24 (5) ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุน

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่ง แต่ไม่ได้ส่ง ส่งล่าช้าหรือส่งเงินไม่ครบถ้วน ให้เสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของจำนวนเงินที่ยังไม่ได้ส่งเข้ากองทุน

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งรับคนพิการเข้าทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุนแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 35 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา 33 หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา 33 และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทานจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่างงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัด

ให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

2.1.5.6 การบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายนั้น มีการตราเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ และมีการออกระเบียบและประกาศโดยคณะกรรมการกำหนด

กฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2554

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการบริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2552

2.1.5.7 ปัญหาและอุปสรรค

(1) การที่รัฐบาลไม่ได้จัดสรรเงินให้แก่กองทุนในหลายปีที่ผ่านมา (วันเสาร์ ที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2561 /เสาร์ 7 กรกฎาคม 2561 เสาร์ 14 กรกฎาคม 2561 หนังสือพิมพ์แนวหน้า.)

(2) กลไกสนับสนุนส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงกองทุน ยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการทำงานเชิงรุก และมาตรการลงโทษ อาทิ ปัญหาการอนุมัติเงินจากกองทุนมีความล่าช้า ไม่มีกระบวนการเร่งรัดติดตาม และไม่มีมาตรการลงโทษกรณีคนพิการไม่ชำระหนี้เงินกู้ (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2559, หน้า 9)

(3) ลูกหนี้ของกองทุนส่งเสริมฯ ประกอบด้วย 2 กลุ่มโดยกลุ่มแรก คือ คนพิการที่กู้ยืมเงินกองทุนแล้วไม่ชำระคืน และกลุ่มที่สองคือ สถานประกอบการที่ไม่นำส่งเงิน เข้ากองทุน กรณีไม่จ้างคนพิการหรือไม่ส่งเสริมอาชีพสำหรับคนพิการตามที่กฎหมายกำหนด และองค์กรคนพิการหรือหน่วยงานที่รับเงินสนับสนุนจากกองทุนแล้วไม่ดำเนินการตามโครงการหรือระเบียบของกองทุนฯ และไม่ส่งเงินคืนกองทุน

2.1.5.8 ปัจจัยความสำเร็จ

การดำเนินการของกองทุนนั้น มีเงินจำนวนมากในกองทุน ทำให้สามารถจ้างคนพิการเข้าทำงานตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

จากรายละเอียดกองทุน การจัดตั้งกองทุน การบริหารจัดการ แหล่งเงินทุน แนวทางการให้ความช่วยเหลือ การบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาและอุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จ พบว่ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แม้จะมีบทบัญญัติที่ชัดเจนโดยการออกเป็นกฎหมายในการบังคับใช้ ทำให้มีเงินจำนวนมากที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ แต่พบว่าการดำเนินการของกองทุนยังไม่

ส่งเสริมการจ้างงานคนพิการเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐ มีเพียงการดำเนินการในภาคเอกชนเท่านั้นซึ่งยังจะต้องบริหารจัดการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ต่อไป ถึงจะเห็นปัจจัยความสำเร็จที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นและเห็นความยั่งยืนในการดำเนินการทุกภาคส่วนที่จะเข้าเกณฑ์คัดเลือกเป็นกองทุนที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

2.1.6 พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544

กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 (พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544, 2544, 27 ตุลาคม) ถือกำเนิดขึ้นเมื่อประมาณเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2544 ด้วยเจตนาที่จะให้มีกองทุนเพื่อทำหน้าที่ในการโน้มนำให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพเสียตั้งแต่ในเบื้องต้น และส่งเสริมให้มีการสร้างเสริมสุขภาพกายและใจให้แข็งแรง อยู่ในภาวะสมดุล และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายจากการบริโภคสุราและยาสูบ หรือสารอื่นที่ทำลายสุขภาพ หรือจากพฤติกรรมดำรงชีวิตที่ไม่ถูกต้อง

สสส. มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และรายได้ของกองทุนไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน (พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544, 2544, 27 ตุลาคม) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรีโดยตรง

พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 ได้กำหนดให้มีกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งตามพระราชบัญญัติมีวิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

วิสัยทัศน์ “ทุกคนบนแผ่นดินไทยมีขีดความสามารถ สังคม สิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อสุขภาวะ” หมายถึง คนไทยมีสุขภาพดีครบในสี่มิติ ได้แก่ กาย จิต สังคม และปัญญา (ตามนิยาม “สุขภาพ” ขององค์การอนามัยโลก) ทั้งนี้ “ระบบสุขภาพ” ที่มีคุณลักษณะเหมาะสมย่อมจะเป็นหลักประกันความความยั่งยืน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2551)

พันธกิจ คือ “จุดประกาย กระตุ้น สาน และเสริมพลังบุคคลและองค์กรทุกภาคส่วน ให้มีขีดความสามารถและสร้างสรรค์ ระบบสังคมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ” (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2551)

สสส. เป็นหน่วยองค์ประกอบหนึ่งของระบบสุขภาพไทย มีบทบาทหน้าที่ในการจุดประกาย กระตุ้น และสนับสนุนพัฒนาการของระบบสุขภาพให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ตามวิสัยทัศน์ข้างต้น

สสส. ไม่มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติการประจำหรือปฏิบัติการซ้ำซ้อน แต่ สสส. จะดำเนินงานด้วยการส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ที่รวมเรียกว่า “ภาคี”

โดย สสส. เน้นบทบาทการพัฒนาความเข้มแข็งของระบบสุขภาพในส่วนที่เป็นภาคสังคม-ท้องถิ่น และภาคนโยบายสาธารณะ สสส. ไม่มีภารกิจให้บริการสุขภาพแต่อาจสนับสนุนให้การบริหารจัดการระบบบริการสุขภาพสอดคล้องกับพัฒนาการของภาคสังคม-ท้องถิ่น และนโยบายสาธารณะ

ทั้งนี้ สสส. จะมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

- จุดประกาย กระตุ้น และสนับสนุนงบประมาณ (สมทบ) แก่ภาคีผู้รับผิดชอบนโยบายสาธารณะ เพื่อเกิดการเรียนรู้ ตระหนักถึงปัญหาของโทษภัยของ สุรา ยาสูบ และปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ต่อสุขภาพ เพื่อให้ภาคีเหล่านี้ร่วมดำเนินมาตรการลดปัจจัยเสี่ยงดังกล่าว มาตรการการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และมาตรการสร้างเสริมสุขภาพ

- กระตุ้นและสนับสนุนภาคีวิชาการ ภาคีปฏิบัติการ ภาคีนโยบาย ให้ทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

- สนับสนุนงบประมาณสมทบเพื่อพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรและการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาพในองค์กร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน

- กระตุ้นและสนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมบทบาทของสื่อสาธารณะ สื่อมวลชน และเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนค่านิยม ความเชื่อ พฤติกรรมของประชาชน ให้ไปสู่การลดปัจจัยเสี่ยงและเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ

ในการดำเนินพันธกิจดังกล่าว สสส.จะใช้ขีดความสามารถในการจัดการและจัดงบประมาณสมทบเพื่อการจุดประกาย กระตุ้น และสนับสนุนเพิ่มประสิทธิภาพ แต่มีใช้จัดงบประมาณไว้ในลักษณะงานประจำหรือชาตวันวัตกรรม

ยุทธศาสตร์

“ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้วยไตรพลัง” (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2551)

สสส. ดำเนินงานโดยไม่เน้นการใช้อำนาจรัฐ ด้วยบุคลากรและงบประมาณที่จำกัด จึงเปรียบเสมือนกลไกเล็กๆ ในระบบสุขภาพอันใหญ่โตและซับซ้อนของประเทศ เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจบังเกิดผลสำเร็จเป็นประโยชน์ต่อสุขภาวะคนไทยอย่างคุ้มค่า สสส. ได้พัฒนายุทธศาสตร์ซึ่งสามารถก่อให้เกิดการผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้อย่างจริงจัง แม้จะมีทรัพยากรจำกัด ทั้งนี้ โดยการพยายามพินิจพิจารณาปัจจัยแห่งความสำเร็จรอบด้าน เพื่อประกันผลงานที่มีคุณค่าที่สุดแก่สังคม

ยุทธศาสตร์ไตรพลังในการขับเคลื่อนขบวนการเปลี่ยนแปลง สังเคราะห์ขึ้นด้วยความรู้ที่สั่งสมจากการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพซึ่งประสบผลสำเร็จมาแล้วหลายด้าน เช่น การควบคุมการบริโภคยาสูบ การลดอุบัติเหตุจราจร และการควบคุมโรคเอดส์ เป็นต้น

- พลังปัญญา ได้แก่ การขยายพื้นที่ทางปัญญา (Wisdom Space) อย่างกว้างขวาง ในการสร้างเสริมสุขภาพให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ที่พอเพียงจากทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งพัฒนาความรู้ต่อเนื่องให้เท่าทันสถานการณ์ เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและบริบท องค์ความรู้ (body of knowledge) ประกอบกับกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของฝ่ายต่างๆ ทำให้มีการขยายพื้นที่ทางปัญญา และก่อให้เกิดพลังทางปัญญาที่ยิ่งใหญ่ในการสร้างเสริมสุขภาพ

- พลังนโยบาย ได้แก่ การขยายพื้นที่การมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะ (Space of Participatory Policy Process) อย่างกว้างขวาง นโยบายก่อให้เกิดระบบและโครงสร้าง เป็นองค์ประกอบ

สำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างและมีผลสืบเนื่องยาวนาน กว่ากิจกรรมรณรงค์เพียงชั่วคราว โดยเฉพาะหากนโยบายได้พัฒนาขึ้นมาโดยพื้นฐานทางปัญญา และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมก็จะยิ่งเป็นที่ยอมรับ เกิดความร่วมมือดีในทางปฏิบัติ และมีความยั่งยืนยิ่งขึ้น

- พลังสังคม ได้แก่ การขยายพื้นที่ทางสังคม (Social Space) อย่างกว้างขวาง เครือข่ายภาคีทางสังคมก่อให้เกิดการระดมพลังซึ่งมีบทบาทสำคัญในการทำงาน การรณรงค์ และการเฝ้าระวัง ในการสร้างเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องมีกระบวนการ บูรณาการ และพัฒนาทักษะการร่วมงานกันในลักษณะเครือข่ายที่มีอุดมการณ์และเป้าหมายร่วม การทำงานของเครือข่ายที่มีการเชื่อมโยงกันดี คือการขยายพื้นที่ทางสังคม ก่อให้เกิดพลังผลักดันที่ยิ่งใหญ่ในงานสร้างเสริมสุขภาพ

2.1.6.1 รายละเอียดกองทุน

กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 เพื่อการส่งเสริมให้มีการสร้างเสริมสุขภาพกายและใจของประชาชนให้แข็งแรงอยู่ในภาวะสมดุล และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายจากการบริโภคสุราและยาสูบ หรือสารอื่นที่ทำลายสุขภาพ หรือจากพฤติกรรมดำรงชีวิตที่ไม่ถูกต้อง โดยมีการกำหนดบทคำนียามที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพไว้ในมาตรา 5 ดังนี้

1) บทนิยาม

- (1) สุรา หมายความว่า สุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา
- (2) ยาสูบ หมายความว่า ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ
- (3) ภาษี” หมายความว่า ภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและค่าแสตมป์ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ
- (4) สร้างเสริมสุขภาพ” หมายความว่า การใด ๆ ที่มุ่งกระทำเพื่อสร้างเสริมให้บุคคลมีสุขภาพทางกาย จิต และสังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมของบุคคล สภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมที่จะนำไปสู่การมีร่างกายที่แข็งแรง สภาพจิตที่สมบูรณ์ อายุยืนยาว และคุณภาพชีวิตที่ดี
- (5) กองทุน หมายความว่า กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- (6) คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- (7) คณะกรรมการประเมินผล” หมายความว่า คณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
- (8) ผู้จัดการ” หมายความว่า ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- (9) รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

2) ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

2.1.6.2 การจัดตั้งกองทุน

มาตรา 6 กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (1) เงินบำรุงกองทุนที่จัดเก็บตามมาตรา 11
- (2) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับและโอนมาตามมาตรา ๔๓
- (3) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (4) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- (5) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ
- (6) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของกองทุน

มาตรา 7 กิจการของกองทุนไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ทั้งนี้ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างของกองทุนต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา 8 ให้กองทุนมีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร หรือในจังหวัดอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 9 ให้กองทุนมีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 และอำนาจเช่นนี้ให้รวมถึง

- (1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ
- (2) ก่อตั้งสิทธิ หรือกระทำการนิติกรรมใด ๆ ทั้งในและนอกราชอาณาจักร
- (3) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของกองทุน
- (4) เผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนทราบถึงโทษภัยของการบริโภคสุรา ยาสูบ หรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ และสร้างเสริมสุขภาพ ตลอดจนเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (5) กระทำการอื่นใดบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

มาตรา 10 กองทุนมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และรายได้ของกองทุนไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน

มาตรา 11 ให้กองทุนมีอำนาจจัดเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ในอัตราร้อยละสองของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ

ในการคำนวณเงินบำรุงกองทุนตามอัตราที่กำหนดในวรรคหนึ่ง หากมีเศษของหนึ่งสตางค์ให้ปัดทิ้ง

มาตรา 12 เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บและส่งเงินบำรุงกองทุน

(1) ให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรเป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บเงินบำรุงกองทุน เพื่อนำส่งเป็นรายได้ของกองทุน โดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

(2) เงินบำรุงกองทุนให้ถือเป็นภาษี แต่ไม่ให้นำไปรวมคำนวณเป็นมูลค่าของภาษี

มาตรา 13 ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงกองทุนตามอัตราที่กำหนดตามมาตรา 11 พร้อมกับการชำระภาษีตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 14 ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ได้รับการยกเว้นหรือคืนภาษี ให้ได้รับการยกเว้นหรือคืนเงินบำรุงกองทุนด้วย ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 15 ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงกองทุนไม่ส่งเงินบำรุงกองทุนหรือส่งภายหลังระยะเวลาที่กำหนด หรือส่งเงินบำรุงกองทุนไม่ครบตามจำนวนที่ต้องส่ง นอกจากจะมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้เสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินที่ไม่ส่งหรือส่งภายหลังระยะเวลาที่กำหนดหรือจำนวนเงินที่ส่งขาดไป แล้วแต่กรณี นับแต่วันครบกำหนดส่งจนถึงวันที่ส่งเงินบำรุงกองทุน แต่เงินเพิ่มที่คำนวณได้มิให้เกินจำนวนเงินบำรุงกองทุนและให้ถือว่าเงินเพิ่มนี้เป็นเงินบำรุงกองทุนด้วย

ในการคำนวณระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน

มาตรา 16 ให้กองทุนมีอำนาจจ่ายเงินจากกองทุน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด เป็นค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

- (1) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุน
- (2) ค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมตามมาตรา 5 และมาตรา 9
- (3) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

2.1.6.3 การบริหารจัดการ

มาตรา 17 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” ประกอบด้วย

- (1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ
- (2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง

(3) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีคุณวุฒิตาม (5) เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง

(4) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงคมนาคม ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน* ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข และผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย

(5) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การพัฒนาชุมชน การสื่อสารมวลชน การศึกษา การกีฬา ศิลปวัฒนธรรม กฎหมาย หรือการบริหาร จำนวนแปดคน ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

ให้ผู้จัดการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้จัดการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกองทุนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

การสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 18 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (5) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(6) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของกองทุนตามมาตรา 5

(7) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับกองทุน หรือในกิจการที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของกองทุน หรือได้รับประโยชน์ในกิจการที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของกองทุน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์และมีได้แสวงหากำไร

มาตรา 19 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลง เว้นแต่วาระของกรรมการจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 20 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือ

หย่อนความสามารถ

- (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 18

มาตรา 21 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกองทุนให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของ
- (2) ให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานประจำปี แผนการเงินและงบประมาณ
- (3) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมในด้านต่าง ๆ
- (4) ระดมการจัดหาทุน
- (5) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบหรือ

ข้อบังคับของกองทุนในเรื่องดังต่อไปนี้

- (ก) การจัดแบ่งส่วนงานภายในของสำนักงานกองทุน และขอบเขตหน้าที่

ของส่วนงานดังกล่าว

- (ข) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้จัดการ และหลักเกณฑ์การสรรหา

ผู้จัดการ

- (ค) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของเจ้าหน้าที่และ

ลูกจ้างของกองทุน

- (ง) กำหนดอัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของ

กองทุน

- (จ) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษ

ทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของกองทุน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้าง

(ฉ) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของกองทุน รวมทั้งการบัญชี และการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ

(ช) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของกองทุน

(ซ) ขอบเขตอำนาจหน้าที่และระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน

(6) เสนอรายงานประจำปีและความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(7) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

มาตรา 22 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่หนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการคนที่หนึ่งไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่สองเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการทั้งสองคนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการปฏิบัติหน้าที่ กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณา ให้กรรมการผู้นั้นแจ้งให้ที่ประชุมทราบและให้ที่ประชุมพิจารณาว่ากรรมการผู้นั้นสมควรจะอยู่ในที่ประชุมและมีมติในการประชุมเรื่องนั้นได้หรือไม่ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 23 คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญให้เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา 22 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 24 ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษา และอนุกรรมการได้รับเบี้ยประชุมหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 25 ให้กองทุนมีผู้จัดการคนหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้ง

ผู้จัดการต้องเป็นผู้สามารถทำงานให้แก่กองทุนได้เต็มเวลา และต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) มีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการแต่งตั้ง

(3) เป็นผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการของกองทุน

(4) ไม่มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๘ (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗)

มาตรา 26 ผู้จัดการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 25 ในวันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่ด้วย แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา 27 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้จัดการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับผู้จัดการ
- (4) คณะกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือ

หย่อนความสามารถ

(5) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นผู้จัดการตามมาตรา 25

มติของคณะกรรมการให้ผู้จัดการออกจากตำแหน่งตาม (4) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ ไม่นับรวมผู้จัดการ

มาตรา 28 ผู้จัดการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) บริหารกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามกฎหมายและวัตถุประสงค์ของกองทุน
- (2) ศึกษา วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการของกองทุน รวมทั้งเสนอเป้าหมาย แผนงาน โครงการ แผนการดำเนินงานประจำปีของกองทุน และแผนการเงินและงบประมาณประจำปีต่อคณะกรรมการ
- (3) จัดทำรายงานและการบัญชีของกองทุน และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี
- (4) ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ
- (5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 29 ผู้จัดการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของกองทุน

ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้จัดการเป็นผู้แทนของกองทุน เพื่อการนี้ ผู้จัดการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 30 ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้จัดการ

มาตรา 31 เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของกองทุนต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์
- (3) สามารถทำงานให้แก่กองทุนได้เต็มเวลา

(4) มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของ กองทุน

(5) ไม่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือพนักงานหรือลูกจ้างของราชการส่วนท้องถิ่น

(6) ไม่ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจที่ขัด หรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของกองทุน

(7) ไม่มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๘ (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) มาตรา 32 เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของกองทุนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๑

(4) ถูกให้ออกเพราะไม่ผ่านการประเมินผลงาน

(5) ถูกให้ออกหรือปลดออกเพราะผิดวินัย

กรณีตาม (4) และ (5) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 33 การบัญชีของกองทุนให้จัดทำตามหลักสากลตามแบบและหลักเกณฑ์ที่ คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 34 กองทุนต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุ ของกองทุน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ในการตรวจสอบภายในให้มีเจ้าหน้าที่ของกองทุนทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในและให้ รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 35 ให้กองทุนจัดทำงบการเงินซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย งบดุล และบัญชีทำการ ส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ในทุกรอบปี ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการ แต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและ ทรัพย์สินของกองทุน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะหว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการ

เพื่อการนี้ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของ กองทุน สอบถามผู้จัดการ ผู้ตรวจสอบภายใน เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของกองทุน และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชี และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของกองทุนเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

มาตรา 36 ให้กองทุนทำรายงานประจำปีเสนอคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เพื่อพิจารณาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของกองทุนในปีที่ล่วง มาแล้ว พร้อมทั้งงบการเงิน และรายงานของผู้สอบบัญชี

2.1.6.4 แหล่งเงินทุน

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการก่อตั้งกับกองทุนโดยให้กองทุนมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และรายได้ของกองทุนไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน และกองทุนยังมีอำนาจจัดเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบในอัตราร้อยละสองของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบตามกฎหมายดังกล่าว และกำหนดให้ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว มีหน้าที่ต้องส่งเงินบำรุงกองทุนพร้อมทั้งชำระภาษีตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด ในกรณีที่ผู้ที่มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงกองทุนไม่ส่งเงินหรือส่งภายหลังเวลาที่กำหนดหรือส่งไม่ครบ นอกจากจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว ยังจะต้องเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินที่ไม่ส่งหรือส่งล่าช้าหรือส่งไม่ครบ แล้วแต่กรณี นับแต่วันครบกำหนดส่งจนถึงวันที่ส่งเงิน แต่เงินเพิ่มที่คำนวณได้ต้องไม่เกินกว่าจำนวนเงินบำรุงกองทุนและให้ถือว่าเงินเพิ่มนี้เป็นเงินบำรุงกองทุนด้วย โดยให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรเป็นผู้ดำเนินการเรียกจัดเก็บเงินดังกล่าวเพื่อเป็นรายได้ของกองทุน และเงินบำรุงกองทุนให้ถือเป็นภาษี แต่ไม่ให้นำไปรวมคำนวณเป็นมูลค่าภาษี

2.1.6.5 แนวทางการให้ความช่วยเหลือ

การใช้จ่ายเงินของกองทุนให้จ่ายภายใต้วัตถุประสงค์ของกองทุน ในกรณีดังต่อไปนี้ (มาตรา 5)

- (1) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพในประชากรทุกวัยตามนโยบายสุขภาพแห่งชาติ
- (2) สร้างความตระหนักเรื่องพฤติกรรมความเสี่ยงจากการบริโภคสุรา ยาสูบ หรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ และสร้างความเชื่อในการสร้างเสริมสุขภาพแก่ประชาชนทุกระดับ
- (3) สนับสนุนการรณรงค์ให้ลดบริโภคสุรา ยาสูบ หรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ ตลอดจนให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (4) ศึกษาวิจัยหรือสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย ฝึกอบรม หรือดำเนินการให้มีการประชุมเกี่ยวกับการสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- (5) พัฒนาความสามารถของชุมชนในการสร้างเสริมสุขภาพโดยชุมชน หรือองค์กรเอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (6) สนับสนุนการรณรงค์สร้างเสริมสุขภาพผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในลักษณะที่เป็นสื่อเพื่อให้ประชาชนสร้างเสริมสุขภาพให้แข็งแรง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และลดบริโภคสุรา ยาสูบ หรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ

2.1.6.6 การบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายนั้น มีการตราเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ แบ่งเป็นข้อบังคับ 7 ฉบับ และระเบียบอีก 8 ฉบับ โดยข้อบังคับกองทุน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย

- (1) ข้อบังคับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยการเงิน การบัญชี และทรัพย์สินของกองทุน พ.ศ.2559
- (2) ข้อบังคับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ.2559
- (3) ข้อบังคับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยการจัดการบริหารทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ.2559
- (4) ข้อบังคับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยการมอบอำนาจในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก พ.ศ.2559
- (5) ข้อบังคับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยการมอบอำนาจของผู้จัดการในกิจการภายในสำนักงาน พ.ศ.2559
- (6) ข้อบังคับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเรื่องการยกเลิกข้อบังคับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ว่าด้วยการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ.2547 พ.ศ.2559

ส่วนระเบียบกองทุนอีก 8 ฉบับมีดังนี้

- (1) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงาน และการบริหารงานภายในสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ.2559
- (2) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยประมวลจริยธรรมของกรรมการผู้จัดการ และผู้ปฏิบัติงานในกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ.2559
- (3) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยการตรวจสอบภายในของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ.2559
- (4) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยการบริหารการพัสดุ พ.ศ.2559
- (5) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเรื่องการยกเลิกระเบียบสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าพัสดุสำหรับแผนงาน ชุดโครงการ และโครงการ พ.ศ.2544 พ.ศ.2559
- (6) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยสัญญาสนับสนุนกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ.2559
- (7) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยเงินอุดหนุน และเงินยืมอุดหนุนของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ.2559
- (8) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2559

2.1.6.7 ปัญหาและอุปสรรค

ตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 ยังไม่มีนิยามคำว่า สุขภาวะ และ ตามพระราชบัญญัติก็ใช้คำว่า “กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” แต่ในมาตรา 3 มีคำว่า “สุขภาวะ” ก็ปรากฏขึ้นมา จึงควรให้นิยามว่าสุขภาวะต่างจากสุขภาพอย่างไร และกองทุนนี้จะ “สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพหรือสุขภาวะ” ฉะนั้น ถ้าจะใช้คำว่าสุขภาวะ ก็ควรต้องมีคำจำกัดความของคำว่าสุขภาวะ ว่าคืออะไร แตกต่างกับคำว่าสุขภาพหรือไม่ อย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความในการบังคับใช้พระราชบัญญัติต่อไป

นอกจากนั้น ยังมีประเด็นปัญหาในมาตรา 5 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุน ควรยกเลิก (4) ที่สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย เนื่องจากมีกองทุนสำหรับการวิจัยมากมายในองค์กรอื่น เช่น สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และการศึกษาวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพก่อให้เกิด “ผลประโยชน์ทับซ้อน” มากมาย แต่มักเกิดประเด็นคำถามว่าเคยมีการนำผลการวิจัยมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนได้จริงหรือไม่ และผลจากการวิจัยเหล่านี้ได้นำมาเป็นประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพหรือไม่ เช่น ลดการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ขับรถในขณะที่ดื่มสุรามาแล้ว ลดละการบริโภคยาเสพติด เป็นต้น

2.1.6.8 ปัจจัยความสำเร็จ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีหน้าที่ริเริ่ม ผลักดัน กระตุ้น สนับสนุน และร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในสังคมเพื่อการขับเคลื่อนกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมีสุขภาพดีครบ 4 ด้าน กาย จิต ปัญญา สังคม และร่วมสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่ โดยมีการกระตุ้นและสนับสนุนให้สมาชิกทั้งภาควิชาการ ภาควิชาปฏิบัติ ภาควิชา นโยบาย ให้ทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาความรู้การขับเคลื่อนกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพก่อให้เกิดการบูรณาการในการปฏิบัติงานร่วมกันและผลสำเร็จประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

จากการการศึกษารายละเอียดกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุน การบริหารจัดการ แหล่งเงินทุน แนวทางการให้ความช่วยเหลือ การบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาและอุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จ ยังพบว่าแม้กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพจะได้มีการออกระเบียบและข้อบังคับเพิ่มเติมพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 หลายฉบับ แต่บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติบางมาตรายังไม่มีผลชัดเจน อีกทั้งบทบัญญัติเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกองทุนในบางกรณีมีความซ้ำซ้อนในการให้ทุนในการวิจัย ทำให้การดำเนินการของกองทุนยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้กองทุนนี้มีข้อจำกัดในการบังคับใช้ จึงสมควรต้องได้รับการแก้ไขในประเด็นปัญหาที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

สรุปในภาพรวมของการทบทวนวรรณกรรมเรื่อง แนวคิดการจัดตั้งกองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทย ทำการทบทวน 1) กองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 2) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 3) การจัดตั้งกองทุนฯ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 4) กองทุนคุ้มครองเด็กที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 5) กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และ 6) กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 ทั้งนี้กองทุนทั้ง 6 กองทุนนั้นมีรายละเอียดที่แตกต่างกันรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคปัจจัยความสำเร็จที่แตกต่างกัน เมื่อศึกษารายละเอียดทั้ง 6 กองทุน พบว่า กองทุนในลำดับที่ 5 และ 6 ได้แก่ กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 นั้นยังมีข้อที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านการดำเนินการ และไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหลักในการบังคับใช้ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยจึงนำ 1) กองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 2) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 3) การจัดตั้งกองทุนฯ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 และ 4) กองทุนคุ้มครองเด็กที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาเป็นข้อพิจารณาของกรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการส่งเสริมเพื่อมาตรการหรือกลไกทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้พ้นโทษ ทั้งผู้ใหญ่เด็กและเยาวชนได้รับการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยที่มีความเป็นรูปธรรม

2.2 แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในต่างประเทศ

2.2.1 สหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักร มีหน่วยงานหรือองค์กรจำนวนมากทั้งภาครัฐและเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือนักโทษ ผู้ที่อยู่ภายใต้การคุมประพฤติหรือผู้ที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดตามคำพิพากษา โดยมีกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือครอบคลุม เช่น การฝึกวิชาชีพ เครื่องมือสนับสนุนในการทำงานเฉพาะ การสนับสนุนด้านที่อยู่อาศัยในหลาย ๆ กรณี ข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้กระทำผิดที่มีประวัติอาชญากรรมติดตัวมักจะมีโอกาสในการได้รับเงินทุนช่วยเหลือหรือแม้กระทั่งการแสวงหาโอกาสในด้านต่าง ๆ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการที่มีประวัติอาชญากรรมไม่ควรถูกกีดกันจากการได้รับความช่วยเหลือในการเข้าถึงการฝึกฝนวิชาชีพหรือการทำงานทำ ทั้งนี้เพื่อให้ชีวิตที่จะก้าวเดินต่อไปข้างหน้า เมื่อผู้กระทำผิดหรือผู้ที่เคยกระทำผิดนี้ได้พ้นออกมาจากระบบยุติธรรมทางอาญาแล้ว ไม่ควรถูกจำกัดการได้รับความช่วยเหลือ เนื่องจากโอกาสที่จะได้รับมิใช่เพราะเป็นผู้เคยต้องโทษแต่เป็น

เพราะบุคคลเหล่านั้นเป็นบุคคลหนึ่งที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพและต้องการที่จะฝึกฝนพัฒนาทักษะเพื่อการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

หากกล่าวถึงกองทุนที่ให้ความช่วยเหลืออดีตนักโทษที่เป็นผู้กระทำผิดที่พ้นโทษแล้ว อาจกล่าวได้ว่าเป็นกองทุนที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะในการพยายามสร้างชีวิตใหม่ให้กับผู้กระทำผิด ซึ่งบางกองทุนก็เป็นกองทุนที่สนับสนุนตั้งแต่นักโทษที่ยังอยู่ในเรือนจำ บ้างก็เป็นกองทุนที่สนับสนุนผู้ที่เพิ่งได้รับการปล่อยตัว หรือบ้างก็เป็นกองทุนสำหรับผู้ที่ถูกตัดสินให้มีความผิดทางอาญา

การให้ความช่วยเหลือของรัฐในด้านการเงินอาจมีได้หลายด้าน เช่น การให้การศึกษา การฝึกทักษะวิชาชีพ การหาที่พักอาศัย การให้ความช่วยเหลือด้านการเดินทาง การเลี้ยงดูบุตร การจัดหางานรวมถึงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องมือหรือเครื่องแบบสำหรับการทำงานบางอย่างเฉพาะ โดยมีกองทุนซึ่งให้การสนับสนุนในแต่ละด้านโดยเฉพาะ เช่น กองทุน Flexible Support Fund ที่เป็นกองทุนในการช่วยจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์ทำงานอยู่ในหน่วยงานของ Job Centre Plus Offices ทั้งนี้ การให้ความช่วยเหลือด้านกองทุนไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการศึกษาหรือการฝึกทักษะวิชาชีพ แต่อาจเป็นการสนับสนุนทางการเงินในกรณีที่ผู้ได้รับความช่วยเหลือต้องประสบกับความยากลำบากในการทำงานก็ได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม การมอบเงินทุนจะมีวิธีการในการทดสอบและหาผู้ที่เหมาะสมที่ควรได้รับความช่วยเหลือ โดยมีหน่วยงานเฉพาะซึ่งทำหน้าที่ดังกล่าว เพื่อประโยชน์ของการมอบเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่ผู้ที่สมควรได้รับความช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังมีกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือในหลาย ๆ ด้านรวมกัน เช่น กองทุนการกุศลที่มอบทุนให้กับผู้ที่มีความต้องการในแต่ละรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์และสถานการณ์ของแต่ละบุคคล หรือเงื่อนไขในด้านความเป็นอยู่ การทำงาน เช่น ในอังกฤษมีเว็บไซต์ Turn2Us ซึ่งมีการดำเนินงานเกี่ยวกับทุนมากกว่า 3,000 ทุน โดยจัดให้ผู้ที่ต้องการทุนสนับสนุนในแต่ละกรณีได้เข้ามาตรวจสอบคุณสมบัติเพื่อขอแหล่งทุน และการสนับสนุนในแต่ละเงื่อนไขของแต่ละบุคคลที่เหมาะสมกับตนเอง นอกจากนี้ ยังมีการช่วยเหลือสำหรับผู้พ้นโทษก็เป็นหนึ่งในการขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับทุนด้วยเช่นกัน (Unlock, 2020)

การปล่อยตัวนักโทษ และสวัสดิการที่จะได้รับหลังจากพ้นโทษจากเรือนจำ (Prisoners on release - Benefits when released from prison)

อังกฤษมีการจัดสวัสดิการที่รัฐต้องจัดหาให้กับประชาชนไว้หลากหลายรูปแบบ ดังจะเห็นได้จากการจัดสวัสดิการเพื่อกลุ่มบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือในประเภทต่าง ๆ โดยผ่านเว็บไซต์ที่ชื่อ Turn2Us ซึ่งได้จัดสวัสดิการไว้สำหรับบุคคลหลากหลายกลุ่ม เช่น สวัสดิการสำหรับทหารผ่านศึก กลุ่มเด็ก กลุ่มผู้พิการและทุพพลภาพ กลุ่มแรงงานที่มีรายได้ต่ำ กลุ่มคนหางาน ผู้อพยพ คนชรา นักเรียนตั้งแต่อายุ 16 ปีขึ้นไป วัยรุ่นอายุระหว่าง 16-18 ปี ตลอดจนนักโทษที่กำลังรับโทษอยู่ในเรือนจำ หรือที่พ้นโทษแล้ว

แต่สำหรับสวัสดิการหรือกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ ในอังกฤษมีหลากหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งโดยมากแล้วมักจะเป็นภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐ ทั้งนี้เนื่องจากส่วนของภาครัฐจะเป็นการจัดการในส่วนของการดำเนินการผ่านงบประมาณที่มอบให้หน่วยงานของรัฐบาลโดยเฉพาะ อันจะเป็นการสนับสนุนในส่วนของการช่วยเหลือผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษเพื่อเป็นการลดการกระทำผิดซ้ำ

2.2.1.1 การจัดตั้ง ในส่วนของภาครัฐ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ นั้น เป็นหลักการของสวัสดิการที่รัฐจำเป็นต้องจัดหาให้กับประชาชนโดยอาศัยการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งนับตั้งแต่ักโทษที่ต้องโทษในเรือนจำ นักโทษที่ได้รับการปล่อยตัวให้พ้นโทษจากเรือนจำ ตลอดจนการติดตามภายหลังปล่อยพ้นโทษ สำหรับส่วนการจัดตั้งในส่วนของกองทุนเพื่อการช่วยเหลือผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ ยังมีอีกหลายองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งโดยส่วนมากแล้วจะเป็นองค์กรการกุศล หรือกองทุนจากภาคประชาชนที่มีแนวความคิดในการทำให้ผู้ที่เคยกระทำผิดได้มีโอกาสในการกลับคืนมาอาศัยอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขและไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

ในการศึกษาเรื่องสวัสดิการของผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ โดยหลักแล้วได้ทำการศึกษาจากการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐผ่านเว็บไซต์ Turn2Us และในส่วนงานที่ทำการศึกษาเพิ่มเติมนอกจาก Turn2Us แล้ว ยังมีองค์กรหรือกองทุนส่วนใหญ่ที่เป็นภาคเอกชนที่นำศึกษา ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษหรือการลดการกลับไปกระทำผิดซ้ำ โดยมีบางองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ

Trailblazers mentoring มีวัตถุประสงค์เพื่อยุติการกระทำผิดซ้ำในเยาวชน เนื่องจากความเชื่อที่ว่าเรือนจำในอังกฤษไม่มีสิ่งแวดล้อมที่จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้ และนักโทษที่ได้รับคำปรึกษาซึ่งอยู่ในเรือนจำบางครั้งใช้เวลาในเรือนจำ 23 ชั่วโมงต่อวันในห้องขัง โดยใช้เวลาพูดคุยกับเพียงนักโทษด้วยกันหรือเจ้าหน้าที่ผู้คุมเท่านั้น ดังนั้น โครงการนี้จึงอนุญาตให้ผู้รับโทษในเรือนจำได้มีโอกาสพูดคุยกับบุคคลภายนอกบ้าง โดยบทบาทของบุคคลภายนอกเหล่านี้จะต้องไม่เป็นผู้ตัดสินหรือประณามการกระทำผิดของผู้กระทำผิดเหล่านั้น เพียงแต่จะเป็นผู้ที่สามารถช่วยเหลือหรือทำให้พวกเขามองเห็นทางเดินที่แตกต่างออกไป พร้อมเสนอแนวทางที่สร้างอนาคตใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเดิมแก่พวกเขา (Trailblazers Mentoring, 2020)

NACRO เป็นหน่วยงานที่มีหลักการในการทำให้สังคมเป็นสังคมที่ดี โดยประชาชนจะรู้สึกปลอดภัย จากอาชญากรรม ทั้งนี้หน่วยงานดังกล่าวยังทำหน้าที่เกี่ยวกับเด็กและผู้ใหญ่ทั้งในด้านการศึกษา การตั้งรกรากใหม่ การแก้ไขฟื้นฟูสุขภาพและความเป็นอยู่ ตลอดจนการจัดหาบ้าน โดยมุ่งการให้ความช่วยเหลือกลุ่มที่เป็นผู้หญิง ผู้ที่อยู่ในการควบคุมตัว ผู้ที่ติดสารเสพติด ผู้ที่มีปัญหาเรื่องเกี่ยวกับจิต เด็ก และทหารผ่านศึก (NACRO, 2020)

The Prison Advice and Care Trust (Pact) เป็นองค์กรการกุศลที่ช่วยเหลือนักโทษ ผู้ที่ต้องคำพิพากษาและถูกตัดสินว่ามีความผิด ตลอดจนครอบครัวของพวกเขา โดยองค์กรนี้จะสนับสนุนการเริ่มต้นใหม่ และลดอันตรายที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากการถูกจำคุก ทั้งต่อผู้ที่เคยกระทำผิด ต่อครอบครัว และต่อชุมชน โดย PACT ได้ลงทะเบียนไว้กับ The Fundraising Regulator ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่ได้ก่อตั้งและดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานในการดำเนินการระดมทุนในประเทศอังกฤษ เวลส์และไอร์แลนด์เหนือ โดย PACT จะมีพันธะสัญญาที่ต้องระดมทุนอย่างถูกกฎหมาย ดำเนินการอย่างเปิดเผย ซื่อสัตย์สุจริต และมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งวัตถุประสงค์ขององค์กร PACT คือ การสร้างครอบครัวที่แข็งแกร่งมากขึ้น ชุมชนที่ปลอดภัยขึ้น ลดความเสี่ยงที่จะเกิด

อันตรายเป็นขึ้นกับนักโทษและบุตรของพวกเขา ตลอดจนจัดอุปสรรคและเพิ่มความตระหนักรู้ในการบริการสาธารณะ ทั้งนี้ยังมีส่วนขึ้นาระบบงาน นโยบาย และกฎหมายอีกด้วย (PACT, 2020)

Integrated Offender Management (IOM) เป็นหน่วยงานของรัฐที่อาศัยความร่วมมือของหน่วยงานหลายหน่วยเพื่อร่วมกันจัดการกับอาชญากรรมและการกระทำผิดซ้ำที่เป็นภัยต่อชุมชน ผู้กระทำผิดที่มีพฤติกรรมต่อต้านและมีปัญหา จะถูกชี้เป้าและจัดการโดยหน่วยงานพันธมิตรที่ทำงานร่วมกัน ซึ่ง IOM จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนโดย 1) ลดผลกระทบในแง่ลบจากอาชญากรรมและการกระทำผิดซ้ำ 2) ลดจำนวนคนที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม 3) ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของสาธารณะในระบบยุติธรรมทางอาญา โดย IOM มีหลักการในการให้หน่วยงานทุกหน่วยมีส่วนร่วมในการจัดการผู้กระทำผิดร่วมกัน ใช้วิธีแบบวิถีชาวบ้านกับปัญหาแบบที่สามารถเกิดขึ้นได้ทั่วไป ซึ่งผู้กระทำผิดทุกคนจะสามารถเข้าโครงการนี้ได้ ทั้งนี้ผู้กระทำผิดจะต้องเผชิญหน้ากับความรับผิดชอบจากผลที่ตนเองได้กระทำไว้ ซึ่งจะนับเป็นการประสบความสำเร็จในการทำให้ผู้กระทำผิดห่างไกลจากการประกอบอาชญากรรมได้ในระยะยาว (offender strategies team, 2015)

2.2.1.2 การบริหารจัดการ

Turn2Us จะมีการกำหนดขั้นตอน หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้บนเว็บไซต์ โดยข้อกำหนดเกี่ยวกับข้อมูลสวัสดิการที่จะได้รับจะแตกต่างกันไปในแต่ละกรณี สำหรับการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดตั้งแต่ในเรือนจำจนกระทั่งพ้นโทษจะขึ้นอยู่กับนักโทษแต่ละราย โดยมีรายละเอียดของสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้

สิทธิประโยชน์ที่นักโทษจะได้รับในขณะที่อยู่ในเรือนจำ (Benefits when you are on remand)

สวัสดิการส่วนใหญ่จะถูกเบิกเนื่องจากเป็นสิทธิประโยชน์อันพึงได้ของสถานภาพนักโทษ ดังนั้น สวัสดิการใด ๆ ที่นักโทษมีสิทธิได้รับในระหว่างถูกคุมขัง เมื่อถึงเวลาพ้นโทษ บุคคลนั้นต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ในผลประโยชน์ดังกล่าวซึ่งตนเองต้องได้รับ หากมีเหตุการณ์ใด ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป จะไม่สามารถเรียกร้องสิทธิเพื่อให้ได้รับประโยชน์ใด ๆ กับตนเองได้เลย ซึ่งนักโทษที่อยู่ในเรือนจำจะได้รับสวัสดิการจากรัฐร่วมด้วย อันได้แก่ กองทุนเลี้ยงชีพ การจัดหางาน หรือที่อยู่อาศัย เป็นต้น

สิทธิประโยชน์ของผู้พ้นโทษ (Prisoners on release)

การพ้นโทษแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ การพ้นโทษแบบได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว (Temporary license) การพ้นโทษแบบถูกกักบริเวณ (Home curfew) และการพ้นโทษจากเรือนจำจากการพ้นกำหนดรับโทษตามระยะเวลาที่ถูกตัดสิน (Benefits when released from prison)

- การพ้นโทษแบบได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว (Temporary license)

ในกรณีที่ผู้พ้นโทษได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำโดยได้ใบอนุญาตชั่วคราวจะไม่สามารถกล่าวอ้างสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการหลังการพ้นโทษได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ให้ที่พักพิงแก่บุคคลผู้นั้นสามารถใช้สิทธิที่จะร้องขอสวัสดิการท้องถิ่นเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้พ้นโทษชั่วคราวได้ เพื่อช่วยในส่วนของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

- การปันโทษแบบถูกกักบริเวณ (Home curfew)

หากนักโทษได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดจากเรือนจำแต่ใช้วิธีการกักบริเวณอยู่ในบ้านหรือการใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อควบคุมความประพฤติ บุคคลนั้นจะสามารถขอรับสวัสดิการได้โดยมีสิทธิ์หลายประการใกล้เคียงกับผู้พ้นโทษเด็ดขาด หากแต่ในเงื่อนไขของการถูกคุมประพฤติจะมีข้อจำกัดในเรื่องงานหรือการเดินทางอยู่บางประการ อย่างไรก็ตาม บุคคลผู้พ้นโทษแบบมีเงื่อนไขสามารถร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขบางประการเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้ชีวิตและสิทธิ์บางประการที่พึงจะได้รับ

- การปันโทษจากเรือนจำจากการพ้นกำหนดรับโทษตามระยะเวลาที่ถูกตัดสิน (Benefits when released from prison)

ในบุคคลที่พ้นโทษสามารถอ้างสิทธิ์เพื่อขอรับสวัสดิการได้ โดยนักโทษแต่ละคนสามารถเข้าสู่ระบบเว็บไซต์ที่มีชื่อว่า **the Turn2us Benefit** เพื่อคำนวณหาสวัสดิการเฉพาะตนที่จะได้รับอย่างเหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคล โดยในการคำนวณนั้นจะคำนวณถึงสิทธิ์ที่บุคคลจะได้รับโดยอิงจากค่าเฉลี่ยกลาง (means-tested benefits) และเงินสำหรับผู้ดูแล (Caretakers allowance)

ค่าเฉลี่ยกลาง (means-tested benefits) หมายถึง การคำนวณเงิน จากยอดรวมรายได้และเงินทุนที่นักโทษบุคคลนั้นจะต้องได้รับ เพื่อให้ได้สวัสดิการที่รัฐจัดหาให้เหมาะสม สวัสดิการที่ใช้ฐานค่าเฉลี่ยกลางในการคำนวณจะเหมาะสมกับบุคคลพ้นโทษที่สามารถแสดงรายได้และเงินทุนของตนเองว่ามีระดับต่ำกว่าระดับที่กำหนด โดยค่าเฉลี่ยกลางที่จะนำมาใช้ในการพิจารณา ประกอบไปด้วย รายได้อันเป็นเบี้ยเลี้ยงในระหว่างการหางาน (Income-based Jobseeker's Allowance) รายได้อันเป็นเบี้ยเลี้ยงในการสนับสนุนในการทำงาน (Income-related Employment and Support Allowance) เงินสนับสนุนรายได้ (Income Support) สินเชื่อบำนาญ (Pension Credit) สินเชื่อภาษี สินเชื่อเกี่ยวกับบุตรและการทำงาน (Tax Credits (Child Tax Credit and Working Tax Credit)) สวัสดิการบ้านพัก (Housing Benefit) คณะกรรมการสนับสนุนด้านภาษี (Council Tax Support) กองทุนทางด้านสังคม (Social Fund) เช่น เงินทุนสำหรับการมีบุตร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับงานศพ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอากาศที่มีความหนาวมากขึ้น (Sure Start Maternity Grant, Funeral Payment, Cold Weather Payment)

สินเชื่อทั่วไป (Universal Credit) ทรัพย์สินของผู้พ้นโทษ เช่น เงินรายได้ เงินออม และเงินทุนจากแหล่งอื่น ๆ จะถูกใช้เพื่อการพิจารณาหากเงินเหล่านั้นมีจำนวนต่ำเพียงพอที่จะทำให้ผู้พ้นโทษมีคุณสมบัติที่จะได้รับสินเชื่อในส่วนนี้ แต่หากทรัพย์สินของผู้พ้นโทษมีจำนวนเงินที่มากกว่าที่ผู้พ้นโทษต้องการที่จะได้รับ (โดยรัฐบาลจะประเมินจากค่าใช้จ่ายแห่งความจำเป็นในการดำรงชีพ) สวัสดิการที่ผู้พ้นโทษบุคคลนั้นพึงได้รับก็จะลดน้อยลงหรืออาจจะไม่ได้รับในส่วนนี้ ดังนั้น จำนวนเงินที่ผู้พ้นโทษแต่ละบุคคลจะได้รับย่อมแตกต่างกันออกไปในแต่ละกรณี

สวัสดิการในส่วนนี้ผู้พ้นโทษก็จะยังคงได้รับ ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะไม่ได้จ่ายค่าสวัสดิการสังคมใด ๆ อย่างเพียงพอ การได้รับสิทธิ์ใด ๆ จะคำนวณจากระบบคำนวณของเว็บไซต์ the Turn2us โดยก่อนที่ผู้พ้นโทษจะเริ่มตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดตามที่ตนต้องการ ผู้พ้นโทษจะต้องมั่นใจในระดับหนึ่งว่าจะสามารถตอบ

คำถามเพื่อวัดคุณสมบัติได้อย่างถูกต้องเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม ระบบนี้จะไม่สามารถคำนวณสวัสดิการได้ หากบุคคลดังกล่าวมีอายุต่ำกว่า 18 ปี อยู่ในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล มิได้เป็นพลเมืองชาวอังกฤษ ไอริช หรืออาศัยอยู่ต่างประเทศ เป็นนักโทษหรือเป็นนักเรียน เนื่องจากมีกฎระเบียบพิเศษใช้กับบุคคลตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นการเฉพาะแล้ว ดังนั้น การจะคำนวณหาคุณสมบัติผู้ที่เหมาะสมในการได้สิทธิ์ในสวัสดิการส่วนนี้ จึงสามารถตรวจสอบได้ผ่านทางเว็บไซต์ the Turn2us

Trailblazers mentoring บริหารจัดการโดยคณะกรรมการทรัสต์ (trust committee) ผ่านการแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนอื่น นอกจากการหาเงินทุนผ่านการรับบริจาคเพื่อเป็นทุนในการใช้จ่าย โดยอาศัยแนวความคิดว่า ในแต่ละปีมีค่าใช้จ่ายไปกับผู้กระทำผิดที่กลับมากระทำผิดซ้ำกว่าหลายล้านปอนด์ และประเทศอังกฤษก็มีความพยายามอย่างสูงที่จะลดอัตราการกระทำผิดซ้ำมาหลายทศวรรษ การให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องด้านการเงินและจัดอุปสรรคทางสังคม ปัญหาโดยหลักจากข้อเท็จจริงคือโอกาสของผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษ คือ การได้งานทำ เพราะมีเพียงหนึ่งในสี่ของผู้ที่เคยกระทำผิดที่จะได้งานทำหลังพ้นโทษ ดังนั้น ไม่เพียงแต่การรับบริจาคเงิน และการให้คำปรึกษาผู้กระทำผิดเท่านั้น โครงการ Trailblazers mentoring ยังช่วยผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือให้มีงานที่สามารถเป็นหลักในการช่วยเหลือตัวเอง และมีอนาคตที่ประสบความสำเร็จด้วย (Trailblazers Mentoring, 2020)

NACRO

ภาพที่ 2.1 NACRO (NACRO, 2020)

องค์กรนี้เป็นองค์กรการกุศลด้านยุติธรรม สังคมในระดับชาติ ด้วยประสบการณ์มากกว่า 50 ปีในการเปลี่ยนชีวิต สร้างชุมชนที่แข็งแกร่งขึ้น และลดอาชญากรรม มีการจัดหาบ้าน ให้การศึกษา สนับสนุนให้คำปรึกษา และเป็นกระบอกเสียงแทนเยาวชนหรือผู้ที่เสียเปรียบอีกด้วย ซึ่งมีคนที่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการนี้เป็นจำนวนมาก โดยในปี 2017/2018 ได้ให้ความช่วยเหลือมากถึง 32,000 คน โดยให้ความช่วยเหลือทั้งระดับรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ตลอดจนในโรงเรียน มหาวิทยาลัย เรือนจำ ที่พักอาศัยและบริษัทเอกชน

สำหรับการจัดการบริหาร จะมีคณะกรรมการบริหารโดยใช้โครงสร้างแบบหน่วยงานเอกชน NACRO ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้กระทำผิดสามารถอยู่ในสังคมได้ แต่ยังสร้างอิทธิพลให้การบริการภาครัฐซึ่งพัฒนาขึ้น โดยเฉพาะกับการบำบัดฟื้นฟูในเรือนจำ (NACRO, 2020)

Prison Advice and Care Trust ถูกจัดตั้งโดยรูปแบบของกองทุนทรัสต์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากชุมชนคอทอลิกทั่วอังกฤษและเวลส์ โดยมีประธานบริหารเป็นพระคาดินัล พร้อมทั้งมีกรรมการบริหารกองทุน (PACT, 2020)

Integrated Offender Management (IOM) เนื่องจาก IOM นี้ จะมีประสานความร่วมมือระหว่างกันของหน่วยงานในภาครัฐแต่ละหน่วยงาน การบริหารจัดการจึงเป็นการแสวงหาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานโดยให้มีการทำงานที่ประสานสอดคล้องในการช่วยเหลือและสนับสนุนผู้กระทำผิดและพ้นโทษ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการลดการกระทำความผิดซ้ำและป้องกันการเกิดอาชญากรรม โดยมีการบริหารเงินทุนที่ต้องเป็นค่าใช้จ่าย จากหน่วยงานในส่วนของตนเองเป็นหลัก มีบางโอกาสที่จะขอความร่วมมือจากบริษัทหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการงาน เพื่อให้ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษมีโอกาสได้ทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงตนเองและมีอนาคตที่ดี ห่างไกลการกลับไปใช้ชีวิตแบบเดิมที่สุ่มเสี่ยงต่อการประกอบอาชญากรรมอีกครั้ง (offender strategies team, 2015)

2.2.1.3 แหล่งเงินทุน ในกรณีของความช่วยเหลือที่มาจากรัฐ เช่น Turn2Us หรือ Integrated Offender Management (IOM) ความช่วยเหลือใด ๆ ที่นักโทษได้รับ ได้แก่ สวัสดิการ และสิทธิใด ๆ ภายใต้หลักการของสวัสดิการที่รัฐต้องจัดหาให้กับประชาชนทั้งในส่วนของคนโทษที่ต้องโทษในเรือนจำ นักโทษได้รับการปล่อยตัวให้พ้นโทษจากเรือนจำ และการติดตามภายหลังปล่อยพ้นโทษ รวมทั้งแนวทางการช่วยเหลืออื่น ๆ รัฐจะเป็นผู้สงเคราะห์ใช้เป็นงบประมาณหลักทั้งหมด ดังนั้นจึงเป็นเรื่องการจัดการและการพิจารณาของเจ้าหน้าที่เป็นหลักในการจัดการให้ความช่วยเหลือ และถึงแม้จะไม่ทั่วถึงครอบคลุมทั้งหมดแต่ก็จะมีให้การให้ความช่วยเหลือไปในจำนวนไม่น้อยในแต่ละปี

สำหรับองค์กรการกุศลที่มีชื่อของรัฐโดยตรง เช่น Trailblazers mentoring, NACRO หรือ Prison Advice and Care Trust โดยหลักแล้ว แหล่งเงินทุนจะมีการขอบริจาคผ่านเว็บไซต์ มีการระดมทุนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การวิ่งมาราธอน การออกร้าน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการแสวงหาพันธมิตรเพื่อการช่วยเหลือในด้านอื่นที่มีใช้เฉพาะเรื่องเงิน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่อาศัย เรื่องการฝึกวิชาชีพ และการได้รับคำปรึกษาที่ดี ตลอดจนการได้เข้าทำงานที่จะสามารถหาเลี้ยงชีพได้ เป็นต้น

หน่วยงานภาครัฐ หรือ องค์กรการกุศล ได้ให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ แบบที่ไม่ต้องการผลประโยชน์หรือทรัพย์สินใดกลับคืนมา เพราะเป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจในการที่จะช่วยเหลือตัวบุคคลและครอบครัวของผู้ที่ต้องการการสนับสนุนด้านการเงิน อย่างไรก็ตาม ผู้ที่เหมาะสมที่จะได้รับทุนก็ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เข้ากับข้อกำหนดที่ตั้งไว้ตามเกณฑ์ ซึ่งอาจพิจารณาจากที่อยู่อาศัย อายุ เพศ งานในอดีตและปัจจุบัน เงื่อนไขด้านสุขภาพ และสัญชาติ ซึ่งบางกองทุนนั้นอาจจะช่วยเหลือ

โดยอาศัยข้อมูลจากคู่สมรส คู่สมรสเดิม หรือบุตรที่ยังอยู่ในการดูแล และคุณสมบัติเบื้องต้นของ ผู้ที่จะได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุน นั่นคือ สถานะทางการเงินผิดเคืองหรือรายได้ต่ำ

2.2.1.4 แนวทางการให้ความช่วยเหลือ สำหรับผู้ต้องโทษที่ได้รับการตัดสินให้อยู่เรือนจำ หรือผู้ต้องโทษที่จะได้รับการปล่อยตัว สามารถเข้าใช้ระบบ the Turn2us เพื่อคำนวณหาสิทธิของตนเองในการได้รับสวัสดิการจากรัฐภายหลังพ้นโทษ ทำให้ทราบได้ว่าบุคคลผู้พ้นโทษนั้นจะได้รับสิทธิเกี่ยวกับสวัสดิการที่เหมาะสมใดบ้าง ดังนั้นแนวทางการให้ความช่วยเหลือของรัฐจะต้องทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวบุคคลนั้น ๆ รวมถึงคู่สมรส หากว่าบุคคลผู้พ้นโทษนั้นเข้าไปกรอกข้อมูลในระบบ the Turn2us จะทราบถึงสวัสดิการที่ตนจะได้รับ รวมถึงขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ โดยสิ่งสำคัญที่ต้องระบุเพื่ออ้างสิทธิ์เรียกร้องสวัสดิการในส่วนนี้ โดยใช้ หมายเลขประกันสังคม (National insurance number) ถ้าบุคคลนั้นยังไม่มีหมายเลขประกันสังคม จะต้องเข้าเว็บไซต์ the Government's Gov.UK เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการสมัครประกันสังคมเพื่อให้ได้หมายเลขประกันสังคม โดยหมายเลขประกันสังคม (National insurance number) จะเป็นแนวทางการให้ความช่วยเหลือ กล่าวคือ บุคคลที่ทำงานในประเทศอังกฤษทุกคนจะต้องมีหมายเลขประกันสังคม บุคคลดังกล่าวจะต้องอายุ 16 ปีขึ้นไปและมีถิ่นพำนักอยู่ในเกาะอังกฤษหรือไอร์แลนด์เหนือ โดยหมายเลขประกันสังคมนั้นจะไม่เหมือนกัน เป็นเลขประจำตัวของบุคคลนั้นเพียงคนเดียวและใช้หมายเลขดังกล่าวไปตลอดชีวิต เลขเหล่านี้จะถูกบันทึกว่ามีกรจ่ายภาษีเพื่อเป็นหมายเลขอ้างอิง โดยกระทรวงแรงงานและบำนาญ ตลอดจนการจัดเก็บภาษีอากร บุคคลที่เสียภาษีมีหน้าที่ต้องนำหลักฐานในการเสียภาษีรวมทั้งเลขประกันสังคมนำมาอ้างสิทธิ์เพื่อขอรับสวัสดิการหลังการพ้นโทษได้

นอกจากนี้ บุคคลผู้พ้นโทษจะต้องพิสูจน์อัตลักษณ์ โดยการเก็บแบบฟอร์ม ปี 79 ซึ่งเป็นแบบฟอร์มที่ระบุว่าบุคคลนั้นได้พ้นโทษ โดยเป็นเอกสารที่ออกให้จากเรือนจำ ทั้งนี้บุคคลผู้พ้นโทษยังได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อช่วยให้บุคคลที่พ้นโทษออกมานั้นสามารถตั้งตัวได้หรืออาศัยอยู่ในชุมชนได้หลังจากการใช้ชีวิตในเรือนจำ อย่างไรก็ตามการให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนช่วยเหลือต่าง ๆ ก็แตกต่างกันออกไปในแต่ละท้องถิ่น

สำหรับสวัสดิการในระยะสั้นที่จะได้รับล่วงหน้า คือ การอ้างสิทธิ์ระหว่างที่ผู้พ้นโทษกำลังรอสวัสดิการที่ควรได้รับอย่างเหมาะสมซึ่งกำลังถูกดำเนินการอยู่ เช่น ผู้พ้นโทษอาจจะได้รับเงินจำนวนหนึ่งจากเรือนจำเพื่อช่วยค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันก่อนที่บุคคลนั้นจะได้รับสิทธิตามสวัสดิการอันพึงมีและพึงได้รับ

สวัสดิการที่จะได้รับเมื่อกำลังรับโทษ (Benefits when you are serving a sentence)

สิทธิในสวัสดิการใด ๆ ที่นักโทษพึงจะได้รับจะต้องถูกหยุดไปในขณะที่รับโทษตามฐานความผิด และถูกตัดสินจำคุกซึ่งเป็นผลจากการกระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติ ถ้าบุคคลนั้นยกผลประโยชน์ใดขึ้นกล่าวอ้างเพื่อรับสิทธิและกำลังจะเข้าเรือนจำหรือส่งกลับไปคุมขังระหว่างรอการพิจารณาคดี บุคคลนั้นควรติดต่อกับสำนักงานที่ดูแลจัดการเรื่องสวัสดิการโดยเร็วที่สุด เพื่อให้เป็นที่แน่ใจว่าสวัสดิการหรือประโยชน์ที่จะได้รับจะไม่ได้มีการจ่ายเงินกว่าสิทธิของนักโทษนั้นจะได้รับในขณะที่อยู่ในเรือนจำ

แนวทางของสวัสดิการด้านบ้านพัก ถึงแม้ว่าสิทธิประโยชน์ส่วนใหญ่จะหยุดไปในระหว่างการรับโทษในเรือนจำ อย่างไรก็ตาม นักโทษก็ยังคงมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือในด้านค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบ้านในจำนวนเงินที่จำกัด นักโทษจะได้รับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบ้านในระหว่างรับโทษในเรือนจำ โดยนักโทษจะได้รับการจ่ายหลังจากรับโทษ หากโทษที่ได้รับเป็นโทษจำคุก (รวมเวลาคุมขังระหว่างพิจารณา) ไม่เกินกว่า 6 เดือน บุคคลที่มีสิทธิได้สวัสดิการเกี่ยวกับบ้านพักมีสิทธิที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ไม่เกิน 13 สัปดาห์ รวมถึงในกรณีที่นักโทษรับโทษในเรือนจำที่อยู่ไม่ห่างไกลจากบ้านของตนเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 13 สัปดาห์ และมีแผนว่าจะเดินทางกลับบ้านหลังจากพ้นโทษ

แนวทางการช่วยเหลืออื่น ๆ ได้แก่

- การเสียภาษีท้องถิ่นที่สามารถยื่นขอต่อเจ้าหน้าที่รัฐให้ช่วยสนับสนุนได้ แต่ต้องรับแจ้งโดยด่วนและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

- สวัสดิการเกี่ยวกับบุตรที่เกิดขึ้นขณะรับโทษในเรือนจำ ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในสถานะ นักโทษก็ยังมีสิทธิได้รับสวัสดิการจากรัฐที่เกี่ยวข้องกับการให้การช่วยเหลือเลี้ยงดูบุตร แต่หากมีผู้ที่ดูแลบุตรของผู้รับโทษอยู่ในเรือนจำ สิทธิใด ๆ ที่เกี่ยวกับบุตรที่พึงได้รับสามารถโอนไปยังผู้ที่เลี้ยงดูบุตรของผู้ต้องโทษนั้น

- การลดหย่อนภาษี (Child Tax Credit) นั้นจะหมดไปเมื่อบุคคลใดมิได้มีความรับผิดชอบในตัวบุตรของตนอีกต่อไป ยกเว้นแต่ว่าบุตรจะอาศัยอยู่กับนักโทษนั้นในเรือนจำ หากบุคคลอื่นเลี้ยงดูบุตรของนักโทษ บุคคลนั้นจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องเกี่ยวกับเรื่องภาษีด้วยตนเอง รวมไปถึงบุคคลที่เป็นผู้ปกครองของเด็กที่เป็นบุตรของนักโทษแต่มิได้อาศัยอยู่กับบิดามารดาของตน ที่สามารถกล่าวอ้างสิทธิเพื่อเรียกร้องเบี้ยเลี้ยงสำหรับผู้พิทักษ์ได้

- หากนักโทษรับโทษอยู่ในโรงพยาบาลจะได้รับสิทธิและมีเงื่อนไขโดยทั่วไปไม่ต่างกับนักโทษที่รับโทษในเรือนจำ รวมไปถึงหลักประกันแห่งชาติ ซึ่งเป็นสวัสดิการที่รัฐจัดให้ เช่น บำนาญของผู้เกษียณแห่งรัฐ สวัสดิการใด ๆ ในลักษณะนี้ บุคคลที่ต้องรับโทษก็ไม่สามารถอ้างสิทธิเพื่อรับประโยชน์ใดได้เพราะตนเองมิได้ทำงานอื่นใดนอกจากการรับโทษในเรือนจำ ดังนั้น สิทธิประโยชน์ในส่วนนี้ก็จะได้รับไม่ได้เต็มจำนวน

นอกจากนี้ยังมีระบบการช่วยเหลือที่พิเศษ กล่าวคือ สิทธิประโยชน์ที่คู่สมรสของนักโทษที่อยู่ในเรือนจำ (Benefits when your partner is in prison) หากคู่สมรสถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ บุคคลที่เป็นคู่สมรสอีกฝ่ายมีคุณสมบัติที่จะยื่นขอรับสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเงิน ถ้าหากคู่สมรสฝ่ายที่มีได้อยู่ในเรือนจำได้ใช้สิทธิเรียกร้องไปแล้ว สิทธิประโยชน์อันควรได้รับอาจเปลี่ยนแปลงไปขึ้นอยู่กับสถานการณ์ คู่สมรสที่มีคู่สมรสอีกฝ่ายต้องโทษจำคุกจะได้รับการปฏิบัติเยี่ยงผู้มีสถานะโสดหรือผู้ปกครองเลี้ยงเดี่ยว ดังนั้น คู่สมรสนั้นจะได้สิทธิประโยชน์สำหรับการอ้างสิทธิ์ครั้งแรก ดังนี้ 1) ค่าใช้จ่ายรายเดือน 2) ค่าเบี้ยเลี้ยงในการหางาน 3) รายได้เกี่ยวกับการทำงานและเบี้ยเลี้ยงสนับสนุน 4) ค่าใช้จ่ายทั่วไป 5) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบำนาญ และมีเงื่อนไขว่า หากได้มีการอ้างสิทธิ์ตามข้อใดข้อหนึ่งเพื่อรับประโยชน์แล้ว ต้องแจ้งแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง

สำหรับ Trailblazers mentoring, NACRO และ Prison Advice and Care Trust เป็นองค์กรการกุศลที่มีการให้ความช่วยเหลือนักโทษที่พ้นโทษด้วย โดยเฉพาะ Trailblazers mentoring ที่เน้นการช่วยเหลือและให้คำปรึกษากับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด องค์กรเหล่านี้ มีลักษณะการระดมทุนในรูปแบบทรัสต์ หรือการตั้งกองทุน

2.2.1.5 การบังคับใช้กฎหมาย สำหรับหน่วยงานของรัฐ ได้รับเงินทุนสนับสนุน และมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการของรัฐในการให้ความช่วยเหลือประชาชน รวมไปถึงกรณีของผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ โดยมีได้มีกฎหมายใดจัดตั้ง แต่เป็นนโยบายของรัฐในการให้สวัสดิการแก่ประชาชน ผ่านเครื่องมือที่เป็นสื่อกลางในการเข้าถึงของประชาชนในการขอรับความช่วยเหลือและให้การช่วยเหลือโดยรัฐ

ส่วนในภาคส่วนอื่นที่มีใช้รัฐ อาจมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการตั้งทรัสต์ สำหรับการระดมทุนหรือการจัดตั้งกองทุน อาจกล่าวได้ว่า ไม่มีกฎหมายใดบังคับเป็นพิเศษ มีแต่เพียงวิธีการในการระดมทุนที่จะต้องไม่มีลักษณะที่เป็นการไม่ละเมิดต่อกฎหมาย

โดยสรุป สหราชอาณาจักร ใช้หลักการเรื่อง “การปล่อยตัวนักโทษ และสวัสดิการที่จะได้รับหลังจากพ้นโทษจากเรือนจำ (Prisoners on release - Benefits when released from prison)” โดยเน้นไปที่แหล่งเงินทุน ซึ่งเป็นสวัสดิการของรัฐ ประกอบกับการบริจาคเพื่อสมทบทุน ซึ่งการบริหารจัดการจะเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับข้อมูลสวัสดิการของนักโทษแต่ละรายจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับรายบุคคล เช่น สิทธิประโยชน์ที่นักโทษจะได้รับในขณะที่อยู่ในเรือนจำ (Benefits when you are on remand) สิทธิประโยชน์ของผู้พ้นโทษ (Prisoners on release) และสิทธิประโยชน์ของผู้พ้นโทษจากเรือนจำจากการพ้นกำหนดรับโทษตามระยะเวลาที่ถูกตัดสิน (Benefits when released from prison) นอกจากนี้ยังมีการคำนวณหาสวัสดิการเฉพาะตน โดยอ้างอิงจากค่าเฉลี่ยกลาง (means-tested benefits) และสินเชื่อทั่วไป (Universal Credit) โดยใช้หมายเลขประกันสังคม (National insurance number) ในการตรวจสอบสิทธิต่าง ๆ ระบบการดูแลนักโทษมีความครอบคลุมไปถึงแนวทางการช่วยเหลืออื่น ๆ ได้แก่ สวัสดิการเกี่ยวกับบุตรที่เกิดในขณะรับโทษในเรือนจำ การเสียภาษีท้องถิ่น การลดหย่อนภาษี (Child Tax Credit) นักโทษรับโทษอยู่ในโรงพยาบาล และสิทธิประโยชน์ที่คู่สมรสของนักโทษ เป็นต้น

สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจคือการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ จากภาคส่วนอื่นที่มีใช้ภาครัฐ เป็นการระดมทุนหรือสร้างกองทุนในรูปแบบองค์กรการกุศล ทำให้ชุมชนตระหนักถึงการเปิดใจรับผู้กระทำผิดให้สนับสนุนการมีงานทำและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ห่างไกลจากสภาพแวดล้อมที่จะทำให้ผู้กระทำผิดกลับสู่วงจรอาชญากรรมอีก ซึ่งองค์กรการกุศล จะดำเนินงานในรูปแบบของทรัสต์ และเป็นการให้ความช่วยเหลือแบบไม่ต้องการการตอบแทนกลับคืนจากผู้ได้รับความช่วยเหลือ ขอเพียงสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้และคนในสังคมก็รู้สึกปลอดภัยยิ่งขึ้น

2.2.2 สหรัฐอเมริกา

อดีตนักโทษกว่า 10,000 รายที่ถูกปล่อยจากเรือนจำทั้งจากเรือนจำมลรัฐและเรือนจำรัฐในทุก ๆ สัปดาห์และกลับคืนสู่ที่อยู่ในชุมชนของตนเอง มากกว่า 650,000 ราย ถูกปล่อยออกจากเรือนจำในแต่ละปีซึ่งผลการศึกษพบว่า สองในสามโดยประมาณได้ถูกจับกุมอีกครั้งภายในระยะเวลาสามปีหลังจากการปล่อย ทำให้ประชากรในเรือนจำของประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากมาในช่วงระยะเวลา 30 ปี โดยส่วนใหญ่แล้วชุมชนที่นักโทษที่พ้นโทษกลับไปอาศัยอยู่เป็นชุมชนซึ่งมักจะแร้นแค้นและสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่มีความเป็นมิตรและมีเพียงการสนับสนุนจากสังคมแค่เพียงเล็กน้อยและมีอัตราการเกิดอาชญากรรมสูงที่ยังคงอยู่ ดังนั้นนักโทษที่พ้นโทษแล้วจึงต้องเผชิญกับความท้าทายที่หลากหลาย ทั้งการพ้นโทษที่ไร้งาน ไม่มีรายได้ ไม่มีที่อยู่อาศัย ผู้ที่กลับไปกระทำผิดซ้ำคือผู้ที่เผชิญกับแรงกดดันในลักษณะเดียวกัน รวมทั้งแรงดึงดูดที่จะดึงให้พวกเขากลับเข้าไปสู่ชีวิตในเรือนจำอีก กล่าวได้ว่าสิ่งที่จะช่วยให้ นักโทษที่พ้นโทษแล้วให้หลุดพ้นจากการกลับไปกระทำผิดซ้ำ คือ การช่วยเหลือให้พวกเขาได้มีงานทำ มีบ้านที่พักอาศัย และมีผู้ชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตหรือที่ปรึกษาที่ดี ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความสำเร็จในการนำผู้พ้นโทษกลับคืนสู่สังคม (United States Department of Justice, 2019)

2.2.2.1 การจัดตั้ง การกระทำผิดซ้ำในประเทศสหรัฐอเมริกาถือเป็นเรื่องที่เป็นหัวข้อสำคัญสำหรับระบบยุติธรรมสหรัฐอเมริกาในทุกวันนี้ เนื่องจากเป็นเรื่องที่สามารถเห็นได้ทั่วไปถึงวงจรการเวียนเข้าและออกเรือนจำและคุกซ้ำไปซ้ำมา และเป็นเรื่องที่สำคัญต่อความปลอดภัยและเสถียรภาพของชุมชนชาวอเมริกา 90% ของนักโทษทั้งมลรัฐและรัฐบาลกลางจะถูกปล่อยออกมาจากเรือนจำในที่สุด โดยจากผลการศึกษพบว่า มีอัตราการกลับไปกระทำผิดซ้ำที่สูงมาก (Timothy Hughes and Doris James Wilson, 2018) หน่วยงานสถิติยุติธรรมสหรัฐอเมริกา ได้รายงานไว้ว่า กว่า 83% ของนักโทษส่วนมลรัฐถูกปล่อยในปี 2005 ได้ถูกจับกุมอีกครั้งอย่างน้อยหนึ่งครั้งภายในระยะเวลา 9 ปีหลังได้รับการปล่อยตัวออกมา (Mariel Alper, Matthew Durose, and Joshua Markman, 2018) แสดงให้เห็นว่า 5 ใน 6 นักโทษที่พ้นโทษจะกลับไปกระทำผิดอีกครั้งกับอาชญากรรมใหม่

สหรัฐอเมริกาใช้เงินมากกว่า 27 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกามาเพื่อช่วยเหลือนักโทษแต่ละคนเมื่อกำลังจะพ้นโทษจากเรือนจำ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยหางานที่มั่นคง ช่วยเพิ่มความแข็งแกร่งให้ชุมชน ตั้งกองทุนฝึกวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ กองทุนฝึกวิชาชีพจะเป็นการสร้างรูปแบบการให้ความช่วยเหลือโดยกองทุนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสร้างแนวทางแห่งอาชีพ โดยออกแบบการเชื่อมต่อและความร่วมมือทางด้านการศึกษาและการฝึกวิชาชีพสำหรับผู้พ้นโทษเพื่อจะได้รับความน่าเชื่อถือ และส่งผลต่อการพิจารณารับเข้าทำงานเพื่อให้เป็นแรงงานที่จะสามารถทำให้ภาคอุตสาหกรรมได้เจริญเติบโต กระทรวงแรงงานได้ประเมินว่าด้วยทุนประมาณ 20 ทุนด้วยงบประมาณที่มีมูลค่าสูงสุด 1,360,000 ดอลลาร์สหรัฐ ในแต่ละทุนที่ให้ความช่วยเหลือทั้งการฝึกวิชาชีพและการจ้างงานสำหรับทั้งหญิงและชาย อายุระหว่าง 18 ปีขึ้นไป รวมไปถึงทหารผ่านศึก ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการทำงานหลังปล่อยทั้งในระดับมลรัฐและระดับท้องถิ่น (Labor Department Documents and Publications, 2015)

2.2.2.2 การบริหารจัดการ

เพื่อที่จะจัดการกับปัญหาการกระทำความผิดซ้ำ รัฐบาลกลางได้มีคำสั่งบริหารออกมาในปี ค.ศ. 2018 ซึ่งได้ออก the Federal Interagency Council on Crime Prevention and Improving Reentry หรือที่รู้จักกันในนาม the Reentry Council โดยหน่วยงานนี้ประกอบไปด้วยหน่วยงานหลากหลายจากรัฐบาลกลาง ประกอบไปด้วย กระทรวงยุติธรรม ศักดิ์สิทธิการ กระทรวงกิจการภายใน งานพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัย เป็นต้น

The Reentry Council มีหน้าที่หลักคือการทำวิจัยเพื่อหาข้อเสนอแนะทางเพื่อการพัฒนาความปลอดภัยต่อสาธารณชน เพิ่มความเข้มแข็งเชื่อมั่นให้สาธารณชนในระบบราชทัณฑ์และเพื่อให้อดีตนักโทษได้รับโอกาสที่ดีกว่าเดิมในการเข้าถึงบริการและเพื่อความเป็นอยู่ที่ดี Reentry Council ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อพัฒนาแนวทางการปฏิรูปบนพื้นฐานของการใช้หลักฐาน ซึ่งจะเป็นการป้องกันอาชญากรรม สนับสนุนนักโทษเพื่อกลับคืนสู่สังคมและลดการกระทำผิดซ้ำ (National Institute of Justice, 2018)

นอกจากนี้ มีองค์กรชื่อว่า The Federal Interagency Reentry Council (The Council) ที่ก่อตั้งและดำเนินงานมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2011 โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำและเพิ่มแรงงานที่มีคุณภาพ สนับสนุนการศึกษา ช่วยหาที่อยู่อาศัย ส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิการเกี่ยวกับเด็กเพื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางอาญาทุกคน โดยมีหน่วยงานจากรัฐบาลกลางกว่า 20 หน่วยงาน ในส่วนนี้ สภาได้แสวงหาความร่วมมือและใช้อำนาจและทรัพยากรที่มีอยู่ของรัฐบาลกลางเพื่อกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและมีการจัดการนักโทษที่พ้นโทษให้สามารถคืนสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (The National Reentry Resource Center, 2016)

2.2.2.3 แหล่งเงินทุน ในส่วนของการสนับสนุนจากรัฐบาล กล่าวได้ว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา มีแหล่งเงินทุนและมีกองทุนรัฐบาลกลางและสวัสดิการสำหรับนักโทษที่พ้นโทษในการกลับคืนสู่สังคม หลากหลาย แตกต่างออกไปตามวัตถุประสงค์ของแหล่งทุนในการให้ความช่วยเหลือแก่นักโทษที่พ้นโทษ (Federal Funding and Services for Prisoner Reentry) ได้แก่

1. President Bush's Prisoner Reentry Initiative (PRI) ซึ่งแบ่งลักษณะการให้เงินทุนช่วยเหลือออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) U.S. Department of Labor PRI grants เป็นเงินช่วยเหลือของกระทรวงแรงงานสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือเป็นหน่วยงานผู้นำของรัฐบาลกลางสำหรับนักโทษที่พ้นโทษในการกลับคืนสู่สังคม ก่อตั้งในปี 2005 มีทุนกว่า 30 แหล่งทุน ใน 20 มลรัฐ ซึ่งได้รับเงิน 666,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปีจนถึงสามปีเพื่อใช้ในการสนับสนุนกิจการที่เกี่ยวกับนักโทษที่พ้นโทษ ในขอบเขตของรัฐบาลกลาง

2) U.S. Department of Justice PRI grants เป็นเงินช่วยเหลือที่ใช้สนับสนุนระบบเรือนจำมลรัฐ ซึ่งเริ่มก่อตั้งเมื่อปี 2006 โดยมีเงินทุนอยู่ 450,000-1,800,000 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมอบให้แก่แต่ละรัฐกว่า 20 มลรัฐ ไปจัดการกับกิจการก่อนการปล่อยนักโทษ ซึ่งเป็นเงินอุดหนุนจากนักโทษเฉพาะมลรัฐไม่รวมรัฐบาลกลาง ซึ่งจะได้รับหลังจากที่นักโทษพ้นโทษออกจากเรือนจำแล้ว

2. กระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกา

โดย Federal Bureau of Prisons (BOP) หน่วยงานราชทัณฑ์แห่งรัฐบาลกลางภายใต้กระทรวงยุติธรรม ได้มีโครงการในการจัดการเพื่อผู้พ้นโทษดังต่อไปนี้

- Residential Reentry Centers (Halfway Houses) เป็นโครงการเพื่อจัดหาที่อยู่อาศัยในระยะสั้นให้กับอดีตนักโทษโดยการจ่ายเงินให้กับผู้พ้นโทษโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้พ้นโทษมีที่อยู่เมื่อกลับคืนสู่สังคม

- Faith- or Character-Based Pre-Release Program (“Life Connections”) เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นใน 5 มลรัฐเพื่อให้ผู้พ้นโทษเข้ารับการบำบัดด้วยความสมัครใจในสถาบันของราชทัณฑ์กลางโดยใช้เวลา 18 เดือน โดยโปรแกรมจะครอบคลุมการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม การจัดการกับความโกรธ การขอใช้ต่อเหยื่อ โดยมีโปรแกรมที่มีผู้สอนมาคอยดูแล

- Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention

Juvenile Sex Offender Treatment Program Development and Capacity Building หรือโปรแกรมพัฒนาการรักษาผู้กระทำความผิดทางเพศซึ่งเป็นเยาวชนและการสร้างศักยภาพ เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการพัฒนาหรือสร้างศักยภาพโปรแกรมการรักษาผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศที่เป็นเยาวชน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการกลับคืนสู่สังคมของเยาวชนเหล่านั้นในการกลับคืนสู่ชุมชนบ้านเกิด

3. กระทรวงแรงงาน (Department of Labor)

- One Stop Career Centers

เป็นศูนย์กลางในการฝึกทักษะวิชาชีพ ที่ปรึกษาด้านการงานอาชีพ การรวบรวมแหล่งงาน และการบริการที่คล้ายกับการจัดหางาน ซึ่งหน่วยงานนี้สามารถช่วยเหลืออดีตนักโทษในการหางาน

- Beneficiary-Choice Contracting Program

เป็นแหล่งทุนที่ช่วยให้ผู้พ้นโทษที่มีอายุตั้งแต่ 18 ถึง 29 ปีในการเปลี่ยนผ่านตนเองจากเรือนจำสู่สถานที่ทำงาน โดยผู้ที่เข้าร่วมในโครงการนี้จะสามารถเลือกได้ว่าตนเองจะเลือกงานจากแหล่งงานใดหรืองานใดจะเหมาะสมกับตนเองและความต้องการของตนเองได้มากที่สุด

- Federal Fidelity Bonding Program

เป็นโปรแกรมที่ให้หลักประกันในส่วนของการบรรจุเข้าทำงานแก่ผู้พ้นโทษและงานประเภทที่มีความเสี่ยงสูง โดย FBP นี้จะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการหาบุคคลเข้ามาทำงานโดยการให้แรงจูงใจพิเศษแก่นายจ้างเพื่อจ้างแรงงานให้เข้าทำงาน

- Federal Work Opportunity Tax Credit

การให้ส่วนลดหย่อนภาษีแก่นายจ้าง โดยเป็นการสนับสนุนนายจ้างที่จ้างบุคคลผู้พ้นโทษเข้าทำงาน โดยภาษีเงินได้ที่ต้องเสียให้กับรัฐบาลกลางจะสามารถลดหย่อนได้สูงสุดถึง 2,500 ดอลลาร์สหรัฐต่อแรงงานที่เป็นอดีตนักโทษที่จ้างเข้ามาทำงานใหม่

2.2.2.4 แนวทางการให้ความช่วยเหลือ

เพื่อทำลายวงจรของการวนเวียนเข้าออกเรือนจำของนักโทษ การคืนผู้พ้นโทษคืนสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องพิจารณาถึงความต้องการในทุก ๆ ด้านที่ต้องคืนชีวิตให้กับพลเมือง ด้านสังคม ปัญญา จิตใจ อารมณ์ สิ่งแวดล้อม และร่างกาย สิ่งเหล่านี้คือความต้องการทั่วไปของนักโทษที่พ้นโทษและต้องคืนสู่ชุมชน อย่างไรก็ตาม ต้องแยกความเร่งด่วนของผู้พ้นโทษเป็นส่วนการช่วยเหลือแบบโดยเร่งด่วน อันได้แก่ การช่วยเหลือเรื่องที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย อาหารที่เพียงพอ เสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัวที่จำเป็น การเดินทาง การเข้าสถานศักดิ์สิทธิ์ด้านศาสนา การสนับสนุนทางด้านอารมณ์และจิตวิญญาณ การระบุตัวตนที่เหมาะสม การเข้าถึงการใช้โทรศัพท์ การดูแลด้านการแพทย์และทันตกรรม รวมไปถึงการดูแลทางด้านจิตเวช การฟื้นฟู เยียวยาเกี่ยวกับการใช้แอลกอฮอล์และสารเสพติดในทางที่ผิด เหล่านี้คือสิ่งที่รัฐบาลต้องให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน โดยผ่านหน่วยงานและกองทุนที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ ยังมีการช่วยเหลือที่ต้องทำต่อเนื่องต่อไป นั่นคือ การฝึกวิชาชีพและการเตรียมความพร้อมเพื่อการทำงาน รายได้ที่จะครอบคลุมรายจ่ายที่ยังคงมีอยู่ การศึกษาขั้นต่อไปและ/หรือ การฝึกฝนทางด้านวิชาชีพ การบริการด้านผู้เชี่ยวชาญพิเศษ เช่น ทุนความ บัญชี ที่ปรึกษา เป็นต้น ผู้ชี้แนะและผู้สนับสนุนทางด้านจิตใจ ที่ปรึกษาสำหรับครอบครัวและการสมรส เป็นต้น

ในภาครัฐ ได้ลงทุนและให้การสนับสนุนผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ เช่น กระทรวงแรงงานของสหรัฐอเมริกาได้ให้เงินทุนกว่า 12 ล้านดอลลาร์สหรัฐกับมลรัฐในการสร้างฐานข้อมูลแรงงาน (Department of Labor, 2010) หรือกระทรวงแรงงานได้ให้ทุน 12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อให้หน่วยงานจัดการฝึกฝนอาชีพ การจ้างงานสำหรับผู้ที่เคยต้องโทษในเรือนจำที่เป็นสตรีและเด็ก (Department of Labor, 2010)

การออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ

การออกกฎหมายเพื่อเอื้อให้กับผู้กระทำผิดที่พ้นโทษได้มีโอกาสกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ง่ายขึ้น ไม่ถูกกีดกันออกจากสังคมด้วยการตีตราหรือถูกรังเกียจจนผลักดันให้ผู้กระทำผิดที่ต้องการกลับตัวกลับใจต้องกลับไปใช้ชีวิตที่เสี่ยงต่อการกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

กฎหมาย ‘Ban the Box’ มลรัฐยูทาห์และมลรัฐเนวาดาได้ผ่านกฎหมายที่มีให้นายจ้างถามประวัติอาชญากรจากผู้สมัครงานก่อนจะทำการสัมภาษณ์งาน การออกกฎหมายดังกล่าวทำให้อีก 28 มลรัฐออกกฎหมาย “ban the box” ตามมา ผู้ที่สนับสนุนกฎหมายนี้กล่าวว่า การที่ถามผู้สมัครงานว่าเคยถูกจับหรือมีประวัติการกระทำความผิดทางอาญาหรือไม่ จะทำให้ทัศนคติของผู้สมัครไปตั้งแต่แรก การที่ใช้กฎหมายเพื่อกันมิให้มีการถูกถามคำถามเหล่านี้นับตั้งแต่เขียนใบสมัครงานเป็นเพียงการเปิดโอกาสให้ผู้สมัครงานที่เคยมีประวัติอาชญากรได้อธิบายความผิดของตนเองก่อนที่จะถูกนายจ้างตัดโอกาสเสียก่อน กฎหมายนี้มีได้ตัดให้นายจ้างตรวจสอบประวัติลูกจ้าง แต่อย่างน้อยก็มีขีดโอกาสออกไปตั้งแต่ยังไม่ได้เริ่มต้น อย่างไรก็ตาม 9 มลรัฐจาก 28 มลรัฐก็ได้ขยายกฎหมาย ban the box ไปยังภาคธุรกิจเอกชน และต่อมาฝ่ายบริหารของประเทศ

สหรัฐอเมริกาที่ผ่านกฎหมายออกมาอย่างเป็นทางการในการผ่านกฎหมายให้ใช้กฎหมายนี้ไปยังภาคเอกชนโดยทั่วกันด้วย (Beth Avery, 2019)

การออกใบอนุญาตให้ทำงาน (License to Work)

ในหลาย ๆ มลรัฐ รวมถึงหลุยส์เซียนา ได้ปลดข้อบังคับที่เก็บประวัติอาชญากรรมจากการได้รับใบอนุญาตให้ทำงานหลาย ๆ ประเภท มลรัฐเคนตักกีพุ่งเป้าไปที่การให้ใบอนุญาตทางวิชาชีพที่กั้นมิให้ผู้ที่มีประวัติอาชญากรรมจากการได้ใบอนุญาต เช่น ทำงานตัดผมหรือทำงานทางด้านสุขภาพ และภายใต้กฎหมายใหม่ คณะกรรมการเกี่ยวกับวิชาชีพสามารถปฏิเสธการให้ใบอนุญาตผู้ที่เคยกระทำผิดโดยอาศัยข้อมูลจากประวัติอาชญากรรมได้เพียงในกรณีที่เห็นชัดเจนว่ามีความเกี่ยวข้องกันระหว่างอาชญากรรมที่ผู้กระทำผิดได้เคยทำไว้เกี่ยวกับวิชาชีพที่ขอใบอนุญาตนั้น (Sophie Quinton, 2017)

การลบอดีต (Erasing the Past)

ในบางมลรัฐต้องการช่วยให้อดีตผู้กระทำผิดได้มีงานทำโดยการปกปิดประวัติอาชญากรรมหรือแม้กระทั่งทำลายประวัตินั้นให้หมดไป ดังนั้นประวัติอาชญากรรมเหล่านั้นจะสามารถเข้าถึงได้เฉพาะเจ้าหน้าที่กฎหมายเท่านั้น ในมลรัฐเนวาดา เทเนสซี และยูทาห์ได้ขยายประเภทของอาชญากรรมและจำนวนอาชญากรรมที่ถูกซ่อนไว้จากสาธารณชน กฎหมายมลรัฐในการลบล้างประวัติ ก่อนหน้านี้จะจำกัดอยู่เพียงความผิดในระดับเบา แต่ปัจจุบันอนุญาตให้ผู้ที่เคยต้องโทษบางคนที่มีความผิดทางอาญาขั้นร้ายแรงในระดับต่ำมีโอกาสได้ลบประวัติอาชญากรรมออก (Rebecca Beitsch, 2016)

การกั้นไม่ให้รับสวัสดิการคูปองอาหาร (Food Stamp Bans)

ในปี 1996 กฎหมายแห่งรัฐบาลกลางได้อนุญาตให้หลาย ๆ มลรัฐเพิกถอนสวัสดิการรัฐรวมไปถึงคูปองอาหาร จากผู้กระทำผิดในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขั้นร้ายแรง ล่าสุดมลรัฐหลุยส์เซียนาได้ระงับกฎหมายดังกล่าวที่ให้ผู้กระทำผิดต้องรอเป็นเวลาหนึ่งปีก่อนจะสามารถสมัครขอใช้สิทธิรับคูปองอาหารจากรัฐได้ และมลรัฐอาคันซอกก็ได้ประกาศยกเลิกกฎหมายห้ามไม่ให้คูปองอาหารแก่นักโทษ แต่ในมลรัฐเนวาดาได้กำหนดให้ผู้ที่มีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดร้ายแรงจะต้องเข้าสู่กระบวนการในการรักษาเสียก่อนเพื่อที่จะไปรับสิทธิสวัสดิการรัฐเพื่อขอรับคูปองอาหาร (Rebecca Beitsch, 2015)

การลดค่าใช้จ่ายด้านค่าธรรมเนียมศาล (Reducing Court Fees)

ในบางครั้งผู้กระทำผิดจะมีการติดค้างค่าธรรมเนียมศาลเนื่องจากการดำเนินคดีที่ผ่านมาในจำนวนเงินที่สูง ทำให้ผู้ที่พ้นโทษ พ้นโทษออกมาในฐานะที่มีหนี้ศาลหลายพันดอลลาร์สหรัฐและในบางมลรัฐมีการเพิกถอนใบขับขีหากบุคคลนั้นไม่จ่ายหนี้ศาล ในความพยายามที่จะลดจำนวนการเพิกถอนใบอนุญาตขับขีมลรัฐเวอร์จิเนียได้ออกกฎหมายออกมาเพื่อให้ทางเลือกในการปฏิบัติการชำระหนี้หลากหลายทางและยังออกกฎหมายกำหนดอัตราจำกัดการจ่ายเงินได้เท่าไรก็ได้ตามแต่ที่ศาลพิจารณา ในมลรัฐหลุยส์เซียนาอนุญาตให้ศาลเสนอทางเลือกในการจ่ายหนี้ศาล เช่น ให้ไปบริการสังคมหรือยกหนี้ให้ทั้งหมดมากกว่าจะถอนใบอนุญาตขับขีหรือจำคุกหากไม่จ่ายเงิน มลรัฐหลุยส์เซียนายังได้วางแผนการจ่ายเงินกำหนดให้ลูกหนี้ชำระหนี้ซึ่งเป็นเงินรายได้หนึ่งวันของตนเองในแต่ละเดือนเป็นเวลาหนึ่งปีหรือครึ่งหนึ่งของระยะเวลาในการถูก

ควบคุมขึ้นอยู่กับว่าเวลาใดจะยาวนานกว่าและยกหนี้ในส่วนที่ยังคงเหลือค้างชำระให้แก่ผู้ที่ทำการจ่ายเงินตามแผน ในมลรัฐเทนเนสซีได้วางเกณฑ์ให้ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษได้พ้นจากการถูกเพิกถอนใบขับขึ้นอันสืบเนื่องมาจากการติดหนี้ศาล ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษที่ติดหนี้ศาลสามารถขับขึ้นไปโรงเรียน ที่สำคัญทางศาสนาและศาล ในมลรัฐเทนเนสซีได้ยกเลิกการยกเลิกใบอนุญาตขับขึ้นอันสืบเนื่องมาจากการไม่จ่ายค่าธรรมเนียมศาลจากผู้ขับขึ้นกว่า 146,000 ราย ในช่วงระยะเวลาปี ค.ศ. 2012 และ ค.ศ. 2016 (Rebecca Beitsch, 2017)

2.2.2.5 การบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายระดับรัฐ วางหลักเกณฑ์เริ่มต้นเกี่ยวกับนักโทษที่พ้นโทษในระดับรัฐบาลกลางไว้ใน 34 U.S. Code § 60541. Federal prisoner reentry initiative โดยหลักทั่วไป ให้พนักงานอัยการโดยความร่วมมือกับผู้อำนวยการของหน่วยราชทัณฑ์ในการหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการกับนักโทษที่อยู่ในอำนาจของรัฐบาลกลางเพื่อการเริ่มต้นชีวิตใหม่ในการกลับคืนสู่ชุมชน โดยมีกลยุทธ์ที่จะช่วยเตรียมความพร้อมให้นักโทษสำหรับการปล่อยตัวและการกลับไปใช้ชีวิตกับสังคมได้อย่างประสบความสำเร็จ

อย่างไรก็ดี ในระดับมลรัฐ เพื่อที่จะลดจำนวนประชากรในเรือนจำและควบคุมค่าใช้จ่ายในเรือนจำ ข้อบัญญัติหรือกฎหมายรัฐพยายามที่จะออกกฎหมายเพื่อช่วยให้อดีตผู้กระทำผิดได้กลับคืนสู่สังคม โดยมีเป้าหมายที่จะไม่ให้ผู้ที่เคยกระทำผิดไม่กลับเข้าสู่เรือนจำอีก ทั้งนี้ พบว่า ผู้ที่เคยมีความผิดและถูกจำคุกจะประสบปัญหาอยู่บ่อยครั้งในการหางานทำและที่พักอาศัย นักกฎหมายหลายคนกล่าวว่า กฎหมายที่ลงโทษบุคคลเหล่านี้กลายเป็นสิ่งที่กีดกันผู้กระทำผิดที่พ้นโทษจากการมีอาชีพการงานที่แน่นอนและในบางกรณีก็ถูกกันออกจากความช่วยเหลือจากสาธารณะ (Rebecca Beitsch, 2017)

มลรัฐยูทาห์เป็นหนึ่งในสามมลรัฐ ที่ออกกฎหมายให้ลบล้างประวัติอาชญากรเพื่อทำให้อดีตผู้กระทำผิดได้ใช้ชีวิตได้ง่ายขึ้น และเพื่อให้ได้ใบอนุญาตทำงาน ไม่เพียงแต่เท่านั้น ในมลรัฐอื่น ๆ ก็ได้ออกกฎหมายหรือนโยบายในแนวทางเดียวกัน หลายมลรัฐออกกฎหมายที่เรียกว่า กฎหมาย ban the box ที่ห้ามนายจ้างถามประวัติอาชญากรผู้ยื่นใบสมัครงาน และลบข้อห้ามที่ห้ามมิให้ผู้ที่มีความผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดจากการได้รับคุปองอาหารซึ่งเป็นสวัสดิการจากรัฐ ในมลรัฐอาคันซอ เคนตักกี และหลุยส์เซียนา ผ่านคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายกระบวนการทางอาญาในข้อกฎหมายที่มีความเหมือนกัน

หลายปีมานี้ มลรัฐต่าง ๆ พยายามที่จะลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเรือนจำโดยการให้รับโทษน้อยลง และใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกว่ากับผู้กระทำผิดภายนอกเรือนจำ ด้วยแนวความคิดที่ว่าผลการผลักดันให้ผู้กระทำผิดได้กลับคืนสู่สังคมจะช่วยลดอุปสรรคในการหางานทำและปรับตัวให้มีชีวิตใหม่จะช่วยให้ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษไปแล้วไม่กลับคืนสู่เรือนจำอีก

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในเรื่องความปลอดภัยของประชาชน จึงให้อำนาจแก่ประธานาธิบดีใช้อำนาจบริหารในการออกกฎหมายเพื่อบริหารกิจการบ้านเมืองให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดูแลความสงบเรียบร้อยให้กับประเทศชาติได้ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็น Federal Interagency Council on Crime Prevention and Improving Reentry เป็นกฎหมายหนึ่งที่ออกโดยฝ่ายบริหารในการตั้งสภาแห่งรัฐเพื่อการป้องกันอาชญากรรมและปรับปรุงระบบการดูแลนักโทษที่พ้นโทษให้กลับคืนสู่สังคมได้

โดยสรุป กล่าวได้ว่าสถิติในการกระทำผิดซ้ำมีผลกระทบอย่างสูงทั้งต่อความปลอดภัยต่อสาธารณชน และต่อประชาชนในระดับปัจเจกเนื่องมาจากวงจรการกระทำผิดซ้ำ ๆ ของผู้พ้นโทษ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความหวังในการพัฒนาตัวผู้กระทำผิดโดยอาศัยการป้องกันอาชญากรรมและความพยายามในการทำให้ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษสามารถกลับคืนสู่ชุมชนและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข เพื่อที่จะจัดการกับปัญหาการกระทำผิดซ้ำ โดยสหรัฐอเมริกามีแหล่งเงินทุนทั้งจากส่วนกลางและส่วนมลรัฐ มีการจัดสรรการใช้เงินแต่ละประเภทผ่านหน่วยงานย่อยของแต่ละกระทรวง ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานเอกชนที่มีการระดมทุนเพื่อนักโทษที่พ้นโทษอยู่บ้างแต่ก็ยังไม่มีการลงทุนเฉพาะในภาคเอกชนที่ดูแลผู้พ้นโทษเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตาม ประเทศสหรัฐอเมริกายังคงเป็นประเทศที่น่าศึกษาสวัสดิการและแหล่งทุนในภาครัฐและกระบวนการในการบริหารจัดการผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษในภาพรวม

2.2.3 กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย

สแกนดิเนเวีย (Scandinavia) คือกลุ่มประเทศยุโรปเหนือ ประกอบไปด้วย 3 ประเทศด้วยกัน ได้แก่ ประเทศนอร์เวย์ ประเทศสวีเดน ประเทศเดนมาร์ก โดยกลุ่มประเทศนี้จัดเป็นกลุ่มประเทศที่มีรัฐสวัสดิการที่ดีที่สุดในโลกหากมีการจัดอันดับประเทศที่มีสวัสดิการให้กับประชาชนในรัฐ รวมไปถึงอัตราการเกิดอาชญากรรมที่ไม่สูงมากนัก โดยในปี พ.ศ.2563 World Economic Forum, The Global Institute For Peace ได้ทำการจัดอันดับให้ทั้ง 3 ประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวียนี้ เป็นประเทศที่มีดัชนีชี้วัดว่าเป็นประเทศที่มีความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ อาชญากรรม การก่อการร้ายและสงคราม ซึ่งเป็นสถิติที่สูงมากเป็นอันดับต้นของโลก (World Economic Forum, 2019) อย่างไรก็ตาม ในประเทศของกลุ่มสแกนดิเนเวียนี้ยังมีระบบเรือนจำ และการจัดการนักโทษที่ต้องโทษและถูกจำคุก โดยกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียจะเน้นการฟื้นฟูช่วยเหลือให้นักโทษได้รับการเยียวยาและสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ (Halden Prison, 2019) คณะผู้วิจัยจะทำการทบทวนองค์ความรู้ทั้ง 3 ประเทศร่วมกัน ดังนี้

หากพิจารณาการจัดตั้ง กองทุนที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังทั้งเด็กและเยาวชน และผู้ใหญ่ไม่พบว่ามีการจัดตั้งใด ๆ แต่กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียเน้นการจัดสวัสดิการแห่งรัฐให้กับประชาชนในประเทศทุกคน ประกอบกับการบริหารจัดการ แหล่งเงินทุน แนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษเป็นแนวทางของรัฐอย่างชัดเจน รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายที่กำหนดอย่างเป็นรูปธรรม

ประเทศนอร์เวย์ บุคคลที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดและได้รับโทษให้ต้องจำคุก มีจำนวนน้อยมากในเรือนจำแบบเปิด (เรือนจำที่มีระดับการป้องกันภัยหรือนักโทษหลบหนีต่ำและให้อิสระภาพแก่นักโทษในการรับผิดชอบตนเองมากกว่า) แต่หากในกรณีที่นักโทษนั้นเป็นนักโทษอันตรายที่มีแนวโน้มจะใช้ความรุนแรงหรือมีพฤติกรรมก้าวร้าว จะถูกส่งไปคุมขังในเรือนจำแบบปิดที่มีระดับการป้องกันภัยในระดับสูง มีการแยกนักโทษที่เป็นผู้เยาว์และนักโทษที่เป็นอาชญากรร้ายแรง นอกจากนี้ ประเทศนอร์เวย์ยังมีนโยบายที่ขจัดความแออัดยัดเยียดในเรือนจำ โดยให้นักโทษอยู่ในห้องขังส่วนตัวทุกคน ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่แตกต่างจากระบบเรือนจำในหลาย ๆ ประเทศ

ที่นักโทษในเรือนจำมักจะอาศัยอยู่ 2-3 คนต่อห้องขัง 1 ห้อง และอัตรานักโทษก็มีจำนวนสูงกว่าเจ้าหน้าที่ผู้คุม จึงเป็นการยากกว่าที่จะทำให้แน่ใจถึงความปลอดภัยส่วนตัวของนักโทษเมื่ออยู่ในเรือนจำ

สภาพแวดล้อมในเรือนจำประเทศนอร์เวย์นั้น มีความพยายามค้นหาและออกแบบเรือนจำให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อนักโทษ เรือนจำ Halden เน้นการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษ มีโปรแกรมการฝึกที่หลากหลาย สร้างอาคารที่เหมาะสมแก่การเป็นชุมชนเมือง “เปลี่ยนอาชญากร” เป็น “เพื่อนบ้านที่ดี” ของชุมชน (BBC NEWS Thai, 2562)

สวัสดิการของนักโทษเมื่อถูกคุมขังในเรือนจำนั้น เรือนจำในประเทศนอร์เวย์ได้ให้การศึกษา การรักษาทางแพทย์ ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ รวมไปถึงหลักสูตรการฝึกฝนอาชีพกับนักโทษ โดยมีแหล่งทุนที่สนับสนุนในส่วนนี้อย่างเพียงพอและเหมาะสม สำหรับการสนับสนุนนักโทษหลังจากที่นักโทษพ้นโทษแล้ว ในประเทศนอร์เวย์มีการให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือนักโทษให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ ด้วยการประสานความร่วมมือกับตลาดแรงงานเพื่อจัดหางานให้กับอดีตนักโทษและยังพยายามประสานความร่วมมือกับอีกหลาย ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการใช้ชีวิตนักโทษ เช่น สวัสดิการเกี่ยวกับบ้าน การช่วยเหลือทางสังคม และการประกันภัยบุคคลทุกพลภาพ ให้ได้รับการเข้าถึงโอกาสและความช่วยเหลือได้จริง (Yvonne Jewkes and Kate Gooch, 2019)

ในงานวิจัยเกี่ยวกับระบบยุติธรรมทางอาญาของประเทศนอร์เวย์ได้มีข้อพิสูจน์ว่า การพุ่งเป้าในการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษตั้งแต่อยู่ภายในเรือนจำสามารถช่วยให้นักโทษสามารถกลับคืนสู่สังคมเมื่อพ้นโทษไปแล้วได้เป็นอย่างดี ระบบเรือนจำนอร์เวย์ประสบความสำเร็จในการเพิ่มผู้เข้าร่วมในการฝึกฝนด้านวิชาชีพ สนับสนุนให้มีการจ้างงาน และทำให้อาชญากรรมลดน้อยลง รวมไปถึงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมส่วนบุคคลของนักโทษที่ไม่เคยทำงานมาก่อนจะถูกคุมขัง (World Economic Forum, 2019) ระบบเรือนจำของประเทศนอร์เวย์มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับนักโทษในเรือนจำต่อคนต่อปีมากกว่าเกือบเป็นสองเท่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ และเป็นสองถึงสี่เท่าเมื่อเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตามข้อดีในการลงทุนนี้ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประการ ได้แก่ 1) มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับระบบยุติธรรมทางอาญาที่ลดน้อยลง รวมไปถึงค่าใช้จ่ายในส่วนของการตรวจและศาล เนื่องจากจำนวนการประกอบอาชญากรรมมีจำนวนลดลง 2) มีการจ้างงานเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งของการจ่ายภาษีเข้ารัฐและรายจ่ายในด้านการโอนเงินที่ต่ำลง โดยประมาณการณ์ว่าผลลัพธ์ที่ออกมาทั้งสองประการข้างต้นนี้ เป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นถึงค่าใช้จ่ายโดยตรงที่ลงทุนไปกับนักโทษในเรือนจำสุดท้ายประโยชน์ในประการที่ 3) การลดลงของค่าใช้จ่ายที่ต้องลงทุนไปกับการเยียวยาเหยื่ออาชญากรรมอันเนื่องมาจากอาชญากรรมในอนาคตที่เกิดขึ้นน้อยลงในปัจจุบันประเทศนอร์เวย์ทำการ “ปฏิรูปเรือนจำ” ด้วยเหตุว่า การลงโทษจำคุกในประเทศนอร์เวย์ได้กำหนดระยะเวลาไว้ให้สั้นลง ซึ่งช่วยลดจำนวนประชากรล้นคุกและลดค่าใช้จ่ายของเงินทุนไปกับการพัฒนานักโทษในเรือนจำ ได้แก่ การฝึกวิชาชีพ การศึกษา การให้บริการทางการแพทย์ และโครงการช่วยเหลือนักโทษหลังพ้นโทษ

ประเทศเดนมาร์ก เป็นหนึ่งในประเทศสแกนดิเนเวีย และเป็นประเทศที่มีอัตราการเกิดอาชญากรรมต่ำเช่นกัน ประเทศเดนมาร์กมีนโยบายและแนวความคิดค่อนข้างเหมือนประเทศนอร์เวย์ นั่นคือ การดูแลแก้ไข

ฟื้นฟูนักโทษในขณะที่อยู่ในเรือนจำ โดยเน้นไปที่การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี การสร้างเรือนจำให้ทันสมัย และประเทศเดนมาร์กก็ประสบความสำเร็จในการใช้โปรแกรมบำบัด ที่เรียกว่า Prison SMART มาปรับใช้ ซึ่งนักโทษและอดีตนักโทษได้เต็มใจเข้าร่วมโครงการและฝึกฝนกับโครงการนี้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 โดยปัจจุบันมีเรือนจำในประเทศเดนมาร์ก 3-4 เรือนจำนำร่องที่ใช้โครงการ Prison SMART เพื่อการปรับพฤติกรรมของนักโทษ และไม่เพียงแต่นักโทษหรืออดีตนักโทษที่เข้าร่วมโครงการฝึกฝนนี้ โปรแกรมดังกล่าวยังเปิดโอกาสให้ผู้ติดยาเสพติด เด็กและเยาวชนกระทำผิด นักบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่เรือนจำและบุคคลผู้ไม่ประสงค์ออกนามมาเข้าร่วมโครงการนี้ได้

โครงการบำบัดดังกล่าวได้รับการยอมรับว่าเป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพจากหลาย ๆ สถาบันการศึกษาและองค์กรในประเทศเดนมาร์ก ซึ่งได้รับประสบการณ์จากโครงการ Prison / Breathe SMART ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2008 โครงการ Prison / Breathe SMART ได้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรพิเศษในเรือนจำของประเทศเดนมาร์กและกรมคุมประพฤติในกระบวนการคุมประพฤตินักโทษที่พ้นโทษ โครงการนี้เป็นโครงการที่เป็นหนึ่งในเงื่อนไขของการคุมประพฤติในการปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขแทนการรับโทษโดยการถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ ความร่วมมือนี้ได้ถูกก่อตั้งขึ้นโดยสถาบันยุติธรรมทางอาญาเพื่อเด็กและเยาวชน เมืองโคเปนเฮเก้น ได้ให้การสนับสนุนในด้านเงินทุนบ้างเป็นครั้งเป็นคราว สำหรับบุคคลที่ต้องการเข้ารับการบำบัด อันเนื่องมาจากการติดยาเสพติด เรือนจำและกรมคุมประพฤติในสังกัดของกระทรวงยุติธรรมมีเงินสนับสนุนโครงการ the Breathe SMART สำหรับนักโทษที่พ้นโทษแล้วโดยเฉพาะด้วย

ผู้เข้าร่วมโครงการนี้ยังคงมีความประสงค์ด้วยความเต็มใจในการเข้าร่วมโครงการต่อไป โครงการนี้กลายมาเป็นที่นิยมอย่างมากในกรุงโคเปนเฮเก้น นักโทษที่พ้นโทษบางคนได้กลายมาเป็นผู้ฝึกสอนในโครงการ Prison / Breathe SMART เองและได้ต่อยอดในการสร้างความตระหนักรู้ในสังคมและรณรงค์การป้องกันอาชญากรรมและยาเสพติด นอกจากนี้ อดีตนักโทษที่ได้รับการปล่อยตัวออกมาจากเรือนจำยังสามารถกลับคืนสู่ครอบครัวและได้รับการยอมรับจากความผิดพลาดในอดีตของพวกเขาเหล่านั้นได้ จะเห็นได้ว่าบรรดาอดีตนักโทษสามารถสร้างเครือข่ายทางสังคมขึ้นมาได้ และสิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่จะไม่ทำให้นักโทษที่พ้นโทษออกมาแล้วกลับไปหามิตรสหายเดิมที่มีอิทธิพลในการดึงให้กลับไปทำผิดซ้ำอีก และยังมีโอกาสที่จะได้รับงานใหม่ที่ดีอีกด้วย (Denmark Breath Smart, 2019)

สำหรับประเทศเดนมาร์ก ก็ยังมุ่งเน้นไปที่การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูนักโทษในขณะที่อยู่ในเรือนจำ โดยอาศัยการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี การสร้างร่างกายและสุขภาพจิตให้เข้มแข็ง เพื่อให้นักโทษสามารถต่อยอดในการคืนสู่สังคมได้โดยไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีกเรือนจำตัวอย่างที่น่าสนใจได้แก่ เช่น เรือนจำ Storstrøm เปิดทำการในปี ค.ศ.2017 ซึ่งเป็นเรือนจำที่ถูกให้คำนิยามว่า ทันสมัย มีมนุษยธรรม และเป็นเรือนจำความปลอดภัยสูง ซึ่งได้ออกแบบโดยใช้สถาปัตยกรรมที่สนับสนุนเน้นการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษ โดยที่เรือนจำ Storstrøm เป็นตึกที่บรรจุนักโทษชาย จำนวน 250 คน โดยตัวตึกได้สร้างตามรูปแบบของชุมชนเมืองขนาดเล็ก มีถนน จตุรัสและตึกชุมชนที่เป็นศูนย์กลาง การออกแบบตึกเน้นไปที่ความปลอดภัยของนักโทษ ไม่ว่าจะเป็นเป็นคุณภาพของอากาศในตัวตึก แสงสว่าง การจัดวางสิ่งของจำเป็นต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

ประเทศสวีเดน เป็นประเทศที่มีสวัสดิการรัฐที่ดูแลประชาชนดีมากเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก รวมไปถึงเป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันและการก่ออาชญากรรมน้อย สำหรับระบบเรือนจำในประเทศสวีเดน อาจกล่าวได้ว่าประเทศสวีเดนนั้นเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงในเรื่องของเสรีภาพและความก้าวหน้าซึ่งได้มุ่งเน้นการบำบัดฟื้นฟูนักโทษเพื่อมิให้กระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้นจากสถิติการกระทำผิดซ้ำเมื่อเทียบกับประเทศยุโรปอื่น ๆ พบว่าประเทศสวีเดนมีอัตราการกระทำผิดซ้ำและนักโทษต้องกลับเข้าสู่เรือนจำหลังจากพ้นโทษไปแล้วเพียง 16 เปอร์เซ็นต์ และตั้งแต่ปี ค.ศ.2004 เป็นต้นมา จำนวนประชากรในเรือนจำลดลงอีก 1 เปอร์เซ็นต์และลดลงมาเล็กน้อยในปีถัด ๆ ไป

ระบบการใช้การบำบัดฟื้นฟูนักโทษในเรือนจำส่งผลให้นักโทษที่ออกไปจากเรือนจำจะไม่กลับเข้ามาในระบบเรือนจำอีก เนื่องจากการผลักดันให้นักโทษมีทักษะในการประกอบวิชาชีพในอนาคต ทำให้เมื่อพ้นโทษออกไปก็จะไม่เคັงคว้างและสามารถกลับเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดีหลังพ้นโทษ เรือนจำในประเทศสวีเดนค่อย ๆ ปิดตัวลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องมาจากจำนวนประชากรที่ถูกจับและถูกตัดสินให้ต้องโทษสู่เรือนจำลดลงอย่างรวดเร็ว เจ้าหน้าที่เรือนจำก็ปฏิบัติต่อนักโทษด้วยความเคารพให้อิสระมากกว่าประเทศอื่น ๆ

เรือนจำประเทศสวีเดน มีเป้าหมายที่สำคัญในการมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเป็นหลัก โดยกระบวนการในการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษจะทำให้บรรลุผลสำเร็จโดยการให้นักโทษสามารถเข้าถึงความรู้อย่างเพียงพอจากในห้องสมุด ให้นักโทษเข้าถึงหลักสูตรการศึกษาในมหาวิทยาลัย และหลักสูตรการฝึกฝนอาชีพ สวีเดนเรียนรู้จากบทเรียนของต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาถึงปัญหาหลักอย่างหนึ่งในระบบเรือนจำของประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวคือเมื่อนักโทษที่พ้นโทษออกมานั้นส่วนใหญ่ ไม่มีทักษะความชำนาญในวิชาชีพ ขาดประสบการณ์หรือคุณสมบัติที่จะเป็นข้อพิจารณาเพื่อรับเข้าทำงานของบริษัทหรือหน่วยงานใด ๆ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาในการกลับไปกระทำผิดซ้ำ เรือนจำประเทศสวีเดนจึงแก้ไขปัญหานี้โดยการให้นักโทษเรียนวิชาชีพ ตั้งแต่ที่เป็นทักษะงานฝีมือไปจนถึงงานที่เกี่ยวกับด้านวิชาการ

กล่าวได้ว่าระบบเรือนจำของประเทศสวีเดนนั้นมีประสิทธิภาพมากในแง่ของการบำบัดฟื้นฟู เนื่องจากมีหลักการที่จะปฏิบัติต่อนักโทษแบบคนปกติทั่วไป ไม่มองว่านักโทษเป็นคนไม่ดี ทั้งในเวลาที่นักโทษอยู่ในเรือนจำหรือหลังจากพ้นโทษแล้ว คนเหล่านี้ก็จะไม่ถูกสังคมหรือกระทั่งตนเองมองว่าเป็นอาชญากร และบุคคลเหล่านี้จะถูกมองข้ามถึงอาชญากรรมที่เคยก่อขึ้นไว้เพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ นอกจากนี้ กระบวนการดังกล่าวยังเป็นการหลีกเลี่ยงความโหดร้ายอันไม่จำเป็นต่อผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ช่วยให้บุคคลเหล่านั้นกลายเป็นคนที่ดีกว่าเดิม ซึ่งเมื่อนักโทษก้าวออกจากเรือนจำ นักโทษก็จะออกสู่สังคมแบบไม่มีบาดแผลทางจิตใจ สิ้นไร้ทรัพย์สินเงินทองในการดำรงชีพ ปราศจากความสามารถทางวิชาชีพในการเลี้ยงดูตนเองอนาคต และสิ้นหวังต่ออนาคต แต่นักโทษที่พ้นโทษออกมาจะมีความเคารพนับถือในตนเอง และแทบจะรับประกันได้ว่านักโทษนั้นจะไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก (The Swedish Prison and Probation Service, 2019)

การฝึกวิชาชีพในเรือนจำ มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของนักโทษไปในทางที่ดีขึ้น โดยเปิดโอกาสให้นักโทษได้มีโอกาสเล็กๆเกี่ยวกับยาเสพติดและให้หลุดพ้นจากวังวนของการกระทำผิดกฎหมาย หลังจากที้นักโทษได้รับโทษในเรือนจำแล้ว ในเรือนจำมีข้อบังคับให้นักโทษต้องมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

เกี่ยวกับวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นจำนวน 6 ชั่วโมงต่อวัน วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ ซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์ งานซ่อมแซมภายในหรืองานซักล้างเสื้อผ้า เป็นต้น นอกจากนี้ นักโทษยังสามารถเรียนแบบเต็มเวลาและแบบนอกเวลาได้ด้วย งานราชทัณฑ์และคุมประพฤตินี้มีระบบการเรียนการสอนเป็นของตนเอง โดยเป็นหลักสูตรมัธยมปลาย 120 หน่วยกิต ซึ่งหลักสูตรนี้ทำให้นักโทษสามารถศึกษาอย่างต่อเนื่องได้แม้ว่านักโทษจะต้องถูกย้ายไปจำคุกที่เรือนจำอื่น

กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการบำบัดฟื้นฟูนักโทษในเรือนจำเน้นไปที่ผู้ติดแอลกอฮอล์และยาเสพติด พฤติกรรมใช้ความรุนแรง ก้าวร้าว และพฤติกรรมอาชญากร มีทั้งการทำกิจกรรมแบบกลุ่มและแบบเดี่ยว กิจกรรมส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทั้งการทำงานและเรียน โดยนโยบายของงานราชทัณฑ์และคุมประพฤติ คือ ความพยายามในการให้ความช่วยเหลือนักโทษแต่ละคนเป็นการเฉพาะ เพราะนักโทษแต่ละคนย่อมมีความต้องการและความสามารถหลากหลาย ดังนั้นกิจกรรมหรือวิชาชีพจึงมีความหลากหลายออกไปเพื่อรองรับแต่ละคน เช่น การเรียนโยคะ การเข้าหลักสูตรด้านสุขภาพ การเรียนการสอนเกี่ยวกับการละครและงานเขียน การวาดรูปและงานปั้น เป็นต้น โดยนักโทษจะได้รับเงินจากงานวิชาชีพที่ตนได้ทำเป็นเงิน 13 โครนสวีเดนต่อชั่วโมง (ประมาณ 40 บาทต่อชั่วโมง) (The Swedish Prison and Probation Service, 2019)

การให้ความช่วยเหลือแก่นักโทษที่พ้นโทษ โดยประเทศสวีเดนช่วยเหลืออดีตนักโทษหางานผ่านโครงการที่สนับสนุนเกี่ยวกับจิตเวชและการสนับสนุนการจ้างงานแก่นักโทษ ผ่านโครงการที่มีชื่อว่า Krami โดยนักโทษที่จะเข้าร่วมโครงการจะต้องให้สัตยาบันว่าจะเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด แอลกอฮอล์ และพฤติกรรมอาชญากร ก่อนที่จะได้รับการรักษาเยียวยา ฟื้นฟูบุคลิกภาพและให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นเวลา 3-4 สัปดาห์ จากนั้นจึงทำสัญญาเพื่อเข้าฝึกงานแบบไม่ได้ค่าจ้างด้วยศักยภาพที่ปรากฏเพื่อนำไปสู่การจ้างงานถาวรในอนาคต คาดว่ากว่า 50% ของนักโทษที่เข้าร่วมโครงการนี้จะได้รับการจ้างงานเป็นลักษณะงานประจำเต็มเวลาได้

โครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จและมีการใช้รูปแบบวิธีการเดียวกันกับเรือนจำอื่น ๆ ทั่วประเทศ โดยเริ่มที่ Malmö ในปี 1980 และถูกผลักดันออกไปทั่วยังประเทศสวีเดนในปี 1990 และในปัจจุบันได้แพร่หลายไปแล้วกว่า 20 พื้นที่ แบบประเมินโครงการระหว่างปี 2007 และ 2009 พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการ Krami กว่า 40% จะได้รับการจ้างงานประจำเต็มเวลามากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการนี้

โครงการ Krami นี้ได้ถูกพัฒนาโดยงานคุมประพฤติของประเทศสวีเดน สถาบันแรงงานและเมือง Malmö โดยโครงการนี้เป็นโครงการที่ประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานรัฐหลาย ๆ หน่วยงาน เช่น หน่วยงานด้านสังคมสงเคราะห์ หน่วยจัดหางาน งานราชทัณฑ์ งานคุมประพฤติและเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอำนาจหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อช่วยนักโทษในวัยทำงานให้มีงานทำ

โครงการ Krami ดำเนินงานโดย National Board of Collaboration ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกอันได้แก่ หน่วยงานเกี่ยวกับการจ้างงานแห่งชาติและงานราชทัณฑ์และคุมประพฤติ โดยคณะกรรมการมีหน้าที่พิจารณาและทบทวนการช่วยเหลือแก่นักโทษ ขอบเขตของอำนาจของคณะกรรมการครอบคลุมทั้งประเทศสวีเดนโดยดูแลทั้งด้านผลที่เกิดจากโครงการและด้านการขยายโครงการ Local Steering Groups (LSGs) คือ กลุ่มที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการนำโครงการนี้ไปปฏิบัติในแต่ละหน่วย ถึงแม้ว่าในแต่ละสถานที่ หน่วยงานจะมี

ขนาดที่แตกต่างกันออกไป ก็จะต้องมีหน่วยหลัก ๆ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 3 หน่วยได้แก่ หน่วยราชทัณฑ์ และคุมประพฤติ หน่วยงานด้านการจัดหางาน และเจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่จะถูกแยกส่วนอยู่ในระหว่างสามหน่วยงานในขณะที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานใด ๆ เกี่ยวกับโครงการนี้

จุดเริ่มต้นของโครงการ Krami มุ่งเน้นไปที่การสนับสนุนทางด้านจิต โดยก่อนเริ่มต้นโครงการ อดีตนักโทษจะต้องเซ็นสัญญาว่าจะไม่เกี่ยวข้องใด ๆ กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ยาเสพติด แอลกอฮอล์ และความรุนแรง ต้องลางานและเข้าสู่กระบวนการเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อสัปดาห์และต้องยินยอมให้มีการตรวจสอบปัสสาวะเมื่อมีการร้องขอ หากมีการละเมิดข้อสัญญาใดข้อหนึ่ง ผู้เข้าร่วมโครงการนั้นก็จะถูกกำจัดออกจากโครงการ ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะสามารถสมัครกลับเข้าร่วมโครงการอีกครั้งหลังจากเดือนที่ทำการละเมิดข้อสัญญา แต่ 9 ใน 10 คนที่ออกจากโครงการไป ไม่กลับเข้าสู่โครงการอีก และบุคคลผู้สำเร็จการศึกษามีแนวโน้มที่จะกลับเข้ามาสู่โครงการซ้ำ ๆ 3 ถึง 5 ครั้ง

สามสัปดาห์แรกถึงสี่สัปดาห์ จะเป็นการสร้างบุคลิกภาพของนักโทษโดยการช่วยเหลือผู้เข้าร่วมฟื้นฟูสภาพจิตใจเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงตัวเองเข้ากับงานได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องจะทำการพูดคุยผ่านความมุ่งมั่นมาดปรารถนาของผู้เข้าร่วมและช่วยบุคคลเหล่านั้นให้มีความภาคภูมิใจในตนเองและเชื่อในศักยภาพของตนเองในการหาความสำเร็จในสถานที่ทำงาน มีแผนในการปฏิบัติโดยมีเป้าหมายเฉพาะเจาะจงในการสร้างหนทางนักโทษสู่ตลาดแรงงานในอุตสาหกรรมเพื่อเป็นทางเลือก หลังจากสัปดาห์ที่สอง มุ่งเน้นหนักไปที่การเตรียมความพร้อมเชิงปฏิบัติการสำหรับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน รวมไปถึงการสอนทำ CV การกรอกใบสมัครงาน ฝึกการสัมภาษณ์งานและไปเยือนแหล่งงานที่มีศักยภาพรองรับผู้เข้าร่วมโครงการ ในขณะที่ยังคงต้องจัดการแก้ปัญหาความอ่อนแอทางด้านจิตใจที่ยังคงส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตัวเองและความรับผิดชอบส่วนบุคคลอย่างต่อเนื่อง

โครงการ Krami ได้จัดให้มีการฝึกงานสำหรับผู้เข้าร่วมผ่านหน่วยงานด้านการจัดหางานท้องถิ่น หลังจากระยะเวลา 4 สัปดาห์ ช่วงระยะเวลาในการฝึกวิชาชีพค่อนข้างยาวนานระหว่างแปดสัปดาห์ถึงหกเดือน ถึงแม้ว่าเวลาโดยเฉลี่ยที่ใช้ไปกับการฝึกวิชาชีพจะอยู่ที่สองถึงสามเดือน เนื่องด้วยประสบการณ์และความสามารถดั้งเดิมของผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละคนแตกต่างกันออกไป บางคนไม่เคยทำงานมาก่อนและมีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมมาตั้งแต่ยังเป็นเยาวชน ไม่เคยมีประวัติอ้างอิงการทำงานหรือเข้าสถานศึกษาดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงต้องการการฝึกฝนวิชาชีพก่อนที่จะได้รับการจ้างงาน

ความยินยอมพร้อมใจของนายจ้างที่จะรับผู้เข้าร่วมโครงการ Krami เกิดขึ้นจากชื่อเสียงในทางที่ดีของโครงการนี้และการสนับสนุนด้วยการทำความเข้าใจและมอบความช่วยเหลือโดยเจ้าหน้าที่ของโครงการ ในระหว่างการฝึกงานของผู้เข้าร่วมโครงการจะมีเจ้าหน้าที่ของโครงการมาพบสัปดาห์ละหนึ่งครั้งเพื่อให้ความมั่นใจต่อนายจ้างว่าผู้เข้าร่วมโครงการสามารถทำงานได้ตามความต้องการของงานที่จ้างและไม่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต โดยการพบปะระหว่างกันจะถูกจัดการโดยนายจ้างเพื่อที่จะมีการติดตามดูความก้าวหน้าของลูกจ้างและเป็นส่วนในการตัดสินใจเพื่อการจ้างงานในระยะยาวในอนาคต หากนายจ้างมีปัญหาใดกับลูกจ้างก็สามารถ

บอกเลิกสัญญาฝึกงานเมื่อใดก็ได้ เจ้าหน้าที่โครงการ Krami จะต้องเข้าช่วยแก้ไขปัญหที่ปรากฏ เช่น หากผู้เข้าร่วมโครงการในขณะการจ้างงานมีพฤติกรรมก้าวร้าวหรือหากนายจ้างวิตกกังวลถึงสิ่งที่ต้องเผชิญในการยกเลิกการจ้างงาน ดังนี้ เจ้าหน้าที่ที่จะต้องเข้ามาช่วยจัดการแก้ไขปัญหให้

ในระหว่างการฝึกงาน นายจ้างไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าจ้างให้กับผู้เข้าร่วมโครงการ Krami ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากสวัสดิการในทางอื่นอยู่แล้ว แต่เป็นที่เข้าใจตรงกันว่ามีความเป็นไปได้สูงที่นายจ้างจะจ้างผู้เข้าร่วมโครงการและจ่ายเงินเดือนแบบงานประจำในอนาคต หากนายจ้างไม่ได้เตรียมการที่จะพิจารณาว่าจะจ้างเป็นลูกจ้างประจำไม่ว่าด้วยกรณีใดก็ตาม สัญญาฝึกงานก็เป็นอันยุติไป

ในส่วนของรัฐได้สนับสนุนผู้เข้าร่วมโครงการ Krami โดยการให้เงินสนับสนุนเป็นเงินค่าจ้างให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อกระตุ้นให้นายจ้าง จ้างงานผู้เข้าร่วมโครงการอย่างถาวร เงินค่าจ้างที่รัฐช่วยสนับสนุนสามารถหนุนได้ถึงสามปี โดยแหล่งเงินทุนที่สำคัญนั้นเริ่มมาจาก นายจ้างจ่ายเพียงแค่ 30-35% ของรายได้ผู้เข้าร่วม การสนับสนุนจะค่อย ๆ เพิ่มจำนวนเงินขึ้นตลอดระยะเวลา ถึงแม้ว่าจำนวนรายได้ที่แน่นอนจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับหลาย ๆ ปัจจัย เช่น ประสบการณ์การทำงานก่อนหน้า ประวัติการศึกษาและระยะเวลาของการไม่มีงานทำและด้วยเหตุผลประการอื่น

โครงการ Krami ตระหนักเสมอว่าสิ่งที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมคือสิ่งแวดล้อมทางสังคม และการแสวงหาเพื่อสร้างเครือข่ายใหม่ในการสนับสนุนการทำกิจกรรมที่มุ่งเน้นการฟื้นฟูเพื่อป้องกันนักโทษกลับไปสู่ความประพฤติแบบเดิม ๆ บ่อยครั้งที่กิจกรรมทางสังคมได้ถูกจัดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการดัดนิสัยนักโทษไปสู่สังคมที่ดี เช่น การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับกีฬา การทำอาหาร หนังสือหรือการเดินทางท่องเที่ยว เหล่านี้คือการพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าการสร้างความเชื่อมั่นและความนับถือซึ่งกันและกันของคนในสังคมมีอิทธิพลต่อผู้ซึ่งเคยกระทำผิดให้มีความหวังในการตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องอีกครั้ง

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าหลังจากที่ผู้เข้าร่วมได้รับการจ้างงานเต็มเวลาแล้ว แต่ผู้เข้าร่วมบางคนก็มีความยินดีที่จะเข้าร่วมกับโครงการ Krami อยู่ตราบใดที่บุคคลเหล่านั้นยังคงทำงานที่เป็นไปในทิศทางอันมีเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น การเป็นหนี้มักจะเป็นปัญหาและทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีชีวิตที่ติดขัดอยู่แม้จะมีงานอันมีหลักประกันทำแล้วอย่างถาวร ศูนย์ Krami จึงเปิดขึ้นทุก ๆ เย็นหลังเวลางานเพื่อให้บุคคลที่ต้องการเข้ารับคำปรึกษาได้เข้ามาใช้บริการตามความประสงค์

ในปัจจุบันมีผู้เข้าร่วมในโครงการ Krami ประมาณ 100-120 คนในแต่ละปี โดยก่อนจะเข้าร่วมโครงการผู้เข้าร่วมจะต้องเซ็นสัญญาให้เจ้าหน้าที่ของ Krami สัมภาษณ์เป็นการส่วนตัวได้และจะต้องให้สัตยาบันว่าพวกเขาไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นเวลาอย่างน้อยสี่สัปดาห์แล้ว ผู้เข้าร่วมจะต้องมีที่อยู่อาศัยเป็นการถาวรและต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรตามข้อกำหนดใด ๆ ที่กำหนดไว้ (Mikael Andersson, 2017)

โดยสรุป ประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย ได้แก่ ประเทศสวีเดน ประเทศนอร์เวย์ ประเทศเดนมาร์ก ไม่พบการจัดตั้งกองทุนที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังทั้งเด็กและเยาวชนและผู้ใหญ่ใด ๆ เนื่องจากประเทศทั้ง 3 ประเทศนี้เน้นเรื่องการใช้มาตรการ นโยบาย การจัดสวัสดิการแห่งรัฐที่มีประสิทธิภาพให้กับประชาชนในประเทศทุกคน ประกอบกับการบริหารจัดการ แหล่งเงินทุน แนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษเป็นแนวทางของรัฐอย่างชัดเจน รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นอำนาจสูงสุดของรัฐสวัสดิการทั้ง 3 ประเทศ สิ่งที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนของทั้ง 3 ประเทศ คือการมีโครงการที่ผู้ต้องโทษต้องเข้าร่วมกิจกรรม

ประเทศนอร์เวย์ เน้นการช่วยเหลือนักโทษให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ การสร้างความร่วมมือกับตลาดแรงงานเพื่อจัดหางานให้กับอดีตนักโทษและประสานความร่วมมือกับอีกหลาย ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการใช้ชีวิตนักโทษ เช่น สวัสดิการเกี่ยวกับบ้าน การช่วยเหลือทางสังคม และการประกันภัยบุคคลทุพพลภาพ เพื่อให้นักโทษได้รับการเข้าถึงโอกาสและความช่วยเหลือได้อย่างแท้จริง

ประเทศเดนมาร์ก เน้นโครงการบำบัดผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ ชื่อ โครงการ Prison / Breathe SMART เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 2008 โดยทำการพัฒนาและต่อยอดโครงการมาจากแนวคิดของหลักสูตรพิเศษในเรือนจำของประเทศเดนมาร์ก และกรมคุมประพฤติในกระบวนการคุมประพฤตินักโทษที่พ้นโทษ โครงการนี้เป็นโครงการที่เป็นหนึ่งในเงื่อนไขของการคุมประพฤติในการปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขแทนการรับโทษโดยการถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ ความร่วมมือนี้ได้ถูกก่อตั้งขึ้นโดยสถาบันยุติธรรมทางอาญาเพื่อเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เมืองโคเปนเฮเก้นอาจทำการสนับสนุนในด้านเงินทุนบ้างเป็นครั้งเป็นคราว อดีตนักโทษสามารถสร้างเครือข่ายทางสังคมและการมีโอกาสดังกล่าวจะได้รับงานใหม่ที่ดียิ่งด้วย

ประเทศสวีเดน เน้นการผลักดันให้นักโทษมีทักษะในการประกอบวิชาชีพในอนาคตเมื่อพ้นโทษจะออกไปประกอบอาชีพและอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี โดยมีโครงการที่ช่วยเหลือหลากหลาย ตัวอย่างเช่น โครงการที่มีชื่อว่า Krami ถูกพัฒนาโดยงานคุมประพฤติของประเทศสวีเดน สถาบันแรงงานและเมือง Malmö โดยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลืออดีตนักโทษหางานโดยผ่านโครงการที่สนับสนุนการจ้างงานแก่นักโทษ เน้นการส่งเสริมด้านจิตวิทยา พัฒนาบุคลิกภาพและให้คำปรึกษาด้านอาชีพและทำสัญญาเพื่อเข้าฝึกงานแบบไม่ได้อำนาจเพื่อในอนาคตจะเป็นการจ้างงานอย่างถาวร และคาดว่าจะว่า 50% ของนักโทษที่เข้าร่วมโครงการนี้จะได้รับการจ้างงานเป็นลักษณะงานประจำเต็มเวลาได้

2.2.4 สิงคโปร์

การปล่อยตัวนักโทษ และสวัสดิการที่จะได้รับหลังจากพ้นโทษจากเรือนจำ

(Prisoners on release - Benefits when released from prison)

ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่ได้ชื่อว่ามีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและปลอดภัยในระดับที่ดีมากประเทศหนึ่งในโลก โดยสิงคโปร์มีกฎหมายที่เข้มงวดและมีบทลงโทษสูงในการกระทำผิดต่าง ๆ เพื่อรักษามาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดีของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการค้ายาเสพติด การติดสินบนเจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่ และการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย โดยบทลงโทษสูงสุดของสิงคโปร์ คือการประหารชีวิต

2.2.4.1 การจัดตั้ง กล่าวในส่วนของเรือนจำ หรือ "คุก" ของประเทศสิงคโปร์ ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่มีระบบบริหารจัดการที่เป็นเลิศ โดยมีรางวัล SQA หรือ Singapore Quality Award ประจำปี 2555 รับรอง ปัจจุบันเรือนจำประเทศสิงคโปร์ มีจำนวนเจ้าหน้าที่น้อยที่สุด มีผู้ต้องหาทำความผิดติดคุกซ้ำสองน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับบรรดาคุกในประเทศต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลก และไม่เคยมีนักโทษสามารถแหกคุกหรือหลบหนีได้เลยแม้แต่คนเดียว (กรุงเทพธุรกิจ, 2556) จุดเปลี่ยนที่ทำให้องค์กรแห่งนี้ ซึ่งเคยมีแนวคิดและเจตคติค่อนข้างล้าสมัยได้แปรเปลี่ยนเป็นองค์กรที่มีหัวใจก้าวหน้า เกิดขึ้นเมื่อ 10 กว่าปีที่ผ่านมา โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยเริ่มต้นจากการกำหนดวิสัยทัศน์ โดย เรือนจำหรือคุก กำหนดตัวเองให้เป็น กัปตันแห่งชีวิต (Captains of Lives) นำพานักโทษที่เคยพลั้งพลาดในชีวิตกลับคืนสู่สังคม สามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้อีกครั้ง รวมไปถึงต้องยึดมั่นในเรื่องของความมั่นคงและความปลอดภัยไว้อย่างยิ่ง

อุปสรรคสำคัญในความพยายามจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก็คือ ความคิดกับวัฒนธรรมที่มีอยู่แบบเดิม มีพนักงานที่ยังคงมีแนวคิดอนุรักษ์นิยม มีกรอบแนวคิดแบบเดิม ไม่ชอบและต่อต้าน ดังนั้น เพื่อให้ให้เกิดการยอมรับและมาร่วมสร้างความเปลี่ยนแปลง จึงเริ่มจากการเปลี่ยนความคิดของเจ้าหน้าที่ รวมถึงสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมใหม่ กลยุทธ์ที่ดีที่สุด คือ การทำให้คนอื่นยอมรับและทำตาม โดยเริ่มจาก "ผู้นำ" ซึ่งต้องทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง หรือโรลโมเดล เพราะว่า หากตัวผู้นำองค์กรมีความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างแรงกล้า จะสามารถสร้างความเชื่อ และชักนำ ชักจูงคนอื่น ๆ เดินตามโดยไม่ยากเย็น (กรุงเทพธุรกิจ, 2556)

2.2.4.2 การบริหารจัดการ กรมราชทัณฑ์แห่งประเทศสิงคโปร์ หรือ The Singapore Prison Service (SPS) เป็นหน่วยงานที่สำคัญในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานด้านราชทัณฑ์ จึงได้รับมอบหมายหน้าที่ให้อำนาจตามกฎหมายในการบังคับควบคุมนักโทษที่อยู่ในการควบคุมรวมไปถึงการบำบัดฟื้นฟูนักโทษ SPS มีความเชื่อว่าการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษจะทำให้สังคมดำรงไว้ซึ่งความปลอดภัยถึงแม้ว่าเมื่อถึงเวลาที่นักโทษจะพ้นโทษออกมา (The Singapore Prison Service (SPS) Website, 2019)

การบำบัดฟื้นฟูแบ่งออกได้เป็น สองขั้นตอนหลัก ๆ คือ การดูแลตั้งแต่ในเรือนจำและสวัสดิการหลังพ้นโทษออกมาเมื่อกลับคืนสู่ชุมชน ดังภาพที่ 2.2 Throughcare Approach

แหล่งที่มา : The Singapore Prison Service (SPS) Website

การดูแลในช่วงอยู่ในความควบคุมในเรือนจำ (INCARE)

ก่อนที่ผู้กระทำผิดจะถูกส่งเข้ามาอยู่ในเรือนจำ จะต้องมีการผ่านแบบประเมินเพื่อพิจารณาความเสี่ยงและความต้องการ อาศัยผลจากแบบประเมินการจัดโปรแกรมที่เหมาะสมเพื่อกำหนดแผนการฟื้นฟูดูแลเฉพาะบุคคล โปรแกรมประกอบไปด้วย โปรแกรมด้านจิต ครอบครัวยุติธรรม การฝึกทักษะวิชาชีพและศาสนา และก่อนที่นักโทษจะได้รับการปล่อยตัว นักโทษก็ต้องเข้าโปรแกรมเพื่อเตรียมตัวกลับคืนสู่ชุมชนด้วย

สวัสดิการหลังพ้นโทษ (AFTERCARE)

ในช่วงระยะสวัสดิการหลังการพ้นโทษ จะพบว่านักโทษจะเผชิญกับความท้าทายในการกลับคืนสู่ชุมชน โดยสวัสดิการหลังพ้นโทษนี้คือการมอบสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีพของนักโทษที่พ้นโทษอย่างเพียงพอ นักโทษที่พ้นโทษที่เหมาะสมและมีคุณสมบัติจะถูกส่งเข้าโปรแกรม Community Based Program เพื่ออยู่ภายใต้การดูแลตรวจสอบโดยกรมราชทัณฑ์หลังพ้นโทษ

2.2.4.3 แหล่งเงินทุน นอกจากกรมราชทัณฑ์ ในการส่งผู้ต้องขังกลับสู่สังคมโดยป้องกันการกลับมากระทำผิดซ้ำอีกนั้น มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือเครือข่ายขึ้นมา มีการดูแลและสนับสนุนทั้งด้านสวัสดิการและวิชาชีพ โดยเริ่มตั้งแต่อยู่ในเรือนจำ สอดคล้องสืบเนื่องจนนักโทษพ้นโทษออกมาใช้ชีวิตในสังคม

Singapore Corporation of Rehabilitative Enterprises (SCORE)

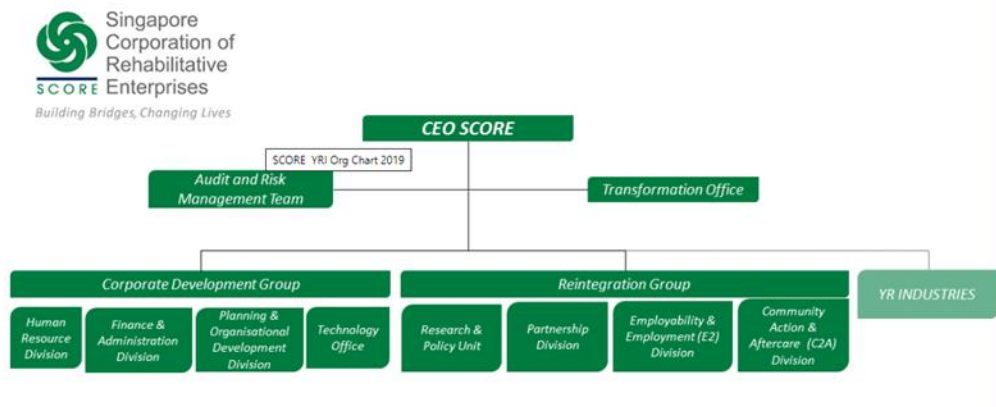
SCORE เป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย จัดตั้งขึ้นในปี 1976 โดยมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้านการประกอบอาชีพของผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ เพื่อให้พวกเขาสามารถกลับไปใช้ชีวิตกับครอบครัว ในสังคมภายนอกและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก โดย SCORE แสดงจุดยืนผ่านวิสัยทัศน์ขององค์กรในการสร้างสะพานแห่งความหวังสำหรับผู้กระทำผิดและครอบครัว โดยยังคงสร้างความปลอดภัยให้กับชุมชนให้มากกว่าเดิมโดยการนำผู้กระทำผิดกลับคืนสู่ชุมชนได้ และสร้างตัวอย่างดีที่นำไปสู่การสร้าง ความเห็นอกเห็นใจจากสังคมที่จะให้โอกาสในการกลับตัวกลับใจแก่ผู้กระทำผิด โดยภารกิจของหน่วยงานคือการฟื้นฟูเยียวยาและช่วยให้ผู้กระทำผิดกลับไปอาศัยอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างสมาชิกในสังคมที่ความ รับผิดชอบและเป็นผู้ให้

SCORE ใช้วิธีการหลากหลายรูปแบบเพื่อบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง โดยมุ่งเน้นไปที่การฝึกอบรมด้วยโปรแกรมการทำงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้นักโทษสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ มีการฝึกอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งตลาดแรงงาน และสร้างความยั่งยืนในการทำงานด้วยการจัดตั้งศูนย์ Case Management Services เพื่อช่วยดูแลการจ้างงานของนักโทษใน 6 เดือนแรกหลังปล่อยตัว อีกทั้งช่วยจัดสรรงานให้ตรงตามความสามารถและความเหมาะสมของนักโทษ โดยการใช้แบบประเมินของหน่วยงานเอง มีบริการแนะแนวอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักโทษในการเข้าทำงาน มีหน่วยช่วยเหลือในการหางาน รวมทั้งพัฒนาทักษะงานระยะยาวเพื่อให้นักโทษสามารถทำงานในสถานที่ทำงานนั้นได้เป็นระยะเวลานาน

Singapore Corporation of Rehabilitative Enterprises (SCORE) ทำหน้าที่เช่นเดียวกับสำนักพัฒนาพฤตินิสัยของราชทัณฑ์ไทย แต่มีความคล่องตัวเนื่องจากถูกแยกตัวออกมาเป็นอิสระ ดำเนินการแบบกึ่งราชการกึ่งเอกชนมีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยภาครัฐภาคเอกชน บริษัทและหน่วยงานต่าง ๆ เข้า

มาช่วยในการส่งเสริมการฝึกวิชาชีพและการหาตลาดแรงงานให้กับผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ สิ่งที่น่าสนใจ คือ หน่วยงาน SCORE มีบริการ Case Management Services ซึ่งช่วยผู้กระทำผิดกลับคืนสู่การทำงานในช่วงเริ่มต้น 6-12 เดือนหลังจากพ้นโทษ เพราะการกลับไปสู่การทำงานหลังพ้นโทษนับเป็นสิ่งที่ท้าทายกับสภาพจิตใจและชีวิตของผู้พ้นโทษ ดังนั้น จึงมีบุคลากรที่เข้าไปดูแลผู้พ้นโทษอย่างใกล้ชิด และร่วมกับนายจ้างและผู้กระทำผิดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับงาน การเงินและปัญหาทางสังคม โดยบทบาทคือการช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำผิดซึ่งพ้นโทษกับนายจ้างให้เป็นไปในทางที่ดีกว่าเดิม

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างการบริหารงานของ SCORE

แหล่งที่มา : Singapore Corporation of Rehabilitative Enterprises(SCORE)

SCORE มีโครงสร้างในการบริหารหน่วยงาน โดยเริ่มจากผู้บริหารระดับสูงเหมือนองค์กรธุรกิจ โดยแบ่งสายการทำงานออกเป็น 1) กลุ่มบริหารจัดการความเสี่ยงและการบัญชี 2) กลุ่มดำเนินการจัดการขับเคลื่อนหน่วยงานให้เดินไปในทิศทางตามเป้าหมายงาน 3) กลุ่มการพัฒนาองค์กร อันประกอบไปด้วย ฝ่ายทรัพยากรบุคคล ฝ่ายบริหารและการเงิน ฝ่ายพัฒนาองค์กรและแผนงานและฝ่ายเทคโนโลยี 4) กลุ่มการส่งกลับคืนสู่สังคม ประกอบด้วย หน่วยงานนโยบายและวิจัย ฝ่ายพันธมิตร ฝ่ายการจัดหางานและฝ่ายสวัสดิการหลังพ้นโทษและปฏิบัติการด้านชุมชน (Singapore Corporation of Rehabilitative Enterprises (SCORE), 2019)

Community Action for the Rehabilitation of Ex-Offenders (CARE) Network

Community Action for the Rehabilitation of Ex-Offenders (CARE) Network หรือเครือข่าย CARE ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.2000 เป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนผู้ต้องขังและครอบครัวให้มีโอกาสครั้งที่สองในการดำเนินชีวิตต่อไปโดยเป็นการร่วมมือกันของเครือข่ายพันธมิตรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีบทบาทสำคัญในประเทศ 9 ฝ่าย ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ, กระทรวงพัฒนาสังคมและครอบครัว, กรมราชทัณฑ์ สิงคโปร์, SCORE, National Council of Social Service, Industrial and Services Co-operative Society Ltd, Singapore Anti-Narcotics Association, Singapore After-Care Association และ Yellow Ribbon Project (A Singapore Government Agency Website, 2019)

นักโทษกว่า 9,000 รายที่พ้นโทษจากเรือนจำในแต่ละปี โดยบุคคลเหล่านี้ต้องเผชิญกับความท้าทายในการกลับคืนสู่สังคม ไม่ว่าจะเป็นความท้าทายในการเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อให้สังคมยอมรับว่าตนเองได้เป็นคนที่ดีกว่าเดิมแล้ว รวมทั้งต้องปรับตัวเมื่อกลับคืนสู่สังคมและต้องรับมือกับการถูกตีตราว่าเป็น “คนขี้คุก” อันเป็นมลทินและตราบาปที่ยากแก่การลบล้าง ดังนั้น เครือข่าย CARE มีความมุ่งหมายที่จะทำให้การกลับคืนสู่สังคมของผู้พ้นโทษเป็นการเดินทางที่ง่ายขึ้นของทั้งผู้พ้นโทษเองและครอบครัวโดยการร่วมมือกับหน่วยงานพันธมิตรที่เกี่ยวข้องให้ช่วยเหลือ สนับสนุนสวัสดิการให้อดีตนักโทษและครอบครัวอย่างครบถ้วน (Care Network, 2019)

โดยวัตถุประสงค์ของเครือข่าย CARE เพื่อ 1) พัฒนาคุณภาพของการบริการด้านการเยียวยาฟื้นฟูนักโทษด้วยการแบ่งปันข้อมูลความรู้ 2) เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจในกระบวนการเยียวยาฟื้นฟูนักโทษต่อประชาชนทั่วไป 3) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานโดยการลดการทำงานซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงานที่เป็นสมาชิก 4) เพื่อสร้างการเปลี่ยนผ่านการดูแลฟื้นฟูนักโทษจากสวัสดิการในเรือนจำสู่สวัสดิการหลังพ้นโทษอย่างต่อเนื่องไม่มีสะดุด 5) เพื่อขับเคลื่อนและสนับสนุนให้ชุมชนมีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อการสนับสนุนนักโทษที่พ้นโทษและครอบครัวในการกลับมาอยู่ร่วมกันกับสังคมได้อย่างราบรื่น

หน้าที่ของเครือข่าย CARE คือ 1) การวางแผนทางและทิศทางข้อกำหนดที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการสนับสนุนนักโทษที่พ้นโทษและครอบครัวในด้านเกี่ยวกับสวัสดิการ 2) พยายามก่อให้เกิดความร่วมมือกันในองค์กรสมาชิกและหน่วยงานภายนอกเพื่อให้มีการทำงานอย่างต่อเนื่องระหว่างกันตั้งแต่การดูแลนักโทษในเรือนจำจนกระทั่งพ้นโทษ 3) เพิ่มลำดับของความตระหนักรู้และความใส่ใจเกี่ยวกับความต้องการ/ปัญหา ที่ผู้พ้นโทษและครอบครัวต้องเผชิญหลังการพ้นโทษของผู้กระทำผิด 4) ระบุและแนะนำแหล่งทุนที่เหมาะสมให้กับเครือข่าย CARE โดยเริ่มต้นจากหน่วยงานที่ดูแลสวัสดิการหลังการพ้นโทษ

สมาชิกที่สำคัญของเครือข่าย CARE (Key CARE Network Members) ในการทำงานร่วมกันเพื่อให้พ้นโทษที่พ้นโทษสามารถกลับคืนสู่สังคมได้ดีขึ้นและฟื้นฟูนักโทษนั้น คือชุมชนและหน่วยงานราชการ นอกเหนือจากสมาชิกหลัก 9 หน่วยงาน ยังมีพันธมิตรชุมชนในระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ Volunteer-Welfare Organizations, Halfway Houses, Religious Organizations, Grassroots, Corporates and Schools

Yellow Ribbon Fund

อย่างไรก็ตาม ในประเทศ สิงคโปร์ ยังมีกองทุนหนึ่ง ที่น่าสนใจศึกษา ได้แก่ Yellow Ribbon Fund ด้วยการสร้างพลังของชุมชนผ่านโครงการต่าง ๆ โดยมีเครือข่าย CARE เป็นกำลังสำคัญในการผลักดันและสนับสนุนโครงการ โครงการนี้ที่ต้องการสื่อให้ผู้พ้นโทษทราบว่าสังคมยังให้การต้อนรับและพร้อมจะให้อภัย ผู้พ้นโทษเป็นโครงการที่เข้ามาช่วยเปลี่ยนทัศนคติและมุมมองด้านลบของคนในสังคมที่มีต่อผู้พ้นโทษ กระตุ้น และผลักดันให้เกิดความร่วมมือในสังคมเพื่อปลดล็อกความกลัวการไม่ยอมรับจากสังคมของผู้พ้นโทษไม่ให้สังคมต้องกลายเป็นคุกที่สองสำหรับพวกเขา

เนื่องจากในทุก ๆ ปี มีจำนวนนักโทษที่พ้นโทษกว่า 9,000 คนที่ได้รับโทษตามคำพิพากษาตามกำหนดและถูกปล่อยตัวจากเรือนจำต่าง ๆ รวมไปถึงศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติด (drug rehabilitation centers (DRCs)) โครงการ Yellow Ribbon หนึ่งในพันธมิตรของเครือข่าย CARE ซึ่งเริ่มดำเนินการในปี 2004 จึงเป็นโครงการที่พยายามทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างการยอมรับและการตระหนักรู้ถึงความจำเป็นในการให้โอกาสผู้พ้นโทษและครอบครัวในการกลับมาใช้ชีวิตในสังคมภายนอกเพราะนักโทษที่พ้นโทษออกมา มักรู้สึกท้อแท้และถดถอยในการจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยตราบาปจากการติดคุก ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง ทำให้นักโทษถึงแม้จะพ้นโทษออกมาก็ยังมีความรู้สึกกลัวติดคุกซ้ำสองและยังถูกเลือกปฏิบัติจากคนในสังคม

โครงการ Yellow Ribbon มีการรณรงค์ใหญ่ทุกปีโดยมีทั้งประชาชนจากภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงของประเทศเข้าร่วมรณรงค์ด้วย มีการจัดวิ่งมาราธอนประจำปีและการระดมทุนต่าง ๆ มากมาย ทำให้โครงการนี้ส่งผลกระทบในวงกว้างต่อการรับรู้ของคนในสังคมและมีส่วนในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของคน ในสังคมต่อการให้โอกาสและยอมรับผู้พ้นโทษโครงการ Yellow Ribbon ของสิงคโปร์นั้น ถูกนำไปเป็นแบบอย่าง พร้อมทั้งได้รับการยอมรับและยกย่องในหลายประเทศ แม้แต่ในที่ประชุมองค์การสหประชาชาติก็ได้มีการกล่าวถึงโครงการนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการ Yellow Ribbon มีดังต่อไปนี้ 1) เพิ่มความตระหนักรู้ในการต้องการโอกาสครั้งที่สองให้แก่ักโทษที่พ้นโทษและครอบครัว 2) ก่อให้เกิดการยอมรับนักโทษที่พ้นโทษและครอบครัวของพวกเขาในชุมชน 3) สร้างแรงบันดาลใจให้ชุมชนสนับสนุนการแก้ไขฟื้นฟูและนำผู้พ้นโทษกลับคืนสู่สังคม (A Singapore Government Agency Website, 2019)

2.2.4.4 แนวทางการให้ความช่วยเหลือ กองทุน Yellow Ribbon (Yellow Ribbon Fund)

กองทุน Yellow Ribbon ก่อตั้งในปี ค.ศ.2004 เป็นองค์กรการกุศลในระดับชาติเพียงองค์กรเดียวที่หารายได้ในการจัดตั้งกองทุน พัฒนาและผลักดันโครงการคืนผู้พ้นโทษกลับคืนสู่สังคมให้บรรลุผลสำเร็จรวมถึงสนับสนุนครอบครัวของผู้พ้นโทษเพื่อทำให้ครอบครัวของผู้พ้นโทษมีความเข้มแข็งขึ้น กองทุน Yellow Ribbon ได้รับเงินทุนจาก Institute of Public Character (IPC) ตั้งแต่สิงหาคม ปี ค.ศ.2004

กองทุน Yellow Ribbon สนับสนุนการฟื้นฟูและการคืนสู่สังคมของนักโทษ นักโทษผู้พ้นโทษและครอบครัวของพวกเขา โดยครอบคลุมไปถึงแนวทางในการกลับไปเชื่อมความสัมพันธ์กับครอบครัวช่วยเหลือทางการเงิน โปรแกรมการฟื้นฟูเยียวยา การศึกษา การฝึกวิชาชีพรวมถึงการสนับสนุนด้านที่พักอาศัย นับตั้งแต่โครงการนี้ได้เริ่มต้นขึ้น กองทุนได้ใช้ทุนไปมากกว่า 11 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ เพื่อช่วยเหลืออดีตนักโทษกว่า 30,000 รายและครอบครัวของพวกเขาในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้เพราะความช่วยเหลือจากชุมชนแห่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมไปถึงผู้บริจาค นอกจากนี้ หากมีการบริจาคเงินไปสู่กองทุน Yellow Ribbon ก็ยังสามารถนำไปลดหย่อนภาษีให้ผู้บริจาคได้ด้วย

Yellow Ribbon มีกองทุนซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการดูแลกองทุน ประกอบไปด้วยคณะกรรมการหลัก คณะกรรมการด้านการพัฒนา คณะกรรมการตรวจสอบบัญชี คณะกรรมการเกี่ยวกับ

สวัสดิการครอบครัวและเด็ก คณะกรรมการด้านการจัดสรรเงิน คณะกรรมการกองทุนและคณะกรรมการคัดเลือกผู้ได้รับทุนการศึกษา

หน่วยงานที่เป็นเครือข่ายของ Yellow Ribbon

กระทรวงมหาดไทย (Ministry of Home Affairs (MHA))

กระทรวงมหาดไทยของประเทศสิงคโปร์ ปัจจุบันมีกรมในสังกัด 7 กรม ได้แก่ หน่วยงานกลางด้านยาเสพติดสิงคโปร์ (Central Narcotics Bureau) สถาบันฝึกอบรม (Home Team Academy) ตรวจคนเข้าเมืองและด่านผ่านแดน (Immigration and Checkpoints Authority), กรมความมั่นคงภายใน (Internal Security Department) กองกำลังป้องกันตนเองฝ่ายพลเรือน (Singapore Civil Defence Force) กองกำลังตำรวจสิงคโปร์ (Singapore Police Force) และหน่วยงานเรือนจำ (Singapore Prison Service) และสามบอร์ดบริหารที่ถูกตั้งขึ้นตามกฎหมาย ได้แก่ องค์การควบคุมคาสิโน (Casino Regulatory Authority) บริษัทสิงคโปร์ (Singapore Corporation) และ วิสาหกิจฟื้นฟู (Rehabilitative Enterprises) ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีภารกิจ บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบโดยเฉพาะเจาะจง อย่างไรก็ตาม ทุกหน่วยงาน กรมกองภายใต้สังกัดกระทรวงมหาดไทยดังที่ได้กล่าวมา ก็ยังมีภารกิจและวิสัยทัศน์ร่วมกันเพื่อทำงานประสานกับชุมชนในอันที่จะขับเคลื่อนให้ประเทศสิงคโปร์มีความปลอดภัยและมั่นคง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและครอบครัวแห่งสิงคโปร์ (Ministry of Social and Family Development (MSF))

เริ่มมาจากการพยายามจัดการแก้ไขปัญหาในด้านสวัสดิการสังคม ทำงานร่วมกับชุมชนและพันธมิตรกลุ่มบริการทางสังคม MSF พยายามที่จะสนับสนุนปัจเจกชนและครอบครัวของพวกเขาให้บรรลุผลสำเร็จ โดยการสนับสนุนสวัสดิการผ่านนโยบายด้านสังคมและความต้องการของประชาชน

หน่วยราชทัณฑ์แห่งสิงคโปร์ (Singapore Prison Service (SPS))

SPS เป็นหน่วยราชทัณฑ์ ที่ดูแล บังคับผู้ต้องขังในขณะต้องโทษจำคุกและช่วยบำบัดฟื้นฟู ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยของประชาชนในสังคม โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ทุกคนในทุกๆ โอกาสในสังคม เพื่อลดการกลับไปกระทำผิดซ้ำ ช่วยนักโทษในการฟื้นฟู เริ่มต้นใหม่ ปฏิรูปชีวิตของตนเมื่อพ้นโทษจากเรือนจำและกลับไปใช้ชีวิตในสังคมโดยสังคมปลอดภัย

สำนักฟื้นฟูนักโทษแห่งสิงคโปร์ Singapore Corporation of Rehabilitative Enterprises (SCORE)

SCORE ได้ถูกก่อตั้งขึ้นโดยกฎหมายภายใต้กระทรวงความมั่นคงภายใน เมื่อปี 1976 โดยมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในระบบราชทัณฑ์สิงคโปร์ผ่านข้อบัญญัติการฟื้นฟูนักโทษและสวัสดิการนักโทษซึ่งรวมถึงผู้ที่พ้นโทษด้วย รวมทั้งการสร้างสังคมที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น SCORE รับเอากระบวนการหลากหลายมาใช้ในการช่วยเหลือผู้พ้นโทษ ไม่ว่าจะเป็น การหาวิธีคืนสู่สังคมเพื่อกลับไปใช้ชีวิต เน้นไปที่การฝึกอาชีพ จัดหางาน ช่วยเหลือการจ้างงาน พัฒนาหน่วยของสวัสดิการสำหรับผู้พ้นโทษ และการกลับไปอาศัยอยู่กับชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมนักโทษกลับคืนสู่ชุมชน

สภาสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ (National Council of Social Service (NCSS))

NCSS มีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มความมั่นใจให้ทุกคนมีโอกาสในการดำเนินชีวิตอย่างมีเกียรติที่พวกเขาพึงมีอย่างเต็มภาคภูมิในสังคม โดยเริ่มจากการสร้างภาวะผู้นำและแนวทางในการปรับปรุงความสามารถของสมาชิก สนับสนุนความต้องการทางสังคมและเสริมแรงกลยุทธ์ในการสร้างพันธมิตร เพื่อให้เป็นระบบสังคมที่มีประสิทธิภาพ NCSS เป็นผู้นำและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในประเทศสิงคโปร์

องค์กรอุตสาหกรรมและความร่วมมือในการบริการเพื่อสังคม (Industrial & Services Co-Operative Society Ltd (ISCOS))

หน่วยงานนี้ก่อตั้งเมื่อปี 1989 เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนผู้พ้นโทษและครอบครัวเพื่อให้อดีตนักโทษมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยร่วมกับหน่วยงาน CARE Network และ Yellow Ribbon Project ในการพยายามให้สังคมยอมรับอดีตผู้กระทำความผิด หน่วยงานนี้มีเป้าหมายในการเพิ่มทักษะของสมาชิกให้ยกระดับขึ้น ช่วยสรรหานายจ้างที่สนับสนุนโครงการ ให้ความช่วยเหลือทางด้านสังคมผ่านกลุ่มเพื่อน สร้างความแข็งแกร่งของครอบครัว ช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่บุตรเพื่อป้องกันการกระทำความผิดในระหว่างรุ่นสู่รุ่น

หน่วยงานด้านสวัสดิการหลังการพ้นโทษแห่งสิงคโปร์ (Singapore After-Care Association (SACA))

SACA ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1956 และถูกละทิ้งว่าเป็นองค์กรการกุศลและก่อตั้งเป็นสถาบันในปี ค.ศ.1984 องค์กรนี้เป็นหน่วยงานด้านสวัสดิการหลังการพ้นโทษที่สำคัญที่ให้สวัสดิการและการฟื้นฟูแก่นักโทษที่พ้นโทษและครอบครัวของพวกเขา องค์กรนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลืออดีตนักโทษและครอบครัวเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดมาจากพฤติกรรมในการกระทำความผิดและปัญหาที่ต่อเนื่องจากการกระทำดังกล่าว องค์กรนี้ก่อตั้งขึ้นด้วยเชื่อว่าผู้ที่เคยกระทำความผิดสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อกลับคืนสู่สังคมได้อย่างประสบความสำเร็จรวมทั้งเพื่อลดโอกาสในการกลับไปกระทำความผิดซ้ำ

หน่วยงานปราบปรามยาเสพติดแห่งสิงคโปร์ (Singapore Anti-Narcotics Association (SANA))

SANA ก่อตั้งในปี 1972 เพื่อป้องกันการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิดและสนับสนุนสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยองค์กรนี้มุ่งเน้นในการให้ความร่วมมือกับชุมชนเมือง ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและโรงเรียนในการต่อต้านยาเสพติดและการฟื้นฟูกับบุคคลที่ขอเข้ารับความช่วยเหลือ

2.2.4.5 การบังคับใช้กฎหมาย โดยทั่วไปแล้ว ยังไม่ได้มีบทกฎหมายใดเป็นพิเศษที่จะบังคับใช้เกี่ยวกับกองทุนหรือบังคับใช้เป็นการเฉพาะกับนักโทษที่พ้นโทษออกมาจากเรือนจำ หากแต่สำหรับประเทศสิงคโปร์ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกองทุน Yellow Ribbon เพียงกฎหมายเดียวซึ่งเป็นกฎหมายที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัวของผู้ที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลของกองทุน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกองทุน Yellow Ribbon อย่างเป็นทางการคือ กฎหมายที่มีชื่อว่า Personal Data Protection Act ซึ่งเป็นกฎหมายที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีนโยบายในการคุ้มครองข้อมูลที่ทางกองทุนได้เก็บไว้ในฐานระบบข้อมูล และ

ใช้ข้อมูลของผู้ที่มีชื่ออยู่ในฐานอย่างสมเหตุสมผลและในสถานการณ์ที่เหมาะสมของกองทุนเท่านั้น โดยมีรายละเอียดอันประกอบไปด้วย 1) วัตถุประสงค์ของการเก็บ ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล 2) การใช้ข้อมูลอย่างเปิดเผย 3) การถอนความยินยอม 4) การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลและการใช้ข้อมูล 5) การแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด 6) การตรวจสอบยืนยันข้อมูลส่วนบุคคล 7) การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล 8) การเก็บรักษาข้อมูล 9) กระบวนการในการร้องเรียน 10) สถานที่อยู่และติดต่อของเจ้าหน้าที่

กล่าวโดยสรุป สำหรับประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีแนวคิดในการมอบโอกาสครั้งที่สองให้กับผู้พ้นโทษและมีความมุ่งมั่นในการนำนักโทษกลับคืนสู่สังคมซึ่งมีหน่วยงานของรัฐที่สำคัญ คือเรือนจำประเทศสิงคโปร์เป็นหน่วยงานหลัก ทำให้การช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้กลับคืนสู่ชุมชนและไม่กลับไปกระทำซ้ำอีกประสบความสำเร็จ อีกทั้งยังช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับเรือนจำหลายต่อประเทศที่เดินทางมาศึกษาและนำไปปฏิบัติตาม นอกจากนี้ยังมีโครงการ "Yellow Ribbon" หรือ โครงการริบบิ้นสีเหลืองของคุกสิงคโปร์ ได้จัดกิจกรรมมากมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นำนักโทษคืนกลับสังคม อาทิ มีการอบรมทักษะและความรู้เพื่อการประกอบการอาชีพในภายภาคหน้าให้กับนักโทษ นอกจากนี้ยังมีการไปจัดกิจกรรมหาความร่วมมือกับคนในสังคม และชุมชน ก็เพื่อให้พวกเขาเปิดใจ ให้อภัยและยอมรับนักโทษที่สำนึกผิดและอยากกลับไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ และมีการจัดตั้งกองทุน Yellow Ribbon Fund เพื่อช่วยเหลือทางการเงิน โปรแกรมการฟื้นฟู เยียวยา การศึกษา การฝึกวิชาชีพ รวมไปถึงการสนับสนุนด้านที่พักอาศัย ซึ่งนับว่าเป็นกองทุนที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

2.2.5 ออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลีย มีรูปแบบรัฐบาลเป็นสหพันธรัฐ ซึ่งจะอยู่ในเครือจักรภพอังกฤษและนับถือประมุขแห่งรัฐของออสเตรเลียเป็นพระมหากษัตริย์แห่งสหราชอาณาจักร แต่ก็มีอำนาจปกครองตนเองในระบบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญรวมไปถึงอำนาจนิติบัญญัติ โดยมีรัฐบาลกลางในการออกกฎหมายแม่บทโดยแต่ละมลรัฐมีอำนาจในการออกกฎหมายได้เองหากแต่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งประเทศ

2.2.5.1 การจัดตั้ง เมื่อกล่าวถึงการจัดการผู้กระทำผิดในประเทศออสเตรเลีย ในทางสถิติปี 2015-2016 พบว่า มลรัฐวิกตอเรียมีอัตราผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษไปแล้วและกลับสู่ระบบเรือนจำภายในช่วงระยะเวลาสองปีหลังได้รับการปล่อยตัวในอัตราร้อยละ 43.7 โดยเมื่อเทียบกับเขตรัฐออสเตรเลียที่มีอัตราการทำผิดซ้ำอยู่ที่ 45.6 โดยในเขตปกครองออสเตรเลียเหนือ (The Northern Territory) มีอัตราสูงสุดร้อยละ 55.9 และออสเตรเลียใต้มีอัตราต่ำสุดร้อยละ 37.1 และในภาพรวมทั่วทั้งประเทศระหว่างปี 2015-2016 มีอัตราร้อยละถึง 54.2 ของผู้กระทำผิดที่ได้รับการปล่อยตัวและกลับสู่เรือนจำอีกภายในระยะเวลาสองปี โดยสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการกระทำผิดซ้ำหรือการกระทำผิดทางอาญาใด ๆ อีกครั้ง หลังได้รับการปล่อยตัวไป (Sentencing Advisory Council, 2019)

อย่างไรก็ดี ในประเทศออสเตรเลียก็มีแนวทางจัดการการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดเมื่อพ้นโทษไม่ว่าจะเป็นหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ รวมทั้งสวัสดิการ ซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละมลรัฐ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างโอกาสสำหรับการฟื้นฟูเยียวยาและสามารถกลับไปติดกับชุมชนที่ตนเองเคยใช้ชีวิตอยู่ ตั้งแต่ก่อนพ้นโทษ และยังหากผู้กระทำผิดเป็นนักโทษชั้นเยี่ยม หรือเป็นนักโทษที่ถูกประเมินว่ามีความปลอดภัยต่อสังคม ก็สามารถเริ่มทำกิจกรรมบางอย่างนอกเรือนจำได้ เช่น ได้รับการสนับสนุนด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ ให้ความรู้และทักษะที่จะช่วยให้ผู้กระทำผิดสามารถใช้ชีวิตที่อยู่ห่างไกลจากการประกอบอาชญากรรม ให้โอกาสในการปรับปรุงตนเอง เช่น ให้การศึกษาและการฝึกวิชาชีพ นอกจากนี้ยังช่วยผู้กระทำผิดชดใช้หนี้ให้กับชุมชนอันเนื่องมาจากอาชญากรรมที่บุคคลเหล่านั้นเคยกระทำไว้ อย่างไรก็ตาม ผู้กระทำผิดในกรณีที่จะได้รับโอกาสในการช่วยเหลือดังที่กล่าวมาจะต้องได้รับการประเมินเกี่ยวกับความปลอดภัยแล้ว

2.2.5.2 การบริหารจัดการ กระบวนการบริหารจัดการผู้กระทำผิดของประเทศออสเตรเลียแตกต่างกันออกไปในเขตอำนาจ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ถึงแม้ว่าผู้กระทำผิดจะพ้นโทษออกมาโดยหมายหรือทัณฑ์บนโดยอยู่ภายใต้การสอดส่องของเจ้าหน้าที่หรือคำสั่งปล่อยชั่วคราว ความรับผิดชอบในการจัดการผู้กระทำผิดโดยหลักแล้วเป็นของเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ นักโทษจะถูกปล่อยตัวออกมาโดยไม่มีเงื่อนไขและกลับมาอาศัยอยู่ในชุมชนเมื่อรับโทษครบตามกำหนด หน่วยงานราชทัณฑ์ของรัฐจะไม่จัดความช่วยเหลือใดให้กับผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษหรือการควบคุมสอดส่องใด ๆ แก่นักโทษกลุ่มนี้ ถึงแม้ว่าภาคส่วนที่มีรัฐบาลจะจัดหาสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นใดไว้ให้ก็ตาม

เมื่อกล่าวถึงกองทุน เป็นที่น่าสนใจว่าในปัจจุบันมีความต้องการการทดลองที่มีประสิทธิภาพที่จะสามารถเปลี่ยนผลการทดลองให้เป็นโครงการที่จะทำให้เกิดกองทุนหมุนเวียนต่อไปได้ ความช่วยเหลือและการบริหารจัดการโครงการต้องการเงินทุนที่แน่นอนสำหรับการวางแผนและการไปสู่เป้าหมายในระยะยาว การสรรหาบุคคล การสงวนรักษาและค่าตอบแทนที่เพียงพอของเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญและมีความกระตือรือร้นในการจัดการกับปัญหาประชากร เป็นแผนระยะยาวหลัก การจัดการกองทุนในการสนับสนุนช่วยเหลือนักโทษชาวออสเตรเลียควรได้รับการชี้แจงอย่างชัดเจน เช่น กองทุนสนับสนุนผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษควรกระจายไปให้ทั่วถึงทุกระดับของเจ้าหน้าที่และสามารถส่งต่อไปยังหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนแบบเดียวกัน (Maria Borzycki and Eileen Baldry, 2003)

ในมลรัฐนิวเซาท์ เวลส์ มีหน่วยงานชื่อ The Community Restorative Centre (CRC) ที่ทำหน้าที่ดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์ในการหยุดยั้งอัตราการเกิดการกระทำความผิดซ้ำ โดยจัดหาสวัสดิการแก่บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและรวมไปถึงครอบครัวของบุคคลเหล่านั้นด้วย CRC เป็นหน่วยงานชั้นนำในการให้บริการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านสวัสดิการ กระบวนการหลังการพ้นโทษ และโปรแกรมการคืนผู้กระทำผิดจากเรือนจำสู่สังคมภายนอกในมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ทุก ๆ โปรแกรมของ CRC มีวัตถุประสงค์เพื่อลดอาชญากรรมและหลุดพ้นจากวงจรแห่งการกระทำความผิดซ้ำวนเวียนเข้าออกเรือนจำ (The Community Restorative Centre, 2019)

หากผู้กระทำผิดได้รับโทษมากกว่าหกเดือน นักโทษรายนั้นจะได้รับการประเมินแบบเจาะลึกจากแผนจัดการรายบุคคล หรือ IMP ซึ่งในกระบวนการประเมินแบบ IMP จะเป็นการประเมินเพื่อการจัดการกับนักโทษรายบุคคลเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในขณะถูกควบคุมตัวและนักโทษต้องให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับพฤติกรรมในขณะถูกควบคุมตัว ระดับความปลอดภัยและข้อมูลพิเศษที่ได้รับจากศาล การดูแลและสภาพความเป็นอยู่ ครอบครัวของนักโทษและการปฏิสัมพันธ์กับสังคม ทักษะวิชาชีพหรืออุตสาหกรรมที่นักโทษมีหลักสูตรหรือการฝึกวิชาชีพที่เหมาะสมกับนักโทษ เงื่อนไขการคุมประพฤติและการบำบัดฟื้นฟูและกระบวนการกลับคืนสู่สังคมของนักโทษ ซึ่งเหล่านี้จะเป็นแนวทางในการสอบถามนักโทษเพื่อประโยชน์ในการวางแผนบำบัดหรือดูแลนักโทษอย่างเหมาะสมต่อไป

สิ่งที่สำคัญที่สุดของ CRC คือ การให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้กระทำผิดในการเผชิญหน้ากับการเข้าสู่เรือนจำ เช่น การเตรียมความพร้อมเพื่อลดความตึงเครียดและให้มีความมั่นใจว่ามีหน่วยงานที่ดูแลแม้จะถูกจำคุก อีกทั้งยังช่วยเหลือด้านสุขภาพร่างกายและการเงิน และยังช่วยดูแลผู้กระทำผิดภายหลังได้รับการปล่อยตัว โดยในส่วนของ การเตรียมความพร้อมสำหรับการปล่อยตัว จะเน้นไปที่การให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ผู้กระทำผิดต้องการก่อนจะได้รับการปล่อยตัว โดยมีเจ้าหน้าที่จะคอยให้ข้อมูล คำปรึกษา ช่วยเหลือแก่นักโทษ เพราะคงเป็นการลำบากในการจัดการสิ่งที่จำเป็นด้วยตัวของตัวเองในขณะที่ผู้กระทำผิดยังคงอยู่ในการควบคุมตัว ดังนั้น จึงมีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่จะให้ความช่วยเหลือในการจัดการชีวิตของผู้กระทำผิดหลังจากพ้นโทษ (Community Restorative Centre, 2018)

2.2.5.3 แหล่งเงินทุน แหล่งเงินทุนเป็นการจัดสรรจากรัฐบาลเพื่อสนับสนุนให้กับผู้กระทำผิดความผิดหลังพ้นโทษ โดยที่มีการกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมไว้ในการที่รัฐจะมอบความช่วยเหลือให้

2.2.5.4 แนวทางการให้ความช่วยเหลือแหล่งเงินทุน การให้เงินช่วยเหลืออดีตผู้กระทำผิดที่พ้นโทษจะมอบให้กับนักโทษบางคนที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม การช่วยเหลือที่ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษจะได้รับได้แก่ เงินช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินและเงินบำนาญล่วงหน้าหรือสิทธิประโยชน์อื่นใด

ในส่วนของเงินช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน (Crisis payment) จะสนับสนุนให้แก่ผู้ที่มีบำนาญประกันสังคมหรือสิทธิประโยชน์จากประกันสังคมและคนที่มีปัญหาทางการเงินอย่างรุนแรงที่เคยรับโทษในเรือนจำจากข้อหาที่ได้ถูกตัดสินว่ากระทำผิดเป็นเวลา 14 วันหรือมากกว่า โดยหลังจากที่พ้นโทษจากเรือนจำผู้กระทำผิดที่พ้นโทษนั้นต้องอ้างสิทธิภายใน 7 วัน เงินช่วยเหลือในส่วนนี้ไม่สามารถจ่ายให้กับนักโทษที่ยังคงอยู่ในเรือนจำ

เงินบำนาญล่วงหน้าหรือสิทธิประโยชน์อื่นใด (Early payment of first instalment of pension or benefit) บุคคลผู้ได้รับบำนาญที่มีสิทธิ์และพึงได้พ้นโทษก็มีคุณสมบัติเช่นเดียวกันกับบุคคลทั่วไปในการที่จะได้รับบำนาญประกันสังคมหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดหากประสบปัญหาอย่างร้ายแรงด้านการเงิน (Australian Government, 2020)

นอกจากนี้ ทางหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในประเทศออสเตรเลียสามารถปกป้องชุมชนได้ด้วยการจองจำผู้กระทำผิดไว้ในเรือนจำและทำให้ผู้กระทำผิดอยู่ห่างจากเหยื่อ ชุมชนอาจถูกปกป้องในระยะ

ยาวโดยการทำให้โอกาสที่อดีตผู้กระทำผิดจะกลับไปกระทำผิดซ้ำหลังการปล่อยตัวแล้วลดน้อยลงที่สุด หนึ่งกลยุทธ์สำหรับการลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำคือการบำบัดรักษา การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนตั้งแต่ในระหว่างยังรับโทษอยู่ในเรือนจำจนกระทั่งพ้นโทษ (Maria Borzycki & Eileen Baldry, 2003)

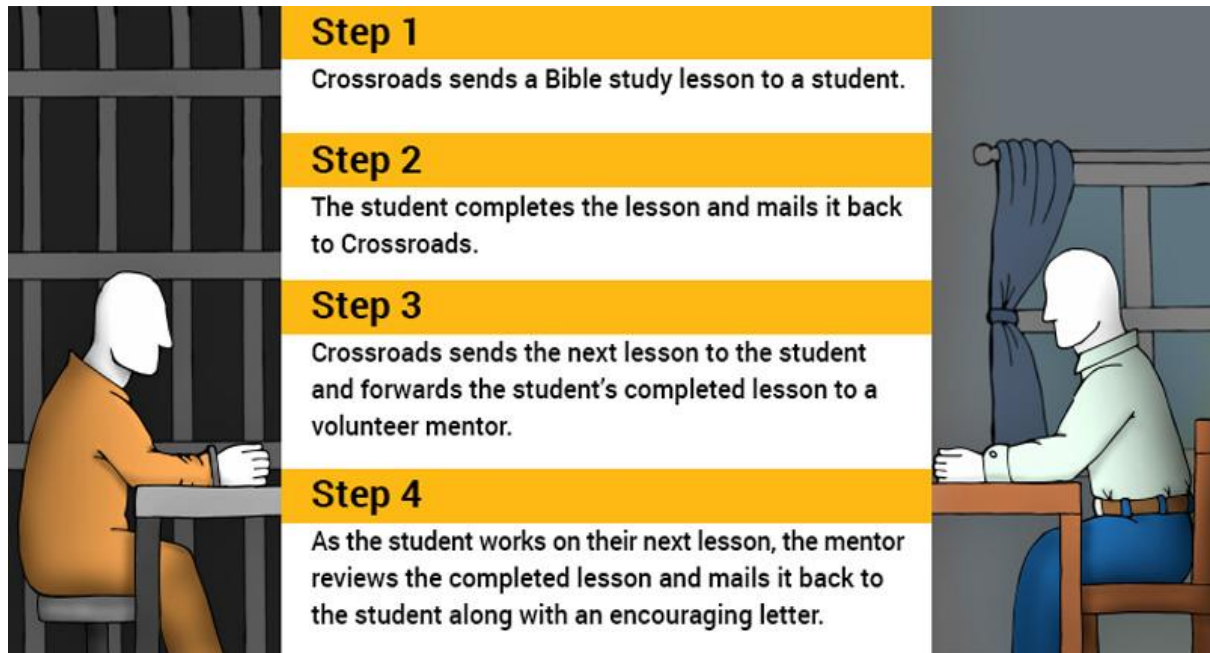
2.2.5.5 การบังคับใช้กฎหมาย แนวทางการให้ความช่วยเหลือแหล่งเงินทุน การบริหารจัดการ การจัดตั้ง

โดยทั่วไปแล้ว ยังมีได้มีบทกฎหมายใดเป็นพิเศษที่จะบังคับใช้เกี่ยวกับกองทุนหรือบังคับใช้เป็นการเฉพาะกับนักโทษที่พ้นโทษออกมาจากเรือนจำแต่มีการให้ความช่วยเหลือในลักษณะของสวัสดิการจากรัฐ ซึ่งย่อมไม่ขัดต่อกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนี้ประเทศกลุ่มอาเซียนที่มีบริบททางสังคมคล้ายคลึงกับประเทศไทย ได้แก่ **ประเทศมาเลเซีย** ได้มีการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษเพื่อให้คืนสู่สังคม และได้รับการตอบรับที่ดีมาจากชุมชน และประชาชน คือโครงการ Crossroads Prison Ministries และ โครงการ Half-way House ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

โครงการ Crossroads Prison Ministries (<http://cpministries.org/international/malaysia/>) เป็นการใช้โปรแกรมที่มีความเป็นสากล โดยมีประเทศที่ใช้โปรแกรมนี้ถึง 20 ประเทศจากทั่วโลก โครงการนี้เป็นการให้คำปรึกษาหารือระหว่างผู้กระทำผิดที่อยู่ในเรือนจำกับที่ปรึกษาซึ่งเป็นอาสาสมัครจากภายนอกเรือนจำเป็นการปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจ ให้กำลังใจ ให้คำชี้แนะในทิศทางที่บวก และเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขัง ทั้งนี้จะยึดความรักและความมีเมตตาของพระคริสต์เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวคริสเตียน และมีส่วนร่วมในการศึกษาพระคริสต์ ผู้ต้องขังเหล่านี้จะได้รับคำปรึกษาจากปรึกษาเสมือนเป็นนักเรียนของ Crossroads ซึ่งสามารถเป็นตัวแทนแห่งความหวังและการเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การใช้ชีวิตประจำวัน และการทำกิจกรรมต่างๆ ภายในเรือนจำ เมื่อพวกเขาเหล่านี้ถูกปล่อยให้กลับเข้าสู่ชุมชน พวกเขาเหล่านี้จะนำการเปลี่ยนแปลง และการฟื้นฟูในเชิงบวกจากพระคริสต์ที่พวกเขาได้รับ มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีคุณภาพ โดย Crossroads ทำหน้าที่เชื่อมโยงผู้ต้องขังกับที่ปรึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีงาม โดยมีพระคริสต์เป็นศูนย์กลางเพื่อให้ชีวิตเรือนจำได้มีการเปลี่ยนแปลง และภายหลังปล่อยจะกลับไปอยู่ชุมชนของพวกเขาโดยไม่หวนมากระทำผิดซ้ำ

ที่ปรึกษา Crossroads จะให้คำปรึกษากับผู้ต้องขัง โดย การศึกษาพระคัมภีร์ เน้นการถามตอบของผู้ต้องขัง ทั้งที่ปรึกษาและผู้ต้องขังต้องแบ่งปันเรื่องราวจากชีวิตของพวกเขา และช่วยให้นักเรียนเห็นว่าพระเจ้าตรัสกับพวกเขาอย่างไร ผ่านพระคำของพระองค์ ในกระบวนการนี้ทั้งสองชีวิตจะเปลี่ยนผ่านการศึกษาที่เรียกว่า God's Word ดังแผนภาพ 2.4 แสดงขั้นตอน 4 ขั้นของกระบวนการ

แผนภาพที่ 2.4 แสดงขั้นตอน 4 ขั้นตอนของกระบวนการ Crossroads

โครงการ Halfway Home for prisoners (Malaysia) บ้านกึ่งวิถี เป็นบ้านพักชั่วคราวโดยกรมเรือนจำมาเลเซีย จัดไว้เป็นที่อยู่ของผู้พ้นโทษ การเปิดตัว Halfway-House ครั้งแรกจัดขึ้นในวันที่ 29 กันยายน 2554 ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ การจัดตั้ง Halfway House เป็นความร่วมมือระหว่างกรมเรือนจำกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ผู้ประกอบการ นายจ้าง และภาคเอกชนอื่นๆ โดยผู้อยู่อาศัยในบ้านเหล่านี้ได้รับการช่วยเหลือในการหางาน และประกอบอาชีพในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ของ “Half-way House”

1. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้พ้นโทษได้กลับตัวเข้าสู่สังคม (To provide opportunities for ex-prisoners in the process of re-integration in society)
2. เพื่อให้ความยั่งยืนในกระบวนการกลับคืน (To implement sustainability in the recovery process)
3. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้พ้นโทษได้ทำงานขึ้นตามทักษะที่มีอยู่ (To provide greater opportunities for ex-convicts to jobs according to the skills possessed)
4. เพื่อให้ที่พักพิงชั่วคราวแก่ผู้พ้นโทษก่อนที่จะได้บ้านที่เหมาะสม (To provide temporary shelter to ex-prisoners before they get a proper home)

นับตั้งแต่เปิดตัวเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔ จนถึงขณะนี้มี Halfway-House ๑๔ แห่งทั่วประเทศมาเลเซีย (Halfway House Prison Department Statistics on July 31, 2015) โดยมีแนวทางการแก้ไขและการดำเนินการ เพื่อลดอุปสรรคของการกระทำผิดซ้ำ และจำเป็นต้องมีโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพใหม่ แนวทางใหม่นี้จะดำเนินการทั้งในและนอกเรือนจำ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของหน่วยงานอื่นๆ ร่วมด้วย

โครงการเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ต้องขังและการคืนกลับสู่สังคม นอกจากการทำงานแล้ว ผู้ต้องขังต้องลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรระยะสั้นหรือกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ผู้บัญชาการเรือนจำให้ความเห็นชอบ การดำเนินโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพหรือการแทรกแซงผู้ต้องขังเกี่ยวข้องกับกรมเรือนจำของมาเลเซีย ผ่านกองอำนวยการศึกษา หน่วยงานของกองทัพ (KAGAT) และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) โปรแกรมการฟื้นฟูจะครอบคลุมทุกด้านของความคิด จิตใจ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีโครงการให้คำปรึกษาสำหรับครอบครัว เพื่อให้การดูแลที่เหมาะสมมีความรับผิดชอบร่วมของครอบครัว นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาเอกชนในท้องถิ่นบางแห่งยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมหลักของศาสนาอิสลาม คริสต์ พุทธ และฮินดูอีกด้วย

นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจาก กรมวิชาการเกษตร และกรมประมงมาเลเซีย เพื่อพัฒนาฝีมือผู้ต้องขังด้านการเกษตรและการประมง กรมเรือนจำได้สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดหาทักษะอาชีพให้กับผู้ต้องขัง ได้แก่ กรมกำลังคนกระทรวงทรัพยากรมนุษย์กรมแรงงานของคาบสมุทรมลายู และวิทยาลัยชุมชนท้องถิ่น เมื่อผู้ต้องขังเหล่านี้พ้นโทษ มีบ้านกึ่งวิถีให้การช่วยเหลือดูแล ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคม ทั้งการที่สถานที่พัก การได้งานทำ เพื่อสามารถเลี้ยงดูตนเองได้

กรมเรือนจำมาเลเซียได้ดำเนินการเชิงรุกเพื่อสื่อสารโดยตรงกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และอื่น ๆ เพื่อขอความร่วมมือในช่วยเหลือผู้พ้นโทษเหล่านี้ พบว่าได้รับความร่วมมือถึงร้อยละ 95 ที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ดังนั้น Halfway House จึงเป็นสถานที่ให้บริการเพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้สามารถกลับสู่สังคม และชุมชนได้อย่างไม่มีปัญหา พร้อมทั้งได้รับการยอมรับจากประชาชนร่วมด้วย

นับตั้งแต่ดำเนินการในวันที่ 26 มีนาคม 2554 และจนถึงปัจจุบัน (31 กรกฎาคม 2558) ผู้ต้องขังทั้งหมด 7,258 คนได้รับการดำเนินการตามโครงการ ผู้ต้องขังประมาณ 4,516 คนได้รับการปล่อยตัวจาก Correctional Rehabilitation Center และผู้ต้องขังทั้งหมด 1314 คนได้รับการปล่อยตัวตามคำสั่งทัณฑ์บน จากจำนวนผู้ต้องขัง 4,516 คนที่ได้รับการปล่อยตัวผู้ต้องขัง 4,079 คนหรือร้อยละ 90.34 ได้รับการจ้างงาน และร้อยละ 9.66 ยังคงมองหางานที่เหมาะสมและจะได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ทัณฑ์บน จนถึงขณะนี้ จำนวนการกระทำผิดซ้ำของอดีตผู้ต้องขังของโครงการนี้ค่อนข้างต่ำซึ่งเท่ากับ ร้อยละ 0.24 ด้วยโครงการนี้ รัฐบาลมาเลเซียไม่จำเป็นต้องสร้างเรือนจำใหม่ช่วยประหยัดรายจ่ายของรัฐบาลและกองทุนสาธารณะ ผลเชิงบวกที่ได้จากการโครงการนี้ ได้แก่

1. สามารถลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของนักโทษโดยกรมสามารถประหยัด RM 7,663,950 เพื่อรองรับผู้กระทำผิดทั้งหมด 2,433 คนหากพวกเขาต้องอยู่ในคุกเป็นระยะเวลา 3 เดือน
2. การลดอัตราผู้กระทำความผิด และลดความแออัดในเรือนจำ
3. ช่วยเหลือผู้ที่กระทำความผิดในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และไม่หวนไปกระทำผิดซ้ำ
4. เปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิด ตอบแทนชุมชนและตระหนักถึงความผิดที่กระทำลงไป นอกจากนี้ผู้กระทำความผิดยังสามารถดำเนินชีวิตตามปกติโดยไม่กระทบต่อการทำงาน และรายได้

นับตั้งแต่เปิดตัวครั้งแรกเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2554 จนถึงปัจจุบัน 14 Halfway House ได้รับการจัดตั้งเรียบร้อยแล้ว ผู้อยู่อาศัยทั้งหมดร้อยละ 95 ของ 1,467 คนที่เข้าพักใน Halfway House ได้รับการจ้างงาน เป็นผลให้อัตราการก่ออาชญากรรมลดลง

ด้วยการดำเนินงานตามโครงการ Crossroads Prison Ministries และ โครงการ Half-way House เป็นโครงการที่ให้ความช่วยเหลือทั้งนักโทษที่อยู่ระหว่างคุมขัง เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจผ่านหลักของศาสนาคริสต์ และผู้พ้นโทษในการเตรียมความพร้อมในบ้านกึ่งวิถี ทั้ง 2 ส่วนนี้ได้รับการสนับสนุนทุนต่างๆ จากรัฐบาล ภาคเอกชน องค์กรเอกชนต่างๆ เป็นการทำงานเชิงบูรณาการ ก่อประโยชน์อย่างแท้จริงต่อการช่วยเหลือผู้พ้นโทษ และไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำ

กล่าวโดยสรุป การให้ความช่วยเหลือผู้กระทำความผิดที่ได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ เป็นหน้าที่หลักของรัฐบาลในการให้ความช่วยเหลือผ่านสวัสดิการในรูปแบบต่าง ๆ โดยการให้ความช่วยเหลือก็ยังกำหนดผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมไว้ มิใช่ทุกคนจะได้รับความช่วยเหลือดังกล่าว อย่างไรก็ตามยังมีหน่วยงานภาคเอกชนที่คอยช่วยเสริมหน้าที่ในการดูแลให้ทุนผู้กระทำความผิดก่อนกลับคืนสู่สังคม

2.3 การให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษในเรือนจำและหลังปล่อยของกรมราชทัณฑ์

แนวทางการช่วยเหลือดังกล่าวของกรมราชทัณฑ์ได้มีเกณฑ์ว่าด้วย “แหล่งเงินทุนการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง” ภายใต้ภาพรวมของ **โครงการไทยนิยม ยั่งยืน กรมราชทัณฑ์** โดยกรมราชทัณฑ์ได้ให้บริการแก่ผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษในการขอรับการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ ซึ่งให้บริการที่มีความเกี่ยวข้องกับ การสนับสนุนเงินทุนต่าง ๆ ดังนี้

1) เงินผลพลอยได้ประเภทเงินทุนพัฒนาพหุคูณ ใช้จัดสวัสดิการผู้ต้องขัง ดังนี้

- (1) การรักษาพยาบาล การอนามัย การสุขภาพ แก่ผู้ต้องขัง
- (2) การสังคมสงเคราะห์ การศึกษา การกีฬา และนันทนาการของผู้ต้องขัง
- (3) จัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้เป็นสวัสดิการแก่ผู้ต้องขัง รวมตลอดถึงค่าซ่อมแซมทรัพย์สิน

ดังกล่าว

(4) การกุศลสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้อง

(5) เป็นรางวัลให้แก่ผู้ต้องขังที่ได้รับบาดเจ็บหรือถึงตาย ในขณะที่ทำการตามหน้าที่หรือในขณะที่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือได้รับอันตรายอันเนื่องจากการปฏิบัติตามคำสั่งของทางราชการ โดยอันตรายนั้นมิได้เกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือจากความผิดของผู้ต้องขังนั่นเอง

ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินผลพลอยได้ประเภทเงินทุนพัฒนาพหุคูณเพื่อการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง พ.ศ. 2548 ได้แก่

2) มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์

3) มูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี

4) กองทุนปันเอก นพ.หลวงประกิต เวชศาสตร์

การบริหารงานโดยอธิบดีกรมราชทัณฑ์ มีกองทุนเงิน 14 ล้านบาท แต่เดิมนำดอกเบี้ยที่ได้ไปในการดำเนินงานของบ้านกึ่งวิถี แต่ปัจจุบันบ้านกึ่งวิถีปิดกิจการ จึงนำใช้กับการดำเนินงานของมูลนิธิพิบูลสงเคราะห์

5) ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์CARE) จัดสวัสดิการให้กับผู้ต้องขังดังนี้

(1) จัดหางาน

(2) จัดหาเงินทุนประกอบอาชีพ เงินของเรือนจำหรือเงินจาก

(3) จัดหาที่พักชั่วคราว โดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(4) การรักษาพยาบาล โดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตามระเบียบในข้างต้น คณะผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดของมูลนิธิ กองทุน และศูนย์ประสานงาน และส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์CARE) ซึ่งเป็นแนวทางการให้ความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรมในปัจจุบัน

2.3.1 มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์

ในปี พ.ศ.2499 จอมพล ป.พิบูลสงคราม และท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม ได้บริจาคเงินจำนวน 10,000 บาท เนื่องในวันวิสาขบูชา มอบให้กรมราชทัณฑ์ ดำเนินการจัดตั้งมูลนิธิขึ้น ต่อมากรมราชทัณฑ์จึงได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดตั้ง มูลนิธิโดยมีวัตถุประสงค์เบื้องต้นเพื่อสงเคราะห์ ผู้พ้นโทษให้มีอาชีพและที่อยู่อาศัย นอกจากนั้นเพื่อการจัดสวัสดิการแก่ผู้ต้องขังในระหว่างที่ถูกคุมขังอยู่ในรายการที่ไม่อาจเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณได้โดยใช้ชื่อว่า “มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์” ซึ่งจดทะเบียนตั้งแต่วันที่ 24 พฤศจิกายน 2499 เป็นต้นมา

วัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ

1. ให้การสงเคราะห์ผู้ต้องขังและผู้ต้องโทษ รวมถึงครอบครัวในด้านต่าง ๆ เช่น ทุนประกอบอาชีพ ทุนการศึกษาบุตรผู้ต้องขัง เป็นต้น

2. จัดให้มีบริการบ้านกึ่งวิถีสำหรับผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติของกรมราชทัณฑ์ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีขององค์กรอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน

3. ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เกี่ยวกับระบบคุมประพฤติ ระบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดหลังปล่อยและการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมผู้กระทำผิด

4. เพื่อดำเนินการหรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

กิจกรรม / การดำเนินงานให้การสงเคราะห์ ดังนี้

1. การสงเคราะห์ที่พักชั่วคราว (บ้านสวัสดิ) ซึ่งเป็นบ้านกึ่งวิถีแก่ผู้พ้นโทษ ผู้พ้นโทษ(ชาย) สามารถขอรับบริการที่พักชั่วคราว ระหว่างการติดต่อญาติ หรือหางานทำ กรณีไม่มีที่อยู่อาศัยภายหลังพ้นโทษ และมีการให้คำปรึกษา แนะนำแหล่งงานหรือการติดต่อหางานทำ

บ้านสวัสดิ ตั้งอยู่เลขที่ 33/12 ถนนงามวงศ์วาน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ 02-9534028

2. การสงเคราะห์ค่าพาหนะ และค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางกลับภูมิลำเนาแก่ผู้พ้นโทษ สำหรับผู้พ้นโทษที่ไม่มีค่าพาหนะเดินทางกลับภูมิลำเนา โดยผู้พ้นโทษสามารถติดต่อขอรับการสงเคราะห์โดยตรงที่บ้านสวัสดิ
3. การสงเคราะห์ทุนประกอบอาชีพแก่ผู้พ้นโทษ กรณีที่พ้นโทษจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน ไม่เกิน 1 ปี มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง และมีความตั้งใจ ชยัน สนใจใฝ่หาอาชีพสุจริต แต่ครอบครัวมีฐานะยากจน ทุนละไม่เกิน 20,000 บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)
4. การสงเคราะห์ทุนการศึกษาบุตรผู้ต้องขัง มูลนิธิรับคำร้องขอรับการสงเคราะห์ทุนการศึกษา จากบุตรผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศ และให้การสงเคราะห์ 3 ระดับชั้น ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. และระดับอุดมศึกษา
5. การเปิดอบรมด้านวิชาชีพระยะสั้น ณ ศูนย์ฝึกอาชีพบ้านสวัสดิ มูลนิธิจัดการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้ต้องขัง ผู้พ้นโทษ และประชาชนทั่วไปที่สนใจ เป็นประจำทุกปี (อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง)
6. การดำเนินงานสถานรับเลี้ยงเด็กบุญญาทรรับเลี้ยงบุตรผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ สถานรับเลี้ยงเด็กบุญญาทรรับดูแลเด็กติดผู้ต้องขัง ที่บิดาหรือมารดาต้องโทษอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล รับดูแลเด็กอายุตั้งแต่ 1 ปี – 6 ปี โดยมีเจ้าหน้าที่ดูแลพัฒนาการเด็ก พี่เลี้ยงเด็ก และแม่บ้าน ให้การดูแลตลอด 24 ชั่วโมง

2.3.2 มูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี

แต่เดิมมีชื่อว่า มูลนิธิอาสาสมัครคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิขึ้นเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2540 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือบุคคลและครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ ได้แก่ ผู้ถูกคุมประพฤติ ผู้พ้นโทษ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุมประพฤติ และอาสาสมัครคุมประพฤติ รวมทั้งดำเนินการหรือร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเพื่อแก้ไข ฟื้นฟู สงเคราะห์ผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี

โดยที่รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 มีการส่งมอบภารกิจกิจการคุมประพฤติ ซึ่งเดิมอยู่ในความรับผิดชอบของกรมราชทัณฑ์ให้ไปอยู่ในความรับผิดชอบของกรมคุมประพฤติ เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2546 กรมราชทัณฑ์จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขชื่อของมูลนิธิอาสาสมัครคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ มาเป็นมูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2547 ปัจจุบันมูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี ได้รับการประกาศให้เป็นองค์การหรือสถานสาธารณกุศล ลำดับที่ 753 ตามประกาศกระทรวงการคลังฯ ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2554 (ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 128 ตอนพิเศษ 142 ง)

วัตถุประสงค์

1. สนับสนุนและส่งเสริมสวัสดิการเกี่ยวกับผู้ถูกคุมประพฤติและผู้พ้นโทษของกรมราชทัณฑ์
2. ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ถูกคุมประพฤติ และผู้พ้นโทษ

3. สนับสนุนและร่วมมือกับหน่วยงานทางราชการ และเอกชน ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ออกสู่สังคมและแก้ไขฟื้นฟูสังคมผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี
4. ดำเนินการและร่วมมือกับหน่วยงานรัฐและเอกชน

การสงเคราะห์ช่วยเหลือ

1. ทุนประกอบอาชีพแก่ผู้ถูกคุมประพฤติดังและผู้พ้นโทษ

มูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดีให้การสงเคราะห์ทุนประกอบอาชีพแก่ผู้ต้องโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติดังที่ไม่มีประวัติกระทำผิดซ้ำ และปล่อยตัวจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน มาแล้วไม่เกิน 1 ปี มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง สามารถติดต่อได้ มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจในการประกอบอาชีพสุจริต แต่มีฐานะยากจน ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยพิจารณาเงินที่ให้การสนับสนุนละไม่เกิน 50,000 บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน)

2. ทุนการศึกษาบุตรผู้ต้องขัง

มูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี รับคำร้องขอรับการสงเคราะห์ ทุนการศึกษาจากบุตรผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ทั่วประเทศ และให้การสงเคราะห์ 3 ระดับชั้น ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. และระดับอุดมศึกษา

3. การจัดกิจกรรมเพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

มูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด เช่น การจัดอบรมการฝึกอาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้ต้องขังใกล้พ้นโทษ การมอบทุนประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ และการติดตามผลผู้พ้นโทษที่ได้รับทุนประกอบอาชีพจากมูลนิธิฯ

2.3.3 ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์CARE)

กรมราชทัณฑ์ ได้มีนโยบายให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (CARE : Center for Assistance to Reintegration and Employment) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานและช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้มีความพร้อมทั้งขณะต้องโทษในเรือนจำ และการนำความรู้จากการอบรมวิชาชีพไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ รวมทั้งเป็นศูนย์ประสานงานช่วยเหลือผู้พ้นโทษในด้านต่าง ๆ เพื่อดำเนินการตามนโยบาย ๓ ส. ๗ ก. ของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ในการคืนคนดีสู่สังคม เพื่อให้ผู้พ้นโทษมีอาชีพมีงานทำภายหลังพ้นโทษ สามารถช่วยเหลือตนเอง ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม และไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ และเป็น การตอบสนองนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในการให้หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมบูรณาการการทำงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมอาชีพผู้กระทำผิดซ้ำอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายการดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษทุกคน ผ่านการคัดกรอง และได้รับข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ ได้แก่ ข้อมูลการจ้างงาน แหล่งงาน ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพ และข้อมูลเกี่ยวกับการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือด้านอื่น ๆ จากศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ

2. ผู้พ้นโทษ ได้รับความช่วยเหลือตามความจำเป็นและเหมาะสม ได้รับการสนับสนุนทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ การประสานงาน การส่งต่อไปยังหน่วยงาน บริษัท ห้างร้านที่ต้องการแรงงาน ฝีมือตามคุณลักษณะของผู้พ้นโทษ

3. ผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ มีรายได้จากการจ้างงาน การประกอบอาชีพที่มาจากทักษะฝีมือที่ได้รับการฝึกฝน ทั้งขณะที่อยู่เรือนจำ และออกไปอยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชน สังคม

ทั้งนี้กรมราชทัณฑ์ มอบหมายให้กองพัฒนาพฤตินิสัย รับผิดชอบ ดูแล ประสานงาน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ทุกแห่งทั่วประเทศ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษด้านการมีงานทำและด้านอื่น ๆ โดยได้มีแนวทางแจ้งไปยังเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศ และกำหนดมาตรฐานในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไว้ 10 ด้าน ดังนี้

1. การจัดพื้นที่ให้บริการของศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (ที่ตั้งศูนย์ CARE)
2. การดำเนินงานของคณะทำงานศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ
3. การประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ภารกิจของศูนย์ CARE
4. การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานภายในพื้นที่
5. การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ
6. การบริหารจัดการด้านบุคลากร ด้านข้อมูล ด้านแผนในการขับเคลื่อนศูนย์ CARE
7. การรายงานผลการดำเนินงาน
8. เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานหรือผู้ดูแลรับผิดชอบประจำศูนย์ CARE
9. การให้ความสำคัญของผู้บริหาร (ผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถาน)

ขั้นตอนการดำเนินงานศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ

1. เรือนจำ/ทัณฑสถาน สืบหาข้อมูลผู้ต้องขังที่จะพ้นโทษภายใน ๑ เดือน และส่งต่อข้อมูลไปยังเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำตามแบบ CARE๐๑

2. กลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่ขอรับความช่วยเหลือ ดำเนินการคัดกรอง และตรวจสอบแผนการดำเนินชีวิตภายหลังพ้นโทษ หากพบว่าสามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีครอบครัวและผู้อุปการะ เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ ให้ข้อมูล ช่องทางการติดต่อศูนย์ CARE เพื่อให้ผู้พ้นโทษมีข้อมูลสำหรับการขอรับความช่วยเหลือในภายหลัง หากประสบปัญหาความเดือดร้อน

3. กลุ่มผู้ต้องขังที่ต้องการขอรับความช่วยเหลือ เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ ให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหา และความต้องการ โดยการประสานหน่วยงานเครือข่าย เช่น กรณีต้องการทุนประกอบอาชีพ ต้องการค่าพาหนะกลับภูมิลำเนา ต้องการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ เป็นต้น

4. ดำเนินการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการรับจ้างแรงงาน จำนวนผู้ต้องขังที่มีทักษะฝีมือในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในสถานประกอบการ บริษัท ห้าง ร้าน ที่ต้องการแรงงานและต้องการการจ้างงานในเรือนจำ/ทัณฑสถาน
5. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการจัดหางาน กรมการพัฒนาฝีมือแรงงาน ฯลฯ เกี่ยวกับข้อมูลตำแหน่งว่าง โครงการพัฒนาทักษะฝีมือ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้ผู้รับบริการของศูนย์ CARE (ผู้ต้องขัง ผู้พ้นโทษ ญาติและประชาชนทั่วไป) ได้นำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์
6. ประสานงานหน่วยงานเครือข่ายหรือหน่วยงานภายในพื้นที่ จัดทำบันทึกข้อตกลงการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย มีแนวทางในการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือของแต่ละหน่วยให้มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน
7. เมื่อศูนย์ CARE ดำเนินการให้ความช่วยเหลือ หรือประสานงานให้กับกลุ่มเป้าหมาย มีการติดตามประเมินผล และบันทึกข้อมูลลงในระบบ CARE SUPPORT หรือระบบการติดตามผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติเพื่อสนับสนุนนโยบายการคืนคนดีสู่สังคม

โดยสรุปในภาพรวมของการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 คณะผู้วิจัยทำการศึกษาตามขอบเขตการวิจัยโดยการการศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ลักษณะหรือสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการจัดพระราชสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 กฎหมายทั้ง 4 ฉบับนี้มีแนวทางการให้ความช่วยเหลือที่มีบริบทที่แตกต่างกัน แต่มีส่วนสำคัญที่ชัดเจนคือการช่วยเหลือจากรัฐบาล โดยไม่มีการใช้ภาคเอกชนอื่นๆ เข้ามาร่วมเป็นหุ้นส่วน ในส่วนและสวัสดิการและการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีกองทุนให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงรูปแบบและการบริหารกองทุน เงื่อนไขการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ลักษณะเงินทุน รวมทั้งรูปแบบหรือแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษของกองทุน ซึ่งมีความหลากหลายในการให้ความช่วยเหลือและเปิดกว้างให้เข้าถึงกองทุนได้โดยง่ายและมีความชัดเจน การให้ความช่วยเหลือรวมไปถึงครอบครัว บิดา มารดา บุตรและ/หรือสามี ภรรยา ทั้งนี้ด้วยความพร้อมในเชิงรัฐสวัสดิการ ในส่วนการเตรียมผู้พ้นโทษและชุมชนเพื่อรองรับผู้เคยกระทำกลับสู่ชุมชนมีโครงการที่ประสบความสำเร็จ และเป็นที่เชื่อมั่นได้ในโครงการของประเทศมาเลเซีย ได้แก่ โครงการ Crossroads Prison Ministries และ โครงการ Half-way House นอกจากนี้ยังมีแนวทางการช่วยเหลือของกรมราชทัณฑ์ที่มีความชัดเจน และนำร่อง ให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน ผู้ถูกคุมประพฤติ ภายใต้การ

ดำเนินงานร่วมของศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์CARE) ซึ่งมีความพร้อมในเบื้องต้นของการให้ความช่วยเหลือในระยะแรก อย่างไรก็ตามคณะผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเพื่อวิเคราะห์และการนำเสนอรายละเอียดในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาความเป็นได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนโดยนำเสนอ รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การให้ความช่วยเหลือของกองทุน/การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทย ตลอดจนแนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน และการนำเสนอแผนการดำเนินงาน (Roadmap) รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและระยะยาว อันจะนำไปสู่การสนับสนุนต่อยอดองค์ความรู้ให้หน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมที่มีภาระหน้าที่ในการพัฒนาพฤตินิสัยโดยตรง หรือหน่วยงานและสถาบันที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นฐานข้อมูลประยุกต์ใช้ต่อไป โดยภาพรวมของการกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ขึ้นตอน วิธีการศึกษา ดังนี้

3.1 วิธีการศึกษา

การศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษา ได้แก่ การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสัมมนาระดมความคิดเห็น ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการเพื่อการทบทวนวรรณกรรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ผลการศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ลักษณะหรือสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ จำนวนไม่น้อยกว่า 4 ประเทศ ซึ่งเป็นประเทศที่มีกองทุนให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงรูปแบบและการบริหารกองทุน เงื่อนไขการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ลักษณะเงินทุน รวมทั้งรูปแบบหรือแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษของกองทุน

3.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) บุคคลที่เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพฤตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ กลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน กลุ่มครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด

3.1.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการ จำนวน 25 คน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ครั้งและจังหวัดสำคัญ 1 ครั้ง

3.1.4 การจัดประชุมครั้งที่ 1 การสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย ไม่น้อยกว่า 100 คน โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาต้องประกอบไปด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพุดินิสัย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน ภาคชุมชนและประชาสังคม

3.1.5 การจัดประชุมครั้งที่ 2 จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ผลการศึกษา ร่างกฎหมาย และแผนการดำเนินงาน (Roadmap) ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและเพื่อผลักดันการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยให้เกิดขึ้นได้โดยเร็ว โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ผู้แทนกรมคุมประพฤติ ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม ไม่น้อยกว่า 30 คน

3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

3.2.1 ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานกับกองทุนมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 20 คน

3.2.2 ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพุดินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี จำนวน 20 คน

3.2.3 กลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ

- ผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง ในทุกคดี โดยผู้กระทำความผิดผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติเหล่านี้ไม่เกิน 3 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2561 จำนวน 20 คน

- ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในทุกคดี โดยเด็กและเยาวชนเหล่านี้ไม่เกิน 3 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2561 จำนวน 20 คน

3.2.4 กลุ่มครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา พี่หรือน้องที่ผู้กระทำความผิดได้เคยอาศัย หรืออาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน จำนวน 10 คน ส่วนญาติผู้กระทำความผิด ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อาที่ผู้กระทำความผิดได้เคยอาศัย หรืออาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 100 คน

3.2.5 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการ จำนวน 25 คน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ครั้งและจังหวัดสำคัญ 1 ครั้ง(โดยการใช้แบบสนทนากลุ่มชุดเดียวกัน)

รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 25 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยกำหนดแนวคำถามเป็นประเด็นปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้ข้อคำถามมีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง และเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำการวิจัยอีกทั้งทำให้ได้ทรรศนะที่หลากหลาย ซึ่งการวิจัยเรื่องความเป็นได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ เป็นความต้องการที่อาศัยความเข้าใจทั้งระดับนโยบาย การบริหารจัดการ การกำหนดกรอบ ปัจจัยที่มีอิทธิพล รวมทั้งผลกระทบอย่างรอบด้านจะต้องรับฟังเสียงสะท้อนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุน และ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ, ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพฤตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ, กลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน และกลุ่มครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อสกัดข้อมูลอย่างรอบด้านแล้วนำเข้าสู่การสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้อาศัยการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญอย่างมีความหลากหลายทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาอันนำไปสู่การนำเสนอแผนการดำเนินงาน (Roadmap) การสังเคราะห์รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและระยะยาวที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ส่งผลให้การออกแบบแนวคำถามการสัมภาษณ์ และแนวคำถามในการสนทนากลุ่มจะมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และครอบคลุมกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 การออกแบบแนวคำถามการสัมภาษณ์ และแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม การใช้องค์ความรู้เพื่อออกแบบแนวคำถามการสัมภาษณ์ และแนวคำถามในการสนทนากลุ่มนั้น คณะผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมในประเทศไทย และต่างประเทศ พร้อมทั้งเข้าสัมภาษณ์เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์ปรากฏ ดังนี้

1) โครงสร้างแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1 ใช้สัมภาษณ์

1. ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพฤตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
4. ตำแหน่งในปัจจุบัน

5. หน่วยงานที่สังกัด

6. ระยะเวลาการปฏิบัติงาน

7. ประสบการณ์และความชำนาญเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด/เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในด้าน

ส่วนที่ 2 รูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

1. หน่วยงานมีกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีรูปแบบ หรือไม่/อย่างไร หากมี ดำเนินการรูปแบบใด อย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนควรมีวัตถุประสงค์ใด เพื่ออะไร

ส่วนที่ 3 แนวทางการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. การจัดตั้งกองทุนเพื่อให้ความช่วยเหลือควรมีแนวทางการดำเนินการอย่างไร

2. กระบวนการจัดการ ได้แก่ การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

3. วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ/กองทุนมีหรือไม่ หากมี ต้องดำเนินการอย่างไร

4. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ (ปัจจัยภายนอก /ปัจจัยภายใน) ของกองทุนควรมีปัจจัยใดบ้าง อย่างไร

ส่วนที่ 4 แนวทางวิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. การให้ทุนช่วยเหลือมีระบบอย่างไร

2. แนวทางหรือวิธีการตรวจสอบกองทุนมีหรือไม่ หากมีดำเนินการอย่างไร จากหน่วยงานใด

3. กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน/ระบบการระดมเงินทุนมีหรือไม่ หากมีดำเนินการอย่างไร

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัดที่พบในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการกองทุนมีหรือไม่ เรื่องใดบ้าง อย่างไร
2. ข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการดำเนินงานมีหรือไม่อย่างไร
3. วิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 6 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ยกกรณีศึกษา หรือตัวอย่าง (Best Practice) ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน (สัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศ / ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพฤตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในต่างประเทศ)

2. หากในประเทศไทยมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษท่านคิดว่าปัจจัยใดที่มีความสำคัญที่ส่งผลให้การจัดตั้งกองทุนนี้ประสบผลสำเร็จ (สัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศ / ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพฤตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในประเทศไทย)

2.1 ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการจัดตั้งกองทุน

2.2 ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

3. มีความเป็นไปได้หรือไม่ ที่จะผลักดันหรือสร้างกระบวนการให้นักโทษที่เคยได้รับความช่วยเหลือและเป็นผู้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้คืนเงินหรือ benefit บางส่วนสู่กองทุนเพื่อช่วยเป็นกองทุนหมุนเวียนให้กับนักโทษรายอื่นๆในการช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

หากในอนาคตมีการสร้างกระบวนการหรือกลไกให้ผู้พ้นโทษได้รับการช่วยเหลือหรือการวางแผนหลังปล่อยตัวเพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้น เช่น การได้เงินสวัสดิการสงเคราะห์ การช่วยเหลือกองทุนหมุนเวียน ท่านเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร

ส่วนที่ 7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) โครงสร้างแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 2 ใช้สัมภาษณ์ ผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษาปัจจุบัน
4. อาชีพ
5. สถานภาพครอบครัว
6. ระยะเวลาการพ้นโทษ (พ้นโทษมากี่ปี/กี่เดือน)

ส่วนที่ 2 อาชีพ การศึกษา และการช่วยเหลืออื่นๆ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิต
หลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

อาชีพ

1. หากพ้นโทษหรือได้รับโอกาสปล่อยตัว ท่านจะไปทำงานใด ลักษณะใด/รูปแบบใด
2. ท่านได้นำความรู้จากการฝึกวิชาชีพในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกอบรม มาใช้ประกอบ
อาชีพหลังปล่อยตัวหรือไม่อย่างไร

3. ท่านคิดว่าเงินเดือนหรือผลตอบแทนที่ได้รับจากการประกอบอาชีพหลังปล่อยตัว
ควรอยู่ในระดับเท่าใดจึงจะพอเลี้ยงครอบครัวได้

4. ท่านวางแผนการงาน/อาชีพ หลังปล่อยตัวอย่างไร

การศึกษา

1. ต้องการเรียนต่อหรือไม่ และถ้าต้องการเรียนจะเรียนสาขาใด ระดับใด
2. ท่านคิดว่าการเรียนในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกอบรม สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้
ภายหลังพ้นโทษหรือไม่

3. ท่านได้เรียนในเรือนจำในสาขาที่ต้องการเรียนหรือมีความถนัดหรือไม่

4. ท่านได้รับทุนการศึกษาต่อหรือทุนเรียนดีจากเรือนจำเมื่อพ้นโทษหรือไม่อย่างไร

5. ท่านวางแผนการเรียนต่อหลังปล่อยตัวหรือไม่อย่างไร

การช่วยเหลืออื่น ๆ

1. ครอบครัวของท่าน เช่น บุตร/สามีหรือภรรยา หรือบิดา/มารดา เคยได้รับการ
ช่วยเหลือหรือได้รับสวัสดิการของรัฐจากหน่วยงานภาครัฐ /เอกชน/ชุมชน ในระหว่างที่ท่านต้องโทษในเรือนจำ
หรือศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหรือไม่ อย่างไร หน่วยงานใด

2. การช่วยเหลือในข้อ 1 เป็นความช่วยเหลือเรื่องอะไร/จำนวนเท่าใด

3. ท่านต้องการสิ่งใด และความช่วยเหลือเรื่องอะไร เพื่อให้คุณภาพชีวิตหลังปล่อย
ของท่านจากเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนดีขึ้น และอยู่ในสังคมได้ไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ

4. หากหน่วยงานหรือบุคคลต้องการให้ความช่วยเหลือต้องการได้รับความช่วยเหลือ
นั้นตั้งแต่ในระหว่างรับโทษ หรือหลังปล่อยจากเรือนจำ/ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 3 แนวทางการได้รับความช่วยเหลือ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลัง
ปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ท่านได้รับความช่วยเหลือจากใคร หน่วยงานใด หรือสถาบันใดบ้าง ในการ
ช่วยเหลือ การศึกษา อาชีพ และเป็นความช่วยเหลือในลักษณะใดบ้าง

2. การให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีแนวทาง
หรือวิธีการช่วยเหลืออย่างไร

3. หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือมีอะไรบ้าง อย่างไร

4. ท่านมีความรู้สึกพึงพอใจต่อความช่วยเหลือที่ได้รับหรือไม่ อย่างไร

5. หากท่านไม่ได้รับความช่วยเหลือ ท่านเคยไปขอความช่วยเหลือเองหรือไม่อย่างไร

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัด ในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีหรือไม่ อะไรบ้าง

2. ข้อจำกัดที่พบในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีหรือไม่ อะไรบ้าง

3. ท่านจัดการกับปัญหา/ข้อจำกัดนั้นอย่างไร

ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ยกกรณีศึกษา หรือตัวอย่าง (Best Practice) ของการได้รับความช่วยเหลือ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

2. หากในประเทศไทยมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษท่านคิดว่าปัจจัยอะไรที่มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การจัดตั้งกองทุนนี้ประสบผลสำเร็จ

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ปัจจัยใดที่ส่งผลให้การจัดตั้งสำเร็จ

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานจัดตั้งกองทุนประสบความสำเร็จ

3) โครงสร้างแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 3 ใช้สัมภาษณ์ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

2. อายุ

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

4. อาชีพ

5. สถานภาพในครอบครัว (บิดา มารดา พี่หรือน้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา)

ส่วนที่ 2 อาชีพ การศึกษา และการช่วยเหลืออื่น ๆ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

อาชีพ

1. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษ มีความต้องการทำงานอะไร และกับหน่วยงานหรือบริษัทใด เพราะเหตุใด

2. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษ มีการฝึกอาชีพในระหว่างต้องโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริงหรือไม่ อย่างไร

3. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษ ค่าตอบแทนจากการทำงาน เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตทั้งตนเอง และครอบครัวหรือไม่ อย่างไร

4. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษ มีการวางแผนการทำงานในอนาคตอย่างไรบ้าง

การศึกษา

1. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษ ต้องการเรียนต่อหรือไม่ และถ้าต้องการเรียนจะเรียนอะไร เพราะเหตุใด

2. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษ ได้เรียนในระหว่างต้องโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริงหรือไม่ อย่างไร

3. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษ ได้เรียนในวิชาที่ชอบ และมีความถนัดในวิชานั้น ๆ หรือไม่ อย่างไร

4. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษ เคยได้รับค่าเล่าเรียน ทุนเรียนต่อเมื่อพ้นมาแล้วโทษจากเรือนจำ หรือศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหรือไม่ อย่างไร และเพียงพอต่อการไปเรียนต่อหรือไม่ อย่างไร

5. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษ มีการวางแผนการเรียนต่อในอนาคตอย่างไรบ้าง

การช่วยเหลืออื่น ๆ

1. บุตร/สามีหรือภรรยา หรือบิดา/มารดา ของผู้พ้นโทษ เคยได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ /เอกชน/ชุมชน ในระหว่างที่ท่านต้องโทษในเรือนจำ หรือศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหรือไม่ อย่างไร หน่วยงานใด

2. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน การช่วยเหลือในข้อ 1 เป็นความช่วยเหลือเรื่องอะไร ทราบหรือไม่

3. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน ผู้พ้นโทษ ต้องการสิ่งใด และความช่วยเหลือเรื่องอะไร เพื่อให้คุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษจากเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนดีขึ้น

4. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน หากมีความช่วยเหลือใด ๆ มาถึงผู้พ้นโทษ ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้พ้นโทษ ต้องการความช่วยเหลือนั้นตั้งแต่ในระหว่างรับโทษ หรือหลังปล่อยจากเรือนจำ/ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 3 แนวทางการได้รับความช่วยเหลือ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษได้รับความช่วยเหลือจากใคร หน่วยงานใด หรือสถาบันใดบ้าง ในการช่วยเหลือ การศึกษา อาชีพ และเป็นความช่วยเหลือในลักษณะใดบ้าง
2. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน การให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ท่านทราบหรือไม่ว่ามีแนวทางหรือวิธีการอย่างไร
3. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน มีหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษมีอะไรบ้าง อย่างไร
4. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน ผู้พ้นโทษมีความรู้สึกพึงพอใจกับความช่วยเหลือที่ได้รับหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัด ในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีหรือไม่ อะไรบ้าง
2. ข้อจำกัดที่พบในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีหรือไม่ อะไรบ้าง

ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ยกกรณีศึกษา หรือตัวอย่าง (Best Practice) ของการได้รับความช่วยเหลือผู้พ้นโทษ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน
2. หากในประเทศไทยมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษท่านคิดว่าปัจจัยอะไรที่มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การจัดตั้งกองทุนนี้ประสบผลสำเร็จ

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) โครงสร้างข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม ชุดที่ 4 กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดสำคัญ

ส่วนที่ 1 รูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

1. ควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ หรือไม่/อย่างไร
2. กองทุนที่กล่าวถึงนี้ควรมีรูปแบบใด สนับสนุนสิ่งใดให้ผู้พ้นโทษบ้าง

3. วัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนจะเป็นอย่างไร

4. ท่านคิดว่าประโยชน์ที่ผู้พ้นโทษจะได้รับจากกองทุนเป็นอย่างไร ผลดี-ผลเสีย

ส่วนที่ 2 แนวทางการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. การให้ความช่วยเหลือของกองทุนควรมีแนวทางการดำเนินการอะไรบ้าง เป็นอย่างไร

2. กระบวนการจัดการ ได้แก่ การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือ ควรมีอะไรบ้าง เป็นอย่างไร

3. มีวิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ/กองทุนควรมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร

4. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ (ปัจจัยภายนอก / ปัจจัยภายใน) ของกองทุนควรมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร

ส่วนที่ 3 แนวทางวิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ระบบการให้ทุนควรมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร

2. แนวทางวิธีการตรวจสอบกองทุนควรมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร

3. กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน/ระบบการระดมเงินทุนควรมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร

4. กระบวนการติดตามหลังการระดมทุนควรดำเนินการอย่างไร

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัดที่พบในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการกองทุนจะมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร

2. ข้อจำกัดที่พบในการดำเนินการกองทุนจะมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร

3. แนวทางการแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัด

ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ยกกรณีศึกษา หรือตัวอย่าง (Best Practice) ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน (สัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศ / ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพฤตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ

และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในต่างประเทศ) ที่ประสบความสำเร็จและการนำมาเป็นต้นแบบในการดำเนินงาน

2. หากในประเทศไทยมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษท่านคิดว่าปัจจัยอะไรที่มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การจัดตั้งกองทุนนี้ประสบผลสำเร็จ (สัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศ /ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพฤตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในประเทศไทย)

3. มีความเป็นไปได้หรือไม่ ที่จะผลักดันหรือสร้างกระบวนการให้นักโทษที่เคยได้รับความช่วยเหลือและเป็นผู้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้คืนเงินหรือ benefit บางส่วนสู่กองทุนเพื่อช่วยเป็นกองทุนหมุนเวียนให้กับนักโทษรายอื่น ๆ ในการช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด กระบวนการติดตามหลังสนับสนุนเงินช่วยเหลือจากกองทุน

4. กองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิต นอกจากเรื่องงาน อาชีพ การศึกษาหลังปล่อย ควรสนับสนุนเรื่องใดอีกบ้าง

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3.3 ประมวลภาพแสดงการขอข้อมูลในการออกแบบแนวคำถามการสัมภาษณ์ และแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

ภาพชุดที่ 3.1 แสดงการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการตรวจสอบความสอดคล้อง (index of item-objective congruence : IOC) ของข้อมูลในการออกแบบแนวคำถามการสัมภาษณ์ และแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

ภาพชุดที่ 3.2 แสดงการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการตรวจสอบความสอดคล้อง(index of item-objective congruence : IOC) ของข้อมูลในการออกแบบแนวคำถามการสัมภาษณ์ และแนวคำถามในการสนทนากลุ่มในประเทศอังกฤษของนักวิจัยต่างประเทศ

3.3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยพิจารณาเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ในภาพรวม ในรูปแบบ Check list ทั้งในเรื่องการใช้ภาษาและความครอบคลุมของเนื้อหา ให้มีความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (index of item-objective congruence : IOC) จากนั้นคณะผู้วิจัยจึงนำแบบสัมภาษณ์ และแนวคำถามในการสนทนากลุ่มที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำแบบสัมภาษณ์ และแนวคำถามในการสนทนากลุ่มที่ดำเนินการปรับแก้เรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึก ซึ่งหลังจากเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์บริบท (Context) และเนื้อหา (Content Analysis) โดยปรับตามลักษณะส่วนบุคคลและเน้นการทำความเข้าใจแบบองค์รวม เพื่อนำมาใช้ในการตีความข้อมูลออกมาเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ให้มีความชัดเจน และถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นำไปสู่การ

ทำความเข้าใจและสามารถรวบรวมข้อมูลนำไปสู่การสรุปและข้อเสนอแนะ โดยการนำเสนอแผนการดำเนินงาน (Roadmap) การสังเคราะห์รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน รวมทั้งกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและระยะยาวซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดระบบข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเทปพร้อมทั้งจัดพิมพ์เนื้อหาและระบุเชิงอรรถ (ผู้ให้สัมภาษณ์/วัน - เวลา ที่สัมภาษณ์) ให้ชัดเจน จากนั้นจึงจำแนกข้อมูลเป็นประเด็นหลัก ๆ ที่เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การวิจัย และจำแนกประเด็นย่อย เพื่อความละเอียดลึกซึ้งในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ส่วนของการตีความ เพื่อการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการทบทวนรายละเอียดทั้งหมด เพื่อนำสู่การตีความและทำความเข้าใจกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และหาความสัมพันธ์ของข้อมูล ออกแบบเป็นรูปแบบที่ค้นพบให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำด้านเนื้อหาและการตีความนำเสนอในบทที่ 4 ทั้งนี้นำไปสู่การทำความเข้าใจเพื่อการสรุปและข้อเสนอแนะในบทที่ 5 ต่อไป

3.5 ประเด็นข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัยในคนตามกฎหมายระเบียบที่มหาวิทยาลัยมหิดลกำหนด เพื่อให้เป็นมาตรฐานสากล และถูกต้องตามกระบวนการก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้คณะกรรมการด้านจริยธรรมการวิจัยในคน ได้พิจารณาและประเด็นสัมภาษณ์ และข้อคำถามในการสนทนากลุ่มอย่างละเอียด เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยเฉพาะกลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็ก และเยาวชนที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์

บทที่ 4

วิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาความเป็นได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรื่องจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนโดยนำเสนอ รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การให้ความช่วยเหลือของกองทุน/การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทย ตลอดจนแนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน และการนำเสนอแผนการดำเนินงาน (Roadmap) รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและระยะยาว การนำเสนอในบทนี้ประกอบด้วย

4.1 สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ กลุ่มผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติสนัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ กลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด

4.2 สรุปผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการ

4.3 การสัมภาษณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย และผลการนำเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางของกองทุนในต่างประเทศ

4.4 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ พร้อมข้อเสนอรูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การบริหารกองทุน เงื่อนไขการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ลักษณะเงินทุน รวมถึงรูปแบบหรือแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษของกองทุน รวมถึงปัญหาอุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานในรูปแบบกองทุน

4.5 ร่างแผนการดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วนและระยะยาวพร้อมแผนการผลักดันกฎหมาย

4.6 แนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน

4.1 สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คณะผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานกับกองทุนมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 20 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติสนัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี จำนวน 20 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ

- ผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง ในทุกคดี โดยผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติเหล่านี้ไม่เกิน 3 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2561 จำนวน 20 คน

- ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในทุกคดี โดยเด็กและเยาวชนเหล่านี้ไม่เกิน 3 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2561 จำนวน 20 คน

กลุ่มที่ 4 ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ

- ครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา พี่หรือน้องที่ผู้กระทำความผิดได้เคยอาศัย หรืออาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน จำนวน 10 คน

- ญาติผู้กระทำความผิด ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อาที่ผู้กระทำความผิดได้เคยอาศัย หรืออาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 100 คน

นำเสนอผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการวิจัย พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ

โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานกับกองทุนมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 20 คน

ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบในประเทศ จำนวน 15 คน

เพศชาย 5 คน เพศหญิง 10 คน อายุ ต่ำสุด 27 ปี สูงสุด 47 ปี มีอายุเฉลี่ย 30.02 ปี ระดับการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาโท จำนวน 7 คน และปริญญาตรี 8 คน ตำแหน่งในปัจจุบัน รองผู้อำนวยการมูลนิธิ จำนวน 6 คน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 9 คน หน่วยงานที่สังกัด มูลนิธิชลตา มูลนิธิบ้านพระพร มูลนิธิ Right to Play และบริษัท จีจีไอ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ต่ำสุด 5 ปี สูงสุด 13 ปี มีระยะเวลาการปฏิบัติงานเฉลี่ย 7.55 ปี

ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบต่างประเทศ จำนวน 5 คน

เพศชาย 2 คน เพศหญิง 3 คน อายุต่ำสุด 31 ปี สูงสุด 50 ปี มีอายุเฉลี่ย 47 ปี ระดับการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน และปริญญาตรี 1 คน ตำแหน่งในปัจจุบัน รองผู้อำนวยการองค์กร จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 3 คน หน่วยงานที่สังกัด Integrated Offender Management (IOM) กรมตำรวจเมอร์ซีย์ไซด์ (Merseyside Police) และองค์กร Nacro สหราชอาณาจักร ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ต่ำสุด 11 ปี สูงสุด 31 ปี มีระยะเวลาการปฏิบัติงานเฉลี่ย 22 ปี

หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิดการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือในภาพรวมทุกองค์กรทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศมีหลักการ และแนวคิดในการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำความผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน โดยแยกเป็น

1) ในประเทศไทย กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ไม่มีการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือ แต่มีโครงการ/แนวทาง หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษ ดังนี้

- กรมราชทัณฑ์ มี “โครงการไทยนิยม ยั่งยืน กรมราชทัณฑ์” โดยกรมราชทัณฑ์ได้ให้บริการแก่ผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษในการขอรับการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ ซึ่งให้บริการที่มีความเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพ ได้แก่ การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ คินคนดีสู่สังคม (ทุนนายแพทย์ปราเสริฐ ปราสาททองโอสถ) การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์ การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ มูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี และการสนับสนุนทุนการศึกษาบุตรผู้ต้องขัง

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมี ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ พ.ศ. 2544 และปรับแก้ใหม่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 และในปัจจุบัน มีการออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน พ.ศ.2563 ในข้อ 7 ประเภทค่าใช้จ่าย หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย และข้อ 8 การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชน

ภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายจำนวนเงินรายละไม่เกินห้าพันบาท ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม มีอำนาจพิจารณาได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด

- กรมคุมประพฤติ มีแนวทางการสงเคราะห์ผู้ได้รับการปล่อยตัวคุมประพฤติ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 59ก เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2562 และหนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0703.3/13822 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2562 การสงเคราะห์ของกรมคุมประพฤติมีหลายประเภท ได้แก่ ค่าพาหนะ การส่งเสริมด้านการฝึกอาชีพ การส่งเสริมด้านทุนประกอบอาชีพ เงินทุนประกอบอาชีพ การส่งเสริมการมีงานทำ หรือส่งเสริมด้านการหางาน

โดยมีโครงการร่วมของ 3 หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์ CARE ให้ความช่วยเหลือตามเกณฑ์ที่ผู้พ้นโทษสามารถร้องขอได้ และทำการเบิกจ่ายให้กับผู้พ้นโทษ ในส่วนองค์กรไม่แสวงหากำไรมีการจัดตั้งเป็นองค์กรหรือมูลนิธิเพื่อให้การช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ โดยการจัดตั้งกองทุนในการให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน เช่น การเงิน การจัดหาอาชีพ การศึกษา และความต้องการที่ผู้พ้นโทษทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนขอรับความช่วยเหลือ ส่วนใหญ่ความคล้ายคลึงกันทั้งความต้องการของผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน คือการขอให้หาอาชีพ ได้รับโอกาสทำงานเป็นหลักแหล่งเป็นอันดับแรก กล่าวคือ

“... ผู้พ้นโทษมักต้องการอาชีพ ต้องการความมั่นคง เด็กที่โตๆ แล้วก็อยากได้อาชีพเหมือนกันจะขึ้นกับใครจะสนใจอาชีพอะไร...”

“...พวกคนโตๆ ออกจากเรือนจำ สิ่งที่ต้องการมากๆ คือจะหางานอะไรทำ ถ้าไม่มีงาน ก็ลำบาก จะเหมือนเดิมประเดี๋ยวก็จะกลับเข้าเรือนจำอีก คนกลุ่มนี้เขามีความคิดที่ดีต้องการกลับตัวกลับใจ ด้วยมูลนิธิเราเน้นผู้ใหญ่อยู่แล้วจึงช่วยเหลือได้ไม่ยาก...”

ทั้งนี้ในบางส่วนต้องการสนับสนุนเป็นเงินเพื่อสร้างอาชีพ ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือในบางมูลนิธิและองค์กรจะมีงบประมาณสนับสนุนบางส่วน ทุกองค์กรจะมีการกำหนดอัตราการช่วยเหลือ โดยเป็นเงินที่สนับสนุนแบบให้เปล่า จำกัดจำนวนเงิน และจำกัดจำนวนครั้งของการขอเงิน ได้แก่

“...การขอเงินก็เข้ามาเยอะ หลายรูปแบบทั้งเงินที่เอาไปประกอบอาชีพ ไปเรียนต่อ ช่วยครอบครัว...”

“... เงินเป็นปัจจัย 5 ของคนนะ ไม่มีเงินจะไปไหนได้ อับจนหนทางเลยทีเดียว องค์กรเราจะมีเงินให้กับเด็กและเยาวชนที่ต้องการไปเรียนต่อ ก็มีเอกสารรายละเอียดมาให้เราด้วย ถ้าไม่มีก็ไม่ได้ค่ะ เพราะอันนี้คือเงื่อนไขของเรา...”

2) ในต่างประเทศ องค์กรของประเทศอังกฤษ ได้แก่ Nacro และ Integrated Offender Management (IOM) กรมตำรวจเมอร์ซีย์ไซด์ มีการให้ความช่วยเหลือแยกออกเป็น 2 รูปแบบ กล่าวคือ 1) การรับเงินสวัสดิการจากรัฐบาลซึ่งถือว่าเป็นเงินประกันสังคมประเภทหนึ่งที่ผู้ต้องโทษและผู้พ้นโทษจะต้องได้รับแม้จะอยู่ในเรือนจำก็ตาม 2) เป็นการได้รับการช่วยเหลือในเรื่องการขอส่งเสริมอาชีพ การจัดหางาน การอบรม การได้รับการศึกษาเพิ่มเติม โดยทั้ง 2 รูปแบบนี้มุ่งที่จะให้กับผู้ต้องโทษในระหว่างต้องโทษ และผู้ที่พ้น

โทษไปแล้วอยู่ในระหว่างคุมประพฤติ ในส่วนที่พ้นโทษโดยไม่ต้องคุมประพฤติจะสามารถขอความช่วยเหลือได้ เช่น การต้องการที่อยู่อาศัย เป็นต้น การช่วยเหลือทั้ง 2 รูปแบบนี้จะไม่มุ่งให้เฉพาะนักโทษเท่านั้น แต่ยังคงรวมไปถึงครอบครัว ได้แก่ สามี ภรรยา หรือบุตร ซึ่งมีเกณฑ์หรือข้อกำหนดอยู่แล้ว โดยเป็นระเบียบ ประกาศ ภายใต้กฎหมายของแต่ละประเทศ และในประเทศอังกฤษเองการบังคับใช้กฎหมายจะมุ่งให้รัฐเป็นผู้จัดสรรตัวเงิน ส่วนองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือไม่มีหน้าที่ในการจัดสรรตัวเงินแต่ให้ความช่วยเหลือในความจำเป็นเฉพาะหน้า และระยะยาว โดยมีเกณฑ์กำหนด ทั้งนี้การช่วยเหลือดังกล่าวต้องมีการประเมินภาวะความเสี่ยงของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวมาแล้วร่วมด้วย

วัตถุประสงค์และลักษณะของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรื่องจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน แยกออกเป็นในประเทศ และต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือในประเทศไทย กล่าวว่าองค์กรหรือมูลนิธิของตนไม่ได้จัดสรรเงิน และความช่วยเหลืออื่นๆ ในรูปแบบของการจัดการกองทุน โดยองค์กรหรือมูลนิธิในประเทศไทยมีการบริหารจัดการเป็นเอกชน มีแนวทางการจัดตั้ง 3 แบบ คือ แบบที่ 1 เป็นการช่วยเหลือจากองค์กรภาคเอกชนจากต่างประเทศซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ไม่เฉพาะว่าจะเป็นผู้ต้องโทษ หรือเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด แบบที่ 2 ทุนจากต่างประเทศส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งผ่านการบริจาคซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ไม่เฉพาะว่าจะเป็นผู้ต้องโทษ หรือเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเช่นเดียวกับแบบที่ 1 และแบบที่ 3 ระดมทุนจากในประเทศเท่านั้นจะใช้ลักษณะของ การบริจาค ซึ่งเป็นความต้องการของผู้ที่จะช่วยเหลือผู้ต้องโทษทั้งที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด การบริจาค่นั้นเป็นการให้ความช่วยเหลือที่เฉพาะกลุ่มโดยตรง

“...มูลนิธิเราให้ความช่วยเหลือเฉพาะเด็กและเยาวชนเท่านั้น เราได้รับเงินจากการขอบริจาคจากภาคเอกชนในหลายๆ บริษัทที่มีความประสงค์จะบริจาคเพื่อช่วยเหลือสังคมเงินที่บริจาคเราจะนำมาจัดสรรให้เป็นทุน เช่น ทุนการเรียนรู้ต่อ ทุนประกอบอาชีพ เรามีการออกไปตรวจสอบภายหลังให้ความช่วยเหลือไปแล้ว...”

“...การทำงานเราเป็นองค์กรศาสนาที่ไม่แสวงหาผลประโยชน์ใด ๆ เราทำงานและอาชีพให้ผู้ต้องขัง โดยเราไม่มีเงินใดๆ จะสนับสนุน เราให้ออกทางสังคม...”

ในภาพรวม ส่วนการให้เงิน การให้ความช่วยเหลืออื่นๆ เป็นความต้องการของผู้พ้นโทษ และส่วนใหญ่มูลนิธิและองค์กรเหล่านี้จะช่วยเหลือผู้พ้นโทษ และผู้ที่อยู่ระหว่างคุมประพฤติ ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างโทษจะไม่ได้มีการให้ความช่วยเหลือแต่อย่างใด เช่นเดียวกับเด็กและเยาวชนกระทำผิด เพราะในระหว่างโทษนั้นจะเป็นการช่วยเหลือของกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ต้องจัดสรรให้กับผู้ต้องขังทั้ง 2 กลุ่มนี้อยู่แล้วซึ่งเป็นไปตามกฎหมายกำหนด ในส่วนเด็กและเยาวชนแม้จะไม่มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการช่วยเหลือ แต่การช่วยเหลือนั้นเป็นเงินที่เรียกว่าเงินสงเคราะห์ พิจารณาจากคณะกรรมการสงเคราะห์ ฯ ซึ่งเป็นไปตาม

กฎหมายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเช่นกัน ส่วนมูลนิธิหรือองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือจะเป็นเหมือนกันกับผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่ โดยเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเมื่อได้รับการปล่อยตัวก็จะได้รับการช่วยเหลือร่วมด้วย ดังนั้น การดำเนินงานของมูลนิธิหรือองค์กรที่ช่วยเหลือทั้งผู้ใหญ่เด็กและเยาวชนนั้นจะเป็นการช่วยเหลือหลังจากการต้องโทษแล้วในทุกกรณี

การให้ความช่วยเหลือขององค์กร และมูลนิธิต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจนโดยทุกมูลนิธิและองค์กรจะมีการดำเนินการ ตั้งแต่การขอบริจาคเงินทุน การได้รับเงินทุน วิธีการจัดสรรอย่างมีเกณฑ์กำหนด ซึ่งเป็นเงื่อนไขของความช่วยเหลือต่างๆ การดำเนินการเหล่านี้ จะมีการแจ้งไว้ในหน้าเว็บไซต์หรือ Facebook ขององค์กรหรือมูลนิธินั้นๆ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่มีความชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกรูปแบบของการจัดการการเงิน หรือการให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้เพราะองค์กรมีการจดทะเบียน การดำเนินงานตามกฎหมายกำหนด ซึ่งจะมีการตรวจสอบบัญชีการเงิน หรือการรายงานการเงิน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ ดังนั้น ความน่าเชื่อถือขององค์กรจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะองค์กรภาคเอกชนจากต่างประเทศที่ต้องมีการรายงานให้องค์กรต้นทางหรือสำนักงานใหญ่รับทราบในทุกปี หรือราย 6 เดือน เป็นต้น ส่วนองค์กรที่ช่วยเหลือในต่างประเทศจะมีความเข้มงวดในการบริหารจัดการ การดำเนินการต่างๆ ขององค์กรอย่างมาก เพราะจะมีการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่เมือง (องค์กรเหล่านี้จะได้รับใบอนุญาตจากรัฐบาลให้เปิดการดำเนินการช่วยเหลือนักโทษ เด็กที่กระทำความผิด รวมทั้งครอบครัว) กล่าวคือ

“...กระบวนการจัดการต่างๆ ในฐานะที่เราเป็นองค์กรระหว่างประเทศเราจะระมัดระวังมากๆ ค่ะ แล้วก็เรื่องการตรวจสอบการเงินบัญชีเราต้องแสดงให้เห็นถึงความสุจริตขององค์กรเรา...”

“...มูลนิธิเราเป็นของคนไทย เราไม่ได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศ แต่เราก็มีระบบระเบียบ เรามีการตรวจบัญชี มีการประชุมกรรมการมูลนิธิทุกเดือน มีการรายงานการให้ความช่วยเหลือทุกๆ เดือน จำนวนเคส ที่เราช่วยเหลือแล้ว การรับเรื่องราวร้องทุกข์ต่างๆ เราทำมาตลอด มูลนิธิเราอยู่มานานมากกว่า 30 ปี...”

ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือมีการยกกรณีศึกษาที่มีความน่าสนใจ และปัจจัยสู่ความสำเร็จ ดังนี้

“...ปัจจัยสู่ความสำเร็จของเรา ผมว่าการทำงานขององค์กรเรามีการให้ความช่วยเหลือ เด็กที่กระทำความผิด เรามีเป้าหมายการคืนเด็กดีให้สังคมให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีของประเทศเสมือนเรามีตัวชีวิตนะครับ เราก็ต้องไปให้ถึงเป้าหมาย เราต้องมีการติดตามเคสด้วยส่วนใหญ่เราโทรไปสอบถามโดยเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ติดตาม หรือเป็นน้องๆ อาสาสมัคร อันนี้ต้องประชุมแล้วแบ่งงานกันเราต้องทำให้เป็นระบบ...”

ในส่วนต่างประเทศองค์กรที่ดูแลเหล่านี้จะไม่แยกระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก จะให้ความช่วยเหลือที่ไม่แตกต่างกัน สำหรับปัจจัยสู่ความสำเร็จนั้นผู้จัดการองค์กรหนึ่ง กล่าวว่า

“... การดำเนินงานต่างๆ เราเก็บเป็นตัวชี้วัดทุกขั้นตอนเพราะมีกฎหมายกำหนด เราต้องให้ความสำคัญเพราะทุกองค์กรแม้จะเป็นองค์กรการกุศลแต่เราก็ต้องทำงานร่วมกับรัฐ....”

การบริหารจัดการกองทุน แหล่งเงินทุน แนวทางการให้ความช่วยเหลือ และการมีกฎหมายเฉพาะของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศให้ข้อมูลที่ตรงกันในเรื่องเกณฑ์การให้ทุน ทุกองค์กรมีเกณฑ์ที่ชัดเจน ในการตรวจสอบการเงิน มีการทบทวนและปรับเปลี่ยนจำนวนเงินให้เหมาะสมตามยุคสมัย และมีการให้ความช่วยเหลือการหางานสร้างอาชีพ การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ชัดเจนเป็นไปตามความต้องการของผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ในต่างประเทศจะมีความหลากหลายในการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากผู้ขอความช่วยเหลือนั้นเป็นครอบครัวของต้องผู้ต้องโทษดังนั้นความหลากหลายของการให้ความช่วยเหลือที่เกิดขึ้นจึงต้องมีเกณฑ์กำหนดค่อนข้างเข้มงวดร่วมด้วย

“...Nacro จะให้ความช่วยเหลือใด ๆ กับผู้พ้นโทษต้องเป็นความจริง ๆ ที่ควรจะได้รับ โดยผู้พ้นโทษเหล่านี้ต้องมีเกณฑ์ของความเสถียรต่ำสูงเป็นตัวกำหนดด้วยความช่วยเหลือของเรามีตั้งแต่การเปิดบัญชีธนาคาร การจัดหาที่พัก การอบรมให้ความรู้ การจัดหางาน รวมทั้งการจัดหาที่พักพิงที่มีมือถือเราก็ให้ได้ ทุกอย่างขอความช่วยเหลือเราให้ได้หมด....”

สำหรับเงินทุนที่ให้เป็นทุนทรัพย์ในการประกอบอาชีพ หรือการอื่นใดที่ผู้ต้องขังร้องขอจะเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนดของทางกรมราชทัณฑ์ และกรมคุมประพฤติ รวมทั้งกรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ในส่วนเงินทุน เป็นการระดมทุนขึ้นอยู่แต่ละมูลนิธิหรือองค์กรนั้น ๆ เช่น การได้รับสนับสนุนจากต่างประเทศ หรือการได้รับสนับสนุนจากภายในประเทศ ซึ่งการเงินส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของการบริจาค ผู้ที่บริจาคอาจจะให้เงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้มูลนิธิหรือองค์กรจัดสรร และ/หรือจะให้มาเป็นรายเดือน สำหรับบุคคลทั่วไปที่มีความประสงค์บริจาคสามารถดำเนินการผ่านรายละเอียดที่ให้ไว้ในหน้าเว็บไซต์ หรือ Facebook ซึ่งการบริจาคเหล่านี้มูลนิธิหรือองค์กรจะออกหลักฐานเพื่อนำไปลดหย่อนภาษีได้ ในต่างประเทศจะไม่มีรูปแบบดังกล่าว

“...มูลนิธิของเราเปิดให้ทุกคนเข้ามาบริจาคและช่วยเหลือผู้พ้นโทษเหล่านี้ เรามี Facebook ซึ่ง inbox มาคุยกับเราได้ ในนักโทษที่พ้นโทษแล้วทางนักสังคมสงเคราะห์ของกรมราชทัณฑ์จะแนะนำให้มาคุยกับเราเลย....”

ซึ่งแนวทางวิธีการตรวจสอบมูลนิธิ หรือองค์กรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน รวมทั้งเงินทุนต่างๆ มาจากการช่วยเหลือระหว่างประเทศ การบริจาคจากผู้บริจาคประจำ หรือการบริจาคเป็นครั้งคราว ในบางครั้งมีการบริจาคจากผู้ไม่ประสงค์ออกนาม

ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัดที่พบในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือในประเทศไทย พบปัญหาหลัก คือ เมื่อผู้พ้นโทษเฉพาะในผู้ใหญ่ไม่พึงพอใจกับอาชีพที่จัดหาให้ มักอยากได้งานตามที่ได้ฝึกอาชีพในเรือนจำ เห็นได้อย่างชัดเจนถึงการฝึกอาชีพในระหว่างต้องโทษอาจไม่ได้ใช้ประโยชน์เท่าที่ควร ส่วนในเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจะขอความช่วยเหลือในการเรียนต่อซึ่งไม่ค่อยเกิดปัญหาใดๆ ได้รับทุนสนับสนุนมักจะไปเรียนต่อได้

“...เราจัดหาอาชีพให้ตามความต้องการทำงานของนักโทษที่ออกมาจากเรือนจำแล้ว บางครั้งก็ไม่ประสบความสำเร็จเพราะบางคนเลือกงาน บางคนไม่เลือกงาน แม้ไปทำงานไกลก็ยอม มีหลากหลายให้เราช่วยเหลือครับ...”

“...บางคนขอเงินไปลงทุน มีอยู่คนหนึ่งไปขายน้ำปั่นข้าง ๆ โรงเรียนเขาก็ทำได้ ทุกวันนี้ก็ยังทำงานนี้อยู่ เกือบ 2 ปีแล้ว ขึ้นกับคนแต่ละคนด้วย...”

“...พวกเด็กที่ต้องการไปเรียนต่อไม่ค่อยมีปัญหา เพราะเราส่งเสริมให้ ยกเว้นแต่ย้ายที่เรียนจะไม่อยู่ในเงื่อนไขให้ทุนการศึกษาต่อเนื่อง...”

หากพิจารณาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นมักจะมีจากผู้พ้นโทษเองเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการดำเนินการของมูลนิธิหรือองค์กรไม่มีปัญหาใดๆ ส่วนมูลนิธิหรือองค์กรในต่างประเทศมักไม่ประสบกับปัญหามากนัก เพราะการหางานประกอบอาชีพค่อนข้างหลากหลายซึ่งมีตำแหน่งงานของรัฐและเอกชนร่วมด้วย ซึ่งจะใช้ความรู้ความสามารถได้ เพราะผู้พ้นโทษในต่างประเทศจะทดลองงานตั้งแต่อยู่ในระหว่างการคุมขังแล้ว

ส่วนปัญหาที่พบในต่างประเทศ ทั้งองค์กร Nacro และ Integrated Offender Management (IOM) กรมตำรวจเมอร์ซีย์ไซด์ จะเป็นเรื่องการขอความช่วยเหลือที่อยู่นอกเกณฑ์การกำหนดโดยเฉพาะกลุ่มที่มีความเสี่ยงแตกต่างกัน เช่น ต้องการอาชีพเป็นคนขับรถแต่มีความเสี่ยงของการเมาแล้วขับ หรือในบางคนอยู่ในช่วงคุมประพฤติซึ่งมีบางอาชีพหรือการให้งานทำบางประเภทที่ต้องพ้นช่วงคุมประพฤติแล้ว ในต่างประเทศจะไม่ค่อยพบปัญหาใดหรือข้อจำกัดเพราะมีระเบียบหลักเกณฑ์กำหนดชัดเจน

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือ ทั้งในประเทศและต่างประเทศจะให้ข้อมูลที่คล้ายคลึงกัน คือ ความสำเร็จขององค์กรอยู่ที่หลักการบริหารจัดการ หลักการจัดสรรเงินทุน การให้เงินทุน การระดมเงินทุน และการใช้จ่ายเงินทุน ต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ หากพิจารณาในต่างประเทศจะมีการกำหนดตัวชี้วัดขององค์กรต่างๆ อย่างชัดเจนร่วมด้วย ซึ่งเป็นข้อดีในการ

สร้างและดำรงอยู่ขององค์กรในระยะยาว และมีความชัดเจนอย่างยิ่งว่าการบริหารจัดการที่ดี การอยู่ในเกณฑ์ระเบียบที่กำหนดส่งผลถึงความสำเร็จและการบรรลุเป้าหมายขององค์กร

“...การให้ความช่วยเหลือเรามีเกณฑ์กำหนด เรามีระเบียบที่ชัดเจน และคนของเราเองมีการทำงานที่มีความตั้งใจ ความพร้อมแบบน้ององค์กรทุกที่จะสำเร็จแน่นอน...”

“...เราเคยไปช่วยเหลือเด็กคนหนึ่งชุมชน เขาเคยโดนคดียาเสพติดเคยอยู่บ้านกรงออกมาได้ 2-3 เดือน เขาอยากออกจากที่บ้าน อยากไปอยู่ที่อื่น ทางเราติดต่อให้เขาไปอยู่วัดที่หนึ่ง เขาก็นอนดีไป เขาไม่ได้อยากอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมๆ เขาไม่อยากต้องส่งยาอีก ทุกวันนี้เขาบวชเป็นพระและมารับดูแลเด็ก ๆ ในรุ่นต่อมาด้วย อันนี้ก็ถือว่าเราภูมิใจนะเรายังติดต่อกันอยู่”

ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือ กล่าวว่า หากมูลนิธิหรือองค์กรช่วยเหลืออย่างจริงจังและมีเครือข่ายมั่นคงช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ปัญหาของการขาดอาชีพหรือการไม่ได้รับเงินสนับสนุนจะไม่ปรากฏ แต่ผู้พันโทฯทั้งผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มักมีความต้องการมากกว่าที่มูลนิธิหรือองค์กรต่างๆ กำหนดให้ ซึ่งตรงนั้นนอกเหนือการควบคุมของมูลนิธิหรือองค์กรต่างๆ และผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือ มีความเห็นว่าการที่ภาครัฐจะจัดตั้งกองทุนของรัฐเองเพื่อให้การช่วยเหลือผู้พันโทฯทั้งผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชน และผู้ถูกคุมประพฤตินั้นเป็นเรื่องที่ดีมาก และเป็นไปได้ที่จะผลักดันหรือสร้างกระบวนการเพื่อให้ผู้พันโทฯเหล่านี้ได้รับการช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ทั้งนี้ต้องมีกฎหมายกำหนดเพื่อให้เกิดการทำงานที่คล่อง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือ กล่าวว่า การที่รัฐบาลจะจัดสรรเงินทุนต่างๆ เพื่อให้ทุกกลุ่มเป็นแนวคิดที่ดีแต่ไม่ควรใช้ระบบการบริหารจัดการแบบรัฐ และการเบิกจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเงินจะมีรายละเอียดที่มาก หรือระเบียบแบบรัฐบริหารจะยุ่งยากในเรื่องการขอสนับสนุนเป็นตัวแทน ถ้าหากเป็นการช่วยเหลืออื่นๆ เช่น การจัดหางาน จัดหาที่อยู่อาศัย ต้องดำเนินการเร่งด่วนให้ หากการจัดตั้งกองทุนของรัฐสามารถจัดตั้งได้ ขอให้มีความช่วยเหลือตั้งแต่เด็กที่อยู่ในเรือนจำ หรือเด็กและเยาวชนนั้นอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรม โดยความช่วยเหลือต่างๆ ควรที่จะได้รับให้รวดเร็วไม่ล่าช้า เมื่อรัฐบาลดำเนินการตั้งกองทุนเองจะเป็นกองทุนหลักของให้การช่วยเหลือ องค์กรและมูลนิธิต่างๆ ที่ช่วยเหลือในปัจจุบันก็จะยังให้ความช่วยเหลือร่วมด้วยถือว่าเป็นการให้ความสำคัญต่อทรัพยากรบุคคลของประเทศส่งเสริมให้เป็นคนดีต่อไป

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติสนัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พันโทฯ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤตินั้น

โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี จำนวน 20 คน

เพศชาย 8 เพศหญิง 12 อายุ ต่ำสุด 43 ปี สูงสุด 59 ปี มีอายุเฉลี่ย 52.32 ปี ระดับการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน ปริญญาโท 10 คน และปริญญาตรี 6 คน ตำแหน่งในปัจจุบันรองอธิบดี จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน ผู้อำนวยการระดับ 9 จำนวน 5 คน และผู้อำนวยการระดับ 8 จำนวน 4 คน หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 4 คน หน่วยงานที่สังกัด กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจคุ้มครองเด็ก และเยาวชน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ต่ำสุด 15 ปี สูงสุด 30 ปี มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน เฉลี่ย 23.55 ปี

หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิดการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็น ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติสนัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ จากกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ต่างกล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่า การจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษนั้น ทุกกรมยังไม่มีกำหนดจัดตั้งขึ้นภายในกรมของตนเอง แต่ละกรมมีการบริหารจัดการและหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือต่างๆ ที่มีความคล้ายคลึงกัน ภายหลังปล่อยจะมีการช่วยเหลือจากองค์กร มูลนิธิต่างๆ เช่น มูลนิธิ Right to Play, มูลนิธิชลดา, มูลนิธิบ้านพระพร, มูลนิธิกัลยาณมิตรเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน และโครงการโอกาส เป็นต้น สำหรับการช่วยเหลือจากภาครัฐผ่านทั้ง 3 กรมในช่วงต้นจะมีการแยกกันอย่างชัดเจนในการช่วยเหลือ กล่าวคือ

“...กรมราชทัณฑ์มีดูแลผู้ต้องขังในการพัฒนาพหุติสนัยจากโปรแกรมการฝึกต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย แต่ถ้าเป็นการช่วยเหลือหลังปล่อยยังไม่มีการออกเป็นกฎหมายกำหนดที่ชัดเจน ให้ความช่วยเหลือมาจากองค์กร อื่น ๆ...”

“...การให้ความช่วยเหลือการเรียนรู้ ฝึกวิชาชีพ กรมพินิจฯ ทำอยู่แล้ว แต่ไม่มีการให้เงินหลังปล่อย ยกเว้นการสนับสนุนจากมูลนิธิเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในความดูแลของกรมพินิจฯ ...”

ในส่วนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีการจัดตั้ง มูลนิธิเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ในความดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้านสวัสดิการ การบำบัดแก้ไขฟื้นฟู การจัดการศึกษาอบรมและการฝึกวิชาชีพ เป็นกองทุนใช้หมุนเวียนสำหรับผู้ปกครองที่มีฐานะยากจน และเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดที่มีความประพฤติไม่เสียหายมากได้ยืมใช้ชั่วคราวเพื่อการประกันตัวระหว่างการสอบสวน และการพิจารณาคดี นอกจากนี้ มูลนิธิยังให้การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนภายหลังได้รับการปล่อยตัวจากสถานพินิจฯ หรือศูนย์ฝึกและอบรมฯ ของกรมพินิจฯ ให้มีโอกาสได้รับการศึกษา หรือการประกอบอาชีพ สนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดหาที่อยู่อาศัย และค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูชั่วคราวแก่เด็กหรือเยาวชนที่ไร้ญาติขาดที่อยู่อาศัย และไร้ที่พึ่งภายหลังได้รับการปล่อย

ตัวกลับสู่สังคม ตลอดจนประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน

นอกจากนี้ กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนยังมี ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ พ.ศ. 2544 และปรับแก้ใหม่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 และในปัจจุบัน มีการออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน พ.ศ.2563 ในข้อ 7 ประเภค่าใช้จ่าย หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย และข้อ 8 การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายจำนวนเงินรายละไม่เกินห้าพันบาท ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม มีอำนาจพิจารณาได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด และรายงานให้คณะกรรมการทราบในการประชุมครั้งต่อไปกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่ามีจำเป็นต้องให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนจำนวนมากว่าที่กำหนด หรือต้องให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกเหนือจากรายการหรือหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ส่งเรื่องดังกล่าวให้อธิบดีขอความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง จะเห็นได้ว่า กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้สงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงินมอบให้

ในส่วนของกรมคุมประพฤติได้วางแนวทางการสงเคราะห์ผู้ได้รับการปล่อยตัวคุมประพฤติไว้อย่างชัดเจน (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 59ก เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2562 และหนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0703.3/13822 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2562) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือดูแล สงเคราะห์ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

“...กรมคุมประพฤติมีความช่วยเหลือผู้ถูกคุมประพฤติ ในหลาย ๆ ประเภทไม่ว่าจะคำพาหนะ ทูรอนในการประกอบอาชีพ จะร่วมกับศูนย์แคร์ของกรมราชทัณฑ์...”

การสงเคราะห์ของกรมคุมประพฤตินั้นหลายประเภท ได้แก่ คำพาหนะ การส่งเสริมด้านการฝึกอาชีพ การส่งเสริมด้านทุนประกอบอาชีพ เงินทุนประกอบอาชีพตามبودหนุนของกรมคุมประพฤติ สำนักงานคุมประพฤติสามารถให้การสงเคราะห์เงินทุนประกอบอาชีพในด้านการจัดอุปกรณ์หรือสิ่งจำเป็นที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพปีละไม่เกิน 20,000 บาท/คน และเงินทุนประกอบอาชีพ ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายเพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพ เช่น ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SME BANK) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) มูลนิธิแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด การส่งเสริมการมีงานทำ หรือส่งเสริมด้านการหางาน พนักงานคุมประพฤติประจำศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์แคร์) (Center for Assistance to Reintegration and Employment) ดำเนินการให้ความช่วยเหลือหาตำแหน่งงานว่างให้แก่ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวที่ประสงค์จะทำงานโดยสามารถให้การสงเคราะห์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการไปสมัครงานของผู้พ้นโทษฯ ในกรณีที่ขัดสน เช่น ค่าใบรับรองแพทย์ ค่ารูปถ่าย ค่าเครื่องแต่งกายในการสมัครงาน เป็นต้น โดยให้การสงเคราะห์ได้เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 700 บาท/คน/ครั้ง

วัตถุประสงค์และลักษณะของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน แยกออกเป็นในประเทศ และต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติสนัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ พบว่า ไม่มี แนวทางการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนที่เป็นรูปธรรม เนื่องจากกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ต่างมีแนวทางที่เป็นของตนเองไม่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งจะมีเพียง ศูนย์แคร์ (Center for Assistance to Reintegration and Employment) จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือ หาดำรงงานว่างให้แก่ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวที่ต้องการทำงานโดยสามารถให้การสงเคราะห์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการไปสมัครงานของผู้พ้นโทษได้ร่วมกัน แต่เน้นที่กรมราชทัณฑ์ และกรมคุมประพฤติ ดังคำกล่าวที่ว่า

“...เรามีศูนย์แคร์ที่ให้การดูแลผู้พ้นโทษที่หางานทำ ศูนย์จะเข้าไปช่วยเหลือ จริง ๆ เราทำมา 2-3 ปีแล้ว ตอนนี้ก็ร่วมกับกรมคุมประพฤติด้วย...”

กรมคุมประพฤติ มีการสงเคราะห์ด้านการศึกษา การสงเคราะห์ด้านการรักษาพยาบาล การสงเคราะห์ค่ายังชีพ การสงเคราะห์ด้านที่พักอาศัย ในกรณีผู้พ้นโทษที่ได้รับการเปลี่ยนตัวไม่มีที่พักอาศัย หรือมีแต่ไม่สามารถไปพักอาศัยอยู่ได้ และมีความสมัครใจขอรับการสงเคราะห์เข้าพักอาศัย ให้สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการนำผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวเข้าพักอาศัยในสถานที่เพื่อการสงเคราะห์/บ้านกึ่งวิถีของสำนักงานคุมประพฤติดูแลเครื่องอุปโภคและบริโภคที่จำเป็นตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงสุขภาพอนามัยเป็นสำคัญ และมีการส่งเสริมด้านฝึกอาชีพและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนกลับสู่ชุมชนให้แก่ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัว โดยสามารถเบิกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสำหรับผู้กระทำผิดในบ้านกึ่งวิถี และมีการสงเคราะห์ค่าอาหาร ให้เบิกจ่ายจริงเท่าที่จำเป็นไม่เกิน 50 บาท/คน/มื้อ ร่วมด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“...กรมคุมประพฤติเองเรามีการช่วยเหลือ ดูแล สงเคราะห์ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดต่าง ๆ ที่ชัดเจน...”

โดยกรมคุมประพฤติจะมีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ บทบาท ภารกิจ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้การสงเคราะห์ของกรมคุมประพฤติในโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวทราบข้อมูลการเข้ารับบริการของหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจเกี่ยวกับการดูแล ช่วยเหลือ และเพื่อให้ผู้ต้องขังที่มีความต้องการจะขอรับบริการด้านการสงเคราะห์สามารถเข้ารับบริการได้ภายหลังได้รับการปล่อยตัว พร้อมกับการปฐมนิเทศและสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัว พระราชทานอภัยโทษ เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาท ภารกิจ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้การสงเคราะห์และช่องทางการเข้ารับบริการของหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจเกี่ยวกับการช่วยเหลือสงเคราะห์ ให้ผู้พ้นโทษที่มีความต้องการขอรับการสงเคราะห์ กรอกแบบคำร้องขอรับ

การสงเคราะห์ตามแบบฟอร์มและขั้นตอนการขอรับการสงเคราะห์ที่กรมคุมประพฤติกำหนด ซึ่งพนักงานคุมประพฤติต้องพิจารณาการให้การสงเคราะห์ตามสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็นส่วนกรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีการออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน พ.ศ. 2563 โดยคณะกรรมการในชุดนี้จะพิจารณาดำเนินการเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนหลังปล่อยอย่างเป็นระบบชัดเจน

สำหรับกองทุนในต่างประเทศ ได้สัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน MAPPA หรือ Multi-agency public protection arrangements ของประเทศอังกฤษเป็นองค์กรที่ปฏิบัติงานร่วมระหว่างตำรวจ กรมราชทัณฑ์และกรมคุมประพฤติ ทำการควบคุม ดูแล และการจัดการผู้กระทำผิดที่มีความรุนแรงและผู้กระทำผิดคดีทางเพศ รวมไปถึง คณะกรรมการยุติธรรมในเด็กและเยาวชน หากผู้กระทำผิดนั้นเป็นเด็กและเยาวชน โดยมีบทบาทที่สำคัญในการจัดการกับผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันการก่ออาชญากรรมซ้ำ การช่วยเหลือคือ ให้งาน สร้างอาชีพ ช่วยสนับสนุนให้ผู้พ้นโทษทั้งเด็กและผู้ใหญ่ดำเนินชีวิตได้

หน่วยงานนี้ อยู่ในส่วนงานตำรวจ เป็นหน่วยงานราชการ มิได้มีการจัดตั้งกองทุนเป็นพิเศษเพื่อผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ แต่อาศัยความร่วมมือจากกฎหมายและสำนักงานงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณต่าง ๆ จากรัฐ มาดำเนินการในการจัดการให้ความช่วยเหลือ โดยเฉลี่ยให้มีการช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและแบ่งลักษณะการให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นและความเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการให้ความช่วยเหลือกับนักโทษเพื่อการปล่อยตัว การช่วยเหลือโดยอาศัยเครือข่ายที่ทางกรมตำรวจพอมจะมีกับภาคเอกชน ในการส่งนักโทษที่ได้รับการปล่อยตัวได้ถูกจ้างงานและมีงานทำ

การบริหารจัดการกองทุน แหล่งเงินทุน แนวทางการให้ความช่วยเหลือ และการมีกฎหมายเฉพาะของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพินิจที่เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ข้อมูลที่ตรงกันในเรื่องเกณฑ์การให้ทุน ทุกองค์กรมีเกณฑ์ที่ชัดเจน วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน แหล่งเงินทุนการจัดสวัสดิการผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ในโครงการไทยนิยม ยั่งยืน กรมราชทัณฑ์ โดยกรมราชทัณฑ์ได้ให้บริการแก่ผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษในการขอรับการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ ซึ่งให้บริการที่มีความเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเงินทุน ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินผลประโยชน์ได้ประเภทเงินทุนพัฒนาพินิจเพื่อการสวัสดิการผู้ต้องขัง พ.ศ. 2548 ได้แก่ มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์ มูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี กองทุนพันเอก นพ.หลวงประกิต เวชศาสตร์ และศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์CARE) และมีการให้ความช่วยเหลือการหางานสร้างอาชีพ การส่งเสริมการเรียนรู้เป็นไปตามความต้องการของผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

ในส่วนของกรมคุมประพฤติ ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวมีความประสงค์ที่จะขอรับการสงเคราะห์ พนักงานคุมประพฤติจะต้องพิจารณาคุณสมบัติผู้พ้นโทษตามความเหมาะสมในการขอรับการสนับสนุนแต่ละด้าน ผู้พ้นโทษจะต้องดำเนินการร้องขอเพื่อขอรับการสงเคราะห์ด้วยตนเอง จากนั้นพนักงานคุมประพฤติจะพิจารณาว่า ผู้พ้นโทษที่ร้องขอนั้น มีความขาดแคลนจริง โดยทำการตรวจสอบจากบันทึกรายงานตัว โดยพนักงานคุมประพฤติจะพิจารณาจากความเป็นจริง กรณีที่ผู้พ้นโทษมีความประสงค์ขอรับเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ พนักงานคุมประพฤติจะต้องทำการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบแนวโน้มความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพนั้นๆ ของผู้พ้นโทษที่ร้องขอด้วย นอกจากนี้การตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ จะได้รับการตรวจสอบภายในจากกรมคุมประพฤติ และการตรวจสอบจาก สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของทางราชการทุกประการ

“...กรมคุมประพฤติดีมีแนวทางให้ทุน มีการตรวจสอบข้อเท็จจริง ผู้พ้นโทษเท่านั้นที่จะสามารถขอการสนับสนุนต่างๆได้ และต้องเข้าใจเงื่อนไขของการเสนอขอเงิน ทางกรมฯ จะมีการตรวจสอบ จะมีการติดตาม หากยังอยู่ในเรือนจำการสนับสนุนต่าง ๆ จะได้รับจากกรมราชทัณฑ์...”

กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน พ.ศ. 2563 ที่ความชัดเจน และพบว่า ประเภทค่าใช้จ่าย หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในบัญชีที่แนบท้ายของระเบียบนี้ โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ส่วนอัตราและหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายในแต่ละกรณี ให้คำนึงถึงงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรร่วมด้วย เช่น ทุนการศึกษา ทุนสนับสนุนกิจกรรมหรือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และอุดมศึกษา ทุนฝึกอาชีพ ทุนประกอบอาชีพ ค่าพาหนะในการส่งกลับภูมิลำเนา ค่ายังชีพและค่าเลี้ยงดูบุตร ได้แก่ ค่าอาหารเสริม กรณีมีครรภ์หรือระยะพักฟื้น ค่าของใช้ นม อาหารเสริมสำหรับบุตร ค่าเลี้ยงดูบุตรและค่ารักษาพยาบาล และค่าอวัยวะเทียมและกายอุปกรณ์พื้นฐาน ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล ได้แก่ ค่ายา ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าวัสดุทางการแพทย์ค่าอวัยวะเทียมและกายอุปกรณ์พื้นฐาน (กายอุปกรณ์พื้นฐาน เช่น แว่นตา หูฟัง ไม้เท้า ไม้ค้ำยัน รถเข็น)

สำหรับองค์กรในต่างประเทศจะมีการให้ความช่วยเหลืออย่างความหลากหลาย เนื่องจากผู้ขอความช่วยเหลือนั้นเป็นทั้งนักโทษ ผู้พ้นโทษ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือครอบครัวร่วมด้วย การได้มาของเงินทุนและความช่วยเหลือต่างๆ จะมาจากการบริจาค ซึ่งดำเนินการในรูปแบบคู่สัญญา

ในส่วนของการตรวจสอบกระบวนการใช้เงินจะไม่มีกระบวนการเป็นพิเศษ แต่มีข้อเสนอแนะว่าหากจะมีการจัดตั้งกองทุนขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษโดยเฉพาะ สิ่งที่สำคัญนอกจากแหล่งทุน ที่มาของเงิน การมีเครือข่ายที่จะสามารถส่งผู้กระทำผิดไปฝึกวิชาชีพหรือหางานให้ได้ เพราะเพียงแต่การให้เงินไป ก็ไม่ใช่สิ่งที่ยั่งยืน โดยในระยะยาวการประกอบอาชีพได้นั้นจะส่งผลยั่งยืนสะท้อนถึงองค์กรที่ประสบความสำเร็จร่วมด้วย ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือต้องมีการรายงานตัวตามกำหนดเวลา เพื่อทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วน

หนึ่งของการป้องกันนักโทษที่พ้นโทษกลับไปกระทำผิดซ้ำ การดำเนินงานในรูปแบบนี้จะสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของกองทุนได้อย่างโปร่งใสด้วย

นอกจากนี้การจัดตั้งกองทุน ภาครัฐจะทำการสนับสนุนเงินทุนบางส่วน หากยังไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ หรือความช่วยเหลืออื่น ๆ อาจขอความช่วยเหลือจากองค์กร เครือข่ายได้ เช่น องค์กร Nacro หรือ Turn2us ในรูปแบบของที่พัก การฝึกวิชาชีพ หรือการจัดหางาน รวมไปถึงขอรับเงินช่วยเหลือในรูปแบบของการกุศล เป็นต้น ในส่วนเงินทุน เป็นการระดมทุนขึ้นอยู่แต่ละมูลนิธิหรือองค์กรนั้น ๆ เช่น การได้รับสนับสนุนจากต่างประเทศ หรือการได้รับสนับสนุนจากภายในประเทศ ซึ่งการเงินส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของการบริจาค แนวทางวิธีการตรวจสอบมูลนิธิ หรือองค์กรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน

ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัดที่พบในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพฤตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ ทั้งกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการกองทุน จะขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจของเจ้าพนักงานและผู้มีสิทธิได้รับเงินทุนสนับสนุน โดยข้อจำกัดที่พบ คือ ขั้นตอนการขอรับเงินทุน ผู้ขอจะต้องทำการเขียนโครงการ เพื่อขอรับเงินทุนสนับสนุน ซึ่งเป็นเรื่องยากสำหรับกลุ่มผู้พ้นโทษที่อาจจะไม่สามารถดำเนินการในส่วนนี้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งทั้ง 3 กรมจะให้บริการแก่ ผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ โดยการให้นักสังคมสงเคราะห์ หรือพนักงานคุมประพฤติ เป็นผู้เขียนให้ หากเป็นไปได้ ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ในการเขียนโครงการ รวมถึงควรมีการอบรมการวางแผนการใช้ชีวิตหลังปล่อยแก่ผู้ที่จะพ้นโทษ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการวางแผนการใช้ชีวิตและสิทธิที่พึงจะได้รับ

“...คนที่ต้องการความช่วยเหลือเราต้องให้คำแนะนำ ให้นักสังคมสงเคราะห์ช่วยเขียนคำร้อง ให้เพราะเขียนเองก็ไม่เข้าใจบางคนเขียนติด ๆ ขัด ๆ ไม่ได้ความหมาย...”

“...การเขียนคำร้องเพื่อขอสนับสนุนทุนทั้งหมดจะให้ พนักงานคุมประพฤติช่วยเขียนให้เพื่อไม่ให้เกิดการติดขัดและความไม่เข้าใจ...”

ในกองทุนต่างประเทศ สิ่งที่เป็นอุปสรรคที่สำคัญคือ ความไม่พร้อมของตัวผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ เช่น ในบางกรณีที่จะมีการช่วยเหลือด้านการเงิน แต่บุคคลนั้นกลับไม่มีบัญชีธนาคาร หรือการไม่ยอมรับปฏิเสธการติดต่อหรือให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ ทำให้บุคคลนั้นไม่มีที่ไป ไม่มีเป้าหมายในชีวิต นอกจากนั้น องค์กรการกุศล ภาคเอกชน รวมทั้งคนในชุมชน มักมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือไปที่คนจน คนด้อยโอกาส เด็ก สตรี คนชรา มากกว่าจะให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ เห็นได้จาก HSBC Scheme ได้เสนอความช่วยเหลือในการเปิดบัญชีธนาคารให้กับคนไร้บ้าน ซึ่งในกรณีนี้สามารถนำมาปรับใช้กับการจัดตั้งกองทุน เพื่อช่วยเหลือนักโทษภายหลังการพ้นโทษได้

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติสนัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ หากในประเทศไทยมีการจัดตั้งกองทุนฯ ปัจจัยที่จะส่งผลให้การจัดตั้งกองทุนนี้ประสบผลสำเร็จ คือ ผู้ขอรับเงินจะต้องการวางแผนการใช้เงินที่ดีพอ กองทุนจะต้องไม่มีการคาดหวังว่าผู้รับเงินสนับสนุนจะต้องประสบความสำเร็จ กล่าวคือ เป็นการให้เปล่า โดยไม่หวังผลใดๆ กรณีการให้เงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ อาจจะต้องมีการแบ่งจ่ายรายงวด เพื่อเป็นการช่วยการวางแผนการใช้เงินอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อสร้างความมั่นคงแก่ผู้ขอรับเงินสนับสนุน ส่วนการคืนเงินสมทบกลับเข้าสู่กองทุน ต้องไม่เป็นการบังคับ เนื่องจากไม่ใช่ทุกรายที่สามารถตั้งตัวได้และประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น การคืนเงินกลับควรเป็นการสมัครใจบริจาคกลับเพื่อสมทบทุนให้แก่ผู้อื่นต่อไป เพื่อเป็นการสร้างความภาคภูมิใจแก่ผู้บริจาค ถือเป็นการส่งเสริมกำลังใจในการดำรงชีวิตอีกทางหนึ่ง

“...การจัดตั้งกองทุนเป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะเป็นการช่วยเหลือที่เราต้องหวังผลทั้งระยะสั้นระยะยาว การที่จะสำเร็จได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับภาครัฐ และผู้ต้องโทษเองว่าจะวางแผนอะไรไว้เป็นเป้าหมาย ที่สำคัญการไม่กระทำผิดซ้ำก็เป็นตัวชี้วัดได้...”

“...ขอยกตัวอย่างผู้ถูกคุมประพฤติคนหนึ่ง คนนี้อายุ 28 ปี แล้วมาขอรับเงินทุนเพื่อเปิดขายเครื่องดื่มร้อนเย็น แต่ไม่มีความรู้อะไรเลย คราวนี้เราต้องจัดหาที่ฝึกอบรมการทำเครื่องดื่มให้ด้วย หรืออีกรายมาขอรับเงินสนับสนุนเพื่อมาประกอบอาชีพที่บ้านขายอาหารตามสั่ง...”

“...ทางกรมเราไม่ได้คาดหวังว่าจะได้เงินคืน เราสามารถให้เปล่าได้ ทางเราต้องการให้ผู้พ้นโทษพวกนี้กลับไปใช้ชีวิตปกติได้ เป็นคนดี มีอาชีพ อยากให้เงินคืนก็ให้ได้...”

ในต่างประเทศ ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุน คือ การทำให้ชีวิตของผู้กระทำผิดหลังจากพ้นโทษไปแล้ว ก้าวข้ามสภาพแวดล้อมที่จะกลับไปกระทำผิดแบบเดิม ต้องหาช่องทางให้ผู้พ้นโทษนั้นสามารถตั้งตัวได้ ดำเนินชีวิตได้ มีอาชีพการงานที่เลี้ยงดูชีวิตได้ ภาครัฐ หรือหน่วยงานเอกชนต้องจัดหาจากรองรับตามความสามารถ รัฐต้องสร้างความเชื่อมั่นให้เจ้าของกิจการผู้พ้นโทษเหล่านี้ ต้องการโอกาสในการกลับตัวและมีชีวิตที่อยู่ร่วมกับสังคมได้ ซึ่งการรณรงค์และสร้างภาพลักษณ์ก็ล้วนเป็นส่วนสำคัญในการปรับความเข้าใจให้กับบริษัทหรือภาคเอกชนที่จะมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งกับการจ้างงานในระยะยาวของนักโทษที่พ้นโทษและสูญเสียงานไปในขณะที่ตนเองรับโทษ

โดยสรุป กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ และกลุ่มที่ 2 ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติสนัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ

หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิดการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในภาพรวมทุกองค์กรทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศมีหลักการ และแนวคิดในการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำความผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน โดยแยกเป็น

1) ในประเทศไทย กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ไม่มีการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือ แต่เป็นเงินงบประมาณของกรมทั้ง 3 กรม และมีโครงการร่วมของ 3 หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์ CARE (Center for Assistance to Reintegration and Employment) ให้ความช่วยเหลือตามเกณฑ์ที่ผู้พ้นโทษสามารถร้องขอได้ และทำการเบิกจ่ายให้กับผู้พ้นโทษ ในส่วนองค์กรไม่แสวงหากำไรมีการจัดตั้งเป็นองค์กร หรือมูลนิธิเพื่อการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษ โดยการจัดตั้งกองทุนในการให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน เช่น การเงิน การจัดหาอาชีพ การศึกษา และความต้องการที่ผู้พ้นโทษทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนขอรับความช่วยเหลือ

2) ในต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นระบบรัฐสวัสดิการเพื่อให้กับประชาชนทุกคน ในผู้ที่กระทำความผิดรัฐจะเป็นสวัสดิการตั้งแต่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยให้ความช่วยเหลือครอบคลุม ได้แก่ สามเณร ภรรยา หรือบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย การให้ความช่วยเหลือทุกประเภทที่เข้าเกณฑ์ ได้แก่ การเงิน อาชีพ ค่าเล่าเรียน ค่าเช่าบ้าน ค่าอบรมอาชีพ เป็นต้น ส่วนองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือนอกจากรัฐบาลจะเป็นองค์กรการกุศลแห่งชาติ องค์กรไม่แสวงหากำไร การให้ความช่วยเหลือเช่นเดียวกับสวัสดิการรัฐที่เข้าเกณฑ์เป็นการช่วยเหลือเฉพาะราย และให้ความช่วยเหลือในความจำเป็นเฉพาะหน้า และระยะยาว

วัตถุประสงค์และลักษณะของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน แยกออกเป็นในประเทศ และต่างประเทศ ภาครัฐจะไม่มีกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งเพิ่มมีการดำเนินงานของศูนย์ CARE (Center for Assistance to Reintegration and Employment) มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษ ในลักษณะของกองทุน ในภาคเอกชนโดยองค์กรไม่แสวงหากำไรจะมีเฉพาะองค์กรหรือมูลนิธิที่ให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดทั้งผู้ใหญ่และเยาวชนกลับสู่สังคมได้โดยไม่ไปกระทำผิดซ้ำ การยอมรับของสังคม และชุมชน ในประเทศไทยมีแนวทางการจัดตั้ง 3 แบบ คือ แบบที่ 1 เป็นการช่วยเหลือจากองค์กรภาคเอกชนจากต่างประเทศซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ไม่เฉพาะว่าจะเป็นผู้ต้องโทษ หรือเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด แบบที่ 2 ทุนจากต่างประเทศส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งผ่านการบริจาคซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ไม่เฉพาะว่าจะเป็นผู้ต้องโทษ หรือเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเช่นเดียวกับแบบที่ 1 และแบบที่ 3 ระดมทุนจากในประเทศเท่านั้นจะใช้ลักษณะของ การบริจาค ซึ่งเป็นความต้องการของผู้ที่จะช่วยเหลือผู้ต้องโทษทั้งที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด การบริจาค่นั้นเป็นการให้ความช่วยเหลือที่เฉพาะกลุ่มโดยตรง

การให้ความช่วยเหลือของภาครัฐ องค์กร และมูลนิธิต่างๆ ในต่างประเทศ มีแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจนโดยทุกภาครัฐ องค์กรและมูลนิธิจะมีการดำเนินการ ตั้งแต่การขอบริจาคเงินทุน การได้รับเงินทุน วิธีการจัดสรรอย่างมีเกณฑ์กำหนด ซึ่งเป็นเงื่อนไขของความช่วยเหลือต่างๆ การแจ้งไว้ในหน้าเว็บไซต์หรือ Facebook ของภาครัฐ องค์กรหรือมูลนิธิอื่นๆ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่มีความชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้

การบริหารจัดการกองทุน แหล่งเงินทุน แนวทางการให้ความช่วยเหลือ และการมีกฎหมายเฉพาะของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่า การบริหารจัดการกองทุน หรือการให้ความช่วยเหลือ ทั้งในประเทศและต่างประเทศมีเกณฑ์การให้ทุนในทุกองค์ประกอบอย่างชัดเจน มีการตรวจสอบการเงิน การให้ความช่วยเหลือการหางานสร้างอาชีพ การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ชัดเจนเป็นไปตามความต้องการของผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ในต่างประเทศจะมีความหลากหลายในการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากผู้ขอความช่วยเหลือนั้นเป็นครอบครัวของต้องผู้ต้องโทษ ดังนั้นความหลากหลายของการให้ความช่วยเหลือที่เกิดขึ้นจึงต้องมีเกณฑ์กำหนดค่อนข้างเข้มงวด **แนวทางการให้ความช่วยเหลือ** ในประเทศจะช่วยเหลือผู้ที่พ้นโทษแล้ว ในต่างประเทศช่วยเหลือในระหว่างอยู่ในเรือนจำ รวมถึงครอบครัวด้วย ซึ่งแนวทางวิธีการตรวจสอบมูลนิธิ หรือองค์กรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน รวมทั้งเงินทุนต่างๆ มาจากการช่วยเหลือระหว่างประเทศ การบริจาคจากผู้บริจาคประจำ หรือการบริจาคเป็นครั้งคราว **แหล่งเงินทุน** ในต่างประเทศเป็นสวัสดิการรัฐ เงินจากการรับบริจาคจากภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป การสนับสนุนจะเป็นรูปแบบบริจาคเป็นสัญญา

ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัดที่พบในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ ปัญหาหลักของประเทศไทย คือ เมื่อผู้พ้นโทษเฉพาะในผู้ใหญ่ไม่พึงพอใจกับอาชีพที่จัดหาให้ มักอยากได้งานตามที่ได้ฝึกอาชีพในเรือนจำ ส่วนมูลนิธิหรือองค์กรในต่างประเทศไม่พบปัญหามากนักเพราะการหางานประกอบอาชีพค่อนข้างหลากหลาย การช่วยเหลือมาจากการระบุความต้องการของผู้กระทำความผิดเป็นหลัก

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ ความสำเร็จขององค์กรในประเทศอยู่ที่หลักการบริหารจัดการ หลักการจัดสรรเงินทุน การให้เงินทุนที่เป็นการให้เปล่า โดยไม่หวังผลใดๆ ทั้งนี้การระดมเงินทุน และการใช้จ่ายเงินทุนต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ หากพิจารณาในต่างประเทศจะมีการกำหนดตัวชี้วัดขององค์กรต่างๆ อย่างชัดเจนร่วมด้วย ซึ่งเป็นข้อดีในการสร้างและดำรงอยู่ขององค์กรในระยะยาว และมีความชัดเจนอย่างยิ่งว่าการบริหารจัดการที่ดี การอยู่ในเกณฑ์ระเบียบที่กำหนดส่งผลถึงความสำเร็จและการบรรลุเป้าหมายขององค์กร

กลุ่มที่ 3 เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ กลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน

โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ

- ผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง ในทุกคดี โดยผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติเหล่านี้ไม่เกิน 3 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2561 จำนวน 20 คน
- ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในทุกคดี โดยเด็กและเยาวชนเหล่านี้ไม่เกิน 3 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2561 จำนวน 20 คน

เพศชาย จำนวน 28 คน เพศหญิง จำนวน 12 คน อายุ ต่ำสุด 14 ปี สูงสุด 52 ปี ระดับการศึกษา สูงสุด ปริญญาโท จำนวน 2 คน ปริญญาตรี จำนวน 6 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 18 คน มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 8 คน และประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 คน สถานภาพครอบครัว เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่ จำนวน 9 คน อาศัยอยู่กับปู่ย่า/ตายาย จำนวน 5 คน อาศัยอยู่กับคนรักหรือสามีภรรยา จำนวน 4 คน และอาศัยอยู่กับเพื่อน จำนวน 2 คน และระยะเวลาการพ้นโทษ ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 6 ปี

อาชีพ การศึกษา และการช่วยเหลืออื่น ๆ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

อาชีพ การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษนั้น ผู้พ้นโทษต้องการประกอบอาชีพที่เป็นความถนัด หรือเป็นอาชีพเดิมที่เคยใช้หาเลี้ยงชีพอยู่ก่อนแล้ว เนื่องจากมีความชำนาญ ทักษะ ความรู้เดิม เช่น นักมวย นักดนตรี

“...ผมเป็นนักดนตรีกลางคืน คือเล่นดนตรีกลางคืน ร้องเพลง ทำวงของตัวเองครับ โดยเริ่มแรกทีออกมาใหม่ ๆ มาทำงานกับพี่ชายรับจ้างย้ายบ้าน ขนของ ค่าแรงวันละ 300 บาท ต่อมาเล่นดนตรีกลางคืนกับร้านเก่าที่เคยทำมาซึ่งเขาความไวใจในตัวเราเรื่องความชำนาญด้านดนตรี เขาให้โอกาสให้เราได้ทำงานอีกครั้ง”

โดยในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกฯ นั้นมีการให้ความรู้ การอบรมฝึกวิชาชีพ ตัวอย่างเช่น ช่างไม้ ช่างสี ช่างเชื่อม และทำการเกษตร เพื่อให้สามารถนำมาใช้ประกอบอาชีพหลังได้รับการปล่อยตัว แต่การนำมาใช้นั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าสอดคล้องกับความถนัดเดิมหรือไม่ แต่ในบางกรณีของผู้พ้นโทษบางคนที่ไม่มีความรู้หรือได้มาเรียนรู้อยู่ในเรือนจำ เมื่อพ้นโทษไปแล้วก็สามารถนำไปต่อยอดเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ โดยที่ก่อนหน้านี้ไม่ได้มีความรู้ หรือความชำนาญในด้านนั้น ๆ เลย เช่น การนำความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้เรียนรู้จากโครงการกำลังใจมาปรับใช้ในการสร้างธุรกิจของตัวเอง โดยการประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร

“...ผมได้มีโอกาสฝึกวิชาชีพในเรือนจำทุก ๆ ด้าน และเป็นโชคดีของผมที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการกำลังใจ ของพระองค์ภา ทำให้ผมได้ย้ายไปอยู่ที่เรือนจำเปิดจังหวัดชัยนาท ซึ่งเป็นเรือนจำที่ไม่มีกำแพงกัน ตอนที่ผมไปอยู่ที่เรือนจำเปิด ก็ได้มีโอกาสฝึกวิชาชีพเลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก ครับ อยู่ที่เรือนจำเปิดประมาณ 2 ปี ผมก็ได้ออกมาจากเรือนจำ...”

อีกทั้งได้มีโอกาสในการศึกษาตามการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งการประกอบอาชีพในปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้ค่าตอบแทนที่เพียงพอต่อการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว

“สำหรับในเรื่องรายได้ที่ได้จากการทำงานถือว่าเพียงพอ แต่อาจจะยังไม่เหลือเก็บ เนื่องจากงานเล่นดนตรีกลางคืนเป็นงานที่ไม่แน่นอน บางครั้งอาจถูกยกเลิกงานไปบ้าง ตัวอย่างเช่น ในช่วงที่มีวิกฤติโรคระบาด ก็ทำให้ร้านอาหาร ผับ บาร์ต่าง ๆ ถูกสั่งปิด ทำให้ขาดรายได้ช่วงหนึ่ง”

การประกอบอาชีพหลังปล่อยตัวขึ้นอยู่กับว่ามีช่องทางหรือค่าตอบแทนหรือไม่สำคัญ เนื่องจากผู้พ้นโทษบางคนสามารถกลับไปประกอบอาชีพเดิมที่เคยทำตามความถนัด ความรู้ที่มีอยู่เดิม แต่บางคนไม่มีทักษะ

ใด ๆ เลยก่อนได้รับโทษ การได้รับการฝึกอาชีพก่อนได้รับการปล่อยตัวจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ แต่ทั้งนี้เมื่อพ้นโทษแล้วนั้นการจะตั้งต้นประกอบอาชีพใดๆ ล้วนแล้วแต่จำเป็นต้องใช้เงินทุนเริ่มต้น หากภาครัฐหรือมีหน่วยงานใดเข้ามาสนับสนุนในส่วนนี้จะเป็นส่วนสำคัญมากที่จะทำให้ผู้พ้นโทษได้ประกอบอาชีพและไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

ในส่วนเด็กและเยาวชนระหว่างอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนกล่าวว่าได้รับการฝึกอาชีพเกือบทุกอาชีพ และสุดท้ายจะให้เลือกอาชีพที่ถนัดหรือชอบมากที่สุด อาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมคือ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อม ช่างตัดผม ช่างเย็บผ้า ช่างก่อสร้าง งานฝีมือเย็บปักถักร้อย งานวาดภาพ งานเพนท์เล็บ นวดแผนไทย ทำอาหาร ทำขนม ชงกาแฟ ดนตรี เป็นต้น ซึ่งเมื่อออกจากศูนย์ฝึกฯ แล้วอาชีพที่ฝึกสามารถนำไปใช้ได้เป็นบางอาชีพ ได้แก่ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างตัดผม เนื่องจากมีผู้ประกอบการเข้ามารับเข้าทำงานจากศูนย์ฝึกฯ ค่าตอบแทนที่ได้รับก็จะเพียงพอกับค่าใช้จ่าย เนื่องจากยังไม่เปิดเทอมจึงไม่มีค่าใช้จ่ายอื่น แต่ถ้าหากเปิดเทอมอาจจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่ม ซึ่งคิดว่าอาจจะต้องหางานพิเศษอื่นๆ ทำ เช่น รับจ้างส่งของ เป็นต้น ในอนาคตกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จะเรียนหนังสือต่อ เนื่องจากอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ที่จะทำงานอย่างจริงจังได้ สำหรับกลุ่มที่ทำงานแล้วก็มุ่งที่จะทำงานเดิมต่อไป หรือถ้าจะเปลี่ยนงานก็จะเปลี่ยนเป็นธุรกิจของตนเอง เด็กและเยาวชนที่เป็นผู้หญิงกล่าวถึงการทำงานว่า

“...หนูชอบทำงานสบาย ๆ มากกว่า ตอนนี้อยู่ช่วยแม่ขายของมันเหนื่อยนะพี่ ต้องตื่นแต่เช้า มาขายของทุกวันแดดก็ร้อน แต่หนูก็สงสารแม่เลยมาช่วย ถ้าหมดโควิดหนูจะไปหาสมัครงานในเซเว่นหรือไทวัสดุก็ได้ หนูชอบทำงานห้องแอร์มากกว่า...”

การศึกษา การศึกษาต่อนั้นมีความจำเป็น โดยเฉพาะหากได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดี เนื่องจากการประกอบอาชีพต่าง ๆ จำเป็นต้องมีวุฒิการศึกษา แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าผู้ต้องขังมีความต้องการศึกษาด้วยเพียงใด เนื่องจากบางคนมีทักษะและความชำนาญในอาชีพเดิมอยู่แล้ว หากพ้นโทษออกไปก็สามารถกลับไปประกอบอาชีพเดิมได้ แต่ท้ายที่สุดแล้วการมีวุฒิการศึกษาพื้นฐานติดตัวก็คงจะเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้พ้นโทษในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างกลมกลืนกับคนในสังคมมากขึ้น

หากจะกล่าวถึงการเรียนในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกฯ นั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขัง/เยาวชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากในปัจจุบันวุฒิการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการประกอบอาชีพ เว้นเสียแต่จะมีอาชีพเดิมที่เป็นความถนัดเฉพาะทางอยู่แล้ว

ซึ่งการเรียนในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกฯ นั้น มีหลายสาขาให้เลือกเรียน บางคนก็ได้เรียนในสิ่งที่ต้องการ แต่บางคนนั้นไม่มีสาขาที่ตรงกับความต้องการก็เลือกเรียนในสาขาที่ใกล้เคียงหรือตามความสนใจของตนเอง หรือสาขาที่คิดว่าจะมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ หรือเพื่อพัฒนาตนเองเมื่อพ้นโทษ

“... มีคอร์สอะไรเปิดผมก็เรียน เช่น ด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ เช่น โปรแกรม AI โปรแกรม Photoshop และผมก็มีส่วนที่เอาตรงนี้ออกมาทำ เวลาว่างผมก็จะไปจับคอมพิวเตอร์ ออกมาเป็นโลโก้ของวงดนตรี ปรีนท์แจกเพื่อนๆ เวลาเลือกเรียนเราก็จะเจาะลงไปเลยว่า อันไหนที่ใช้ได้จริง ...”

“...ตอนที่อยู่ในเรือนจำมีวิชาชีพให้เลือกเรียนไม่มาก และไม่ได้สนใจอันไหนเป็นพิเศษ แต่เราก็จะต้องเรียนเพื่อให้ได้เลื่อนชั้น เลยตัดสินใจเรียนพิมพ์ดีด และเย็บผ้า”

สำหรับทุนการศึกษาต่อหรือทุนเรียนดีจากเรือนจำเมื่อพ้นโทษนั้น ไม่ได้รับทุนเพื่อการศึกษาต่อหรือทุนเรียนดีแต่อย่างใด ในกรณีนี้หากมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาต่อหรือทุนเรียนดีจะเป็นสิ่งที่ดีและสำคัญมาก

การเรียนต่อนั้นหากในกรณีเด็กและเยาวชน มีความประสงค์หรือแผนการในการศึกษาต่อเมื่อพ้นโทษแล้ว เพราะถ้าหากเรียนต่อก็จะมีโอกาสได้ทำงานที่ดีกว่า เนื่องด้วยในบางกรณีนั้นยังไม่สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่หากในกรณีของผู้พ้นโทษที่เป็นผู้ใหญ่ ส่วนใหญ่มีความต้องการจะศึกษาต่อหรือมีแผนศึกษาต่อ เนื่องด้วยเมื่อพ้นโทษจะต้องกลับไปประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวเป็นสำคัญ เนื่องจากบางคนเป็นผู้นำครอบครัว เป็นเสาหลักในการเลี้ยงดูสมาชิกในบ้าน ฉะนั้น ประเด็นในการศึกษาต่อจึงไม่ได้เป็นส่วนสำคัญที่ผู้พ้นโทษคำนึงถึงเป็นสิ่งแรกเมื่อพ้นโทษออกมา

เด็กและเยาวชนที่เป็นผู้หญิงต้องการทำงานในสำนักงานในงานด้านเอกสาร งานคอมพิวเตอร์ เพราะเป็นงานที่ทำสบายไม่เหนื่อย และได้แต่งตัวสวย การเรียนในศูนย์ฝึกฯ จะนำมาประกอบอาชีพได้ในบางวิชาเท่านั้น เช่น งานช่าง งานวาดแผนไทย ช่างตัดผม แต่ส่วนใหญ่ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงเนื่องจากไม่มีอุปกรณ์ และไม่มีร้านค้าเดินกิจการ มีเพียงกลุ่มเป้าหมายบางคนที่ได้รับโอกาสจากผู้ประกอบการรับเข้าทำงานในอู่ซ่อมรถ และเรียนทางด้านซ่อมรถกับผู้ประกอบการ ส่วนการเรียนด้านสามัญก็เป็นการเรียนตามหลักสูตร ศศน. ซึ่งยังไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพอะไรได้เนื่องจากยังอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเท่านั้น โดยพบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับทุนในการศึกษาหรือเรียนต่อ ได้รับเพียงโอกาสในการเรียนซ่อมรถยนต์จากอู่ซ่อมรถเท่านั้น และต้องออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าเล่าเรียนเองทั้งหมด และมีแผนที่จะเรียนต่อในสายอาชีพที่ตนเองถนัด ส่วนกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ที่อยู่ในวัยเรียนก็ยังคงมุ่งมั่นวางแผนในการเรียนหนังสือต่อไป เพราะอายุน้อยไม่สามารถทำงานในองค์กรหรือสำนักงานแห่งใดได้อย่างถาวรเหมือนผู้ใหญ่

การช่วยเหลืออื่น ๆ การได้รับการช่วยเหลือหรือสวัสดิการของรัฐจากหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน/ชุมชนของครอบครัวเมื่อยังรับโทษอยู่ในเรือนจำหรือศูนย์ฝึกฯ นั้น ครอบครัวไม่ได้รับการช่วยเหลือใด ๆ จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

“...ช่วงนั้นแม่ผมไม่สบายครับ ต้องหาเงินมาผ่าตัดจำนวนหลายหมื่นบาท แต่ด้วยความที่เราไม่มีเงิน ก็ไม่รู้จะทำอย่างไรเลยต้องไปค้ายาเสพติด เพื่อนำเงินมารักษาแม่ ซึ่งตอนนั้นแม่เองก็ไม่ว่าว่าเป็นเงินจากการขายยาเสพติด ผมว่ามีคนตกอยู่ในสภาวะอย่างนี้หลายคนนะครับ บางคนครอบครัวยากจน พ่อแม่ก็แก่ชรา ไม่มีเงินรักษา ถ้าในช่วงที่ผู้กระทำความผิดติดคุกมีกองทุนช่วยเหลือครอบครัว หรือญาติผู้ต้องขังบ้าง ก็จะดีมาก ๆ ครับ...”

สิ่งที่ต้องการให้ช่วยเหลือหลังปล่อยนั้นคือ ทุนสนับสนุนการประกอบอาชีพหรือเริ่มต้นประกอบอาชีพ เนื่องจากผู้พ้นโทษบางคนไม่ได้มีครอบครัวหรือมีต้นทุนมาแต่เดิม ทำให้เมื่อได้พ้นโทษออกมาหากไม่มีทุนสนับสนุนการตั้งตัวหรือประกอบอาชีพใหม่ก็จะทำให้กลับเข้าสู่วงจรเดิมๆ เพราะไม่มีหาทางในการทำมาหากิน

แต่หากมีกองทุนหรือทุนช่วยเหลือในส่วนนี้ก็จะทำให้สามารถตั้งตัวได้ มีอาชีพการงานที่สามารถเลี้ยงตนเองรวมถึงครอบครัวได้ กล่าวคือ กองทุนหรือทุนตรงส่วนนี้จะเป็นส่วนสำคัญในการหยิบยื่นโอกาสในการกลับตัวกลับใจได้อีกครั้ง

อีกทั้งยังต้องการโอกาสในการประกอบอาชีพ และการยอมรับการสังคมรอบข้างมากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการต่อลมหายใจของบุคคลผู้พ้นโทษให้มีที่ยืนอยู่บนสังคม

“...ไปสมัครงานที่ไหนก็ถูกปฏิเสธหมด เพราะเรามีประวัติอาชญากร ก็เลยทำให้ไม่มีทางเลือก จึงต้องกลับไปค้ายาเสพติดเหมือนเดิม แต่มีครั้งหนึ่งที่มานั่งคิดทบทวนกับตัวเองอยู่เหมือนกันว่าชีวิตนี้เรามีเงินจำนวนมากไปเพื่ออะไร เลยตัดสินใจเลิกขายยาและมาประกอบอาชีพสุจริต...”

ความต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย เพราะในบางกรณีผู้พ้นโทษหรือเยาวชนไม่มีครอบครัว ไร้ญาติขาดมิตร เมื่อออกมาจากเรือนจำหรือศูนย์ฝึกฯ แล้วการไม่มีที่พักอาศัยนั้นสำคัญยิ่งกว่าการไม่มีอาชีพเสียอีก เพราะการมีที่พักอาศัยคือจุดเริ่มต้นของการกลับมาใช้ชีวิตในสังคมแบบปกติอีกครั้ง ซึ่งหากขาดตรงนี้ไปก็จะมีโอกาสสูงเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำอีกได้

การช่วยเหลือควรจะเริ่มตั้งแต่ในเรือนจำ/ศูนย์ฝึก เพื่อเป็นการเตรียมตัวเมื่อพ้นโทษออกไปแล้วจะทำให้รู้สึกไม่โดดเดี่ยว สามารถเริ่มต้นการประกอบอาชีพหรือเริ่มต้นใหม่ในสังคมได้ง่ายขึ้น หากการช่วยเหลือเริ่มต้นหลังจากพ้นโทษแล้วจะเป็นการยากในการติดตาม การดูแลช่วยเหลือ แต่ถ้าหากมีการเตรียมการช่วยเหลือ การเตรียมตัวตั้งแต่อนัผู้พ้นโทษก็จะมีความพร้อมมากกว่าเมื่อจะต้องกลับเข้าสู่สังคมจริง ๆ

ในกรณีของเด็กและเยาวชน บางรายได้รับการอุปการะจากผู้พ้นโทษที่ต้องการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ถูกปล่อยจากศูนย์ฝึกและอบรมแต่ไม่มีที่ญาติ หรือบางกรณีมีความเสี่ยงต่อการกลับไปกระทำผิดซ้ำ ส่วนเด็กและเยาวชนที่กำลังเรียนหนังสือ ต้องการงบประมาณในการจัดซื้อเสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน และคำแนะนำในการเข้าเรียน ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่เปิดร้านขายของ แต่ตอนนี้ไม่สามารถเปิดได้ เพราะเกิดโรคระบาดโควิด-19 จึงต้องการคำแนะนำในการขายสินค้าออนไลน์ และอีกจำนวน 2 คน ต้องการทำงานพิเศษด้วยการส่งอาหารหรือ Line man, Grab แต่ไม่สามารถทำได้เนื่องจากไม่มีใบขับขี่อายุไม่ถึง 18 ปี จึงต้องการให้มีบัตรรับรองการทำงานในจุดนี้

ระหว่างที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ ครูและเจ้าหน้าที่จะแจ้งประจำว่ามีเครือข่ายมาให้ความช่วยเหลือในด้านใดบ้าง โดยจะมีมูลนิธิ องค์กร หน่วยงาน วิทยาลัย และบริษัทเข้ามาแนะนำด้านอาชีพ ด้านการศึกษาอยู่อย่างเสมอ

อย่างไรก็ตาม สำหรับเด็กและเยาวชนที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือและไม่มีการติดตามจากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน ได้กล่าวว่า

“...ตั้งแต่ผมออกมาก็ยังไม่เห็นมีใครมาดูแลเลยนะ ไม่มีใครมาถามว่าอยากให้ช่วยอะไรไหม ไม่มีเลยนะ...”

แนวทางการได้รับความช่วยเหลือ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ กลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติ ทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิบ้านพระพร ซึ่งเป็นมูลนิธิของกลุ่มผู้นับถือศาสนาคริสต์ (คริสเตียน) ในประเทศไทย โดยอาจารย์ที่ดูแลที่มูลนิธิก็ได้ให้ความช่วยเหลือ ทั้งในเรื่องคำแนะนำในการดำรงชีวิต จากการได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิบ้านพระพร และกลุ่มพี่น้องชาวคริสเตียนด้วยกัน จึงทำให้ผู้พ้นโทษบางคนมีแนวความคิดที่อยากจะช่วยเหลือกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ถูกปล่อยตัวออกมาแล้วแต่ไม่มีที่พึ่งพิง หรือมีโอกาสกลับไปสู่สภาพแวดล้อมเดิมที่เอื้อต่อการกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก โดยการรับมาอุปการะดูแลเบื้องต้น เพื่อเป็นเกราะป้องกันไม่ให้เด็กหวนกลับไปสู่วงจรเดิมอีกครั้ง ตัวอย่างเช่น อยู่ในแหล่งยาเสพติด หรือครอบครัวแตกแยกไม่มีใครรับอุปการะเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งจะเป็นการเพิ่มโอกาสเสี่ยงให้เด็กและเยาวชนอาจกลับไปกระทำความผิดซ้ำได้อีก

“...จากเดิมแต่ก่อนที่เราจะเข้าเรือนจำ ก็นับถือศาสนาคริสต์อยู่แล้ว แต่เมื่อออกมาจากเรือนจำแล้วมีช่วงหนึ่งที่เรากลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง สืบเนื่องจากไปสมัครงานที่ไหน ก็ถูกปฏิเสธหมด ก็เลยทำให้ไม่มีทางเลือก จึงต้องกลับไปค้ายาเสพติดเหมือนเดิม จนมาคิดได้ในภายหลังว่าเรามีเงินจำนวนมาก ๆ ไปเพื่ออะไร เพราะที่ได้มาจากการทำผิดกฎหมายก็นำมาใช้ไม่ได้อยู่ดี เพราะกลัวการตรวจสอบ เราจึงหันหลังให้กับสิ่งเหล่านี้ และเริ่มต้นชีวิตใหม่ โดยได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิบ้านพระพรที่ให้โอกาส และความช่วยเหลือเราอย่างดี จนมีเงินทุนสนับสนุนในการซื้อบ้าน ในโครงการบ้านล้านหลังของรัฐบาล และปัจจุบันก็ได้มีโอกาสไปขายผลไม้ที่บริเวณโบสถ์ ทำให้มีรายได้หาเลี้ยงชีพโดยสุจริต ไม่ต้องหลบซ่อนเหมือนแต่ก่อน...”

นอกจากนี้ยังมีแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากภาคเอกชนที่ให้กู้เงินดอกเบี้ยต่ำ พร้อมทั้งมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินมาสอนวิธีการบริหารจัดการเงินร่วมด้วย พร้อมทั้งมีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรื่องเงิน เพราะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงในการทำรายรับรายจ่าย ทำให้สามารถรู้ได้ว่าตนเองควรประหยัดในด้านใด เพื่อให้มีเงินทุนสำรองสำหรับไว้ใช้ในการต่อยอดธุรกิจต่อไปได้

อีกทั้งการได้สนับสนุนจากครอบครัว ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิต นับเป็นพลังใจและแรงขับเคลื่อนให้คุณสมยศทำสิ่งดี ๆ ให้ตนเองและสังคมต่อไป

“...คนที่ให้ความช่วยเหลือผมหลัก ๆ คือแม่ของผมครับ ตอนนี้แม่ผมอยู่ต่างประเทศ แต่เขาก็จะเป็นห่วงผมตลอดนะ แม่ผมสนับสนุนผมในทุก ๆ เรื่อง ผมอยากเปิดห้องอัดเสียง ไว้ทำดนตรี และให้โอกาสกับเด็ก ๆ ที่มีความสามารถด้านดนตรี แต่ไม่มีทุนทรัพย์มาใช้บริการที่ห้องเสียงของผมได้ฟรี...”

แนวทางการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกฯ นั้นจะเน้นไปที่การฝึกวิชาชีพเพื่อให้มีความรู้ในการนำไปประกอบอาชีพได้ ส่งผลให้ผู้พ้นโทษมีความรู้สึกพึงพอใจหลังได้รับการช่วย ค่อนข้างพอใจในส่วนของการ

การสนับสนุนการศึกษา การฝึกอาชีพ แต่หากได้รับการสนับสนุนเป็นทุนในการตั้งตัวหรือประกอบอาชีพก็จะเป็นสิ่งที่ช่วยเหลือได้อย่างมาก และในกรณีที่ต้องการความช่วยเหลือหรือจำเป็นจริง ๆ ก็จะต้องติดต่อไปยังหน่วยงานของรัฐ ช่องทางที่เคยทราบเท่านั้น เช่น กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจฯ ศูนย์ฝึกฯ มูลนิธิต่าง ๆ เป็นต้น

ในเด็กและเยาวชนบางคนไม่ทราบว่าหลังจากออกจากศูนย์ฝึกฯ จะมีเครือข่ายที่สามารถช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ได้ และไม่ทราบหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ ทั้งที่ กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดต้องการให้ช่วยเหลือในทุก ๆ เรื่อง โดยเฉพาะเรื่องเรียนต่อเป็นสำคัญ เงินค่าเทอม หรืออุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ

ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัด ในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

หลักเกณฑ์ เงื่อนไขการรับเงินสนับสนุนเพื่อพัฒนาชีวิตหลังปล่อยมีความซับซ้อน ยุ่งยาก ใช้ระยะเวลา จึงทำให้ผู้พ้นโทษบางคนไม่อยากจะต้องผ่านการพิจารณาตามขั้นตอนที่ค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อน

“...ผมมองว่าการช่วยเหลือของรัฐมันยังอาจมีเจาะจงไปในเฉพาะกลุ่มคน ซึ่งยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอต่อความต้องการของผู้ต้องขัง และที่สำคัญการได้รับทุนมาเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือผู้ต้องขัง หรือผู้พ้นโทษ มันได้มาไม่มาก ประกอบขั้นตอนในการขอทุนก็ต้องมีคณะกรรมการพิจารณา ลงพื้นที่ตรวจสอบหลายด้านเพื่อดูความเหมาะสม ซึ่งใช้เวลานาน ผู้พ้นโทษบางคนจึงไม่อยากจะรอ หรือไม่อยากจะขอทุนจากรัฐ คิดว่าไปขอจากภาคเอกชนน่าจะได้ง่ายมากกว่า...”

“...เคยมีความคิดที่อยากจะไปขอทุนเพื่อเปิดเป็นค่ายมวยของตนเอง แต่แค่คิดก็ต้องใช้ความพยายาม ระยะเวลา และขั้นตอนในการดำเนินงานนานมาก ผมเลยตัดปัญหาความยุ่งยากออก โดยไม่ทำเรื่องของงบประมาณ เพราะคิดว่าขั้นตอนมาก มีการตรวจสอบหลายชั้น...”

อีกทั้งระเบียบต่าง ๆ ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยต้องโทษเข้าทำงาน เป็นเหตุทำให้ผู้พ้นโทษไม่สามารถไปสมัครงานตำแหน่งใด ๆ ได้ ไม่ต่างกับการตีตราบุคคลผู้พ้นโทษ ซึ่งการที่จะทำให้ผู้พ้นโทษกลับมาเป็นคนดีของสังคมได้ สังคมควรจะต้องให้โอกาสกลุ่มคนเหล่านี้ และหากเมื่อผู้พ้นโทษไม่ได้รับโอกาสในการเข้าทำงาน ก็เป็นเหตุทำให้ต้องกลับไปสู่วงจรการกระทำผิดซ้ำอีกครั้ง

และอีกส่วนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพชีวิตภายหลังปล่อยตัวออกมาแล้ว คือ ตัวผู้พ้นโทษเอง ที่บางคนไม่ยอมแสวงหาโอกาสที่ดี ๆ ให้แก่ตัวเอง หรือบางคนยังรักในงานที่สบาย อยากได้รายได้จำนวนมาก ซึ่งความเป็นจริงเป็นไปได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้พ้นโทษบางรายกลับมากระทำผิดซ้ำอีกครั้ง

“...ผู้พ้นโทษออกมาหางานทำยาก มันก็ใช่ครับ แต่มันก็มีวิธีอีกหลายอย่างในการทำมาหากิน แต่ผมว่าปัญหาสำคัญคือ ผู้พ้นโทษบางคนยังติดรักงานสบาย เงินดี ประเภทหนักไม่เอา เบาไม่สู้ จะให้ไปทำงานสุจริตได้วันละ 300-400 บาท คงยาก แตกต่างกับตอนขายยาเสพติดที่ได้วันละ 3,000 – 4,000 ดีกว่า ผู้พ้นโทษบางคนจึงเลือกกลับไปค้ายาเหมือนเดิม...”

ข้อจำกัดที่พบในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนคือ ไม่สามารถมอบเงินสนับสนุนให้กับผู้พ้นโทษได้ทุกคนที่ต้องการ

ข้อกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยต้องโทษเข้าทำงาน เป็นเหตุทำให้ผู้พ้นโทษไม่สามารถไปสมัครงานตามหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชนได้ และเมื่อผู้พ้นโทษไม่ได้รับโอกาสในการเข้าทำงาน ก็เป็นเหตุทำให้ผู้พ้นโทษไม่มีเงินหาเลี้ยงชีพ และต้องกลับไปสู่วงจรการกระทำผิดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

“...ผมสมัครทำงานมาหลายที่นะครับ พอเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานไปตรวจประวัติผมพบว่าผมเคยติดคุกมาก่อน เขาก็เชิญออก ดังนั้นจะไปสมัครงานที่ไหนเขาก็ไม่เปิดรับ ผมเลยคิดว่าทางที่ดีที่สุด เราก็คงต้องทำงานเป็นนายตัวเองเท่านั้น ซึ่งถ้าใครเจอเหตุการณ์เชิญออกแล้วเชิญออกอีกหลาย ๆ ครั้ง เขาก็คงท้อแท้ใจ พอคนไม่มีทางเลือก เขาก็ต้องกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก...”

“ออกมาจากเรือนจำก็เอาตรง ๆ เลยคือ ไม่ได้นำไปใช้ค่ะ เพราะเย็บผ้าก็ต้องมีต้นทุน...”

“...ยิ่งช่วงนี้การเกิดโรคระบาดโควิด ก็จะมีปัญหาเรื่องเรียน ที่ไม่สามารถไปเรียนได้ ไปรับรับงานพิเศษอื่น ๆ ได้...”

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

ปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังการปล่อยตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำให้ประสบความสำเร็จ คือ

1) รัฐบาลจะต้องมีการกำหนดนโยบาย และขับเคลื่อนเรื่องกองทุนสำหรับสนับสนุนคุณภาพชีวิตภายหลังผู้พ้นโทษออกจากเรือนจำอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งควรมีการบัญญัติกฎหมายที่ช่วยเหลือผู้พ้นโทษรองรับและสนับสนุนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตภายหลังการปล่อยตัวของผู้พ้นโทษในเรือนจำ

2) ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และมีการขับเคลื่อนเรื่องกองทุนสำหรับสนับสนุนคุณภาพชีวิตภายหลังผู้พ้นโทษออกจากเรือนจำในทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง ทั้งเรื่องสนับสนุนด้านที่พักอาศัย ด้านอาชีพ การศึกษา สุขภาพร่างกาย และจิตใจ เนื่องจากผู้พ้นโทษบางคนไม่มีต้นทุนทางสังคม ไม่มีรายได้มากพอที่จะเป็นทุนตั้งต้นชีวิตใหม่

3) มีการประสานงานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อให้การเกิดการสนับสนุนอย่างครอบคลุมทุกมิติ และครอบคลุมผู้พ้นโทษร่วมด้วย ตัวอย่างเช่น บิดา มารดา บุตร เพื่อให้เป็นการวางรากฐานในการช่วยเหลือกลุ่มคนดังกล่าวในระยะยาวต่อไป

จะต้องมีการสร้างความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

“...รัฐต้องมีเงินสนับสนุนโดยเริ่มต้นจากการมีกฎหมายรองรับและสนับสนุนส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้พิการ และต้องมีกองทุนช่วยเหลือในการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างยั่งยืนให้แก่ผู้พิการ เพราะบางคนมีความสามารถ แต่ไม่มีทุนทางสังคม บางคนกว่าจะผ่านพ้นช่วงความยากลำบากมาได้ก็ใช้เวลามาก อย่างผมกว่าจะซื้อแพะได้แต่ละตัว ต้องเก็บเงินเพื่อซื้อแพะเป็นเวลานาน กว่า 2 ปี ถึงจะเป็นฟาร์มแพะได้เต็มตัว ผมต้องเก็บหอมรอมริบมาก ถ้าจิตใจไม่เข้มแข็ง ไม่มีความมานะพยายามมากพอ ก็อาจจะล้มเลิกและกลับไปสู่วงจรการกระทำผิดซ้ำได้อีก...”

ตัวอย่างกรณีศึกษาของการได้รับความช่วยเหลือของผู้พิการ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังการปล่อยตัว คือ ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคเอกชน เช่น ในรายการ Super 100 ซึ่งเป็นรายการที่เปิดโอกาสให้กับบุคคลทั่วไปได้มาแสดงความสามารถพิเศษในรายการ เพื่อแลกกับสิ่งของที่ต้องการ หากคณะกรรมการเห็นชอบว่าความสามารถดังกล่าวผ่าน ผู้ที่มาแสดงความสามารถพิเศษก็จะได้รับของสิ่งนั้นไป หากหน่วยงานภาครัฐสามารถดึงภาคเอกชนมาร่วมดำเนินงาน สานฝันต่าง ๆ ให้โอกาสแก่ผู้พิการได้ เช่นเดียวกับรายการโทรทัศน์ของภาคเอกชน ก็จะสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้พิการได้ในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ และคนในสังคมทั่วไปจะได้เห็นภาพของผู้พิการในอีกมุมมอง ซึ่งจะแตกต่างไปจาก Mindset เก่าที่คิดว่าผู้พิการเป็นบุคคลที่น่ากลัว หรือเป็นภัยต่อสังคม

นอกจากการร่วมมือในการดำเนินงานของภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนช่วยเหลือผู้พิการหลังการปล่อยแล้วควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการสนับสนุนคุณภาพชีวิตของผู้พิการให้ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

กลุ่มที่ 4 ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด

โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา พี่หรือน้องที่ผู้กระทำความผิดได้เคยอาศัย หรืออาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน จำนวน 10 คน ส่วนญาติผู้กระทำความผิด ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อาที่ผู้กระทำความผิดได้เคยอาศัย หรืออาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า เป็นมารดา จำนวน 11 คน บิดา จำนวน 5 คน พี่สาว 1 คน เป็นย่า 2 คน และเป็นยาย 1 คน บิดาและมารดามีอายุอยู่ในช่วง 32-48 ปี พี่สาวอายุ 27 ปี ย่าอายุ 51 และ 67 ปี ส่วนยายอายุ 53 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไป และก่อสร้าง สถานภาพของครอบครัวส่วนใหญ่จะหย่าร้างและเลิกรากัน ไม่มีเด็กและเยาวชนได้อยู่พร้อมหน้าพ่อแม่ลูก

อาชีพ การศึกษา และการช่วยเหลืออื่น ๆ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พิการ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

อาชีพ ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด มีความเชื่อว่า หากผู้กระทำความผิดมีความชำนาญ หรือมีทักษะในอาชีพเดิมก็ควรจะประกอบอาชีพเดิมต่อไปหรือหากมีความรู้หรือมีการเสริมทักษะเดิมจากในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกฯ ก็จะนำมาต่อยอดในการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษแล้ว จะมีอาชีพเป็นหลักแหล่งได้

“...เขาก็เป็นนักมวยเก่ามาจากในเรือนจำ เขาก็ได้ใช้ทักษะของเขาในการประกอบอาชีพในปัจจุบัน ซึ่งเราก็มีความภูมิใจในตัวเขา เราอยากให้เขาเห็นคุณค่าในตนเองไม่อยากให้กลับไปกระทำผิด เสพยาเสพติด อีกครั้ง ส่วนการวางแผนในอนาคต เราจะย้ายค่ายมวยของเราไปอีกที่หนึ่ง ซึ่งค่าเช่าราคาถูกมากกว่าเดิม จะได้ลดค่าใช้จ่าย เพื่อมีเงินเหลือเก็บมากขึ้น...”

การฝึกอาชีพในเรือนจำสามารถนำมาใช้จริงได้ ไม่ว่าจะเป็นการฝึกอาชีพใหม่ที่เคยทำหรือแม้กระทั่งการได้รับความรู้ที่เพิ่มพูนมากขึ้นก็มีส่วนสำคัญในการนำมาต่อยอดหรือประกอบอาชีพหลังพ้นโทษออกมาแล้วได้เช่นกัน เช่น นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้เรียนรู้จากโครงการกำลังใจมาประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร ซึ่งจะมีการเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังมีการปลูกผักและผลไม้ในพื้นที่ทางการเกษตร เพื่อใช้สำหรับเป็นอาหารและนำไปขายต่อด้วย

คำตอบแทนจากการทำงานเพียงพอต่อการดำรงชีวิตแต่ก็ไม่มีเพียงพอในการเก็บสำรองเมื่อจะต้องมีการใช้จ่ายในสถานการณ์ฉุกเฉินแต่ในบางกรณีก็ไม่เพียงพอ เนื่องจากประกอบอาชีพที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนสูงมากเพียงพอจะดูแลสมาชิกอีกหลายชีวิตในครอบครัวได้

การศึกษา ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนนั้นต้องการให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปประกอบอาชีพหลังพ้นโทษออกมาแล้ว หากเป็นผู้พ้นโทษที่เป็นผู้ใหญ่ขึ้นขึ้นอยู่กับว่าเมื่อพ้นโทษออกไปแล้วมีอาชีพรองรับหรือไม่ หากมีอาชีพหรือทักษะติดตัวอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องศึกษาต่อ หรือหากมีอายุมากแล้วก็ไม่เห็นความจำเป็นในการศึกษาต่อ

การเรียนรู้ในระหว่างต้องโทษในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ทราบว่าจะเน้นเรียนโดยเน้นการฝึกวิชาชีพเป็นหลัก สามารถนำมาใช้ประกอบอาชีพได้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพช่างเชื่อม ช่างไม้ เป็นต้น น่าจะมีการสอนที่หลากหลายวิชา ซึ่งคงจะพอมีวิชาที่ตรงหรือใกล้เคียงกับความต้องการ

แต่ในส่วน of ครอบครัวนั้นไม่เคยได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชนใด ๆ เกี่ยวกับการมอบเงินทุนใด ๆ เลย

การช่วยเหลืออื่น ๆ ผู้พ้นโทษไม่เคยได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชนใด ๆ ทั้งในเรื่องเกี่ยวกับการมอบเงินทุนหรือการช่วยเหลือใด ๆ รวมถึงเงินทุน หรือช่วยดูแลสภาพจิตใจของบุคคลในครอบครัวของผู้ต้องขัง

โอกาสในการประกอบอาชีพ เนื่องจากหลาย ๆ หน่วยงานเมื่อตรวจสอบประวัติอาชญากรรม พบว่าผู้พ้นโทษมีประวัติติดตัวก็จะถูกให้เชิญออกจากงานอยู่บ่อยครั้ง เหมือนเป็นการตีตราพวกเขาเหล่านั้นให้ไม่มีโอกาสในการกลับเข้ามาในสังคมอีก

“...เขาผ่านเรื่องราวต่าง ๆ มาเยอะมาก ทั้งเรื่องประสบการณ์ทำงานที่ต้องถูกเชิญออก เพราะเป็นบุคคลที่มีประวัติอาชญากร การถูกสังคมตีตราว่าเป็นคนติดยา ซึ่งตามความเป็น

จริงแล้วพ่อกับแม่เราถึงขั้นจ้างให้เลิกกับเขาเลย เพราะพ่อแม่คิดว่าเขาเป็นคนที่ไม่มีอนาคต และเคยติดคุก อาจจะมากาะลูกสาวเขาได้ แต่เราก็ไม่ยอมเลิกนะ ยอมฟันฝ่าอุปสรรคมาด้วยกัน เราเริ่มจากศูนย์มาด้วยกัน ในเมื่อเขาพยายามที่จะหาโอกาสสร้างเนื้อสร้างตัวจากหน่วยงานอื่นไม่ได้ เราก็ต้องมาทำธุรกิจหรือการเกษตรของเราเอง...”

“...ด้วยความที่เขาเป็นนักดนตรี เป็นนักร้อง การที่เขาจะมีพื้นที่ในสังคมแวดวงนี้ เขาก็จะต้องหาช่องทางในการทำตัวเองให้เป็นที่รู้จักของสังคม ซึ่งคิดว่าสื่อออนไลน์ หรือ YouTube อาจจะเป็นจุดเริ่มต้นทำให้คนทั่วไปเห็นผลงานเพลงของเขามากขึ้น ดังนั้น ถ้ามีพื้นที่ให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้แสดงความสามารถ อาจจะเป็นรายการทีวี หรือรายการออนไลน์ที่มีจำนวนผู้ชมมาก ๆ เข้าชมหรือให้ความสนใจ คิดว่าจะเกิดประโยชน์ และทำให้เป็นแรงผลักดันให้เขาสามารถสรรค์สร้างผลงานดี ๆ ต่อไป ซึ่งอาจจะเป็นต้นแบบให้แก่ผู้ต้องขังภายในเรือนจำอีกหลาย ๆ คนที่มีความสามารถแต่ไม่มีพื้นที่ในการแสดงออกก็เป็นได้...”

ทั้งนี้การช่วยเหลือควรได้รับจัดขึ้นตั้งแต่อยู่ในระหว่างการรับโทษ เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

แนวทางการได้รับความช่วยเหลือ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ไม่ทราบไม่ทราบและไม่เคยรู้จักกับคำว่า กองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ และที่ผ่านมาก็ไม่เคยได้รับทุนในด้านใดมาก่อนและไม่ทราบเคยมีทุนหรือหน่วยงานใดเป็นผู้ให้ทุน แต่อยากได้รับการช่วยเหลือโดยเฉพาะกระทรวงยุติธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับทั้งผู้พ้นโทษที่เป็นทั้งผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชน

“...ช่วงที่กำลังคิดหาเงินเพื่อมาซื้ออุปกรณ์ออกกำลังกายในค่ายมวย ก็ได้โทรศัพท์ไปปรึกษาเพื่อนของเขา เพื่อนเขาแนะนำให้ไปออกรายการ Super100 เพราะเป็นรายการที่เปิดโอกาสให้คนทั่วไปที่มีความสามารถพิเศษสามารถไปโชว์ เพื่อแลกกับสิ่งที่ยากจะได้ เลยตัดสินใจไปออกรายการ ซึ่งเขาก็ทำได้สำเร็จตามที่ตั้งใจ ...”

มูลนิธิบ้านพระพร เป็นมูลนิธิของกลุ่มคริสตศาสนิกชน (คริสเตียน) โดยอาจารย์ที่ดูแลที่มูลนิธิได้ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ทั้งเรื่องการเปิดโอกาสให้ค้าขายในพื้นที่โบสถ์ การสนับสนุนเรื่องบ้าน และการให้แง่คิดในการดำรงชีวิตจากการได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิบ้านพระพร และกลุ่มพี่น้องชาวคริสเตียนด้วยกัน จึงทำให้มีแนวความคิดที่อยากจะช่วยเหลือกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ถูกปล่อยตัวออกมาแล้วแต่ไม่มีที่พึ่งพิง โดยการรับมาอุปการะดูแลในเบื้องต้น เพื่อเป็นแม่ให้เด็กหวนกลับไปสู่วงจรการกระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง

ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด ได้เสนอความช่วยเหลือไว้ 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) ความช่วยเหลือด้านการศึกษา เนื่องจากเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่อายุน้อย และอยู่ระหว่างการเรียนหนังสือ และขาดแคลนงบประมาณในการเล่าเรียน ดังนั้น กลุ่มผู้ปกครองหรือญาติของเด็กและเยาวชนจึง

มีความประสงค์ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณที่ส่งเสริมด้านการเรียน ได้แก่ ค่าเทอม ค่าอุปกรณ์หนังสือ ชุดนักเรียน และค่าเดินทาง เป็นต้น

2) ความช่วยเหลือด้านการหาอาชีพ เนื่องจากเด็กและเยาวชนบางคนที่ยังจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและไม่ต้องการเรียนต่อ แต่อยากทำงานและเปิดกิจการเป็นของตนเอง ต้องการให้มีการสอนอาชีพเฉพาะทางช่าง เช่น ช่างยนต์ ช่างเชื่อม ช่างไฟฟ้า เป็นต้น โดยสนับสนุนให้สามารถทำงานสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้ทักษะจริงและได้ประสบการณ์จากการทำงานจริง

อย่างไรก็ตาม มีจำนวน 3 คน ที่ทราบหรือเคยได้ยินคำว่ากองทุนสนับสนุนคุณภาพชีวิต และเคยได้รับความช่วยเหลือในการหาอาชีพให้เด็กและเยาวชน แต่ไม่ทราบรูปแบบหรือลักษณะการทำงานของกองทุนดังกล่าวว่ามีรูปแบบอย่างไรบ้าง

ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัด ในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด มีมุมมองในประเด็นของสังคมไทยยังไม่เปิดใจยอมรับกลุ่มคนผู้พ้นโทษ ซึ่งทำให้กลายเป็นการปิดโอกาสการเริ่มต้นชีวิตใหม่ให้แก่กลุ่มคนดังกล่าว ดังนั้น ถึงแม้ว่าหน่วยงานภาครัฐจะพยายามกำหนดนโยบายการคืนคนดีสู่สังคม หรือช่วยเหลือผู้พ้นโทษมากเพียงใด แต่หากทัศนคติของคนในสังคมในภาพรวมยังไม่เปิดรับด้วยใจแล้ว ก็จะทำให้ผู้พ้นโทษไม่มีที่ยืนในสังคมและกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง

“...ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคอย่างมาก ในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตของคนพ้นโทษ คือ การเปิดใจยอมรับผู้พ้นโทษของคนในสังคม เพราะต้องยอมรับว่าคนในสังคมไทยยังไม่ได้เปิดใจกับคนเหล่านี้เต็ม 100 บางคนยังมีความหวาดกลัว และตีตราผู้พ้นโทษ ดังนั้นถึงรัฐจะมีนโยบายดีเลิศมากขนาดไหน แต่ถ้าทัศนคติของคนในสังคมยังมองเขาว่าเป็นคนชั่วๆ เขาก็จะอยู่ในสังคมได้ยาก เพราะหมดกำลังใจในการทำมาหากิน...”

ปัญหาที่ ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิดมีความกังวล คือ ถ้ามีกองทุนต้องการให้ช่วยเหลือเรื่อง การเรียน และเรื่องอาชีพเป็นสำคัญ และใครจะมาเป็นเจ้าของภาพ หรือผู้รับผิดชอบนั้นไม่สำคัญ หากแต่มีความตั้งใจให้ความช่วยเหลือได้จริง เนื่องจากที่ผ่านมาไม่เคยมีหน่วยงานใดมาให้ความช่วยเหลือ มีแต่มาสอบถามหรือไต่ถามทั่วไป ดังคำกล่าวของคุณย่าท่านหนึ่งที่ขายอาหารตามสั่งว่า

“...ที่ผ่านมาไม่มีใครยื่นอะไรให้นะ ไม่มีเงิน ไม่มีของ ไม่มีอะไร มีแต่มาถาม มาไต่ถามเรื่องทั่วไป แต่ถ้ามีกองทุนนี้จริงก็ดีนะ จะได้ทำกันจริงๆ ได้ช่วยเหลือกันจริงๆ ในเรื่องที่เราต้องการ...”

ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ภายหลังปล่อยตัวออกมาแล้ว คือ

1. ตัวผู้พ้นโทษ ที่บางคนไม่แสวงหาโอกาสที่ดีให้แก่ตนเอง

2. ระเบียบหรือข้อกฎหมายที่ยังจำกัดสิทธิต่าง ๆ ไม่ให้กลุ่มบุคคลผู้เคยต้องโทษเข้าทำงาน เป็นเหตุทำให้ผู้พ้นโทษไม่สามารถไปสมัครงานที่ใดได้ ซึ่งเมื่อบุคคลดังกล่าวไม่ได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพ ก็เป็นเหตุทำให้ผู้พ้นโทษบางรายกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกครั้ง

ดังนั้นการติดตามคุณภาพชีวิตหลังปล่อยมีความสำคัญมาก หากในกรณีที่ผู้พ้นโทษบางรายไม่สามารถกลับไปใช้ชีวิตตามปกติได้ อาจจะเป็นเนื่องด้วยการขาดปัจจัยต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตหรือประกอบอาชีพ หากการติดตามในส่วนนี้เกิดขึ้นก็จะเป็นประโยชน์อย่างมากทั้งต่อตัวผู้พ้นโทษและสังคมเองที่มีโอกาสลดจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำได้ ซึ่งการปฏิบัติงานของภาครัฐอาจจะมีข้อจำกัดเนื่องด้วยมีผู้พ้นโทษจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมีจำนวนน้อย ดังนั้นควรมีการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนที่เข้ามาสนับสนุนในส่วนนี้ทั้งในส่วนของการงบประมาณและกำลังคนในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด กล่าวถึงปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังการปล่อยตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำ คือ จะต้องมีการสร้างความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน นอกจากนี้สื่อมวลชนควรมีการนำเสนอข่าวหรือทำสื่อบุคคล กระตุ้นความคิดเห็นในสังคมให้เปิดใจยอมรับบุคคลผู้พ้นโทษมากยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลจะต้องเป็นเจ้าภาพในการกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตของผู้พ้นโทษ และบูรณาการการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน ตลอดจนมีการสำรวจความต้องการของผู้พ้นโทษว่ามีความต้องการในด้านใดเป็นพิเศษ เช่น ทุนช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพ ทุนช่วยเหลือด้านการศึกษา ทุนช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย ทุนช่วยเหลือญาติหรือบุตรของผู้พ้นโทษ เพื่อจะได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้พ้นโทษโดยตรง

“...ทุกอย่างจะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับผู้นำ ที่มีวิสัยทัศน์ รัฐบาลจะต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และมีการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน และที่สำคัญจะต้องมีการสำรวจความต้องการของผู้พ้นโทษว่าเขาต้องการความช่วยเหลือด้านใดเป็นพิเศษ รัฐไม่ควรทำงานแบบตัดเลื้อไหลแจก แต่ควรวัดตัวแต่ละคน เพื่อให้ได้ขนาดที่เหมาะสมกับผู้ใส่ เช่นเดียวกันกับการสำรวจความต้องการของผู้พ้นโทษ ว่าต้องการให้ช่วยเหลืออย่างไร ต้องการทำอาชีพอะไร ใช้เงินลงทุนเท่าไร ต้องการให้ช่วยเหลือครอบครัวและบุตรอย่างไร เพื่อให้สิ่งที่ช่วยเหลือมันตรงตามความต้องการของผู้รับ...”

“...รัฐควรมีการช่วยเหลือญาติพี่น้อง ครอบครัวผู้ต้องขังในระหว่างที่ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำด้วยนะคะ โดยจะต้องคำนึงถึงการช่วยเหลือครอบครัวผู้ต้องขังอย่างรวดเร็ว ทัวถึง และเป็นธรรม อย่างเขามีลูก 2 คน เป็นวัยกำลังเรียน กำลังเล่น ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในหลาย ๆ ด้าน รัฐจึงควรมีกองทุนในการช่วยเหลือสนับสนุนครอบครัวของผู้ต้องขัง อย่างน้อยเป็นการช่วยเหลือเยียวยาเบื้องต้น เพื่อให้เขาอยู่อย่างไม่ลำบาก...”

ทั้งควรต้องมีการออกกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ จะต้องเอื้อต่อการช่วยเหลือผู้พ้นโทษ และสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังการปล่อยตัวในทุกมิติ ทั้งการช่วยเหลือด้านอาชีพ เช่น มีทุนให้ไปต่อยอดอาชีพต่าง ๆ หรือปรับแก้กฎหมายในเรื่องการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครงานไม่ว่าจะไมรับผู้เคยต้องโทษทุกคดี เพราะ มิฉะนั้น บางคนกระทำความผิดโดยพลั้งพลาด ก็จะไม่มีโอกาสได้เข้าทำงานในหน่วยงานใด ๆ เลย นอกจากนี้ควรมีการ ช่วยเหลือด้านการศึกษา สำหรับผู้พ้นโทษที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อแต่ขาดทุนทรัพย์ ร่วมด้วยเป็นต้น

“...บางคนในสังคมยังมีแนวความคิดตีตรากลุ่มผู้พ้นโทษอยู่ จะเห็นในสื่อโซเชียลหลายด้านที่ ขอบแสดงความคิดเห็นว่าจะนำไปช่วยคนไม่ดีทำไม เพราะเขากระทำผิดก็ควรถูกลงโทษก็ ดียอยู่แล้ว ซึ่งคำกล่าวเหล่านี้มันสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองความคิดของบุคคลบางคนที่ยังไม่เปิด ใจ และให้โอกาสกับผู้พ้นโทษอย่างแท้จริง ดังนั้น สิ่งที่จะทำให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการ ช่วยเหลือผู้พ้นโทษสำเร็จในระยะยาว จะต้องมีการส่งเสริมมุมมองเชิงบวกให้แก่ประชาชน ภาคเอกชน ให้มองเห็นว่าคนที่กลับตัวเป็นคนดีแล้วก็มีมาก บางคนเป็นคนเก่ง มี ความสามารถ สามารถช่วยประเทศชาติได้อีกมาก ซึ่งสื่อมวลชนควรมีบทบาทหลักในการ นำเสนอข่าวที่ดี ตัวอย่างที่ดีให้สังคมเห็น อย่าขยายข่าวแต่ในมุมผู้พ้นโทษกลับมากระทำผิดซ้ำ เพียงมุมเดียว...”

ดังนั้น จะต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และมีการขับเคลื่อนเรื่องกองทุนสำหรับสนับสนุน คุณภาพชีวิตภายหลังผู้พ้นโทษออกจากเรือนจำในทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการประเมินผลร่วมด้วย ทั้งในเรื่องการส่งเสริมด้านอาชีพ การศึกษา ที่พักอาศัย โดยจะต้องพิจารณาคำถึงบริบทของภูมิภาคและ ชุมชนเป็นหลัก ตัวอย่างเช่น พื้นที่ในภาคใต้ ภาคตะวันออก มีภูมิศาสตร์ติดทะเล มีแหล่งนิคมอุตสาหกรรม สินค้าทางทะเลจำนวนมาก จึงควรมีการฝึกอบรมวิชาชีพใด เป็นต้น เพื่อให้ผู้พ้นโทษสามารถนำองค์ความรู้ที่ เรียนไปใช้ในภูมิสำเนาของตนเองได้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด ได้เสนอความคิดเห็นที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการสนับสนุน คุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้เด็กและเยาวชน ไว้ดังนี้

1) ควรติดตาม และช่วยเหลือเด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง ไม่ปล่อยทิ้งให้อยู่ตามลำพัง และให้ความ ช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง เพราะเด็กและเยาวชนอยู่ในครอบครัวที่อ่อนแอ สภาพครอบครัวที่ค่อนข้างยากจน ไม่ มีปัจจัยหรือเงินในส่งให้เรียนสูงๆ และเด็กก็เรียนไม่เก่ง ไม่สามารถหางานทำได้ จึงเรียนได้ว่าเด็กกลุ่มนี้เป็น เด็กเปราะบางในทุกด้าน ถ้าหน่วยงานใดจะเข้ามาช่วยเหลือขอให้มีความ เพราะกลุ่มนี้มีปัญหาในด้าน ครอบครัวมาก่อน ต้องทำความเข้าใจและทำตามสิ่งที่สังคมคาดหวังได้ยากกว่าเด็กปกติทั่วไป

2) ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการจัดตั้งกองทุน และหน่วยงานเจ้าภาพ ควรให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิต

3) ควรกำหนดจำนวนงบประมาณที่จะได้รับในแต่ละงวดของกองทุน และอธิบายให้ทราบว่ากองทุนดังกล่าวเป็นกองทุนให้เปล่า เพื่อให้ผู้ปกครองได้ตัดสินใจที่จะเข้าร่วมกับกองทุนดังกล่าวได้ถูกหลักเกณฑ์

โดยสรุป กลุ่มที่ 3 ผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน และกลุ่มที่ 4 ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด

อาชีพ การศึกษา และการช่วยเหลืออื่น ๆ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ในด้าน อาชีพ ผู้พ้นโทษ ต้องการประกอบอาชีพที่เป็นความถนัด หรือเป็นอาชีพเดิมที่เคยใช้หาเลี้ยงชีพอยู่ก่อนแล้ว เนื่องจากมีความชำนาญ ทักษะ ความรู้เดิม การศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการประกอบอาชีพต่าง ๆ จำเป็นต้องมีวุฒิการศึกษา แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่าผู้กระทำความผิดมีความต้องการศึกษาด้วยเพียงใด เนื่องจากบางคนมีทักษะและความชำนาญในอาชีพเดิมอยู่แล้ว หากพ้นโทษออกไปก็สามารถกลับไปประกอบอาชีพเดิมได้ เด็กและเยาวชนที่ต้องการเรียนต่อ นั้น มีการให้ทุนการศึกษาจากการช่วยเหลือของกรมการสงเคราะห์ฯ การช่วยเหลืออื่น ๆ ผู้กระทำความผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย เพราะในบางกรณีผู้พ้นโทษหรือเยาวชนไม่มีครอบครัว การมีที่พักอาศัยคือจุดเริ่มต้นของการกลับมาใช้ชีวิตในสังคมแบบปกติ

แนวทางการได้รับความช่วยเหลือ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ การได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิบ้านพระพร ซึ่งเป็นมูลนิธิของกลุ่มผู้นับถือศาสนาคริสต์ (คริสเตียน) ในประเทศไทย โดยอาจารย์ที่ดูแลที่มูลนิธิก็ได้ให้ความช่วยเหลือ ทั้งในเรื่องคำแนะนำในการดำรงชีวิต จากการได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิบ้านพระพร ส่วนแนวทางการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกฯ นั้นจะเน้นไปที่การฝึกวิชาชีพเพื่อให้มีความรู้ในการนำไปประกอบอาชีพได้

ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัด ในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ การไม่ทราบหลักเกณฑ์ เงื่อนไข การรับเงินสนับสนุนเพื่อพัฒนาชีวิตหลังปล่อย และมีความซับซ้อน ยุ่งยาก ใช้ระยะเวลา จึงทำให้ผู้พ้นโทษบางคนไม่อยากจะต้องผ่านการพิจารณาตามขั้นตอนที่ค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อน ข้อกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยต้องโทษเข้าทำงาน เป็นเหตุทำให้ผู้พ้นโทษไม่สามารถไปสมัครงานตามหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชนได้ และเมื่อผู้พ้นโทษไม่ได้รับโอกาสในการเข้าทำงาน ก็เป็นเหตุทำให้ผู้พ้นโทษไม่มีเงินหาเลี้ยงชีพ

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ ปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังการปล่อยตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำให้ประสบความสำเร็จ คือ

- 1) รัฐบาลจะต้องมีการกำหนดนโยบายกองทุนสำหรับสนับสนุนคุณภาพชีวิตในระหว่างอยู่ในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกฯ และภายหลังผู้พ้นโทษออกจากเรือนจำ/ศูนย์ฝึกฯ อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งควรมีกำหนดเป็นกฎหมายที่ช่วยเหลืออย่างชัดเจน
- 2) การจัดสรรให้ทุนขอให้ได้รับทุกคนสนับสนุนด้านที่พักอาศัย ด้านอาชีพ การศึกษา สุขภาพร่างกาย และจิตใจ เนื่องจากผู้พ้นโทษบางคนไม่มีต้นทุนทางสังคม ไม่มีรายได้มากพอที่จะเป็นทุนตั้งต้นชีวิตใหม่
- 3) การมีกองทุนที่สนับสนุนแบบให้เปล่า กำหนดจำนวนงบประมาณที่จะได้รับให้ชัดเจน

4.2 สรุปผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำสรุปการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่จากประเทศไทย และต่างประเทศซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานจากกรมตำรวจเมอร์ซีย์ไซด์ กองทุน Nacro และ Multi-Agency Public Protection Arrangements (MAPPA) ทั้ง 3 หน่วยงานนี้จากสหราชอาณาจักร นอกจากนี้ยังมี ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการ จำนวน 2 ครั้ง ผู้เข้าร่วมรวม 54 คน ซึ่งประเด็นคำถามจะมีความสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ก่อนการดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คณะผู้วิจัยต้องอธิบายโดยละเอียดในการให้ความช่วยเหลือ หรือการจัดตั้งกองทุนในต่างประเทศให้กับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้รับทราบทุกครั้งเพื่อให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้มีความเข้าใจหลักการช่วยเหลือที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้

หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิดการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

รูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนอาจครอบคลุมถึงเรื่องของการช่วยเหลือทั้งตัวผู้ต้องขังเองหรือครอบครัวของผู้ต้องขัง โดยมีการพิจารณาถึงรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือด้านกองทุนว่าควรมีลักษณะใด เช่น การให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่า การให้ความช่วยเหลือแบบการจ่ายเงินคืนหลังจากการได้งานทำเป็นหลักแหล่ง หรือการให้ความช่วยเหลือแบบคิดเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินคืน ทั้งนี้ จะต้องดำเนินการโดยยึดหลักว่าไม่ให้ผู้กระทำผิดกลับมากระทำผิดซ้ำได้อีก ดังความคิดเห็นว่า

“...มูลนิธิเราให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่า ผู้พ้นโทษต้องความช่วยเหลือแบบใดเราจะหาให้ตามความต้องการ...”

“...การจัดตั้งกองทุนเป็นเรื่องที่ดีมาก ๆ แต่ต้องมีระเบียบที่ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์ การดำเนินงานให้ด้วย จะให้เงินแบบให้เปล่า จะชำระคืน มีดอกเบี้ยก็ต้องระบุ...”

นอกจากนี้การให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือด้านกองทุนควรคำนึงถึงศักยภาพแต่ละบุคคลที่ต่างกัน เพื่อสามารถให้การช่วยเหลือกลุ่มคนดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดจากมุมมองที่ว่า ผู้กระทำผิดที่อยู่ในเรือนจำ คือแรงงานไทยที่สำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ลักษณะของกองทุน

ควรมุ่งเน้นไปที่การช่วยเหลือด้านอาชีพของผู้กระทำผิดทั้งอยู่ในเรือนจำหรือที่ได้รับการปล่อยตัว จากคำกล่าวที่ว่า

“...การให้ความช่วยเหลือเราทำงานกับเด็กและเยาวชน จนถึงผู้ใหญ่คนเหล่านี้ต้องการอาชีพเป็นวัยทำงาน...”

“...การให้อาชีพ หางานให้ทำ หรือการให้เงินตั้งต้นเป็นการช่วยเหลือที่สำคัญมากซึ่งส่วนใหญ่ต้องการ ...”

โดยกองทุนที่ดูแลสำหรับการประกอบอาชีพควรสงเคราะห์หรือให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดหลังปล่อย จนกว่าจะสามารถตั้งตัวได้ซึ่งสำคัญมากเพราะเชื่อได้ว่าการกระทำผิดซ้ำไม่น่าจะเกิดขึ้น

รูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนในสหราชอาณาจักร มีการใช้ระบบสวัสดิการของรัฐซึ่งวางรากฐานในการดูแลประชาชนค่อนข้างเป็นระบบและให้ความช่วยเหลือหลักทั้ง ด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา การจัดหาอาชีพและเงินช่วยเหลือให้กับประชาชนในทุก ๆ เรื่องรวมถึง การให้ความช่วยเหลือนักโทษหลังพ้นโทษโดย กรมตำรวจเมือง ซึ่งเป็นหน่วยงานนโยบาย และหน่วยปฏิบัติ ทั้งนี้ในกรมตำรวจเมอร์ซีย์ไซด์มีหน่วยงานภายในมีชื่อว่า Integrated Offender Management (IOM) เป็นหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการบุคคลที่ถูกพิจารณาว่ามีแนวโน้มในการกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกสูง ซึ่งการพิจารณาตัดสินอาชญากรรมจากแบบทดสอบและประวัติอาชญากรรม กล่าวได้ว่า IOM เป็นหน่วยงานปฏิบัติ ที่ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นรูปแบบของ Multi-agency ซึ่งมีได้เป็นหน่วยที่ปฏิบัติงานแต่เฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ยังเกี่ยวข้องกับหน่วยงานคุมประพฤติซึ่งถือว่าเป็นองค์กรหลักในการดูแลผู้พ้นโทษร่วมกับองค์กรร่วมอื่นในกลุ่ม IOM จะประกอบไปด้วย ตำรวจ หน่วยงานสวัสดิการผู้กระทำผิดที่เป็นเยาวชนและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น โดยเจ้าหน้าที่ทุกหน่วยจะปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสอดส่องตรวจตราอย่างเข้มข้นเป็นพิเศษกับผู้กระทำผิดที่พ้นโทษและมีความเสี่ยงสูงที่จะกลับไปกระทำผิดซ้ำได้อีก รวมไปถึงการแบ่งปันข้อมูลพื้นฐานระหว่างหน่วยงานภายใต้การดูแลของ IOM มีการประสานความร่วมมือเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรในระดับยุทธศาสตร์ โดย IOM นี้ดำเนินงานอยู่ในขอบเขตอำนาจของรัฐเมอร์ซีย์ไซด์ มีหน่วยงานคุมประพฤติที่เข้ามาร่วมจัดการผู้กระทำผิด และเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ความช่วยเหลือร่วมด้วย

ในส่วนของกรมตำรวจเมอร์ซีย์ไซด์ สำนักงานใหญ่ มีกลุ่มทำงาน IOM โดยมีผู้ให้ข้อมูลเป็นเจ้าหน้าที่อาวุโสในการดำเนินงาน ประกอบด้วยหน่วยงานย่อยอีก 4 กลุ่มงานภายใต้การปฏิบัติงานของ IOM ซึ่งมีภารกิจหลักในการพยายามไม่ให้ผู้กระทำผิดที่เคยถูกจับกุมต้องกลับเข้าสู่ระบบเรือนจำอีก โดยการไปเยี่ยมเยียนผู้กระทำผิด สนับสนุนให้มีการฝึกฝนวิชาชีพ รวมไปถึงการจับกุมอีกครั้งหากมีการกระทำผิดซ้ำ

นอกจากนี้แล้วองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือที่ครอบคลุมทั้งนักโทษที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนคือ กองทุน Nacro ซึ่งเป็นองค์กรการกุศลในสหราชอาณาจักร ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานโดยสนับสนุนความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักให้การสนับสนุนผู้พ้นโทษมาเป็นเวลามากกว่า 100 ปี องค์กรนี้ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรการกุศลเมื่อปี พ.ศ.2509 (ค.ศ.1966) เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสมากกว่า 50 ปี ในด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความยุติธรรม ด้านสาธารณสุข และด้านนโยบาย ภารกิจ

หลักของ Nacro คือ เพื่อสร้างสังคมแห่งความปลอดภัย ปราศจากอาชญากรรม ในแต่ละปี Nacro ทำงานร่วมกับผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษมากกว่า 7,000 ราย โดยให้การสนับสนุนผู้พ้นโทษในการกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างเป็นปกติ รวมทั้งยังมีการให้บริการ Helpline call สำหรับให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังและครอบครัว ซึ่งในแต่ละปีมีจำนวนผู้รับบริการผ่าน Helpline มากกว่า 12,000 สาย นอกจากนี้ Nacro ยังทำการจัดหาที่พักอาศัยแก่ผู้พ้นโทษ และร้อยละ 5 ของเยาวชนที่อยู่ในสถาบันการศึกษาของ Nacro เป็นมีผู้ที่เคยมีประวัติอาชญากรรม

วัตถุประสงค์และลักษณะของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน แยกออกเป็นในประเทศ และต่างประเทศ

สำหรับแนวทางการจัดตั้งกองทุน ควรดำเนินการภายใต้ระบบบริหารจัดการในเชิงธุรกิจในรูปแบบของกิจการเพื่อสังคม (social enterprise) ซึ่งประโยชน์หรือรายได้ที่เพิ่มขึ้นนั้นจะเป็นไปเพื่อสังคม แทนที่จะเป็นองค์กรหรือผู้ถือหุ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“...การทำงานของพี่เน้นการขอผู้ร่วมบริจาคจากบริษัท ที่ทำ social enterprise ซึ่งเขาดูแลสังคมอยู่แล้ว และบริษัทเหล่านี้เขามีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนว่าเขาจะดำเนินการเรื่องอะไร กำหนดวิธีการ ระบบชัดเจน...”

การจัดการกองทุนควรเริ่มตั้งแต่ภายในเรือนจำ โดยมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการคัดกรองหรือจำแนกผู้กระทำผิด ตลอดจนมีการตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่จะทำให้การจัดการกองทุนนั้น ๆ มีความยั่งยืน เช่นเดียวกับกระบวนการคัดกรอง ต้องพิจารณาว่าใครเหมาะสมที่จะได้รับการช่วยเหลือ หรือจะให้ความช่วยเหลือทุกคน รวมทั้งการจัดลำดับความสำคัญ และพิจารณาความเหมาะสมต่าง ๆ จะมากน้อยเพียงใดต้องมีความชัดเจน เมื่อมีกองทุนแล้ว ควรมีจัดตั้งสหกรณ์ให้กระจายอยู่ทุกพื้นที่ร่วมด้วย พร้อมทั้งให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือด้านวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกเรือนจำ ตลอดจนแนวทางการจัดตั้งกองทุนสำหรับผู้กระทำผิดทั่วไป ควรมุ่งเน้น การบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรม และทัศนคติของผู้กระทำผิด ตลอดจนสร้างองค์ความรู้เชิงวิชาชีพ นอกจากนี้ กลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถฝึกภายนอกเรือนจำได้ ควรเปิดโอกาสให้มีการฝึกอาชีพภายในเรือนจำแทน นั่นคือ การนำอาชีพจากภายนอกเข้ามาสู่ในเรือนจำ

“...หากจะจัดกองทุนต้องให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ในเรือนจำไม่ใช่ว่าออกมาแล้วจะหาทางช่วยเหลือ มันไม่ทันการ...”

“...ในกลุ่มเยาวชนที่กระทำผิดควรต้องช่วยเหลือเร่งดู ไปทั้งที่บ้าน และที่ศูนย์ฝึกเริ่มเข้าไปช่วยเหลือตั้งแต่แรกเข้าเลย...”

ทั้งนี้แนวทางการจัดตั้งกองทุนสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งอยู่ในสถานพินิจ ควรมุ่งเน้นไปที่การให้การศึกษา โดยจัดให้ครูเข้ามาสอนภายใน ทั้งนี้ต้องมีระบบจัดการที่ทันสมัยรายวิชาที่ให้

การศึกษาต้องนำมาใช้ประกอบอาชีพได้ ถ้าเด็กและเยาวชนหลังปล่อยมีอาชีพที่มั่นคงได้จะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีจุดมุ่งหมายของการดำเนินชีวิต

ในต่างประเทศกรมตำรวจเมอร์ซีย์ไซด์ สหราชอาณาจักร มีแนวนโยบายในการส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการและมีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานหลักเป็นพื้นฐาน ดังนั้น IOM จึงเป็นหน่วยงานที่ต้องมีบทบาทในการบำบัด พันฟูผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ ด้วยเล็งเห็นว่าการสนับสนุนให้ผู้กระทำผิดกลับตัวกลับใจ และเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้ ย่อมดีกว่าการหวนกลับไปใช้ชีวิตรูปแบบเดิมและทำผิดซ้ำ

Multi-Agency Public Protection Arrangements (MAPPA) คืออีกหนึ่งหน่วยงานของสหราชอาณาจักร ที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงแนวทางการร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างตำรวจ กรมราชทัณฑ์ และกรมคุมประพฤติ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการผู้กระทำผิดที่มีความรุนแรงและผู้กระทำผิดคดีทางเพศ และรวมไปถึงเจ้าหน้าที่ภาคส่วนอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับคดี เช่น คณะกรรมการยุติธรรมในเด็กและเยาวชนก็อาจจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการผู้กระทำผิด หากผู้กระทำผิดเป็นผู้เยาว์ โดยหน่วยงานนี้มีบทบาทที่สำคัญในการจัดการกับผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ ถึงแม้ว่าจะเป็นในแง่ของการสอดส่องเพื่อป้องกันการก่ออาชญากรรมซ้ำ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังถือว่าเป็นกลไกการทำงานที่สนับสนุนในส่วนการพยายามทำให้ผู้กระทำผิดไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีกครั้ง ทำให้ผู้กระทำผิดมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะใช้ชีวิตปกติไม่ก่อให้เกิดภัยต่อสังคมอีก

กรมตำรวจเป็นหน่วยงานราชการ มิได้มีการจัดตั้งกองทุนเป็นพิเศษเพื่อผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ แต่อาศัยความร่วมมือจากกฎหมายและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐ มาดำเนินการในการจัดการให้ความช่วยเหลือ โดยจะมีการช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและแบ่งลักษณะการให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นและความเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการให้ความช่วยเหลือกับนักโทษเพื่อการปล่อยตัว การช่วยเหลือโดยอาศัยเครือข่ายที่ทางกรมตำรวจกับภาคเอกชนในการส่งนักโทษที่ได้รับการปล่อยตัวได้ถูกจ้างงานและมีงานทำ เป็นต้น องค์ประกอบที่สำคัญที่ต้องมีให้กับนักโทษที่พ้นโทษ หากจะช่วยเหลือเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ ห่างจากการหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ นั่นคือ การจัดหาที่อยู่อาศัย การให้การศึกษา การฝึกฝนวิชาชีพ การจ้างงานและรวมไปถึงการติดต่อกับครอบครัวของผู้กระทำผิด ในส่วนของกรมตำรวจมิได้มีหน้าที่หลักในการดูแลเรื่องการจัดหาบ้าน หรือฝึกวิชาชีพ แต่ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ

การบริหารจัดการกองทุน แหล่งเงินทุน แนวทางการให้ความช่วยเหลือ และการมีกฎหมายเฉพาะของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

ช่องทางหรือที่มาของเงินกองทุนส่วนหนึ่ง ควรได้มาจากเงินค่าปรับที่ศาลหรือหน่วยงานยุติธรรมอื่น ๆ โดยแบ่งมาจัดตั้งเป็นกองทุน ซึ่งมีคณะกรรมการและมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ทั้งนี้ จะเน้นไปที่การช่วยเหลือเกี่ยวกับสิทธิเร่งด่วนเป็นหลัก ตลอดจนการประกอบอาชีพ ประกอบกับการได้มาของเงินกองทุน อาจ

ได้จากการมีการดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนที่มีความต้องการบุคลากรเข้าทำงานในตลาดแรงงาน หรือเป็นหน่วยงานที่ต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ดังคำกล่าวที่ว่า

“...มีการจัดตั้งสหกรณ์ ที่มีระบบการรับประกันเงินฝากขั้นต่ำ และการปันผลอย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยในการบริหารจัดการเงินทุนได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ...”

ทั้งนี้ควรมีการพิจารณาถึงเงื่อนไขหรือคุณสมบัติบุคคลในการได้รับสิทธิในกองทุนอย่างชัดเจนและรอบด้าน ซึ่งอาจทำเป็นรายการตรวจสอบ (check list) อีกทั้งจะต้องจัดให้มีการคืนทุนอย่างเป็นระบบ โดยมีการให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการเงินทุนที่ดีและมีความต่อเนื่อง

ในต่างประเทศ รายได้ทั้งหมดขององค์กร Nacro เป็นรายได้ที่มาจากการทำสัญญากับองค์กรต่าง ๆ ทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น โดยรัฐบาลจะประกาศให้สาธารณชนทราบว่าจะมีการเปิดให้ประมูลการให้บริการด้านใดด้านหนึ่ง จากนั้นองค์กร Nacro จะร่วมกับผู้ให้บริการเพื่อทำการประมูล และผู้ให้บริการที่ชนะการประมูลจะเป็นผู้ที่ได้ทำสัญญา โดยที่สัญญาจะระบุหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนเพื่อรัฐบาล และองค์กรนั้น ๆ จะดำเนินการให้บริการภายใต้กรอบการบริหารจัดการที่ชัดเจน ซึ่งสัญญาต่าง ๆ จะมีระยะเวลาประมาณ 1-7 ปี ขึ้นอยู่กับรูปแบบการให้บริการ นอกจากนี้แล้ว กองทุนเกือบทั้งหมดของ Nacro ได้รับการคุ้มครองและถูกใช้เฉพาะวัตถุประสงค์ที่เป็นไปตามที่ระบุไว้ในสัญญา รวมทั้งมีกฎหมายกำหนดอย่างชัดเจน ตัวอย่างการให้บริการ เช่น

- ด้านการศึกษา Nacro ได้รับการสนับสนุนจากกรมการศึกษา ซึ่งบริหารงานโดยผู้ตรวจการด้านการศึกษา จาก OFSTED (The Office for Standards in Education, Children's Services and Skills)
- ด้านการสาธารณสุข Nacro ได้รับการสนับสนุนจาก NHS (National Health Service) หรือ การบริการสาธารณสุขแห่งชาติ ซึ่งบริหารงานโดยผู้ตรวจการสาธารณสุข จาก CQC (Care Quality Commission)
- ด้านงานยุติธรรม Nacro ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงยุติธรรม ซึ่งบริหารงานโดยผู้ตรวจการราชทัณฑ์และคุมประพฤติ จาก HMIP (Her majesty's prison and probation)

สำหรับกรมตำรวจเมอร์ซีย์ไซด์ สหราชอาณาจักร จะได้รับเงินงบประมาณจากทางรัฐบาลมาจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องของการจัดสรรเงินที่ได้มาเพื่อสนับสนุนภารกิจหน่วยต่างๆของกรมตำรวจ สำหรับเงินทุนสนับสนุนการปฏิบัติงานในส่วนของ IOM เพื่อการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษ เป็นจำนวนเงิน 15,000 ปอนด์ต่อปี ซึ่งเงินนี้จะใช้เพื่อช่วยจ่ายค่ามัดจำให้กับผู้ที่พ้นโทษและต้องหาที่พักแต่ยังไม่มีทุน ค่าเสื้อผ้า หรือแม้กระทั่งค่าฝึกอบรมวิชาชีพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในแต่ละกรณี ในปัจจุบันมีผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือจำนวน 250 คน ภายใต้เงินทุนที่จำกัดโดยที่ไม่มีเงินสนับสนุนอื่นเพิ่มเติมจากทางรัฐ แต่กรมตำรวจมักจะมีเครือข่ายองค์กร หรือหน่วยงานที่มีการจัดการเกี่ยวกับนักโทษที่พ้นโทษโดยตรง เช่น สวัสดิการรัฐ Turn2us หรือ NACRO ดังนั้น ตำรวจจึงเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนทางอ้อม แต่ด้วยงบประมาณเท่าที่มีที่สามารถบริหารจัดการให้ความช่วยเหลือได้เพียงเฉพาะหน้า

ในส่วนของการตรวจสอบการใช้เงิน พบว่า ไม่มีกระบวนการใดเป็นพิเศษ แต่มีข้อเสนอแนะว่า หากจะมีการจัดตั้งกองทุนขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษโดยเฉพาะ สิ่งที่สำคัญนอกจากแหล่งทุน ที่มาของเงิน การมีเครือข่ายที่จะสามารถส่งผู้กระทำผิดไปฝึกวิชาชีพหรือหางานให้ได้ เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก เพราะเพียงแค่การให้เงินไป ก็ไม่ใช่สิ่งที่ทำได้อย่างระยะยาว ซึ่งผู้ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือจะต้องยินยอมให้มีการควบคุมพฤติกรรมได้ หากต้องการความช่วยเหลือทางการเงิน โดยใช้วิธีการรายงานตัว เช่น รัฐบาลควรร่วมมือกับธนาคารในการเปิดบัญชี การช่วยเหลือทางการเงินจะโอนผ่านบัญชีธนาคารด้วยเงื่อนไขการเข้ารายงานความประพฤติต่อหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานได้ทราบถึงการนำเงินนั้นไปใช้จ่ายและยังคงให้ความช่วยเหลือต่อเนื่อง อีกทางหนึ่งก็เป็นการตรวจสอบหรือมีส่วนในการป้องกันนักโทษที่พ้นโทษโดยใช้วิธีนี้เป็นการป้องกันการกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกทางหนึ่ง ในการดำเนินงานในรูปแบบนี้จะสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของกองทุนได้อย่างโปร่งใสอีกด้วยเพราะมีระบบของธนาคารมาเป็นตัวกลางในการตรวจสอบ

นอกจากนี้การจัดตั้งกองทุน หากรัฐสนับสนุนเงินทุนบางส่วนแต่ยังไม่เพียงพอสำหรับการบริหารจัดการให้ความช่วยเหลือ ควรแสวงหาความร่วมมือในรูปแบบของเครือข่ายด้านที่พัก การฝึกวิชาชีพหรือการจัดหางาน รวมไปถึงขอรับเงินช่วยเหลือในรูปแบบของการกุศลเพื่อจัดตั้งเป็นกองทุน ซึ่งมีกองทุนในประเทศอังกฤษที่จัดตั้งในรูปแบบของทรัสต์เพื่อให้ความช่วยเหลือนักโทษในกลุ่มนี้

ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัดที่พบในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

การให้ทุนสนับสนุนเด็กและเยาวชนสำหรับการประกอบอาชีพ อีกทั้งยังมีการติดตามจากผู้นำชุมชนหรือคนในชุมชน แต่สำหรับเด็กต่างจังหวัด การให้ทุนและติดตามเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก

“...เด็กเยาวชนที่เราติดตามบางครั้งหาตัวไม่เจอ ไตรไปหาพ่อแม่ แต่ไม่เจอตัวเด็ก ยิ่งในต่างจังหวัดยิ่งหาตัวเด็กยาก...”

กรณีของผู้พ้นโทษที่เป็นผู้ใหญ่ที่ได้รับการปล่อยตัวที่มีความต้องการจะทำงานในบริษัท มักมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การสร้างความไว้วางใจกับเพื่อนร่วมงาน การเงินและการลงทุน ดังนั้น จำเป็นต้องอบรมให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมทั้งผู้พ้นโทษ และพนักงานบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ ที่รับผู้พ้นโทษเข้ามาปฏิบัติงาน

กรณีเรือนจำแม้ว่าจะมีเงินสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพ แต่ก็มีเงื่อนไขหลายประการที่ต้องเข้าเกณฑ์ และบางครั้งไม่มีการสนับสนุนด้านเงินที่ชัดเจน เช่น ทุนการศึกษา เงินประกอบอาชีพ เงินช่วยเหลือครอบครัว หากมีการจัดตั้งกองทุนดังกล่าวจริง และดำเนินการเป็นรูปธรรมสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอย่างมากคือ เงินกองทุนต้องเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ไม่ก่อให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบผู้ที่ได้สิทธิในกองทุน ส่วนของการฝึกวิชาชีพภายในเรือนจำ อาจได้รับประโยชน์เพียงแค่ฆ่าเวลาเท่านั้นโดยการฝึกอาชีพนำมาใช้ไม่ได้ ซึ่งแตกต่างจากโลกภายนอกที่ได้รับเงินหรือผลประโยชน์ รวมทั้งการมีอาชีพที่หลากหลาย ปัญหาที่มีความสำคัญอีกประการ คือ ความเหลื่อมล้ำในสังคม และการขาดปัจจัยในการดำรงชีวิตและโอกาส

เป็นสาเหตุหลักของการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัว โดยสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การบริหารจัดการกองทุนที่ล้มเหลวได้

ในต่างประเทศกรมตำรวจเมอร์ซีย์ไซด์ และองค์กร Nacro ในสหราชอาณาจักร ไม่ได้พบปัญหามากนักในการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการดูแลนักโทษที่พ้นโทษ เพราะเป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้าในระยะสั้นและประสานต่อไปยังหน่วยงานอื่นที่จะสามารถดูแลได้ในระยะยาว ทั้งนี้รัฐบาลไม่ได้ให้เงินทุนพิเศษสำหรับการสนับสนุนในส่วนนี้ แต่ใช้งบประมาณรวมมาสำหรับการบริหารจัดการโดยทั่วไป และให้คำแนะนำ ดังคำกล่าว

“...ควรมีการคำนวณราคาค่าใช้จ่ายที่ต้องลงทุน (Cost of crime figure) ต่อการให้ความช่วยเหลือนักโทษที่พ้นโทษต่อคนว่ามีค่าใช้จ่ายอย่างไร เพื่อคำนวณว่าจะลงทุนกับนักโทษแต่ละคนจำนวนเท่าไรและคุ้มหรือไม่ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนหรือเอกชนก็ช่วยให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือจากชุมชนจะทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ประสบความสำเร็จ เพราะหากปราศจากความเข้าใจของชุมชนก็จะก่อให้เกิดอุปสรรคที่สำคัญในการปฏิบัติงาน...”

ในบางคดี ทางตำรวจใช้เครื่องติดตามตัวผู้กระทำผิด (Electronic Tracking) เพื่อติดตามตัวผู้กระทำผิด หากมีการจัดตั้งกองทุน อาจใช้เครื่องมือดังกล่าวช่วยในการตรวจสอบผู้พ้นโทษที่ยินยอมใช้เครื่องมือติดตามนี้ในระหว่างการได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน แต่อย่างไรก็ดี อุปกรณ์นี้ไม่มีความเสถียรมากนักในแง่ของการใช้งาน เพราะขึ้นอยู่กับสัญญาณ GPS อีกทั้งมีราคาแพงเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่จะต้องลงทุน

อุปสรรคที่สำคัญมากอีกประการคือ ความไม่พร้อมของตัวผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ เช่น ในบางกรณีที่จะมีการช่วยเหลือด้านการเงิน แต่บุคคลนั้นกลับไม่มีบัญชีธนาคาร หรือการไม่ยอมรับปฏิเสธการติดต่อหรือให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษออกมา ทำให้บุคคลนั้นไม่มีที่ไป ไม่มีเป้าหมายในชีวิต เป็นเรื่องที่กรมตำรวจเพียงบรรเทาความเดือดร้อนได้เพียงระยะเริ่มต้นเท่านั้น

นอกจากนี้องค์กรการกุศล ภาคเอกชน รวมทั้งคนในชุมชน มักมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือไปที่คนจน คนด้อยโอกาส เด็ก สตรี คนชรา มากกว่าจะให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ เห็นได้จาก HSBC Scheme ได้เสนอความช่วยเหลือในการเปิดบัญชีธนาคารให้กับคนไร้บ้าน ซึ่งในกรณีนี้สามารถนำมาปรับใช้กับการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือนักโทษภายหลังการพ้นโทษได้

ประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ผู้พ้นโทษทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน ควรต้องทำความเข้าใจกับความต้องการของตนเอง เพื่อพัฒนาฟื้นฟูศักยภาพของตนเองในการเริ่มต้นใหม่จากความช่วยเหลือที่เขาเหล่านั้นได้รับ ถ้าผู้พ้นโทษทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน สามารถวางแผนเส้นทางเดินของตนเองได้อย่างมุ่งมั่นและตั้งใจนั้นจะนำไปสู่ความสำเร็จได้ในการเป็นคนดีของสังคม

“...คนเหล่านี้ต้องมีความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนาตัวเอง การสร้างความเข้มแข็งเหล่านี้ผ่านจากโปรแกรมที่มีความแตกต่างกันในการอบรมในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกเด็กและเยาวชน...”

คนในองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องด้วยบุคลากรที่มีคุณภาพและมีใจในการให้บริการกับผู้พันโทฯ เพื่อช่วยให้เขาเหล่านั้นประสบความสำเร็จ

จากการให้ข้อมูลที่สำคัญของผู้ปฏิบัติงาน กรมตำรวจเมอร์ซี่ไซด์ สหราชอาณาจักร เห็นว่าปัจจัยที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุน คือ การทำให้ชีวิตของผู้กระทำผิดหลังจากพันโทฯไปแล้ว ก้าวข้ามสภาพแวดล้อมที่จะนำพากลับไปกระทำผิดแบบเดิม ต้องหาช่องทางให้นักโทษนั้นสามารถตั้งตัวได้ ดำเนินชีวิตได้ มีอาชีพการงานที่เลี้ยงดูชีวิตได้ ภาครัฐ หรือหน่วยงานเอกชนต้องจัดหางานรองรับตามความสามารถ รัฐต้องสร้างความเชื่อมั่นและมั่นใจให้เจ้าของกิจการว่านักโทษเหล่านี้ ต้องการโอกาสในการกลับตัวและมีชีวิตที่อยู่ร่วมกับสังคมได้ ซึ่งการรณรงค์และสร้างภาพลักษณ์ก็ล้วนเป็นส่วนสำคัญในการปรับความเข้าใจให้กับบริษัทหรือภาคเอกชนที่จะมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งกับการจ้างงานในระยะยาวของนักโทษที่พันโทฯและสูญเสียงานไปในขณะที่ตนเองรับโทษ

ในส่วนของการให้ความช่วยเหลือ กรมตำรวจเมอร์ซี่ไซด์ ไม่ได้แยกการให้ความช่วยเหลือระหว่างผู้ใหญ่หรือเด็กและเยาวชนแต่ให้ความช่วยเหลือโดยพิจารณาเป็นแต่ละกรณี เช่นเดียวกับองค์กร Nacro ในสหราชอาณาจักร และส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนนี้จะมีการติดต่อหน่วยงานที่จะส่งต่อแตกต่างกันออกไปตามแต่ละกรณี

อุปสรรคที่สำคัญของการให้ความช่วยเหลือจากทุกองค์จะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ไม่ได้รับเงินบริจาคหรือความไม่คงที่ของเงินทุนสนับสนุน ซึ่งเกิดจากการที่ผู้ให้ความช่วยเหลือต่างๆ ไม่ทำการต่อสัญญาในการสนับสนุนซึ่งไม่ได้เป็นอุปสรรคที่สำคัญมาก เพราะผู้ให้ความช่วยเหลือมีจำนวนมาก อย่างไรก็ตามผู้ต้องโทษเหล่านี้มีความต้องการมากกว่าปกติ เช่น ต้องการความช่วยเหลืออาหาร ที่อยู่อาศัย อาชีพ ยารักษาโรค ซึ่งการให้บริการของภาครัฐไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน องค์กร Nacro ต้องปรับการให้บริการภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ เป็นจำนวนมาก

ปัญหาที่เป็นข้อจำกัดอีกประการ คือ การที่ผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวกลับกลายเป็นผลทางลบต่อผู้ต้องขังเอง เนื่องจากสังคมไม่ยอมรับการกลับเข้าสู่สังคมของเขา ปัญหาการไม่มีที่พักอาศัย การขาดความรู้ความเข้าใจของคนในสังคมกับผู้ต้องขัง กล่าวคือ ในสหราชอาณาจักร มีคนจำนวนมากที่ไม่พร้อมจะให้โอกาสแก่กลุ่มผู้ต้องขัง ฉะนั้น หน้าที่ขององค์กร Nacro คือ พยายามปรับมุมมองแนวคิดของคนในสังคมให้ยอมรับและให้อภัยผู้พันโทฯร่วมด้วย

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พันโทฯในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุนควรเริ่มสนับสนุนผู้กระทำผิดตั้งแต่ยังอยู่ในเรือนจำ โดยมุ่งเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรม เน้นการเปลี่ยนผู้กระทำผิดให้เป็นคนใหม่ให้มีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง รักและภาคภูมิใจในตนเอง มองเห็นคุณค่าในตนเอง ตลอดจนมีความพร้อมทางด้านความรู้ความสามารถสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต ประกอบกับการนำผู้พันโทฯที่ประสบความสำเร็จในชีวิต

มาช่วยชี้แนะแนวทางหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ต้องโทษ ทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างหรือแนวทางการใช้ชีวิตให้กับโทษคนอื่น ๆ อันจะส่งผลให้ผู้ต้องขังทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน มีต้นแบบที่สามารถนำมาเป็นหลักของการดำเนินชีวิตสร้างวินัย มีความรับผิดชอบ และทักษะการเป็นผู้นำได้อันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้กระทำผิดไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้น การดำเนินการกองทุนควรให้การสนับสนุนหรือส่งเสริมเกี่ยวกับทักษะดังกล่าว

“...เราต้องมีตัวแบบ ต้นแบบที่ดีๆ อย่างในเด็กเยาวชนหากเราเจอเด็กดีที่ประสบความสำเร็จ เราเอาเขามาให้คำแนะนำ พูดคุย ก็จะช่วยปรับปรุงและพัฒนาเด็กคนอื่น ๆ ได้ การสร้างความเข้มแข็งเหล่านี้ต้องทำซ้ำ ๆ ย้ำ ๆ ...”

ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุนที่สำคัญคือ ภายหลังการปล่อยตัว ควรมีเจ้าหน้าที่ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าไปช่วยเหลือ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวหรือได้รับสิทธิในกองทุนอย่างต่อเนื่อง เช่น สอดส่องดูแลหรือให้คำปรึกษา เอาใจใส่ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษ เป็นต้น

ในต่างประเทศ ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุน นอกจากการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งเป็นตัวชี้วัดต่าง ๆ แล้ว กรณีที่ผู้พ้นโทษได้รับการปล่อยตัวทั้งผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชน องค์กร Nacro จะจัดหา food bank voucher เพื่อให้เขาสามารถรับอาหารได้จากองค์กรการกุศล รวมทั้งการจัดหาที่พักอาศัย การเปิดบัญชีธนาคารและมีบัตรประจำตัวเพื่อยืนยันตัวตน เมื่อเขาได้รับการสนับสนุนขั้นพื้นฐานดังกล่าวแล้ว ทางองค์กร Nacro จะพิจารณาการให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ เพื่อให้เขาไม่กระทำผิดซ้ำและถือว่าเป็นความสำเร็จขององค์กรด้วย ได้แก่ การให้การช่วยเหลือด้านอาณานิคมและพฤติกรรม การให้การรักษาและปรับพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดการสร้างสัมพันธภาพใหม่กับคนในครอบครัว การจัดหาอาชีพและการฝึกอบรมที่เหมาะสม การบริการด้านสาธารณสุข การเข้าถึงการรักษาพยาบาลทั้งทางกายและจิตใจ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและตัวต่อตัวตามความต้องการของเขา การเข้าถึงการให้ความช่วยเหลือเงินทุน เงินบริจาคกรณีเร่งด่วน จัดหาองค์กรที่พร้อมให้ความช่วยเหลือเขา เช่น คุมประพฤติ ด้านสาธารณสุข และหน่วยงานอื่น ๆ

ระบบสวัสดิการรัฐของประเทศสหราชอาณาจักร ค่อนข้างจะวางรากฐานการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนในทุกรูปแบบ รวมไปถึงองค์กรการกุศลต่างๆ รวมไปถึงกองทุนเอกชนที่เข้ามามีบทบาทต่อชุมชนในการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้กลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน โดยมีองค์กรศาสนาเป็นแกนหลักในการดำเนินการ ด้วยการประสานความร่วมมือในทุกภาคส่วน จึงนำไปสู่ปัจจัยในภาพรวมที่เป็นความสำเร็จของหน่วยงาน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การจัดตั้งกองทุนในประเทศไทยควรเน้นไปที่การเตรียมตัวผู้กระทำผิดกลับสู่สังคม ซึ่งสาเหตุการกระทำผิดส่วนใหญ่ เกิดจากการที่ครอบครัวไม่ได้ให้ความรักความอบอุ่นเพียงพอ หรือครอบครัวอย่าร้าง ดังนั้นควรเสริมสร้างวิชาชีพให้กับผู้กระทำผิด นอกจากนี้ ควรส่งเสริมทักษะการเลี้ยงลูกที่มีประสิทธิภาพ (Executive Function) ทั้งในตัวพ่อแม่เด็ก เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ตลอดจนผู้กระทำที่ได้รับการปล่อย

ตัว ประกอบกับการเปลี่ยนทัศนคติของผู้กระทำผิดในเรือนจำ การอบรมแก่ผู้พ้นโทษเกี่ยวกับการวางแผนชีวิต วางแผนการลงทุน และการบริหารจัดการเวลา ตลอดจนการสอนความเป็นผู้ประกอบการร่วมด้วย

การจัดตั้งนิคมต่างๆ เข้าไปอยู่ในเรือนจำ หรือรูปแบบบ้านกึ่งวิถีเพื่อให้ผู้กระทำผิดได้เตรียมความพร้อมทั้งในด้านความรู้ ความชำนาญสำหรับการปฏิบัติงานและการปรับตัวในสังคมภายนอก ประกอบกับการจัดตั้งคลินิกให้คำปรึกษาสำหรับผู้กระทำผิดที่ได้รับการปล่อยตัว รวมทั้งเมื่อพ้นโทษควรมีบริการคลินิกให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเด็นนี้มีความสำคัญมากในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดต้องได้รับการบริการเป็นหลักการพื้นฐานของกองทุน

“...การให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องทางด้านจิตวิทยาเป็นสิ่งที่สำคัญทั้งผู้ใหญ่และเด็ก ควรส่งเสริมให้มีการบริการให้ต่อเนื่องจะตั้งเป็นคลินิกเฉพาะก็ดี ...”

สำหรับกรมตำรวจเมอร์ซีย์ไซด์ สหราชอาณาจักร พบว่าสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานมีความต้องการคือ การที่ผู้กระทำผิดจะไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ มีชีวิตหลังจากพ้นโทษที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดูแลตัวเองและครอบครัวได้ ได้รับการยอมรับจากชุมชน สังคม ดังนั้น ในส่วนของการให้ความช่วยเหลือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ไม่เคยคาดหวังว่าจะได้รับสิ่งใดตอบแทนกลับคืนมา แม้กระทั่งเงินทุนหรือค่าใช้จ่ายใดที่เคยสนับสนุนไปก่อนหน้านี้ ถือเสมือนว่าเป็นเงินทุนให้เปล่า ขอเพียงแต่ผู้พ้นโทษได้นำเงินนั้นไปใช้ประโยชน์และไม่กลับคืนสู่การถูกจับกุมและเข้าเรือนจำอีกก็ถือว่าเป็นความสำเร็จของหน่วยงานแล้ว เช่นเดียวกับองค์กร Nacro ที่พยายามสร้างความเข้าใจของคนในสังคมกับผู้ต้องขัง กล่าวคือ ในสหราชอาณาจักร มีคนจำนวนมากที่ไม่พร้อมจะให้โอกาสแก่กลุ่มผู้ต้องขัง ดังนั้น หน้าที่ของ Nacro คือ พยายามปรับมุมมองแนวคิดของคนในสังคมให้ยอมรับและให้อภัยผู้พ้นโทษ พร้อมทั้งการส่งเสริมให้นักโทษเหล่านี้ไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำซึ่งถือว่าเป็นตัวชี้วัดที่ประสบความสำเร็จ

โดยสรุปหลักการจัดตั้งกองทุน และ แนวคิดของกองทุนต้องครอบคลุมการช่วยเหลือทั้งตัวผู้กระทำผิด และครอบครัว โดยความช่วยเหลือทุกประเภทต้องเป็นการให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่า โดยมีการกำหนดอัตราการเงิน และความช่วยเหลืออื่นๆ เป็นเกณฑ์ที่ชัดเจนเช่นเดียวกับ กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนยังมี ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ พ.ศ. 2544 และปรับแก้ใหม่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 และในปัจจุบัน มีการออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน พ.ศ.2563 และกรมคุมประพฤติ ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 59 ก เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2562 และหนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0703.3/13822 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2562) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ ดูแล สงเคราะห์ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ร่วมกับเกณฑ์การช่วยเหลือของศูนย์ CARE กองทุนนี้เป็นของภาครัฐจัดสรรให้กับผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็ก และเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี เป็น

แหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนในการขอลอยตัวชั่วคราว เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน และ เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษและคืนคนดีสู่สังคมการคืนคนดีสู่สังคม มีลักษณะกองทุนดำเนินการภายใต้ระบบบริหารจัดการในเชิงธุรกิจในรูปแบบของกิจการเพื่อสังคม (social enterprise) การจัดการกองทุนควรเริ่มตั้งแต่ภายในเรือนจำ มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการคัดกรองหรือจำแนกผู้กระทำผิดตลอดจนมีการตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่จะทำให้การจัดการกองทุนนั้น ๆ มีความยั่งยืน ในส่วนกองทุนสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งอยู่ในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกและอบรมนั้นควรมุ่งเน้นไปที่การให้การศึกษา มีระบบจัดการที่ทันสมัยรายวิชาที่ให้การศึกษาต้องนำมาใช้ประกอบอาชีพได้ ถ้าเด็กและเยาวชนหลังปล่อยมีอาชีพที่มั่นคงได้จะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีจุดหมายของการดำเนินชีวิต การบริหารจัดการกองทุนภายใต้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงาน.....ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตาม พระราชบัญญัติองค์การมหาชนพ.ศ.2542 โดยมีคณะกรรมการบริหาร และมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบใช้รูปแบบขององค์การมหาชน ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่สามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวเมื่อรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อจัดทำบริการสาธารณะและมีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งหน่วยงานบริหารขึ้นใหม่แตกต่างไปจากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ โดยมีความมุ่งหมายให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จะจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 โดยกิจการอันเป็นบริการสาธารณะที่จะจัดตั้งองค์การมหาชนตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ การสังคมสงเคราะห์ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน หรือการดำเนินการอันเป็นสาธารณประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ โดยต้องไม่เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรเป็นหลัก และมีความยืดหยุ่นคล้ายกับการทำงานกึ่งเอกชน แหล่งเงินทุนและทรัพย์สินในการดำเนินกิจการขององค์การมหาชน เป็นงบประมาณภาครัฐ ประกอบด้วย เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมา เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการหรือเงินค่าปรับที่ศาลหรือหน่วยงานยุติธรรมอื่น ๆ ได้จัดเก็บเพื่อเป็นเงินในหมวดหมู่เดียวกัน ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินขององค์การมหาชน แนวทางการให้ความช่วยเหลือ เริ่มตั้งแต่ผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งควรรวมถึงการให้ความช่วยเหลือครอบครัวผู้กระทำผิดด้วย ได้แก่ สามี หรือภรรยา และบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย **กฎหมายเฉพาะของกองทุน** เป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่ง โดยต้องเป็น กฎหมายที่ง่ายต่อการปฏิบัติ ทั้งนี้ควรมีการพิจารณาถึงเงื่อนไขหรือคุณสมบัติบุคคลในการได้รับสิทธิในกองทุนอย่างชัดเจนและรอบด้าน ซึ่งอาจทำเป็นรายการตรวจสอบ (check list) **ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัดที่พบในการดำเนินการกองทุนนั้นพบว่า** การกำหนดระยะเวลาการได้รับทุนและติดตามเป็นเรื่องที่ยากลำบาก กรณีของผู้พ้นโทษที่เป็นผู้ใหญ่ที่ได้รับการปล่อยตัวที่มีความต้องการจะทำงานในบริษัท มักมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การสร้างความไว้วางใจกับเพื่อนร่วมงาน การเงินและการลงทุน

ดังนั้น จำเป็นต้องอบรมให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมทั้งผู้พันโทษ และพนักงานบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ ที่รับผู้พันโทษเข้ามาปฏิบัติงานปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุนนั้นเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรม เน้นการเปลี่ยนผู้กระทำผิดให้เป็นคนใหม่ให้มีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง รักและภาคภูมิใจในตนเอง มองเห็นคุณค่าในตนเอง ตลอดจนมีความพร้อมทางด้านความรู้ความสามารถสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต ประกอบกับการนำผู้พันโทษที่ประสบความสำเร็จในชีวิต มาช่วยชี้แนะแนวทางหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ต้องโทษ ทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างหรือแนวทางการใช้ชีวิต

4.3 การสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย และผลการนำเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางของกองทุนในต่างประเทศ

ผลการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย และผลการนำเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางของกองทุนในต่างประเทศ จากผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนจาก สำนักงานกิจการยุติธรรม ผู้แทนจากสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนจากกรมราชทัณฑ์ ผู้แทนจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้แทนจากกรมคุมประพฤติ นักวิชาการ รวมจำนวน 36 คน ผลจากการสัมมนาปรากฏผลการศึกษาดังนี้

1. หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิด

ในภาพรวมผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นว่า การจัดตั้งกองทุนเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญมากเนื่องจากเป็นการสร้างความยั่งยืนให้กับผู้ที่กระทำผิดที่สังคมไทยไม่ยอมรับ ทั้งนี้การให้ทุนของผู้พันโทษเป็นการให้ “ความยอมรับและโอกาสอันดี” หากพิจารณาสังคมในปัจจุบันคนปกติทั่วไปยังตกงานหางานยาก ส่วนผู้พันโทษที่ทำงานทำเป็นเรื่องที่ยากมาก ยิ่งไม่มีฝีมือ ขาดศักยภาพส่วนบุคคลไม่สามารถตั้งต้นชีวิตใหม่ได้เลย ดังนั้นความแข็งแรงของจิตใจจะลดน้อยถอยลงและกลับเข้าสู่การกระทำผิดซ้ำได้โดยง่าย การสนับสนุนทุนต่างๆ เป็นส่วนหนึ่งของการเข้าถึงความยุติธรรม และลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น อีกทั้งการส่งเสริมด้านสิทธิมนุษยชนร่วมด้วย

ส่วนของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด การให้โอกาสและการสนับสนุนในทุกด้านเป็นวัตถุประสงค์หลักอย่างหนึ่งของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนเหล่านั้นให้กลับเป็นคนดีของสังคม เมื่อเมื่อเดือน พฤษภาคมที่ผ่านมา ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน พ.ศ. 2563 มีหลักการและระเบียบการสนับสนุนเงินให้เด็กและเยาวชน แต่เป็นเพียงระยะสั้นและเฉพาะหน้าเท่านั้น ยังไม่มีกองทุนที่เป็นระยะยาว หากมีการจัดตั้งได้จริงจะเป็นการสร้างคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนได้อย่างมาก

การมีกองทุนเป็นแนวคิดของภาพรวมในการให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคิดความตั้งแต่ต้นถึงหลังการปล่อยตัวและความช่วยเหลือด้านอื่นๆ ถือเป็นหลักการและแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

2. วัตถุประสงค์และลักษณะกองทุน

ในภาพรวมผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นว่า วัตถุประสงค์และลักษณะกองทุนเป็นเครื่องมือและแนวทางในการกำหนดการให้ความช่วยเหลือกับผู้พ้นโทษทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนให้ได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ภายใต้วัตถุประสงค์และกองทุนที่จะเข้ามาให้ความช่วยเหลือ ซึ่งเป็นกองทุนของรัฐบาลที่ดำเนินการเป็นหลัก เช่น เงินทุนช่วยเหลือในการดำเนินคดี การสนับสนุนเงินในการประกอบอาชีพ หรือสนับสนุนการศึกษา ทั้งนี้การตั้งวัตถุประสงค์จะสำคัญมาก เพราะแสดงให้เห็นถึงความครอบคลุมของกองทุนนั้นที่จะให้ความช่วยเหลือ ผู้พ้นโทษไม่ใช่ทุกคนที่ต้องการความช่วยเหลือ บางคนครอบครัวพร้อม ตัวพร้อม กองทุนนี้จะช่วยเหลือใคร ด้านไหน ประเด็นเป็นเรื่องสำคัญ ในมุมมองราชทัณฑ์ การส่งเสริมด้านการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ผู้พ้นโทษหลายคนที่ได้เรียนต่อในเรือนจำ (ทุกระดับการศึกษา) ทำให้เขาเห็นว่าตัวเองมีคุณค่า เช่นเดียวกับเด็กและเยาวชนที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ความสำคัญเรื่องการศึกษาเป็นวัตถุประสงค์หลัก

นักวิชาการมีความเห็นโดยภาพรวมเรื่อง การระดมทุนจากในประเทศผ่านการบริจาค เป็นความต้องการของผู้ที่จะช่วยเหลือผู้ต้องโทษทั้งที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด การบริจาคมานั้นเป็นการให้ความช่วยเหลือที่เฉพาะกลุ่มโดยตรง ซึ่งผู้บริจาคมีความพร้อมที่จะบริจาคให้อยู่แล้ว ควรมีลักษณะกองทุนที่มีความยืดหยุ่นให้ภาคเอกชนมาร่วมบริจาคและสนับสนุนได้

3. การบริหารจัดการกองทุน การกำหนดคณะกรรมการ

การบริหารจัดการกองทุน เป็นเรื่องสำคัญทำให้กองทุนที่กำลังจัดตั้งมีแนวทางการดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติจะเป็นกรมหลักที่บริหารจัดการกองทุน และการกำหนดคณะกรรมการที่ชัดเจน อย่างไรก็ตามต้องคำนึงถึง หน่วยงานอื่นๆ ที่จะมีหน้าที่ร่วมในการบริหารจัดการกองทุน และดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการ โดยต้องมีการออกกฎระเบียบ รวมไปถึงกระบวนการตรวจสอบซึ่งมีความสำคัญมาก ประกอบกับการเข้าระบบของข้อมูลโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ นอกจากนี้การออกระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของสำนักงาน การประสานงานระหว่างหน่วยงาน การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงาน การบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ การงบประมาณ การบัญชี การตรวจสอบภายในร่วมด้วย

การบริหารกองทุนต้องคำนึงถึงการหาทุน หรือเป็นทุนที่ให้เปล่าจากรัฐบาลซึ่งครอบคลุมผู้กระทำผิดทุกเพศ ทุกวัย หรือต้องมีการลงทุนในระบบ ตัวอย่างเช่น การจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรม นิคมเกษตรกรรม การสร้างงานให้เกิดรายได้ บริหารแบบเอกชนแต่เงินทุนมาจากภาครัฐ ซึ่งการจัดตั้งกองทุนใดๆ ต้องมีความยั่งยืน

คณะกรรมการต้องมีอำนาจตามกฎหมาย เป็นผู้บริหารของกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ อาจเป็นผู้บริหารปัจจุบัน หรืออดีตผู้บริหาร รวมทั้งการมีผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการเงิน งบประมาณ เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างอิสระในการดูแลความมั่นคงทางการเงิน การหาผลประโยชน์จากกองทุน ให้ความเห็นชอบรายงานการเงิน พิจารณารายงานของผู้ตรวจสอบการเงิน วางระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือข้อห้ามทางการเงิน เป็นต้น

4. แหล่งเงินทุน

เงินและทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่งคือ การพิจารณาเพื่อการระดมเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ เข้าเป็นรายได้ของกองทุนจากทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินรายได้เข้ากองทุน ระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการรับและจ่ายเงินกองทุน ควบคุมดูแลการรับและการใช้จ่ายเงินกองทุนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลง การจัดสรรเงิน ความยืดหยุ่นต่างๆ จะต้องเกิดขึ้นเพื่อไม่ให้เป็นปัญหาการจัดการ นอกจากนี้เงินทุนต้องเป็นแหล่งที่มีความมั่นคง อาจจะพิจารณาจากเงินงบประมาณของประเทศ หรือการพัฒนารูปแบบของการใช้แรงงานของผู้ต้องขังแล้วมาจัดสรรเป็นเงินทุน

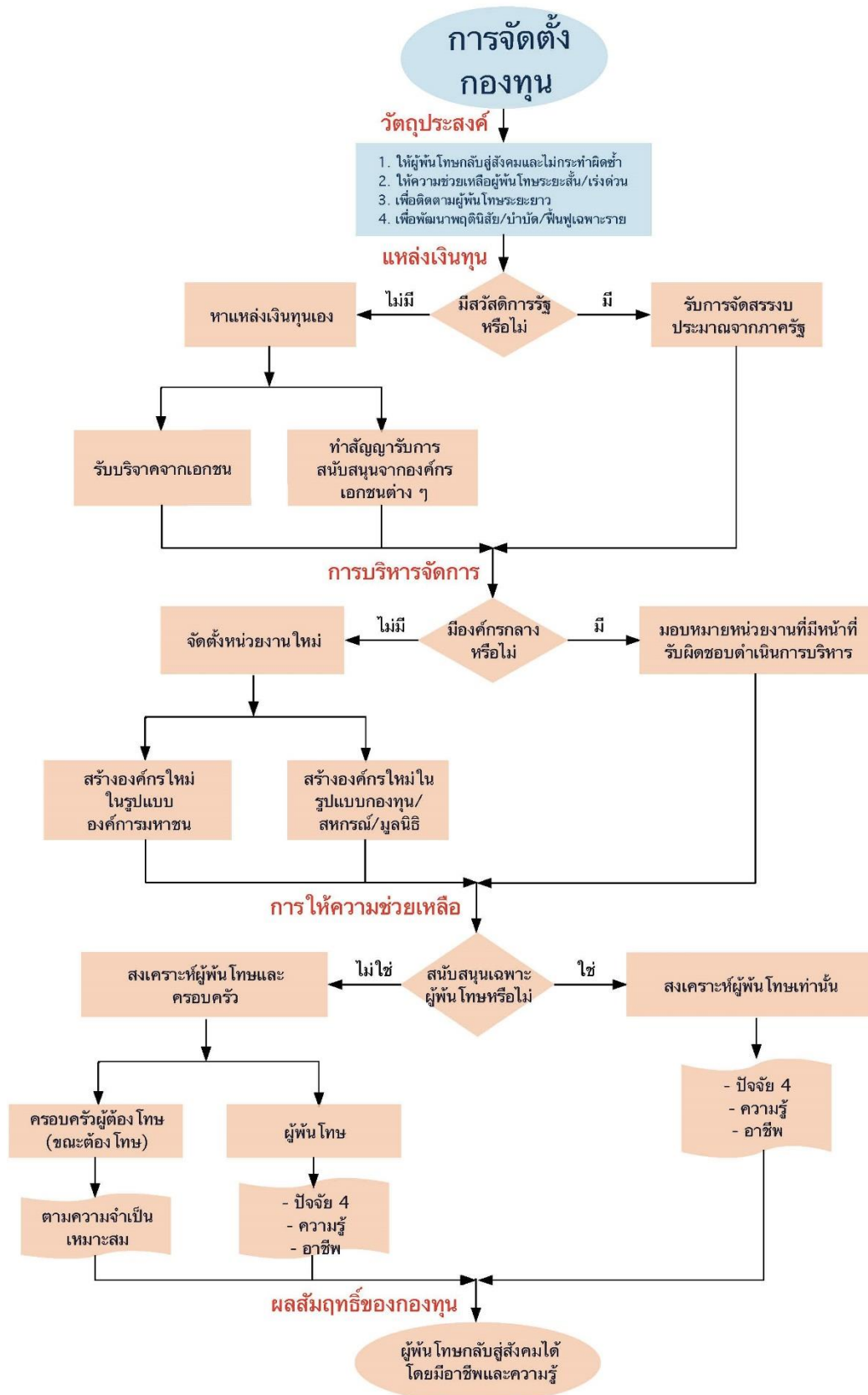
5. แนวทางการให้ความช่วยเหลือ

รูปแบบ แนวทาง หลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือ เช่น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าจ้างทนายความ หรือค่าที่ปรึกษาหรือผู้ช่วยเหลือทางกฎหมายในการดำเนินคดี

6. การบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นหลักของการบังคับใช้ที่จำเป็นอย่างมากในการกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ กฎหมายที่เป็นหลักของการจัดตั้งกองทุนในครั้งนี้ ได้แก่ พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 และควรกำหนดการบังคับใช้กฎหมายที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง คือ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ ซึ่งควรตราออกมาเป็นพระราชบัญญัติองค์การมหาชนพ.ศ.2542 นอกจากนี้การมีกฎหมายลำดับรองที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ ระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี พ.ศ. 2559 ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอลปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา หรือจำเลยพ.ศ. 2559

ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย โดยคณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์รูปแบบ และนำเสนอตามแผนภาพที่ 4.1 แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย

แผนภาพที่ 4.1 แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย

จากแผนภาพที่ 4.1 อธิบายรายละเอียด ดังนี้ การจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้พ้นโทษกลับสู่สังคมและไม่กระทำผิดซ้ำโดยให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษระยะสั้น/เร่งด่วน รวมไปถึงการติดตามผู้พ้นโทษระยะยาว โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาพฤติกรรม บำบัดฟื้นฟูเฉพาะราย ให้ผู้กระทำผิดสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืนมีอาชีพและความรู้ในการดำเนินชีวิตและตัดสินใจในการกลับไปกระทำผิดซ้ำ สิ่งแรกที่จำเป็นต้องพิจารณาคือ แหล่งเงินทุน การจัดตั้งกองทุนจะต้องมีงบประมาณในการดำเนินการ งบประมาณที่จะได้รับจะมาในรูปแบบใด มีระบบรัฐสวัสดิการหรือไม่ หากมีรัฐสวัสดิการจะเป็นการรับการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ หากไม่มีรัฐสวัสดิการจะเป็นการหาแหล่งทุนเอง โดยดำเนินการได้ 2 แนวทาง กล่าวคือ การรับบริจาคจากเอกชน หรือการทำสัญญาเพื่อรับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชนต่าง ๆ

ในส่วนการบริหารจัดการต้องพิจารณาว่า มีองค์กรกลางในการบริหารจัดการกองทุนหรือไม่ หากมีองค์กรกลางจะมอบหมายหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการบริหาร หากไม่มีจัดตั้งหน่วยงานใหม่ โดยสร้างองค์กรใหม่ในรูปแบบรัฐวิสาหกิจ หรือ สร้างองค์กรใหม่ในรูปแบบกองทุน สหกรณ์ หรือมูลนิธิ

การให้ความช่วยเหลือจะพิจารณาว่าผู้ใดที่เข้าหลักเกณฑ์ในการได้รับความช่วยเหลือบ้าง เฉพาะตัวผู้กระทำผิดที่พ้นโทษหรือรวมไปถึงครอบครัว เช่น คู่สมรส หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หากจะช่วยเหลือแต่เพียงผู้กระทำผิดที่พ้นโทษเท่านั้น จะสนับสนุนเรื่องใดบ้าง เช่น ปัจจัย 4 ความรู้ในการประกอบอาชีพหรือการจัดหางานเพื่อประกอบอาชีพ หรือหากจะช่วยเหลือทั้งผู้กระทำผิดที่พ้นโทษและครอบครัว จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือโดยมีหลักเกณฑ์ที่ต้องพิจารณากำหนดตามความเหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือครอบครัวของผู้กระทำผิดที่ยังอยู่ในเรือนจำในฐานะนักโทษ ทำให้ไม่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ข้างนอกได้

หากผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถกลับคืนสู่สังคมและครอบครัวของตนเอง ใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขโดยไม่กลับเข้าสู่วงจรการกระทำความผิด ก็ถือว่าเป็นผลสัมฤทธิ์ของกองทุนและเป็นการช่วยเหลือให้ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษดำเนินชีวิตแบบปกติได้อย่างยั่งยืน

2) แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในต่างประเทศ

ปัจจัยหลักที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการดูแลผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ คือการจัดการของรัฐที่มีความพร้อมด้วยทรัพยากร ทำให้สามารถจัดสวัสดิการให้กับประชาชนทุกคนในประเทศได้อย่างทั่วถึง ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นใครและอยู่ในสถานะใด หากบุคคลผู้นั้นกระทำผิดซึ่งรัฐจะดูแลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจนกระทั่งถูกตัดสินว่ามีความผิดทางอาญาและได้รับโทษจำคุก ซึ่งรัฐจะดูแลตั้งแต่ขั้นตอนการฟ้องร้องการจัดหาทุนรายค่า หรือให้ความช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่าย รวมไปถึงการจัดการชีวิตในเรื่องต่างๆ เช่น อาชีพที่อยู่อาศัย ก่อนที่ผู้กระทำผิดจะต้องเข้าสู่เรือนจำ โดยมุ่งเน้นไปที่การคืนสู่ชีวิตเดิมได้อย่างต่อเนื่องหลังจากพ้นโทษ เมื่อจำเลยในคดีอาญาเข้าสู่เรือนจำ บรรยายากหรือสิ่งแวดล้อม รวมทั้งระบบเรือนจำที่เอื้อต่อการบำบัดฟื้นฟู ฝึกฝนวิชาชีพ มากกว่าจะเป็นการมุ่งหมายกักขังเพื่อลงโทษผู้กระทำผิดเพียงอย่างเดียว

อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดและบริบทของสังคมในรัฐแต่ละประเทศ ย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ นอกจากความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณของรัฐแล้ว วินัยของคนในชาติก็เป็นข้อสำคัญร่วมด้วย ถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างในการจัดการ โดยแต่ละรัฐย่อมดำเนินกิจการด้านยุติธรรมในแบบของตนเองและพยายามพัฒนาปรับปรุง รวมทั้งแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในบริบทของตนเอง จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมในต่างประเทศ จะมีแนวทางในการจัดการกับผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษอย่างไร เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นกลับมาชีวิตในสังคมแล้วจะไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกและสามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืนใน สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ออสเตรเลีย และสิงคโปร์ พบว่ามีรูปแบบในการจัดการผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษที่แตกต่างกันออกไป โดยคณะผู้วิจัยสามารถแยกประเภทการให้ความช่วยเหลือออกมาได้เป็น 4 รูปแบบ โดยการพิจารณาจากรูปแบบการดำเนินการของรัฐในด้านการให้ความช่วยเหลือ นำเสนอตามแผนภาพที่ 4.2 แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4.2 แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในต่างประเทศ

รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบการจัดการแบบรัฐสวัสดิการ มาจากกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย กล่าวคือ รัฐดูแลทุกระบวนการตั้งแต่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม อยู่ในเรือนจำจนกระทั่งพ้นโทษ ในรูปแบบนี้รัฐจะจัดสรรงบประมาณในการดูแลผู้พ้นโทษ ทั้งที่อยู่อาศัย อาชีพการงาน ที่ได้ดูแลต่อเนื่องมาตั้งแต่ก่อนเข้าเรือนจำ หรือช่วยสนับสนุนผู้พ้นโทษที่เสียอาชีพและที่อยู่อาศัยไประหว่างการรับโทษ ทั้งนี้ยังพยายามช่วยผู้พ้นโทษในด้านการคืนกลับเข้าสู่สังคม ครอบครัว ชุมชน โดยที่รูปแบบนี้เปรียบเสมือนเป็นรูปแบบในอุดมคติของการจัดการสำหรับผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ ในอันที่จะช่วยให้ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืน ตัดวงจรการกลับไปกระทำผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากแต่ยังมีข้อจำกัดกับประเทศไทยในอันที่จะนำรูปแบบนี้มาใช้ เพราะบริบทและการจัดการของรัฐไม่เอื้อต่อการนำรูปแบบของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียนี้มาใช้

รูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบการผสมผสานการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษในหลากหลายทาง กล่าวคือ รัฐเป็นตัวตั้งต้นในการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษด้วยถือเป็นภารกิจด้านยุติธรรม แต่งบประมาณอาจจะไม่ได้เพียงพอหรือทุ่มเทจัดการเพื่อส่วนนี้เพียงส่วนเดียว แม้จะใช้งบประมาณแค่เพียงส่วนหนึ่งแต่ก็ถูกเติมเต็มการให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่นรวมไปถึงการได้รับบริจาคผ่านกิจกรรมต่างๆที่จัดเป็นวาระไป ด้วยเล็งเห็นประโยชน์ในการให้ทุนหรือสนับสนุนในการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ โดยกลุ่มประเทศนี้ ได้แก่ ประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ที่จะมีหน่วยงานอิสระ เช่น ในประเทศอังกฤษจะมี NACRO ซึ่งเป็นองค์กรที่มีใช้ของรัฐแต่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อดำเนินการหลายอย่างอันเกี่ยวข้องกับระบบยุติธรรม รวมไปถึงพันธกิจในการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ หรือในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีการจัดตั้งทรัสต์ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือจากโบสถ์หรือองค์กรการกุศลเพื่อการให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมแก่ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ โดยมีมุ่งหมายให้กลับตัวกลับใจและกลับมาใช้ชีวิตปกติในสังคมได้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการมีองค์กร หรือหน่วยงานที่จัดมาเพื่อสนับสนุนให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษแต่ก็ไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานใดที่มีวัตถุประสงค์ที่จะดูแลเฉพาะแต่ผู้พ้นโทษเพียงอย่างเดียว ทำให้การบริหารจัดการให้ความช่วยเหลือจะเน้นการให้ตามที่มีการร้องขอ แต่มีได้คำนึงถึงว่าเมื่อผู้พ้นโทษใช้ทุนที่ได้หมดไปแล้วจะมีการดำเนินชีวิตอย่างไรต่อไป ประเทศไทยในปัจจุบันมีการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษในลักษณะนี้อยู่บ้าง จากเงินทุนที่มีผู้มาบริจาคโดยมีวัตถุประสงค์หมายที่จะให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษได้มีเงินทุนและมีชีวิตที่ดีต่อไป แต่ในแง่ของความเป็นจริงที่ปรากฏพบว่า เงินทุนหมดไปในขณะที่ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษและได้รับเงินทุนไป ไม่สามารถประคับประคองตนเองจากเงินทุนที่ได้รับมาได้อย่างมีประสิทธิภาพนัก

รูปแบบที่ 3 เป็นรูปแบบการใช้งบประมาณหลักจากรัฐบาลและรัฐบาลยังมีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นมา และเป็นกองทุนที่มีได้ใช้รูปแบบการบริหารจัดการแบบรัฐ ดังเช่น ในประเทศสิงคโปร์ที่รัฐบาลมีประสิทธิภาพในการจัดการระบบกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบได้ดีอยู่แล้ว รวมไปถึงราชทัณฑ์ แต่ประเทศสิงคโปร์ยังมีกองทุนที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษอย่างเฉพาะเจาะจงเพื่อกลับไปดำเนินชีวิตหลังพ้นโทษในชุมชนอย่างยั่งยืน โดยกองทุนนี้ก็ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ชื่อว่า Yellow Ribbon โดยนอกจากการได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลแล้วกองทุนนี้ก็มีภาระระดมทุนในลักษณะของการจัด

กิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้นอกจากมุ่งหมายเพื่อรับบริจาคเงินในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตของผู้กระทำผิดที่พ้นโทษแล้ว ยังมุ่งหมายเพื่อประชาสัมพันธ์ สร้างแนวคิด ทศนคติกับคนในสังคมให้ปรับความคิดที่มีต่อผู้กระทำผิดให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างยั่งยืน ในส่วนนี้ ประเทศสิงคโปร์ เป็นประเทศที่น่าสนใจศึกษาในส่วนของ การจัดตั้งกองทุนสำหรับประเทศไทยแต่ต้องพึงระลึกว่า จำนวนประชากรที่น้อยกว่าประเทศไทย ทศนคติ การดำเนินชีวิตและระเบียบวินัยของประชาชนในประเทศสิงคโปร์ ค่อนข้างแตกต่างกับประเทศไทยอยู่พอสมควร การนำเอารูปแบบกองทุน Yellow Ribbon ของสิงคโปร์มาทั้งรูปแบบ อาจจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและผลดีต่อประเทศไทยนัก ประเทศไทยจำเป็นต้องเรียนรู้และแสวงหาแนวทางเป็นของตนเองในท้ายที่สุด

รูปแบบที่ 4 เป็นรูปแบบที่รัฐเข้ามามีบทบาทในการจัดการทุกประการ แต่มีใช้ในลักษณะของสวัสดิการแต่เป็นเพียงการจัดการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษโดยทั่วไป โดยเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือแตกต่างกันออกไปในแต่ละมลรัฐ โดยในรูปแบบนี้ มีประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศต้นแบบที่ใช้ในการศึกษา อาจกล่าวได้ว่าประเทศออสเตรเลียก็ไม่ได้มีความมุ่งหมายหรือให้การช่วยเหลือเป็นพิเศษ หรือมิได้ตื่นตัวต่อ การสร้างคุณภาพชีวิตให้กับผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษแต่อย่างใดอย่างไรก็ตาม ยังมีความพยายามในการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษ แต่ยังไม่สำเร็จเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ประเทศไทยอาจจะศึกษาแนวทางการจัดตั้งกองทุนของประเทศออสเตรเลียหากเกิดขึ้น ในฐานะที่เป็นประเทศที่กำลังมีความพยายามในการจัดการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้กระทำผิดที่พ้นโทษเช่นเดียวกัน

4.4 ผลการวิเคราะห์ สถานการณ์ของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ พร้อมข้อเสนอรูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การบริหารกองทุน เงื่อนไขการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ลักษณะเงินทุน รวมถึงรูปแบบหรือแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษของกองทุน รวมถึงปัญหาอุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานในรูปแบบกองทุน

คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สถานการณ์ของกองทุนในการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทยภายใต้แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยในประเทศไทยได้พิจารณาถึงกองทุนที่มีความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง กล่าวคือ 1) กองทุนกองทุนยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558, 2) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560, 3) กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม ตามพระราชบัญญัติการจัดประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 และ 4) กองทุนคุ้มครองเด็ก พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งจะพิจารณาการดำเนินงานในรูปแบบกองทุนในส่วนข้อดี ข้อเสีย ของรูปแบบการจัดตั้งกองทุน การนำเสนอแยกออกเป็น กองทุนในประเทศไทยทั้ง 4 กองทุน และกองทุนในต่างประเทศ 1 กองทุน ได้แก่ องค์การ Nacro สหราชอาณาจักร

4.5.1 กองทุนในประเทศไทย

1) กองทุนยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 กองทุนนี้จัดตั้งปี 2549 นับถึงปัจจุบันมีเป็นระยะเวลาประมาณ 14 ปี เป็นกองทุนที่มีข้อดีในรูปแบบการจัดตั้งกองทุน แยกเป็นประเด็น ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของกองทุนยุติธรรมตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ประกอบไปด้วยการช่วยเหลือประชาชนใน 4 ประเด็นหลักๆ กล่าวคือ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนในการขอลปล่อยตัวชั่วคราว เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน จะเห็นได้ว่ากองทุนยุติธรรมเป็นกลไกที่รับรองสิทธิความยุติธรรมตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งดำเนินการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Access to Justice) มีการพิจารณาด้วยความรวดเร็ว เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล

2. การที่พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรมได้กำหนดให้กองทุนยุติธรรมเป็นนิติบุคคล ทำให้กองทุนยุติธรรมจึงมีสถานะเป็นบุคคลตามกฎหมายจึงมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานทำให้กองทุนสามารถช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี และให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริง กล่าวคือสามารถเข้าทำนิติกรรมสัญญาต่าง ๆ ตลอดจนสามารถเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เสียหายมา ฟ้องไล่เบี้ยเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิดได้ เมื่อกองทุนยุติธรรมได้ให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายไปแล้ว ทำให้กองทุนยุติธรรมจะได้รับเงินกลับคืนมาเพื่อใช้ในการในการให้ความช่วยเหลือประชาชนรายอื่นต่อไป

3. การกำหนดแหล่งที่มาของรายได้ของกองทุนเพิ่มขึ้นจากเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลแต่เพียงอย่างเดียว อันได้แก่ (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาจากเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับกองทุนยุติธรรม ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงยุติธรรม ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2553 (2) เงินที่ได้รับจากเงินที่ศาลสั่งบังคับกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ค่าธรรมเนียมศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา ทั้งนี้ ในอัตราไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนเงินเฉพาะส่วนที่น่าส่งคลัง โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง (3) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้แก่กองทุน (4) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน (5) เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่กองทุนได้รับไม่ว่ากรณีใด เงินและทรัพย์สินของกองทุนไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทำให้กองทุนมีทรัพย์สินมาใช้ในการดำเนินการมากขึ้น

4. ด้านการบริหารงานกองทุนยุติธรรมตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ที่ให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือในส่วนภูมิภาค มีอำนาจในการอนุมัติเงินช่วยเหลือตามขอบเขตที่กำหนด เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระการพิจารณาของคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมในส่วนกลาง และเป็นการเพิ่มความสะดวกรวดเร็วให้กับประชาชน ผู้ขอรับการช่วยเหลือนั้น ซึ่งแสดงว่ากองทุนยุติธรรมได้ใช้หลักการกระจายอำนาจการพิจารณาอนุมัติให้การช่วยเหลือไปยังส่วนภูมิภาค โดยที่ส่วนกลาง เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์

วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณา เพื่อให้คงความเป็นเอกภาพและลดความล่าช้าของขั้นตอน ในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทัน่วงที

5. ตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรมมีบทบัญญัติในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในกรณีเร่งด่วนอันมีความสอดคล้องกับหลักการสากลที่ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วยความสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม ทั้งนี้ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนไม่สามารถเสนอคำขอให้คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดพิจารณาได้ ให้ประธานอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือ หรือประธานอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี เป็นผู้พิจารณาคำขอ และรายงานให้คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี ทราบโดยเร็ว ดังนั้น ในการพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือกรณีจำเป็นเร่งด่วน ให้ใช้ระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี พ.ศ. 2559 ข้อ 15 วรรคสอง มาประกอบการพิจารณา หรือในกรณีของการขอรับความช่วยเหลือการขอลปล่อยชั่วคราว ก็มีการกำหนดให้ประธานอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือประธานอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดเป็นผู้พิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือ หรือให้อนุกรรมการคนใดคนหนึ่งมีอำนาจในการพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือในการขอรับความช่วยเหลือในการขอลปล่อยชั่วคราวได้ หากกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนไม่สามารถเสนอคำขอรับความช่วยเหลือต่อคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือ คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดได้ แล้วแต่กรณี ย่อมส่งผลให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือรวดเร็วขึ้น

กระบวนการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรมตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม พบว่าได้มีระบบการดำเนินงานที่มีระเบียบขั้นตอนการดำเนินที่เป็นระบบขั้นตอน อีกทั้งยังมีระบบการตรวจสอบการทำงาน การตรวจสอบเอกสารในรูปแบบคณะกรรมการหรืออนุกรรมการ รวมถึงมีระบบที่ดีในการตรวจสอบ ควบคุมติดตาม เพื่อป้องกันการละเมิดเงื่อนไขตามสัญญา หลังจากเบิกเงินตามกองทุนไปแล้ว และในระยะสุดท้าย ยังต้องมีการจัดเก็บสำนวนและยังมีการกำกับตรวจสอบโดยการรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมเป็นประจำ มีการตรวจสอบโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และมีการประเมินผลการดำเนินงานอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากกระบวนการดำเนินงานที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน กล่าวคือ 1) ต้นทาง (Input) เริ่มตั้งแต่รับคำขอและสอบถามพฤติการณ์ข้อเท็จจริงเบื้องต้น หลังจากนั้นจึงทำการสืบเสาะ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและแสวงหาหลักฐานประกอบเพิ่มเติม ตลอดจนทบทวนข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 และระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วทำความเห็นเพื่อเสนอให้คณะอนุกรรมการพิจารณาอนุมัติการให้ความช่วยเหลือ โดยให้ดำเนินการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 25 ของทุกเดือน 2) กลางทาง (Process) นำเสนอความเห็นให้ คณะอนุกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามขอบเขตอำนาจของคณะอนุกรรมการแต่ละชุด แล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ขอรับการสนับสนุนรับทราบ และ 3) ปลายทาง (Output) คือ การรวบรวมและตรวจสอบเอกสารสำหรับเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือ เพื่อนำไปสู่การ

อนุมัติ จ่ายเงินช่วยเหลือและทำสัญญาระหว่างกองทุนยุติธรรมกับผู้ขอรับการสนับสนุน หลังจากนั้นได้มีการควบคุมติดตาม เพื่อป้องกันการละเมิดเงื่อนไขตามสัญญา และสุดท้าย คือ การจัดเก็บสำนวนและรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารทราบภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไป

6. มีการประสานงานกันระหว่างกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างสังคมที่เท่าเทียม และเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ดังจะเห็นได้จากการลงนาม MOU เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ที่นายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นประธาน กับ 4 หน่วยงาน อันประกอบด้วย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานนายกรัฐมนตรี สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมเผยแพร่กองทุนยุติธรรม นอกจากนั้นยังมีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การอำนวยความสะดวกยุติธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำสร้างสังคมที่เท่าเทียมกัน ระหว่างกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมกับกรมราชทัณฑ์ในวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2562 ที่ขอให้เรือนจำมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแจ้งสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือประชาชนที่มาติดต่อ เช่น การปล่อยตัวชั่วคราว การอำนวยความสะดวกในการส่งคำขอรับความช่วยเหลือของกองทุนยุติธรรมไปยังสำนักงานกองทุนยุติธรรมหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม

7. มีการจัดอบรมบุคลากรและแจกคู่มือแนวทางการกระจายอำนาจและการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรมระดับจังหวัด อีกทั้งระเบียบ คำสั่ง ประกาศ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องในการอบรมเพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรผู้ที่ต้องดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุนยุติธรรม อันได้แก่ เลขาธิการและผู้ช่วยคณะกรรมการ กองทุนยุติธรรมประจำจังหวัด จำนวน 450 คน จากทั่วประเทศ ประกอบด้วย ยุติธรรมจังหวัด นิติกรหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พนักงานคุมครองสิทธิและเสรีภาพ นักวิชาการการเงินและบัญชี มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน

8. มีการจัดประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุชุมชน สื่อต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้มีการยื่นคำขอรับการสนับสนุนเพื่อให้มีการยื่นคำขอรับการสนับสนุน เงินกองทุนยุติธรรมทุกจังหวัด โดยสามารถติดต่อผ่านศูนย์ยุติธรรมชุมชน เมื่อประชาชนเดือดร้อน สามารถขอรับบริการได้ โดยศูนย์ยุติธรรมชุมชนจะประสานและส่งต่อให้สำนักงานกองทุนยุติธรรมหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัดในแต่ละจังหวัดต่อไป นอกจากนั้น ประชาชนสามารถยื่นคำขอ และติดตามคำขอผ่านทางสารสนเทศ โดยประชาชนสามารถยื่นคำขอออนไลน์ เมื่อยื่นแล้วเจ้าหน้าที่จะรับคำขอ โดยจะมีพนักงานของกองทุนติดต่อกลับไปเพื่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมและดำเนินการตามกระบวนการให้ความช่วยเหลือต่อไป อีกทั้งประชาชนสามารถติดตามผลผ่านทางช่องทางสารสนเทศ คือ www.jfo.moj.go.th

ส่วนข้อเสียที่พบในรูปแบบการจัดตั้งกองทุน สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการใช้ การตีความบทบัญญัติของกฎหมายให้ตรงตามเจตนารมณ์ และมีความชัดเจนในการตีความ และบังคับใช้กฎหมายในการช่วยเหลือประชาชนอย่างมีมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

1.1 การตีความคำว่า การดำเนินคดี หากตีความตามความหมายอย่างแคบว่า หมายความว่า หมายความว่าเฉพาะคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล จะทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ต้นทาง ดังนั้น เพื่อความชัดเจนจึงสมควรเพิ่มนิยามศัพท์ คำว่า การดำเนินคดี หมายความว่า การดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมในทุกขั้นตอนตั้งแต่ก่อนฟ้องคดี ระหว่างฟ้องคดี หรือภายหลังคดี ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558

1.2 การให้ขอบเขตของคำว่า คนยากไร้ ยากจน จำเป็นต้องมีฐานในการอ้างอิงหรือไม่ว่าจะเป็นฐานข้อมูลผู้มีรายได้น้อยซึ่งได้มีการลงทะเบียนรับสวัสดิการแห่งรัฐ ปี พ.ศ. 2560 ของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ข้อมูลการชำระภาษีของผู้ขอรับความช่วยเหลือ ซึ่งแสดงต่อกรมสรรพากร จะสามารถพิจารณาตามหลักเกณฑ์มาตรา 28 (2) ในเรื่องฐานะของผู้จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม ซึ่งนำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี และการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนเท่านั้น ประเด็นการดูเกณฑ์ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม เป็นการนำหลักการสังคมสงเคราะห์ ทฤษฎีการก่อกลของคณในสังคม และทฤษฎีการระดมทรัพยากร เพื่อนำเงินรายได้จากงบประมาณแผ่นดิน หรือจากการบริจาคมาช่วยเหลือเพื่อให้โอกาสในการช่วยเหลือผู้ยากไร้ที่ไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ด้วยตนเอง จึงสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาฐานะของผู้จะได้รับความช่วยเหลืออย่างชัดเจน รอบคอบ และมีข้อมูลประกอบการพิจารณาที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.3 การให้ความช่วยเหลือในการขอลดปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งแม้จะมีข้อจำกัด ในเรื่องของอิสรภาพที่จะต้องพิจารณาด้วยความรวดเร็ว เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล และ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29 วรรคสอง ที่บัญญัติว่า ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ซึ่งต้องพิจารณาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ขอรับความช่วยเหลือ มีความสามารถที่จะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ด้วยตนเองหรือไม่ จึงสมควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย โดยให้การขอลดปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องพิจารณาฐานะของผู้จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม ตามมาตรา 28 (2) แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ด้วย เนื่องจากปัจจุบันมีการวางหลักเกณฑ์ไว้ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอลดปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. 2559 โดยกำหนดให้ การพิจารณาฐานะของผู้จะได้รับความช่วยเหลือเป็นเพียงข้อควรคำนึงถึงเท่านั้น ซึ่งทำให้เกิดการตีความกฎหมายที่แตกต่างกัน

1.4 กรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชน เมื่อมีผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ประชาชนจำต้องได้รับการเยียวยาจากรัฐ แต่การที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจของผู้จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมจึงเป็นการขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน อันจะนำมาสู่ความไม่เท่าเทียมและความไม่

เป็นธรรม ซึ่งเป็นหน้าที่ที่รัฐจะต้องช่วยเหลือประชาชนอันเกิดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อให้สิทธิในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน จึงสมควรยกเลิกการนำหลักเกณฑ์ตามมาตรา 28 (2) มาใช้ เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

2. การที่ผู้ขอรับการช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมจะได้รับความช่วยเหลือก็ต่อเมื่อคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือพิจารณาอนุมัติเท่านั้น ซึ่งการช่วยเหลือดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนฟ้องคดี ซึ่งอันที่จริงแล้วกระบวนการยุติธรรมเริ่มต้นก่อนการฟ้อง เช่น คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของพนักงานอัยการจะมีค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์ก่อนการดำเนินคดี ค่าตรวจเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์ความเป็นทายาท (DNA) ค่าใช้จ่ายในการแสดงผลตรวจทางการแพทย์ เป็นผู้ป่วยติดเตียง เป็นผู้พิการ รวมถึงค่าเดินทาง ค่าที่พักของผู้ขอรับความช่วยเหลือ การตรวจรังวัดที่ดิน การตรวจแผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ การตรวจลายพิมพ์นิ้วมือ สามารถที่จะให้ความช่วยเหลือได้ แต่ปัจจุบันไม่สามารถให้ ความช่วยเหลือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนการดำเนินคดีได้ เพราะปัญหาการตีความกฎหมายที่ว่า การดำเนินคดีต้องอยู่ในระหว่างพิจารณาในชั้นศาลเท่านั้น ทำให้เห็นว่าการดำเนินคดีเป็นไปตามความหมายอย่างแคบ ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายตั้งแต่ต้นทางของกระบวนการยุติธรรม อันขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย

3. พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ไม่ได้กำหนดเรื่องการอุทธรณ์ไว้ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า คำสั่งอนุมัติไม่อนุมัติ หรือยุติเรื่อง เป็นคำสั่งทางปกครองคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมจึงมีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะกรรมการการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดได้โดยอาศัยมาตรา 18 (3) แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 เพื่อแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือ กลั่นกรอง และเสนอความเห็นเบื้องต้นต่อคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมในการวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อไป

4. กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจด้านกองทุนยุติธรรมภายหลังมีการกระจายอำนาจกองทุนยุติธรรมในระดับจังหวัดคือ คณะอนุกรรมการกองทุนยุติธรรมประจำจังหวัด โดยการพิจารณา อนุมัติหรือไม่อนุมัติจ่ายเงินกองทุน การวินิจฉัยคำขอต้องพิจารณาจากสำนวนคำขอที่เจ้าหน้าที่ ประจำสำนักงานยุติธรรมจังหวัดจัดทำสำนวน ซึ่งปัจจุบันประสบปัญหาการทำสำนวนอันเกิดจากการขาดอัตรากำลังด้วยโครงสร้างการสับเปลี่ยนหมุนเวียนมาปฏิบัติงานที่เป็นรูปแบบการบริหารจัดการเชิงซ้อนของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดส่งผลกระทบต่อการทำงาน โดยการสำนวนความเห็นเป็นขั้นตอนสำคัญในการนำไปประกอบการวินิจฉัยของ คณะอนุกรรมการกองทุนยุติธรรมประจำจังหวัด

5. โครงสร้างคณะอนุกรรมการกองทุนยุติธรรมประจำจังหวัด องค์คณะส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานราชการที่เป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ทำงานด้านการดำเนินคดีจึงมีผลต่อการใช้ดุลยพินิจที่อาจก้าวล่วงไปถึงการตัดสินใจคดีเสียเองในชั้น กรรมการซึ่งไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนยุติธรรมเพื่อให้โอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรม

6. การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีผู้ต้องหาถูกควบคุมในชั้นสอบสวนโดยไม่ได้เกิดจากการจงใจหรือกลั่นแกล้งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเกิดจากกระบวนการยุติธรรมที่ผิดพลาดหรือกรณีขังเกินตาม

คำพิพากษา และเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย แต่กรณีดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมในกรณีความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมในการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ควรเพิ่มการให้ความช่วยเหลือ ผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม และสมควรเพิ่มเติมการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหาย ประกอบด้วย ค่าทดแทนการถูกคุมขัง และข้อสงวนสิทธิในคำรักษาพยาบาล ภายในระยะเวลาสองปี ตามมาตรา 26 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558

7. กฎหมายบัญญัติให้ผู้ขอรับความช่วยเหลือในการขอลปล่อยชั่วคราวต้องมีบุคคลมาทำสัญญาค้ำประกันกับกองทุนยุติธรรม ตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด แต่กรณีดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมถึงผู้ขอรับความช่วยเหลือที่เป็นคนไร้สัญชาติหรือเป็นคนต่างด้าว

8. การบริหารจัดการของกองทุนยุติธรรม จะมอบหมายให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทุกจังหวัด ซึ่งสังกัดกระทรวงยุติธรรมปฏิบัติภารกิจกองทุนยุติธรรม แต่เนื่องจากประชาชนซึ่งเป็นผู้มีรายได้น้อย รวมถึงกลุ่มเปราะบาง เช่น ชนกลุ่มน้อย คนไร้รัฐ ผู้แสวงหาที่พักพิง ผู้อพยพ แรงงานอพยพ ผู้ลี้ภัย หรือผู้พลัดถิ่น และชาวต่างชาติซึ่งเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ยังไม่รับรู้ รับทราบถึงภารกิจของกองทุนยุติธรรม ในการเป็นแหล่งเงินทุนให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย จึงทำให้ยังปรากฏความเหลื่อมล้ำทางสังคมอยู่ในปัจจุบัน หากกองทุนยุติธรรมมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และมีโครงสร้าง หน่วยงานที่ชัดเจน จะสามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างการรับรู้ได้ อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงได้เสนอแนวทางดังนี้ กองทุนยุติธรรมสมควรมีโครงสร้างการบริหารโดยมีหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อให้ ประชาชนได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย และได้รับการปกป้องคุ้มครองจากรัฐภายใต้นิติรัฐ และมีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเคลื่อนนโยบาย และยุทธศาสตร์การอำนวยความยุติธรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมสมควรจัดรูปโครงสร้างของหน่วยงาน ยกฐานะกองทุนยุติธรรม เป็นหน่วยงานระดับกรม และมีหน่วยงานระดับภูมิภาค ซึ่งในเบื้องต้นไม่จำเป็นต้องมีหน่วยงาน ระดับภูมิภาคครบทุกจังหวัด โดยรูปแบบโครงสร้างและการบริหารแบบราชการของกองทุนยุติธรรมในปัจจุบันมีกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติของทางราชการที่เคร่งครัด และมีสายการบังคับบัญชาที่ส่งผลต่อความคล่องตัวในการช่วยเหลือประชาชน และแนวทางที่สอง กองทุนยุติธรรมสมควรมีโครงสร้างการบริหารที่มีความเป็นอิสระ โดยมีรูปแบบเป็นองค์การมหาชน มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลขับเคลื่อนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ในการทำหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะ โดยใช้เงินทุนจากงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งเป็นองค์การมหาชนที่ไม่แสวงหากำไร ภายใต้การกำกับ ควบคุม ดูแล โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม โดยมีคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม เป็นผู้กำหนดแนวทางการดำเนินงานนโยบาย และแผนงานเพื่อขับเคลื่อนกองทุนยุติธรรม ได้มีความคล่องตัว มีระบบการควบคุมตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ และมีความอิสระ จึงเห็นสมควรให้มีการบริหารแบบเอกชน ตามแนวทางที่สอง เพื่อให้การบริหารมีอิสระ มุ่งเน้นการบริการประชาชนด้วยความ รวดเร็ว ไม่ยึดกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เคร่งครัด หากแต่มีหน่วยงานตรวจสอบและประเมินเข้ามาเป็นผู้ทำหน้าที่กำกับดูแล เนื่องจากปัจจุบันกองทุนยุติธรรมมีโครงสร้างเป็นนิติบุคคลซ้อนนิติบุคคล มีความซับซ้อน การบริหาร

จัดการยังขาดความชัดเจน และคล่องตัว องค์กรมีขนาดเล็ก โครงสร้าง ไม่สามารถที่จะรองรับและขับเคลื่อนงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้ ประกอบกับอัตรากำลังไม่สอดคล้องกับภาระงานที่เข้ามาเป็นปริมาณมาก

9. แหล่งเงินรายได้ของกองทุนยุติธรรม เนื่องจาก ค่าขอรับความช่วยเหลือเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลต่อเงินรายได้ของกองทุนยุติธรรม และอาจขาดสภาพคล่อง หากไม่มีการเตรียมความพร้อมรองรับ แม้จะมีมาตรการทางภาษีให้แก่ผู้บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่กองทุน จึงสมควรมีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ระบุให้ชัดเจนว่า เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค ให้แก่กองทุน ผู้บริจาคสามารถนำไปหักลดหย่อนภาษีได้ ตามประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร และมาตรา 8 โดยให้เพิ่มวงเงินโดยกำหนดให้กองทุนมีรายได้จากเงินที่ศาลสั่งบังคับกรณีคดีสัญญาประกันต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ค่าธรรมเนียมศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา ทั้งนี้ ในอัตราไม่เกินร้อยละสิบของจำนวนเงินเฉพาะส่วนที่นำส่งคลังโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

10. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ยุติธรรมจังหวัดยังไม่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญในการให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับข้อกฎหมายและระเบียบการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม ทำให้ในกรณีที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่เข้าพบเจ้าหน้าที่ยุติธรรมจังหวัด ต้องกลับมาค้นคว้ารายละเอียดกับองค์กรสิทธิมนุษยชนหรือต้องประสานงานกับองค์กรสิทธิมนุษยชนให้ทำหน้าที่สื่อให้ยุติธรรมจังหวัดเพื่อให้เข้าใจถึงการถูกคุกคามโดยการถูกใช้คดีความกลั่นแกล้งนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและความชอบธรรมของประชาชนในการเข้าถึงกองทุน

11. อำนาจการพิจารณาและระยะเวลาในการพิจารณา กฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำร้อง แต่กำหนดให้คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมซึ่งมีหน้าที่หลักในการตัดสินทุกประเด็น ทั้งหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือประชาชน หรือแต่งตั้งอนุกรรมการกองทุนยุติธรรมประจำจังหวัด ประกอบไปด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนจากกระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สภานายความ และผู้แทนจากกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มาจากการแต่งตั้งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม จากสัดส่วนที่มาของคณะกรรมการชุดดังกล่าวนี้มีตัวแทนของส่วนราชการมากกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ทุกการลงมติของคณะกรรมการจะมีข้าราชการเป็นส่วนส่วนมากอยู่เสมอ ประกอบกับคณะอนุกรรมการระดับจังหวัดในการพิจารณากองทุนยุติธรรม (ผู้ว่าราชการจังหวัด ฝ่ายปกครอง ฝ่ายความมั่นคง และผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับสูง เป็นผู้พิจารณาคำขอ) จะเห็นว่าไม่มีตัวแทนจากภาคประชาชนเลยซึ่งเป็นการผิดต่อหลักการกระจายอำนาจ จึงสมควรมีคณะอนุกรรมการระดับจังหวัดที่เป็นผู้แทนภาคประชาชนที่มาจากพรรคการเมือง

12. การที่กฎหมายไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ชาวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทย ดังนั้น กรณีชาวต่างชาติที่ประสบปัญหาในการดำเนินคดีก็สามารถยื่นคำขอรับการสนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายจากกองทุนยุติธรรมได้เช่นเดียวกับประชาชนชาวไทย และจากการที่ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก็อาจทำให้ชาวต่างชาติมาขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพิ่มขึ้นในขณะที่กองทุน มี

งบประมาณจำนวนจำกัด จึงอาจส่งผลกระทบต่อความช่วยเหลือแก่คนไทยที่มีฐานะยากจนที่ได้รับความเดือดร้อน รวมถึงความยากลำบากในการติดตามชาวต่างชาติคืนเงินที่ได้รับการสนับสนุนไปแล้วได้

2) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.

2560

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นกองทุนที่มีการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาการเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาในสังคมด้วยการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับสูงขึ้นให้แก่นักเรียน นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย อันจะเป็นการยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จัดตั้งขึ้นเมื่อ 28 มีนาคม พ.ศ. 2538 นับถึงปัจจุบันมีอายุประมาณ 25 ปี เป็นกองทุนที่มีข้อดีในรูปแบบการจัดตั้งกองทุน แยกเป็นประเด็น ดังนี้

(1) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีการกำหนดคำนิยามที่ชัดเจน และยังครอบคลุมไปถึงการดำเนินการอื่นในการศึกษา เช่น คำว่า เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา หมายถึง เงินที่กองทุนจัดสรรให้ผู้กู้ยืมเงินเพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ซึ่งเป็นความหมายโดยตรงก็ตาม แต่การดำเนินงานของกองทุนยังมองเห็นสภาพปัญหาที่จะเกิดขึ้นหากมีการให้เงินเพื่อเป็นค่าเรียนแต่เพียงอย่างเดียว จึงมีการกำหนดคำนิยามให้หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเพื่อการศึกษาอย่างแท้จริง โดยคำว่า “ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายอื่นที่มีใช้ค่าเล่าเรียนที่สถานศึกษาเรียกเก็บจากนักเรียนหรือนักศึกษาตามระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับการศึกษา และคำว่า “ค่าครองชีพ” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพระหว่างการศึกษ

(2) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่ได้กำหนดอายุผู้ขอไว้ แต่ใช้หลักเกณฑ์มาจากคุณสมบัติเฉพาะของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินกองทุน ซึ่งคำว่า “นักเรียนหรือนักศึกษา” ก็ได้กำหนดความหมายแบบกว้างออกไปจากผู้ซึ่งศึกษาอยู่ในสถานศึกษา โดยให้ความหมายรวมถึงผู้ซึ่งได้รับการตอบรับให้เข้าศึกษาในสถานศึกษาด้วย อันจะทำให้ นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการเข้ารับการเล่าเรียนสามารถวางแผนการสมัครไปเข้าเรียนในหลักสูตรหรือคุณวุฒิที่ต้องการได้

(3) การกำหนดหลักเกณฑ์เป็นกฎหมายลำดับรอง โดยจัดทำเป็นกฎกระทรวงและระเบียบทำให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยกำหนดไว้ในมาตรา 5 ที่บัญญัติว่า “ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งปัจจุบันมีกฎกระทรวงและระเบียบดังนี้

(3.1) กฎกระทรวง ได้แก่ กฎกระทรวงการขอข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กู้ยืมเงิน และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินและการชำระเงินคืน กองทุนของผู้กู้ยืมเงิน พ.ศ. 2561

(3.2) ระเบียบ ได้แก่ ระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการชำระเงินกู้ยืมคืนกองทุน พ.ศ. 2542 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2546 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้เงินกู้ยืม

เพื่อการศึกษาและการชำระเงินคืนกองทุน พ.ศ. 2561 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและการชำระเงินคืนกองทุน พ.ศ. 2562

การที่พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 บัญญัติเช่นนี้เป็นข้อดีมาก เพราะเป็นกฎหมายที่ต้องมีรายละเอียดที่ตามความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับแรงงานในแต่ละสายวิชา จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา หากไม่ได้มีการกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังสามารถออกกฎกระทรวงและระเบียบที่เกี่ยวข้องได้ ก็จะส่งผลให้การแก้ไขหลักเกณฑ์ทำได้ล่าช้า

(4) มีการกำหนดให้เงินกองทุนที่ได้รับไม่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น กรณีเป็นการที่ได้รับเงินไว้นั้นตามมาตรา 7 ทำให้กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อศึกษามีเงินทุนที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินการของกองทุนตามที่วัตถุประสงค์ของกองทุน กำหนดได้

5) มีการกำหนดให้เงินของกองทุนสามารถนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาผลประโยชน์ โดยการฝากกับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจหรือธนาคารพาณิชย์ หรือซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ นั้นเป็นการเปิดช่องทางให้สามารถนำเงินในกองทุนไปฝากไว้กับธนาคาร หรือซื้อหลักทรัพย์ เพื่อหาผลประโยชน์ และยังสามารถนำทรัพย์สินประเภทอื่นของกองทุนไปหาผลประโยชน์ได้ ซึ่งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนข้อเสียที่พบในรูปแบบการจัดตั้งกองทุน สรุปได้ดังนี้

(1) การกำหนดค่าครองชีพตามค่านิยมของพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 ที่หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพระหว่างศึกษา นั้นกำหนดตามประกาศคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เรื่อง กำหนดลักษณะของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ขอบเขตของการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ประเภทวิชา สถานศึกษาหรือระดับชั้นการศึกษา และหลักสูตรที่จะให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้ กำหนดค่าครองชีพที่เป็นการจ่ายทั้งปีต่อราย ตามระดับชั้นการศึกษาโดยไม่ได้คำนึงถึงค่าครองชีพที่ใช้อยู่ในแต่ละจังหวัด และนักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จะมีกลุ่มที่ยากจน และยากจนพิเศษ ที่แตกต่างกัน การกำหนดเป็นจำนวนเงินที่ชัดเจนนั้นอาจจะส่งต่อนักเรียนหรือนักศึกษาที่ยากจนเป็นพิเศษได้

(2) การกำหนดให้สถานศึกษาที่ประสงค์จะดำเนินงานกับกองทุน ยื่นคำขอเข้าร่วมดำเนินงาน ต่อกองทุน ทำให้สถาบันการศึกษามีอำนาจในการคัดเลือกผู้กู้ การตรวจสอบคุณสมบัติผู้กู้ ซึ่งหากสถาบันการศึกษาดำเนินการไม่รัดกุม ก็ทำให้มีการรับนักศึกษาที่ไม่มีคุณภาพและไม่ขาดแคลนทุนทรัพย์ อย่างแท้จริงเข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษาของตน เพื่อเป็นการเพิ่มเป้าหมายรายบุคคลในการได้รับจัดสรรงบประมาณจากกองทุนมาไว้ที่สถาบันการศึกษานั้น

(3) การกำหนดให้มีการค้ำประกันการชำระเงินคืนกองทุน ตามมาตรา 41 ที่กำหนดให้นักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งได้รับอนุมัติให้กู้ยืมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ต้องทำสัญญาตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ

และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด และในการทำสัญญากู้ยืมเงินตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะกำหนดให้มีการชำระเงินคืนกองทุนด้วยก็ได้

การกำหนดให้มีกู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นการจัดทำบริการสาธารณะอย่างหนึ่ง แต่การกำหนดให้ต้องมีผู้ค้ำประกันนักเรียนหรือนักศึกษา ทำให้เห็นว่า รัฐมุ่งที่จะกำหนดให้การกู้ยืมเงินเพื่อศึกษามีลักษณะเป็นการมุ่งติดตามเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาด้วยการคิดแบบธุรกิจ โดยลืมไปว่า เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติกองทุนให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 มีวัตถุประสงค์ที่จะให้เกิดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การกำหนดให้มีผู้ค้ำประกัน เมื่อผู้กู้ยืมไม่ชำระหนี้ ผู้ค้ำประกันก็จะต้องถูกไล่เบี้ย ดังเห็นได้จากกรณีที่เราค้ำประกันการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้กับลูกศิษย์จนท้ายที่สุดถูกฟ้องบังคับคดี ทำให้เกิดความเสียหายของตัวผู้ค้ำประกันและสร้างความเดือดร้อนและลำบากให้กับผู้กู้ยืมรุ่นใหม่ที่สุดจืด ที่จะมาเป็นผู้ค้ำประกันในอนาคต เมื่อหาผู้ค้ำประกันยากขึ้นก็ย่อมส่งผลกระทบต่อการศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษาจะขอกู้ยืมเงินก็ยากลำบากมากขึ้น กระทั่งโอกาสของผู้ต้องการศึกษาในการเข้าถึงเงินกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการที่ต้องการพัฒนาคนเพื่อการศึกษา

3) กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม ตามพระราชบัญญัติการจัดประชา รัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562

เป็นกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2562 นับถึงปัจจุบันมีอายุประมาณ 1 ปี เป็นกองทุนที่มีข้อดีในรูปแบบการจัดตั้งกองทุน แยกเป็นประเด็น ดังนี้

(1) กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมเป็นกองทุนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายในการจัดประชารัฐสวัสดิการที่เป็นการช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย หรือเพื่อสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมที่เป็นการให้ความช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภทโดยให้ใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการจัดประชารัฐสวัสดิการ โดยมีการกำหนดประธานกรรมการของคณะกรรมการประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม มาจากผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยมีปลัดกระทรวงการคลังเป็น รองประธานกรรมการ ซึ่งทำให้ง่ายต่อการเสนอนโยบาย แผนการดำเนินงาน มาตรการหรือโครงการเกี่ยวกับประชารัฐสวัสดิการที่เป็นการให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีพและเพิ่มศักยภาพให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและค่าใช้จ่ายในการเดินทางโดยการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนที่จำเป็น ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(2) กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม ได้มีการจัดโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยมีการจ่ายเงินผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐซึ่งข้อมูลวงเงินจะถูกบันทึกไว้ในช่องต่างๆ ซึ่งมีประมาณ 12-15 ช่อง โดยแต่ละช่องจะแยกตามวัตถุประสงค์ของการใช้บัตร ทำให้สามารถเพิ่มและลดสวัสดิการได้ง่าย การจ่ายเงินก็จะเป็นการโอนเงินจากรัฐไปถึงประชาชนโดยตรง ทำให้ลดปัญหาที่อาจจะมีเจ้าหน้าที่กระทำการในเรื่องคอร์รัปชันได้ โดยผู้ลงทะเบียนในบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ สามารถนำบัตรไปกดเงินสดออกจากตู้ ATM ของธนาคารกรุงไทยได้ อันเป็นการง่ายต่อประชาชนต่อการรับเงินนั่นเอง

(3) จากการทำช่องต่างๆ เพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลวงเงินของสวัสดิการต่างๆ ที่รัฐได้ดำเนินการช่วยเหลือประชาชนในโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ทำให้ในอนาคตหากกองทุนเห็นว่า ควรมีการเพิ่มสวัสดิการในการช่วยเหลือประชาชนในด้านใด ก็สามารถดำเนินการเป็นโครงการเพิ่มเติมสวัสดิการในด้านนั้น เพื่อช่วยเหลือประชาชนในการดำรงชีพได้

(4) โครงสร้างการบริหารกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมนั้น นอกจากคณะกรรมการประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมที่มีบุคลากรที่ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ยังได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอีก 3 คณะ เพื่อมาช่วยในการดำเนินงาน คือ 1) คณะอนุกรรมการนโยบายการจัดประชารัฐสวัสดิการ 2) คณะอนุกรรมการบริหารข้อมูลโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ 3) คณะอนุกรรมการดำเนินการประชารัฐสวัสดิการ โดยแต่ละคณะมีองค์ประกอบ ที่สำคัญที่ช่วยให้การดำเนินการของกองทุนมีประสิทธิภาพ

คณะอนุกรรมการนโยบายการจัดประชารัฐสวัสดิการ ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นประธาน ที่ปรึกษาหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธาน ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นอนุกรรมการ และผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(1) จัดทำแนวทางการลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐรวมทั้ง สร้างความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(2) ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลผู้มีรายได้น้อย เพื่อสนับสนุนนโยบายการจัดประชารัฐสวัสดิการ

(3) เสนอนโยบาย แผนการดำเนินการ มาตรการหรือโครงการเกี่ยวกับประชารัฐสวัสดิการ ที่เป็นการช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย ต่อคณะกรรมการฯ พร้อมจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

(4) วิเคราะห์ข้อมูลในการสนับสนุนโครงการที่ให้บริการสังคมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของเอกชน มูลนิธิ หรือองค์การสาธารณประโยชน์ตามหลักเกณฑ์การเสนอโครงการ

(5) จัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้แก่สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังดำเนินการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมสำหรับดำเนินการตามนโยบาย แผนการดำเนินงาน มาตรการหรือโครงการตามที่คณะกรรมการฯ กำหนด

(6) กำกับและประเมินผลการดำเนินงานและความคุ้มค่าในการจัดประชารัฐสวัสดิการตามพระราชบัญญัติการจัดประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 และจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการฯ

(7) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการฯ มอบหมาย

คณะอนุกรรมการบริหารข้อมูลโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ มีองค์ประกอบ คือ รองปลัดกระทรวงการคลัง ด้านบริหาร เป็นประธาน ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นรองประธาน ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง เป็นอนุกรรมการ และมีผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

โดยคณะอนุกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(1) รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่นๆ ประกอบด้วย ข้อมูลการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ข้อมูลการตรวจสอบสิทธิ ข้อมูลการใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และข้อมูลตามมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาฐานข้อมูล เก็บรักษา รวมทั้งปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

(2) กำหนดรูปแบบ วิธีการ โครงสร้างข้อมูล กระบวนการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลในโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ กับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่นๆ

(3) จัดส่งข้อมูล รวมทั้ง ควบคุมดูแล ตรวจสอบติดตามประสานการใช้ข้อมูลในโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐตามที่คณะกรรมการฯ อนุญาตใช้ข้อมูล

(4) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการจัดประชารัฐสวัสดิการทราบตามระยะเวลาที่กำหนด

(5) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการฯ มอบหมาย

คณะอนุกรรมการดำเนินการประชารัฐสวัสดิการ มีองค์ประกอบ คือ อธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นประธาน ที่ปรึกษาหรือรองอธิบดีกรมบัญชีกลางที่ได้รับมอบหมาย เป็นรองประธาน ผู้แทนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง เป็นอนุกรรมการ และผู้แทนกรมบัญชีกลาง เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(1) กำกับดูแลและบริหารจัดการ เพื่อให้การจัดสวัสดิการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และกรอบระยะเวลาของนโยบาย แผนการดำเนินงาน มาตรการหรือโครงการที่คณะกรรมการฯ กำหนด

(2) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการฯ ทราบ ตามระยะเวลาที่กำหนด

(3) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการฯ มอบหมาย

ทำให้เห็นได้ว่า คณะอนุกรรมการมีการแต่งตั้งบุคคลที่มีความสามารถและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และยังประกอบด้วยบุคคลในหลายกระทรวง ทำให้การดำเนินการของกองทุนครอบคลุมการช่วยเหลือในการดำรงชีพแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยในทุกด้าน อีกทั้ง การที่มีอนุกรรมการมากำกับดูแลการบริหารจัดการ

เพื่อให้เป็นตามวัตถุประสงค์และกรอบระยะเวลาตามแผนการดำเนินงาน ก็ย่อมทำให้ประชาชนได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วอีกด้วย

(5) กองทุนพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม มีการกำหนดให้เงินและดอกผลของกองทุนไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทำให้

ส่วนข้อเสียที่พบในรูปแบบการจัดตั้งกองทุน สรุปได้ดังนี้

(1) ในการดำเนินการของกองทุนพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมที่จะช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยและเกษตรกรรวมทั้งประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภทในชุมชนท้องถิ่นมีจำนวนมาก ทำให้จะต้องมีการจัดสรรงบประมาณมาใช้ในการดำเนินการของกองทุน เพื่อให้กองทุนให้มีความมั่นคง และเสถียรภาพ แต่เพราะประชาชนผู้มีรายได้น้อยมีจำนวนมาก ทำให้กองทุนฯ มีเงินไม่เพียงพอต่อการจ่ายเงินเพื่อการจัดพระราชรัฐสวัสดิการ ผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และค่าใช้จ่ายในการจัดพระราชรัฐสวัสดิการอื่น

(2) การลงทะเบียนผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐนั้นมีรายละเอียดของแบบฟอร์มค่อนข้างมาก ทำให้ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนอาจจะกรอกรายละเอียดไม่ถูกต้อง จนทำให้ไม่ได้เงินผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

(3) ยังไม่มีมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ที่เข้ามาในโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐอย่างชัดเจน ไม่มีแผนการติดตามระยะยาว ว่าผู้เข้าร่วมโครงการที่ได้เงินจากกองทุนฯ จะมีอาชีพที่สร้างรายได้ที่ยั่งยืน ทำให้เห็นว่า การที่มีการนำเงินของกองทุนฯ ไปใช้นั้นไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดโครงการพระราชรัฐสวัสดิการ

(4) เนื่องจากเป็นการให้สวัสดิการแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย อาจจะทำให้ผู้ที่ได้รับสวัสดิการประเภทอื่นอยู่ เกิดความกังวลว่า หากได้รับสวัสดิการตามโครงการพระราชรัฐแล้ว อาจจะถูกตัดสิทธิสวัสดิการอื่นที่ได้รับอยู่ เช่น ในกรณีของคนพิการ ที่ได้รับเบี้ยคนพิการ หรือในกรณีที่เป็นผู้สูงอายุ ก็จะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

(5) กรณีที่มีผู้ลงทะเบียนโครงการพระราชรัฐสวัสดิการ อาจจะเป็นผู้ที่ไม่ได้ยากจนจริงหรือไม่ได้มีรายได้น้อยจริง ทำให้ได้การรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐนั้น อาจจะกลายเป็นการเอื้อผลประโยชน์แก่ผู้ประกอบการเอกชนได้

(6) การกระจายประโยชน์ด้วยการโอนเงินให้กับประชาชนนั้นเป็นการกระจายประโยชน์ให้แก่ผู้มีรายได้น้อยทั่วประเทศ แต่การกระจายประโยชน์นั้นไม่เท่าเทียมกันเนื่องจากค่าครองชีพในแต่ละพื้นที่ไม่เท่ากัน และในการใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในร้านค้าที่ร่วมโครงการ หรือใช้ชำระค่าเดินทาง เช่น ค่ารถไฟ ค่ารถประจำทาง ค่ารถขนส่ง เป็นต้น หรือในการใช้บัตรสวัสดิการไม่ว่าจะเป็นร้านค้าที่ร่วมโครงการที่อยู่ใกล้ที่พักอาศัย เครื่องรับสวัสดิการในร้านค้าอาจจะมีปัญหา

4) กองทุนคุ้มครองเด็ก พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

จัดตั้งจัดเมื่อปี พ.ศ. 2546 นับถึงปัจจุบันมีอายุประมาณ 17 ปี เป็นกองทุนที่มีข้อดีในรูปแบบการจัดตั้งกองทุน แยกเป็นประเด็น ดังนี้

(1) การดำเนินกิจกรรมของกองทุนคุ้มครองเด็ก แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การสงเคราะห์รายบุคคล และการสนับสนุนรายโครงการที่องค์กรภาครัฐและเอกชนสามารถเสนอโครงการได้ ทำให้กองทุนคุ้มครองเด็กสามารถเจาะจงช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคลในแต่ละประเภท และในการพัฒนาเด็กก็อาศัยการสนับสนุนรายโครงการที่องค์กรภาครัฐและเอกชนเข้ามาดำเนินการ โดยองค์กรภาครัฐ จะเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์และกิจการ เพื่อสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติของเด็ก รวมทั้งครอบครัว และครอบครัวอุปถัมภ์ และโครงการที่ขอรับการสนับสนุนต้องเป็นโครงการริเริ่มใหม่ หรือเป็นโครงการที่ไม่สามารถขอรับการสนับสนุนจากงบประมาณปกติได้หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ ส่วนองค์กรภาคเอกชน เป็นองค์กรที่บุคคลรวมกันขึ้นเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์และกิจการในการสงเคราะห์ การคุ้มครองสวัสดิภาพ และการส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์และต้องเป็นโครงการที่ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนราชการและแหล่งทุนอื่น ๆ

(2) การสงเคราะห์เด็กรายบุคคลมีการแบ่งแยกกลุ่มเด็กอย่างเป็นชัดเจน โดยแยกเป็น 9 กลุ่ม ได้แก่ (1) เด็กเร่ร่อนหรือเด็กกำพร้า (2) เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง (3) เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ (4) เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสม (5) เด็กที่ได้รับเลี้ยงดูโดยมิชอบ (6) เด็กพิการ (7) เด็กที่อยู่สภาวะลำบาก (8) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ (9) เด็กที่ถูกทารุณกรรม และการให้การสงเคราะห์รายบุคคลและครอบครัว แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านสุขภาพ (2) ด้านอารมณ์ จิตใจและสติปัญญา (3) ด้านการศึกษา (4) ด้านเศรษฐกิจและรายได้ของครอบครัว (5) ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว (6) ด้านทักษะทางสังคมและการปรับตัวเข้ากับสังคมแวดล้อม และ (7) ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

(3) กองทุนคุ้มครองเด็กนั้นสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัย ให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศโดยเริ่มต้นจากช่วงวัยเด็กให้มีความพัฒนาที่สมวันในทุกด้านวัยเรียน วัยรุ่น ให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบททางสังคมปัจจุบัน รวมทั้งมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม และพัฒนาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม อันเป็นการจัดการบริการสังคมที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และการสร้างภูมิคุ้มกันในแต่ละปัจเจก ตลอดจนสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

(4) มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครอง และคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กประจำกรุงเทพมหานครและประจำจังหวัด ทำให้แต่ละจังหวัดสามารถดำเนินการพิจารณาโครงการขอรับเงินตามจากกองทุนคุ้มครองเด็กได้ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กจังหวัด โดยมีระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติว่าด้วยการบริหารกองทุน การพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน และรายงานสถานะการเงิน และการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2548

(5) การบริจาคเงิน ทรัพย์สินเข้ากองทุนคุ้มครองเด็ก กรมกิจการเด็กและเยาวชน จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี จากการบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเพื่อส่งเสริมให้เกิดบูรณาการทางการศึกษา การกีฬา และพัฒนาสังคม

(6) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละจังหวัด โดยเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับ Big Data ซึ่งมีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล

(7) กองทุนคุ้มครองเด็กจะมีการวางกรอบทิศทางการจัดสรรเงินกองทุนคุ้มครองเด็ก ตามมติกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก เช่น ในปี 2557 มีการกำหนดกรอบทิศทางการจัดสรรเงินกองทุนคุ้มครองเด็ก 7 ด้าน คือ 1) การป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็ก กรอบการจัดสรร 25% 2) การพัฒนาเด็ก กรอบการจัดสรร 15% 3) การสร้างหรือพัฒนาระบบคุ้มครองเด็ก กรอบการจัดสรร 20% 4) การส่งเสริมศักยภาพครอบครัวเพื่อการเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสม กรอบการจัดสรร 10% 5) การส่งเสริมศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการคุ้มครองเด็ก กรอบการจัดสรร 5% 6) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก กรอบการจัดสรร 5% 7) การสนับสนุนเป็นค่าความจำเป็นพื้นฐาน กรอบการจัดสรร 20% ซึ่งกรอบทิศทางการนี้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กจังหวัด อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงลำดับความสำคัญของกรอบทิศทางการจัดสรรเงินกองทุนคุ้มครองเด็ก เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ด้านเด็กในจังหวัด

(8) มีการกำหนดให้แหล่งเงินทุน สามารถมีเงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศได้ ทำให้สามารถแหล่งเงินทุนอื่นจากภายนอกประเทศเข้ามาเป็นเงินอุดหนุนในกองทุนคุ้มครองเด็กได้

ส่วนข้อเสียที่พบในรูปแบบการจัดตั้งกองทุน สรุปได้ดังนี้

(1) แหล่งเงินทุนของกองทุนคุ้มครองเด็ก แม้ว่าจะได้เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากรัฐบาลก็ตาม แต่ด้วยปัญหาเด็กเป็นสภาพการณ์ที่มีความสลับซับซ้อนและรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ แต่กองทุนคุ้มครองเด็กที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเด็กทั้งระบบ ไม่ได้ถูกเห็นความสำคัญ ทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง

(2) การดำเนินกิจกรรมของกองทุนคุ้มครองเด็กที่เป็นรายโครงการนั้นมีปัญหาการขาดบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่กองทุนคุ้มครองเด็กที่ทำงานในแต่ละจังหวัด ทำให้การดำเนินของกองทุนมีลักษณะงานฝากไว้ที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด อาจจะทำให้เกิดปัญหาการใช้งบประมาณที่ไม่หมดต้องส่งคืน การใช้งบประมาณให้หมดในแต่ละจังหวัดขึ้นอยู่กับ การประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของกองทุนคุ้มครองเด็กเพื่อให้องค์การภาครัฐและเอกชน ภาคประชาสังคมเสนอโครงการขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุน

(3) เนื่องจากกิจกรรมของกองทุนคุ้มครองเด็กนั้นจะเกี่ยวกับข้องกับเด็กกลุ่มต่างๆ ที่มีลักษณะพิเศษ ทำให้บุคลากรของกองทุนคุ้มครองเด็กไม่ได้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านสังคมสงเคราะห์

(4) กรณีมีผู้สนใจมาขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็กในการทำโครงการ ปรากฏว่าผู้ขอรับการสนับสนุนจากการกองทุนคุ้มครองเด็กนั้นขาดข้อมูล ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนโครงการและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

4.5.2 กองทุนในต่างประเทศ

ประกอบด้วย สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย สิงคโปร์ และออสเตรเลีย ในภาพรวมพบว่าการบริหารจัดการแยกออกเป็น 2 ส่วน คือการที่ผู้ต้องขังได้รับสวัสดิการแห่งรัฐตามสิทธิที่พึงต้องได้รับ และการได้รับเงินสนับสนุนผ่านกองทุนซึ่งเป็นของรัฐและองค์กรเอกชน โดยเป็นเงินสนับสนุนในลักษณะเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ และเน้นการสร้างสังคมส่วนรวมที่ปลอดภัยซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแต่ละประเทศ คณะผู้วิจัยได้สรุป ข้อดีซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยของความสำเร็จในแต่ละองค์กร ดังนี้

สหราชอาณาจักร ข้อดีที่พบ เป็นการกำหนดเป็นสวัสดิการแห่งรัฐ ผ่านระบบการตรวจสอบด้วยตนเองในเว็บไซต์ Turn2Us การใช้สวัสดิการแห่งรัฐให้สิทธิประโยชน์สำหรับนักโทษขณะที่อยู่ในเรือนจำ และเป็นผู้พ้นโทษแล้ว โดยใช้หมายเลขประกันสังคม (National insurance number) โดยมีการแยกองค์กรเฉพาะเพื่อดูแล นักโทษหญิง เด็กและเยาวชน กองทุนเพื่อการช่วยเหลือผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ มีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งโดยมากแล้วมักจะเป็นภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐ

สหรัฐอเมริกา ข้อดีที่พบ เป็นการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษ (The Reentry Council) ประกอบไปด้วยหน่วยงานหลากหลายจากรัฐบาลกลาง ได้แก่ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกิจการภายใน หน่วยงานพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัย เป็นต้น เป็นหลักการให้สวัสดิการแห่งรัฐให้สิทธิประโยชน์สำหรับนักโทษร่วมกับกองทุนภาคเอกชน และกองทุนรัฐบาลกลาง มีการออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนผู้กระทำผิดที่พ้นโทษไม่ให้ถูกกีดกันออกจากสังคมด้วยการตีตราหรือถูกรังเกียจ เช่น กฎหมาย ‘Ban the Box’ การออกใบอนุญาตให้ทำงาน (License to Work) การจัดทำลบลบอดีต (Erasing the Past) การกันไม่ให้รับสวัสดิการคุ้มครองอาหาร (Food Stamp Bans) เป็นต้น

กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ข้อดีที่พบ กล่าวคือ เน้นการจัดสวัสดิการแห่งรัฐให้กับประชาชนในประเทศทุกคน ประกอบกับการบริหารจัดการ แหล่งเงินทุน แนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษเป็นแนวทางของรัฐอย่างชัดเจน รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายที่กำหนดอย่างเป็นรูปธรรม

ออสเตรเลีย ข้อดีที่พบเป็นการกำหนดเป็นสวัสดิการแห่งรัฐ และการจัดตั้งกองทุนภาคเอกชนเพื่อการช่วยเหลือผู้กระทำผิด ซึ่งมีแนวทางจัดการการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดเมื่อพ้นโทษไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งสวัสดิการ ซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละมลรัฐ

สิงคโปร์ ข้อดีที่พบ ได้แก่ การบริหารจัดการเรือนจำที่เป็นเลิศ โดยได้รับรางวัล SQA หรือ Singapore Quality Award ทำให้ควบคุมดูแลผู้ต้องขังอย่างเป็นระบบระเบียบ และกำหนดตัวชี้วัด ในการไม่มีผู้กระทำความผิดซ้ำ และการมีกฎหมายที่เข้มงวด การกำหนดบทลงโทษสูงในการกระทำความผิดต่าง ๆ เพื่อรักษามาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคม ประกอบกับการกำหนดสวัสดิการ ดูแลตั้งแต่ในเรือนจำและหลังพ้นโทษ และมีการจัดตั้ง Singapore Corporation of Rehabilitative Enterprises (SCORE) ทำหน้าที่เป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่พัฒนาพฤตินิสัย ดำเนินการแบบกึ่งราชการกึ่งเอกชนมีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยภาครัฐภาคเอกชน บริษัทและหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการส่งเสริมการฝึกวิชาชีพและการหาตลาดแรงงาน

ตัวอย่างขององค์กรที่ประสบความสำเร็จ องค์กร Nacro สหราชอาณาจักร เป็นหน่วยงานการกุศลด้านยุติธรรมทางสังคมในระดับชาติที่มีประสบการณ์มากกว่า 50 ปี ในด้านการช่วยเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ดีขึ้นกว่าเดิม สร้างชุมชนให้แข็งแรงขึ้นและลดอาชญากรรม หน่วยงานนี้จัดหาบ้าน ที่อยู่อาศัย ดูแลด้านการศึกษา สนับสนุนและให้คำปรึกษาและเป็นตัวแทนในการเรียกร้องสิทธิที่เสียเปรียบให้กับผู้เยาว์และผู้ที่อยู่ในความดูแล องค์กร Nacro เป็นองค์กรที่มีข้อดี ดังนี้

1. มีการสนับสนุนในการช่วยเหลือผู้พ้นโทษทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน ที่มีความหลากหลาย เช่น ด้านการศึกษาและการฝึกวิชาชีพ องค์กร Nacro มีศูนย์การจัดการด้านทักษะและการศึกษา ที่จัดการหลักสูตรการเรียนทั้งด้านการศึกษาและการฝึกฝนวิชาชีพสำหรับผู้เยาว์และบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะ โดยเป็นทักษะที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคลที่บุคคลนั้นต้องการอันจะเป็นพื้นฐานที่จะไปสู่การศึกษาขั้นต่อไป การสนับสนุนด้านที่พักอาศัย การช่วยเหลือผู้พ้นโทษหลังจากออกจากเรือนจำแต่ไม่มีที่อยู่อาศัยหรือไม่สามารถกลับไปอยู่ในถิ่นที่อยู่เดิมได้ Nacro จะสนับสนุนที่พักอาศัยทั้งในเพื่อให้ผู้ที่พ้นโทษไม่ต้องกลายเป็นผู้ไร้บ้านและมีที่พักอาศัยที่ไม่ปลอดภัย

2. การส่งเสริมนโยบายยุติธรรม มีการประสานงานกับคณะกรรมการยุติธรรม (The Justice Select Committee) เกี่ยวกับโปรแกรมการเยียวยาฟื้นฟูเพื่อเปลี่ยนแปลง (Transforming Rehabilitation Programme) โดยที่ Nacro มีการวางกรอบการทำงานเพื่อการสร้างชีวิตใหม่หลังจากเยาวชนเหล่านั้นพ้นโทษ มีการวางหลักในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนสำหรับผู้ปฏิบัติและผู้วางแนวนโยบาย และยังมีเป้าหมายหลักเพื่อการลดการกระทำความผิดซ้ำและช่วยเหลือทั้งนักโทษในเรือนจำและที่ได้รับการปล่อยตัวแล้วเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิตและสามารถกลับคืนสู่ชุมชนได้

3. บุคลากร Nacro มีการติดตามในชุมชนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ที่ใช้สารเสพติดในทางที่ผิด ให้ความร่วมมือกับชุมชนในงานด้านสาธารณสุขและโรงพยาบาลท้องถิ่น ในส่วนนี้ Nacro ให้ความช่วยเหลือโดยแบ่งออกเป็นสามด้าน ได้แก่

- นายจ้าง (Employers) เป็นส่วนที่จะช่วยนายจ้างในการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมของลูกค้าปัจจุบันหรือลูกค้าที่คาดว่าจะรับเข้ามาทำงาน

- ผู้ปฏิบัติ (Practitioners) ให้คำปรึกษาถึงความเหมาะสมต่อผู้ที่สมัครงานว่าควรเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับประวัติอาชญากรเมื่อมีการสมัครงานอย่างไร

- บุคคลทั่วไป (Individuals) ให้คำปรึกษาถึงแนวทางปฏิบัติ ความแม่นยำ ข้อเสนอแนะอันเป็นการเฉพาะสำหรับบุคคลนั้น ๆ ที่เกี่ยวกับประวัติอาชญากร

ส่วนข้อเสียที่พบในรูปแบบการจัดตั้งกองทุนของ Nacro ที่พบสรุปได้ดังนี้

1. การไม่ได้รับเงินบริจาค และขาดความสม่ำเสมอของผู้สนับสนุนเงินทุน ซึ่งผู้สนับสนุนเงินทุนจะต้องทำสัญญากับองค์กร Nacro

2. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม เรือนจำกลายเป็นเรื่องท้าทายและเสี่ยงสำหรับเจ้าหน้าที่ของ Nacro การที่ต้องขังได้รับการปล่อยตัวกลับกลายเป็นผลทางลบต่อผู้ต้องขังเอง เนื่องจากสังคมไม่ยอมรับการกลับเข้าสู่สังคมของเขา ปัญหาการไม่มีที่พักอาศัย

3. ความรู้ความเข้าใจของคนในสังคมกับผู้ต้องขัง กล่าวคือ ในสหราชอาณาจักร มีคนจำนวนมากที่ไม่พร้อมจะให้โอกาสแก่กลุ่มผู้ต้องขัง ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ของ Nacro คือ พยายามปรับมุมมองแนวคิดของคนในสังคมให้ยอมรับและให้อภัยผู้พ้นโทษ

โดยสรุป คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ในการศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน การนำเสนอ แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษที่ประสบความสำเร็จของต่างประเทศ ทั้งนี้เป็นการวิเคราะห์จากประกอบด้วย

1. หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิด

2. วัตถุประสงค์และลักษณะกองทุน

3. การบริหารจัดการกองทุน การกำหนดคณะกรรมการ จำนวนชุดของคณะกรรมการ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการต่าง ๆ

4. แหล่งเงินทุน เงินและทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม

5. แนวทางการให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ แนวทาง หลักเกณฑ์ และการให้ความช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ

6. การบังคับใช้กฎหมาย การมีกฎหมายหลัก ระเบียบที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้อง

7. ปัญหาและอุปสรรค

8. ปัจจัยความสำเร็จ

ตารางที่ 4.1 แสดงวิเคราะห์การศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนในประเทศไทย

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
1. หลักการ จัดตั้ง กองทุน – แนวคิด	1. เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการ เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่ เกิดขึ้นในสังคมไทย 2. ให้ความช่วยเหลือประชาชน ในกระบวนการยุติธรรมทั้งต้น ทาง กลางทาง และปลายทาง โดยเริ่มจากการส่งเสริมและ ป้องกัน ดังนี้ (1) ต้นทาง กองทุนยุติธรรม สนับสนุน ค่าใช้จ่าย ในการจัด โครงการให้ความรู้ทางกฎหมาย แก่ประชาชน เพื่อส่งเสริม	1. เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ด้านการศึกษาในสังคมด้วยการเพิ่ม โอกาสทาง การศึกษาในระดับสูงขึ้น ให้แก่นักเรียน นักศึกษา ที่มาจาก ครอบครัวที่มีรายได้น้อย อันจะมีส่วน สำคัญใน การช่วยยกลฐานะความ เป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น 2. เพื่อเร่งดำเนินการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์สำหรับการรองรับความ เจริญเติบโตของประเทศ	1. เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ ได้กำหนดในเรื่องการให้ความช่วยเหลือ เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถ ดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพตามหมวด 6 มาตรา 71 และการจัดระบบ เศรษฐกิจให้ ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จาก ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อม กันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืนตาม หมวด 6 มาตรา 75 2. เพื่อใช้จ่ายในการจัดพระราชรัฐ	1. เพื่อสนับสนุนการสงเคราะห์ ส่งเสริมความประพฤติ และ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ครอบครัวอุปถัมภ์ และผู้ดูแลเด็ก อีกทั้งเพื่อส่งเสริมและพัฒนา เครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการ ดำเนินงานด้านการคุ้มครองเด็ก 2. เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการ สงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติของ เด็ก รวมทั้งครอบครัวและ ครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็ก

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กฎหมาย ในคดีที่เกิดขึ้นก่อน ฟ้อง (2) กลางทาง กองทุนยุติธรรม ให้ความช่วยเหลือ ค่าใช้จ่าย แก่ ประชาชนในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมเพื่อลด ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เพื่อให้ประชาชนที่ไม่มี ความสามารถทางเศรษฐกิจมี ความเดือดร้อน ยากไร้ โดย ค่าใช้จ่ายที่ให้ความช่วยเหลือ ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายใน การ ดำเนินคดี และค่าใช้จ่ายในการ		สวัสดิการที่เป็นการให้ความช่วยเหลือ ประชาชนผู้มีรายได้น้อย หรือเพื่อ สนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมที่ เป็นการช่วยเหลือประชาชนในภาวะ ลำบากทุกประเภทโดยให้ใช้จ่ายเงินของ กองทุนเพื่อการจัดพระราชรัฐสวัสดิการใน การให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย ตามโครงการลงทะเบียน เพื่อ สวัสดิการแห่งรัฐ และการสนับสนุน โครงการที่ให้บริการทางสังคมที่จัดทำขึ้น โดยหน่วยงานของเอกชน มูลนิธิ หรือ องค์กรสาธารณประโยชน์เพื่อช่วยเหลือ ประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภท	

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	ขอลดปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือ จำเลย (3) ปลายทางหากปรากฏกรณี ประชาชน ถูกละเมิดสิทธิ มนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบ จากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน จะได้รับการเยียวยาจากรัฐตาม มาตรฐานสากลในเรื่องสิทธิ มนุษยชนขั้นพื้นฐาน			
2. วัตถุประสงค์ และลักษณะ กองทุน	วัตถุประสงค์ของกองทุน ยุติธรรม ประกอบไปด้วยการ ช่วยเหลือประชาชนใน 4 ประเด็นหลักๆ กล่าวคือ 1. เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับ	วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและ ส่งเสริมการศึกษาด้วยการให้เงินกู้ยืม เพื่อ การศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1. เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้แก่	วัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายในการจัดประชา รัฐสวัสดิการที่เป็นการให้ความช่วยเหลือ ประชาชนผู้มีรายได้น้อย หรือเพื่อ สนับสนุน โครงการที่ให้บริการทางสังคม ที่เป็นการช่วยเหลือประชาชนในภาวะ	วัตถุประสงค์เพื่อเป็นกองทุนใช้ จ่ายในการสงเคราะห์ คุ้มครอง สวัสดิภาพและส่งเสริมความ ประพฤติดีๆ รวมทั้งครอบครัว และ ครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็ก

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	การช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี 2. เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนในการขอลอยตัวชั่วคราว 3. เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน 4. เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน	นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ 2. เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้แก่ นักเรียนหรือนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาที่เป็นความ ต้องการหลัก ซึ่งมีความชัดเจนของการผลิตกำลังคน และมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ 3. เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้แก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาขาดแคลนหรือ สาขาวิชาที่กองทุนมุ่งส่งเสริมเป็นพิเศษ 4. เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้แก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่เรียนดีเพื่อ	ลำบากทุกประเภทโดยให้ใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการจัดพระราชรัฐสวัสดิการในการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการ ลงทะเบียน เพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ และการสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงาน ของเอกชน มูลนิธิ หรือองค์กรสาธารณประโยชน์เพื่อช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภท และ การดำเนินงานและบริหารกองทุนตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ	

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
		สร้างความเป็นเลิศ		
3. การ บริหาร จัดการ กองทุน การกำหนด คณะกรรมการ- การ จำนวนชุด ของคณะ กรรม กำหนด อำนาจ หน้าที่ของ	1. การกำหนดคณะกรรมการ มีคณะกรรมการชุดหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการกองทุน ยุติธรรม 2. จำนวนชุดของคณะกรรมการ คณะกรรมการกองทุนยุติธรรม มีจำนวน 17 คน และมีอนุกรรมการให้ความ ช่วยเหลืออีก 5 คณะ ในการให้ ความช่วยเหลือในแต่ละด้าน 3. กำหนดอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ดังนี้ (1) กำหนดนโยบาย แผนงาน	1. การกำหนดคณะกรรมการ มีคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษา 2. จำนวนชุดของคณะกรรมการ คณะกรรมการมีจำนวน 13 คน 3. กำหนดอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการต่าง ๆ ดังนี้ (1) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และ ควบคุมดูแลกิจการของกองทุนให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (2) ติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานของกองทุนให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์	1. การกำหนดคณะกรรมการ มีคณะกรรมการพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อ เศรษฐกิจฐานรากและสังคม 2. จำนวนชุดของคณะกรรมการ คณะกรรมการมีจำนวน 11 คน 3. กำหนดอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการต่าง ๆ ดังนี้ (1) เสนอนโยบาย แผนการดำเนินงาน มาตรการหรือโครงการเกี่ยวกับพระราชรัฐ สวัสดิการที่เป็นการให้ความช่วยเหลือใน การดำรงชีพและเพิ่มศักยภาพให้แก่ ประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการ ลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อลด	1. การกำหนดคณะกรรมการ ให้มีให้มีคณะกรรมการบริหาร กองทุน 2. จำนวนชุดของคณะกรรมการ มีจำนวน 9 คน 3. กำหนดอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการต่าง ๆ ดังนี้ (1) บริหารกองทุนให้เป็นไปตาม ระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (2) พิจารณานุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการสงเคราะห์ คุ้มครอง สวัสดิภาพและส่งเสริมความ ประพฤติดีก รวมทั้งครอบครัว

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
คณะกรรมการ- การต่าง ๆ	และแนวทางในการดำเนินงาน ของกองทุน (2) ออกระเบียบต่าง ๆ ตาม พระราชบัญญัตินี้ (3) แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (4) กำกับดูแล ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ กองทุน (5) พิจารณาให้ความเห็นชอบ รายงานประจำปี (6) ออกประกาศเกี่ยวกับการ	(3) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการ ดำเนินการขอรับการจัดสรร งบประมาณเพื่อสมทบกองทุน (4) พิจารณออนุมัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปีสำหรับการ ดำเนินการและการบริหารงานของ กองทุน (5) กำหนดขอบเขตการให้เงินกู้ยืม เพื่อการศึกษาตามมาตรา 37 และ พิจารณาอนุมัติให้เงินกู้ยืมเพื่อ การศึกษาแก่นักเรียนหรือนักศึกษา เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา (6) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขในการที่สถานศึกษาจะร่วม	ภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและค่าใช้จ่าย ในการเดินทางโดยการสนับสนุนค่าใช้จ่าย บางส่วนที่จำเป็น ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อ พิจารณาให้ความเห็นชอบ (2) พิจารณาการสนับสนุนโครงการที่ ให้บริการทางสังคมที่จัดทำขึ้นโดย หน่วยงานของเอกชน มูลนิธิ หรือองค์กร สาธารณประโยชน์ เพื่อช่วยเหลือ ประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภท เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความ เห็นชอบ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การเสนอ โครงการให้เป็นไปตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบ ของคณะรัฐมนตรี	และครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็ก ตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนดหรือตามคำสั่งศาล (3) รายงานสถานะการเงินและ การบริหารกองทุนต่อ คณะกรรมการตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	ดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของกองทุน (7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการหรือ ตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย	ดำเนินงานกับกองทุนและแบบบันทึก ข้อตกลงการเข้าร่วมดำเนินงานกับ กองทุนตามมาตรา 38 (7) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขเกี่ยวกับการให้เงินกู้ยืมเพื่อ การศึกษาแก่นักเรียนหรือนักศึกษา และการชำระเงินคืนกองทุน (8) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขเกี่ยวกับการนำเงินหรือ ทรัพย์สินของกองทุนไปหา ผลประโยชน์ตามมาตรา 12 (9) พิจารณาเสนอแนะต่อรัฐมนตรีใน การออกกฎกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ	(3) จัดให้มีฐานข้อมูลของประชาชนผู้มี รายได้น้อยซึ่งผ่านการตรวจสอบ คุณสมบัติในโครงการลงทะเบียนเพื่อ สวัสดิการแห่งรัฐที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการจัดพระราชรัฐสวัสดิการ การ กำกับดูแล การบริหารจัดการ และการ ประเมินผลการดำเนินการได้อย่าง เหมาะสม (4) กำกับดูแลการบริหารจัดการ ตรวจสอบข้อมูล และติดตามการ ดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ การจัดพระราชรัฐสวัสดิการ (5) ประเมินผลการดำเนินงานและความ คุ้มค่าในการจัดพระราชรัฐสวัสดิการอย่าง	

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
		ขอข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กู้ยืมเงินที่อยู่ใน ในครอบครองของบุคคลอื่น และ เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรับเงินกู้ยืม เพื่อการศึกษาและการชำระหนี้เงิน กองทุนของผู้กู้ยืมเงิน (10) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขในการจ้างสถาบันการเงินหรือ นิติบุคคลให้ทำหน้าที่บริหารและ จัดการการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ติดตามและเร่งรัดให้มีการชำระหนี้เงิน กู้ยืมเพื่อการศึกษา (11) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขในการผ่อนผันให้ผู้กู้ยืมเงิน ชำระหนี้เงินกองทุนลดหย่อนหนี้ หรือ	น้อยปีละหนึ่งครั้ง พร้อมทั้งรายงานผล การประเมินดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินให้ เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดย ความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การ จ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินของกองทุน (7) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อ ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (8) ออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง เพื่อ ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัตินี้หรือการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย	

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
		ระงับการชำระเงินคืนกองทุนตาม มาตรา 44 วรรคสาม (12) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ค้า ประกันตามมาตรา 49 วรรคสาม (13) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขในการคัดเลือกผู้จัดการและการ ทำสัญญาจ้างผู้จัดการ รวมทั้งกำหนด ค่าตอบแทนหรือประโยชน์ตอบแทน อื่นของผู้จัดการตามมาตรา 31 (14) กำหนดมาตรการใด ๆ ตามความ จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหาร กองทุนและการติดตามการชำระเงิน คืนกองทุน		

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
		(15) กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการ บริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ การบัญชี การตรวจสอบบัญชีและ ข้อบังคับอื่นที่จำเป็นในการดำเนินการ และการบริหารงานของกองทุน (16) พิจารณาผลการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินความต้องการเงินกู้ยืม เพื่อการศึกษาของนักเรียนหรือนัก ศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่ ผู้จัดการเสนอ (17) ออกข้อบังคับ ระเบียบ และ ประกาศเพื่อปฏิบัติการอื่นใดให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (18) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้		

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
		ในพระราชบัญญัตินี้หรือเพื่อให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์ของกองทุน		
4. แหล่ง เงินทุน เงินและ ทรัพย์สินอื่น ใดที่ได้รับ การ สนับสนุน จากภาครัฐ เอกชน และ ภาคประชา- สังคม	1. ภาครัฐ (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับ โอนมาจากเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับ กองทุนยุติธรรม ในสำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวง ยุติธรรม ตามระเบียบกระทรวง ยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ.2553 ไปเป็นของกองทุน ยุติธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ (2) เงินอุดหนุนที่ได้รับจาก รัฐบาลหรือเงินที่ได้รับจาก	1. ภาครัฐ (1) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับและโอน มาตามมาตรา 56 (2) เงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาลหรือ เงินที่ได้รับจากการจัดสรรงบประมาณ รายจ่ายประจำปีตามมาตรา 10 วรรค หนึ่ง 2. เอกชน เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือ มอบให้แก่กองทุน (มาตรา 7(4)) 3. ภาคประชาสังคม - ไม่มี	1. ภาครัฐ (1) เงินและทรัพย์สินที่โอนมาตามมาตรา 25 (2) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรจาก งบประมาณรายจ่าย 2. เอกชน เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ 3. ภาคประชาสังคม - ไม่มี	1. ภาครัฐ (1) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาล จัดสรรให้ (2) เงินที่ได้รับจากงบประมาณ รายจ่ายประจำปี 2. เอกชน (1) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค หรือมอบให้ 3. ภาคประชาสังคม (1) เงินอุดหนุนจากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2. ภาคเอกชน เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค ให้แก่กองทุน (มาตรา 7 (4)) 3. ภาคประชาสังคม - ไม่มี			
5. แนว ทางการให้ ความ- ช่วยเหลือ รูปแบบ แนวทาง หลักเกณฑ์ และการให้	1. กรณีบุคคลที่มีปัญหาในการ ดำเนินคดี มีสิทธิยื่นคำขอรับ ความช่วยเหลือจาก กองทุน ยุติธรรมในการดำเนินคดี การ ขอลปล่อยชั่วคราว การถูก ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือการ ได้รับผลกระทบจากการถูก ละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้ง	1. กำหนดให้ก่อนเริ่มปีการศึกษาแต่ ละปี คณะกรรมการกองทุนเงินให้ กู้ยืมเพื่อ การศึกษาต้องประกาศ กำหนดลักษณะของเงินกู้ยืมเพื่อ การศึกษา ขอบเขตการให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษา รวมตลอดทั้งประเภทวิชา สถานศึกษา หรือระดับชั้นการศึกษา และหลักสูตรที่จะให้เงินกู้ยืมเพื่อ	ให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีพ แก่ ประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการ ลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ให้ ดำเนินการผ่านบัตร สวัสดิการแห่งรัฐ	1. การให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก และครอบครัว หรือครอบครัว อุปถัมภ์ หรือบุคคลที่อุปการะ เลี้ยง ดูเด็กที่พึงได้รับการ สงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิ ภาพ เนื่องจากประสบปัญหา สังคมต่าง ๆ เพื่อให้สามารถ อุปการะเลี้ยงดูเด็กได้อย่าง

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
ความ ช่วยเหลือใน ลักษณะ ต่างๆ	การสนับสนุนโครงการให้ ความรู้ทางกฎหมายแก่ ประชาชนได้ 2. กรณีของการช่วยเหลือ ประชาชนในการดำเนินคดีนั้น อาจขอรับความช่วยเหลือได้ ใน กรณีค่าจ้างทนายความ ค่าที่ ปรึกษาหรือผู้ช่วยเหลือทาง กฎหมายในการดำเนินคดี 3. กรณีบุคคลที่มีปัญหาในการ ดำเนินคดีมีสิทธิยื่นคำขอรับ ความช่วยเหลือจาก กองทุน ยุติธรรมในการขอล่อย ชั่วคราว	การศึกษา โดยประกาศดังกล่าวให้ เผยแพร่ให้ประชาชนทราบทั่วไปตาม วิธีการที่กำหนด 2. กำหนดให้สถานศึกษาที่ประสงค์จะ เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอเข้าร่วม ดำเนินงานต่อกองทุน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการ กำหนด โดยสถานศึกษาที่ได้รับความ เห็นชอบให้เข้าร่วมดำเนินงานกับ กองทุนตาม ให้ ทำบันทึกข้อตกลงกับ กองทุนตามแบบที่คณะกรรมการ กำหนด และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ กำหนดไว้ใน บันทึกข้อตกลงโดย		เหมาะสมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี 2. การดำเนินการป้องกันและ แก้ไขปัญหของเด็กที่พึงได้รับ การคุ้มครองสวัสดิภาพ เนื่องจาก ถูก ทารุณกรรม หรือเสี่ยงต่อการ กระทำผิด หรือที่อยู่ในสภาพที่ จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิ ภาพจาก พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้มีหน้าที่ในการคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็ก 3. การให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก หรือการดำเนินการอื่น เพื่อ ประโยชน์ของเด็กโดยตรงใน สถานรับ เลี้ยงเด็ก สถาน

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	4. กรณีบุคคลที่มีปัญหาในการ ดำเนินคดีมีสิทธิยื่นคำขอรับ ความช่วยเหลือจาก กองทุน ยุติธรรมในการถูกละเมิดสิทธิ มนุษยชน 5. กรณีบุคคลมีสิทธิยื่นคำ ขอรับความช่วยเหลือจาก กองทุนยุติธรรมในการขอ โครงการให้ความรู้ทางกฎหมาย แก่ประชาชน	เครื่องครัด หากสถานศึกษาใดไม่ปฏิบัติ หน้าที่ให้ถูกต้องครบถ้วน กองทุนอาจ เพิกถอนการเข้าร่วมดำเนินงานของ สถานศึกษาแห่งนั้นก็ได้ 3. กำหนดให้นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ จะขอยืมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาต้อง ศึกษาอยู่ใน สถานศึกษาที่ร่วม ดำเนินงานกับกองทุนตามมาตรา 38 และต้องมีสัญชาติไทยรวมทั้งมี คุณสมบัติและ ไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่คณะกรรมการกำหนด 4. กำหนดให้นักเรียนหรือนักศึกษา ผู้ใดจะขอยืมเพื่อการศึกษาลักษณะ ใด ให้ยื่นคำ ขอต่อกคณะกรรมการตาม		สงเคราะห์ สถานพัฒนาและฟื้นฟู รวมทั้งการช่วยเหลือเด็กที่พ้น จากความปกครองดูแลของสถาน แรกรับ สถานสงเคราะห์ สถาน คุ้มครองสวัสดิภาพ และสถาน พัฒนาและฟื้นฟู แล้ว ตาม หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ ปลัดกระทรวงกำหนด 4. การส่งเสริมความประพฤติแก่นักเรียนและนักศึกษาให้ เหมาะสม มีคุณธรรม จริยธรรม โดยจัดให้มีการพัฒนาระบบงาน และกิจกรรมในการแนะแนว การ ให้คำปรึกษา และการฝึกอบรม

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
		แบบและวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด 5. กำหนดให้นักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งได้รับอนุมัติให้กู้ยืมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ต้องทำสัญญากู้ยืมเงินตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด โดย สัญญาดังกล่าว คณะกรรมการจะกำหนดให้มีผู้ค้ำประกันการชำระเงินคืนกองทุนด้วยก็ได้ 6. กำหนดให้ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญากู้ยืมโดยเคร่งครัด และเพื่อ ประโยชน์ในการบริหารกองทุนและการติดตามการชำระเงิน		แก่นักเรียน นักศึกษาและ ผู้ปกครอง 5. การใช้จ่ายในการบริหาร กองทุน การจัดหาผลประโยชน์ ของกองทุนและการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลของ กองทุน 6. การใช้จ่ายเงินเพื่อการ สงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และการส่งเสริมความประพฤติ เด็ก รวมทั้งครอบครัวและ ครอบครัวอุปถัมภ์ตามคำสั่งศาล 7. การใช้จ่ายเงินในเรื่องอื่น ๆ เพื่อการสงเคราะห์ คุ้มครอง

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
		คินกองทุน ให้ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่ ตามที่ กำหนด		สวัสดิภาพ และส่งเสริมความ ประพฤติดังเด็กตามที่ คณะกรรมการกำหนด
6. การ บังคับใช้ กฎหมาย การมี กฎหมาย หลัก ระเบียบที่มี ความสัมพันธ์ และ เกี่ยวข้อง	1. กฎหมายหลัก พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 2. กฎหมายลำดับรองที่มี ความสัมพันธ์ 2.1ระเบียบคณะกรรมการ กองทุนยุติธรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการช่วยเหลือประชาชนใน การดำเนินคดี พ.ศ. 2559 2.2 ระเบียบคณะกรรมการว่า	1. กฎหมายหลัก พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษา พ.ศ. 2560 2. กฎหมายลำดับรองที่มี ความสัมพันธ์ - มี	1. กฎหมายหลัก พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 2. กฎหมายลำดับรองที่มีความสัมพันธ์ - มี	1. กฎหมายหลัก พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 2. กฎหมายลำดับรองที่มี ความสัมพันธ์ - มี

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	ด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขในการขอลปล่อยชั่วคราว ผู้ต้องหา หรือจำเลยพ.ศ. 2559 2.3 ระเบียบคณะกรรมการว่า ด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขในการ ช่วยเหลือผู้ถูก ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ ได้รับผลกระทบจากการถูก ละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2559 2.4 ประกาศคณะกรรมการ กองทุนยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตรา การให้ความช่วยเหลือผู้ถูก			

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ ได้รับผลกระทบจากการถูก ละเมิดสิทธิมนุษยชน 2.5 ประกาศคณะกรรมการ กองทุนยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตรา การให้ความช่วยเหลือในการ ดำเนินคดีจากกองทุนยุติธรรม			
7. ปัญหา และอุปสรรค	1. ปัญหาการตีความคำว่า การ พิจารณาคดี ซึ่งอาจหมายถึง เฉพาะคดีที่อยู่ในชั้นศาลและทำ ให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ต้น ทาง	1. การให้การกู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาที่ยากจน แต่พบว่าเมื่อสำเร็จ การศึกษาแล้ว ผู้รับทุนการศึกษาไม่ ชำระหนี้คืนแก่กองทุน 2. การบริหารกองทุน โดยให้อำนาจ แก่สถาบันการศึกษามากเกินไป ใน	1. ปัญหาความเข้าถึงข้อมูลในการรับ สวัสดิการ และปัญหาการลงทะเบียนโดย ข้อมูลเท็จ ไม่ได้มีรายได้น้อยตามจริง 2. ปัญหาด้านการกระจายประโยชน์ที่ไม่ เท่าเทียมกันอันเนื่องมาจากค่าครองชีพใน แต่ละที่ไม่เท่ากัน	1.หน่วยงานที่ทำงานด้านการ คุ้มครองเด็กขาดการบูรณาการ ด้านการคุ้มครองเด็กร่วมกัน 2.การจัดสรรงบประมาณลดลง อย่างต่อเนื่อง 3.การคุ้มครองเด็กยังขาด

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	2. การให้ความช่วยเหลือในการ ขอลดหย่อนค่าธรรมเนียมหรือ จำเลย ที่จะต้องพิจารณาด้วย ความรวดเร็ว เพื่อให้สอดคล้อง ตามมาตรฐานสากล 3. พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558 ไม่ได้ กำหนดเรื่องการอุทธรณ์ไว้ 4. ปัญหาการทำสำนวน เนื่องจากการขาดอัตรากำลัง ใน อนุกรรมการกองทุนยุติธรรม ประจำจังหวัด 5. กฎหมายบัญญัติให้ผู้ขอรับ	กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ การ ตรวจสอบคุณสมบัติผู้กู้ ซึ่ง สถาบันการศึกษาดำเนินการไม่รัดกุม 3. การไม่กำหนดรายได้ของผู้ค้า ประกัน ทั้งระบบติดตามและการ บังคับการชำระหนี้ทั้งกรณีผู้กู้และผู้ค้า ประกันไม่เข้มงวด ทำให้รายได้จากการ ชำระคืนเงินค้ำพร้อมดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ไม่เพียงพอ สำหรับการบริหารและ จัดการกองทุน 4. กลุ่มเป้าหมายของกองทุนค่อนข้าง เปิดกว้าง ในแต่ละสาขาวิชา ไม่มุ่งเน้น ในสาขาที่ขาดแคลนและสาขาที่ ตลาดแรงงานต้องการ จึงทำให้ผู้กู้เป็น	3. ปัญหาการพัฒนาด้านแรงงาน เนื่องจาก การฝึกอาชีพทำให้เสียโอกาสในการทำงาน จึงมุ่งเน้นการทำงานเดิม ขาดการพัฒนา 4. ปัญหาในด้านต้นทุนของโครงการ	มาตรการกระตุ้น ส่งเสริมความ ร่วมมือในการระดมทุน 4.โครงการที่ขอรับการสนับสนุน มักมีขนาดเล็ก เน้นการแก้ไข ปัญหาเฉพาะจุด ขาดแนวทาง สนับสนุนในเชิงนวัตกรรม 5. ผู้ขอรับการสนับสนุนจาก กองทุนคุ้มครองเด็กขาดข้อมูล ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการ เขียนโครงการ

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	ความช่วยเหลือในการขอลปล่อย ชั่วคราวต้องมีบุคคลมาทำ สัญญาค้ำประกันกับกองทุน ยุติธรรม ซึ่งยังไม่ครอบคลุมถึงผู้ ขอรับความช่วยเหลือที่เป็นคน ไร้สัญชาติหรือเป็นคนต่างด้าว 6.ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีรายได้ น้อย รวมถึงกลุ่ม เปราะบาง เช่น ชนกลุ่มน้อย ที่พักพิง ผู้ อพยพ แรงงานอพยพ ผู้ลี้ภัย ยัง ไม่รับรู้ รับทราบถึงภารกิจของ กองทุน ยุติธรรม 7. เมื่อคำขอรับความช่วยเหลือ สูงขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่อง	บัณฑิต ที่ไม่ตรงกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน ผู้กู้จึงมีโอกาสดกงานสูง จึงไม่มีรายได้ในระดับที่สามารถชำระ หนี้เงินกู้ได้		

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	ของกองทุนยุติธรรม 8. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ ยุติธรรมจังหวัดยังไม่มี เชี่ยวชาญและชำนาญในการให้ ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับข้อ กฎหมายและระเบียบการขอรับ การสนับสนุนเงินกองทุน ยุติธรรม 9. อำนาจการพิจารณาและ ระยะเวลาในการพิจารณา กฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลา ในการพิจารณาคำร้อง			
8. ปัจจัย ความสำเร็จ	1. การดำเนินการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือทาง	1.เยาวชนไทยได้รับการศึกษาที่มี คุณภาพได้ มาตรฐานอย่างเท่าเทียม	1. กำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้ 2. คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่	1. กองทุนคุ้มครองเด็กมีแนว ทางการทำงานที่สอดคล้องกับ

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของผู้ได้รับ ความ เดือดร้อนหรือไม่ได้รับความเป็น ธรรมได้เข้าถึงกระบวนการ ยุติธรรม (Access to Justice) มีการ พิจารณาด้วยความ รวดเร็ว เพื่อให้สอดคล้องตาม มาตรฐานสากล 2. มีคณะกรรมการพิจารณา ให้ความช่วยเหลือในส่วน ภูมิภาค มีอำนาจอนุมัติเงิน ช่วยเหลือตามขอบเขตที่กำหนด และทันทั่วทั้ง 3. เมื่อกองทุนยุติธรรมได้ให้	กัน อันจะนำไปสู่การช่วยยกระฐานะ ความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นและ เป็นการ พัฒนาสังคมไทยให้ยั่งยืน ต่อไป 2. การสร้างระบบงาน แบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ (1)คน กล่าวคือ จำนวนคนต้อง เพียงพอกับปริมาณของงาน (2) เครื่องมือ ระบบข้อมูลเชื่อมโยง ข้อมูลผู้กู้ยืมกับระบบทะเบียนและ ระบบการเงิน (3) แผนงานต้องสอดคล้องกับขอบเขต การให้กู้ยืมเงินและกำหนดการให้กู้ยืม ประจำปีการศึกษานั้นๆ	ที่จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ควรจะต้องมี ความรู้ ด้านการเงิน การคลัง เศรษฐศาสตร์ การบริหาร หรือกฎหมาย 3. งบประมาณที่จะได้รับ	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และบทบาทภารกิจตาม หมวด 8 ว่าด้วยกองทุนคุ้มครอง เด็ก 2. สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายใน การทำงานคุ้มครองเด็กในระดับ พื้นที่เป็นจำนวนมาก สามารถ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย 3. นำไปสู่นวัตกรรมในการ ดำเนินการเพื่อการปกป้อง คุ้มครอง เด็ก เช่น กรณีการต่อ ยอดโครงการในกลุ่มผู้รับเงิน อุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดถึง สามปี (600 บาท) โดย การอบรม

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	ความช่วยเหลือผู้เสียหายไปแล้ว ทำให้กองทุนยุติธรรมจะได้รับ เงินกลับคืนมาเพื่อใช้ในการใน การให้ความช่วยเหลือประชาชน รายอื่นต่อไป 4. กองทุนยุติธรรมมีสถานะเป็น นิติบุคคลตามกฎหมายจึงมี ความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน 5. การกำหนดแหล่งที่มาของ รายได้ของกองทุนเพิ่มขึ้นจาก เงินงบประมาณที่ได้รับการ จัดสรรจากรัฐบาลแต่เพียงอย่าง เดียว ทำให้กองทุนมีทรัพยากร มาใช้ในการ ดำเนินการมากขึ้น	3. การสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้กู้ยืม		การเลี้ยงดูเด็ก การฝึกอาชีพ ทางเลือกการศึกษาต่อ 4. การสนับสนุนงบประมาณของ กองทุนคุ้มครองเด็กมีส่วนในการ หนุนเสริม/สนับสนุน การ ทำงาน เพื่อการคุ้มครองเด็กที่ระบบ งบประมาณปกติไม่สามารถ ดำเนินการได้ ทำให้กลุ่มเป้าหมาย เด็กได้รับ การคุ้มครองเพิ่มขึ้น 5. บุคลากรเจ้าหน้าที่ของกองทุน คุ้มครองเด็กมีความร่วมแรงร่วมใจ กัน 6. มีคู่มือสนับสนุนการทำงานด้าน การเงินและบัญชี

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	6. มีบทบัญญัติในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในกรณีเร่งด่วน 7. การประสานงานกันระหว่างกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน 8. มีการจัดอบรมบุคลากรและแจกคู่มือแนวทางการกระจายอำนาจและการดำเนินงาน ของกองทุนยุติธรรมระดับจังหวัด 9. มีการจัดประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อให้มี			7. แต่ละกลุ่มงานมีการจัดเก็บข้อมูลเอกสารอย่างเป็นระบบ 8. มีอุปกรณ์ด้านสารสนเทศ และการอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร 9. บุคลากรของกองทุนคุ้มครองเด็กมีศักยภาพในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ในประเทศไทย	พระราชบัญญัติกองทุน ยุติธรรม พ.ศ. 2558	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐ สวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและ สังคม พ.ศ. 2562	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
	การยื่นคำขอรับการสนับสนุน นำมาซึ่งการยื่นคำขอรับการ สนับสนุน เงินกองทุนยุติธรรม ทุกจังหวัด โดยสามารถติดต่อ ผ่านศูนย์ยุติธรรมชุมชน เมื่อ ประชาชนเดือดร้อน			

ตารางที่ 4.2 แสดงวิเคราะห์การศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนในต่างประเทศ

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ใน ต่างประเทศ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย	สิงคโปร์
1. หลักการ จัดตั้ง กองทุน – แนวคิด	1. รัฐสวัสดิการ ให้ความช่วยเหลือทุกประเภทกับผู้กระทำผิดและครอบครัว ตั้งแต่ถูกตัดสินเข้าสู่เรือนจำ และหลังพ้นโทษให้กับผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และเยาวชนทุกคนที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับความช่วยเหลือ จะมีการใช้เครื่องมือตรวจวัดความเสี่ยงเพื่อกำหนดเกณฑ์ให้ความช่วยเหลือ	1. รัฐสวัสดิการ ให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดตั้งแต่ถูกตัดสินเข้าสู่เรือนจำและหลังพ้นโทษให้กับผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และเยาวชนทุกคน 2. ให้ความช่วยเหลือครอบครัวได้แก่ สามี หรือ ภรรยา และบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้กระทำผิดตั้งแต่ถูกตัดสินเข้าสู่เรือนจำและหลังพ้นโทษใน	1. รัฐสวัสดิการ ให้กับผู้กระทำผิดตั้งแต่ถูกตัดสินเข้าสู่เรือนจำและหลังพ้นโทษ ซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละมลรัฐ 2. ให้ความช่วยเหลือครอบครัวได้แก่ สามี หรือ ภรรยา และบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ 3. องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรของแต่ละมลรัฐให้	1. รัฐสวัสดิการ ให้ความช่วยเหลือทุกประเภทกับผู้กระทำผิดและครอบครัว ตั้งแต่ถูกตัดสินเข้าสู่เรือนจำ และหลังพ้นโทษให้กับผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และเยาวชนทุกคนที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับความช่วยเหลือ จะมีการใช้เครื่องมือตรวจวัดความเสี่ยงเพื่อกำหนดเกณฑ์ให้ความช่วยเหลือ	1. รัฐสวัสดิการ ให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดตั้งแต่ถูกตัดสินเข้าสู่เรือนจำและหลังพ้นโทษให้กับผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และเยาวชนทุกคน 2. ให้ความช่วยเหลือครอบครัวได้แก่ สามี หรือ ภรรยา และบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้กระทำผิดตั้งแต่ถูกตัดสินเข้าสู่เรือนจำและหลังพ้นโทษใน

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ใน ต่างประเทศ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	กลุ่มประเทศแคนดิเนเวีย	สิงคโปร์
	2. องค์การการกุศลแห่งชาติ เช่น NACRO ให้ความ ช่วยเหลือเฉพาะรายตาม การร้องขอ โดยมีฝ่าย สนับสนุนนักโทษหลังพ้น โทษเป็นผู้ดำเนินการ	เฉพาะกรณีที่มีการร้องขอ 2. กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการจัดหางาน กระทรวงการศึกษา และ กระทรวงอื่นๆ ที่มีความ เกี่ยวข้องจะร่วมจัดบริการ ให้ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และเยาวชน ซึ่งเป็นนโยบายการให้ความ ช่วยเหลือบุคคลกลุ่มผู้พ้น โทษโดยเฉพาะ	ความช่วยเหลือเฉพาะราย ตามการร้องขอตามกำหนด ระยะเวลา 1 ปี ถึง 2 ปี หากต้องการความช่วยเหลือ มากกว่านี้จะมีกรรมการ ของมลรัฐพิจารณาเป็น พิเศษ	2. องค์การการกุศลแห่งชาติ เช่น NACRO ให้ความ ช่วยเหลือเฉพาะรายตาม การร้องขอ โดยมีฝ่าย สนับสนุนนักโทษหลังพ้น โทษเป็นผู้ดำเนินการ	เฉพาะกรณีที่มีการร้องขอ 2. กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการจัดหางาน กระทรวงการศึกษา และ กระทรวงอื่นๆ ที่มีความ เกี่ยวข้องจะร่วมจัดบริการ ให้ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และเยาวชน ซึ่งเป็นนโยบายการให้ความ ช่วยเหลือบุคคลกลุ่มผู้พ้น โทษโดยเฉพาะ
2. วัตถุประสงค์ และ	1. เพื่อให้ผู้กระทำผิดทั้ง ผู้ใหญ่และเยาวชน กลับสู่สังคมได้โดยไม่ไป	1. เพื่อให้ผู้กระทำผิดทั้ง ผู้ใหญ่และเยาวชน กลับสู่สังคมได้โดยไม่ไป	1. เพื่อให้ผู้กระทำผิดทั้ง ผู้ใหญ่และเยาวชน กลับสู่สังคมได้โดยไม่ไป	1. เพื่อให้ผู้กระทำผิดทั้ง ผู้ใหญ่และเยาวชน กลับสู่สังคมได้โดยไม่ไป	1. เพื่อให้ผู้กระทำผิดทั้ง ผู้ใหญ่และเยาวชน กลับสู่สังคมได้โดยไม่ไป

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ใน ต่างประเทศ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	กลุ่มประเทศแคนดิเนเวีย	สิงคโปร์
ลักษณะ กองทุน	กระทำผิดซ้ำ 2. เพื่อการติดตามผู้พ้นโทษโดยรัฐบาลมี เว็บไซต์ Turn2Us เป็นสวัสดิการรัฐเฉพาะสำหรับผู้พ้นโทษทุกคนที่เข้าหลักเกณฑ์ (ขอความช่วยเหลือโดยกรอกเลขบัตรประจำตัวประชาชน) 3. เพื่อให้ผู้พ้นโทษได้รับการช่วยเหลือในระยะสั้นหรือระยะฉุกเฉินโดยมีหน่วยงานของรัฐ (ตำรวจ จะมีหน่วยงาน IOM) และ	กระทำผิดซ้ำ 2. เพื่อให้ความช่วยเหลือกับบุคคลทุกคน โดยพิจารณาจากความเร่งด่วนและสภาพปัญหาของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันว่าบุคคลใดควรได้รับความช่วยเหลือเรื่องใดเป็นหลักเนื่องจากเป็นการจัดสรรด้านสวัสดิการจากทางภาครัฐ	กระทำผิดซ้ำ 2. เพื่อให้ผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่และเยาวชนเป็นภาระสังคม (ไม่มีการจัดตั้งกองทุนเฉพาะให้ผู้กระทำผิด)	กระทำผิดซ้ำ 2. เพื่อให้ผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่และเยาวชนการได้รับการยอมรับจากชุมชน 3. เพื่อให้ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และเยาวชนได้เข้าสู่หลักสูตรเฉพาะด้านการพัฒนาจิตใจ เน้นการบำบัดฟื้นฟูเฉพาะราย เป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ชุมชน	กระทำผิดซ้ำ 2. เพื่อให้ผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่และเยาวชนการได้รับการยอมรับจากชุมชน/สังคมในภาพรวม 3. เพื่อให้การสนับสนุนการฟื้นฟูและการคืนสู่สังคมของผู้กระทำผิด โดยกองทุน Yellow Ribbon จะทำหน้าที่ดูแลผู้พ้นโทษทุกคนเข้าสู่ครอบครัว และชุมชน มีการประเมินติดตามในระยะ 1-3 ปี ร่วมกับศูนย์ CARE

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ใน ต่างประเทศ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	กลุ่มประเทศแคนดิเนเวีย	สิงคโปร์
	องค์กรการกุศล (NACRO) ช่วยเหลือเร่ร่อน				
3. การ บริหาร จัดการ กองทุน การกำหนด คณะกรรมการ การ จำนวนชุด ของคณะ กรรม กำหนด อำนาจ	1. รัฐสวัสดิการไม่มีการ กำหนดคณะกรรมการ แต่มี การบริหารจัดการเป็น รูปแบบการทำงานจาก ภาครัฐ (Turn2Us และ IOM) 2. องค์กรการกุศลแห่งชาติ มีการบริหารจัดการโดย แบ่งเป็นหน่วยงาน มีผู้บริหาร และแบ่งหน้าที่งานอย่าง ชัดเจน มีการสอบคัดเลือก บุคคลเข้าทำงานโดยอาศัย	1. รัฐสวัสดิการไม่มีการ กำหนดคณะกรรมการ 2. ประธานาธิบดีใช้อำนาจ บริหารในการออกกฎหมาย เพื่อบริหารกิจการบ้านเมือง ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในการดูแลความสงบเรียบร้อย ให้กับประเทศชาติ ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ	1. รัฐสวัสดิการไม่มีการ กำหนดคณะกรรมการ 2. กระบวนการบริหาร จัดการผู้กระทำความผิดของ ประเทศออสเตรเลีย แตกต่างกันออกไปในเขต อำนาจ เช่น ในมลรัฐนิว เซาท์ เวลส์ มีหน่วยงานชื่อ The Community Restorative Centre (CRC) มีวัตถุประสงค์ในการ หยุดยั้งอัตราการเกิดการ	1. รัฐสวัสดิการไม่มีการ กำหนดคณะกรรมการ	1. กองทุน Yellow Ribbon ประกอบด้วย คณะกรรมการดูแลกองทุน ได้แก่ 1) คณะกรรมการหลัก 2) คณะกรรมการด้านการ พัฒนา 3) คณะกรรมการตรวจสอบ บัญชี 4) คณะกรรมการสวัสดิการ ครอบครัวและเด็ก 5) คณะกรรมการด้านการ

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ใน ต่างประเทศ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	กลุ่มประเทศแคนดิเนเวีย	สิงคโปร์
หน้าที่ของ คณะกรรมการ การต่าง ๆ	เกณฑ์ความรู้ความสามารถ ที่เหมาะสม (NACRO)		กระทำความผิดซ้ำและมี ความเชี่ยวชาญเฉพาะใน ด้านสวัสดิการ กระบวนการ หลังการพ้นโทษ		จัดสรรเงิน 6) คณะกรรมการกองทุน และ 7) คณะกรรมการคัดเลือก อาชีพ และผู้ได้รับ ทุนการศึกษา
4. แหล่ง เงินทุน เงินและ ทรัพย์สิน อื่นใดที่ ได้รับการ สนับสนุน จากภาครัฐ	1. ภาครัฐ เป็นเงินรายได้ที่ได้รับการ สนับสนุนจากรัฐ 2. องค์การการกุศลแห่งชาติ ได้รับการบริจาคจาก ภาค เอกชน และประชาชน ทั่วไปการสนับสนุนจะเป็น รูปแบบบริจาคเป็นสัญญา	1. ภาครัฐ เป็นเงินภาษีของประชาชน ที่รัฐบาลนำมาจัดสรร โดยตรง 2. กองทุนของภาคเอกชน พบว่าการบริจาคจาก เอกชน และประชาชน เป็นไปตามกฎหมายของแต่ละ	1. ภาครัฐ เป็นเงินภาษีของประชาชน ที่รัฐบาลนำมาจัดสรร โดยตรง 2. เงินบริจาคจากเอกชน จะแตกต่างกันออกไปในเขต อำนาจรัฐ	1. ภาษีของประชาชน กำหนดในรัฐธรรมนูญ ประเทศ และกฎหมายหลัก ในแต่ละประเทศ มีเกณฑ์ การจ่ายเงินที่ชัดเจน	1. งบประมาณที่ที่ได้รับ งบประมาณจากรัฐเพื่อการ จัดการในส่วนของผู้กระทำ ผิดหลังพ้นโทษผ่านศูนย์ CARE เป็นการประสาน ความร่วมมือจากหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน เน้นไปที่ สร้างเครือข่ายประสาน

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ใน ต่างประเทศ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	กลุ่มประเทศแกนดิเนเวีย	สิงคโปร์
เอกชน และภาค ประชา สังคม	ระบุจำนวนปี เช่น 1 ปี หรือ 5 ปี แล้วแต่ความต้องการ ของผู้บริจาค นอกจากนี้ มี การจัดกิจกรรมเพื่อระดม ทุนเป็นบางครั้ง	ละรัฐกำหนดขึ้นเอง			ความร่วมมือ 2. กองทุน Yellow Ribbon เป็นองค์การ กุศลในได้รับเงินทุนจาก Institute of Public Character (IPC) เป็นหลัก โดยได้รับความร่วมมือต่างๆ จากภาครัฐเป็นอย่างดี รวมถึงมีการระดมทุนใน รูปแบบต่างๆ เช่นการจัด รณรงค์ขอบริจาคผ่านการ จัดกิจกรรมการกุศลทุก ประเภท

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ใน ต่างประเทศ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	กลุ่มประเทศแคนดิเนเวีย	สิงคโปร์
5. แนว ทางการให้ ความ ช่วยเหลือ รูปแบบ แนวทาง หลักเกณฑ์ และการให้ ความ ช่วยเหลือ ในลักษณะ ต่าง ๆ	1. การให้ความช่วยเหลือ จากรัฐ ไม่จำเป็นต้องคืนให้ ภาครัฐ ทั้งในระหว่าง ต้องโทษและได้รับการ ปล่อยตัว แยกออกเป็น ประเภทต่างๆ ได้แก่ 1) การ จ่ายเป็นจำนวนเงินเพื่อ ดำรงชีพ เช่น ค่าอาหาร ค่า เช่าบ้าน ค่าเดินทาง สามารถรับเป็นราย สัปดาห์ และรายเดือน 2) การช่วยเหลืออาชีพ เช่น การเรียนเพิ่มพูนความรู้ เฉพาะด้านในการประกอบ	1. การให้ความช่วยเหลือ จากรัฐ ไม่จำเป็นต้องคืนให้ ภาครัฐ ทั้งในระหว่าง ต้องโทษและได้รับการ ปล่อยตัว เป็นการกำหนด จ่ายเป็นเงินเท่านั้น เพื่อให้ สะดวกต่อการดำรงชีวิต 2. องค์กรการกุศล กองทุน เอกชนจะเน้นหางาน และ อาชีพ รวมทั้งการให้ความ ช่วยเหลือโดยใช้เกณฑ์ เดียวกับการให้ความ ช่วยเหลือจากรัฐ ได้แก่ ที่ อยู่อาศัย การศึกษา การฝึก	1. การให้ความช่วยเหลือ จากรัฐ ไม่จำเป็นต้องคืนให้ ภาครัฐ ทั้งในระหว่าง ต้องโทษและได้รับการ ปล่อยตัว เป็นการให้ความ ช่วยเหลือเบื้องต้นเท่านั้น ภายในระยะเวลา 1 ปี 2. องค์กรการกุศลในบางมล รัฐ ส่งเสริมด้านอาชีพ และ การเรียนรู้ (ครอบครัวสามารถมาขอรับ ความช่วยเหลือได้ เป็นไป ตามเกณฑ์ที่กำหนด)	1. การให้ความช่วยเหลือใน ระบบสวัสดิการที่รัฐ ไม่ จำเป็นต้องคืนให้ภาครัฐ รัฐ จะต้องดูแลประชาชนทุกคน ในรัฐอย่างดี การดูแล ผู้กระทำผิดตั้งแต่เข้าสู่ กระบวนการยุติธรรมในทุก ขั้นตอน	1. การให้ความช่วยเหลือไม่ จำเป็นต้องคืนให้ภาครัฐ เน้นสนับสนุนการฟื้นฟูและ การคืนสู่สังคมของผู้กระทำ ผิด และผู้พ้นโทษรวมทั้ง ครอบครัว โดยครอบคลุมไป ถึงแนวทางในการกลับไป เชื่อมความสัมพันธ์กับ ครอบครัว ช่วยเหลือ ทางการเงิน โปรแกรม การฟื้นฟูเยียวยา การศึกษา การฝึกวิชาชีพรวมถึงการ สนับสนุนด้านที่พักอาศัย 2. กองทุน Yellow

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ใน ต่างประเทศ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย	สิงคโปร์
	อาชีพ การคัดเลือกและสมัครงานให้ 3) การให้ความช่วยเหลือพิเศษ การพิจารณาขึ้นอยู่กับหน่วยงาน เช่น จัดหาที่พักอาศัย ขอโทรศัพท์และซิม การเข้าโปรแกรมบำบัดเพื่อพัฒนาจิตใจ การขอความช่วยเหลือจากรัฐในทุกประเภทขึ้นอยู่กับ การประเมินความเสี่ยงในด้านต่างๆ โดยต้องทำการจำแนกในระหว่างได้รับโทษ 2. องค์การการกุศลแห่งชาติ	วิชาชีพ โดยมีการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น เช่น ค่าโทรศัพท์ หรือ ค่าเช่าบ้าน ในระยะเริ่มแรกหลังจากพ้นโทษ (ครอบครัวสามารถมาขอรับความช่วยเหลือได้ ต้องทำการร้องขอเป็นรายบุคคล)			Ribbon ให้ความช่วยเหลือทุกประเภทของการร้องขอสำหรับผู้บริจาค นั้น สามารถนำหลักฐานการบริจาคไปลดหย่อนภาษีได้ เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ใน ต่างประเทศ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย	สิงคโปร์
	มีการกำหนดเช่นเดียวกับ รัฐบาล (ครอบครัวสามารถมาขอรับ ความช่วยเหลือได้ ต้องทำ การร้องขอเป็นรายบุคคล)				
6. การ บังคับใช้ กฎหมาย การมี กฎหมาย หลัก ระเบียบที่มี ความสัมพันธ์ และ	1. ไม่มีการใช้กฎหมายใด เป็นพิเศษ	1. ไม่มีการใช้กฎหมายใด เป็นพิเศษ แต่ใช้ Federal Interagency Council on Crime Prevention and Improving Reentry ใน การบริหารจัดการ	1. ไม่มีการใช้กฎหมายใด เป็นพิเศษ แต่เป็นระเบียบ และการกำหนดเป็น กฎหมายของแต่ละมลรัฐ	1. ใช้รัฐธรรมนูญที่ให้ อำนาจรัฐในการจัด สวัสดิการแห่งรัฐ เนื่องจาก กลุ่มประเทศในแถบ สแกนดิเนเวีย ไม่ได้จัดตั้ง กองทุนเป็นการเฉพาะ	1. กฎหมายกำหนด งบประมาณของประเทศ เพื่อให้งบประมาณ สนับสนุน ศูนย์ CARE ของ กระทรวงยุติธรรม 2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ กองทุน Yellow Ribbon ใช้ชื่อว่า Personal Data Protection Act ซึ่งเป็น

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ใน ต่างประเทศ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย	สิงคโปร์
เกี่ยวข้อง					กฎหมายที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีนโยบายในการคุ้มครองข้อมูลทางกองทุนได้เก็บไว้ในฐานระบบข้อมูล
7. ปัญหา และ อุปสรรค	1. ความชัดเจนในการยืนยันตัวบุคคลเพื่อได้รับสิทธิประโยชน์ตามเกณฑ์สวัสดิการแห่งรัฐ 2. การให้ความช่วยเหลือจากรัฐอาจไม่ครอบคลุมและทั่วถึง เนื่องมาจากต้องใช้ทุนสูง	1. เป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ จำนวนประชากรมาก และหลากหลาย การให้ความช่วยเหลือไม่ครอบคลุมทั่วถึงได้ 2. การบริหารจัดการในแต่ละมลรัฐที่แตกต่างกัน ทำให้มีรูปแบบการดำเนินการที่แตกต่างกัน	ไม่ปรากฏปัญหาหรืออุปสรรคที่ชัดเจน เนื่องจากการให้ความสำคัญกับผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ	ไม่ปรากฏปัญหาหรืออุปสรรคที่ชัดเจน เพราะรัฐค่อนข้างจะดูแลประชาชนได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง	ไม่ปรากฏปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ เนื่องจากมีการวางหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือของผู้พ้นโทษแต่ละราย

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ใน ต่างประเทศ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	กลุ่มประเทศแคนดิเนเวีย	สิงคโปร์
8. ปัจจัย ความ- สำเร็จ	1. การกำหนดเป็นรัฐสวัสดิการผ่านระบบการตรวจสอบด้วยตนเองในเว็บไซต์ Turn2Us 2. การใช้สวัสดิการแห่งรัฐให้สิทธิประโยชน์สำหรับนักโทษขณะที่อยู่ในเรือนจำและเป็นผู้พ้นโทษแล้ว โดยให้หมายเลขประกันสังคม (National insurance number) 3. มีการแยกองค์กรเฉพาะเพื่อดูแล นักโทษหญิง เด็ก และเยาวชน	1. การใช้รัฐสวัสดิการให้สิทธิประโยชน์สำหรับผู้กระทำผิดร่วมกับกองทุนภาคเอกชน 2. การจัดตั้งหน่วยงานพิเศษ (The Reentry Council) หน่วยงานนี้ประกอบไปด้วยหน่วยงานหลากหลายจากรัฐบาลกลาง ได้แก่ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกิจการภายใน หน่วยงานพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัย เป็นต้น 3. มีการออกกฎหมายเพื่อ	1. การกำหนดเป็นรัฐสวัสดิการ และการจัดตั้งกองทุนภาคเอกชนเพื่อการช่วยเหลือผู้กระทำผิด 2. มีแนวทางจัดการการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดเมื่อพ้นโทษไม่ว่าจะเป็นหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ รวมทั้งสวัสดิการ ซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละมลรัฐ	1. เน้นการจัดสวัสดิการแห่งรัฐให้กับประชาชนในประเทศทุกคน 2. นโยบายของงานราชทัณฑ์และคุมประพฤติ คือ ความพยายามให้ความช่วยเหลือนักโทษเป็นรายบุคคล ทั้งผู้ใหญ่ และเยาวชน	1. มีการบูรณาการทุกหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ชัดเจน 2. การบริหารจัดการเรือนจำที่เป็นเลิศ โดยได้รับรางวัล SQA หรือ Singapore Quality Award ทำให้ควบคุมดูแลผู้ต้องขังอย่างเป็นระบบระเบียบ และกำหนดตัวชี้วัด ในการไม่มีผู้กระทำผิดซ้ำ 2. การมีกฎหมายที่เข้มงวดการกำหนดบทลงโทษสูงใน

การศึกษา รูปแบบและ วัตถุประสงค์ ของกองทุน ใน ต่างประเทศ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	กลุ่มประเทศแอฟริกาใต้	สิงคโปร์
	4. กองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ มีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งโดยมากแล้วมักจะเป็นภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐ 5. องค์การการกุศลที่มีใช้ของรัฐโดยตรง มีการระดมเงินทุนจากการขอบริจาคผ่านเว็บไซต์ และการระดมทุนผ่านกิจกรรมพิเศษ	สนับสนุนผู้กระทำผิดที่พ้นโทษไม่ให้ถูกกีดกันออกจากสังคมด้วยการตีตราหรือถูกรังเกียจ เช่น กฎหมาย ‘Ban the Box’ การออกใบอนุญาตให้ทำงาน (License to Work) การจัดการลบอดีต (Erasing the Past) การกักกันไม่ให้รับสวัสดิการคูปองอาหาร (Food Stamp Bans) เป็นต้น			การกระทำผิดต่าง ๆ เพื่อรักษามาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคม 4. การกำหนดสวัสดิการดูแลตั้งแต่ในเรือนจำและหลังพ้นโทษ

ในภาพรวมของการวิเคราะห์ สถานการณ์ของกองทุนในการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยในประเทศไทยได้พิจารณาถึงกองทุนทั้ง 4 กองทุน ที่มีรูปแบบและแนวทางที่ชัดเจนในการนำมาเป็นต้นแบบของการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษ ประกอบกับกองทุนในต่างประเทศที่มีความน่าสนใจ คณะผู้วิจัยได้เสนอร่างแผนการดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะสั้นและระยะยาวพร้อมแผนการผลักดันกฎหมายนำเสนอในลำดับต่อไป

4.5 ร่างแผนการดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วนและระยะยาวพร้อมแผนการผลักดันกฎหมาย

สำหรับการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเพื่อออกแบบหน่วยงาน ภายใต้แนวความคิดจากการบูรณาการองค์ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดการจัดตั้งกองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทย ได้แก่ กองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 การจัดตั้งกองทุนฯ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 และกองทุนคุ้มครองเด็กที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ส่วนในต่างประเทศได้ทำการทบทวนและแปลเอกสารในประเด็นสวัสดิการและการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย และประเทศสิงคโปร์ รวมทั้งผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ กลุ่มผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติสนัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติทั้งในประเทศไทย กลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติ ทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด สรุปผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการในประเด็นสำคัญต่าง ๆ

ทั้งนี้การดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วนและระยะยาวเป็นประเด็นสำคัญของคณะผู้วิจัยนำเสนอตามแผนภาพ 4.1 แสดงการขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วนและการจัดตั้งกองทุนในระยะยาว ดังนี้

การขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วน

เป็นการใช้แหล่งเงินทุนที่มีอยู่ในปัจจุบันในการช่วยเหลือผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็ก และเยาวชน

- กรมราชทัณฑ์
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- กรมคุมประพฤติ
- หน่วยงานอื่นๆ ภายใต้การบริการและการสงเคราะห์ช่วยเหลือของหน่วยงานภาคีเครือข่ายภายใต้แผนการรองรับการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษและอภัยโทษลดโทษปล่อยตัวปี พ.ศ. 2562

การจัดตั้งกองทุนในระยะยาว

การบูรณาการองค์ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรมจากกองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทยจำนวน 4 กองทุน และกองทุนของต่างประเทศ เป็นสวัสดิการรัฐและองค์กร มูลนิธิเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรในการช่วยเหลือ ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่ม โดยนำเสนอเป็นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) ภายใต้กระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีหลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิด วัตถุประสงค์และลักษณะกองทุน การบริหารจัดการกองทุน การกำหนดคณะกรรมการ แหล่งเงินทุน แนวทางการให้ความช่วยเหลือ และการบังคับใช้

แผนภาพที่ 4.1 แสดงการขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วนและการจัดตั้งกองทุนในระยะยาว

การจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วน เป็นการนำแหล่งเงินทุนที่มีอยู่ในปัจจุบันในการช่วยเหลือผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนจากกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ได้แก่

1. แนวทางการช่วยเหลือของกรมราชทัณฑ์ ได้มีเกณฑ์ว่าด้วย “แหล่งเงินทุนการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง” ภายใต้ภาพรวมของ โครงการไทยนิยม ยั่งยืน กรมราชทัณฑ์ โดยกรมราชทัณฑ์ได้ให้บริการแก่ผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษในการขอรับการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ ซึ่งให้บริการที่มีความเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเงินทุนต่างๆ ดังนี้

1) เงินผลประโยชน์ได้ประเภทเงินทุนพัฒนาภูมิตินัย ใช้จัดสวัสดิการผู้ต้องขัง ดังนี้

- (1) การรักษาพยาบาล การอนามัย การสุขภาพิบาล แก่ผู้ต้องขัง
- (2) การสังคมสงเคราะห์ การศึกษา การกีฬา และนันทนาการของผู้ต้องขัง
- (3) จัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้เป็นสวัสดิการแก่ผู้ต้องขัง รวมตลอดถึงค่าซ่อมแซมทรัพย์สิน

ดังกล่าว

(4) การกุศลสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้อง

(5) เป็นรางวัลให้แก่ผู้ต้องขังที่ได้รับบาดเจ็บหรือถึงตาย ในขณะที่ทำการตามหน้าที่หรือในขณะที่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือได้รับอันตรายอันเนื่องจากการปฏิบัติตามคำสั่งของทางราชการ โดยอันตรายนั้นมีได้เกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือจากความผิดของผู้ต้องขังนั่นเอง

ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินผลพลอยได้ประเภทเงินทุนพัฒนาพฤตินิสัยเพื่อการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง พ.ศ. 2548 ได้แก่

2) มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์

3) มูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี

4) กองทุนปันเอก นพ.หลวงประกิต เวชศาสตร์

การบริหารงานโดยอธิบดีกรมราชทัณฑ์ มีกองทุนเงิน 14 ล้านบาท แต่เดิมนำดอกเบี้ยที่ได้ไปในการดำเนินงานของบ้านกึ่งวิถี แต่ปัจจุบันบ้านกึ่งวิถีปิดกิจการ จึงนำใช้กับการดำเนินงานของมูลนิธิพิบูลสงเคราะห์

5) ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์CARE) จัดสวัสดิการให้กับผู้ต้องขังดังนี้

(1) จัดหางาน

(2) จัดหาเงินทุนประกอบอาชีพ เงินของเรือนจำหรือเงินจาก

(3) จัดหาที่พักชั่วคราว โดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(4) การรักษาพยาบาล โดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. แนวทางการช่วยเหลือของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน พ.ศ. 2563 ในระเบียบนี้ ได้กล่าวถึงประเภทค่าใช้จ่าย หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายจำนวนเงินรายละไม่เกินห้าพันบาท ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม มีอำนาจพิจารณาได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด

กรณีที่คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นต้องให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนจำนวนมากที่กำหนด หรือต้องให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกเหนือจากรายการหรือหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ส่งเรื่องดังกล่าวให้อธิบดีขอความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง โดยเด็กและเยาวชนที่ประสงค์จะขอรับการสงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังปล่อยต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานพินิจของสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรม แล้วแต่กรณี โดยมีบัญชีอัตราการเบิกจ่าย การติดตาม และการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย ดังนี้

1. ทุนการศึกษา ทุนสนับสนุนกิจกรรมหรือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเนื่องทางการศึกษา

1.1 ระดับประถมศึกษา ปีละไม่เกิน 5,000 บาท

- 1.2 ระดับมัธยมศึกษาปีละไม่เกิน 6,000 บาท
- 1.3 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีละไม่เกิน 10,000 บาท
- 1.4 ระดับอุดมศึกษาปีละไม่เกิน 20,000 บาท
2. ทุนอาชีพ เบิกจ่ายได้เท่าที่จ่ายจริง ไม่เกินคนละ 10,000 บาท/ปี
3. ทุนประกอบอาชีพเบิกจ่ายได้เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินครอบครัวละ 10,000 บาท/ปี
4. ค่าพาหนะในการส่งกลับภูมิลำเนาเบิกจ่ายได้เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินคนละ 1,000 บาท
5. ค่ายังชีพและค่าเลี้ยงดูบุตร ค่าอาหารเสริม กรณีมีครรภ์หรือระยะพักฟื้นไม่เกินเดือนละ 500 บาท
ค่าของใช้ นม อาหารเสริม สำหรับบุตร ไม่เกินเดือนละ 1,500 บาท (กรณีเด็กอายุไม่เกิน 2 ปี) และไม่เกินเดือนละ 1,000 (กรณีมีเด็กอายุ 2-6) ค่าเลี้ยงดูบุตรเดือนละ 1,500 บาท
6. ค่ารักษาพยาบาลและค่าอวัยวะเทียมและกายอุปกรณ์พื้นฐาน ค่ารักษาพยาบาล ได้แก่ ค่ายา ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าวัสดุทางการแพทย์ เบิกจ่ายได้เท่าที่จ่ายจริง และค่าอวัยวะเทียมและกายอุปกรณ์พื้นฐาน (กายอุปกรณ์พื้นฐาน เช่น แวนตา หูฟัง ไม่เท้า ไม้ค้ำยัน รถเข็น) เบิกจ่ายได้เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินอัตราตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

3. แนวทางการช่วยเหลือของกรมคุมประพฤติ ได้วางแนวทางการสงเคราะห์ผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวคุมประพฤติไว้อย่างชัดเจน (ตามที่ระบุไว้ในหนังสือกรมคุมประพฤติ ที่ ยธ 0303/ว 362 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2562 อ้างถึง พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 59ก เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2562 และหนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0703.3/13822 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2562) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ ดูแล สงเคราะห์ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยมีแนวทางการดำเนินการช่วยเหลือ มีดังนี้

1. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ บทบาท ภารกิจ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้การสงเคราะห์ของกรมคุมประพฤติในโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวทราบข้อมูลการเข้ารับบริการของหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจเกี่ยวกับการดูแล ช่วยเหลือ และเพื่อให้ผู้ต้องขังที่มีความต้องการจะขอรับบริการด้านการสงเคราะห์สามารถเข้ารับบริการได้ภายหลังได้รับการปล่อยตัว

2. ดำเนินการปฐมนิเทศและสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวพระราชทานอภัยโทษ เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาท ภารกิจ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้การสงเคราะห์และช่องทางการเข้ารับบริการของหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจเกี่ยวกับการช่วยเหลือสงเคราะห์

3. ให้ผู้พ้นโทษที่มีความต้องการขอรับการสงเคราะห์ กรอกแบบคำร้องขอรับการสงเคราะห์ตามแบบฟอร์มและขั้นตอนการขอรับการสงเคราะห์ที่กรมคุมประพฤติกำหนด ซึ่งพนักงานคุมประพฤติต้อง

พิจารณาการให้การสงเคราะห์ตามสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็น โดยมีรายละเอียดการให้การสงเคราะห์ ดังนี้

1) การสงเคราะห์ค่าพาหนะ ให้สำนักงานคุมประพฤติที่อยู่ในเขตพื้นที่ของเรือนจำที่ปล่อยตัวผู้ที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษดำเนินการให้การสงเคราะห์ค่าพาหนะแก่ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวพระราชทานอภัยโทษ โดยเบิกจ่ายตามจริงไม่เกินอัตราต่ำสุด

2) การส่งเสริมการมีงานทำ หรือส่งเสริมด้านการหางาน พนักงานคุมประพฤติประจำศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์แคร์) (Center for Assistance to Reintegration and Employment) ดำเนินการให้ความช่วยเหลือ หาดำรงงานว่างให้แก่ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวที่ประสงค์จะทำงานโดยสามารถให้การสงเคราะห์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการไปสมัครงานของผู้พ้นโทษฯ ในกรณีที่ชัดเจน เช่น ค่าใบรับรองแพทย์ ค่ารูปถ่าย ค่าเครื่องแต่งกายในการสมัครงาน เป็นต้น โดยให้การสงเคราะห์ได้เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 700 บาท/คน/ครั้ง

3) การส่งเสริมด้านการฝึกอาชีพ กรณีสำนักงานคุมประพฤติดำเนินการจัดฝึกอาชีพเองให้ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวที่ไม่มีหรือต้องการยกระดับฝีมือ สำนักงานคุมประพฤติสามารถให้การสงเคราะห์ค่าเครื่องแต่งกายในการเข้ารับการฝึกอาชีพ ค่าอุปกรณ์ และค่าวัสดุประกอบกิจกรรมการฝึกอาชีพประเภทต่าง ๆ เช่น สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น โดยสามารถให้การสงเคราะห์ค่าใช้จ่ายในหลักสูตรการฝึกอาชีพประเภทต่าง ๆ หลักสูตรละไม่เกิน 2,000 บาท/คน/ครั้ง (1 หลักสูตร)

4) การส่งเสริมด้านทุนประกอบอาชีพ การให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์เงินทุนประกอบอาชีพ สำนักงานคุมประพฤติสามารถดำเนินการให้สงเคราะห์ได้ 2 แบบ ดังนี้

(1) เงินทุนประกอบอาชีพตามงบอุดหนุนของกรมคุมประพฤติ สำนักงานคุมประพฤติสามารถให้การสงเคราะห์เงินทุนประกอบอาชีพในด้านการจัดอุปกรณ์หรือสิ่งจำเป็นที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพปีละไม่เกิน 20,000 บาท/คน

(2) เงินทุนประกอบอาชีพ ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายเพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพ เช่น ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SME BANK) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) มูลนิธิแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด เป็นต้น โดยให้ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวยื่นคำร้องขอรับการสงเคราะห์พร้อมแนบรายละเอียดโครงการขอทุนเพื่อประกอบอาชีพต่อพนักงานคุมประพฤติและให้สำนักงานคุมประเวติรวบรวมคำร้องขอรับการสงเคราะห์ดังกล่าวจัดทำความเห็นส่งไปยังกรมคุมประพฤติ เพื่อให้กรมคุมประพฤติดำเนินการในส่วนเกี่ยวข้อง

5) การสงเคราะห์ด้านการศึกษา สำนักงานคุมประพฤติสามารถดำเนินการให้การสงเคราะห์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา ในสายสามัญ สายอาชีพ และระดับอุดมศึกษา ได้เท่าที่จ่ายจริง ไม่เกิน 2,500 บาท/คน/ภาคการศึกษา

6) การสงเคราะห์ด้านการรักษาพยาบาล สำนักงานคุมประพฤติสามารถให้การสงเคราะห์ค่ารักษาพยาบาล ทางกาย จิตและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษ โดยเบิกจ่ายได้เท่าที่จ่ายจริงในสถานพยาบาลหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษของรัฐ และในกรณีสถานพยาบาลหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษของรัฐมีไม่เพียงพอหรือไม่สามารถให้บริการได้ สามารถเบิกจ่ายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของเอกชนได้เท่าที่จ่ายจริง ไม่เกินรายละ 10,000 บาท/120 วัน ทั้งนี้ การสงเคราะห์ค่ารักษาพยาบาลผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวต้องเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลของรัฐและให้ใช้สิทธิในการเบิกค่ารักษาพยาบาลของตนเองก่อน เช่น ประกันสังคม บัตรทอง เป็นต้น หากไม่มีและประสงค์ขอรับการสงเคราะห์จากสถานพยาบาล เพื่อขอจ่ายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

7) การสงเคราะห์ค่ายังชีพ สำนักงานคุมประพฤติสามารถให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือค่าใช้จ่าย เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตตามความจำเป็นและเหมาะสมเท่าที่จำเป็น ไม่เกิน 250 บาท/คน/ครั้ง ปีละไม่เกิน 2,500 บาท/คน

8) การสงเคราะห์ด้านที่พักอาศัย (สถานที่เพื่อการสงเคราะห์/บ้านกึ่งวิถี) กรณีผู้พ้นโทษที่ได้รับการเปลี่ยนตัวไม่มีที่พักอาศัย หรือมีแต่ไม่สามารถไปพักอาศัยอยู่ได้ และมีความสมัครใจขอรับการสงเคราะห์เข้าพักอาศัย ให้สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการนำผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวเข้าพักอาศัยในสถานที่เพื่อการสงเคราะห์/บ้านกึ่งวิถีของสำนักงานคุมประพฤติดูแลเครื่องอุปโภคและบริโภคที่จำเป็นตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงสุขภาพอนามัยเป็นสำคัญและมีการส่งเสริมด้านฝึกอาชีพและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนกลับสู่ชุมชนให้แก่ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัว โดยสามารถเบิกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสำหรับผู้กระทำผิดในบ้านกึ่งวิถี

9) การสงเคราะห์ค่าอาหาร ให้เบิกจ่ายจริงเท่าที่จำเป็นไม่เกิน 50 บาท/คน/มื้อ

10) ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ให้สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการให้คำปรึกษาแนะนำข้อมูลแก่ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวตามสภาพปัญหาและความต้อง หากไม่สามารถดำเนินการช่วยเหลือและให้การสงเคราะห์ได้ด้วยเหตุผลใด ต้องบันทึกไว้เป็นหลักฐานแล้วดำเนินการจัดหาสถานที่เพื่อส่งต่อผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวไปยังหน่วยงานหรือองค์กรที่มีภารกิจในการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ต่อไป

11) ด้านการให้ความรู้และการฝึกอบรม ด้านทักษะชีวิต ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ให้สำนักงานคุมประพฤติประสานงานส่งต่อไปยังหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ตามความประสงค์และความต้องการของผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัว เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น

4. พนักงานคุมประพฤตินำเข้าข้อมูลการขอรับการสงเคราะห์ทุกประเภทในระบบรายงานผลศูนย์แรกรับของกรมคุมประพฤติ เพื่อให้มีข้อมูลมาเชื่อมต่อกันกับหน่วยงานหรือสถานประกอบการที่แจ้งความประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัว และกำกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ หรือศูนย์แคร์ (Center for Assistance to Reintegration and Employment)

เพื่อเตรียมความพร้อมในการให้บริการแก่ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวมาจากเรือนจำ/ทัณฑสถานอื่น แต่มีภูมิลาเนาอยู่ในพื้นที่ของเรือนจำ/ทัณฑสถานนั้น เพื่อให้การสงเคราะห์ต่อไป

5 มอบหมายเจ้าหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลการขอรับการสงเคราะห์ของผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวและนำเข้าข้อมูลในการรายงานผลการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัว/ผู้ถูกคุมประพฤติ (ระบบ Care Support ของกระทรวงยุติธรรม โดยเข้าผ่าน <http://care.moj.go.th/login>)

6 มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ หรือศูนย์แคร์ (Center for Assistance to Reintegration and Employment) ติดตามและประเมินผลผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวที่ได้รับการช่วยเหลือสงเคราะห์เป็นระยะ และนำเข้าข้อมูลการติดตามผลผ่านระบบรายงานผลการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัว/ผู้ถูกคุมประพฤติ (ระบบ Care Support ของกระทรวงยุติธรรม โดยเข้าผ่าน <http://care.moj.go.th/login>)

7. กระบวนการจัดการของกองทุน

- 1) กรณีที่ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวมีความประสงค์ที่จะขอรับการสงเคราะห์ พนักงานคุมประพฤติจะต้องพิจารณาคุณสมบัติผู้พ้นโทษตามความเหมาะสมในการขอรับการสนับสนุนแต่ละด้าน
- 2) ผู้พ้นโทษจะต้องดำเนินการร้องขอเพื่อขอรับการสงเคราะห์ดังกล่าว
- 3) พนักงานคุมประพฤติจะต้องพิจารณาว่า ผู้พ้นโทษที่ร้องขอนั้น มีความขาดแคลนจริง โดยทำการตรวจสอบจากบันทึกรายงานตัว โดยพนักงานคุมประพฤติจะพิจารณาจากความเป็นจริง กรณีที่ผู้พ้นโทษมีความประสงค์ขอรับเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ พนักงานคุมประพฤติจะต้องทำการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบแนวโน้มความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพนั้นๆ ของผู้พ้นโทษที่ร้องขอ
- 4) การตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ จะได้รับการตรวจสอบภายในจากกรมคุมประพฤติ และการตรวจสอบจาก สตง. ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของทางราชการทุกประการ

การจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะยาว เป็นการบูรณาการองค์ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรมจากกองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทยจำนวน 4 กองทุน และกองทุนของต่างประเทศซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่มีความน่าสนใจเนื่องจากในต่างประเทศมีกองทุนที่เป็นลักษณะของสวัสดิการรัฐและองค์กร มูลนิธิเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรในการช่วยเหลือ ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบกับการสนทนากลุ่มเป็นข้อมูลให้คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำเสนอการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะยาว

โดยในการจัดตั้งกองทุนในระยะยาวได้มีการบูรณาการองค์ความรู้ที่เป็นสาระสำคัญที่ทำให้กองทุนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1) หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิด

ในหลักการการจัดตั้งกองทุน – แนวคิดนั้น ทุกกองทุนมีหลักการที่คล้ายกันคือ การลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นด้านการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน

2) วัตถุประสงค์และลักษณะของกองทุน

ในส่วนวัตถุประสงค์ที่เป็นประเด็นสำคัญหรือเป้าหมายของกองทุน คือ การมุ่งให้ผู้พ้นโทษได้รับสวัสดิการในด้านต่างๆ หรือได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(1) ในด้านการศึกษา ได้ปรากฏวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่จะให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา โดยหน่วยงานของรัฐจะจัดให้มีการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นหลักการสำคัญ ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทำให้ประชาชนสามารถสมัครงานได้ และมีการฝึกอาชีพ ที่จะนำไปสร้างรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว

(2) ในด้านการดำรงชีวิต ได้ปรากฏอยู่ในวัตถุประสงค์ของกองทุนพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานราก ที่มุ่งจะให้ความช่วยเหลือให้ประชาชนที่มีรายได้น้อย หรือประชาชนที่อยู่ภาวะลำบากทุกประเภท

3) การบริหารจัดการกองทุน

ในการบริหารจัดการกองทุนนั้น กองทุนจะต้องประกอบไปด้วยคณะกรรมการจำนวน 1 ชุด ที่เป็นผู้บริหาร และมีอำนาจหน้าที่ในการวางกำหนดนโยบาย และมีคณะอนุกรรมการช่วยเหลือ เป็นคณะย่อยที่พิจารณาในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติในการให้ความช่วยเหลือในแต่ละด้านดังที่ปรากฏให้กองทุนยุติธรรม ที่มีคณะกรรมการ 1 ชุด และมีคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือ 5 คณะด้วย ในการให้ความช่วยเหลือในแต่ละด้าน

4) แหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนในแต่ละกองทุนมีแหล่งเงินที่คล้ายคือ ภาครัฐ ภาคเอกชน ซึ่งปรากฏในกองทุนยุติธรรม กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม และกองทุนคุ้มครองเด็ก แต่กองทุนก็หาได้มีการห้ามนำเงินกองทุนไปลงทุนในกองทุนอื่นเพื่อสร้างรายได้

5) แนวทางการให้ความช่วยเหลือ

ในแนวทางการให้ความช่วยเหลือนั้นควรจะมี 3 ขั้นตอน คือ ต้นทาง กลางทาง และปลาย ซึ่งเป็นแนวทางการให้ความช่วยเหลือที่ปรากฏในกองทุนยุติธรรม กล่าวคือ ต้นทางเริ่มตั้งแต่รับคำขอและสอบถามพฤติการณ์ข้อเท็จจริงเบื้องต้น หลังจากนั้นจึงทำการสืบเสาะ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง และแสวงหาพยานหลักฐานประกอบเพิ่มเติม ตลอดจนทบทวนข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) กลางทาง คือ การเสนอความเห็นให้คณะอนุกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ตามคณะกรรมการแต่ละชุด แล้วแจ้งผลพิจารณาให้ผู้ขอรับความช่วยเหลือ 3) ปลายทาง การมีจัดเก็บสำนวนและรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารทราบ

จากที่กล่าวหาว่าสาระสำคัญที่ทำให้กองทุนแต่ละกองทุนมีประสิทธิภาพมาใช้ในการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษแล้ว จะทำให้ทราบ หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิด วัตถุประสงค์ และลักษณะกองทุน การบริหารจัดการกองทุน การกำหนดคณะกรรมการ แหล่งเงินทุน แนวทางการให้ความช่วยเหลือ ของกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ดังนี้

(1) หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิด

เพื่อให้มีการสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ โดยการจัดตั้งกองทุนนี้มีแนวคิดในการช่วยเหลือผู้พ้นโทษในการที่จะสามารถดำรงชีวิตได้เอง ภายหลังปล่อยตัวแล้ว โดยจะมีการให้ความช่วยเหลือในด้าน การดำรงชีพ เช่น ค่าอาหาร ค่าเช่าบ้าน ค่าเดินทาง ในด้านการให้ความรู้และการจัดหางาน เช่น การให้ความรู้ ในการประกอบอาชีพ การฝึกอาชีพ รวมถึงการสมัครงานให้ ในด้านการให้การรักษาพยาบาล เช่น การรักษา โรค การให้ยา ตลอดจนการให้คำปรึกษาในการดูแลรักษาสุขภาพ

(2) วัตถุประสงค์และลักษณะกองทุน

1) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านการจัดหาเงินทุนสำหรับการดำรงชีพ เพื่อให้ผู้พ้นโทษที่ยากจน มีเงินที่นำไปเป็นค่าอาหารได้ในแต่ละวัน โดยพิจารณาตามความเหมาะสม กับสภาพเศรษฐกิจในท้องที่ที่มีการจัดที่พักชั่วคราวหรือสถานที่ทำงาน

2) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านที่อยู่อาศัย โดยจะมีการจัดหาที่พักชั่วคราวให้แก่ผู้พ้นโทษ ตามแหล่งถิ่นที่อยู่ หรือตามใกล้กับสถานที่ทำงาน

3) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านการศึกษา โดยจะเป็นการให้ผู้พ้นโทษที่ต้องการศึกษาต่อ หรือต้องการฝึกอาชีพ สามารถกู้ยืมเงินไปศึกษาต่อได้ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับปริญญาตรี

4) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านการสมัครหางาน เพื่อให้ผู้พ้นโทษมีงานทำที่เหมาะสมกับความสามารถ และสภาพแวดล้อมของตนเอง

5) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ โดยด้านการรักษาพยาบาล ค่ารักษาพยาบาล การได้ยารักษาโรค

6) เพื่อให้ผู้พ้นโทษสามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

7) เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับการยอมรับจากสังคม

(3) การบริหารจัดการกองทุน

1) จัดตั้งเป็นสำนักงานบริการกองทุนขึ้นมาเป็นองค์การมหาชน ซึ่งเรียกว่า “สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

2) ในการดำเนินการของสำนักงานบริหารกองทุน จะมีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ซึ่งประกอบด้วยประธาน

กรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และเลขานุการ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

3) ให้มีคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้พิจารณาคำขอในแต่ละด้าน เช่น ในด้านการดำรงชีพ ในด้านการให้ความรู้และการจัดหางาน ด้านการรักษาพยาบาล

4) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(4) แหล่งเงินทุน เงินและทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม

โดยปกติกองทุนจะมีแหล่งเงินได้ที่ได้รับการสนับสนุนมาจาก 3 แหล่ง คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม แต่เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ แต่กองทุนที่จะยั่งยืนนั้น จะต้องเป็นกองทุนที่สามารถนำเงินในกองทุนไปลงทุนเพื่อหารายได้เข้ามาในกองทุนด้วย ซึ่งในการลงทุนนั้นจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และอยู่ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนนั้น โดยในการพิจารณานำเงินไปลงทุนนั้นจะต้องพิจารณาด้วยความระมัดระวังไม่ประมาทเลินเล่อ และผ่านการศึกษาเป็นอย่างดีแล้ว มิฉะนั้น ในการลงทุนหากคณะกรรมการที่พิจารณาประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ก็จะต้องรับผิดชอบพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดต่อเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

(5) แนวทางการให้ความช่วยเหลือ

ในการขอความช่วยเหลือของผู้พ้นโทษนั้น ขึ้นอยู่กับว่าผู้พ้นโทษหรือผู้ขอรับการช่วยเหลือ ต้องการให้ช่วยเหลือในด้านใด เพราะผู้พ้นโทษก็มีสถานะ อายุ การศึกษาและคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน โดยให้ยื่นคำขอคณะกรรมการในการให้ความช่วยเหลือด้านการดำรงชีวิต คณะกรรมการในการความช่วยเหลือด้านการศึกษาและการสมัครงาน คณะกรรมการในการให้ความช่วยเหลือด้านการรักษาพยาบาล

6) การติดตามประเมินผลผู้รับความช่วยเหลือ กลไกการตรวจสอบกองทุน และติดตามประเมินผลกองทุน

ในการติดตามประเมินผลการสนับสนุนคุณภาพชีวิตของผู้พ้นโทษ จะต้องจัดทำระบบการเก็บข้อมูล การติดตามผลของการนำเงินที่ผู้พ้นโทษนำไปใช้ สามารถดำรงชีวิต ในพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ หรือการสมัครเข้าทำงาน โดยจะต้องมีการให้ผู้พ้นโทษที่มาขอรับการช่วยเหลือรายงานผลทุกปี

การนำเสนอร่างแผนระยะยาว การดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ คณะผู้วิจัยนำเสนอกองทุนดังกล่าวในรูปแบบขององค์การมหาชน โดยกำหนดแผนงานวิจัยในการจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุน ดังตารางที่ 4.3

แผนระยะยาว การดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน)	ระยะเวลา
1. ศึกษาและเสนอแนวคิด รูปแบบ การจัดตั้งกองทุน โดยเสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) ซึ่งจะมีผลบังคับใช้เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว	(งานวิจัยระยะที่ 1) พ.ศ.2563 เสนองานวิจัยแนวคิดตั้งกองทุน และรูปแบบ ต่อสำนักงานกิจการยุติธรรม
2. นำเสนอแผนการดำเนินงาน (Roadmap) รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะยาว ในการดำเนินกิจการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในลักษณะภารกิจส่งเสริมสวัสดิภาพให้แก่ประชาชนและชนในชาติ โดยการเสนอ ร่าง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ซึ่งมีการกำหนดวัตถุประสงค์ตามร่างพระราชกฤษฎีกา ให้ครอบคลุมรวมถึงการให้ความช่วยเหลือในเรื่องจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และนำเสนอ รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การให้ความช่วยเหลือของกองทุน/การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือในลักษณะต่างๆ รวมทั้งปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทย	(งานวิจัยระยะที่ 2) พ.ศ.2564 สำนักงานกิจการยุติธรรมเสนอ คณะรัฐมนตรี เพื่อ พิจารณาร่าง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุน
3. ศึกษาวิจัยถึงกำหนดหลักเกณฑ์ การเบิกจ่ายเงิน การจัดสรรเงินรายได้เข้ากองทุนฯ กำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ที่เกี่ยวกับกองทุน เพื่อการสนับสนุน การรับ และการถ่ายทอดเทคนิค และความรู้ (ตามร่าง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน))	(งานวิจัยระยะที่ 3) พ.ศ.2565-66
4. ศึกษาวิจัยถึงการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศ เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป สำนักงานฯ (ตามร่าง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน))	(งานวิจัยระยะที่ 3) พ.ศ.2565-66

ตารางที่ 4.3 แผนระยะยาว การดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน)

ในภาพรวมของแผนการดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) กำหนดไว้ 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 พ.ศ.2563 เสนองานวิจัย แนวคิดตั้งกองทุน และรูปแบบ ต่อสำนักงานกิจการยุติธรรมระยะที่ 2 พ.ศ.2564 สำนักงานกิจการยุติธรรมเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อ พิจารณาร่าง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุน และระยะที่ 3 พ.ศ.2565-2566 ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนด(ร่าง)กฎหมายโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา นำเสนอ ดังนี้

การจัดตั้งกองทุน.....ภายในหน่วยงานองค์การมหาชน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

ในการจัดตั้งกองทุน.....ภายในหน่วยงานองค์การมหาชน โดยจัดตั้งองค์การมหาชนขึ้นมาเฉพาะ เพื่อรองรับภารกิจการจัดทำบริการสาธารณะตามแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล เนื่องจากเป็น การดำเนินงานตามโครงการพัฒนา ด้านกระบวนการยุติธรรมของรัฐ ทั้งนี้ ในการดำเนินการการจัดตั้งกองทุนตามแผนงานหรือนโยบายเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ โดยเฉพาะตามกรณีการจัดตั้งกองทุน.....มักจะมีปัญหาความสลับซับซ้อน ความขัดแย้งในการดำเนินการ การซับซ้อนของความรับผิดชอบในระหว่างส่วนราชการ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ก่อให้เกิดความล่าช้า และความไม่ยืดหยุ่น ของกฎระเบียบราชการ

ดังนั้น เพื่อลดปัญหาดังกล่าวและเพื่อเปิดโอกาสให้มีการจัดระบบบริหารแนว ใหม่สำหรับภารกิจของรัฐที่มีลักษณะเฉพาะในกรณีการจัดตั้งกองทุน.....ให้มีความคล่องตัวและมีการใช้ประโยชน์ใน ทรัพยากรและบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ตลอดจนเพื่อบูรณาการให้ผู้เกี่ยวข้อง ข้องทั้งหมดเข้าร่วมกันทำงานอย่างมีเอกภาพ และประสานงานกันเพื่อความรวดเร็วในการดำเนินงาน ซึ่งต้องอาศัยความเร่งด่วน จึงสมควรจัดตั้งกองทุน.....โดยให้มีกฎหมาย ที่มาจากฝ่ายบริหาร ที่สามารถตั้งหน่วยงานบริหารเป็นองค์การมหาชนที่แตกต่างไปจากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้

1.หลักการและเหตุผล

ในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของรัฐ หรือการดำเนินงานตามแผนงานหรือนโยบายเพื่อจัดทำบริการสาธารณะด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ อาทิ กรณีการจัดตั้งกองทุน..... มักจะมีปัญหาความสลับซับซ้อน ความขัดแย้งในการดำเนินการ การซับซ้อนของความรับผิดชอบในระหว่างส่วนราชการ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ก่อให้เกิดความล่าช้า และความไม่ยืดหยุ่นของกฎระเบียบราชการ ดังนั้น เพื่อลดปัญหาดังกล่าวและเพื่อเปิดโอกาสให้มีการจัดระบบบริหารแนวใหม่สำหรับภารกิจของรัฐที่มีลักษณะเฉพาะในบางกรณี ให้มีความคล่องตัวและมีการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรและบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดตลอดจนเพื่อบูรณาการให้ผู้เกี่ยวข้องข้องทั้งหมดเข้าร่วมกันทำงานอย่างมีเอกภาพ และประสานงานกันเพื่อความรวดเร็วในการดำเนินงาน ซึ่งต้องอาศัยความเร่งด่วน จึงสมควรพิจารณาถึงการจัดตั้งกองทุน.....โดยกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน ซึ่งจะเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งโดยฝ่ายบริหารที่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

2. สำคัญ

2.1 ความหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์การมหาชน

องค์การมหาชน หมายความว่า องค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ โดยรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ และมีความมุ่งหมายให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

กิจการอันเป็นบริการสาธารณะที่จะจัดตั้งองค์การมหาชนตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ การรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา การศึกษาอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การพัฒนาและส่งเสริมการกีฬา การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการวิจัย การถ่ายทอดและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน หรือการดำเนินการอันเป็นสาธารณประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ โดยต้องไม่เป็นการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรเป็นหลัก

2.2 ทุน รายได้ และทรัพย์สิน

ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการขององค์การมหาชน ประกอบด้วย

- (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมา
- (2) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม
- (3) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี
- (4) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- (5) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ
- (6) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินขององค์การมหาชน

2.3 การบริหาร และอำนาจหน้าที่

คณะกรรมการของแต่ละองค์การมหาชน ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการ โดยมีองค์ประกอบตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง และให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ประธานกรรมการ และกรรมการขององค์การมหาชนจะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับองค์การมหาชนนั้น หรือกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการขององค์การมหาชน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม รวมถึงกำหนดให้มีผู้แทนจากภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลองค์การมหาชนให้ดำเนินการเพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานขององค์การมหาชน
- (2) อนุมัติแผนการลงทุนและแผนการเงินขององค์การมหาชน

(3) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับองค์การมหาชนในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) การจัดแบ่งส่วนงานขององค์การมหาชน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชน

(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างขององค์การมหาชน

(ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินขององค์การมหาชน

(จ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชน

(ฉ) ขอบเขตอำนาจหน้าที่และระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน

(4) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกำหนด

ผู้อำนวยการมีหน้าที่บริหารกิจการองค์การมหาชนให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ขององค์การมหาชน ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชนทุกตำแหน่ง

ผู้อำนวยการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการขององค์การมหาชน

2.4 การกำกับดูแล

ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนใดมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการขององค์การมหาชนนั้นให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์การมหาชน นโยบายของรัฐบาลและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับองค์การมหาชนนั้น เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้องค์การมหาชนชี้แจงแสดงความคิดเห็น ทำรายงานหรือยับยั้งการกระทำขององค์การมหาชนที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์การมหาชน นโยบายของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับองค์การมหาชนนั้น ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการได้

2.5 การยุบเลิก

องค์การมหาชนเป็นอันยุบเลิกในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินกิจการขององค์การมหาชนตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง

(2) เมื่อการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนนั้นเสร็จสิ้นลง และรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนนั้นได้ประกาศยุติการดำเนินการขององค์การมหาชนนั้นในราชกิจจานุเบกษา

(3) ในกรณีนอกจาก (1) และ (2) เมื่อรัฐบาลเห็นควรยุบเลิกการดำเนินการขององค์การมหาชนโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกายุบเลิก

ทรัพย์สินขององค์การมหาชนเป็นทรัพย์สินของรัฐ และเมื่อมีการยุบเลิกองค์การมหาชน ให้มีเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบทรัพย์สินและชำระบัญชีรวมทั้งการโอนหรือการจำหน่ายทรัพย์สินที่ยังคงเหลืออยู่และการจัดการเกี่ยวกับบุคลากรขององค์การมหาชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

โดยสรุปเมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการจัดตั้งกองทุนขึ้นภายในหน่วยงานองค์การมหาชน ที่เป็นรูปแบบการจัดตั้งโดยฝ่ายบริหาร โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ที่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติบัญชีองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 จึงเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีข้อดี ดังนี้

1. เป็นการจัดตั้งกองทุนขึ้นภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะทาง การสังคมสงเคราะห์ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน หรือการดำเนินการอันเป็นสาธารณะประโยชน์อื่นใด ซึ่งไม่เหมาะที่จะใช้วิธีการของราชการในการบริหาร

2. บริการสาธารณะขององค์การมหาชนตามกรณีการจัดตั้งกองทุน ไม่เป็นกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับภาคเอกชน ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรเป็นหลัก

3. เป็นนิติบุคคลที่รัฐจัดตั้ง และได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ หรือสามารถเลี้ยงตัวเองโดยรัฐมีอำนาจกำกับดูแลตามที่กฎหมายในชั้นพระราชกฤษฎีกา กำหนด อาทิ การแต่งตั้งถอดถอนคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง การอนุมัติงบประมาณ การให้นโยบาย ฯลฯ การลงทุนต้องขอความเห็นชอบจากรัฐ

4. บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารกองทุนมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และวิธีดำเนินการไม่ใช้อำนาจฝ่ายเดียวเป็นหลัก แต่ใช้สัญญา ไม่ใช่กฎระเบียบของทางราชการ (ยกเว้นกิจกรรมที่ต้องใช้อำนาจฝ่ายเดียวต้องออกพระราชบัญญัติ)

5. สถิติการจัดประเภทขององค์การมหาชน ตามกฎหมายจัดตั้งองค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 มีจำนวน 39 แห่ง องค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ (หน่วยงานในกำกับ) จำนวน 16 แห่ง เช่น สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข เป็นต้น

6. การกำกับดูแลองค์การมหาชน โดยหลักการรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายจัดตั้งจะมีความสัมพันธ์กับองค์การมหาชน ซึ่งมีความแตกต่างจากส่วนราชการ กล่าวคือ จะกำหนดบทบาทของรัฐมนตรีที่มีต่อองค์การมหาชน ในลักษณะของการกำกับดูแล มิใช่การบังคับบัญชาส่วนราชการอย่างที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กล่าวคือ พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 มาตรา

43 กำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการเป็นผู้มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงในการกำกับดูแลองค์การมหาชน ให้ดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งองค์การมหาชนนั้น ๆ

7. บทบัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของคณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเฉพาะนั้น คณะรัฐมนตรีจะทำหน้าที่ในการกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การกำหนดหลักเกณฑ์การได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่น ของคณะกรรมการ สวทบาทของรัฐมนตรีโดยส่วนใหญ่จะทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการ หรือเป็น กรรมการ ซึ่งคณะกรรมการจะมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและควบคุมดูแลกิจการโดยทั่วไปของหน่วยงาน

8. สำหรับความสัมพันธ์กับกระทรวงนั้น องค์การมหาชนทั้งสองประเภทจะมีความสัมพันธ์กับกระทรวงในสองเรื่องหลัก ๆ คือ

8.1 การมีผู้แทนของกระทรวงเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการ

8.2 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับองค์การมหาชน องค์การมหาชนจึงมิได้เป็นหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงหรือสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี แต่เป็น หน่วยงานที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีที่รักษาการตามกฎหมาย ปลัดกระทรวงหรือข้าราชการอื่น ไม่สามารถใช้อำนาจบังคับบัญชาต่อองค์การมหาชน (เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2561)

4.6 แนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน

สำหรับแนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุนระบบระดมเงินทุน การตรวจสอบภายใน นั้น ได้ถูกกำหนดไว้ใน ร่าง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25.. หมวด 5 เรื่องการบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงาน ตามข้อเสนอแนะดังนี้

1. การบัญชีของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ให้จัดทำตามหลักสากลตามแบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษกำหนด และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงาน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการบริหารทราบอย่างน้อยปีละครั้ง โดยให้มีผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษกำหนด

2. ให้สำนักงานสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับตั้งแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปีโดยในทุกรอบปี ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงาน โดยให้

แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

เพื่อการนี้ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่างๆ ของสำนักงาน สอบถามผู้อำนวยการสำนักงาน ผู้ตรวจสอบภายใน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่างๆ ของสำนักงานเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

3. ให้สำนักงานทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรี รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของสำนักงานในปีที่ล่วงมาแล้ว บัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการบริหาร โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

4. เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงระบบปฏิบัติงานของสำนักงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สร้างความรับผิดชอบและความเชื่อถือแก่สาธารณชนในกิจการของสำนักงาน ตลอดจนให้มีการติดตามความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ และการตรวจสอบการดำเนินงานของสำนักงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โครงการ และแผนงานที่ได้จัดทำไว้ ให้สำนักงานจัดให้มีการประเมินผล การดำเนินงานตามระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหารกำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

5. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สามารถอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 ออกระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ(องค์การมหาชน) นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดให้มีการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการดำเนินงาน การใช้จ่ายเงิน และทรัพย์สินของประเทศชาติโดยรวม

6. และเพื่อให้การตรวจสอบภายในของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ เป็นไปตามข้อ 4.5 คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ สามารถออกระเบียบ ว่าด้วย การตรวจสอบภายใน โดยอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 18 (13) แห่งร่าง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) พ.ศ.25... คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ ในการประชุมครั้งที่ 1/2548 เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2548 จึงออกระเบียบไว้โดยมีสาระสำคัญในเรื่องวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายในเพื่อเพิ่มคุณค่าแก่สำนักงาน และปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ และมีการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในและงานที่ได้ตรวจสอบ เพื่อให้มีการปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมและรัดกุมยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการช่วยเหลือและแนะนำวิธีปฏิบัติแก่ผู้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบของตนเองให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุปในภาพรวมของการวิเคราะห์ผลการวิจัยในบทที่ 4 คณะผู้วิจัยได้สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ กลุ่มผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติตติสสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ กลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด สรุปผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการ การการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย และผลการนำเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางของกองทุนในต่างประเทศเพื่อให้ได้แนวทางของความต้องการการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกกลุ่มมีความต้องการ ให้เกิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อการช่วยเหลือเหล่านี้อย่างเป็นรูปธรรมและเร่งด่วน โดยเน้นให้ช่วยเหลือหลังการตัดสิน พิพากษาของศาล การเข้าอยู่ในการคุมขังทุกประเภท เป็นการช่วยเหลือที่ให้เปล่า หรือหากต้องคืนเงินต้องมีเงื่อนไขการคืนเงินที่ชัดเจน และขอให้มีส่วนของการให้เงินเปล่าเป็นจำนวนที่สูงเท่าที่รัฐสามารถจัดสรรได้ อีกทั้งการช่วยเหลือนั้นขอให้เป็นการช่วยเหลือทุกประเภทได้แก่การศึกษา การประกอบอาชีพ การกลับสู่ภูมิสำเนา เป็นต้น ในส่วนผลของการวิเคราะห์สถานการณ์ของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ พร้อมข้อเสนอรูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การบริหารกองทุน เงื่อนไขการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ลักษณะเงินทุน รวมถึงรูปแบบหรือแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษของกองทุน รวมถึงปัญหาอุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานในรูปแบบกองทุน เป็นรายละเอียดของ 4 กองทุน ได้แก่ พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งมีรายละเอียดของการให้ความช่วยเหลือทั้งหลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิด วัตถุประสงค์และลักษณะกองทุน การบริหารจัดการกองทุน การกำหนดคณะกรรมการ จำนวนชุดของคณะกรรมการ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการต่าง ๆ แหล่งเงินทุน เงินและทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมแนวทางการให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ แนวทาง หลักเกณฑ์ และการให้ความช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ การบังคับใช้กฎหมาย การมีกฎหมายหลัก ระเบียบที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องตลอดจนปัญหาและอุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จที่มีความคล้ายคลึงกัน โดยเน้นแหล่งทุน ได้แก่ เงินและทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับการสนับสนุนจาก ทั้ง 4 กองทุน มาจากภาครัฐ ได้แก่ เงินและทรัพย์สินที่โอนมาตามกฎหมายกำหนด เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายภาคเอกชน ได้แก่ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้ และภาคประชาสังคม ได้แก่ เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ หรือคณะกรรมการ ซึ่งรายละเอียดต่างๆ ของกองทุนในประเทศไทยนั้นเป็นแนวคิดต้นแบบเพื่อนำไปสู่การสร้างกรอบของการจัดตั้ง

กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทย เช่นเดียวกับหลักการของกองทุนที่เกิดขึ้นและมีประสิทธิภาพในต่างประเทศ โดยคณะผู้วิจัยคัดเลือกมาจำนวน 4 ประเทศ คือ ประเทศสหราชอาณาจักร รัฐสวัสดิการ องค์การการกุศลแห่งชาติ เช่น NACRO ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสิงคโปร์ ใช้ระบบรัฐสวัสดิการ ให้ความช่วยเหลือครอบครัวได้แก่ สามี หรือภรรยา และบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้กระทำผิด ตั้งแต่ถูกตัดสินเข้าสู่เรือนจำและหลังพ้นโทษใน เฉพาะกรณีที่มีการร้องขอ ประเทศออสเตรเลีย ใช้ระบบรัฐสวัสดิการ ให้กับผู้กระทำผิดตั้งแต่ถูกตัดสินเข้าสู่เรือนจำและหลังพ้นโทษ ซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละมลรัฐ และให้ความช่วยเหลือครอบครัว ได้แก่ สามี หรือภรรยา และบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ ตลอดจนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรของแต่ละมลรัฐให้ความช่วยเหลือเฉพาะรายตามการร้องขอตามกำหนดระยะเวลา 1 ปี ถึง 2 ปี หากต้องการความช่วยเหลือมากกว่านี้จะมีกรรมการของมลรัฐพิจารณาเป็นพิเศษ กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ใช้ระบบรัฐสวัสดิการ ให้ความช่วยเหลือทุกประเภทกับผู้กระทำผิดและครอบครัวตั้งแต่ถูกตัดสินเข้าสู่เรือนจำและหลังพ้นโทษให้กับผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และเยาวชนทุกคนที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับความช่วยเหลือจะมีการใช้เครื่องมือตรวจวัดความเสี่ยงเพื่อกำหนดเกณฑ์ให้ความช่วยเหลือ การวิเคราะห์ผลภาพรวมทุกประเด็นที่น่าเสนอก่อให้เกิดการวางแผนการดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วนและระยะยาวพร้อมแผนการผลักดันกฎหมาย ตลอดจนแนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน ทั้งนำมาสู่บทสรุป และข้อเสนอแนะ ในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 5

สรุปการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความเป็นได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือในเรื่องจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนโดยนำเสนอ รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การให้ความช่วยเหลือของกองทุน/การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือในลักษณะต่างๆ รวมทั้งปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในประเทศไทย ตลอดจนแนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน และการนำเสนอแผนการดำเนินงาน (Roadmap) รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและระยะยาว ทั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ ทบทวน วิเคราะห์ลักษณะหรือสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) บุคคลที่เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติสนัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ กลุ่มผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน กลุ่มครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการ รวมทั้งการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย และผลการนำเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางของกองทุนในต่างประเทศ และร่างกฎหมาย แผนการดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะสั้นและระยะยาว คณะผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย และนำเสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1. สรุปการวิจัย

5.1.1 การทบทวนกองทุนในประเทศไทย จากการศึกษาทบทวนเอกสาร แนวคิดการจัดตั้งกองทุนในประเทศไทยคณะผู้วิจัยได้พิจารณากองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทย โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกล่าวคือ การมีบทบัญญัติที่ชัดเจนโดยการออกเป็นกฎหมายในการบังคับใช้ ประสิทธิภาพของกองทุน การกำหนดตัวชี้วัด และกองทุนที่มีการบริหารจัดการที่ชัดเจนส่งผลให้เห็นความยั่งยืน คณะผู้วิจัยคัดเลือกกองทุน

1) กองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 2) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 3) การจัดตั้งกองทุนฯ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 และ 4) กองทุนคุ้มครองเด็กที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ดังนี้

หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิดการจัดตั้งกองทุน หากพิจารณาโดยละเอียด พบว่า พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 เน้นการให้ความช่วยเหลือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น เร่งสร้างความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ประกอบกับการให้ความช่วยเหลือประชาชนในมิติที่เกี่ยวข้อง และเป็นไปตามหลักของพระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เช่นกัน ที่ได้กำหนดในเรื่องการให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งสนับสนุนการสงเคราะห์ ส่งเสริมความประพฤดี และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ครอบครัวอุปถัมภ์ และผู้ดูแลเด็กกำพร้า ด้วยความพิเศษของพระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 มีการสนับสนุนโครงการที่ให้บริการทางสังคมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของเอกชน มูลนิธิ หรือองค์กรสาธารณประโยชน์เพื่อช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบากทุกประเภทพร้อมด้วย

วัตถุประสงค์และลักษณะของกองทุน ทั้ง 4 กองทุน เน้นการช่วยเหลือประชาชนเป็นเฉพาะรายบุคคลเป็นหลักสำคัญ ทั้งการดำเนินการด้านคดี สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาด้วยการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย และใช้จ่ายในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤดีเด็ก รวมทั้งครอบครัวและ ครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็ก

การบริหารจัดการกองทุน การกำหนดคณะกรรมการ จำนวนชุดของคณะกรรมการ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจนทั้ง 4 กองทุน โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทั้งเชิงการกำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางในการดำเนินงานของกองทุน การออกระเบียบต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย การกำกับดูแล ติดตาม และการประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน เป็นต้น ในส่วนของพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 นั้นมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ้างสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลให้ทำหน้าที่บริหารและจัดการการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ติดตาม และเร่งรัดให้มีการชำระคืนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา และเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนไปแสวงหาผลประโยชน์ซึ่งเป็นข้อดีของกองทุน

แหล่งเงินทุน เงินและทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับการสนับสนุนจาก ทั้ง 4 กองทุน มาจากภาครัฐ ได้แก่ เงินและทรัพย์สินที่โอนมาตามกฎหมายกำหนด เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายภาคเอกชน ได้แก่ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้ และภาคประชาสังคม ได้แก่ เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

แนวทางการให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ แนวทาง หลักเกณฑ์ และการให้ความช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ ทุกกองทุนทั้ง 4 กองทุนนั้น มีเกณฑ์กำหนดของการช่วยเหลือที่ชัดเจนพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 เป็นการช่วยเหลือรายบุคคลเฉพาะด้านความยุติธรรม และสิทธิต่างๆ พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 กำหนดลักษณะของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ขอบเขตการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา รวมตลอดทั้งประเภทวิชา สถานศึกษา หรือระดับชั้นการศึกษา และหลักสูตรที่จะให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยประกาศดังกล่าวเผยแพร่ให้ประชาชนทราบโดยทั่วไปตามวิธีการที่กำหนด การประกาศเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเป็นข้อดีอย่างมาก สร้างให้เกิดความเข้าใจของการใช้สิทธิทางการศึกษาที่ชัดเจน ในส่วนของพระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 เป็นการการให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีพแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ให้ดำเนินการผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและครอบครัว หรือครอบครัวอุปถัมภ์ หรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ เนื่องจากประสบปัญหาสังคมโดยมีเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือตามการกำหนด

การบังคับใช้กฎหมาย การมีกฎหมายเฉพาะ พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เป็นกฎหมายหลักในระดับพระราชบัญญัติ และมีกฎหมายลำดับรองที่มีความสัมพันธ์ทั้งสิ้น

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุน ด้วยลักษณะการนำไปใช้ประโยชน์ทางกฎหมายในแต่ละเรื่องจะมีแนวทางที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม และมีข้อกำหนดในรายละเอียดต่างๆ กำหนดไว้เป็นแนวทางที่สามารถปฏิบัติได้จริง

5.1.2 การทบทวนกองทุนต่างประเทศ การศึกษาทบทวนเอกสารกองทุนในต่างประเทศ คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกประเทศที่ทำการศึกษาประกอบด้วย ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศออสเตรเลีย ดังนี้

หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิดการจัดตั้งกองทุน มีความชัดเจน ในส่วนของรัฐสวัสดิการ ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือทุกประเภทกับผู้กระทำผิดและครอบครัวตั้งแต่ถูกตัดสินเข้าสู่เรือนจำและหลังพ้นโทษให้กับผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และเยาวชนทุกคนที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับความช่วยเหลือ โดยมีการใช้เครื่องมือตรวจวัดความเสี่ยงของการกลับไปกระทำผิดซ้ำเป็นเกณฑ์กำหนดเพื่อให้ความช่วยเหลือในการร่วมประเมิน

วัตถุประสงค์และลักษณะกองทุน เพื่อให้ผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่และเยาวชนกลับสู่สังคมได้โดยไม่ไปกระทำผิดซ้ำ พร้อมทั้งการให้ความช่วยเหลือครอบครัวเพื่อให้ครอบครัวมีความพร้อมในการรับผู้กระทำผิดกลับเป็นสมาชิกของครอบครัวและใช้ชีวิตได้อย่างปกติ

การบริหารจัดการกองทุน การกำหนดคณะกรรมการ จำนวนชุดของคณะกรรมการ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการต่าง ๆ โดยรูปแบบการให้ความช่วยเหลือในต่างประเทศใช้หลักการจัดการแบบรัฐสวัสดิการจึงไม่มีการกำหนดคณะกรรมการ แต่มีการบริหารจัดการเป็นรูปแบบการทำงานจากภาครัฐเป็นหลัก

แหล่งเงินทุน เงินและทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม โดยภาครัฐเป็นเงินรายได้ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐในรูปแบบรัฐสวัสดิการ

แนวทางการให้ความช่วยเหลือ ผู้ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในระหว่างการคุมขัง และหลังพ้นโทษ ทั้งผู้ใหญ่และเยาวชน รวมทั้งครอบครัว ได้แก่ สามี หรือภรรยา และบุตร มี 4 รูปแบบ กล่าวคือ 1. รูปแบบการจัดการแบบรัฐสวัสดิการ มาจากกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย โดยรัฐต้องดูแลทุกกระบวนการตั้งแต่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม อยู่ในเรือนจำจนกระทั่งพ้นโทษ ในรูปแบบนี้รัฐจะจัดสรรงบประมาณในการดูแลผู้พ้นโทษ ทั้งที่อยู่อาศัย อาชีพการงาน ที่ได้ดูแลต่อเนื่องมาตั้งแต่ก่อนเข้าเรือนจำ หรือช่วยสนับสนุนผู้พ้นโทษที่เสียอาชีพ และที่อยู่อาศัยไประหว่างการได้รับโทษ ทั้งนี้ยังพยายามช่วยผู้พ้นโทษในด้านการคืนกลับเข้าสู่สังคม ครอบครัว ชุมชน 2. รูปแบบการผสมผสานการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษในหลากหลายทาง ในประเทศสหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา รัฐจะเป็นตัวตั้งต้นในการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษโดยถือเป็นภารกิจด้านยุติธรรม แต่งบประมาณอาจจะไม่ได้เพียงพอหรือทุ่มเทจัดการเพื่อส่วนนี้เพียงส่วนเดียว การให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่นรวมไปถึงการได้รับบริจาคผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่จัดเป็นครั้งคราว 3. รูปแบบการใช้งบประมาณหลักจากรัฐบาลและรัฐบาลยังมีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นมา และเป็นกองทุนที่มีได้ใช้รูปแบบการบริหารจัดการแบบรัฐ เช่น ประเทศสิงคโปร์มีรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพในการจัดการระบบกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบได้ดีอยู่แล้ว รวมไปถึงราชทัณฑ์ แต่ประเทศสิงคโปร์ก็ยังมีกองทุนที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษอย่างเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ผู้พ้นโทษกลับไปดำเนินชีวิตหลังพ้นโทษในชุมชนอย่างยั่งยืน โดยกองทุนนี้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล มีการระดมทุนในลักษณะของการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้นอกจากมุ่งหมายเพื่อรับบริจาคเงินในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตของผู้กระทำผิดที่พ้นโทษแล้วยังมุ่งหมายเพื่อประชาสัมพันธ์ สร้างแนวคิด ทศนคติกับคนในสังคมให้ปรับความคิดที่มีต่อผู้กระทำผิดให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างยั่งยืน 4. รูปแบบที่รัฐเข้ามามีบทบาทในการจัดการทุกประการ แต่มีใช้ในลักษณะของรัฐสวัสดิการ เป็นเพียงการจัดการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่พ้นโทษโดยทั่วไป โดยเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือแตกต่างกันออกไปในแต่ละมลรัฐ โดยในรูปแบบนี้ มีประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศต้นแบบที่ใช้ในการศึกษา เป็นการสร้างคุณภาพชีวิตให้กับผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ

การบังคับใช้กฎหมาย การมีกฎหมายเฉพาะของแต่ละประเทศภายใต้ระบบรัฐสวัสดิการ

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุน เป็นการกำหนดเป็นสวัสดิการแห่งรัฐ ผ่านระบบการตรวจสอบด้วยตนเอง การใช้สวัสดิการแห่งรัฐให้สิทธิประโยชน์สำหรับนักโทษขณะที่อยู่ในเรือนจำ และเป็นผู้พ้นโทษแล้ว โดยใช้หมายเลขบัตรประชาชน หมายเลขประกันสังคม (National insurance number) ซึ่งมีการแยกองค์กรเฉพาะเพื่อดูแลนักโทษหญิง เด็กและเยาวชน กองทุนเพื่อการช่วยเหลือผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ มีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งโดยมากแล้วมักจะเป็นภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐ ประกอบกับการจัดการของรัฐที่มี

ความพร้อมด้วยทรัพยากร ทำให้สามารถจัดสวัสดิการให้กับประชาชนทุกคนในประเทศได้อย่างทั่วถึง ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นใคร และอยู่ในสถานะใด หากบุคคลผู้นั้นกระทำผิดซึ่งรัฐจะดูแลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจนกระทั่งถูกตัดสินว่ามีความผิดทางอาญาและได้รับโทษจำคุก ซึ่งรัฐจะดูแลตั้งแต่ขั้นตอนการฟ้องร้อง การจัดหาทนายความ หรือให้ความช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่าย รวมไปถึงการจัดการชีวิตในเรื่องต่างๆ เช่น อาชีพ ที่อยู่อาศัย ก่อนที่ผู้กระทำผิดจะต้องเข้าสู่เรือนจำ โดยมุ่งเน้นไปที่การคืนสู่ชีวิตเดิมได้อย่างต่อเนื่องหลังจากพ้นโทษ เมื่อจำเลยในคดีอาญาเข้าสู่เรือนจำ บรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อม รวมทั้งระบบเรือนจำที่เอื้อต่อการบำบัดฟื้นฟู ผักผ่อนวิชาชีพ มากกว่าจะเป็นการมุ่งหมายกักขังเพื่อลงโทษผู้กระทำผิดเพียงอย่างเดียว

5.1.3 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ กลุ่มที่ 2 ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุมิติที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ผู้ที่เคยถูกคุมประพฤติ กลุ่มที่ 3 ผู้กระทำความผิด ผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติทั้งชาย หญิง เด็กและเยาวชน และกลุ่มที่ 4 ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่จากประเทศไทย และต่างประเทศซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานจากกรมตำรวจเมอร์ซีย์ไซด์ กองทุน Nacro และ Multi-Agency Public Protection Arrangements (MAPPA) ทั้ง 3 หน่วยงานนี้จาก สหราชอาณาจักร รวมทั้งชุมชน ประชาสังคม และผู้ประกอบการ โดยในภาพรวมสรุปได้ ดังนี้

หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิดการจัดตั้งกองทุน ต้องครอบคลุมการช่วยเหลือทั้งตัวผู้กระทำผิด และครอบครัว มุ่งให้ความช่วยเหลือทุกประเภทต้องเป็นการให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่า มีการกำหนดอัตราการเงิน และความช่วยเหลืออื่นๆ เป็นเกณฑ์ที่ชัดเจนเช่นเดียวกับแนวทางการช่วยเหลือของกรมราชทัณฑ์จากแหล่งเงินทุนการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง ภายใต้ภาพรวมของ โครงการไทยนิยม ยั่งยืน กรมราชทัณฑ์ โดยกรมราชทัณฑ์ได้ให้บริการแก่ผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษในการขอรับการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ ซึ่งให้บริการที่มีความเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเงินทุน ได้แก่ เงินผลพลอยได้ประเภทเงินทุนพัฒนาพหุมิติสีย ใช้จัดสวัสดิการผู้ต้องขัง การจ่ายเงินผลพลอยได้ประเภทเงินทุนพัฒนาพหุมิติสียเพื่อการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง พ.ศ. 2548 ซึ่งรวมทั้งศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์ CARE) เพื่อการจัดสวัสดิการให้กับผู้ต้องขัง ในส่วนของเด็กและเยาวชน กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ พ.ศ. 2544 และปรับแก้ใหม่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 และในปัจจุบันได้ออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน พ.ศ.2563 และกรมคุมประพฤติ ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 59 ก เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2562 และหนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0703.3/13822 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2562 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ ดูแล สงเคราะห์ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 ให้สามารถช่วยเหลือตนเอง

และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ร่วมกับเกณฑ์การช่วยเหลือของศูนย์ CARE กองทุนนี้เป็นของภาครัฐจัดสรรให้กับผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนในการขอลปล่อยตัวชั่วคราว เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน และ เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ และคืนคนดีสู่สังคม โดยลักษณะกองทุนดำเนินการภายใต้ระบบบริหารจัดการในเชิงธุรกิจในรูปแบบของกิจการเพื่อสังคม (social enterprise)

วัตถุประสงค์และลักษณะของกองทุน เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ การส่งเสริมให้ชุมชนประชาชน ร่วมกันดูแลป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรม โดยเน้นเรื่องการศึกษา ที่อยู่อาศัย อาชีพ การรักษาพยาบาล รวมทั้งความจำเป็น ความต้องการเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของผู้พ้นโทษเหล่านี้

การบริหารจัดการกองทุน ควรเริ่มตั้งแต่ภายในเรือนจำ มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการคัดกรองหรือ จำแนกผู้กระทำผิด ตลอดจนมีการตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็น สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการกองทุนนั้น ๆ ให้มีความยั่งยืน ในส่วนกองทุนสำหรับเด็กและเยาวชนที่ กระทำความผิดซึ่งอยู่ในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกและอบรมนั้นควรมุ่งเน้นไปที่การให้การศึกษา มีระบบจัดการ ที่ทันสมัยรายวิชาที่ให้การศึกษาต้องนำมาใช้ประกอบอาชีพได้ ถ้าเด็กและเยาวชนหลังปล่อยมีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้จะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีจุดมุ่งหมายของการดำเนินชีวิต

แหล่งเงินทุน เน้นการช่วยเหลือจากรัฐบาล เงินจากการบริจาค และในส่วนของธุรกิจภาคชุมชนที่ สร้างงานและรายได้ให้ผู้ต้องขังเป็นทุนระหว่างที่อยู่ในเรือนจำ

แนวทางการให้ความช่วยเหลือ ส่วนใหญ่การความช่วยเหลือผู้พ้นโทษผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน และผู้ ถูกคุมประพฤติ เป็นการช่วยเหลือที่จัดให้กับทุกคน หากแต่บางความช่วยเหลือในบางเรื่องที่ไม่นอกเหนือจาก เกณฑ์กำหนดต้องขออนุญาตเรื่องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการของกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน และกรมคุมประพฤติ

การบังคับใช้กฎหมาย การมีกฎหมายเฉพาะ ในปัจจุบันการให้ความช่วยเหลือหลังปล่อยของกรม ราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ มีแนวทางการให้ความช่วยเหลือของ ศูนย์แคร์ (CARE) ซึ่งมีกฎระเบียบ และเกณฑ์ที่ชัดเจน ส่วนการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนให้กับผู้พ้นโทษนั้น ยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปแบบ และมีกฎหมายที่กำหนดออกมาในลักษณะของการบริหารจัดการ กองทุน

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุน หากมีการจัดตั้งกองทุนได้อย่างเป็นรูปธรรม การ ที่กองทุนที่จะอยู่ได้อย่างยั่งยืนต้องมีการกำหนดเป็นกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบ เกณฑ์ของผู้ที่จะได้รับ สนับสนุนจากกองทุน จำนวนทุน การได้มาของเงินทุน รูปแบบการจัดสรร ประการสำคัญการยอมรับของ ประชาชนในการที่รัฐต้องสนับสนุนผู้ที่เคยกระทำผิดเหล่านี้

5.1.4 การสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็น การนำเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย และผลการนำเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางของกองทุนในต่างประเทศ

หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิดการจัดตั้งกองทุน เน้นการให้ความช่วยเหลือทุกรูปแบบแก่ผู้ต้องโทษที่อยู่ระหว่างคุมขัง ทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน ผู้ถูกคุมประพฤติ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้พ้นโทษมีรายได้ ได้รับการศึกษาเพื่อไม่ให้เป็นการอื่น ๆ ต่อสังคมและชุมชน ทั้งยังส่งเสริมให้สังคมได้รับความปลอดภัยจากปัญหาอาชญากรรม

วัตถุประสงค์และลักษณะกองทุน การช่วยเหลือผู้พ้นโทษกลับสู่สังคมและไม่กระทำผิดซ้ำ โดยให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษระยะสั้น/เร่งด่วน รวมไปถึงการติดตามผู้พ้นโทษระยะยาว โดยมุ่งหวังในการพัฒนาพฤติกรรม บำบัดฟื้นฟูเฉพาะราย ให้ผู้กระทำผิดสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืนมีอาชีพและความรู้ในการดำเนินชีวิตและตัดสินใจในการกลับไปกระทำผิดซ้ำ

สิ่งแรกที่จำเป็นต้องพิจารณาคือ แหล่งเงินทุน การจัดตั้งกองทุนจะต้องมีงบประมาณในการดำเนินการงบประมาณที่จะได้รับจะมาในรูปแบบใด มีระบบรัฐสวัสดิการหรือไม่ หากมีรัฐสวัสดิการจะเป็นการรับการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ หากไม่มีรัฐสวัสดิการจะเป็นการหาแหล่งทุนเอง โดยดำเนินการได้ 2 แนวทาง กล่าวคือ การรับบริจาคจากเอกชน หรือการทำสัญญาเพื่อรับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชนต่างๆ

การบริหารจัดการกองทุน มี 2 ประเด็นที่ควรพิจารณา ประเด็นแรก การจัดตั้งองค์กรกลางในการบริหารจัดการกองทุน หากมีองค์กรกลางจะมอบหมายหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการบริหาร โดยสร้างองค์กรใหม่ในรูปแบบองค์การมหาชน (กองทุน สหกรณ์ หรือมูลนิธิ) หากไม่มีจัดตั้งหน่วยงานใหม่ จะเป็นประเด็นที่ 2 ซึ่งเป็นการรวมตัวกันโดยมีกฎหมายกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติเดียวกันของหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือผู้ต้องโทษทั้งหมด ได้แก่ กรมหลัก 3 กรม กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ในการให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ภายในเรือนจำ จนหลังปล่อย

แหล่งเงินทุน รัฐบาลควรให้การสนับสนุนเป็นหลัก รวมทั้งเงินบริจาคจากเอกชน ประชาสังคม การช่วยเหลือจากต่างประเทศ หรือเงินช่วยเหลือที่มาจากรายได้ผู้ต้องขัง การร่วมสร้างรายได้ในเรือนจำเพื่อเป็นทุนในการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

แนวทางการให้ความช่วยเหลือ ควรพิจารณาว่าผู้ใดที่เข้าหลักเกณฑ์ในการได้รับความช่วยเหลือจะเฉพาะตัวผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ หรือรวมไปถึงครอบครัว เช่น คู่สมรส หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หากจะช่วยเหลือแต่เพียงผู้กระทำผิดที่พ้นโทษเท่านั้น จะสนับสนุนเรื่องใดบ้าง เช่น ปัจจัย 4 ความรู้ในการประกอบอาชีพหรือการจัดหางานเพื่อประกอบอาชีพ หรือหากจะช่วยเหลือทั้งผู้กระทำผิดที่พ้นโทษและครอบครัว จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือโดยมีหลักเกณฑ์ที่ต้องพิจารณากำหนดตามความเหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือครอบครัวของผู้กระทำผิดที่ยังอยู่ในเรือนจำในฐานะนักโทษ ทำให้ไม่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ข้างนอกได้

การบังคับใช้กฎหมาย การมีกฎหมายเฉพาะ หากมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเป็นกฎหมายที่ง่ายต่อการปฏิบัติ ต้องมีการกำหนดอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน คณะกรรมการต้องมาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากภาครัฐ และผู้แทนภาคเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างงานและอาชีพ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การดำเนินการในแผนระยะเร่งด่วน เพื่อให้ความช่วยเหลือ ผู้ต้องขัง จากแหล่งเงินทุนการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง เด็กและเยาวชนกระทำผิด ของกรมราชทัณฑ์ โครงการไทยนิยม ยั่งยืน กรมราชทัณฑ์ การจ่ายเงินผลประโยชน์ได้ประเภทเงินทุนพัฒนาพหุติสนัยเพื่อการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง พ.ศ. 2548 รวมทั้งศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์ CARE) เพื่อการจัดสวัสดิการให้กับผู้ต้องขัง ในส่วนของเด็กและเยาวชน กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ พ.ศ. 2544 และปรับแก้ใหม่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 และในปัจจุบันได้ออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน พ.ศ.2563 และกรมคุมประพฤติ ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 59 ก เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2562 และหนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0703.3/13822 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2562 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ ดูแล สงเคราะห์ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ร่วมกับเกณฑ์การช่วยเหลือของศูนย์ CARE นอกจากนี้ยังมีการนำแนวคิดการช่วยเหลือผู้พ้นโทษแบบให้เปล่าในระยะแรก ทั้งนี้ เพื่อความยั่งยืนของกองทุน และการช่วยเหลือผู้พ้นโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเร่งด่วน กล่าวคือ การใช้การดำเนินการในระยะเริ่มแรกเสนอให้มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนยุติธรรม กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนคุ้มครองเด็ก การจัดพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม โดยกำหนดให้กระทรวงยุติธรรมที่มีกรมราชทัณฑ์และกรมคุมประพฤติเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละกองทุนเพื่อเป็นผู้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พ้นโทษ

ทั้งนี้ โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดให้เป็นนโยบายและภารกิจเร่งด่วนของกระทรวงยุติธรรม ก่อนที่จะดำเนินการปล่อยผู้พ้นโทษนั้น ให้แจ้งไปยังผู้พ้นโทษให้ทราบถึงรายละเอียดกองทุนในแต่ละกองทุนพร้อมทั้งหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด และสอบถามกับผู้ที่กำลังจะใกล้พ้นโทษที่ต้องการขอทุนความช่วยเหลือ แล้วทำการประสานงานส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีการขอความช่วยเหลือนั้นว่า

สามารถขอทุนได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ เพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พ้นโทษ หลังปล่อยในระหว่างที่ยังมีการร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25..

3) การดำเนินการคู่ขนานกับระยะเริ่มแรก รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนด้านกระบวนการยุติธรรม โดย นายกรัฐมนตรีสามารถใช้อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการบริหาร กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ตามนโยบายดังกล่าว ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน คณะกรรมการนโยบายการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมถึงกำหนดให้มีบุคคลที่เหมาะสมในกระบวนการยุติธรรมร่วมในองค์ประกอบคณะกรรมการนโยบายการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ตั้งต้น เพื่อดำเนินการร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25... หรือดำเนินการอื่นใดที่จะส่งต่ออย่างแผนระยะยาวในการจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25.. ในลักษณะขององค์การมหาชน เนื่องจากการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย เป็นการดำเนินการตามแผนงานหรือนโยบายด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อจัดทำบริการสาธารณะและมีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งหน่วยงานบริหารขึ้นใหม่แตกต่างไปจากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ โดยมีความมุ่งหมายให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทยอันเป็นบริการสาธารณะด้านการสังคมสงเคราะห์ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และไม่เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรเป็นหลัก

ทั้งนี้ ในร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25..เสนอให้มีการกำหนดการกำหนดบทเฉพาะกาลให้สอดคล้องกับแผนระยะสั้น โดย ในวาระเริ่มแรก ให้หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 และกฎหมายลำดับรองที่มีความสัมพันธ์ตามแผนระยะสั้นยังคงทำหน้าที่จนกว่าคณะกรรมการ ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25... จะเข้ารับหน้าที่ตามวันที่กฎหมายมีผลบังคับใช้

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้โอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และงบประมาณในการจัดตั้งและดำเนินการของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ มาเป็นของสำนักงานนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25.. มีผลบังคับใช้ โดยขั้นตอนการตราพระราชกฤษฎีกา มีดังนี้

1. พระราชกฤษฎีกาที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ตราพระราชกฤษฎีกาในกิจการที่สำคัญอันเกี่ยวกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งจะเป็นการกำหนดรายละเอียดปลีกย่อยของกฎหมาย เพื่อให้การปฏิบัติตามกฎหมายมีความชัดเจนเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เช่น พระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภา พระราชกฤษฎีกายุบ

สภาผู้แทนราษฎร พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

2. พระราชกฤษฎีกาที่ออกมาเพื่อใช้กับฝ่ายบริหารเพียงอย่างเดียวไม่บังคับใช้กับประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นกรณีที่รัฐบาลเห็นสมควรตราข้อบังคับใช้ในการบริหารงานทั่วไป ในกิจการของฝ่ายบริหาร เช่น พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย เบี้ยประชุมกรรมการ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการ เป็นต้น

3. พระราชกฤษฎีกาที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายแม่บท คือ พระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนด ที่ให้อำนาจตราพระราชกฤษฎีกาได้ โดยการวางหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือการจัดระเบียบการบริหารราชการไว้ เช่น พระราชบัญญัติองค์การมหาน พ.ศ. 2542 โดยสาเหตุที่กฎหมายแม่บทมักจะกำหนดแต่หลักการใหญ่ ๆ ส่วนในรายละเอียดปลีกย่อยกำหนดให้ออกเป็นพระราชกฤษฎีกาหรือกฎกระทรวงนั้น สามารถอธิบายเหตุผลได้ คือ

(1) ทำให้กฎหมายแม่บทกำหนดอ่านง่าย เข้าใจง่าย เพราะมีแต่หลักการใหญ่ๆ อันเป็นสาระสำคัญ

(2) ประหยัดเวลาของผู้บัญญัติกฎหมายแม่บท ที่จะไม่ต้องเสียเวลาพิจารณารายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสมควรมอบหมายความไว้วางใจให้ฝ่ายบริหารไปกำหนดได้เอง

(3) พระราชกฤษฎีกาและกฎกระทรวงแก้ไขให้ทันกับสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ง่ายกว่ากฎหมายแม่บท ทั้งนี้ เพราะกฎหมายแม่บทจะต้องผ่านความเห็นชอบของบุคคลหลายฝ่าย

(4) ทำให้กฎหมายเหมาะสมกับกาลเวลาอยู่เสมอ เพราะถ้าพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ก็เพียงแค่แก้ไขพระราชกฤษฎีกาหรือกฎกระทรวงเท่านั้น ไม่ต้องแก้ไขตัวกฎหมายแม่บท

4. ผู้มีอำนาจเสนอร่างพระราชกฤษฎีกา คือ บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือได้รักษาการตามกฎหมายแม่บทที่บัญญัติให้ออกพระราชกฤษฎีกานั้น ๆ ตัวอย่าง เช่น พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25... ผู้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกา คือ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้ (เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม) เพราะเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา โดยร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25... จะใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ต่อเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ทั้งนี้ในแผนระยะเร่งด่วนรัฐบาลจึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดนโยบายให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้ง กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติใช้แหล่งเงินทุนที่มีอยู่ในปัจจุบันในการช่วยเหลือผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด กล่าวคือ

กรมราชทัณฑ์ มีโครงการไทยนิยม ยั่งยืน กรมราชทัณฑ์ ซึ่งมีแหล่งเงินทุนการจัดสวัสดิการผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษในการขอรับการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ ซึ่งให้บริการที่มีความเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเงินทุนต่างๆ ได้แก่ 1) เงินผลพลอยได้ประเภทเงินทุนพัฒนาผลิตภัณฑ์ ใช้จัดสวัสดิการผู้ต้องขัง 2) ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินผลพลอยได้ประเภทเงินทุนพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการจัดสวัสดิการ

ผู้ต้องขัง พ.ศ. 2548 รวมทั้ง ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์CARE) เพื่อจัดสวัสดิการให้ผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ

กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน ใช้ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ พ.ศ. 2544 และปรับแก้ใหม่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ในปัจจุบัน มีการออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายเป็นเงิน พ.ศ.2563 ในระเบียบนี้ ได้กล่าวถึงประเภทค่าใช้จ่าย หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยที่มีค่าใช้จ่ายจำนวนเงินรายละไม่เกินห้าพันบาท ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม มีอำนาจพิจารณาได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด

กรมคุมประพฤติ ได้วางแนวทางการสงเคราะห์ผู้ได้รับการปล่อยตัวคุมประพฤติไว้อย่างชัดเจน (ตามที่ระบุไว้ในหนังสือกรมคุมประพฤติ ที่ ยธ 0303/ว 362 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2562 อ้างถึง พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 59ก เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2562 และหนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0703.3/13822 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2562) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ ดูแล สงเคราะห์ผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยมีแนวทางการดำเนินการช่วยเหลือที่ชัดเจน

4) แผนการดำเนินงานในการจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในแผนระยะยาว

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25... โดยมีเหตุผล เพื่อเป็นการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทยการจัดตั้งองค์กรส่งเสริมการจกสรรกองทุนในรูปแบบขององค์การมหาชนเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว จะทำให้มีการบริหารจัดการที่กว้างขวางมีความ คล่องตัวในการดำเนินงาน และสามารถปรับปรุงการบริหารกิจการให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ทางด้านสังคม กระบวนการยุติธรรม และการบริหารภาครัฐ รวมทั้งมีการประสานการสร้างเครือข่ายของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ มีวัตถุประสงค์ของโครงการ กล่าวคือ เพื่อศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สมควรจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ขึ้นเป็นองค์การมหาชนเพื่อดำเนินภารกิจดังกล่าว โดยเสนอให้มีรายละเอียดในร่าง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25...ในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

- อำนาจตามกฎหมายในการตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้
- ชื่อพระราชกฤษฎีกา เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25...”
- วันบังคับใช้ “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25...”
- นิยาม

“การบริหารกองทุน” หมายความว่า การบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการดำรงชีพของผู้พ้นโทษทั้งผู้ใหญ่ เด็ก เยาวชนและครอบครัวผู้ที่กระทำผิดในด้านการให้ความรู้ การจัดหางาน การรักษาพยาบาล การเข้าถึงทุน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา การจัดหางานและการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้พ้นโทษ สามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน)

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

“คณะกรรมการบริหาร” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการ สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน และให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามการจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานด้วย

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างของสำนักงาน และให้หมายความรวมถึงลูกจ้างของหน่วยงานตามการจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานด้วย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

- การกำหนดรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา
- การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่
- วัตถุประสงค์ของสำนักงาน ประกอบด้วย

(1) เป็นองค์การบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในด้านการดำรงชีพ การให้ความรู้และการจัดหางาน และการรักษาพยาบาล

(2) สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนและผู้พ้นโทษ มีโอกาสเข้าถึงทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

(3) ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พ้นโทษที่สอดคล้องกับสังคมสมัยใหม่และอนาคต

(4) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านที่อยู่อาศัย โดยจะมีการจัดหาที่พักชั่วคราวให้แก่ผู้พ้นโทษ ตามแหล่งถิ่นที่อยู่ หรือตามใกล้กับสถานที่ทำงาน

(5) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านการศึกษา โดยจะเป็นการให้ผู้พ้นโทษที่ต้องการศึกษาต่อ หรือต้องการฝึกอาชีพ สามารถกู้ยืมเงินไปศึกษาต่อได้ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับปริญญาตรี

(6) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านการสมัครหางาน เพื่อให้ผู้พ้นโทษมีงานทำที่เหมาะสมกับความสามารถ และสภาพแวดล้อมของตนเอง

(7) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ โดยด้านการรักษาพยาบาล ค่ารักษาพยาบาล การได้ยารักษาโรค

(8) มีการจัดระบบการติดตาม และการรายงานตัวของผู้พ้นโทษ เพื่อป้องกันการที่ผู้พ้นโทษจะกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

(9) ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดกลไกในการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ อย่างเป็นระบบ

- อำนาจหน้าที่ หลักของสำนักงาน อาทิต

(1) ดำเนินการจัดให้มีระบบการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในการสนับสนุนในดำรงชีพ การให้ความรู้ การจัดหางานและการรักษาพยาบาล

(2) สนับสนุนให้มีศูนย์บริการการสนับสนุนชีวิตของผู้พ้นโทษ ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีพ การให้ความรู้ การจัดหางาน และการรักษาพยาบาล

(3) ให้การสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับดำรงชีพ การให้ความรู้ การจัดหางาน และการรักษาพยาบาล

(4) จัดสรรหรือให้การสนับสนุนทางการเงินแก่กิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

(5) ให้การสนับสนุนการพัฒนา องค์ความรู้แก่ผู้พ้นโทษในด้านอื่นๆ

(6) ปฏิบัติงานหรือดำเนินการอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

- อำนาจทำกิจการของสำนักงาน อาทิต

(1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินต่างๆ

(2) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมทุกประเภทผูกพันสินทรัพย์ ตลอดจนทำนิติกรรมอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสำนักงาน

(3) ให้กู้ยืมเงินหรือกู้ยืมเงิน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสำนักงาน

(4) เข้าร่วมทุนกับบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของสำนักงาน

(5) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานในประเทศหรือต่างประเทศ องค์กรมหาชนอื่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสำนักงาน

(6) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าบริการ หรือค่าตอบแทนอื่นใดในการดำเนินกิจการ

(7) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงาน

(8) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน การกู้ยืมเงินตาม (3) และการเข้าร่วมทุนกับบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นตาม (4) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด

- ทุน รายได้ และทรัพย์สินในการดำเนินงานของสำนักงานประกอบด้วยเงินและรายได้ อาทิ

(1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมา

(2) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม

(3) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสม

(4) เงินอุดหนุนจากภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่น

รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(5) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนิน

กิจการ

(6) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากทรัพย์สินของสำนักงาน

ให้สำนักงานจัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งตั้งเป็นกองทุนภายในของสำนักงานเรียกว่า

“กองทุน.....” เพื่อจัดสรรเป็น.....

- การจัดสรรรายได้เข้ากองทุน (ให้เป็นไปตามอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการ บริหารกำหนด)

- การกำหนดให้สำนักงานมีอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าบริการ หรือ ค่าตอบแทนจากกิจการนั้นได้ตามอัตราที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

- การบริหารและการดำเนินกิจการ

- การกำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหาร กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ” ประกอบด้วย

(1) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ ประสบการณ์สูงทางด้านการบริหาร

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสี่คน จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งรัฐมนตรีกำหนด

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงเป็นที่ประจักษ์ในทางการบริหารหรือการศึกษา หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสำนักงาน

ให้ผู้ช่วยเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้ผู้ช่วยเลขาธิการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

- คุณสมบัติและวาระอยู่ในตำแหน่งของ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

- การพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง

- อำนาจหน้าที่คณะกรรมการบริหาร และการควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของสำนักงาน

- การกำหนดให้สำนักงานมีผู้ช่วยเลขาธิการ โดยคณะกรรมการบริหารเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนผู้ช่วยเลขาธิการและในกรณีที่ไม่มีผู้ช่วยเลขาธิการหรือผู้ช่วยเลขาธิการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองผู้ช่วยเลขาธิการที่มีอาวุโสตามลำดับปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองผู้ช่วยเลขาธิการ ให้คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งกรรมการคน หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

- คุณสมบัติและวาระการอยู่ในตำแหน่งของผู้ช่วยเลขาธิการ รวมถึงหน้าที่ในการบริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของสำนักงาน ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ นโยบาย และมติของคณะกรรมการบริหาร และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างทุกตำแหน่ง

- การกำหนดอำนาจของผู้ช่วยเลขาธิการ อาทิ

(1) แต่งตั้งรองผู้ช่วยเลขาธิการหรือผู้ช่วยผู้ช่วยเลขาธิการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหาร เพื่อเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานของผู้ช่วยเลขาธิการตามที่ผู้ช่วยเลขาธิการมอบหมาย

(2) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ตลอดจนให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

(3) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานโดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ นโยบาย มติของคณะรัฐมนตรี และมติของคณะกรรมการบริหาร

- การกำหนดให้ผู้ช่วยเลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน และเพื่อการนี้ ผู้ช่วยเลขาธิการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

- การให้คณะกรรมการบริหารเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนหรือผลประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้ช่วยเลขาธิการตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

- การกำหนดเรื่องผู้ปฏิบัติงานของสำนักงาน
- การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงาน
- การให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินการของสำนักงานให้เป็นไปตาม

กฎหมายและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง นโยบายของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สำนักงานชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสำนักงานที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง นโยบายของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการของสำนักงานได้

- การกำหนดบทเฉพาะกาลให้สอดคล้องกับแผนระยะสั้น โดย ในวาระเริ่มแรก ให้กรม...../คณะกรรมการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ/คณะกรรมการ...../ตามระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำหน้าที่อยู่ในวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ ยังคงทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารตามพระราชกฤษฎีกานี้จนกว่าคณะกรรมการบริหารตามพระราชกฤษฎีกานี้จะเข้ารับหน้าที่ รวมถึงให้อोनกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และงบประมาณในการจัดตั้งและดำเนินการของ กรม/คณะกรรมการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ตามระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง มาเป็นของสำนักงานนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกา.....มีผลใช้บังคับ

โดยสรุป ร่าง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25....คือ บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยคำแนะนำของ คณะรัฐมนตรี ในการตราพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตซึ่งปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25...ดังกล่าว รัฐมนตรีซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องจะอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ หรือ พระราชกำหนดนั้นๆ เสนอร่าง พระราชกฤษฎีกาต่อคณะรัฐมนตรีให้พิจารณา โดยร่างพระราชกฤษฎีกานั้น จะต้องไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนดที่เกี่ยวข้อง เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว จะต้องนำร่างพระราชกฤษฎีกาขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์เพื่อทรงตราพระราชกฤษฎีกานั้นๆ นายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ จากนั้นจึงนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา บังคับใช้ต่อไป

ดังนั้น สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) ที่เป็นหน่วยงานใหม่ที่จะถูกจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตาม ร่างพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ(องค์การมหาชน) พ.ศ. 25.. จะมีหน้าที่บริหารงานอย่างเป็นระบบตามลักษณะของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีกลไกดังนี้

1. วัตถุประสงค์ขององค์กรที่ครอบคลุมการสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในด้านต่างๆ

สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) มีภารกิจในการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (กำหนดในมาตรา 6) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในด้านต่างๆ อาทิ

การดำรงชีพ

การให้ความรู้และการจัดหางาน และการรักษาพยาบาล

สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนและผู้พ้นโทษมีโอกาสเข้าถึงทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พ้นโทษ ที่สอดคล้องกับสังคมสมัยใหม่และอนาคต

สนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านที่อยู่อาศัย โดยจะมีการจัดหาที่พักชั่วคราวให้แก่ผู้พ้นโทษ ตามแหล่งถิ่นที่อยู่ หรือตามใกล้กับสถานที่ทำงาน

สนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านการศึกษา โดยจะเป็นการให้ผู้พ้นโทษที่ต้องการศึกษาต่อ หรือต้องการฝึกอาชีพ สามารถกู้ยืมเงินไปศึกษาต่อได้ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับปริญญาตรี

สนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านการสมัครหางาน เพื่อให้ผู้พ้นโทษมีงานทำที่เหมาะสมกับความสามารถ และสภาพแวดล้อมของตนเอง

สนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ โดยด้านการรักษาพยาบาล ค่ารักษาพยาบาล การได้ยารักษาโรค และมีการจัดระบบการติดตาม และการรายงานตัวของผู้พ้นโทษ เพื่อป้องกันการที่ผู้พ้นโทษจะกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก โดยตามมาตรา 9 ได้กำหนดให้สำนักงานจัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งตั้งเป็นกองทุนภายในของสำนักงานเรียกว่า “กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ” เพื่อจัดสรรเป็นกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ที่สมบูรณ์ หลากหลาย เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนและผู้พ้นโทษ มีโอกาสเข้าถึง ทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ทั้งนี้ ในการจัดสรรรายได้เข้ากองทุน ให้เป็นไปตามอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

2. โครงสร้างการบริหารงาน

โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) จะมีการบริหารจัดการหน่วยงานโดยการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานภายในให้มีฝ่ายสำนัก กอง หรือหน่วยงานภายในที่อาจเรียกชื่ออื่นใด เพื่อให้เกิดกลไกที่ครอบคลุมในการบริหารงานที่ตอบสนองต่อนโยบายของรัฐ และออกแบบโครงสร้างการบริหารงานของ ให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการบริหาร ซึ่งคณะกรรมการบริหารดังกล่าวนี้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรียุทธศาสตร์การตามพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น คณะกรรมการขององค์การมหาชนจะต้องรับผิดชอบและมีหน้าที่รายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และการดำเนินการขององค์การมหาชนนับเป็นส่วนหนึ่งในภาพรวมของ

ผลงานของกระทรวง และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวง และในขณะเดียวกันองค์การมหาชนจะต้องรับผิดชอบด้านผลงานต่อสาธารณะหรือประชาชนในฐานะที่เป็นองค์กรของรัฐที่ใช้งบประมาณแผ่นดินด้วย

3. คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษเป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจสูงสุดที่ทำหน้าที่ตัดสินใจ กำหนดนโยบายและวางระเบียบข้อบังคับของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) โดยมาจากการแต่งตั้งของคณะรัฐมนตรีและจะต้องมีจำนวนตามที่กำหนดไว้ใน พระราชกฤษฎีกาจัด โดยในจำนวนดังกล่าวอาจกำหนดให้เป็นกรรมการผู้แทนของส่วนราชการซึ่งมีฐานะเป็นกรรมการโดยตำแหน่งก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ และจะต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐร่วมอยู่ด้วยอย่างน้อยหนึ่งคนฯ โดยกำหนดให้มีผู้แทนจากภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง แต่ต้องไม่เกินคราวละ 4 ปี และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ ทั้งนี้คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลองค์การมหาชนให้ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และมีอำนาจหน้าที่เฉพาะที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ(องค์การมหาชน)

2. อนุมัติแผนการลงทุนและแผนการเงินของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน)

3. ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน)ในเรื่องดังต่อไปนี้ ซึ่งรวมถึงกำหนดอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการการจัดสรรรายได้เข้ากองทุนภายในของสำนักงานเรียกว่า “กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ” และมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) กำหนดทิศทาง เป้าหมาย และนโยบายในการบริหารงานของสำนักงาน
- (2) อนุมัติแผนงาน โครงการ และงบประมาณประจำปีของสำนักงาน
- (3) ดูแลฐานะและความมั่นคงทางการเงิน การหาผลประโยชน์จากกองทุน ให้ความเห็นชอบรายงานการเงิน พิจารณารายงานของผู้ตรวจสอบการเงิน วางระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือข้อห้ามทางการเงิน
- (4) สรรหา คัดเลือก และแต่งตั้งผู้อำนวยการ
- (5) ระดมเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ เข้าเป็นรายได้ของกองทุนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- (6) วางระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการรับและจ่ายเงินกองทุน
- (7) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินรายได้เข้ากองทุน
- (8) ควบคุมดูแลการรับและการใช้จ่ายเงินกองทุนให้สอดคล้องกับภาวะการณ์
- (9) วางมาตรการ กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับกองทุน ฯลฯ

และอำนาจหน้าที่อื่นตามที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกำหนด

4. ผู้บริหารกิจการของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ(องค์การมหาชน)

ผู้อำนวยการ จะเป็นผู้มีหน้าที่บริหารกิจการของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ(องค์การมหาชน) ที่จะถูกจัดตั้งขึ้นให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของสำนักงานฯ ตลอดจน ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงานฯ ทุกตำแหน่ง

ผู้อำนวยการจะต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของสำนักงานฯ และเป็นผู้แทนของสำนักงานฯ ในกิจการเกี่ยวกับบุคคลภายนอก

5. บุคลากรของสำนักงานฯ

บุคลากรหลักของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ(องค์การมหาชน) ได้แก่ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานประจำให้แก่สำนักงานฯ

6. ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินกิจการสำนักงานฯ

โดยที่สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ(องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการสาธารณะโดยใช้งบประมาณแผ่นดิน ทำให้องค์การมหาชนต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐในลักษณะของการกำกับดูแลแต่รายงานการ จัดสรรงบประมาณและการกำกับดูแล องค์กรมหาชนย่อมเป็นไปโดย การเคารพหลักการของความเป็นอิสระในการดำเนินงานขององค์กรมหาชน ระบบงบประมาณและการกำกับดูแลที่เคารพความเป็นอิสระ

เงินทุนในการดำเนินกิจการบริการสาธารณะขององค์กรมหาชนอาจจะมีที่มาได้หลายทางตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 9 ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินงานของสำนักงานประกอบด้วยเงินและรายได้ ดังต่อไปนี้

(1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมา

(2) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม

(3) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสม

(4) เงินอุดหนุนจากภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(5) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินกิจการ

(6) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากทรัพย์สินของสำนักงาน

ทั้งนี้ ให้สำนักงานจัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งตั้งเป็นกองทุนภายในของสำนักงานเรียกว่า “กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ” เพื่อจัดสรรเป็นกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษที่สมบูรณ์ หลากหลาย เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนและผู้พ้นโทษมีโอกาสเข้าถึงทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

การจัดสรรรายได้เข้ากองทุน ให้เป็นไปตามอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

จะเห็นได้ว่า รายได้หลักของสำนักงานจะมาจากเงินงบประมาณแผ่นดินที่รัฐจัดสรร และจากบทบัญญัติตามมาตรา 9 ก็ได้ระบุวิธีการจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานไว้อย่างชัดเจนว่า จะต้องจัดสรรให้เป็นเงินอุดหนุนทั่วไปที่จัดสรรให้เป็นรายปีตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นข้อยืนยันความเป็นอิสระในทางการบริหารงบประมาณของสำนักงาน เพราะเงินทุนอุดหนุนทั่วไปที่รัฐจัดสรรให้ในแต่ละปีนั้นอยู่ภายใต้อำนาจดุลยพินิจของสำนักงานที่จะตัดสินใจในเรื่องประเภทและจำนวนการใช้จ่ายได้เองตามวัตถุประสงค์ นโยบายรัฐและความเหมาะสม

นอกจากการบริหารงบประมาณที่ได้มาในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปที่มีความเป็นอิสระในการใช้จ่ายและเป็นการได้งบประมาณโดยไม่ต้องส่งงบประมาณส่วนที่เหลือจ่ายคืนคลังตามวิธีปฏิบัติปกติของงบประมาณของส่วนราชการแล้ว รายได้ของสำนักงานซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐประเภท องค์การมหาชนไม่เป็นรายได้ที่จะต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณอีกด้วย สำหรับการกำกับดูแลการดำเนินงานของสำนักงานให้เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายและอยู่ในกรอบนโยบายของรัฐนั้น พระราชบัญญัติองค์การมหาชนกำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงาน นอกจากอำนาจกำกับดูแลดังกล่าวแล้ว สำนักงานต้องจัดทำรายงานเสนอต่อรัฐมนตรีฯ โดยให้กล่าวถึงผลงานขององค์การมหาชนในปีที่ผ่านมา และคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการโดยตรง และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้าอีกด้วย

7. การตรวจสอบประเมินผล

เพื่อให้มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการดำเนินงาน การบัญชีและการเงินที่มีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบประเมินผล พระราชบัญญัติองค์การมหาชนที่เป็นกฎหมายแม่บทของพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25.. ได้บัญญัติให้สำนักงาน ต้องวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระบบบัญชีและระบบตรวจสอบภายในที่เป็นมาตรฐานสากล และในทุกรอบปีองค์การมหาชนจะถูกตรวจสอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สิน จากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน นอกจากนี้ นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 คณะรัฐมนตรีได้กำหนดระบบการประเมินผลสำหรับองค์การมหาชนเพื่อพิสูจน์ถึงประสิทธิภาพและความคุ้มค่าขององค์การมหาชนโดยให้องค์การมหาชนทุกแห่งมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การมหาชนเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และลงนามตามคำรับรองผลการปฏิบัติงานระหว่างรัฐมนตรีกับประธานคณะกรรมการและระหว่างประธานคณะกรรมการกับผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้การดำเนินงานขององค์การมหาชนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ และเมื่อครบกำหนด 1 ปี ภายหลังจากการลงนามตามคำรับรองผลการปฏิบัติงานแล้ว องค์การมหาชนแต่ละแห่งจะได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามคำรับรองฯ และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่กำหนด

8. เหตุผลในเรื่องความแตกต่างระหว่างองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชนกับส่วนราชการ

คณะวิจัยมีความเห็นว่า เหตุผลในเรื่อง ความแตกต่างระหว่างองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชนกับส่วนราชการเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณา กล่าวคือ การที่องค์การมหาชนอาจจะตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบจัดทำบริการสาธารณะที่มีกำหนดเวลาสิ้นสุดแน่นอนหรือเป้าหมายการดำเนินการกิจเฉพาะอย่างที่มีความชัดเจน และอาจกำหนดให้องค์การมหาชนนั้นยุบเลิกไปเมื่อภารกิจหรือระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการดำเนินการนั้น ๆ สิ้นสุดลงก็ได้ โดยบทบัญญัติในมาตรา 44 วรรคแรก ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้ว่า “องค์การมหาชนเป็นอันยุบเลิกในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) เมื่อสิ้นระยะเวลาการดำเนินการกิจการของหน่วยงานองค์การมหาชนใด ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนั้นๆ

(2) เมื่อการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนนั้นเสร็จสิ้นลง และรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนนั้นได้ประกาศยุติการดำเนินการขององค์การมหาชนนั้นในราชกิจจานุเบกษา

(3) ในกรณีนอกจาก (1) และ (2) เมื่อรัฐบาลเห็นควรยุบเลิกการดำเนินการของหน่วยงานองค์การมหาชนนั้นๆ โดยสามารถตราเป็นพระราชกฤษฎีกายุบเลิกได้

(4) การยกร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25.... เพื่อเป็นกฎหมายเฉพาะ มีอำนาจการบังคับใช้โดยเป็นกฎหมายหลักเพื่อการดำเนินการจัดตั้งกองทุน รายละเอียดปรากฏดังนี้

ร่าง พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25..

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
ให้ไว้ ณ วันที่ พ.ศ. 25 เป็นปีที่ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
ให้ไว้ ณ วันที่ พ.ศ. 25 เป็นปีที่ ในรัชกาลปัจจุบัน มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้น
โทษ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 221 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 ประกอบมาตรา แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25....”

มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชกฤษฎีกานี้

“การบริหารกองทุน” หมายความว่า การบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการดำรงชีพของผู้พ้นโทษทั้งผู้ใหญ่ เด็ก เยาวชนและครอบครัวผู้ที่กระทำผิดในด้านการให้ความรู้ การจัดหางาน การรักษาพยาบาล การเข้าถึงทุน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา การจัดหางานและการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้พ้นโทษ สามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน)

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

“คณะกรรมการบริหาร” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการ สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน และให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามการจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานด้วย

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างของสำนักงาน และให้หมายความรวมถึงลูกจ้างของหน่วยงานตามการจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานด้วย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

หมวด 1

การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่

มาตรา 5 ให้จัดตั้งองค์การมหาชนขึ้นเรียกว่า “สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน)” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “.....”

ให้สำนักงานมีที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง และอาจตั้งสำนักงานสาขาได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา 6 ให้สำนักงานมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นองค์กรบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในการดำรงชีพ การให้ความรู้และการจัดหางาน และการรักษาพยาบาล

(2) สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนและผู้พ้นโทษ มีโอกาสเข้าถึง ทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

(3) ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พ้นโทษ ที่สอดคล้องกับสังคมสมัยใหม่ และอนาคต

(4) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านที่อยู่อาศัย โดยจะมีการจัดหาที่พักชั่วคราวให้แก่ผู้พ้นโทษ ตามแหล่งถิ่นที่อยู่ หรือตามใกล้กับสถานที่ทำงาน

(5) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านการศึกษา โดยจะเป็นการให้ผู้พ้นโทษที่ต้องการศึกษาต่อ หรือต้องการฝึกอาชีพ สามารถกู้ยืมเงินไปศึกษาต่อได้ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับปริญญาตรี

(6) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในด้านการสมัครหางาน เพื่อให้ผู้พ้นโทษมีงานทำที่เหมาะสมกับความสามารถ และสภาพแวดล้อมของตนเอง

(7) เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ โดยด้านการรักษาพยาบาล ค่ารักษาพยาบาล การได้ยารักษาโรค

(8) มีการจัดระบบการติดตาม และการรายงานตัวของผู้พ้นโทษ เพื่อป้องกันการที่ผู้พ้นโทษ จะกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

(9) ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดกลไกในการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ อย่างเป็นระบบ

มาตรา 7 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ หลัก ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการจัดให้มีระบบการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในการสนับสนุนในดำรงชีพ การให้ความรู้ การจัดหางานและการรักษาพยาบาล

(2) สนับสนุนให้มีให้มีศูนย์บริการการสนับสนุนชีวิตของผู้พ้นโทษ ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีพ การให้ความรู้ การจัดหางาน และการรักษาพยาบาล

(3) ให้การสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวกับดำรงชีพ การให้ความรู้ การจัดหางาน และการรักษาพยาบาล

(4) จัดสรรหรือให้การสนับสนุนทางการเงินแก่กิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

- (5) ให้การสนับสนุนการพัฒนา องค์ความรู้แก่ผู้พ้นโทษในด้านอื่นๆ
- (6) ปฏิบัติงานหรือดำเนินการอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- มาตรา 8 นอกจากอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 7 ให้สำนักงานมีอำนาจทำกิจการ ดังต่อไปนี้ด้วย
- (1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินต่างๆ
- (2) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมทุกประเภทผูกพันสินทรัพย์ ตลอดจนทำนิติกรรมอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของสำนักงาน
- (3) ให้กู้ยืมเงินหรือกู้ยืมเงิน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสำนักงาน
- (4) เข้าร่วมทุนกับบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของสำนักงาน
- (5) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานในประเทศหรือต่างประเทศ องค์การมหาชนอื่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสำนักงาน
- (6) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าบริการ หรือค่าตอบแทนอื่นใดในการดำเนินการ
- (7) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงาน
- (8) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน การกู้ยืมเงินตาม (3) และการเข้าร่วมทุนกับบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นตาม (4) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด 2

ทุน รายได้ และทรัพย์สิน

มาตรา 9 ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินงานของสำนักงานประกอบด้วยเงินและรายได้ดังต่อไปนี้

- (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมา
- (2) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม
- (3) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสม
- (4) เงินอุดหนุนจากภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- (5) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ
- (6) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากทรัพย์สินของสำนักงาน
- ให้สำนักงานจัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งตั้งเป็นกองทุนภายในของสำนักงานเรียกว่า “กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ” เพื่อจัดสรรเป็นกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

ที่สมบูรณ์ หลากหลาย เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนและผู้พันโทมีโอกาสเข้าถึง ทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พันโท

การจัดสรรรายได้เข้ากองทุน ให้เป็นไปตามอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

มาตรา 10 ในกรณีที่สำนักงานจัดให้มีบริการได้อันอยู่ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ให้สำนักงานมีอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าบริการ หรือค่าตอบแทนจากกิจการนั้นได้ตามอัตราที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

มาตรา 11 บรรดารายได้ของสำนักงาน ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา 12 ให้ทรัพย์สินซึ่งสำนักงานได้มาจากการให้ หรือซื้อด้วยเงินรายได้ของสำนักงานเป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงาน

ให้สำนักงานมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ จำหน่าย และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของสำนักงาน

มาตรา 13 การใช้จ่ายเงินของสำนักงาน ให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการของสำนักงานโดยเฉพาะ การเก็บรักษาและเบิกจ่ายเงินของสำนักงาน ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

หมวด 3

การบริหารและการดำเนินกิจการ

มาตรา 14 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พันโท ” ประกอบด้วย

(1) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงทางด้านการบริหาร

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสี่คน จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งรัฐมนตรีกำหนด

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงเป็นที่ประจักษ์ในทางการบริหารหรือการศึกษา หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสำนักงาน

ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

มาตรา 15 ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 แล้ว ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (2) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน หรือในกิจการที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสำนักงาน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นกิจการสาธารณประโยชน์และมีได้แสวงหากำไรเป็นหลัก

มาตรา 16 ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี
ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา 17 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

- (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 15

มาตรา 18 ให้คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของสำนักงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และโดยเฉพาะมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) กำหนดทิศทาง เป้าหมาย และนโยบายในการบริหารงานของสำนักงาน
- (2) อนุมัติแผนงาน โครงการ และงบประมาณประจำปีของสำนักงาน
- (3) ดูแลฐานะและความมั่นคงทางการเงิน การหาผลประโยชน์จากกองทุน ให้ความเห็นชอบรายงานการเงิน พิจารณารายงานของผู้ตรวจสอบการเงิน วางระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือข้อห้ามทางการเงิน
- (4) สรรหา คัดเลือก และแต่งตั้งผู้อำนวยการ
- (5) ระดมเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ เข้าเป็นรายได้ของกองทุนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

- (6) วางระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการรับและจ่ายเงินกองทุน
- (7) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินรายได้เข้ากองทุน
- (8) ควบคุมดูแลการรับและการใช้จ่ายเงินกองทุนให้สอดคล้องกับภาวะการณ์
- (9) วางมาตรการ กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับกองทุน เพื่อสนับสนุนการรับและการถ่ายทอดเทคนิคและความรู้
- (10) ให้คำแนะนำ เสนอแนะในการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคอันเกิดจากการบริหารจัดการ ตลอดจนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการในกรณีมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการประสานงานในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์
- (11) แต่งตั้งคณะกรรมการ ที่ปรึกษาของคณะกรรมการบริหาร หรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการบริหารมอบหมาย
- (12) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของสำนักงาน การประสานงานระหว่างหน่วยงานเฉพาะด้านกับสำนักงาน การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงาน เท่าที่ไม่เกี่ยวกับหน่วยงานเฉพาะด้าน การบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ การงบประมาณ การบัญชี การตรวจสอบภายใน การคัดเลือกผู้อำนวยการหรือหัวหน้าหน่วยงานเฉพาะด้าน การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการหรือหัวหน้าหน่วยงานเฉพาะด้าน และการมอบให้ผู้อื่นรักษาการแทน หรือปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการหรือหัวหน้าหน่วยงานเฉพาะด้าน และการจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่น แก่คณะกรรมการ ที่ปรึกษาของคณะกรรมการ บริหาร คณะทำงาน เจ้าหน้าที่ และลูกจ้าง
- (13) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานหรือที่ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 19 ให้สำนักงานมีผู้อำนวยการคนหนึ่ง

คณะกรรมการบริหารเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการ

ในกรณีที่ไม่มีผู้อำนวยการหรือผู้อำนวยการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองผู้อำนวยการที่มีอาวุโสตามลำดับปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองผู้อำนวยการ ให้คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

มาตรา 20 ผู้อำนวยการต้องเป็นผู้สามารถทำงานให้แก่สำนักงานได้เต็มเวลาและต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการแต่งตั้ง
- (3) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการของสำนักงานตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 8
- (4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ

สำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(6) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน หรือในกิจการที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสำนักงาน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา 21 ผู้อำนวยการมีวาระอยู่ในตำแหน่งตามที่คณะกรรมการบริหารกำหนด แต่ต้องไม่เกินสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา 22 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการบริหารกับผู้อำนวยการ
- (4) คณะกรรมการบริหารให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(5) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 20

มติของคณะกรรมการบริหารให้ผู้อำนวยการออกจากตำแหน่งตาม (4) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ โดยไม่นับรวมผู้อำนวยการ

มาตรา 23 ผู้อำนวยการมีหน้าที่บริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของสำนักงาน ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ นโยบาย และมติของคณะกรรมการบริหาร และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างทุกตำแหน่ง เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในตามมาตรา 35 วรรคสอง รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เสนอเป้าหมาย แผนงาน และโครงการที่จะปฏิบัติแต่ละปีต่อคณะกรรมการบริหาร เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานบรรลุตามวัตถุประสงค์

(2) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสำนักงาน รวมทั้งรายงานการเงินและการบัญชี ตลอดจนเสนอแผนการเงินและงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะกรรมการบริหารเพื่อพิจารณา

(3) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการและการดำเนินงานของสำนักงานให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ต่อคณะกรรมการบริหาร

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (1) (2) หรือ (3) คณะกรรมการบริหารอาจแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการหรือคณะทำงานทำหน้าที่รวบรวมและศึกษาแนวทางการกำหนดนโยบายและการปรับปรุงกิจการของสำนักงานในองค์ เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารพิจารณาก็ได้

ผู้อำนวยการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริหารในการบริหารกิจการของสำนักงาน

มาตรา 24 ผู้อำนวยการมีอำนาจ ดังนี้

(1) แต่งตั้งรองผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหาร เพื่อเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานของผู้อำนวยการตามที่ผู้อำนวยการมอบหมาย

(2) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ตลอดจนให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

(3) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานโดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ นโยบาย มติของคณะรัฐมนตรี และมติของคณะกรรมการบริหาร

มาตรา 25 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนของสำนักงาน และเพื่อการนี้ ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตาม ข้อบังคับที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

นิติกรรมใดที่ผู้อำนวยการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการบริหาร กำหนด ย่อมไม่ผูกพันสำนักงาน เว้นแต่คณะกรรมการบริหารให้สัตยาบัน

มาตรา 26 ให้คณะกรรมการบริหารเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนหรือผลประโยชน์ตอบแทน อื่นของผู้อำนวยการ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด 4

ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงาน

มาตรา 27 ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานมีสามประเภท คือ

(1) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยรับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากงบประมาณ ของสำนักงาน

(2) ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้ซึ่งสำนักงานจ้างให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษาหรือ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีสัญญาจ้าง

(3) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมาปฏิบัติงานในสำนักงานเป็นการชั่วคราวตามมาตรา 36 แห่ง พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

มาตรา 28 เจ้าหน้าที่ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์
- (3) สามารถทำงานให้แก่สำนักงานได้เต็มเวลา
- (4) มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของ สำนักงาน

(5) ไม่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือพนักงาน หรือลูกจ้างของราชการส่วนท้องถิ่น

(6) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 20 (4) (5) หรือ (6)

ความใน (1) มิให้ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ชาวต่างประเทศ ซึ่งสำนักงานจำเป็นต้องจ้างหรือแต่งตั้งตามข้อผูกพัน หรือตามลักษณะการดำเนินงานของสำนักงาน

มาตรา 28 เจ้าหน้าที่พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 31
- (4) ครบกำหนดเวลาจ้างตามสัญญาหรือเป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญา
- (5) ถูกให้ออกหรือปลดออก เพราะไม่ผ่านการประเมินผลงานหรือผิดวินัยตาม

หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการบริหารกำหนดไว้ในข้อบังคับ

มาตรา 29 ในกรณีมีข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นที่รัฐมนตรีขอให้มาเป็นเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างโดยได้รับอนุมัติจากนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาตามข้อตกลงที่ผู้นั้นทำไว้ ให้ผู้นั้นได้รับสิทธิตามมาตรา 36 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

หมวด 5

การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงาน

มาตรา 30 การบัญชีของสำนักงานให้จัดทำตามหลักสากลตามแบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารกำหนด และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงาน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการบริหารทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ให้มีผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

มาตรา 31 ให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับตั้งแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ในทุกกรอบปี ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงาน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการบริหาร

เพื่อการนี้ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่างๆ ของสำนักงาน สอบถามผู้อำนวยการ ผู้ตรวจสอบภายใน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชี และเอกสารหลักฐานต่างๆ ของสำนักงานเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

มาตรา 32 ให้สำนักงานทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรี รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของสำนักงานในปีที่ล่วงมาแล้ว บัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการบริหาร โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

มาตรา 33 เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงระบบปฏิบัติงานของสำนักงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สร้างความรับผิดชอบและความเชื่อถือแก่สาธารณชนในกิจการของสำนักงาน ตลอดจนให้มีการติดตามความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ และการตรวจสอบการดำเนินงานของสำนักงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โครงการ และแผนงานที่ได้จัดทำไว้ ให้สำนักงานจัดให้มีการประเมินผล การดำเนินงานตามระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหารกำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

การประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้จัดทำโดยหน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นกลางและมีความเชี่ยวชาญในด้านการประเมินผลกิจการของสำนักงาน โดยมีการคัดเลือกตามวิธีการที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

การประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานจะต้องแสดงข้อเท็จจริงให้ปรากฏในด้านประสิทธิผล ในด้านประสิทธิภาพ และในด้านการพัฒนาองค์กร และในรายละเอียดอื่นตามที่ คณะกรรมการบริหารจะกำหนดเพิ่มเติมขึ้น

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร คณะกรรมการบริหารจะจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินการเป็นครั้งคราวตามมาตรานี้ด้วยก็ได้

มาตรา 34 ในทุกระยะเวลาห้าปี คณะกรรมการบริหารต้องจัดให้มีการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถปรับตัวได้ตามสถานการณ์และสภาพแวดล้อม และการเติบโตขององค์กร

หมวด 6

การกำกับและควบคุม

มาตรา 35 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินการของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมายและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง นโยบายของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สำนักงานชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสำนักงานที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง นโยบายของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการของสำนักงานได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา 36 ในวาระเริ่มแรก ให้หน่วยงานตามกฎหมายระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำหน้าที่อยู่ในวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ ยังคงทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารตามพระราชกฤษฎีกานี้ จนกว่าคณะกรรมการบริหารตามพระราชกฤษฎีกานี้จะเข้ารับหน้าที่

ในระหว่างสรรหาผู้อำนวยการ ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งแต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสมเพื่อทำหน้าที่ผู้อำนวยการของสำนักงานตามพระราชกฤษฎีกานี้ จนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการตามพระราชกฤษฎีกานี้

มิให้นำมาตรา 20 ในส่วนที่เกี่ยวกับการทำงานให้แก่สำนักงานเต็มเวลามาใช้บังคับกับผู้ทำหน้าที่ผู้อำนวยการตามวรรคสอง

ให้โอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และงบประมาณในการจัดตั้งและดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนของ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติที่ใช้แหล่งเงินทุนที่มีอยู่ในปัจจุบันในการช่วยเหลือผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนตามกฎหมาย ระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง มาเป็นของสำนักงานนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากเป็นการสมควรส่งเสริมให้มีระบบการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ที่สมบูรณ์ หลากหลาย เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ให้มีโอกาสเข้าถึง ทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการดำรงชีพของผู้พ้นโทษทั้งผู้ใหญ่ เด็ก เยาวชนและครอบครัวผู้ที่ถูกกระทำผิดในด้านการให้ความรู้ การจัดหางาน การรักษาพยาบาล การเข้าถึงทุน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา การจัดหางานและการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้พ้นโทษ สามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข การจัดตั้งองค์กรส่งเสริมการจัดสรรกองทุน ในรูปแบบขององค์การมหาชนเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว จะทำให้มีการบริหารจัดการที่กว้างขวางมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน และสามารถปรับปรุงการบริหารกิจการให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ทางด้านสังคม กระบวนการยุติธรรม และการบริหารภาครัฐ รวมทั้งมีการประสานการสร้างเครือข่ายของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ สมควรจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ขึ้นเป็นองค์การมหาชนเพื่อดำเนินการกิจดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

นอกจากนี้ยังได้เสนอให้มีการออกร่างข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ว่าด้วย การบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ..โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 18 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) พ.ศ.25... ตามร่าง....ดังนี้

ร่างข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ว่าด้วย การบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ..

เพื่อให้การบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 9 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) พ.ศ.25... อำนาจตามความในมาตรา 18 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) พ.ศ.25... คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนให้มีผู้แทนจากภาคเอกชน

เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ในการประชุมครั้งที่/25.. เมื่อวันที่ 0 จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ว่าด้วย การบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ..”

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่.....เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในข้อบังคับนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

“คณะกรรมการบริหาร” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน)

“ส่วนงาน” หมายความว่า ส่วนงานซึ่งเป็นหน่วยงานภายในของสำนักงานตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงาน”

“ส่วนงานภายใน” หมายความว่า หน่วยงานภายในสำนักงาน ที่คณะกรรมการบริหารมีมติให้จัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการเฉพาะที่อยู่ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ไม่ว่าจะเรียกชื่อว่า สำนักงาน สถาบัน ศูนย์ หรือชื่ออื่นใด”

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการ สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

“หัวหน้าส่วนงานภายใน” หมายความว่า หัวหน้าของส่วนงานภายในซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาผู้ปฏิบัติงานของส่วนงานภายใน โดยอาจเรียกว่าผู้อำนวยการของส่วนงานภายในแห่งนั้นหรือชื่ออื่นก็ได้

ข้อ 4 ให้ประธานกรรมการบริหาร รักษาการตามข้อบังคับนี้

หมวด 1

กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

.....

ข้อ 5 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานเรียกว่า “กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ” ประกอบด้วย

- (1) เงินทุนที่สำนักงานจัดสรรจากรายได้ให้กองทุน
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ส่วนงานภายใน
- (3) ดอกผลหรือรายได้ของกองทุน
- (4) เงินรายได้อื่นที่คณะกรรมการบริหารจัดสรรให้กองทุน

ข้อ 6 เงินรายได้และดอกผล ดังต่อไปนี้ให้นำส่งเข้ากองทุน

(1) รายได้ที่ได้จากการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าบริการ หรือค่าตอบแทนจากการจัดให้มีบริการใดอันอยู่ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ไม่ว่าจะเรียกเก็บโดยส่วนงานภายใน หรือส่วนงานอื่นใดของสำนักงาน รวมทั้งดอกผลจากรายได้ดังกล่าว (ถ้ามี)

(2) เงินที่มีผู้มอบให้ส่วนงานภายใน

(3) ดอกผลหรือประโยชน์ใดๆที่เกิดขึ้นจากกองทุน รวมทั้งดอกผลหรือประโยชน์ใดๆที่เกิดขึ้นจากเงินงบประมาณ

ข้อ 7 เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

- (1) จัดสรรให้แก่ส่วนงานภายใน
- (2) เป็นเงินสำรองของสำนักงาน

ข้อ 8 การจัดสรรเงินกองทุนให้แก่ส่วนงานภายใน ให้จัดสรรดังนี้

(1) ส่วนงานภายในที่นำส่งเงินหรือรายได้เข้ากองทุนตามข้อ 6 (1) หรือ (3) ให้ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนในอัตราร้อยละ 80 ของเงินหรือรายได้ที่นำส่ง

(2) ส่วนงานภายในที่ไม่มีรายได้นำส่งเข้ากองทุนตาม ข้อ 6 (1) หรือมีรายได้ตามข้อ 6 (1) น้อยกว่าจำนวนที่คณะกรรมการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ กำหนด ให้ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุน ตามจำนวนที่คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ เห็นสมควร แต่ไม่เกินร้อยละ 50 ของเงินที่น้อยที่สุดที่ส่วนงานภายในได้รับการจัดสรรตาม (1) ในแต่ละปี

(3) ส่วนงานภายในที่นำส่งเงินเข้ากองทุนตามข้อ 6 (2) ให้ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนในอัตราเท่ากับจำนวนเงินที่นำส่งหรือตามเจตนารมณ์ของผู้มอบให้

ข้อ 9 เงินสำรองของสำนักงาน เป็นเงินสำรองธรรมดาซึ่งตั้งไว้เผื่อขาด และเงินสำรองอื่นซึ่งตั้งไว้เพื่อความสะดวกเฉพาะอย่างตามที่คณะกรรมการบริหารเห็นสมควร

ข้อ 10 เงินที่ส่วนงานภายในได้รับการจัดสรรจากกองทุนตามข้อ 8 (1) และ (2) จะนำออกใช้ได้ก็แต่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ใช้ในลักษณะเดียวกับเงินสำรองของสำนักงาน

การนำเงินที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนตามข้อ 8 (3) ออกใช้ให้รายงานให้คณะกรรมการทราบ

ข้อ 11 เงินของกองทุน ให้สำนักงานนำฝากไว้กับธนาคารของรัฐหรือธนาคารหรือสถาบันการเงินที่คณะกรรมการบริหารกำหนด ในชื่อบัญชี “กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ” ตามหลักเกณฑ์และวิธีการการเปิดบัญชี การนำส่งและการเบิกถอนเงินจากบัญชีกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษที่ผู้อำนวยการกำหนด

ให้สำนักงานดูแลการเบิกจ่ายเงินในบัญชีที่เปิดไว้ตามวรรคหนึ่ง พร้อมทั้งรายงานการรับจ่ายเงินในบัญชีดังกล่าวให้คณะกรรมการบริหารทราบทุกสามเดือน

ข้อ 12 การรับและเก็บรักษาเงินกองทุน การจ่ายเงินจากกองทุน การรายงานทางการเงิน และบัญชีของกองทุน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด ในกรณีที่ยังไม่มีหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวกำหนดไว้โดยเฉพาะ ให้นำข้อบังคับคณะกรรมการบริหารว่าด้วยการเงินและบัญชีมาใช้บังคับโดยอนุโลมเพียงเท่าที่จะใช้บังคับได้

หมวด 2

การบริหารกองทุน

ข้อ 13 ให้มีคณะกรรมการในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

(1) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในด้านการดำรงชีพ

(2) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในด้านการให้ความรู้และการจัดหางาน

(3) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ด้านการรักษาพยาบาล

ข้อ 14 คณะอนุกรรมการตามข้อ 13 ประกอบไปด้วย

(1) กรรมการในคณะกรรมการบริหาร เป็นประธานอนุกรรมการ

คนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการบริหารมอบหมาย

(2) ผู้อำนวยการ เป็นรองประธานอนุกรรมการ

(3) หัวหน้าส่วนงานภายใน เป็นอนุกรรมการ

จำนวน 2 คนซึ่งคณะกรรมการบริหาร
แต่งตั้งจากผู้ที่ได้รับการมอบหมาย
จากหัวหน้าส่วนงานภายในทั้งหมด
ให้เป็นผู้แทนหัวหน้าส่วนงานภายใน

(4) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คนซึ่งเป็น

อนุกรรมการ

คณะกรรมการบริหารแต่งตั้ง

ให้ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารกองทุน เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

ข้อ 15 ผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการตามข้อ 14 จะต้องมีความ
คุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) มีคุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมกับอำนาจหน้าที่

(3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้
กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(5) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ
หรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ พรรค
การเมือง

(6) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานหรือในกิจการที่ขัดหรือแย้งกับ
วัตถุประสงค์ของสำนักงาน

ข้อ 16 อนุกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนหัวหน้าส่วนงานภายในและอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มี
วาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และเมื่อพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรง
ตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่อนุกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนหัวหน้าส่วนงานภายในหรืออนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้น
จากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งที่เหลืออยู่ของอนุกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังไม่มีแต่งตั้งอนุกรรมการซึ่งเป็นผู้แทน
หัวหน้าส่วนงานภายในและอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้อนุกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น
อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่าอนุกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ข้อ 17 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ อนุกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของหัวหน้าส่วนงาน
ภายในและอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะกรรมการบริหารมีมติให้ลาออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(4) พ้นจากตำแหน่งหัวหน้าส่วนงานภายใน ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ตามข้อ 14 แล้วแต่กรณี

ข้อ 18 ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) ให้คำแนะนำหรือเสนอแนะการระดมเงินทุนจากแหล่งต่างๆเข้าเป็นรายได้ของกองทุน จากทั้งภาครัฐและเอกชนต่อคณะกรรมการบริหาร

(2) ให้คำแนะนำหรือเสนอแนะมาตรการ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ กองทุน เพื่อสนับสนุนการรับและการถ่ายทอดเทคนิคและความรู้ ต่อคณะกรรมการบริหาร

(3) ดูแลฐานะและความมั่นคงทางการเงินและการหาผลประโยชน์จากกองทุน

(4) ควบคุมดูแลการรับและการใช้จ่ายเงินกองทุนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์

(5) รายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิต หลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ต่อคณะกรรมการบริหารทุกสามเดือน

(6) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานที่เกี่ยวกับกองทุน และตามที่คณะกรรมการบริหารมอบหมาย

ข้อ 19 ในการประชุมคณะกรรมการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อย ของผู้พ้นโทษ ต้องมีอนุกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนที่มี จึงจะเป็นองค์ประชุม การ วินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มอีก หนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ในกรณีที่ประธานอนุกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธาน อนุกรรมการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้าทั้งประธานอนุกรรมการและรองประธานอนุกรรมการไม่มา ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้อนุกรรมการที่มาประชุมเลือกอนุกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธาน ในที่ประชุม

ข้อ 20 ให้ประธานอนุกรรมการ รองประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการได้เบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ 21 ให้ฝ่ายบริหารกองทุนดำเนินงานธุรการของคณะกรรมการบริหารกองทุนกองทุน เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ และรับผิดชอบในการบริหารกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการบริหารกำหนด

ข้อ 22 ให้ฝ่ายบริหารกองทุน จัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการของกองทุนเสนอต่อ คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารเป็นประจำทุกปีภายใน 90 วันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

บทเฉพาะกาล

ข้อ 23 ในวาระเริ่มแรก ให้หัวหน้าส่วนงานที่รับผิดชอบงานบัญชีการเงินของสำนักงาน ทำหน้าที่รักษาการผู้อำนวยการฝ่ายบริหารกองทุน รับผิดชอบกองทุนและทำหน้าที่ดำเนินงานธุรการของ คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ตลอดจนรับผิดชอบในการบริหารกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการบริหารกำหนด จนกว่าจะมีการแต่งตั้ง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารกองทุน หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ประกาศ ณ วันที่

(.....)

ประธานกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

(4) การออกประกาศสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ โดยเป็นอำนาจของผู้อำนวยการสำนักงาน เกี่ยวกับ หลักเกณฑ์และวิธีการ การเปิดบัญชี การนำส่งและการเบิกถอนเงินจากบัญชีกองทุน เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 11 ของข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ว่าด้วย การบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25.. ผู้อำนวยการสำนักงานฯที่ถูกสรรหาและแต่งตั้งจึงออกหลักเกณฑ์และวิธีการการเปิดบัญชี การนำส่งและการเบิกถอนเงินจากบัญชีกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ดังร่าง ประกาศฯ ต่อไปนี้

ร่าง ประกาศสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) ที่ /
25.....

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การเปิดบัญชี การนำส่งและการเบิกถอนเงินจากบัญชีกองทุน

เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการเปิดบัญชี กำหนดประเภทบัญชี ขั้นตอนการนำส่งเงินและการจัดสรรเงิน เป็นไปโดยถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ อาศัยอำนาจตามความในข้อ 11 ของข้อบังคับ คณะกรรมการบริหาร สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ว่าด้วย การ

บริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25.. ผู้อำนวยการจึงออกหลักเกณฑ์และวิธีการการเปิดบัญชี การนำส่งและการเบิกถอนเงินจากบัญชีกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ฝ่าย/สำนักบริหารกองทุน...(หรือแล้วแต่จะกำหนดชื่อเรียกส่วนงาน) สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) เปิดบัญชีกองทุนพัฒนาการเรียนรู้สาธารณะกับธนาคารของรัฐหรือธนาคารหรือสถาบันการเงินที่คณะกรรมการบริหารกำหนด โดยมีประเภทบัญชีและเงื่อนไขการเบิกเงินหรือส่งจ่ายเงิน ดังนี้

1.1 เปิดบัญชีเงินฝากสำหรับกองทุนพัฒนาการเรียนรู้สาธารณะ จำนวน 3 ประเภทบัญชี คือ ประเภทประจำ ประเภทออมทรัพย์และกระแสรายวัน ใช้ชื่อบัญชีว่า “กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ” โดยมีเงื่อนไขให้ผู้อำนวยการ และ /หรือ..... เป็นผู้มีอำนาจเบิกเงินหรือส่งจ่ายเงินจากบัญชี

ข้อ 2 ในกรณีส่วนงานของสำนักงาน..... หรือส่วนงานภายใต้รับเงินรายได้ ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใด ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ว่าด้วยการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษแล้ว ให้นำฝากธนาคารตามข้อ 1 ในบัญชีประเภทออมทรัพย์

กรณีการเบิกเงินหรือส่งจ่ายเงินให้จ่ายด้วยเช็คขีดคร่อม ระบุชื่อผู้รับเงินและให้ขีดฆ่าคำว่าผู้ถือ โดยให้ส่งจ่ายจากบัญชีประเภทกระแสรายวัน และโอนยอดจำนวนเงินจากบัญชีประเภทออมทรัพย์ไปเข้าบัญชีประเภทกระแสรายวันเท่ากับจำนวนที่ส่งจ่าย

ข้อ 3 การนำรายได้ ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใด ส่งเข้าบัญชีกองทุน..... ให้ดำเนินการภายใน 3 วันทำการนับจากวันที่ได้มาซึ่งรายได้ ดอกผล หรือประโยชน์อื่นใด โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

ในกรณีของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษให้นำส่งเข้าบัญชี “ กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ” และเมื่อได้นำฝากหรือโอนเงินเข้าบัญชีแล้ว ให้สำเนาหลักฐานการฝากหรือโอนเงินเข้าบัญชีส่งให้ส่วนงานที่รับผิดชอบด้านบัญชีการเงิน เพื่อใช้เป็นหลักฐาน และสำหรับนำส่งฝ่ายบริหารกองทุน ภายใน 3 วันทำการนับจากวันสิ้นเดือน

ข้อ 4 ในการจัดสรรเงินกองทุน ตามข้อ 7 (1) ของข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ให้แก่ส่วนงานภายในของสำนักงานจะดำเนินการจัดสรรโดยผ่านบัญชีกองทุนประเภทบัญชีกระแสรายวัน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสำนักงานสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษว่าด้วยการบริหารกองทุน เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ และให้ส่วนงานภายในมีอำนาจเบิกถอนหรือส่งจ่ายเพื่อนำออกใช้ได้ภายใต้กรอบภารกิจและวัตถุประสงค์ของแต่ละส่วนงาน

การนำเงิน ตามวรรคหนึ่ง ออกใช้ ให้ทำรายงานสรุปและนำส่งหลักฐานการเบิกถอนหรือส่งจ่าย พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ฝ่ายบริหารกองทุนพัฒนาการเรียนรู้สาธารณะ ภายใน 3 วันทำการนับจากวันสิ้นเดือน

ข้อ 5 กรณีมีปัญหาในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ ให้ผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบทำหนังสือหรือผู้อำนวยการ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย คำวินิจฉัยของผู้ผู้อำนวยการ ..ถือเป็นที่สุด และให้ถือเป็นข้อกำหนดหรือวิธีการสำหรับปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่

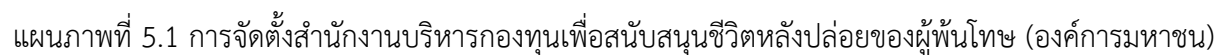
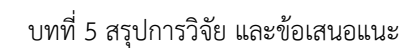
เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่

()

ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารกองทุน
เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

ทั้งนี้การยกร่าง ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหาร กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ว่าด้วยการบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 18 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25.. และการออกประกาศสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ โดยเป็นอำนาจของผู้ผู้อำนวยการสำนักงาน เกี่ยวกับ หลักเกณฑ์และวิธีการ การเปิดบัญชี การนำส่งและการเบิกถอนเงินจากบัญชีกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 11 ของข้อบังคับคณะกรรมการบริหาร สำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ ว่าด้วย การบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25.. เป็นการออกข้อบังคับและประกาศที่มีความเฉพาะกับการดำเนินการเพื่อบริหารจัดการกองทุนให้เกิดประโยชน์และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ พ.ศ. 25....

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย

1) การให้ความรู้เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในปัจจุบันกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ รวมทั้งญาติและผู้ต้องขัง เด็กและเยาวชน ผู้ถูกคุมประพฤติ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการขอรับการสนับสนุนในเบื้องต้น ร่วมกับการสร้างความรู้ในข้อกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอนการดำเนินการ ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้ต้องเป็นการอบรมให้ทราบอย่างชัดเจน

2) การประชาสัมพันธ์ กองทุน และการสนับสนุนทุนในรูปแบบต่าง ๆ จากกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ เพื่อให้ทราบอย่างทั่วถึงเนื่องจากการดำเนินงานของแต่ละกรมมีความช่วยเหลือที่มีความเฉพาะ ซึ่งการประชาสัมพันธ์นี้จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้ต้องขังรับทราบและวางแผนในการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาอย่างมีจุดมุ่งหมาย

3) การกำหนดระเบียบว่าด้วยการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ควรมีการกำหนดระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน ทั้งด้านงบประมาณ การศึกษา อาชีพหรือตามความต้องการของผู้ต้องขังควรมีความชัดเจน เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือในปัจจุบันเป็นการช่วยเหลือตามการดำเนินการของแต่ละกรม ดังนั้นการทำงานร่วมกันของแต่ละกรมยังขาดการประสานความร่วมมือในทิศทางเดียวกัน จากการศึกษาจะพบว่ามี การประสานความร่วมมือเฉพาะระหว่างกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังจะเห็นได้จากการลงนาม MOU เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ที่นายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นประธาน กับ 4 หน่วยงาน อันประกอบด้วย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานนายกรัฐมนตรี สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมเผยแพร่กองทุนยุติธรรม นอกจากนั้นยังมี บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การอำนวยความสะดวก เพื่อลดความเหลื่อมล้ำสร้างสังคมที่เท่าเทียมกัน ระหว่างกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมกับกรมราชทัณฑ์ในวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2562 ที่ขอให้เรือนจำมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแจ้งสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือประชาชนที่มาติดต่อ เช่น การปล่อยตัวชั่วคราว การอำนวยความสะดวกในการส่งคำขอรับความช่วยเหลือของกองทุนยุติธรรมไปยังสำนักงานกองทุนยุติธรรมหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม

ดังนั้น นอกจากที่ให้แต่ละหน่วยงานทำงานตามหน้าที่ของหน่วยงานตนแล้ว ก็ควรจัดทำประกาศของแต่ละหน่วยงานของตน เพื่อแสดงถึงภาระหน้าที่ภายในหน่วยงานของตนที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน อีกทั้งควรมีการทำ MOU ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการประสานความร่วมมือได้ทันอย่างรวดเร็ว

4) การสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษนั้นจะมีกระบวนการพิจารณาที่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ดังนั้นการดำเนินการที่เหมาะสมในระยะยาวเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนควรดำเนินการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 หลักการจัดตั้งกองทุน – แนวคิดการจัดตั้งกองทุน เป็นการให้ความช่วยเหลือทุกรูปแบบให้ผู้กระทำความผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน และผู้ถูกคุมประพฤติ ได้รับโอกาสในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาล การประกอบอาชีพที่สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัว การกลับเข้าสู่สังคมโดยไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำ โดยผู้ต้องโทษ ผู้พ้นโทษหรือผู้ขอรับการสนับสนุนเหล่านี้ต้องยื่นคำขอการสนับสนุนผ่านคณะกรรมการบริหารสำนักงานกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

4.2 วัตถุประสงค์และลักษณะของกองทุน เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมในการดำรงชีพ การให้ความรู้ การจัดหางาน การรักษาพยาบาล และการให้โอกาสเข้าถึงทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในด้านต่างๆ ดังนี้

- การเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พ้นโทษที่สอดคล้องกับสังคมสมัยใหม่และอนาคต
- การจัดการที่อยู่อาศัย โดยจัดหาที่พักชั่วคราวให้แก่ผู้พ้นโทษ ตามแหล่งถิ่นที่อยู่หรือตามใกล้กับสถานที่ทำงาน
- การจัดการศึกษา โดยการให้ผู้พ้นโทษที่ต้องการศึกษาต่อ หรือต้องการฝึกอาชีพสามารถกู้ยืมเงินไปศึกษาต่อได้ในทุกระดับการศึกษา
- การสมัครหางาน เพื่อให้ผู้พ้นโทษมาสมัครงานที่เหมาะสมกับความสามารถ และสภาพแวดล้อมของตนเอง
- การรักษาพยาบาล ค่ารักษาพยาบาล การได้ยารักษาโรค และมีการจัดระบบการติดตาม และการรายงานตัวของผู้พ้นโทษ เพื่อป้องกันการที่ผู้พ้นโทษจะกลับไปกระทำความผิดซ้ำ

4.3 การบริหารจัดการกองทุน ควรเริ่มตั้งแต่ภายในเรือนจำ มุ่งเน้นการพัฒนาไปพร้อมกับกระบวนการคัดกรองหรือจำแนกผู้กระทำความผิด ตลอดจนมีการตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ในส่วนกองทุนสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งอยู่ในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกและอบรมนั้นควรมุ่งเน้นไปที่การให้การศึกษา มีระบบจัดการที่ทันสมัยรายวิชาที่ให้การศึกษาดึงคนนำมาใช้ประกอบอาชีพได้ ถ้าเด็กและเยาวชนหลังปล่อยมีอาชีพที่มั่นคงได้จะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีจุดมุ่งหมายของการดำเนินชีวิต

4.4 แหล่งเงินทุน ซึ่งรวมถึงทรัพย์สินในการบริหารจัดการกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษนั้นจะเป็นงบประมาณภาครัฐ ประกอบด้วย เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมา เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการหรือเงินค่าปรับที่ศาลหรือหน่วยงานยุติธรรมอื่นๆ ได้จัดเก็บเพื่อเป็นเงินในหมวดหมู่เดียวกัน ดอกผลของเงินหรือรายได้จาก

ทรัพย์สินขององค์การมหาชน รวมทั้งการดำเนินงานภายใต้ระบบบริหารจัดการในเชิงธุรกิจในรูปแบบของกิจการเพื่อสังคม (social enterprise)

4.5 แนวทางการให้ความช่วยเหลือ ของกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ เริ่มตั้งแต่ผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ผู้ถูกคุมประพฤติ ซึ่งรวมถึงการให้ความช่วยเหลือครอบครัวผู้กระทำผิด ได้แก่ สามเณร หรือภรรยา และบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย

4.6 การบังคับใช้กฎหมาย ควรมีการกำหนดกฎหมายเฉพาะของกองทุน ต้องเป็นกฎหมายที่ง่ายต่อการปฏิบัติ โดยการจัดตั้งในรูปแบบคณะกรรมการบริหารสำนักงานกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษเป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจสูงสุดที่ทำหน้าที่ตัดสินใจ กำหนดนโยบายและวางระเบียบข้อบังคับของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ โดยมาจากการแต่งตั้งของคณะรัฐมนตรี โดยประธานกรรมการและกรรมการประกอบด้วย

- ผู้แทนของส่วนราชการซึ่งมีฐานะเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
- ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของ โดยกำหนดให้มีผู้แทนจากภาคเอกชน ได้แก่ ผู้แทนสภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้าไทย เป็น

ในส่วนวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการต้องไม่เกินคราวละ 4 ปี และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่เกิน 2 วาระ

4.7 การกำหนดระยะเวลาการได้รับทุนและติดตาม ต้องทำการยื่นคำขอการสนับสนุนโดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกองทุนในการสนับสนุนและส่งเสริมในการดำรงชีพ การให้ความรู้ การจัดหางาน การรักษาพยาบาล และการให้โอกาสเข้าถึงทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษซึ่งควรพิจารณาเป็นแต่ละกรณีตามมติคณะกรรมการบริหารสำนักงานกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ โดยการสนับสนุนทุนเหล่านั้นจะสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่และไม่เป็นการผิดวัตถุประสงค์

5) การกำหนดแนวทางวิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบระดมเงินทุนให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยกระบวนการตรวจสอบภายใน รวมถึงการสอบทานกองทุน การประเมินการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุนระบบระดมเงินทุน ของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ เพื่อให้มีความมั่นใจว่า การดำเนินงาน การใช้ทรัพยากรของสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) เป็นไปอย่างถูกต้อง สุจริต โปร่งใส มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ เกิดความมั่นใจในความถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือของข้อมูลการเงินและการดำเนินงาน การดูแลรักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของสำนักงาน มิให้เกิดการสูญเสีย การเสียหาย รวมทั้งการเสียหายจากการทุจริตและประพฤตินิষอบ ความมั่นใจว่า มีการปฏิบัติตามนโยบาย วิธีปฏิบัติงาน กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ เกิดการเสนอแนะ การปรับปรุง การบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง และมีการสอบทานและติดตามแผนปฏิบัติงานและผลการดำเนินงาน เพื่อช่วยให้สำนักงานเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายด้านงานยุติธรรมตามนโยบายของรัฐบาล และสอดคล้องกับการแก้ไขสภาพปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

บรรณานุกรม

- กฤษฎพงษ์ พุทธระกูล และคณะ (2560). การศึกษาข้อเสนอในเชิงนโยบายเพื่อการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจรทางบก. (รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์). ม.ป.ท., สนับสนุนทุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- กองกฎหมายไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. กฤษฎีกาไฟกัศ. ปีที่ 15 ฉบับที่ 166 เมษายน 2562. หน้า 9, เข้าถึงเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2562 จาก <http://web.krisdika.go.th/data/news/news13353.pdf>
- กองทุนคุ้มครองเด็ก กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. แผนยุทธศาสตร์กองทุนคุ้มครองเด็ก 2561-2564 อุปสรรค. หน้า 23. เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม 2563 จาก https://www.dcy.go.th/webnew/upload/download/file_th_20172909155234_1.pdf
- กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.). (2562). ระเบียบ และประกาศสำหรับการให้กู้ยืมปีการศึกษา 2562. เข้าถึงเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2562. จาก <https://www.studentloan.or.th/th/news/1553050534>
- กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. (2560). ระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่สถานศึกษาจะเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน พ.ศ.2560, เข้าถึงเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2562. จาก <https://www.studentloan.or.th/system/files/files/knowledge/2.1-1.pdf>
- กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. (2561). ประกาศคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เรื่องคุณสมบัติเฉพาะของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินกองทุน ในลักษณะที่ 1 ให้การสนับสนุนและการส่งเสริมการศึกษาแก่นักเรียน หรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ พ.ศ. 2561, เข้าถึงเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://www.studentloan.or.th/th/system/files/files/knowledge/20181218134212752.pdf>
- กองทุนยุติธรรม. (ม.ป.ป.). ประวัติความเป็นมา. เข้าถึงเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2562 จาก <http://www.jfo.moj.go.th/TH/JFOabout.html>
- กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. (2562). คู่มือกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562, เข้าถึงเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://www.studentloan.or.th/sites/default/files/files/highlight/คู่มือกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา%202562-ปีบอัด.pdf>

- กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. (2562). คู่มือกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 เข้าถึงเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://www.studentloan.or.th/sites/default/files/files/highlight/คู่มือกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา%202562-ปีบอัด.pdf>
- จันทร์ชม จินตยานนท์. (2558). การกระจายอำนาจกองทุนยุติธรรมระดับจังหวัด และเตรียมความพร้อมในแต่ละจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เข้าถึงเมื่อ 24 มกราคม พ.ศ.2563 จาก www.rlpd.go.th > rlpdnew.
- ชนัญญา กิจทวี. (2546). การชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญาโดยรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชนิตา ภาระมรทัต. (2556). กัปตันแห่งชีวิตรีบปิ่นสีเหลือง แนวคิดคุกที่เป็นเลิศ SPS. กรุงเทพธุรกิจ. เข้าถึงเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/505450>
- ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ. (2539). เหยื่ออาชญากรรม, การประណอมข้อพิพาท และกระบวนการยุติธรรม. *วารสารอัยการนิเทศ*, 58 (4), 90-91.
- บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การอำนวยความสะดวกยุติธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำสร้างสังคมที่เท่าเทียมกัน ระหว่างระหว่างกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมกับกรมราชทัณฑ์ ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง เรื่อง รับสมัครบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพระราชรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม. (2562). (23 สิงหาคม). กระทรวงการคลัง.
- ประธาน วัฒนวาณิชย์. (2520). กฎหมายทดแทนความเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรม : แนวความคิดทางด้านรัฐสวัสดิการ.” *วารสารนิติศาสตร์*, 9 (1), 68 - 81.
- พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2547. (2547, 4 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 121 (ตอนที่ 19 ก), หน้า 1-15.
- พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558. (27 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*.
- พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544. (2544, 27 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 118 (ตอนที่ 102 ก), หน้า 6-18.
- พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 14) พ.ศ.2558. (5 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*.
- พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2562. (26 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550. (2550, 18 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 (ตอนที่ 61 ก), หน้า 8-24.
- พระราชบัญญัติองค์การมหาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559. (2559, 8 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 133 (ตอนที่ 12 ก), หน้า 1-11.

- พระราชบัญญัติองค์การมหาชน. (2542, 24 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 (ตอนที่ 9 ก), หน้า 5-17.
- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการประชาธิรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. 2562. (7 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา.
- ระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ ช่วยเหลือประชาชน ในการดำเนินคดี พ.ศ. 2559. (23 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
- วิจิต แยมยิ้ม และ ฐนันต์ศักดิ์ บวรนนท์กุล. (2560). แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนยุติธรรมสำหรับประเทศไทย, วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน 2560, หน้า 66
- เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2561). องค์การมหาชน. สืบค้น พฤศจิกายน 2563, จาก <https://po.opdc.go.th/>
- ศรันยา สี่มา. (ม.ป.ป). ปฏิรูปกองทุนยุติธรรม: มาตรการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม, เข้าถึงเมื่อ 24 มกราคม พ.ศ.2563. จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=32396
- ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. (2562). คนพิการเข้าถึง "บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ" เพียง 3.7 แสนคน เหตุไม่สะดวกไปลงทะเบียน-กลัวจะเสียสิทธิอื่น, เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม 2563 จาก <https://www.tcijthai.com/news/2019/6/scoop/9119>
- สหพัฒน์ หอมจันทร์, ศุภกร ปุญญฤทธิ์ และสรรัชชัย โพธิสุวรรณ (2562). การบริหารการจราจรเพื่อลดอุบัติเหตุ. วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 5(2), 104-116.
- สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2559). เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2561). เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการจัดประชาธิรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) หน้า 21
- สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2561). เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการจัดประชาธิรัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ), กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2551). แผนหลัก สสส. 2551-2553. <https://www.thaihealth.or.th/Books/list/7/>

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดชลบุรี เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม 2563 จาก http://www.chonburi.m-society.go.th/?page_id=2253

Aids Access Foundation. (2562). งานวิจัยระบุ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีต้นทุนด้านบัตรสูง เหลือช่วยคนจนไม่ถึงครึ่ง แม้ช่วยแก้ปัญหายากจน แต่แก้ปัญหาเหลื่อมล้ำไม่ได้ แนะนำรัฐวางเป้าหมายให้ชัด, เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม 2563 จาก <http://aidsaccess.com/detail.php?id=195>

Alper,M , Durose, M, R. and Markman,J. (2018). *2018 Update On Prisoner Recidivism: A 9-Year Follow-Up Period (2005-2014)*. U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, Bureau of Justice Statistics. Retrieved 27th November 2019 <https://www.bjs.gov/index.cfm?ty=pbdetail&iid=6266>

BBC NEWS Thai. (2562). เรือนจํานอร์เวย์เผยเคล็ดลับเปลี่ยน “อาชญากร” เป็น “เพื่อนบ้านที่ดี” ของชุมชน, เข้าถึงเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://www.bbc.com/thai/international-48929272>

Beth Avery. (2019). Ban The Box: U.S. Cities, Counties, and States Adopt Fair Hiring Policies. National Employment Law Project. Retrieved from <https://www.nelp.org/publication/ban-the-box-fair-chance-hiring-state-and-local-guide/>

Bhuller, M, Dahl,G, Løken,K.V, and Mogstad, M. (2019). *Incarceration can be rehabilitative. Research-based policy analysis and commentary from leading economists*. VoX CEPR Policy Portal. Retrieved 22th November 2019 <https://voxeu.org/article/incarceration-can-be-rehabilitative>

CARE Network. (2019). *Objectives of CARE Network. A Singapore Government Agency Website*, Retrieved 24th November 2019 <https://www.score.gov.sg/programmes-services/community-partnerships/care-network>

Community Restorative Centre. (2018). Getting Out of Prison. Retrieved from <https://www.crcnsw.org.au/get-help/getting-out-of-prison/>

Community Restorative Centres. (2018). Surviving on the Outside. Retrieved from <https://www.crcnsw.org.au/get-help/surviving-on-the-outside/>

David Muhlhausen. (2018). *Research on Returning Offender Programs and Promising Practices*. National Institute of Justice. Retrieved 27th November 2019 <https://nij.ojp.gov/speech/research-returning-offender-programs-and-promisingpractices#note1>

- DENMARK BREATHE SMART WEBSITE. (2019). *Prison Smart Europe Stress Management Rehabilitation Training*. Retrieved 22th November 2019 <https://www.prisonsmart.eu/countries/denmark/>
- Department for Correctional Services. (2020). Release from prison. The Government of South Australia. Retrieved from <https://www.corrections.sa.gov.au/prison/release-from-prison>
- Department of Labor. (2010). US Department of Labor announces more than \$12 million in grants for states to build workforce databases. PR Newswire Association LLC. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/288161541?accountid=11526>
- Department of Labor. (2012). US Labor Department announces more than \$12 million in grants to provide job training, employment services for formerly incarcerated women and girls. PR Newswire Association LLC. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1022474317?accountid=11526>
- Department of Labor. (2017). \$66M in grants available for reentry programs. Telex Communications, Inc. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1901644438?accountid=11526>
- Getzoff, M. (2019). *World's Safest Countries 2019*. Global Finance. Retrieved 22th November 2019 <https://www.gfmag.com/global-data/non-economic-data/worlds-safest-countries-2019>
- Hughes, T and Wilson, D.J. (2018). *Reentry Trends In The U.S. Reentry Trends in the United States Inmates returning to the community after serving time in prison*. Bureau of Justice Statistics. Retrieved 27th November 2019 <https://www.bjs.gov/content/reentry/reentry.cfm>
- Jewkes, Y and Gooch, K. (2019). *How lessons in Scandinavian design could help prisons with rehabilitation*. The Conversation. Retrieved 22th November 2019 <https://theconversation.com/how-lessons-in-scandinavian-design-could-help-prisons-with-rehabilitation-106554>
- Labor Department Documents and Publications. (2015). \$27M in grants to help incarcerated individuals in prison work-release find stable jobs, strengthen underserved communities. Federal Information & News Dispatch, Inc. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1667654085?accountid=11526>

- Legal Aid Western Australia. (2018). Prisoner Handbook. Australian Government. Retrieved from https://www.legalaid.wa.gov.au/sites/default/files/Prisoner_Handbook.pdf
- Maria Borzycki and Eileen Baldry. (2003). Promoting Integration: The Provision of Prisoner Post-release Service. In Australian Institute of Criminology Trends&Issues in crime and criminal justice. Retrieved from <https://aic.gov.au/publications/tandi/tandi262>
- Mikael Andersson. (2017). *Sweden uses psychological support to get ex-offenders back into work*. The Krami scheme aims to get 50% of participants into full-time employment. APOLITICAL. Retrieved 24th November 2019 https://apolitical.co/solution_article/sweden-uses-physiological-support-get-ex-offenders-back-work/
- NACRO. (2020). Mission, vision and values. Retrieved from <https://www.nacro.org.uk/about-us/mission-vision-values/>
- Offender strategies team. (2015). Guidance Integrated offender management (IOM). GOV.UK Retrieved from <https://www.gov.uk/guidance/integrated-offender-management-iom>
- Office of Justice Programs. (2019). *Prisoners and Prisoner Re-Entry. United States Department of Justice*. Retrieved 27th November 2019 https://www.justice.gov/archive/fbci/progmenu_reentry.html
- Office of the Deputy Attorney General. (2019). *Federal Funding & Services for Prisoner Reentry*. U.S. Department of Justice. Retrieved 27th November 2019 <https://www.justice.gov/archive/fbci/docs/fed-prisoner-reentry-resources.pdf>
- PACT. (2019). *Through the Gate Mentoring Services*. PACT website. Retrieved 27th November 2019 <https://www.prisonadvice.org.uk/through-the-gate-mentoring>
- Rebecca Beitsch. (2015). States Rethink Restrictions on Food Stamps, Welfare for Drug Felons. The Pew Charitable Trusts. Retrieved from <https://www.pewtrusts.org/en/research-and-analysis/blogs/stateline/2015/12/29/best-of-stateline-states-rethink-restrictions-on-food-stamps-welfare-for-drug-felons>
- Rebecca Beitsch. (2016). Got a Criminal Record? It's Getting Easier, Less Expensive to Expunge It. The Pew Charitable Trusts. Retrieved from <https://www.pewtrusts.org/en/research-and-analysis/blogs/stateline/2016/06/08/got-a-criminal-record-its-getting-easier-less-expensive-to-expunge-it>

- Rebecca Beitsch. (2017). To Reduce Recidivism, States Scrap Barriers for Ex-Offenders. The Pew Charitable Trusts. Retrieved from <https://www.pewtrusts.org/en/research-and-analysis/blogs/stateline/2017/07/27/to-reduce-recidivism-states-scrap-barriers-for-ex-offenders>
- Sentencing Advisory Council. (2019). Released Prisoners Returning to Prison. Victoria State Government. Retrieved from <https://www.sentencingcouncil.vic.gov.au/statistics/sentencing-trends/released-prisoners-returning-to-prison>
- Singapore Corporation of Rehabilitative Enterprises. (2019). *Vision, Mission & Values*. A Singapore Government Agency Website. Retrieved 24th November 2019 <https://www.score.gov.sg/who-we-are/vision-mission-values>
- Singapore Prison Service. (2019). Rehabilitation Process. Retrieved 24th November 2019 <https://www.sps.gov.sg/volunteer/rehabilitation-process>
- Social Security Guide. (2020). Payment after Release. Australian Government. Retrieved from <https://guides.dss.gov.au/guide-social-security-law/3/1/4/30>
- Social Security Guide. (2020). Payment after Release. Australian Government. Retrieved from <https://guides.dss.gov.au/guide-social-security-law/3/1/4/30>
- Sophie Quinton. (2017). To Help Ex-Offenders Get Jobs, Some States Reconsider Licenses. The Pew Charitable Trusts. Retrieved from <https://www.pewtrusts.org/en/research-and-analysis/blogs/stateline/2017/03/08/to-help-ex-offenders-get-jobs-some-states-reconsider-licenses>
- Stephen Schafer. (1977). *Victimology: The Victim and His Criminal*. : Reston Pub. Co.
- The National Reentry Resource Center. (2016). The Federal Interagency Reentry Council: A Record of Progress and a Roadmap for the Future. Justice Center. Retrieved 27th November 2019 <https://csgjusticecenter.org/nrrc/publications/the-federal-interagency-reentry-council-a-record-of-progress-and-a-roadmap-for-the-future/>
- The Swedish Prison and Probation Service. (2019). *Rehabilitation*. *Kriminalvården*. Retrieved 23th November 2019 <https://www.kriminalvarden.se/swedish-prison-and-probation-service/rehabilitation/>
- Trailblazers Mentoring. (2020). Our vision: to end youth re-offending for good. Retrieved from <https://www.trailblazersmentoring.org.uk/about-trailblazers/>

- Trump,D. (2018). *Federal Interagency Council on Crime Prevention and Improving Reentry*. Presidential Executive Orders [Donald Trump] 13826; EO 13826. Retrieved 27th November 2019 http://www.gpo.gov/fdsys/browse/collection.action?collection_Code=FR
- Turn2us. (2019). Prisoner. *Fundraising Regulator*. Retrieved 27th November 2019 <https://www.turn2us.org.uk/Your-Situation/A-prisoner>
- Unlock. (2020). Funding Opportunities. TheInformationHub. Retrieved from <https://hub.unlock.org.uk/knowledgebase/funding-opportunities-2/>
- World Economic Forum. (2019). *What the rest of the world can learn from Norway's prison system*. Retrieved 22th November 2019 <https://www.weforum.org/agenda/2019/03/incarceration-can-be-rehabilitative/>
- Yellow Ribbon Project. (2019). *Why Give 2nd Chances?*. Yellow Ribbon Fund. Retrieved 24th November 2019 <https://www.yellowribbon.org.sg/yellow-ribbon-fund>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
บทคัดย่อ / Abstract

ศึกษาความเป็นได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

บทคัดย่อ

การศึกษความเป็นได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือในเรื่องจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนโดยนำเสนอ รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การให้ความช่วยเหลือของกองทุน/การใช้จ่ายเงิน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งปัจจัยสู่ความสำเร็จ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทย ตลอดจนแนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน และการนำเสนอแผนการดำเนินงาน (Roadmap) รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและระยะยาว ทั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ ทบทวน วิเคราะห์ลักษณะหรือสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จำนวน 100 คน การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 54 คน รวมทั้งการสัมภาษณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสม จำนวน 2 ครั้ง

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้พ้นโทษกลับสู่สังคมและไม่กระทำผิดซ้ำโดยให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษระยะสั้น/เร่งด่วน รวมไปถึงการติดตามผู้พ้นโทษระยะยาว มุ่งหวังที่จะพัฒนาพฤติกรรม บำบัดฟื้นฟูเฉพาะรายให้ผู้กระทำผิดสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืนมีอาชีพ ความรู้ในการดำเนินชีวิต และตัดสินใจในการกลับไปกระทำผิดซ้ำ โดยแหล่งเงินทุนของกองทุนได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐ และหาแหล่งเงินทุนจากการรับบริจาคจากเอกชน หรือการทำสัญญาเพื่อรับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชนต่างๆ โดยมีองค์กรกลางในการบริหารจัดการกองทุน การให้ความช่วยเหลือจะพิจารณาว่าผู้ใดที่เข้าหลักเกณฑ์ในการได้รับความช่วยเหลือบ้าง เฉพาะตัวผู้กระทำผิดที่พ้นโทษหรือรวมไปถึงครอบครัว เช่น คู่สมรส หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ การดำเนินการในแผนระยะเร่งด่วน เพื่อให้ความช่วยเหลือ ผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็ก และเยาวชน ของกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติและ หน่วยงานอื่นๆ ภายใต้การบริการและการสงเคราะห์ช่วยเหลือของหน่วยงานภาคีเครือข่ายภายใต้แผนการรองรับการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษและอภัยโทษลดโทษปล่อยตัวปี พ.ศ. 2562 ส่วนการจัดตั้งกองทุนในระยะยาว ดำเนินการโดย ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) และจัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเพื่อให้เกิดประสานการทำงานอย่างบูรณาการและยั่งยืน

Keyword กองทุนผู้พ้นโทษ, นักโทษ, เด็กและเยาวชนกระทำผิด, ผู้ถูกคุมประพฤติ

Establishment of financial support (the funds) for enhancing the quality of life of the formerly incarcerated.

Abstract

This research aims to study the fund's patterns and objectives to support the quality of life of the formerly incarcerated, which includes assisting in the prison. The Child and Youth Training Center have guidelines on fund establishment, Fund Assistance / Capital Spending / Assistance Conditions that come with success factors to support offenders' quality of life in Thailand. Besides, the system has methodologies and processes of obtaining the funds from the funding system, and present procedure using (Roadmap), guidelines for establishing funds. The funding procedure breaks into 2 parts, which are urgent term and long term. The study is a qualitative research based on an academic research paper, analyzes issues of the situations, challenges, and success factors of various funds established in Thailand. Methodologies of this research were in-depth interviews of 100 individuals, focus group (discussion group) of 5-4 participants, and seminars to disseminate proposals (Model) or guidelines for fund establishment to enhance the quality of life of the formerly incarcerated. The results show that funding sources are crucial to enhance the quality of life of the formerly incarcerated. The state budget has allocated the fund. Besides, from the state's budget, private sectors and organizations can help assist with the formerly incarcerated quality of life. The funding process and management can be done through a third entity. The guidelines are the determination of which offenders and his/her family members are qualified for funding assistance. The suggestion of this research is to urgently implement an action plan to assist offenders, both adult, children, and the youth of the Department of Corrections, Department of Juvenile Observation and Protection, Department of Probation, and any other departments under the aid of the affiliated agencies in supporting people who have been granted amnesty in the year 2019. The establishment of a long-term fund is carried out by Royal decree, which establishes a fund management office to support the formerly incarcerated (Public organization). To have sustainable coordination/ development, establishing an agency directly responsible for this task is a must.

Keywords: Funding Acquittal, Prisoners, Juveniles Delinquency, Parole

ภาคผนวก ข

ข้อมูลการสรุปผลงานวิจัย (เอกสารหมายเลข 3)

แบบฟอร์มสรุปผลงานวิจัย

1. ชื่อผลงาน/โครงการ ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ
2. ชื่อผลงาน/โครงการ Establishment of financial support (the funds) for enhancing the quality of life of the formerly incarcerated

3. ชื่อ นามสกุล นักวิจัย

3.1 รศ.ดร.สุณีย์	กัลยาจิตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
3.2 อ.ดร.ศุภกร	บุญญฤทธิ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
3.3 ผศ.ดร.วรรณวิภา	เมืองถ้ำ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3.4 ผศ.ปณณวิช	ทัพภิรมล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3.5 อ.ดร.เขมธิดา	เพ็ชรแต้ม	มหาวิทยาลัยมหิดล
3.6 อ.ดร.พัชรพรรณ	นาคพงษ์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
3.7 นายก่อเกียรติ	ลิมวงศ์สกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล

4. ชื่อ นามสกุล นักวิจัย

4.1 Assoc.Prof.Dr.Sunee	Kanyajit	Mahidol University
4.2 Dr.Suppakorn	Poonyarith	Mahidol University
4.3 Asst.Prof.Dr. Wanwipa	Muangtham	Sukhothai Thammathirat Open University
4.4 Asst.Prof. Punnawit	Tuppawimol	Sukhothai Thammathirat Open University
4.5 Dr.Khemtida	Petchtam	Mahidol University
4.6 Dr.Patcharapan	Nakpong	Suan Dusit University
4.7 Mr.Korkieat	Limwongsakul	Mahidol Universit

5. ที่อยู่ติดต่อได้ 999 คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
เบอร์โทร 0932356446 อีเมล sunee.kan@mahidol.ac.th

6. ชื่อหน่วยงาน มหาวิทยาลัยมหิดล

7. ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการเสร็จ 2563

8. คำค้น : กองทุนผู้พ้นโทษ, นักโทษ, เด็กและเยาวชนกระทำความผิด, ผู้ถูกคุมประพฤติ

Keyword : Funding Acquittal, Prisoners, Juveniles Delinquency, Parole

9. คำอธิบาย : การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนโดยนำเสนอ รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน การให้ความช่วยเหลือของกองทุน/การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือในลักษณะต่างๆ รวมทั้งปัจจัยสู่ความสำเร็จ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทย ตลอดจน

แนวทาง วิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน และการนำเสนอแผนการดำเนินงาน (Roadmap) รูปแบบ แนวทางการจัดตั้งกองทุน โดยกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนและระยะยาว ทั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ ทบทวน วิเคราะห์ลักษณะหรือสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จของกองทุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จำนวน 100 คน การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 54 คน รวมทั้งการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อเสนอรูปแบบ (Model) หรือแนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสม จำนวน 2 ครั้ง

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้พ้นโทษกลับสู่สังคมและไม่กระทำผิดซ้ำโดยให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษระยะสั้น/เร่งด่วน รวมไปถึงการติดตามผู้พ้นโทษระยะยาว มุ่งหวังที่จะพัฒนาพฤติกรรม บำบัดฟื้นฟูเฉพาะราย ให้ผู้กระทำผิดสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืนมีอาชีพ ความรู้ในการดำเนินชีวิต และตัดสินใจในการกลับไปกระทำผิดซ้ำ โดยแหล่งเงินทุนของกองทุนได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐ และหาแหล่งเงินทุนจาก การรับบริจาคจากเอกชน หรือการทำสัญญาเพื่อรับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชนต่างๆ โดยมีองค์กรกลางในการบริหารจัดการกองทุน การให้ความช่วยเหลือจะพิจารณาว่าผู้ใดที่เข้าหลักเกณฑ์ในการได้รับความช่วยเหลือบ้าง เฉพาะตัวผู้กระทำผิดที่พ้นโทษหรือรวมไปถึงครอบครัว เช่น คู่สมรส หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ การดำเนินการในแผนระยะเร่งด่วน เพื่อให้ความช่วยเหลือ ผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน ของกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติและหน่วยงานอื่นๆ ภายใต้การบริการและการสงเคราะห์ช่วยเหลือของหน่วยงานภาคีเครือข่ายภายใต้แผนการรองรับการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษและอภัยโทษลดโทษปล่อยตัวปี พ.ศ. 2562 ส่วนการจัดตั้งกองทุนในระยะยาว ดำเนินการโดย ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) และจัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงให้เกิดประสานการทำงานอย่างบูรณาการและยั่งยืน

(ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2562)

ภาคผนวก ค

ข้อมูลการวิจัยแบบ 5 บรรทัด (เอกสารหมายเลข 4)

แบบฟอร์มสรุปผลงานวิจัย/โครงการวิจัย 5 บรรทัด

1. ชื่อผลงาน/โครงการ ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ
2. ชื่อผลงาน/โครงการ Establishment of financial support (the funds) for enhancing the quality of life of the formerly incarcerated

3. ชื่อ นามสกุล นักวิจัย

3.1 รศ.ดร.สุณีย์	กัลยาจิตร	มหาวิทยาลัยมหิดล
3.2 อ.ดร.ศุภกร	บุญญฤทธิ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
3.3 ผศ.ดร.วรรณวิภา	เมืองคำ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3.4 ผศ.ปณณวิช	ทัพภวิมล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3.5 อ.ดร.เขมธิดา	เพ็ชรแท้	มหาวิทยาลัยมหิดล
3.6 อ.ดร.พัชรารพณ	นาคพงษ์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
3.7 นายก่อเกียรติ	ลิ้มวงศ์สกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล

4. ชื่อ นามสกุล นักวิจัย

4.1 Assoc.Prof.Dr.Sunee	Kanyajit	Mahidol University
4.2 Dr.Suppakorn	Poonyarith	Mahidol University
4.3 Asst.Prof.Dr. Wanwipa	Muangtham	Sukhothai Thammathirat Open University
4.4 Asst.Prof. Punnawit	Tuppawimol	Sukhothai Thammathirat Open University
4.5 Dr.Khemtida	Petchtam	Mahidol University
4.6 Dr.Pacharapan	Nakpong	Suan Dusit University
4.7 Mr.Korkieat	Limwongsakul	Mahidol University

5. ที่อยู่ติดต่อได้ 999 คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

เบอร์โทร 0932356446 อีเมล sunee.kan@mahidol.ac.th

6. ชื่อหน่วยงาน มหาวิทยาลัยมหิดล

7. ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการเสร็จ 2563

8. คำค้น : กองทุนผู้พ้นโทษ, นักโทษ, เด็กและเยาวชนกระทำความผิด, ผู้ถูกคุมประพฤติ

Keyword : Funding Acquittal, Prisoners, Juveniles Delinquency, Parole

9. คำอธิบาย :

การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

แนวทางการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยที่เหมาะสมในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้พ้นโทษกลับสู่สังคมและไม่กระทำความผิดซ้ำโดยให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษตามแผนระยะเร่งด่วนในการให้ความช่วยเหลือ ผู้กระทำความผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน ของกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและ

คุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ส่วนการจัดตั้งกองทุนในระยะยาว ดำเนินการโดย ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารกองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ (องค์การมหาชน) ที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

ภาคผนวก ง

รายงานผลการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมรายการวิจัย (เอกสารหมายเลข 5)

แบบฟอร์มประเมินผลการวิจัยในการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ รายโครงการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อโครงการวิจัย ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ

ชื่อนักวิจัย	1. รศ.ดร.สุณีย์	กัลยาจิตร์
	2. อ.ดร.ศุภกร	บุญญฤทธิ์
	3. ผศ.ดร.วรรณวิภา	เมืองถ้ำ
	4. ผศ.ปิ่นนวิช	ทัพวิมล
	5. อ.ดร.เขมธิดา	เพชรแต้ม
	6. อ.ดร.พัชรพรพรรณ	นาคพงษ์
	7. นายก่อเกียรติ	ลิมวงศ์สกุล

งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน 2,300,000 บาทปี งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน 2562

วัน/เดือน/ปี ที่ดำเนินการวิจัยแล้วเสร็จ 23 กันยายน 2563

เป้าหมายดำเนินการ ผู้ต้องขัง ผู้พ้นโทษ เด็กและเยาวชนกระทำความผิด และผู้ถูกคุมประพฤติ

พื้นที่การใช้ประโยชน์ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

2.1 การนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

☐ มิตินโยบาย หมายถึง การมีเอกสารแสดงความสนใจ ความต้องการ หรือการนำข้อมูลและแนวทางแก้ไขซึ่งได้จากผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมมาใช้ประกอบการแก้ไขปัญหาสำคัญและปัญหาเร่งด่วน ของประเทศในองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

- ปัญหาสำคัญ/ปัญหาเร่งด่วนของประเทศ คือ

- ชื่อองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ กรมราชทัณฑ์

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ.....

- ช่วงเวลาที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (วัน/เดือน/ปี) -

- ลักษณะการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

- การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน)โปรดให้คำอธิบาย
พร้อมแนบเอกสาร/ภาพประกอบ

☐ มิติวิชาการ หมายถึง การมีเอกสารแสดงถึงการอ้างอิง Citations (บทความวิจัย ที่ได้รับการตีพิมพ์
ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ ซึ่งมี Peer-review)โปรดแนบเอกสาร/หลักฐานอ้างอิง -

☒ มิติเชิงสังคม/ชุมชน หมายถึง การมีเอกสารแสดงความสนใจ หรือความต้องการเข้ารับการถ่ายทอด
ความรู้ของชุมชน ท้องถิ่น หรือองค์กร)ไม่ใช่หน่วยงานต้นสังกัดของนักวิจัย/หน่วยงานให้ทุน (ที่แสดงให้เห็น
ถึงการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อชุมชน ท้องถิ่น องค์กร

- ชื่อชุมชน ท้องถิ่น หรือองค์กร ที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....
- ช่วงเวลาที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (วัน/เดือน/ปี).....
- ลักษณะการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (โปรดให้คำอธิบาย พร้อมแนบเอกสาร/ภาพประกอบ)
.....การจัดตั้งหรือขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วนและระยะยาว

การขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วน

เป็นการใช้แหล่งเงินทุนที่มีอยู่ในปัจจุบันในการ
ช่วยเหลือผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน
- กรมราชทัณฑ์
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน -
กรมคุมประพฤติ -
หน่วยงานอื่นๆ ภายใต้การบริการและการ -
สงเคราะห์ช่วยเหลือของหน่วยงานภาคีเครือข่าย
ภายใต้แผนการรองรับการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับการ
พระราชทานอภัยโทษและอภัยโทษลดโทษปล่อยตัวปี
พ .ศ.2562

การจัดตั้งกองทุนในระยะยาว

การบูรณาการองค์ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรม
จากกองทุนที่มีความน่าสนใจในประเทศไทยจำนวน
กองทุน และกองทุนของต่างประเทศ เป็นสวัสดิการ 4
รัฐและองค์กร มูลนิธิเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรในการ
ช่วยเหลือ ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ที่มี
ส่วนเกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่ม โดยนำเสนอ
เป็นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหาร
กองทุนเพื่อสนับสนุนชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ
(องค์การมหาชน) ภายใต้กระทรวงยุติธรรม ซึ่งมี
หลักการจัดตั้งกองทุน - แนวคิด วัตถุประสงค์และ
ลักษณะกองทุน การบริหารจัดการกองทุน การ
กำหนดคณะกรรมการ แหล่งเงินทุน แนวทางการให้
ความช่วยเหลือ และการบังคับใช้กฎหมาย

แผนภาพแสดงการขับเคลื่อนกองทุนในระยะเร่งด่วนและการจัดตั้งกองทุนในระยะยาว

- การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อชุมชน ท้องถิ่น องค์กร (โปรดให้คำอธิบาย พร้อมแนบเอกสาร/
ภาพประกอบ)

☐ มิติพาณิชย์ หมายถึง การมีเอกสารแสดงความสนใจ หรือความต้องการในการนำผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมไปพัฒนา/ปรับปรุง กระบวนการผลิตและจำหน่ายในภาคการผลิตและภาคอุตสาหกรรม

- ภาคการผลิต/ภาคอุตสาหกรรม ที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....
- ช่วงเวลาที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (วัน/เดือน/ปี)
- ลักษณะการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (โปรดให้คำอธิบาย พร้อมแนบเอกสาร/ภาพประกอบ)
- การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อภาคการผลิตและภาคอุตสาหกรรม(โปรดให้คำอธิบาย พร้อมแนบเอกสาร/ภาพประกอบ)

2.2 ทรรศนะทางปัญหาที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย (โปรดระบุเดือน/ปี ที่ยื่นขอและได้รับ)

2.3 ผู้ได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม (โปรดระบุหน่วยงาน บุคคล หรือพื้นที่ที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์)

2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัย (งานวิจัยที่แล้วเสร็จ)

- ☐ ไม่มีปัญหาและอุปสรรค
- ☐ มีปัญหาและอุปสรรค (โปรดระบุสาเหตุ)

2.5 ผลกระทบจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (งานวิจัยที่แล้วเสร็จ)

- ☐ ไม่มีผลกระทบ
- ☐ มีผลกระทบ (โปรดระบุสาเหตุ)

ลงชื่อ สุนีย์ กัลยະจิตร.....
(..... รศ.ดร.สุนีย์ กัลยະจิตร.....)
ตำแหน่ง..... หัวหน้าโครงการวิจัย.....

ภาคผนวก จ

เครื่องมือการวิจัย / ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

1) โครงสร้างแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1 ใช้สัมภาษณ์

1. ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุติสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
4. ตำแหน่งในปัจจุบัน
5. หน่วยงานที่สังกัด
6. ระยะเวลาการปฏิบัติงาน
7. ประสบการณ์และความชำนาญเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด/เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในด้าน

ส่วนที่ 2 รูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

1. หน่วยงานมีกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีรูปแบบ หรือไม่/อย่างไร หากมี ดำเนินการรูปแบบใด อย่างไร
2. วัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนควรมีวัตถุประสงค์ใด เพื่ออะไร

ส่วนที่ 3 แนวทางการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. การจัดตั้งกองทุนเพื่อให้ความช่วยเหลือควรมีแนวทางการดำเนินการอย่างไร
2. กระบวนการจัดการ ได้แก่ การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร
3. วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ/กองทุนมีหรือไม่ หากมี ต้องดำเนินการอย่างไร
4. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ (ปัจจัยภายนอก /ปัจจัยภายใน) ของกองทุนควรมีปัจจัยใดบ้าง อย่างไร

ส่วนที่ 4 แนวทางวิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. การให้ทุนช่วยเหลือมีระบบอย่างไร
2. แนวทางหรือวิธีการตรวจสอบกองทุนมีหรือไม่ หากมีดำเนินการอย่างไร จากหน่วยงานใด
3. กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน/ระบบการระดมเงินทุนมีหรือไม่ หากมีดำเนินการอย่างไร

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัดที่พบในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการกองทุนมีหรือไม่ เรื่องใดบ้าง อย่างไร
2. ข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการดำเนินงานมีหรือไม่อย่างไร
3. วิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 6 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ยกกรณีศึกษา หรือตัวอย่าง (Best Practice) ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน (สัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศ / ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในต่างประเทศ)

2. หากในประเทศไทยมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษท่านคิดว่าปัจจัยใดที่มีความสำคัญที่ส่งผลให้การจัดตั้งกองทุนนี้ประสบผลสำเร็จ (สัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศ / ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพหุตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในประเทศไทย)

2.1 ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการจัดตั้งกองทุน

2.2 ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

3. มีความเป็นไปได้หรือไม่ ที่จะผลักดันหรือสร้างกระบวนการให้นักโทษที่เคยได้รับความช่วยเหลือและเป็นผู้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้คืนเงินหรือ benefit บางส่วนสู่กองทุนเพื่อช่วยเป็นกองทุนหมุนเวียนให้กับนักโทษรายอื่น ๆ ในการช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

หากในอนาคตคนมีการสร้างกระบวนการหรือกลไกให้ผู้พ้นโทษได้รับการช่วยเหลือหรือการวางแผนหลังปล่อยตัวเพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้น เช่น การได้เงินสวัสดิการสงเคราะห์ การช่วยเหลือกองทุนหมุนเวียน ท่านเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร

ส่วนที่ 7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) โครงสร้างแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 2 ใช้สัมภาษณ์ ผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษาปัจจุบัน
4. อาชีพ
5. สถานภาพครอบครัว
6. ระยะเวลาการพ้นโทษ (พ้นโทษมากี่ปี/กี่เดือน)

ส่วนที่ 2 อาชีพ การศึกษา และการช่วยเหลืออื่น ๆ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

อาชีพ

1. หากพ้นโทษหรือได้รับโอกาสปล่อยตัว ท่านจะไปทำงานใด ลักษณะใด/รูปแบบใด
2. ท่านได้นำความรู้จากการฝึกวิชาชีพในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกอบรม มาใช้ประกอบอาชีพหลังปล่อยตัวหรือไม่อย่างไร

3. ท่านคิดว่าเงินเดือนหรือผลตอบแทนที่ได้รับจากการประกอบอาชีพหลังปล่อยตัวควรอยู่ในระดับเท่าใดจึงจะพอเลี้ยงครอบครัวได้

4. ท่านวางแผนการงาน/อาชีพ หลังปล่อยตัวอย่างไร

การศึกษา

1. ต้องการเรียนต่อหรือไม่ และถ้าต้องการเรียนจะเรียนสาขาใด ระดับใด
2. ท่านคิดว่าการเรียนในเรือนจำ/ศูนย์ฝึกอบรม สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ภายหลังพ้นโทษหรือไม่

3. ท่านได้เรียนในเรือนจำในสาขาที่ต้องการเรียนหรือมีความถนัดหรือไม่
4. ท่านได้รับทุนการศึกษาต่อหรือทุนเรียนดีจากเรือนจำเมื่อพ้นโทษหรือไม่อย่างไร
5. ท่านวางแผนการเรียนต่อหลังปล่อยตัวหรือไม่อย่างไร

การช่วยเหลืออื่น ๆ

1. ครอบครัวของท่าน เช่น บุตร/สามีหรือภรรยา หรือบิดา/มารดา เคยได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับสวัสดิการของรัฐจากหน่วยงานภาครัฐ /เอกชน/ชุมชน ในระหว่างที่ท่านต้องโทษในเรือนจำ หรือศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหรือไม่ อย่างไร หน่วยงานใด

2. การช่วยเหลือในข้อ 1 เป็นความช่วยเหลือเรื่องอะไร/จำนวนเท่าใด

3. ท่านต้องการสิ่งใด และความช่วยเหลือเรื่องอะไร เพื่อให้คุณภาพชีวิตหลังปล่อยของท่านจากเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนดีขึ้น และอยู่ในสังคมได้ไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ

4. หากหน่วยงานหรือบุคคลต้องการให้ความช่วยเหลือต้องการได้รับความช่วยเหลือนั้นตั้งแต่ในระหว่างรับโทษ หรือหลังปล่อยจากเรือนจำ/ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 3 แนวทางการได้รับความช่วยเหลือ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ท่านได้รับความช่วยเหลือจากใคร หน่วยงานใด หรือสถาบันใดบ้าง ในการช่วยเหลือ การศึกษา อาชีพ และเป็นความช่วยเหลือในลักษณะใดบ้าง

2. การให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีแนวทางหรือวิธีการช่วยเหลืออย่างไร

3. หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือมีอะไรบ้าง อย่างไร

4. ท่านมีความรู้สึกพึงพอใจต่อความช่วยเหลือที่ได้รับหรือไม่ อย่างไร

5. หากท่านไม่ได้รับความช่วยเหลือ ท่านเคยไปขอความช่วยเหลือเองหรือไม่อย่างไร

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัด ในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีหรือไม่ อะไรบ้าง

2. ข้อจำกัดที่พบในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีหรือไม่ อะไรบ้าง

3. ท่านจัดการกับปัญหา/ข้อจำกัดนั้นอย่างไร

ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ยกกรณีศึกษา หรือตัวอย่าง (Best Practice) ของการได้รับความช่วยเหลือ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

2. หากในประเทศไทยมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษท่านคิดว่าปัจจัยอะไรที่มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การจัดตั้งกองทุนนี้ประสบผลสำเร็จ

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ปัจจัยใดที่ส่งผลให้การจัดตั้งสำเร็จ

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานจัดตั้งกองทุนประสบความสำเร็จ

3) โครงสร้างแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 3 ใช้สัมภาษณ์ครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พำนโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
4. อาชีพ
5. สถานภาพในครอบครัว (บิดา มารดา พี่หรือน้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา)

ส่วนที่ 2 อาชีพ การศึกษา และการช่วยเหลืออื่น ๆ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิต
หลังปล่อยของผู้พำนโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

อาชีพ

1. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พำนโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พำนโทษ มีความต้องการทำงานอะไร และกับหน่วยงานหรือบริษัทใด เพราะเหตุใด
2. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พำนโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พำนโทษ มีการฝึกอาชีพในระหว่างต้องโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริงหรือไม่ อย่างไร
3. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พำนโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พำนโทษ ค่าตอบแทนจากการทำงาน เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตทั้งตนเอง และครอบครัวหรือไม่ อย่างไร
4. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พำนโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พำนโทษ มีการวางแผนการทำงานในอนาคตอย่างไรบ้าง

การศึกษา

1. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พำนโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พำนโทษ ต้องการเรียนต่อหรือไม่ และถ้าต้องการเรียนจะเรียนอะไร เพราะเหตุใด
2. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พำนโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พำนโทษ ได้เรียนในระหว่างต้องโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริงหรือไม่ อย่างไร
3. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พำนโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พำนโทษ ได้เรียนในวิชาที่ชอบ และมีความถนัดในวิชานั้น ๆ หรือไม่ อย่างไร

4. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษ เคยได้รับค่าเล่าเรียน ทุนเรียนต่อเมื่อพ้นมาแล้วโทษจากเรือนจำ หรือศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหรือไม่ อย่างไร และเพียงพอต่อการไปเรียนต่อหรือไม่ อย่างไร

5. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษ มีการวางแผนการเรียนต่อในอนาคตอย่างไรบ้าง

การช่วยเหลืออื่น ๆ

1. บุตร/สามีหรือภรรยา หรือบิดา/มารดา ของผู้พ้นโทษ เคยได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ /เอกชน/ชุมชน ในระหว่างที่ท่านต้องโทษในเรือนจำ หรือศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหรือไม่ อย่างไร หน่วยงานใด

2. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน การช่วยเหลือในข้อ 1 เป็นความช่วยเหลือเรื่องอะไร ทราบหรือไม่

3. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน ผู้พ้นโทษ ต้องการสิ่งใด และความช่วยเหลือเรื่องอะไร เพื่อให้คุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษจากเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนดีขึ้น

4. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน หากมีความช่วยเหลือใด ๆ มาถึงผู้พ้นโทษ ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้พ้นโทษต้องการความช่วยเหลือนั้นตั้งแต่ในระหว่างรับโทษ หรือหลังปล่อยจากเรือนจำ/ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 3 แนวทางการได้รับความช่วยเหลือ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนผู้พ้นโทษได้รับความช่วยเหลือจากใคร หน่วยงานใด หรือสถาบันใดบ้าง ในการช่วยเหลือ การศึกษา อาชีพ และเป็นความช่วยเหลือในลักษณะใดบ้าง

2. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน การให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ท่านทราบหรือไม่ว่ามีแนวทางหรือวิธีการอย่างไร

3. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน มีหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษมีอะไรบ้าง อย่างไร

4. ในฐานะที่ท่านเป็นคนในครอบครัวหรือญาติผู้กระทำความผิด/ผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชน ผู้พ้นโทษมีความรู้สึกพึงพอใจกับความช่วยเหลือที่ได้รับหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัด ในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีหรือไม่ อะไรบ้าง

2. ข้อจำกัดที่พบในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีหรือไม่ อะไรบ้าง

ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ยกกรณีศึกษา หรือตัวอย่าง (Best Practice) ของการได้รับความช่วยเหลือผู้พ้นโทษ เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

2. หากในประเทศไทยมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษท่านคิดว่าปัจจัยอะไรที่มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การจัดตั้งกองทุนนี้ประสบผลสำเร็จ

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

โครงสร้างข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม ชุดที่ 4 กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน ประชาสังคมและผู้ประกอบการในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดสำคัญ

ส่วนที่ 1 รูปแบบและวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

1. ควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ หรือไม่/อย่างไร

2. กองทุนที่กล่าวถึงนี้ควรมีรูปแบบใด สนับสนุนสิ่งใดให้ผู้พ้นโทษบ้าง

3. วัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนจะเป็นอย่างไร

4. ท่านคิดว่าประโยชน์ที่ผู้พ้นโทษจะได้รับจากกองทุนเป็นอย่างไร ผลดี-ผลเสีย

ส่วนที่ 2 แนวทางการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. การให้ความช่วยเหลือของกองทุนควรมีแนวทางการดำเนินการอะไรบ้าง เป็นอย่างไร

2. กระบวนการจัดการ ได้แก่ การใช้จ่ายเงินทุน/เงื่อนไขของความช่วยเหลือ ควรมีอะไรบ้าง เป็นอย่างไร

3. มีวิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ/กองทุนควรมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร

4. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ (ปัจจัยภายนอก / ปัจจัยภายใน) ของกองทุนควรมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร

ส่วนที่ 3 แนวทางวิธีการตรวจสอบกองทุน กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน ระบบการระดมเงินทุน เพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ระบบการให้ทุนควรมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร
2. แนวทางวิธีการตรวจสอบกองทุนควรมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร
3. กระบวนการได้มาซึ่งเงินทุน/ระบบการระดมเงินทุนควรมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร

4. กระบวนการติดตามหลังการระดมทุนควรดำเนินการอย่างไร

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัดที่พบในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการกองทุนจะมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร
2. ข้อจำกัดที่พบในการดำเนินการกองทุนจะมีหรือไม่ อะไรบ้าง เป็นอย่างไร
3. แนวทางการแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัด

ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ยกกรณีศึกษา หรือตัวอย่าง (Best Practice) ของกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษในเรือนจำ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน (สัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศ / ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพฤตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในต่างประเทศ) ที่ประสบความสำเร็จและการนำมาเป็นต้นแบบในการดำเนินงาน

2. หากในประเทศไทยมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษท่านคิดว่าปัจจัยอะไรที่มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การจัดตั้งกองทุนนี้ประสบผลสำเร็จ (สัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนและ/หรือผู้บริหารกองทุนที่ให้ความช่วยเหลือทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบทั้งในประเทศ / ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านพฤตินิสัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในประเทศไทย)

3. มีความเป็นไปได้หรือไม่ ที่จะผลักดันหรือสร้างกระบวนการให้นักโทษที่เคยได้รับความช่วยเหลือและเป็นผู้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้คืนเงินหรือ benefit บางส่วนสู่กองทุนเพื่อช่วยเป็นกองทุน

หมุนเวียนให้กับนักโทษรายอื่น ๆ ในการช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด กระบวนการติดตามหลังสนับสนุนเงินช่วยเหลือจากกองทุน

4. กองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิต นอกจากเรื่องงาน อาชีพ การศึกษาหลังปล่อย
ควรสนับสนุนเรื่องใดอีกบ้าง

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

Certificate of MUSSIRB Approval

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Certificate of Approval No.:	2020/137.1606
MUSSIRB No.:	2020/158 (B1)
Title of Project:	ESTABLISHMENT OF FINANCIAL SUPPORT (THE FUNDS) FOR ENHANCING THE QUALITY OF LIFE OF THE FORMERLY INCARCERLATED
Principal Investigator:	ASSOC. PROF. DR. SUNEK KANYAJIT
Co-Investigator:	LECT. DR. SUPPAKORN POONYARITH DR. PATCHARAPAN NAKPONG DR. KHEMTIDA PETCHTAM
Name of Institution:	FACULTY OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES
Approval includes:	1) MUSSIRB Submission Form version received date 12 June 2020 2) Participant Information Sheet version date 12 June 2020 3) Informed Consent Form version date 28 May 2020

The Committee for Research Ethics (Social Sciences) is in full compliance with International Guidelines of Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, and CIOMS Guidelines.

Date of Approval:	June 16, 2020
Date of Expiration:	June 15, 2021

Vice Chairman

(Assoc.Prof.Pichet Kalamkasait)

Head of the Institute

(Assoc.Prof.Dr.Luechai Sri-Ngernyuang)
Dean of Faculty of Social Sciences and Humanities

Office of The Committee for Research Ethics (Social Sciences), Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University
Phuttamonthon 4 Rd., Salaya, Phuttamonthon District, Nakhon Pathom 73170. Tel.(662) 441 9180
Website: www.mussirb.com ; e-mail: mussirb310@gmail.com

ภาคผนวก ฉ

Infographic การจัดตั้งกองทุนฯ / Infographic รูปแบบกองทุนฯ

Infographic การจัดตั้งกองทุนฯ

Infographic รูปแบบกองทุนฯ

